ئەوا من دڤیا بیێژم من گۆت

- ناڤێ پەرتووکێ: ئەوا من دڤیا بێژم من گۆت
- نڤیسەر: موسەدەق تۆڤی
- سەرپەرشتیا هۆنەری: نازدار احمد جزراوی
- قەوارە: ١٧ × ٢٤ سم
- ژمارا بەرپەران: ٤٠٨
- تیراژ: ٥٠٠
- چاپا ئێکێ
- نرخ: ٤٠٠٠ دینار
- ژمارا سپاردنێ: ٢٠٨٤ ل سالا ٢٠١٥
- چاپخانە: چاپخانەیا خانی – دهوك – کوردستان

ئەوا من ڤیای بێژم من گۆت

موسەدەق تۆڤی

ناڤەرۆك

پێشەكی ٩

چەند هزر و پێشنیازەك بۆ كوچكا حكومەت و پەرلەمانێ نوویێ هەرێمێ ١١

د پەراوێزێ سەرەدانا ئامەدێ دا ٢٤

چما مفایەكی ژ سەرهاتیا هۆرییێ و جولەمێرگێ نە دبوونە مێڤان...؟ ٣٣

بەری دراڤێ خوە ب مەزێخن ٣٧

گەندەلی ژی بوویە نان پێخوارن ٤٠

پرۆژەك بۆ وەرگێرانێ ٤٣

زمانێ كوردی د دو بۆیەرێن ١٢/٢١ دا ٤٦

چما سەرۆك بازێرڤانییێن مە ل گەڤەرێ و ٤٩

كوردی ب سپونسەریا زمانێن بیانی ٥٢

ئەز دێ ئاشكراكەم و من چ پاداشت ژی نەڤێن ٥٥

(١/٦) بیرهاتنا لەشكەرێ كورد جینوسایدكرین ٥٨

سەرۆك د دەمێ پێدڤیدا د هەوارێ هات ٦١

بەرەف هەلبژارتنێن ٧ێ ئاداری ٦٤

چما د بەرخوەدانێدا د هەڤگرتی نەبین ٦٧

كونفرانسێ زمانی ل هەولێرێ بریارا ب فەرمیبوونا كرمانجیا ژووری دا ٧٠

قوناغا پشتی كونفرانسی ٧٢

بەعسییێن سەدامی و نە سەدامی..!! ٧٤

مە ئاریشا نە خواندنێ هەیە بەلێ نە د هەمبوو واراندا ٧٧

دیالوك..بەلێ وەك وی دڤێت ٨١

چەند سەربۆرەك ژ هەلبژارتنان ٨٣

تنێ هەردو نوجێڤی راست دبێژن ٨٦

دو نە یێن ل تركیا نابیت بێنە بەزاندن ٩٠

ڤەقەتیان و ژ هەڤدووركەتنا رەوشەنبیری (١) ٩٣

ڤەقەتیان و ژ هەڤدووركەتنا رەوشەنبیری (٢) ٩٦

بلا یاسا مافێن هەر كەسەكی ب پارێزیت ٩٩

بەرەف نڤیسینا دیرۆكا شۆرشا گولانی (١) ١٠٢

بەرەف نڤیسینا دیرۆكا شۆرشا گولانێ (٢) ١٠٥

نه عیراقا (موحد) و نه ژی یا (اتحادی) ١٠٨
دۆز خورماتو نموونەك ژ عیراقا (موحد) ١١١
ئوسمانی ب ریڤەنە ١١٤
توپێن لەشکەرێ وەلییولفەقیە و بۆمبایێن ١١٧
راستیەکە، بەلێ درەنگ هاتە گۆتن ١٢٠
دو کەڤال ژ گول و گوللەیان ١٢٣
پەیاما هەستیکێن ٨٥سالان بەرزەکری ١٢٦
کورد قوربانیێن هزرا نەتەوەیی ١٢٩
هەتا ئاگر نە بەربینە مالا مە ئەم ل خوە نازڤرین ١٣٢
کوردینۆ نەهێلن چرایێ (ریا تازە) ب ڤەمریێت ١٣٥
جینوسایدا کوردان ل سوریێ ١٣٨
گێلەشوکا سیستەمێن نوو یێن خواندنێ ١٤١
پتر ژ ١٤٠٠ سالانە د چ واراندا پیکنەکریە و پیکناکەن ژی ١٤٣
گەلۆ چما رایەدارێن ترکان ژ پەیکەرێ سەید رزای دترسن..؟ ١٤٦
سالیا شەهیدکرنا مووسا عەنتەر و بایکوتا خواندنا ترکی ١٥٠
دوبارە وەرگێران و پێدڤیاتیا بوونا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ ١٥٣
نە تنێ رۆژەك هەموو رۆژێن سالێ یێن پیرانە ١٥٦
ل ١٢/٥ ژی سەرژمێری ناهێتەکرن ١٥٩
ئێدی نە بێژن ئەم کوردین..!! ١٦٣
نە خوزیێن وی یێ بەلگەنامەیێن وی ئاشکرا دبن..!! ١٦٥
تکایە دابەشکردنی چەکی قەرەبۆکردنەوە رابگرن ١٦٨
ئەگەر ژ دو ملیونان ملیونەکێ جهێ خوە گرت ١٧١
ڤێ جارێ ژی کوردان عیراق ئاڤا کرەڤە ١٧٤
شۆرشا زمانێ کوردی ل باکوورێ کوردستانێ ١٧٨
د پەراوێزی هەلبژارتنێن مامۆستایاندا ١٨١
حالێ تە ژی ب حالێ ڤی خەلکی ١٨٤
مەترسی ب ریڤەنە ١٨٧
سەرسالا نوو ل کوردستانا ئارام بۆ هەموویان ١٩٠
ئەز و تو ژی گەندەلین ١٩٣
برس و هەژاری کەلاییێن دکتاتوران د هەریێن ١٩٦
رۆلێ وەبەرهێنانێ د سەروبەرێ مە یێ ئابووریدا ١٩٩
هێژ چیایێ جودی ژ کوردستانێ نە هاتیە دزین ٢٠٢
دراما یان ئۆپەراسیۆنێن دژی کوردان ٢٠٥
جەلەولا نموونەك ژ عیراقا بچووك ٢٠٨

دوا دەليڤەيە و دڤێت ژ دەست خوە نەكەين ٢١١
دەم هاتيە دەولەمەندێن مە خوە ل سەروبەرێ مە يێ رەوشەنبيرى بكەنە خودان ٢١٤
جارەكا دى ئاريشا ستاندەركرن يان سە پاندنا دياليكتەكێ ٢١٧
بەرى لادانێ، بێژنێ هەوە ئەڤە ژكيڤە ئينا..!! ٢٢٢
ئێدى ئەز نە دەنگى ددەم و نە پشكداريێ د هەلبژارتناندا دكەم ٢٢٥
لەشكەرێ توركيا ل سيريێ چ دكەت...؟؟ ٢٢٨
هەڤركيا هەلبژارتنان ل باكوورێ كوردستانێ ٢٣١
پەرتووكخانا زاخۆ قوربانيا گرنگى نەدان ب رەوشەنبيريێ ٢٣٤
ئەنفالچييێن كورد !!! ٢٣٧
چەند شيرەتەك ژ بيرەوەرييێن پێشمەرگەكى ٢٤٠
دەه سالە دنيا هاتە گوهارتن و جڤاتێن باژێرڤانيان نە هاتنە گوهارتن ٢٤٣
موخل و بێژينگ هاتنە گوهارتن، جڤاتێن باژێرڤانيان نەهاتنە گوهارتن ٢٤٦
كەنالێ سەحەر و هەرێما كوردستانێ ٢٤٩
من دڤێت كوردستان كوردستانا جاران بيتن ٢٥٢
دو بريارێن گرنگ و د دەمێ خوەدا ٢٥٥
مليونێرێن كورد هندى د خێرا خوەدا هند د خێرا وەلاتێ خوەدا نيينن ٢٥٨
كێ خوار و كى بوونە قوربانى ٢٦١
گرێك دێ ١٤٠ جاران ئالوزتر بيت ٢٦٣
كوردێن باكوورێ كوردستانێ و ئەمازيغێن باكوورێ ئەفريقا ٢٦٦
كوردستانا بن خەتێ پشتى قوناغا سەركەتنێ ٢٦٩
مە ب برينا ١٠٪ ژ مووچەيێ خوە دەيندار نەكەن ٢٧٢
گيروبونا دەولەتا كوردى ٢٧٤
بلا خوينا كوردان د بەرخوەدانێدا بيێتە رشتن ٢٨١
ئەڤرۆ ژى وەك دوهى يە، داگيركەر د دژايەتيا كورداندا د هەڤگرتينە ٢٨٤
دەم هاتيە خوە بەرهەڤكەين ٢٨٩
خوين هەر خوينا كوردانە و زيانڤێكەتى ژى هەر كوردن ٢٩٢
چارەكرنا ئاريشێ يان دروستكرنا ناكوكيێ د ناڤبەرا گەنج و پيێن مەزنتردا ٢٩٥
مارى گەستى ژ وەريسى دترسيت ٢٩٨
بەرى هەركەسەكى دڤێت ئەم داخوازا ليبۆرينێ ژ گەلێ خوە بكەن ٣٠١
دەمێ كەڤنە بەرپرس دبنە رەخنەگر ٣٠٤
ئەرێ گونەها كێ يە..؟؟ ٣٠٦
گەلۆ مە ل ڤى وارى چەند عەلى كەمال هەنە..؟ ٣١١
ترىێ جوتيارى و دراڤێ سەرمايەدارى ٣١٤
يێ گوهداريا پەيڤان نەكەت دێ گوهداريا جادێ كەت (١) ٣١٧

یێ گوهداریا پەیڤان نەکەت دێ گوهداریا جادێ کەت (٢)............ ٣٢٠
دەمێ کورد دەلیڤان ددەنە دوژمنێن خوە............ ٣٢٣
چما ترکیا حاشاییێ ژکوشتارا ئەرمەنان یا ١٩١٥ێ دکەت..؟............ ٣٢٦
رۆبۆسکێ دوبارەبوونەڤەیا کوشتارا گەلیێ زیلان و دێرسیمێ بوو............ ٣٢٨
جارەکا دێ بابەتێ وەرگێرانێ............ ٣٣٢
پەرلەمانتارێن کوردێن Akpچ هەلویست هەنە..؟............ ٣٣٥
بابێ رۆژانێ راست دبێژیت بەلێ کەس ناخوینیت..!............ ٣٣٨
چەند سالەکێن دی ژی سەرژمێری ل عیراقێ ناهێتەکرن............ ٣٤١
دێ وەرە بۆدجەیا هەرێمێ تێرا بکە..!!!............ ٣٤٤
بەرەف کابینا حەفتێ یا هەرێما کوردستانێ............ ٣٤٧
ئەگەر ئەم کورد د ئالایێ کوردستانێ دە د هەڤگرتی نەبین دێ د چ دا هەڤگرتی بین...؟............ ٣٥٧
خازوکیەکا سەردەمیانە............ ٣٦٠
پەیاما ل دووڤ راستیان دگەریت............ ٣٦٣
چەکێ پێشمەرگەی ژنان و ئاڤان پێدڤی ترە............ ٣٦٦
ئاژاوە یان خوەنیشادان..!............ ٣٦٩
کی زێدەگاڤیێن ل سەر پولیسان دهێنەکرن شەرمەزار بکەت..؟؟............ ٣٧٢
دەم هاتیە پەنا ببەینە بەر را پرسیا نە فەرمیا ٢٠٠٥ێ............ ٣٧٥
دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ............ ٣٧٨
مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریە..؟............ ٣٨١
زمانێ سازیێن راگەهاندنێ............ ٣٨٧
TRT6 و وەشانا سۆرانی............ ٣٩٤
ئێدی من باوەری ب فیدرالیەتێ نینە............ ٣٩٧
د دو سال و نیڤاندا ئەوا من ڤیای بێژم من گۆت............ ٤٠٠
سوپاس و رێزگرتن............ ٤٠٣
موسەدەق تۆڤی د وارێ رەوشەنبیری دا ل ڤان سازیان کارکریە............ ٤٠٥

پێشەکی

خواندەڤایێ هێژا: هەموو ئەڤ گۆتار و بابەتێن د ڤێ پەرتووکێدا هاتینەبەلاڤکرن، پشکەکن ژ وان بابەتان یێن د ناڤبەرا تەباخا ٢٠٠٩- تەباخا ٢٠١٢ێ وەك گۆتارێن رۆژنامەڤانی من د رۆژنامەیێن خەبات، ئەڤرۆ، وار، رووداو، چاڤدێر و کۆڤارا سیلاڤ دا بەلاڤکرین، پشکەك ژ وان وەك کوژیەکێ هەفتیانە ل ژێر ناڤێ (ئەوا من دڤێت بێژم) د ناڤبەرا ٢٩ چریا دووێ ٢٠٠٩ێ هەتا ٢٤ تیرمەها ٢٠١٢ێ د رۆژنامەیا (ئەڤرۆ)دا هاتینەبەلاڤکرن.

دبیت بێتەگۆتن پێدڤی ب دوبارە بەلاڤکرنا ڤان گۆتاران نەبوو، ژبەرکو هەرئێك د دەمێ خوەدا هاتیەبەلاڤکرن و پەیاما خوە گەهاندیە، لێ ئەز دبینم هەموو ئەڤ گۆتارە هەر ئێك ژ وان پەیوەندی ب روودانەکێڤە هەیە و ئەو رووردان پشکەکە ژ دیرۆکا مەیا هەڤچەرخ، هەر مرۆڤەکێ خوە ب زیندوو دزانیت، (زیندوو ب وێ رامانێ کو خوە ب پشکەك ژ جڤاکی بزانیت و دگەل خەمێن وی خەمگین بیت و دگەل شادیێن وی بگرنژیت) دڤێت خودان هەلویست و بۆچوونا خوەیا تایبەت بیت بەرامبەری هەر رووداندەکێ یا د ناڤ جڤاك و وەلاتێ وی دا روودددەت.

ئەز وەك کەسەك خوە ب خودان قەلەم و خودان هزر و بۆچوونا خوە د جڤاکیدا دزانم، چەندین سالە هەر رووداندکا رووداییت، هەر ئاریشەکا ل ڤی وەلاتی هاتبیتە پێش، هەر گەفەکا ل ڤی وەلاتی هاتبیتەکرن، هەر مەترسیەکا کەتبیتە بەر سنگێ وەلاتیان، هەر مژارەکا کەتبیتە بەر گێنگەشە و دانوستاندن و هەڤپەیڤینان، هەر گۆرانکاریەکا رووداییت، هەر بزاڤەکا ب مەرەما چاکسازیێ یان بەروڤاژی هاتبیتەکرن... من هەلویست هەبوویە و هەلویستێ خوە ب گۆتارەکێ د رۆژنامەیێن ئاماژەپێکریدا بەرچاڤکریە، ب شانازیڤە د بێژم گەلەك ژ وان هزر و بۆچوون و پێشنیازان یێن من د ڤان نڤیسیناندا بەرچاڤکرین، ئەگەر ئالیێن پەیوەندیدار مفا

ژێ وەرگرتبا و پێ کربا ئەز باوەرم دا گەلەك ژ ئاریشەیێن ڤی وەلاتی چارەسەر بن و بەری هەر کەسەکی دا ئالیێن پەیوەندیار ژێ مفادار بن، وەك نموونە تنێ دێ ئاماژە ب وی بابەتی یێ ل ژێر ناڤێ (چەند هزر و پێشنیازەك بۆ کوچکا حکومەت و پەرلەمانێ نوویێ هەرێمێ) ئەڤ بابەتە پشتی هەلبژارتنێن ٢٥ تیرمەها ٢٠٠٩ێ یێن خولا سیێ یا پەرلەمانێ کوردستانێ هاتیەنڤیسین و بەری دامەزراندنا کابینا شەشێ یا حکومەتا هەرێمێ د هژمارێن ٣٢٥٩ و ٣٢٦٠ یێن رۆژنامەیا خەبات دا هاتیەبەلاڤکرن و وەك نامیلکەکا بچووك ب تیراژەکا کێم ژی ل سەر هندەك کەس و ئالیێن پەیوەندیدار هاتیەبەلاڤکرن، د وی دەمیدا دەسپێکا پەیدابوونا بەرهەلستکاریێ (ئۆپۆزۆسیۆنی) بوو ل کوردستانێ، بەراهیێن شەرنیخا دژوارا هندەك جاران نەرەوا د ناڤبەرا حکومەتا هەرێمێ و بەرهەلستکاریێ د دیاربوون، ئەو ئاریشا مە وەك وەلاتی چ مفا ژێ نەدیتی، ئەز باوەرم ئەگەر وی دەمی هەردو ئالیان گرنگیەك ب وان هزر و پێشنیازان دابا و بزاڤەك بۆ بجهئینانا وان کربا دا ئەڤرۆ پشتیێ وان و پشتیێ مە وەلاتیان ژی گەلەك دا سڤکتر بیت و هەلویستێ مە ژی بەرامبەری ئەوێن دژی دۆزا کوردان دا بهێزتربیت.

کورت و کرمانجی یا مە گۆتنە و هەر گۆتنەکا مە گۆتی ژی بۆ بەرژەوەندیا گشتی بوویە و فەرموون بخوینن ئەگەر بەرژەوەندیەکا تایبەت یان نەوەییەك تێدا هەیە ئەم د بەرهەڤین بۆ هەر رەخنە و گازندەکێ. ل داویێ ژی دبێژم یا مە دیارکرنا هەلویستێ چاکە د هەر رووداوەکێدا، کۆمەکا وان هەلویستان د جهێن جودا جودادا هاتینە بەلاڤکرن، ئەڤە نها پێکڤە د ناڤ بەرپەرێن ڤێ پەرتووکێدا مە دانانە بەردەستێن خواندەڤانێ کورد، هیڤیە جهێ رەزامەندیێ بن، ل داویا داویێ ژی ئەز ب هیڤی مە ئەگەر دشیاندا بوو، ئەوێن ماین ژ ڤان گۆتاران و ڤێ پەرتووکێ هەمبێژنەکرین د هەمبێژا پەرتووکە دی دا دانمە بەرچاڤێن هەوەییێن هێژا.

موسەدەق تۆڤی

حزیرانا ٢٠١٥

چەند هزر و پێشنیازەك بۆ
کوچکا حکومەت و پەرلەمانێ نوویێ هەرێمێ (*)

پشتی هەیڤەکێ ژ هەڵمەتا هەلبژارتنا و چەند هەیڤەکێن خوە بەرهەڤکرنێ ل ٢٥ تیرمەها چوویی (٢٠٠٩ێ) هەلبژارتنێن پەرلەمان و سەرۆکاتیا هەرێما کوردستانێ هاتنە ئەنجامدان و ئەنجام ژی هاتنە راگەهاندن، و هەر لیستەکا هەڤرك د هەلبژارتناندا سەنگا خوە زانی و دبیت هەتا بەلاڤکرنا ڤان پەیڤان حکومەتا هەرێما کوردستانی بێتە راگەهاندن. وەك وەلاتیەکێ کوردستانی یێ خوە ب دلسۆزی دۆزا گەلێ خوە دزانیت، و وەك کەسەکێ ژ نێزیکڤە دگەل کاودانێ کوردستانێ د چوار سالێن چوویی و سالێن بەری واندا ژیای، ب تایبەت د چەند مەهێن خوە بەرهەڤکرنێ و مەها هەڵمەتا هەلبژارتناندا زێرڤانی ل کاودان و سەروبەرێ هەلبژارتنان کری. من دڤێت چەند هزر و بۆچوون و پێشنیازەکان دانمە بەر سنگێ سەرۆکاتیا هەرێمێ و سەرۆکاتیا وەزیران و پەرلەمانێ کوردستانێ ب لیستا دەستەلات و بەرهەلستکارڤە. ب وێ ئومێدی مفا ژێ بێتە وەرگرتن، ئەز باوەرم چەند پەیڤەکێن من و چەند پەیڤەکێن هەر وەلاتیەکێ کوردستانی دێ بنە دەرگەهەك بۆ ڤەکرنا چەند گرێکان و چارەسەرکرنا چەند ئاریشان و هاڤێتنا چەند پێنگاڤان بەرەف پێشڤەچوونێن مەزنتر.

(*) د هژمارێن ٣٢٥٩ و ٣٢٦٠ رۆژێن ٢٥- ٢٦ تەباخا ٢٠٠٩ رۆژناما خەبات دا هاتیەبەلاڤکرن.. – وەك نامیلکە ب تیراژەکا کێم ل سەر چەند ئالی و کەسێن پەیوەندیدار هاتیەبەلاڤکرن.

دا ژ سەڤايێ هەڵمەتا هەلبژارتنا دەرکەڤن

د درێژيا مەها هەلەتا هەلبژارتنا و چەند مەهێن بەری وێ دا هەر ليستەکێ و هەر بەربژارەکی هەروەکی وی ڤيای و هەروەکی باوەری پێ هەی هەڵمەتا خوەيا هەلبژارتنان دايە رێ و دروشمێن خوە بلندکرينە و سوزێن خوە داينە خەلکێ کوردستانێ و گومان ژی تێدا نينە ئەڤە مافەکی رەوايێ هەرکەسەکی يان هەر ئاليەکی يە يێ دکەڤتيە د هەڤرکيا هەلبژارتناندا و دهەمان دەمدا ژی دەربرينە ژ ئاستێ وی يێ هزری و رەوشەنبيری. يا ل ڤێرێ من دڤێت ئاماژە پێ بکەم دو خاڵێن هەرەگرنگن، يەکەم خاڵ د هەڵمەتا هەلبژارتناندا هندەك ئالی يان دەزگەهێن راگەهاندنێ يێن هندەك ئاليان و پوستەر و لافيتە و پرۆپاگندە و جەماوەرێ سەرجادێ يێ وان ژ بنەمايێن ديموکراسی يێن رادەبرينێ و رەوشتێن شارستانی يێن هەڵمەتێن هەلبژارتنان دەرکەتن و ب هەموو رەنگان کەتنە هێرشێن نارەوا بۆ سەر هەڤرکێن خوە. سەرەرای هەر گوتنەکا هاتيە گۆتن و هەر کريارەکا د ڤێ مەهێدا هاتيە کرن، دێ بێژين خوزگە ب داوی هاتنا هەلبژارتنان ئەڤ رەوشەنبيری و هزرکرنا نەرێنی ل ناڤ مە نەمابوايە و ژ نها پاش هەڤرکيا مە يا سياسی ل ژێر بانێ پەرلەمانی ل دووڤ بنەمايێن ديموکراسی و شارستانی بيت. وسەڤايێ مەها هەڵمەتا هەلبژارتنان ل هەرێمی ب داوی هاتبا.

د خاڵا دوويێدا دێ بێژم هەر ئاليەکی و هەر بەربژارەکی دروشمێن خوەيێن هەلبژارتنان وەکی وی ڤيای راگەهاندن و بلند کرن، هەرچەندە گەلەك ژ وان درۆشمان ژ بەژنا هەلگرێ خوە و شيانێن وی بلند تر بوون، لێ پرانيا وان ژی د بەرژەوەدنيا خەلکێ کوردستانێ دا بوون، بەلێ گرنگ نە بلندکرنا درۆشمانە بەلکێ گرنگ چاوانيا بجهـ ئينانا درۆشمانە و پێگيری يە ب ناڤەرۆکێ وان درۆشمان. ژ بەرکو د کاودانەکی وەکی يێ ئەڤرۆيێ کوردستان و د هەر هەڵمەتەکا هەلبژارتناندا، هەرليستەك يان بەربژارەك نکاريت هەموو ئەو درۆشمێن بلندکرين و سوزێن داين بجهـ بينيت، ل ڤێرێ يا پێدڤی ل سەر ليست و بەربژارێن سەرکەتی (چ حکومەت چ

بەرهەلستکار) پێگیری یە ب دروشم و سۆزێن خوە و بزاڤە بو ئەنجامدانا وان و مێژوو ژی دلوڤانیێ ب وی کەسی یان لایەنی نابەت یێ دهەلمەتا هەلبژارتناندا تشتەکی بێژیت و پاشتر پێگیریێ پێ نەکەت.

بەرهەلستکاریا کوردستانی

ئۆپۆزۆسیۆن ل جەم من پەیڤەکا گرانە، چەند (معارضة) یا عەرەبی یا هەستی گرانە، ئۆپۆزۆسیۆن هێز پتر ل بەر چاڤێن من یا نەخوش و هەستی گرانە. کەسەك وەسان هزرنەکەت کو ئەز دژی بوونا ئۆپۆزۆسیۆنێ مە ل کوردستانێ، بەلکی ژ بەر هندێ یە کو هەردو پەیڤێن (ئۆپۆزۆسیۆن) و (معارضة) دو پەیڤێن بیانی و ناموونە د زمانێ کوردی دا و مە د زمانێ کوردی دا بەرهەلستکاری و چەندین پەیڤێن دی هەژی بەژنا ڤێ رامانێ هەنە. سەرێ چەند سالەکانە دهێتە گۆتن ئەگەرێ ئاریشێن هەرێما کوردستانێ و لاوازیا دەستەلاتدارییێ نەبوونا بەرهەلستکارییێ یە، دروستبوونا بەرهەلستکارییێ دێ بهەشتێ ئینتە سەرچوکان و بەرهەلستکاریی دەرمانێ هەموو ئێش و برینانە. ئەڤ هەلبژارتن هاتنە ئەنجامدان و لیستێن جودا کەتنە د پەرلەمانێ هەرێمێدا، گومان ژی تێدا نینە لیستەك یان پتر دێ حکومەتێ پێك ئینیت و لیستەك یان پتر ژی وەك ژڤان دای دێ بنە بەرهەلستکار. حکومەتا نوو ل مە پیروز بیت. ل مە پیروز بیت بەرهەلستکاریا کوردستانی بەلێ ئەو بەرهەلستکاریا د خزمەتا کوردستانێ و خەلکێ وێ دا بیت . ئەو بەرهەلستکاریا هند بەرهەلستکارا حکومەتا هەرێمی بیت هندی بەرژەوەندیا گەلێ کورد دخوازیت، و هەر دەمێ بەرژەوەندیا گشتی یا خەلکێ کوردستانێ ژێ خواست، پشتەڤانا حکومەتا کوردستانێ بیت. چنکو ب باوەرا مە ئەو بەرهەلستکاریا د خزمەتا خەلکێ کوردستانێ دا بیت دێ بیتە پشکەك خوشتڤی ژ پێکهاتا جڤاکێ کوردستانی و هەردەمێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ ب ئەرێنی و نەرێنی یێن وێ ڤە د هێتە هەلسەنگاندن و دهەمان دەمدا و ب هەمان پیڤەر ژی دێ بەرهەلستکاریا کوردستانێ هێتە هەلسنگاندن. بەلێ ئەگەر بەرهەلستکاریا کوردستانێ ژ ڤی رەوتی

دەرکەت و بوو بەرهەلستکاریەکا حزبی و بۆ مەرەمێن حزبایەتی و کەسایەتی و تولەستاندنێن کەڤن ژ حکومەتا هەرێمی و پێکهاتێن وێ کەتە د شەرەنیخێدا، یان ژی کەتە ژێر کاریگەریا لایەنێن بیانی و راستەوخۆ یا ناراستەوخۆ بوو پرەك بۆ ئەنجامدانا پیلانێن لایەنێن بیانی و دژە کورد و وی دەمی ئەڤ بەرهەلستکاریە نابیتە بەرهەلستکاریەك کوردستانی و دێ بیتە ئۆپۆزۆسیۆنەك بیانی د پەرلەمانێ کوردستانێدا و چەند پەیڤێن ئۆپۆزۆسیۆن و (معارضة)د فەرهەنگا زمانی کوردی دا د هەستیگران و نامۆنە، ب هەمان شیوە ژی ئەو ئۆپۆزۆسیۆنە دێ پێکهاتەکا هەستیگران و نامۆ بیت د ناڤ گیانێ جڤاکێ کوردستانێدا و ئەگەر ب مینینە ساخ چوار سالێ نە گەلەکن و هەلبژارتنێن بێت دێ هێنە کرن و خەلك دلوڤانیێ ب کەسەکی نابەت یێ ژ خیچا رەوتا نەتەوەیی و وەلاتینیێ دەردکەڤیت.

بۆچی حکوموت ب خۆ نەبیتە بەرهەلستکارا خۆ

مەرەم ژ ڤی مانشێتی نە کێمکرن یان ب گرنگی وەرنەگرتنا رۆلێ بەرهەلستکاریێ یان ژی پێدڤی نەدیتنا رۆلێ وێ یە د پەرلەمانێ کوردستانێدا، بەلێ هندی ئەز ژ رۆلێ بەرهەلستکاریا پەرلەمانی ل جیهانا پێشکەتی و شارستانی تێ گەهشتیم، ئارمانجێ سەرەکی یێ بەرهەلستکاریێ بەرچاڤکرنا بەرنامە و پلانێن باشتر و سوودبەخشترە ژ وان یێن حکومەتێ گرتینە بەر د وارێن خزمەتگوزاری و پاراستنا بەرژەوەندیێن گشتی دا چ ل سەر ئاستێن نێڤخۆیی یان یێن دەرڤەدا بیت. هەر د ڤی چوارچوڤەیدا بەرهەلستکاریا پەرلەمانی زێرەڤانە ل هەر کردەوەکا نەرێنی یا دەستەلاتداری یان ئالیەکێ دەستەلاتداریێ ب زانین یان ژ نەزانین پێ رادبیت وبزاڤا راستڤەکرنا وێ دکەت. گەلۆ چما حکومەت ب خۆ ژی نەبیتە بەرهەلستکارا خۆ ...؟ چما حکومەت ب خۆ نەبیتە زێرڤانەکا هەردەم هوشیار ل سەر هەر کردەوەکا نەرێنی یان دژی بەرژەوەندیا گشتی د سیستەمێ کارگێری و ئابووری و دارایی و چڤاکی و ... هتد یێ کوردستانێدا روودەت ...؟ چما ئەڤ زێرەڤانە ئەو ب خۆ دژی ڤان کردەوەیێن نەرێنی نەراوەستیت ...؟ چما ئەو ب خۆ بەری هەرکەسەکی یان ئالیەکێ دی بزاڤا

چارەسەرکرنا ئاریشەیێن گشتی یان نەهێلانا گەندەلیێ یان جێبەجێکرنا عەدالەتا جڤاکی نەکەت ...؟ هەر دەمێ حکومەت دبیتە بەرهەلستکارا خۆ ئانکو دژی هەر کردەوەکا نەرێنی یان زیانبەخش راوەستیت یا ل ژێر سیبەرا دەستەلاتداریا وێ رووددەت و بزاڤێن چارەکرنا وان ب رێکێن باشتر و مفادار تر بکەت وی دەمی ئەو حکومەت ب دروستی دێ بیتە یا خەلکی و جهێ باوەریا هەر وەلاتیەکی.

بلا حکومەت و پەرلەمان ژ خۆدەست پێ بکەن

یەك ژ رەخنە و گازندیێن ب درێژیا سالێن چوویی ژ سەرهەلدانێ و هەتا ئەڤرۆ ژ دەستەلاتداریا هەرێمی دهاتنە گرتن زێدەییا موچە و دەرمالە و ئیمتیازاتێن وەزیر و پەرلەمانتار و بریکارێن وەزیران و هندەك پلەدارێن دی یێن هەریمێ بوو، ئەڤ چەندە ژی ببوو بەنیشتێ سەر دەڤێ خەلکەکی و هندك جاران ژی پتر ژ قەبارێ وی دهاتە مەزنکرن. د هەموو سیستەمێن کاریگێریدا ل دووڤ پلە و باوەرنامە و سالێن خزمەتێ مووچەیێ هەرکەسەکی د هێتە دیارکرن و د هەموو ڤان سیستەماندا ژی پلەیێن تایبەت مووچەیێن تایبەت هەنە، بەلێ راگرتنا دادپەروەریی (عەدالەتێ) مەرجێ سەرەکیێ هەر بریارەکێ یە. ئەری گەلۆ دادپەروەری د چ دایە کو مووچەیێ پەرلەمانتارەکێ هەرێمی ٦ — ٧ جاران تەمەت مووچەیێ فەرمانبەرکێ ئاسایی بیت ب هەمان باوەرنامە و تەمەن و سالێن خزمەتێ ...؟ زیدە باری چەند رەنگە ئیمتیازاتێن دی د قوناغا پەرلەمانتاریێ و د قوناغا پشتی وی دا ژی و هەمان سەرەدەری دگەل وەزیر و هندەك پلەدارێن دی دا دهێتەکرن.

دا بابەت درێژ نەبیت ب کورتێ دێ بۆ حکومەت و پەرلەمانی داهاتیێ هەرێما کوردستانێ پێشنیاز کەم ل پێشیا هەر تشتەکی ژ خۆ دەست پێ بکەن، پێداچوونێ ب مووچە و ئیمتیازاتێن خۆ و پلەیێن نێزیکی خۆ بکەن، خۆ ژ خەلکەکێ دیتر گەلەك بلندتر نەبینن ... ب هزرا من ئەگەر ئەڤ وەزیر و پەرلەمانتار و پلەدارە ب هەمان مووچەیێ خۆیێ بەری ڤی ئەرکی وەرگریت کاربکەن (دگەل بوونا هندەك دەرمالەیێن وەك هاتنوچوویێ و ڤەمانێ ل جهێ کاری) و دەمێ ئەڤ ئەرکە ئانکو ئەڤ

وەزیری و پەرلەمانتاری و پلەداریە ب داوی دهێت بزڤرنەڤ هەمان پلە و مووچەیێ خۆ یێ فەرمانبەرییی یان هەمان کارێ خۆیێ بەرێ، وی چاخی ئەڤ کەسە ب دروستی دێ ئەرکێ خۆ ئەنجامدن و دێ پتر ژی جهێ باوەریا خەلکێ ڤی وەلاتی بن و دێ هەر و هەر بێژین خوزگە هەردەم یێن وەکی هەوە ل پێشیا مە بانە و سەروەرێن مەبانە و هەوە سەد جارکی پیروز بیت ئەو پلە و پایەیە.

دەسنیشانکرنا دەستەلاتی هەرکەسەکی

دەستەلات ل ڤێرێ ب رامانا (صلاحیات)ا عەرەبی، ل تەڤایی وەلاتێن جیهانێ دەستەلاتێ هەر مەزنە بەرپرسەکی (ب تایبەت د وارێ مەزاختنا دراڤیدا) ل دووڤ یاسا و دەستوورێ وی وەلاتی یێ دیارکریە، ئەڤ دیارکرنە ژی دەرگەهێن مەزاختنێ و چاوانیا مەزاختنێ و بوچێ و کەنگی و ل کیرێ ... هتد ڤەدگریت، ئانکو ئەڤ دەستەلاتێ مەزاختنێ یێ وی بەرپرسی هەی نە وەسانە هەروەکی وی دڤێت و ل دووڤ ئارەزوویا وی یە، بەلکی ل دووڤ چەند رێنمایی مەرجان هاتیە دیارکرن. و ئەگەر هەر تشتەك یان کارەکێ پێدڤی مەزاختنێ بیت ژ ڤی دەستەلاتی ڤەدەر بیت چ دینارەك بیت یان ملیونەك یان پتر بیت نکاریت ب مەزێخیت و پێدڤیە بزڤریتەڤە بۆ ئالیەکێ دی یێ ئەڤ دەستەلاتە هەی یان بکاریت ڤی دەستەلاتی بدەتێ، هەر وەکی گەلەك جاران سەرۆك کۆمار یان سەرۆکوەزیران ل وەلاتێن پێشکەتی بۆ مەزاختنا گوژمەیەکێ ڤەدەر ژ دەستەلاتێ خۆ پەنا دبەنە بەر کونگرێس یان پەرلەمانێ وی وەلاتی. دبیت ئەڤ چەند ل وەلاتێ مەژی ل سەر کاغەزێ هەبیت، بەلێ د ڤی سەروبەرێ چوونیدا نە کەسێ ئەو کاغەزە خواندیە و نەکەسێ ژی پێگیری ب ناڤەرۆکێ وێ کریە. پرانیا بەرپرسێن مە ل هەر ئاستەکی هەبن دەستەلاتێ مەزاختنێ یێ دایە خۆ هەر وەکی وان دڤێت و چاوان عەقلێ وان دبڕیت و بێی بوونا رێنمایی یان دەرگەهەکێ دیارکریێ مەزاختنێ یێ ل ڤێری و وێراهە بۆ ڤی و یێ دی دەمەزێخێت و بێی کو ئەو کەسێ بۆ دهێتە مەزاختن یێ هەژی بیت یان مەرج و رێنمایی ژێ بگرن و ڤێ چەندێ ژی دەرگەهێ گەندەلیا

مەزن یێ ڤەکری و کەسێن دەروون نزم و یێن ل دەلیڤان دگەرن یێ ل بەر دیوانا ڤی و نڤیسینگەها یێ دی دزڤرن و ب خوشخوشکان و خۆ خولامکرن و قوربانکرنێ و ب دەهان شێوازێن دی یێ پارەی ژ ڤی بەرپرسی و یێ دی ڤەدکێشن و ژ سامانێ گشتی و بێی خوە و ماندووبوون یێ خۆ دەولەمند دکەن و سەیدایێ بەرپرس ژی بۆ ڤان کەسان یێ بوویە حاتەمێ تەی بێی کو هزرێ ل مێژوو یا خۆ و پاشەرۆژا وی ئالی بکەت یێ ئەو گەهاندیە ڤێ پلەیێ، ئەز دبێژم ڤان هەلبژارتنان ژی ئەنجامێن نەرێنی یێن ڤێ چەندێ دیار کرن د ڤی سەروبەریدا کو هندەك پێ دمرن و هندەك بۆ دمرن، پێدڤیە حکومەت و پەرلەمانێ نوویێ هەرێما کوردستانێ دەستەلاتێ مەزاختنا دراڤی و چاوانیا ڤی دەستەلاتی یێ هەرکەسەکی ل دووڤ پلە و پەسن و مەرج و رێنماییان دیار بکەت و ب توندی زێرڤانیێ ل ڤی واری بکەت و ژبیر نەکەین د دیروکێدا دەستەلاتێ رەها سەرێ خودانی یێ خواری.

یاسا خزمەتا فەرمانبەریێ

ب درێژیا دیرۆکێ و هندی دەولەت و دەولەتینی و فەرمانگەهـ و دەزگەهێن کارگێری هەین، یاسایەك بۆ خزمەتا فەرمانبەریێ هەیە، هەر فەرمانبەرەکێ دهێتە دامەزراندن ل دووڤ باوەرنامە و تایبەتمەندیا خۆ، ب پلەیەکا دەسپێکی یا فەرمانبەریێ د هێتە دامەزراندن و سال ب سالێ و ل دووڤ خزمەت و چالاکیا خۆ ژ پلەیەکێ بۆ پلەیەکا دی هێتە بلندکرن و ل دووڤ هەر پلەیەکێ مووچەیێ وی دهێتە بلندکرن و ب ڤی رەنگی هەر فەرمانبەرەك ژ کێ بیت و سەر ب کێ ڤە بیت مافێ خویێ رەوا وەردگریت و دگەهیتە دوا پلە و دوا ئاستێ مووچەیێ فەرمانبەریێ (هەر چەندە ل جیهانا سێ یێ هندەك پلەیێن تایبەت لێ ئەو ژی ل دووڤ هندەك مەرجان وەك رێڤەبەرێن گشتی و بەرەڤ ژوور تر ل دووڤ بریار یان ئینتماییێن سیاسی دهێتە دان، ئەڤ ب خۆ ژی کارەك نەرێنی یە). ب ڤی چەندێ ژی دەرگەهێ گەلەك دیاردەیێن نەرێنی (سلبی) ژ واستە و واستەکاری و بەرتیل و رەشوە و وارێن دی یێن گەندەلیێ دهێتە گرتن. ئەز باوەرم ئەڤ یاسایە ل وەلاتێ مەژی هەیە، بەلێ یان تنێ

ل سەر کاغەزێ یە، یان ژ هندەکان ناگریت. ب درێژیا سالێن چوویی ژ دەستەلاتداریا حکومەتا هەرێما کوردستانێ ب سەدان کەس ب هندك پلەیێن فەرمانبەریێ هاتینە دامەزراندن، ئەگەر بە پێی یاسا و رێنمایی و مەرجان بیتن ب ٢٠ – ٢٥ سالێن خزمەتێ ناگەهنە وێ پلەیێ، ئەڤ ژی ل سەر حسێبا هندەك کەسانە کو ب سالێن درێژێن خزمەتێ و خۆ ماندووکرنا دلسۆژانە ناگەهنە وێ پلەیێ، ب ڤی رەنگی ل هەر فەرمانگەهەکێ یان رێڤەبەریەکا گشتی و وەزارەتەکێ ب دەهان و سەدان رێڤەبەرێن پێشکەتی (مدیر اقدم)، شارەزا (خبیر)، راوێژکار و پێداتر و پێهەلتر هەنە و پرانیا وان نە ب سالێن خزمەتێ و نە ب چالاکیا خۆ و نە ب یاسایەکی یان رێنماییەکێ گەهشتینە ڤێ پلەیێ، ڤێ چەندەێ ژی دەرگەهەکێ دی یێ گەندەلیێ ڤەکریە و یا ل وی و بابێ وی لەزی بکەت و ب هەر رێکەکا هەبیت و رێکێن نارەوا ژی د زۆرن پلەیەکا مەزنتر دەستڤە بینیت، یان ژی هێژ نەهاتیە دامەزراندن یێ دەکەتە مەرج ب پلەیەکێ بێتە دامەزراندن خەلکەکێ دی ب بیست سالان نەگەهیتێ . ئەگەر رۆژەکێ ژ رۆژان کەسەکی پێ ل جەرگێ خۆ نا و ل دیوانەکێ گوت: ئەڤە دیاردەکا خرابە و دژی بەرژەوەندیا گشتی یە، چەندین کەس دێ بێژنێ ما تە چ ژێ یە، خۆ نە ژ کیستێ تەیە، نێ ژ کیستێ حکومەتێ یە. کورت و کرمانجی ئەڤە دەرگەهەکە و پێدڤی یە زووترین دەم پەرلەمان و حکومەتا نوویا هەرێمی بگرێت.

زێدەکرنا خزمەتێ و گوهرینا باوەرنامێ

د چەند سالێن چوویدا و د بریارەکا حکومەتا هەرێمێدا دەلیڤە هاتە دان هندەك رەنگێن خزمەتێ یێن دەرڤەی ئەرکێ فەرمانبەریا حکومەتێ وەك ئەندازیاریی و نوژداریێ و مافپەروەریێ و رۆژنامەڤانیێ بۆ سالێن خزمەتا فەرمانبەریێ بێتە زێدەکرن و بەری وێ ژی بریارا هەژمارکرنا سالێن پێشمەرگایەتیێ و پەنابەریێ و زیندانیا سیاسی هاتبوو دان. ئەڤ بریارە وەك چەمك د جهێ خۆدا بوون، د بەرژەوەندیا خەلکەکیدا بوون یێن د ئەنجامێ کاودانێ دەهان سالێن چوویی یێ کوردستانێ ژ گەلەك مافێن خۆ یێن رەوا بێ باهر بووینە. بەلێ ژ

بەر کو بریار بێی ڤەکەلینەکا کوور و دوور و بابەتی و بلەز هاتبوونەدان و رێنمایی و مەرجێن هەژمارکرنا ڤێ خزمەتێ و ژ کێ دگریت و ژ کێ ناگریت و کی ماف یان کیژ لایەنی ماف هەیە پەسەندێ بدەت و ل دووڤ چ بنەمایی دێ پەسەندێ دەت ب دروستی نەهاتبوونە دیارکرن، مینا لاستیکی د هاتنە ڤەکێشان و چ سنوور ژ بۆ نەبوون و ڤێ بێ سەرورو‌بەریێ دەرگەهێ گەندەلیەکا دیتر ڤەکر و ئەڤ گەندەلیە ژی بوو بارگرانیەك ل سەر بودجا حکومەتا هەرێمی و نموونە ژی د زۆرن و تنێ دێ ئاماژە ب هندەکان کەین: بۆ سەیرانێ ژی جارەکی ب سەر چیایەکێ کوردستانێ نەکەتیە، چەند سالێن خزمەتا پێشمەرگایەتیێ ئینان و بۆ هاتنە هەژمارکرن، چەند هەیڤەکان سەرا ئاریشەکا خێزانی یان لێدانا ترافیکلایتێ هاتیە گرتن و خزمەتا زیندانیێن سیاسی ئینایە و مووچەیێ وی پێ هاتیە هەموارکرن، ل جادەیێن وەلاتەکێ ئەورۆپی پیاسەدکرن و ژ بۆ کوردستانێ دلۆپەکا خوهێ ب ناڤچاڤێن وی دا نەهاتیە خوارێ هەموو ئەڤ سالە ژ بۆ خزمەتێ و هەموارکرنا مووچەی بۆ هاتنە هەژمارکرن، د دەه سالێن بەراهێ یێن سەرهلدانێ دا و دکاودانێ سەختێ گرانی و هەژاری و نەبوونیێدا ژ کوردستانێ دەرکەتیە و تنێ یەك دەمژمێر ل دەزگەهەك یان کومپانیەکا هەرێمی کارنەکریە ئەڤرۆ زڤریڤە و سەر ژ نوو هاتەڤە دامەزراندن (هەتا ڤێرێ مافێ وی یێ رەوایە) بەلێ پەسەندەك ژ کومپانیەکێ ئینا و ٨ – ١٠ سالێن خزمەتێ بۆ هاتنە هەژمارکرن بێی کو دەمژمێرەکێ ل وێ کومپانیێ کار کربیت، نە ژ دوور و نە ژ نێزیك ل دەزگەهەکێ رۆژنامەڤانی کار نەکریە و پەسەندەك ئینا و چەند سالێن خزمەتا رۆژنامەڤانیێ بۆ هاتنە هەژمارکرن ...هتد. ب ڤێ رەنگی دەرگەهێ ڤەکریە و چ سنوورەك ژ بۆ نینن. و ئەگەر ب ڤی رەنگی بچیت ئەوێن سالێن درێژێن خزمەتا فەرمانبەریێ یا بێ خزمەتکرن و ماندووبوون هەی دێ چەند جارەکی تەمەت وان فەرمانبەران لێ هێن یێن ب دروستی و ب کریار خەزمەت هەی.

دیاردەکا دی یان شێوازەکی دی یێ گەندەلیێ یێ هێژ مەترسیدار تر ئینانا باوەرنامە (شهادە) یێن ساختەیە کو ب بەرفرەهی بەلاڤبوویە و بێی کو سنوورەك بۆ

بێتە دانان. ئاشکرایە فەرمانبەرەکی دگەل ئەنجامدانا ئەرکێ خۆ ئێڤاران خواندیە و باوەرنامەکا بلندتر وەرگرتیە، پلا وی یا فەرمانبەریێ و مووچەیێ وی ل دووڤ باوەرناما نوو هاتیە بلندکرن، ئەڤ ژی مافەکێ وی یێ رەوا و کارەکێ ئاسایی یە. بەلێ هەتا دوهی سەرێ چەند سالەکانە فەرمانبەرە و ب باوەرنامەکا دیارکری هاتیە دامەزراندن، ئەڤرۆ سپێدی هات و باوەرنامەکا بلند تر یا ئیناى و یەکسەر چوو پشکا خۆیەتی و کارگێری و نڤیسار بۆ وەزارەتێ هاتە بلندکرن بێی کو کەسەك ژ خۆیەتی یان رێڤەبەر و سەرۆکێ فەرمانگەهێ یان ل رێڤەبەریا گشتی و وەزارەتێ و هەتا داویێ بێژیتێ ئەری برایێ من هەتا دوهی تو دەرچوویێ (...) بووی، ئەڤرۆ تە باوەرناما (...) ژ کیڤە ئینا ...؟ و بێی کو کەسەك پرسیار بکەت باوەرنامە ژ کیڤە دهێن و کی پەسەند دەکەت و چاوان دهێتە پەسەندکرن ...؟ ب ڤی رەنگی خودان باوەرنامە و یێن بێ باوەرنامە وەکهەڤ لێ دهێن و یێ راست برێڤە چوویی دبیتە قوربانی. ئەڤ ژی دەرگەهەکێ دی یێ گەندەلیێ یە و پێدڤی حکومەت و پەرلەمانێ نوو ڤی دەرگەهی بگرن.

هەر کەسەك ب سەنگا خۆ بێتە هەلسەنگاندن

ژمێژ وەرە مەزنێن کوردان گۆتیە هەر سڤورەك و بەر و منێن خۆ و هەر وان ژی گۆتیە هەر بزنەك ب پێپکێ خۆ دهێتە هەلاویستن و هەر وان ژی گۆتیە نان ئەو نانە یێ ئەڤرۆ ل سەر سفرێ، بەلێ مخابن ئەڤ هەموو پەند و شیرەتە ل سیستەمێ مەیی ئەڤرۆیێ هەرێما کوردستانێ د هەموو وارێن کارگێری و لەشکەری و حزبیدا د بەروڤاژینە و ب سەدان کەس یێ نانێ خۆ ب ئاڤکا بەری دەهان سالان یا باب و باپیرێن خۆ دخۆن، بێی کو ئەو پەسن و شیانێن باب و باپیرێن خۆ هەبن، هەر ب ڤی رەنگی ژی ب سەدان کەس یێ نانێ عەشیرەتێ دخون بێی کو هزرا هندێ بێتە کرن نە سەردەم سەردەمێ عەشیرەتێ یە و نە عەشیرەتێ ژی ئەو کاریگەریە هەیە کو ژ بەر خاترا وێ کاریگەریێ هندەك کەس بێنە رەبیتەکرن. بەری ئاماژە ب چەند نموونەکان بکەم دێ بێژم پێشمەرگێ کەڤن، کادرێ کەڤن، شەهیدی یان هەرکەسەکێ

بەری ڤی سەردەمی تایبەت سەردەمێ شۆرشێن کوردستانێ خزمەتەك دلسۆزانە کری، ل جەم هەرکەسەکێ خودان ویژدان هەژی ئەو پەری رێزلێگرتنێ یە و پێدڤیە ل سەر دەستەلاتداریێ د سنوورێ یاسایدا هەموو مافێن وی بدەنە وی و خێزانا وی پشتی وی. بەلێ دامودەزگەهێن حکومەتێ و رێڤەبەری و بەرپرسیاریێن گشتی ب هەمان شێوە ژی سامانێ گشتی مولکێ تەڤایی خەلکێ ڤی وەلاتی نە و بەرژەوەندی و پاشەرۆژا ڤی خەلکی و نفشێن داهاتی پێڤە گرێداینە و نە میراتێ کەسەکینە بۆ کور و نەڤیێن وی پشتی وی بمینیت یان ژی مولکێ عەشیرەتێ نە و دڤێت بۆ کورێ ئاغای بن. گەلۆ د ڤان چەند سالێن دەستەلاتداریا هەرێما کوردستانێ دا رێزا ل چەند کەسان ژ بەر خاترا باب و باپیران یان ژ بەر خاترا عەشیرەتێ هاتیەگرتن، و پلەیێن بلندێن کارگێری و بەرپرسیێ ب هەموو ئیمتیازێن بەرپرسانڤە وەرگرتینە یان ژی سامانی گشتی ل سەر هاتیە لێکڤەکرن بێی کو هەژی وێ رێزلێگرتنێ بن یان شیانێن رێڤەبرنا وێ پلا بلندا بەرپرسیێ یان رێڤەبەریێ هەبن ...؟ ئەرێ کیژ یاسا دەستەلاتی د دەتە هندەکان سامانێن گشتی ژ بەر خاتر خاتران بدەنە هندەك کەسێن نە هەژی ...؟ ئەرێ د ڤێ بێ سەروبەریێدا چەند مشەخور ل ڤی وەلاتی ل بەر چاڤێن پرانیا خەلکەکێ پێدڤی رەبیتە بووینە ...؟ و ل داویی ژی ئەرێ ڤان کەسان بەرامبەر ئەڤ دەسکەفتێن ژ دەستەلاتداریا کوردستانی وەرگرتین چ بۆ ڤێ دەستەلاتداریێ کریە و چ لێ زێدەکریە ...؟ چ گومان ژی تێدا نینە ڤێ چەندێ دەرگەهێ گەندەلیێ و ئاریشێن چڤاکی و کارگێری و دارایی ل هەرێمی ڤەکریە و بوویە جهێ نەرازیبوونا زۆربەی خەلکی و ڤەرەڤینا خەلکەکێ زۆر ژ دەستەلاتداریێ. کورت و کورمانجی داکو ئەڤ دەرگەهێ گەندەلیێ ژی بێتە گرتن، یا مە و هەر دلسۆژەکێ کوردایەتیێ دڤێت ئەوە هەر کەسەك وەکی خۆ، ل دووڤ شیانێن خۆ و ئەو بەرهەمێ پێشکەشدکەت، نەك ل دووڤ سەنگا باب و باپیرێن وی یان ئەوا بابێ وی پێشکەشکری بێتە هەلسەنگاندن. ئانکو کەسێ هەژی و خودان شیان و توانا کورێ هەر کەسەکێ بیت. سەر ب کێڤە بیت ژ کیژ مالبات و عەشیرەتێ بیت بێتە پێشڤەبرن و خەلاتکرن و یێ بەروڤاژی ژی وەك بەروڤاژیاتیا وی دگەلدا بێتەکرن،

وی دەمی دێ هەر کەسەك گەهیتە مافێ خۆ و یاسا ژی دێ سەروەرێ مە هەموویان بیت و دەرگەهەك دی ژی دێ ل بەر گەندەلیێ و مشەخوریێ هێتەگرتن.

پێگیری ب هەیکەلێ کارگێریێ فەرمانگاهان

د چەند خالێن چوویدا ئاماژە ب هندێ هاتەکرن کو نەبوونا یاسا و رێنماییان یان ژی پێگیری نەکرن ب یاسا و رێنماییان دەرگەهێ گەلەك ئاریشان و گەلەك رەنگێن گەندەلیێ د ناڤ جڤاکێ مەدا ڤەکرینە. ئەگەرێن ڤێ نەبوونیێ یان پێگیری نەکرنێ کی بن یان چ بن ... حکومەت بیت ... کەسێن دەستەلاتدار بن ... وەلاتیێن ئاسایی بن ... ل بەراهیێ و داویێ ژی هەر حکومەت پێ بەرپرسە و گشت نەرێنی یێن وێ ژی بۆ حکومەتێ و لایەنیێن پشکدار د حکومەتێ و پەرلەمانیدا دزڤرنەڤە . د ڤی واریدا ژی دێ نمونەکا دی ئینینەڤە و داویێ ب بابەتێ خۆ ئینین. پێکهاتا کارگێری ل هەر فەرمانگەهەکێ، رێڤەبەریەکێ، و وەزارەتەکێ ... هتد پشتی ڤەکولین و ئەزمونان و پێدڤیاتی و گرنگیێ و ل دووڤ هندەك بنەمایێن یاسایی هاتیە دانان و نە کەسەکی دەستەلاتێ یاسایی هەیە و نە ژی ماف هەیە ئالوگورێ د ڤێ پێکهاتێدا بکەت، و ئەگەر پێدڤی ب گورانکاریێ بوو ئەڤ ل دەسپێکا هەر سالەکا دارایی و ل دووڤ هندەك بنەمایێن یاسایی و مەرج و پێدڤیاتیان دهێتەکرن . د هەمان دەمدا ژی ل دووڤ ڤێ پێکهاتێ، پێکهاتا هەر پشکەکێ و هژمارا فەرمانبەرێن وێ و دەستەلات و جهێ هەر فەرمانبەرەکی ژ رێڤەبەرێ گشتی هەتا بچووکترین فەرمانبەر هاتیە دیارکرن.

بەلێ مخابن و یا جهێ سەرسورمانێ ئەوە د ڤی سەروبەرێ مەیێ نهودا، د گەلەك فەرمانگەه و رێڤەبەریێن مەدا، چ ژ ئەنجامێ خو ب مەزنتر دیتنێ ژ یاسا و رێنماییان، یان ژ ئەنجامێ بوونا خالێن لاواز و نە هەژی ڤی سەردەمی د ڤێ پێکهاتا کارگێریدا، هندەك بەرپرس و رێڤەبەرێن مە ب تایبەت ئەوێن بێ ئەزموون و نوو دامەزراندی، ئەوێن ب پلەکێ چووینە سەرێ ملەکێ، وەك مولکەکێ خۆ و ناڤمالیێ خۆ و ل دووڤ سیستەمێ چەتەییێ سەردەریێ دگەل پێکهاتا کارگێری یا فەرمانگەهێ

و فەرمانبەران دەکەن، و هەموو دەستەلاتان د دەنە خۆ، ل دەسپێکا دەست ب کاربوونا خۆ و بەری هەرتشتەکی پێکهاتا کارگێری فەرمانگەهێ یان رێڤەبەرییێ سەر و ژێر کر، ئەنفالا فەرمانبەران راکر، هەر یەك ب ئالیەکیڤە هاڤێت، سێ هاریکار و چەند سکرتێرە و رێڤەرێن نڤیسینگەهێ بۆ خۆ دانان و هندەك سیخور و چاڤساخێن خۆ ل فەرمانگەهێ بەلاڤەکرن، دەستەلاتێن رەها دانە ڤی و گشت دەستەلات ژ یێ دن ستاندن، یێ وی ڤیای خەلاتکر یێ وی نەڤیای جەلادکر. ب کورت و کرمانجی سەیدایێ رێڤەبەرێ نوو دامەزراندی تنێ ئەو ب خۆ یاسا و رێنمایی یە، تنی ئەو یا باش دزانیت و پسپورێ هەموو وارانە و یێ نەرازی ژی بلا بۆ خۆ ل جهەکێ دی بگرییێت ئەگەر جه ژی دەست نەکەتن بلا سەرێ خۆ ل حەفت دیواران بدەت ...!! بیێ کو هێژایێ رێڤەبەر بێژیت ئەڤە من خەلکەك کرە نەیارێ ڤی حکومەتێ یا ئەز دانایمە ڤی جهی ...! یان کەسەك یان ئالیەك بێژیتێ مە تو دانایە ڤێرێ دا خەلکی رازی کەی نەك خەلکی ژ حکومەت و دەستەلاتی ڤەرەڤینی ...! ئەڤە ژی یەك ژ ئێشێن دی یە یێن سیستەمێ مە یێ هەرێمێ خلولەکری و ئەگەر ڤێرا نەگەهین دێ ب یەك جاری هەرفینیت ...!

ل دوایێ ئەز دبێژم بلا د سەر دەمێ حکومەت و پەرلەمانێ نوودا پێکهاتا هەر فەرمانگەهەکێ ژ وەزارەتێ هەتا بچووکترین فەرمانگەهە، ب پشکێن وێ و ب دەستەلات و ئەرك و مافێن هەر کارمەندەکێ وێ ڤە، ل دووڤ بنەمایێن یاسایی و پێدڤیاتییێن هەڤچەرخ ب تێر تەسەلی بێتە دیارکرن و هەموو ژی، ل بەری هەموویان ژی کەسێ یەکەم ئانکو رێڤەبەر پێگیر بن ب ڤێ پێکهاتا کارگێری و دەستەلات و ئەرك و مافێن هەر کەسەکێ د ڤێ پێکهاتێدا.

د پەراوێزێ سەرەدانا ئامەدێ دا(*)

ل رۆژا ٢٥ئیلونێ ب مـەرەما پشـكداریێ د فۆرووما جڤاكیا میزوپوتامایـدا دگەل شـاندەكێ یـەكێتیا نڤیسـكارێن كـورد- تـایێ دهـۆكێ مـە بـەرەف بـاژێرێ ئامـەدێ (دیاربـەكرێ) دا رێ و ڤـێ چـالاكیێ٢٦- ٩/٢٩ ڤەكێشـا. ب كـورتی ئـەڤ چالاكیە ئـانكو فۆرووما جڤاكیا میزوپوتامیا، چالاكیەك سیاسی، جڤاكی و رەوشەنبیری بوو، كوردێن باكورێ كوردستانێ و یێن پارچێن دی یێن كوردستانێ دگەل چالاكڤانێن وارێن جودا جودایێن جیهانێ ل هەڤ جڤاندن، دوست و هەڤسووزێن دۆزا گـەلێ كـوردێ بـاكوورێ كوردستانێ ل ئامەدێ مێڤانكرن، ئەڤ ل هەڤجڤاندن و مێڤانكرنـە ب خـۆ د خزمـەتا گەلێ كورد دایە، زێدە بـاری چالاكیێن هزری،سیاسـی، رەوشـەنبیری یـێن د رۆژێـن٢٦-٩/٢٩ دا هاتینە گێران و پێشكەشكرن.

ل ڤێرێ من نەڤێت بچمە دناڤ چالاكیان و هەلسەنگاندنا وان و ئەرێنی و نەرێنی یێن واندا، بەلێ ب كورتی دێ بێژم هەر رەنگە چالاكیەك د هەر وارەكیدا ل بـاكوورێ كوردستانێ بهێتە گێران دێ بـەرەكی د رێكا خـەباتا گـەلێ كـورد ل ڤـێ پارچا مـەزنا وەلاتی ڤەوژێریت.

بەلێ ئەوا من دڤێت ل ڤێرێ و بۆ خواندەڤانێن ڤێرێ بەرچاڤبكەم چەند تێبینـی و هزر و بۆچوونەكن د ڤێ سەرەدانێدا كەتینە د هزرا من دا، ژبەركو ئـەڤ سـەرەدانە ل جەم من نەتنێ پشكداری بوویە د چالاكیەكێ یان پتردا، بەلكی سـەرەدانا بـاكوورێ كوردستانێ ل جەم من تایبەتمەندیـەك مـەزن هەیـە و هـەموو ئـالیێن ژیانا مرۆڤـێ كورد ڤەدگریت و پێدڤی ب سەدان بەرپەرانە، لەوما د ڤێ نڤیسینێدا تنێ دێ ئاماژە ب چەند تێبینی و هزرو بۆچوونەكان د پەراوێزێ ڤێ سەرەدانێدا كەم.

(*) د هژمارێن ٣١٢– ٣١٥ رۆژێن ١٢، ١٣، ١٤، و ٢٠٠٩/١٠/١٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

د پەراوێزێ سەرەدانا ئامەدێ دا

موسەدەق توڤی
٤-١

ل رۆژا ٢٥ ئیلونێ ب مەرەما پشکدارییێ د فۆروما جڤاکیا میزوپوتامیدا دگەل شاندەکێ یەکێتیا نڤیسکارێن کورد- تایێ دهۆکێ مە بەرەف باژێرێ ئامەدێ (دیاربەکرێ) دا رێ و ڤێ چالاکییێ ٢٦-٩/٢٩ ڤەکێشا. ب کورتی ئەڤ چالاکیە ئانکو فۆروما جڤاکیا میزوپوتامیا، چالاکیەک سیاسی، جڤاکی و رەوشەنبیری بوو، کوردێن باکورێ کوردستانێ و یێن پارچێن دی یێن کوردستانێ دگەل چالاکڤانێن وارێن جودا جوداییێن جیهانێ ل هەڤ جڤاندن، دوست و هەڤسوزێن دۆزا گەلێ کوردێ باکورێ کوردستانێ ل ئامەدێ مێڤانکرن، ئەڤ ل هەڤجڤاندن و مێڤانکرنە ب خۆ د خزمەتا گەلێ کورد دایە، زێدە باری چالاکییێن هزری،سیاسی، رەوشەنبیری یێن د رۆژێن٢٦-٩/٢٩ دا هاتینە گێران و پێشکەشکرن.

ل ڤێرێ من نەڤێت بچمە د ناڤ چالاکیان و هەلسەنگاندنا وان و ئەرێنی و نەرێنی یێن وان دا، بەلێ ب کورتی دێ بێژم هەر رەنگە چالاکیەک د هەر وارەکیدا ل باکورێ کوردستانێ بهێتە گێران دێ بەرەکی د رێکا خەباتا گەلێ کورد ل ڤێ پارچا مەزنا وەلاتی ڤەوژێریت.

بەلێ ئەوا من دڤێت ل ڤێرێ و بۆ خواندەڤانێن ڤێرێ بەرچاڤبکەم چەند تێبینی و هزر و بۆچوونەکن د ڤێ سەرەدانێدا کەتینە د هزرا من دا، ژبەرکو ئەڤ سەرەدانە ل جەم من نەتنێ پشکداری بوویە د چالاکیەکێ یان پتردا، بەلکی سەرەدانا باکورێ کوردستانێ ل جەم من تایبەتمەندیەک مەزن هەیە و هەموو ئالیێن ژیانا مرۆڤێ کورد ڤەدگریت و پێدڤی ب سەدان بەرپەرانە، لەوما د ڤێ نڤیسینێ دا تنێ دێ ئاماژە ب چەند تێبینی و هزرو بۆچوونەکان د پەراوێزێ ڤێ سەرەدانێدا کەم.

ل مێڤانداریا باژێرڤانیا جزیرێ

ل رۆژا ٩/٢٥ و د رێکا چوونێ بەرەف ئامەدێ سەرۆکێ باژێرڤانیا جزیرێ ئەم مێڤانکرینە فراڤینی، د مێڤانداریێدا کو سەرۆک و شاندێ باژێرڤانیا دهۆکێ (مێڤانداری تایبەت بۆ وان هاتبوو بەرهەڤکرن) و هندەک ئەندامێن ئەنجومەنێ ئافرەتێن کوردستانی- دهۆک ژی ئامادەبوون، دو تێبینی یێن گرنگ و مفادار سەرنجا من راکێشا کو هەژینە ل ڤێرێ بەرچاڤبکەین:

- ئاڤاهیێ باژێرڤانیا جزیرێ ئاڤاهیەکێ کەڤن و نە ل ئاستێ پێدڤی بوو، ناڤمالیێ ژوورێن سەرۆک و هاریکارا سەرۆکێ باژێرڤانیێ ناڤمالیەکێ زۆر سادە و ئەرزان بها بوو. دەمێ مە پرسیار ژ هاریکارا سەرۆکێ باژێرڤانیێ ل دوورئاڤاهی و ڤی ناڤمالی کری، د بەرسڤێدا گۆت سەرۆکێ باژێرڤانیێ (کو ل دووڤ سیستەمێ تورکیا ب دەنگێ مللەتی هاتیە هەلبژارتن و خوەدی دەستەلاتە)، دبێژیت: هندی کێماسیەک ل جزیرێ هەبیت ئەم چ هزرێ ل ئاڤاهیێ باژێرڤانیێ و ناڤمالیێ ڤی ئاڤاهی ناکەین. ل ڤێرێ پرسیارەکێ خۆ هەلاڤێت گەلۆ ل باشوورێ مە کیژ بەرپرسە بەری هەر تشتەکی هزر ل کورسی و مێز و قەنەپە و پەردە و دیکور و...هتد یێن ژوورا خۆ نەکری...؟ ئەرێ چەند هەیڤان یان چەند سالان جارەکێ دیکور و ناڤمالیێن سەیداییێن رێڤەبەرین مە دهێنە گوهارتن...؟ ئەرێ ئەو دراڤێ سالانە بۆ ژوورێن بەرپرس و سکرتێرە و هاریکارێن وان دهێنە مەزاختن سالانە دێ چەند پرۆژە پێ هەینە ئەنجامدان...؟ ئەرێ دەم نەهاتیە بێژین خەلک ژ من فەرترە..؟ ئەرێ کەنگی دێ بریار بدەستێن مە وان رێڤەبەر و بەرپرسان دانن یێن بەری هەر تشتەکی چاڤێ وان ل خزمەتا گشتی بیت..؟

- دەمێ فراڤینێ هات و ئەم برینە فراڤینێ، فراڤین ل خوارنگەهەکا سادە و ئاسایی، ل ناڤ بازارێ باژێری و فراڤین ب هەمان رەنگێ خوارنگەهێ یا سادە و ئاسایی بوو. دا بۆ خۆ مفای ژ ڤێ سەربۆرێ وەرگرین و من بەراوردەک د ناڤبەرا مێڤانداریێن رێڤەبەر و سەرۆک فەرمانگەهێن مە و ڤێ مێڤانداریێ کر، گەلۆ چەند ژ بودجا هەر رێڤەبەری و فەرمانگەهەکا مە بۆ مێڤانداریان دچیت..؟چەند ژ ڤان مێڤانداریان د بنیاتدا پێدڤی نینن یان د شیان دا هەیە مەزاختنێ وان چەند جارکی بێتە کێمکرن...؟ ئەرێ چەند دراڤێ زێدە ل ڤان مێڤانداریان دهێتە مەزاختن..؟ ئەرێ ئەگەر مێڤانداریێن مە ژی ب رەنگێ مێڤانداریا باژێرڤانیا جزیرێ بن دێ چ ژ بەژنا خوەدیێ مێڤانداریێ کێم کەت...؟ ئەرێ ئەگەر هندی د شیان دا هەبیت مێڤانداریان کێم کەین باشتر نینە..؟ چنکو ئەو کەس یان کەسێن ژ جهەکێ بلندتر ژ مە دهێنە سەرەدانا فەرمانگەهێن مە ب ئەرکەکی هاتیە و بەرامبەر وی ئەرکی دراڤ ژێرا دهێتە مەزاختن. ئەرێ ب کێمکرنا مێڤانداریان دێ چەند دراڤ ژ بەر مێڤانداریان مینیت و دێ چەند خزمەتێن گرنگ پێ هێنە ئەنجامدان...؟ ل داوییێ دێ بێژم من ئاماژە ب مێڤانداریێن ڤەخوارنێن کحولی نەکریە و هیڤیە کەسەک باوەریێ ب راوێژکەرێن دلسۆژێن خۆ نەکەت دەمێ دبێژنی سەیدا مەرەما وی ژ نڤیسینێ توی... و بلا باش بزانیت مەرەما من نە ئەوە بەلکی مەرەما من هەر کەسەکە یێ بابەت ژێ دگریت و خەمێ ژ سامانێ گشتی ناخۆت، ئەو بیت یان یێدی. مالا باژێرڤانیا جزیرێ ئاڤا بۆ فراڤینا وان و شیرەتا د فراڤینا واندا ئەگەر بۆ خۆ مفای ژێ وەرگرین.

د پەراوێزا سەرەدانا ئامەدێ دا

ئامەد د قوناغا کوردیکرنێ دا

ژ دەسپێکا دامەزراندنا دەولەتا تورکیا ل سالا 1921و هەتا سالێن نوتان ژ سەد سالیا چوویی دەستەلاتداریا تورکیا هەموو رەنگێن ستەم و زۆرداریا نەتەوەیی ژ جینوسایدێ، گوهۆرینا روخسارێ نەتەوەیی، قەدەغەکرنا زمان و ئەدەب و رەوشەنبیریا نەتەوەیی ل باکورێ کوردستانێ ب کارئینناینە، و ئەڤ سەرەدەریا دژی مرۆڤانە گەهشتبوو ئاستەکی خۆ ب کورد زانین یان ب کوردی پەیڤین گونەهەکا مەزن بوو و سزاییێن گران ل سەر بوون.

باژێرێ ئامەدێ و گشت باژێر و دەڤەرێن دی یێن باکورێ کوردستانێ قوربانییێن ڤێ زۆرداریێ و ستەمێ بوون. پەیڤین و سەرەدەریکرن ب زمانێ کوردی ل ڤی باژێری گەهشتبوو ئاستەکێ نزم و هێژ گەلەک ژ خەلکێ باژێری د نێڤبەرا خۆدا ب تورکی دپەیڤن و رێژەیەکا زۆر کێما خەلکێ باژێری ب کوردی دزانن بخوینن و بنڤیسن.

ژ دەسپێکا سالێن نوتانڤە ژ ئەنجامێ باندۆرا بزاڤا نەتەوەیی ل سەرانسەری کوردستانێ و گورانکارێن هزری و سیاسی ل جیهانێ و کاریگەریا ڤان گورانکاریان ل سەر سەرەدەریا حکومەتا تورکیا دگەل کوردان و نەمانا رەوشا ئاوارتە(دەستەلاتداریا لەشکەری) ل باکورێ کوردستانێ و دەستەلاتداریا ئالیێن کوردی ل سەر باژێرڤانیێن وێ ، هەتا ئاستەکێ باش لێ سنووردای و نە د چوارچوڤێ دەستووریدا زمانێ کوردی ل تورکیا ئازاد بوویە و وەک مە ل بەراهیێ ژی ئاماژە پێکری ئامەد بوویە سەنتەرەکێ رەوشەنبیریا کوردی. بەلێ ژ بەرکو هێژ زمانێ کوردی نەبوویە زمانێ خواندنێ ل خواندنگەهان و د دەمەکێ نێزیکدا نابیتێ. د ڤی سەروبەریدا وەرارا زمانێ کوردی ل ئامەدی و سەرانسەری باکورێ کوردستانێ دێ یا سست و پاشڤەمای بیت و دەلیڤێن فێربوونا خواندن و نڤیسینا کوردی دێ دبەر تەنگ و سنووردای بن.

ل ڤێرێ ئەرکێ پرکرنەڤا ڤێ ڤالاهیێ و بلەزکرنا ڤێ وەرارێ و بەرفرهکرنا ڤان دەلیڤان دکەڤیتە سەر ملێن تەخێن بژارە ژ ڤی خەلکی، مەرەما مە ژی ژ تەخێن بژارە کەسێن نڤیسکار و رەوشەنبیر و وەشانخانە و میدیا و ئالیێن سیاسی و باژێرڤانیێن هەلبژارتی نە، هەرکەسەک و هەر دەزگەهەک ب شیانێن خۆ، مالا خۆ، جهێ کارێ خۆ،بکەتە خواندنگەه و چەند کەسەکان فێری خواندن و نڤیسینا کوردی بکەت و ب ڤێ چەندێ ژی دێ قەیدێن سەر زمانێ کوردی هێنە شکاندن و خەلکەکێ پتر ل ڤێ پارچا وەلاتی دێ دگەل خواندن و نڤیسینا زمانێ کوردی ئاشنا بیت. ئامەدێ ژی د ڤی واریدا دەست ب پێنگاڤێن بەراهیێ کریە، هێژ پێنگاڤێن بچووک و دەسپێکی نە بەلێ ب باوەری نە و هەر پێنگاڤەکا ب ڤی رەنگی باوەری ب خۆ هەبیت دێ یا سەرکەتی بیت.ل ڤێرێ هەژیە ب شانازیڤە ئاماژە ب کچە کوردا ئامەدێ یا 11سالی (میدیا خانێ) بکەین، یا مالا خۆ کریە خواندنگەه و هەتا نها چەند کورسێن فێرکرنا زمانێ کوردی ڤەکرین.

موسەدەق توڤی
٤-٤

هەروەسان هەمان ئەرک دکەڤیتە سەر ملێ میدیاییێن کوردی یێن دەرڤەی باکورێ کوردستانێ ب تایبەت کەنالێن ئەسمانی، پێدڤیە هەر یەک ژ ڤان کەنالان زێدەباری بەرنامێ زارۆکان بەرنامەکێ تایبەتێ فێرکرنا زمانێ کوردی ب تیپێن لاتینی هەبیت (کارێ کەنالێ kurd 1 د ڤی واریدا هەژی دەسخوشییێ یە) و ب ڤێ چەندێ ژی ئەڤ کەنالە دێ پتر هاریکارین بۆ وەرار و پێشڤەبرنا زمانێ کوردی ل گشت باکورێ کوردستانێ.

ل مێڤانداریا باژێرڤانیا جزیرێ

ل رۆژا ٩/٢٥ و د رێكا چوونێ بەرەف ئامەدێ سەرۆكێ باژێرڤانیا جزیرێ ئەم مێڤانكرینە فراڤینێ، د مێڤانداریێدا كو سەرۆك و شاندێ باژێرڤانیا دهۆكێ (مێڤانداری تایبەت بۆ وان هاتبوو بەرهەڤكرن) و هندەك ئەندامێن ئەنجومەنێ یەكێتیا ئافرەتێن كوردستانی- دهۆك ژی ئامادەبوون، دو تێبینی یێن گرنگ و مفادار سەرنجا من راكێشا كو هەژینە ل ڤێرێ بەرچاڤبكەین:

- ئاڤاهیێ باژێرڤانیا جزیرێ ئاڤاهیەكێ كەڤن و نە ل ئاستێ پێدڤی بوو، ناڤمالیێ ژوورێن سەرۆك و هاریكارا سەرۆكێ باژێرڤانیێ ناڤمالیەكێ زۆر سادە و ئەرزان بها بوو. دەمێ مە پرسیار ژ هاریكارا سەرۆكی باژێرڤانیێ ل دوورئاڤاهی و ڤی ناڤمالی كری، د بەرسڤێدا گۆت سەرۆكێ باژێرڤانیێ (كو ل دووڤ سیستەمێ تركیا ب دەنگێ مللەتی هاتیە هەلبژارتن و خوەدی دەستەلاتە)، دبێژیت: هندی كێماسیەك ل جزیرێ هەبیت ئەم چ هزرێ ل ئاڤاهیێ باژێرڤانیێ و ناڤمالیێ ڤی ئاڤاهی ناكەین. ل ڤێرێ پرسیارەكێ خۆ هەلاڤێت گەلۆ ل باشوورێ مە كیژ بەرپرسە بەری هەر تشتەكی هزر ل كورسی و مێز و قەنەپە و پەردە و دیكور و...هتد یێن ژوورا خۆ نەكری...؟ ئەرێ چەند هەیڤان یان چەند سالان جارەكێ دیكور و ناڤمالیێن سەیداییێن رێڤەبەرین مە دهێنە گوهارتن...؟ ئەرێ ئەو دراڤێ سالانە بۆ ژوورێن بەرپرس و سكرتێرە و هاریكارێن وان دهێنە مەزاختن سالانە دێ چەند پرۆژە پێ هێنە ئەنجامدان...؟ ئەرێ دەم نەهاتیە بێژین خەلك ژ من فەرترە...؟ ئەرێ كەنگی دێ بریاربدەستێن مە وان رێڤەبەر و بەرپرسان دانن یێن بەری هەر تشتەكی چاڤێ وان ل خزمەتا گشتی بیت...؟

- دەمێ فراڤینێ هات و ئەم برینە فراڤینێ، فراڤین ل خوارنگەهەكا سادە و ئاسایی، ل ناڤ بازارێ باژێری و فراڤین ب هەمان رەنگێ خوارنگەهێ یا سادە و ئاسایی بوو. دا بۆ خۆ مفای ژ ڤێ سەربۆرێ وەرگرین و من بەراوردەك د ناڤبەرا مێڤانداریێن رێڤەبەر و سەرۆك فەرمانگەهێن مە و ڤێ مێڤانداریێ كر، گەلۆ چەند ژ بودجا هەر رێڤەبەری و فەرمانگەهەكا مە بۆ مێڤانداریان دچیت..؟چەند ژ ڤان

مێڤاندریان د بنیاتدا پێدڤی نینن یان دشیاندا هەیە مەزاختنێ وان چەند جارکی بێتە کێمکرن...؟ ئەرێ چەند دراڤێ زێدە ل ڤان مێڤانداریان دهێتە مەزاختن..؟ ئەرێ ئەگەر مێڤانداریێن مە ژی ب رەنگێ مێڤانداریا باژێرڤانیا جزیرێ بن دێ چ ژ بەژنا خودیێ مێڤانداریێ کێم کەت...؟ ئەرێ ئەگەر هندی دشیاندا هەبیت مێڤانداریان کێم کەین باشتر نینە..؟ چنکو ئەو کەس یان کەسێن ژ جهەکێ بلندتر ژ مە دهێنە سەرەدانا فەرمانگەهێن مە ب ئەرکەکی هاتیە و بەرامبەر وی ئەرکی دراڤ ژێرا دهێتە مەزاختن. ئەرێ ب کێمکرنا مێڤانداریان دێ چەند دراڤ ژ بەر مێڤانداریان مینیت و دێ چەند خزمەتێن گرنگ پێ هێنە ئەنجامدان...؟ ل داویێ دێ بێژم من ئاماژە ب مێڤانداریێن ڤەخوارنێن کحولی نەکریە و هیڤیە کەسەك باوەریێ ب راوێژکەرێن دلسۆزێن خۆ نەکەت دەمێ دبێژنی سەیدا مەرەما وی ژ نڤیسینێ توی... و بلا باش بزانیت مەرەما من نە ئەوە بەلکی مەرەما من هەر کەسەکە یێ بابەت ژێ دگریت و خەمێ ژ سامانێ گشتی ناخۆت، ئەو بیت یان یێ دی. مالا باژێرڤانیا جزیرێ ئاڤا بۆ فراڤینا وان و شیرەتا د فراڤینا واندا ئەگەر بۆ خۆ مفای ژێ وەرگرین.

شیانێن کێم و بەرهەمێن هێژا

ل ئامەدێ هەتا بەری بیست سالەکان زمان و رەوشەنبیریا کوردی د یاساخ بوون، هەرکەسێ پەرتووکەك کوردی د دەستاندا هاتبا دیتن، سەرێ وی دبوو قوربان یان مێڤانێ هەتا مرنێ یێ زیندانێ بوو. ئەڤرۆ ئەو ئامەدە بوویە پایتەختێ رەوشەنبیریێ باکوورێ کوردستانێ و یەك ژ سەنتەرێن رەوشەنبیریێن سەرانسەری کوردستانێ. د وارێ چاپ و وەشانێدا رۆژنامەکا رۆژانە (ئازادیا وەلات)و رۆژنامەکاهەفتیانە (دەما نوو) و چەند کۆڤار ب زمانێ کوردێ لێ دهێنە بەلاڤکرن، چەند وەشانخانە و دەزگەهێن دی یێن رەوشەنبیریا کوردی لێ هەنە.

مە سەرەدانا چەند ژ ڤان دەزگەهان: رۆژناما ئازادیا وەلات، ئینستوتیا کوردی یا ئامەدێ، وەشانخانا دەنگ و کۆمەلا نڤیسکارێن کورد یا ئامەدێ کر.ئەوا سەرنجا مە

رێکێشای د ڤان دەزگەهاندا شیانێن وان یێن مادی یێن کێم، کێمیا هژمارا کارکەران، بارەگاییێن بچووک و سادەییێن وان و کەرەستە و ناڤمالیێ سادە و ئاساییێ د ڤان بارەگایاندا و بەرهەمێ ب سەنگ و پڕبهایێ وان بوو. نەوەیی تێدا نینە ئەگەر بێژین ژووریێن بەرپرسێن یەکەمێن ڤان دەزگەهان ساده تربوون ژ ژووریێن پرسگەهێن دەزگەهێن مە، بەلێ بەرهەمێن وان ل ئاستەکێ وەسان بهادار و ب سەنگ بوون (ب بەراورد دگەل کاودان و شیانێن وان)، مرۆڤ ببێژیت خوزی ئەو دلسۆژیا هەوە هەی مەژی هەبوایە، خوزی ئەو بەرهەمێن هەوە هەین مە ژی هەبانە. ئەڤە ژی وێ چەندێ ناگەهینیت کو دەزگەهێن مە چ نەکریە، وان ژی بەرهەمێن باش هەنە بەلێ ئەگەر بەراوردێ د شیانێن بەردەستێن هەردو ئالیاندا بکەین پێدڤی بوو دەزگەهێن مە بەرهەمێن باشتر و پتر هەبانە.

سەرێ شەڤێ چیرۆکەک

سەرێ شەڤێ چیرۆکەک زنجیرەکا وەشانێن زارۆکانە، هەر هەیڤێ پەرتوکەک ژ ئالیێ بازێرڤانیا سور یا ئامەدێ دهێتە بەلاڤکرن، هەر پەرتووکەک ژ ٣٠-٣١چیرۆکێن زارۆکان کوردی و وەرگێران پێکدهێت ، کو زارۆک هەرشەڤێ بەری بنڤیت چیرۆکەکێ بخوینیت یان سەمیانێ وی بۆ بخوینیت. ئەڤ وەشانە پشکەک بچووکە ژ چالاکیێن رەوشەنبیرییێن وێ بازێرڤانیێ، ل وی وەلاتی بازێرڤانی رۆلەک گرنگ د وارێ رەوشەنبیریدا دگێریت، چاوان خۆ بەرپرس دزانیت ژ پاقژی و خەملاندن و ئاڤاکرنا بازێری ب هەمان شێوە خۆ بەرپرس دزانیت ژ چالاکیێن پەروەردەیی و جڤاکی و رەوشەنبیری و هۆنەری، ل هەر بازێرڤانیەکا وی وەلاتی پشکا خزمەتگوزارییێن جڤاکی هەیە، ئەڤ پشکە هەموو رەنگێن چالاکیێن ئاماژە پێکری ئەنجام ددەت. د وارێ رەوشەنبیریدا ڤیستەڤال و سمینارێن رەوشەنبیری و وێژەیی دگێریت، پەرتووک و کۆڤارێن کوردی چاپدکەت، هاریکاریا نڤیسکار و کۆمەلا نڤیسکاران د وارێ چاپ و بەلاڤکرنا بەرهەمێن واندا دکەت. کورت و کرمانجی بازێرڤانی ل وی وەلاتی دەزگەهەک رەوشەنبیری یە و رۆلێ خۆ د ڤی واریدا دگێریت.

سەرەرای جوداهیا ناڤبەرا سیستەم و یاسایێ باژێرڤانیێن هەرێما کوردستانێ و ترکیا، لێ مە ماف هەیە بێژین بۆچی باژێرڤانیێن کوردستانێ نها د دوورن ژ وارێ رەوشەنبیری یان خۆ دوورکریە ژ ڤی واری..؟ ژ بەر کو وارێ رەوشەنبیری نەیێ نامۆیە د دیرۆکا سەد سالێن چوویی یێن باژێرڤانیێن هەرێما کوردستانێدا، ژ داویا سالێن بیستانڤە ژ سەد سالیا ببیستێ باژێرڤانیا سلێمانیێ خوەدی چاپخانە و رۆژنامە بوویە، باژێڤانیا هەولیرێ ل سالێن ١٩٦٢- ١٩٦٣ خوەدی رۆژناما (هەولێر)، و ل سالێن١٩٧٠ – ١٩٧٣خوەدی کۆڤارا (هەولێر) و ل سالا١٩٩٣خوەدی رۆژناما(هەولێر) بوویە..هتد.

بەلێ د ڤان چەند سالێن داوییێدا باژێرڤانیێن هەرێما کوردستانێ خوە ژ بەر ڤێ چەلاکیێ هاڤێتیە، باژێرڤانیا سلێمانیێ خۆ ژ بەر کۆڤارا (سلێمانی) هاڤێت، باژێرڤانیا هەولێرێ ل سالا ١٩٩٣ رۆژناما (هەولێر) بەلاڤدکر هەر زوو رۆژنامە راوەستیا، وەزارەتا باژێرڤانیان کۆڤارا (شارەوانی) هەبوو وێ ژی دەست ژ ڤێ کۆڤارێ بەردا، کۆڤارا(دهۆك)١٩٩٧- ٢٠٠٧ یا باژێرڤانیا دهۆکێ ب وی دەردی بر یا بری، باژێرڤانیا زاخۆ ژی خۆ ژ بەر رۆژناما خۆ (دەنگ) هاڤێت.ب ڤی رەنگی باژێرڤانیێن هەرێمێ د ڤان سالێن داوییێدا خۆ ژ وارێ خزمەتا رەوشەنبیری و رۆژنامەڤانی دوور گرتیە. سەیرە خەلکەك ل جیهانێ بەرەڤ پێش دچیت ئەم ژی بەرەڤ پاش...!! ئەگەرێن ڤێ چەندێ چنە، کی ژێ بەرپرسە..؟ ئەز مافێ بەرسڤێ نادەمە خۆ، تنێ دێ هندە بێژم ئەگەر نە ژ نەبوونا دراڤینە..!.

ئامەد و ئەندازیاریا باژێران

ئامەد باژێرەکێ سپەهی و جوانە، ب بەراورد دگەل باژێرێن تورکان یێن ترکیا باژێرەکێ پاشکەتیە، لێ ب بەراورد دگەل باژێرێن باشوورێ کوردستانێ باژێرەك پێشکەتیە و گەلەك پەسنێن باژێرێن پێشکەتی تێدا هەنە، پەسنا هەرە گرنگ یا ڤی باژێری ل جەم من ئەندازیاریا ئاڤاکرنا باژێری یە. باژێر ب تایبەت پتریا باژێرێ

نـوو ب شـێوازێ ئاڤاكرنـا سـتوونى هاتيـه ئاڤـاكرن. ب ڤـى شـێوازى ژ ئاليەكيـڤـه دێ ساناهيتر و باشتر گشت رەنگێن خزمەتگوزاريان گەهنه وەلاتيان و ژ ئاليێ ديترڤه دێ ئـابوور هێتـەكرن د وارێ بكارئينانـا عەرديـدا، ئەگـەر بـۆ نيڤـەكا خێـزانێن ل وى باژێرى د شوقاندا دژين هەر ئێكى پارچـەكا عـەردى نـە ب رووبـەرێ ٢٠٠م بـەلكى ب رووبەرێ ١٥٠مەترێن چوارگوشه هاتبا تەرخانكرن، دا باژێر چەند جاركى مەزنتر لێ هێت، بەلێ ب سەدان كيلومەترێن چوارگوشەيێن عەردێ چاندنێ دا ژ دەسـتدەن و ب ڤێ ژ دەستدانێ ژى دا زيانێن مەزن گەهنه ئابووريا وى وەلاتى. گەلۆ خوزى ئـەم ژى باشتر بـەرەڤ سيسـتەمێ ئاڤاكرنـا سـتوونى چووباينه لێ ب ئاوايـەكى دروسـت و مـە بەس عەردێ خۆيێ چاندنێ ژ دەست دابا.

خالەكا دى يا هەژى ئاماژە پێكرنێ د وارێ ئاڤاكرنا ستوونى يا وى باژێريدا يـەك رێزى و يەك ئاستيه د ئاڤاكرنێدا، دێ بينى جادەكێ هەموو ئاڤاهيێن وێ ٨ قـاتن، يـا دى ١٠ قـاتن، يـا دى ١٢قـاتن و ب ڤـى رەنگـى و ب ڤـى ئەنـدازياريێ جوانيـا بـاژێرى، تەناهى و ئاسوودەييا وەلاتيان و وەكهەڤيا وان دهێته پاراستن.

ئەگەر پيچەكێ هێرڤه بهێين و ببێنـه بـاژێرێ مـە دهۆكا خوشـتڤى دێ بيـنين نووترين جادا مە ژ يەك قاتى دەست پێدكەت جار دگەهيته ٨ قاتـان و دزريتڤـه ڤـه چاران جارەكا دى بۆ شەشـان و يـا دى بـۆ دووان و ب ڤى رەنگى ديمەنـەكێ سـەير و نەجوان د دەتە باژێرى و هەر چەند ئاڤاهيەك ب بلنداهيەكێ و هەر يـەك ل هنـداڤ يێ دى و هێژ خرابتر ل ناڤ كولان و تاخێن ئاكنجيبوونێ ژى هەر ب ڤى سەروبەريه.

خالا دى يا هەژى ئاماژە پێكرنێ د وارێ ئاڤاهيێن ستوونيدا ل ئامەدێ ئەوە هەر ئاڤاهيەكێ ستوونى ژبلێ قاتێ بنبويڤ (ژێر زەمـين) قـاتێ يـەكێ يـان هـەردو قـاتێن يەكێ و دووێ بۆ بازار و ماركت و پارك و جهێن دى يێن پێدڤى هاتينـە تـەرخانكرن و ب ڤـێ چـەندێ ژى گەلـەك ژ پێويسـتيێن خـەلكێ وان ئاڤاهيـان قەتاندينـە. هەروەسان گەلەك خالێن دى يێن هەژى بەرچاڤكرنێ ل ڤى باژێرى هەنە وەك شێواز و بەرفرهيا جادە و پەيادەرێيان و هژمارا زۆرا باخچە و شێوازێ وان و يێن دى. ئـەز باوەرم شاندێ باژێرڤانيا دهۆكێ كو د وان رۆژانـدا ل ئامـەدێ بـوون و بـەرى نهو ژى

سەرەدانێن ب ڤی رەنگی دیتینە، ئەڤە و هێژ پتر ژی ب چاڤێن خۆ دیتینە و مفا ژێ وەرگرتیە و ئەز ب هیڤیمە وی مفای بگەهیننە باژێری.

ئامەد د قوناغا کوردیکرنێ دا

ژ دەسپێکا دامەزراندنا دەولەتا ترکیا ل سالا ١٩٢١و هەتا سالێن نوتان ژ سەد سالیا چوویی دەستەلاتداریا ترکیا هەموو رەنگێن ستەم و زۆرداریا نەتەوەیی ژ جینوسایدێ، گوهۆرینا روخسارێ نەتەوەیی، قەدەغەکرنا زمان و ئەدەب و رەوشەنبیریا نەتەوەیی ل باکوورێ کوردستانێ ب کارئینایینە، و ئەڤ سەرەدریا دژی مرۆڤانە گەهشتبوو ئاستەکی خۆ ب کورد زانین یان ب کوردی پەیڤین گونەهەکا مەزن بوو و سزایێن گران ل سەر بوون.

باژێرێ ئامەدێ و گشت باژێر و دەڤەرێن دی یێن باکوورێ کوردستانێ قوربانیێن ڤێ زۆرداریێ و ستەمێ بوون. پەیڤین و سەرەدەریکرن ب زمانێ کوردی ل ڤی باژێری گەهشتبوو ئاستەکێ نزم و هێژ گەلەك ژ خەلکێ باژێری د نێڤبەرا خۆدا ب تورکی دپەیڤن و رێژەیەکا زۆر کێما خەلکێ باژێری ب کوردی دزانن بخوینن و بنڤیسن.

ژ دەسپێکا سالێن نوتانڤە ژ ئەنجامێ باندۆرا بزاڤا نەتەوەیی ل سەرانسەری کوردستانێ و گورانکاریێن هزری و سیاسی ل جیهانێ و کارگەریا ڤان گورانکاریان ل سەر سەرەدەریا حکومەتا ترکیا دگەل کوردان و نەمانا رەوشا ئاوارتە (دەستەلاتداریا لەشکەری) ل باکوورێ کوردستانێ و دەستەلاتداریا ئالیێن کوردی ل سەر باژێرڤانیێن وێ ، هەتا ئاستەکێ باش لێ سنووردای و نە د چوارچوڤێ دەستووریدا زمانێ کوردی ل ترکیا ئازاد بوویە و وەك مە ل بەراهیێ ژی ئاماژە پێکری ئامەد بوویە سەنتەرەکێ رەوشەنبیریا کوردی. بەلێ ژ بەرکو هێژ زمانێ کوردی نەبوویە زمانێ خواندنێ ل خواندنگەهان و د دەمەکێ نێزیکدا نابیتێ. د ڤی سەروبەریدا وەرارا زمانێ کوردی ل ئامەدی و سەرانسەری باکوورێ کوردستانێ دێ یا سست و پاشڤەمای بیت و دەلیڤێن فێربوونا خواندن و نڤیسینا کوردی دێ دبەر تەنگ و سنووردای بن.

ل ڤێرێ ئەركێ پڕكرنەڤا ڤێ ڤالاهیێ و بلەزكرنا ڤێ وەرارێ و بەرفرهكرنا ڤان دەلیڤان دكەڤیتە سەر ملێن تەخێن بژارە ژ ڤی خەلكی، مەرەما مە ژی ژ تەخێن بژارە كەسێن نڤیسكار و رەوشەنبیر و وەشانخانە و میدیا و ئالیێن سیاسی و باژێرڤانییێن هەلبژارتی نە، هەركەسەك و هەردەزگەهەك ب شیانێن خۆ، مالا خۆ، جهێ كارێ خۆ،بكەتە خواندنگەهـ و چەند كەسەكان فێری خواندن و نڤیسینا كوردی بكەت و ب ڤێ چەندێ ژی دێ قەیدێن سەر زمانێ كوردی هێنە شكاندن و خەلكەكێ پتر ل ڤێ پارچا وەلاتی دێ دگەل خواندن و نڤیسینا زمانێ كوردی ئاشنا بیت. ئامەدێ ژی د ڤی واریدا دەست ب پێنگاڤێن بەراهیێ كریە، هێژ پێنگاڤێن بچووك و دەسپێكی نە بەلێ ب باوەری نە و هەر پێنگاڤەكا ب ڤی رەنگی باوەری ب خۆ هەبیت دێ یا سەركەتی بیت.ل ڤێرێ هەژیە ب شانازیڤە ئاماژە ب كچەكوردا ئامەدیا ١١سالی (میدیا خانێ) بكەین، یا مالا خۆ كریە خواندنگەهـ و هەتا نها چەند كورسێن فێركرنا زمانێ كوردی ڤەكرین.

هەروەسان هەمان ئەرك دكەڤیتە سەر ملێ میدیاییێن كوردی یێن دەرڤەی باكوورێ كوردستانێ ب تایبەت كەنالێن ئەسمانی، پێدڤیە هەر یەك ژ ڤان كەنالان زێدەباری بەرنامێ زارۆكان بەرنامەكێ تایبەتێ فێركرنا زمانێ كوردی ب تیپێن لاتینی هەبیت (كارێ كەنالێ kurd 1 د ڤی واریدا هەژی دەسخوشیێ یە) و ب ڤێ چەندێ ژی ئەڤ كەنالە دێ پتر هاریكاربن بۆ وەرار و پێشڤەبرنا زمانێ كوردی ل گشت باكوورێ كوردستانێ.

چما مفایەکی ژ سەرهاتیا هۆرییێ و فاتماییێ و عەلی وەرنەگرین..؟ (*)

((هۆریا و فاتما کو کالکێن وانا کورئاپێ هەڤن، د سالا ١٩٣٨ اندا، ب دەستێن قوماندارێن ترك، ل هێلا دێرسیمێ، پشتی تێکشکاندنا سەرهلدانا کوردا، برنە، هۆریا ل سامسونێ، فاتما ل مالاتییێ وەکو سێوی داینە بەر دەستێن مالباتێن قوماندارێن لەشکەری، هۆریا ١٠ سالان و فاتما ٦٥ سالان پاشێ کارینە کەس و کارێن خوە پەیدا بکن...)). ئەڤە یەکەمین برگەیا نڤیسینەکا (نەورۆز باوەر)ە ل ژێر ناڤێ (عاقیبەتا هۆرییێ و فاتماییێ) د هژمارا ٣٢٧ یا ١٩ چریا پاشین ٢٠٠٩ یا رۆژناما (دەما نوو) ئامەدێدا دەربارەی سەرئەنجامێ ب سەدان کەسان یێن د شۆرشێن باکوورێ کوردستانێدا ل نیڤا یەکەم ژ سەد سالیا بیستێ هاتینە بزرکرن و بێ سەروشوونکرن هاتیە نڤیسین، زێدەباری ب دەهان هزران مرۆڤێن کورد یێن هاتیەنە قرکرن.

د هەمان رۆژدا یا کو من ئەڤ بابەتە خواندی قوربانیەکێ دی ژ قوربانیێن حەلەبجە یا شەهید عەلییێ٢١ سالی، پشتی ٢١ سالێن بزربوون و بێ سەروشوونبوونێ ب دیدارا دایکا خوە و باژێرێ خوە شادبووڤە. عەلیێ چەند هەیڤی پشتی حەفت کەس ژ مالا وان د کارەساتا کیمیا بارانا حەلبجە یا ١٦ئادارا ١٩٨٨ ێ بووینە قوربانی تنێ ئەو و دایکا خوە ژ مرنێ رزگار بوون و گەهشتنە نەخوشخانەکا ئیرانێ، بەلێ ل وێرێ هەر یەك ژ وان ب رەنگەکێ دی بوو قوربانی، ژ هەڤجودا بوون، دایکا عەلی سەرئەنجامێ حەفت ژ قوربانییێن مالا وێ ل بەر چاڤا بوون و د رێزا ب هزاران

(*) د هژمار ٤٩ رۆژا ٢٠٠٩/١٢/٧رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

قوربانیێن دی یێن حەلەبجەدا بوون، بەلێ ٢١ سالان ما ل هیڤیا قوربانیێ هەشتێ یێ خێزانا خوە، قوربانیێ هەشتێ ژی عەلیێ د ژیێ چەند هەیڤەکاندا کەتە د هەمبێزا مالباتەکا خێر خوازا ئیرانیدا، بەلێ ٢١ سالان ب هیڤیا رۆژەکێ ژ رۆژان بوو ب دیدارا کەسەکی ژ کەسوکارێن خوە ئەگەر مابن، ئەگەر نەمابن ژی ب دیدارا وەلاتێ خوە شاد ببیتەڤە. ل ٣ ڤێ مەهێ (کانوونا بچووك) هیڤیا عەلی و دایکا وی بجه هات و ب دیدارا هەڤدو شاد بوونەڤە، هەروەکی بەری وان هۆریێ و فاتما و چەندەکێن دی یێن مینا وان گەهشتینە وێ هیڤیێ.

لێ عەلی هێژ یێ خوشبەختتر بوو ل وەلاتێ ئازاد و ل ژێر سیبەرا ئالایێ

چما مفایەکی ژ سەرهاتیا هۆریێ و فاتمایێ و عەلی وەرنەگرین..؟

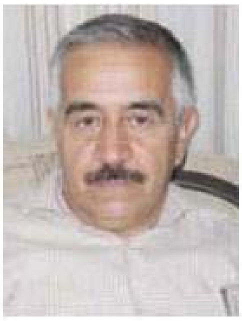

موسەحەق نوڤی

[[هۆزریا و فاتما کو کالکێن وانا کوردێن هەڤن، د سالا ١٩٣٨ اندا، ب دەستێن فەرمانداریێن ترک، ل هێلا دیرسیمێ، پشتی تێکشکاندنا سەرهلدانا کوردا، برنە هۆزریا ل سامسونێ، فاتما ل مالاتیێ وەکو سێویێ داینە بەر دەستێن مالباتێن فەرماندارێن لەشکری، هۆزریا ١٠ سالان و فاتما ٦٤ سالان پاشی کارینە کەس و کارێن خوە پەیدا بکن..]] ئەڤە یەکەمین برگەیا نڤیسینەکا (ئەوروز باوەرنە ل ژێر ناڤێ (عاقیبەتا هۆزریێ و فاتمایێ) د هژمارا ٢٣٧یا ١٩ چریا پاشین ٢٠٠٩ یا رۆژناما (ئەدما نوو) نامەدیدا دەربارەی سەرئەنجامێ ب سەدان کەسان یێن دشۆرشێن باکووری کوردستانێدا ل نیڤا یەکەم ژ سەد سالیا بیستێ هاتینە بزرکرن و بێ سەروشوونکرن هاتینە نڤیسین، زیدەباری ب دەهان هزاران مروڤێن کورد یێن هاتینە قرکرن.

د ئەوان رۆژدا یا کو من ئەڤ بابەتە خواندی قوربانیەکی دی ژ قوربانیێن حەلەبجە یا شەهید عەلیێ ٢٦ سالی، پشتی ٢٦ سالێن بزربوون و بێ سەروشوونبوونێ ب دیدارا دایکا خوە و باژێرێ خوە شادبوڤە. عەلیێ چەند هەیڤێ پشتی حەفت کەس ژ مالا وان د کارەساتا کیمیا بارانا حەلەبجە یا ١٦ئادارا ١٩٨٨ ێ بووینە قوربانی تنێ ئەو و دایکا خوە ژ مرنێ رزگار بوون و گەهشتنە نەخوشخانەکا ئیرانێ، بەلێ ل ویرێ هەر یەک ژ وان ب رەنگەکێ دی بوو قوربانی، ژ هەڤجودا بوون، دایکا عەلی سەرئەنجامێ حەفت ژ قوربانیێن مالا وێ ل بەر چاڤان بوون و د ریزا ب هزاران قوربانیێن دی یێن حەلەبجەدا بوون، بەلێ ٢٦ سالان ما ل هیڤیا قوربانیێ هەشتێ یێ خێزانا خوە، قوربانیێ هەشتێ ژی عەلیێ د ژیێ چەند هەیڤەکاندا کەتە د هەمبێزا مالباتەکا خێر خوازا ئیرانیدا، بەلێ ٢٦ سالان ب هیڤیا رۆژەکێ ژ رۆژان بوو ب دیدارا کەسەکێ ژ کەسوکارێن خوە ئەگەر مابن، ئەگەر نەمابن ژی ب دیدارا وەلاتێ خوە شاد ببیتەڤە. ل ٣ ڤێ مەهێ(کانوونا بچووک) هیڤیا عەلی و دایکا وی بجه هات و ب دیدارا هەڤدو شاد بوونەڤە، هەروەکی بەری وان هۆزریێ و فاتما و چەندەکێن دی یێن مینا وان گەهشتینە وێ هیڤیێ.

لێ عەلی هێژ یێ خوشبەختتر بوو ل وەلاتێ ئازاد و ل ژێر سیبەرا ئالایێ کوردستانێ ب دیدارا دایکا خوە شاد بووڤە و هێژ یێ بەختەوەرتر بوو دەمێ ل شەشێ ڤێ مەهێ هێڤایێ خەباتا گەلێ کورد سەروکێ هەرێما کوردستانێ مەسعوود بارزانی پێشوازی ل عەلی وەک هێڤایێ قوربانیێن خەلکێ کوردستانێ کری.

هۆزریێ و فاتما و عەلی و ب سەدانێن وەک وان قوربانیێن زیندوو و ب سەد هزاران ژێ شەهیدێن قوربانی ل باکوور و باشوور و پارچێن دی یێن کوردستانێ. ل دیرسیم و حەلەبجە و گەلیێ زیلان و بهوستێن ئاخا کوردستانێ قوربانیێن دەستێ داگیرکەرێن ڤێ وەلاتینە. داگیرکەر ژی چەند ژ یەک جودابن د کریارێکێدا د هەڤگرتینە ئەو ژی کریارا جینوسایدکرنا خەلکێ کوردستانێ یە. ئەگەر کەسانەک ژی ژ ڤێ کریارا قرکرنێ رزگاربوون، مینا هۆزریێ و فاتمایێ ب کوتەکێ دی کەنە خزمەتکارێن مالێن سەرلەشکرێن داگیرکەران یان ژی ل بازارێن شێخێن عەرەبان وەک کولە و کەنیزەیان دی هێتە فروشتن، خوشبەختێن وەک عەلیێ ژی د کێفن بکەڤنە د هەمبێزا خێزانەکا ئەڤاندا.

یا هێژ گرنگ تر عەقلیەتا داگیرکاریێ یە کو ناهێتە گوهارتن، ژ بابێ بۆ کوڕی و ژ سەروکی بۆ خەلیفێ وی و ژ وان ژی بۆ نەڤی چرکێن وان دهێتە ڤەگوهاستن. دوهی مستەفا کەمال ئەتاتورکی ل ئامەدێ و ئاگری و دیرسیمێ و گەلیێ زیلان قرا کوردان دانی، ئەڤرو ئۆزۆر تویەمن جێگرێ سەروکێ کشتیێ پارتیا کۆمارا گەل یا تورکیGHP ب رۆژا ئیڤرو د پەرلەمانێ ترکیادا گازی دکەت بۆ چارەسەریا پرسا کوردان دڤێت وێ رێکێ بگرینە بەریا مستەفا کەمال ئەتاتورکێ بابێ روحیێ وێ دسەردەمێ شۆرشا شێخ سەعیدێ و سەرهلدانا دیرسیمێ دا گرتیە بەر.

هەر ب وێ رەنگێ ژێ ئەو جینوساید و قرکرنا سەدانێ د سەردەمەکێدا بەرامبەر خەلکێ کوردستانێ ئەنجام دایێ، سەرکردە و سەرلەشکر و بەرپرسیارێن رژێما وێ د دەمێ دادگایکرنێدا نە بەس حاشایێ ژێ ئەدکر بەلکێ پاکانە ژی بۆ ئەنجامدانا وێ د دیتنەڤە. هێژ خرابتر ئەڤرو ل وێ عیراقێ یا تێ کورد دبێژنێ عیراقا فیدرال هەمان عەقلیەت دناڤ پەرلەمانتار و سیاسەتمەدار و دەستەلاتدارێن وێ دا یا بەلاڤە، ئەسیل و ئوسامە نوجەیفی و جبووری و سالح موتلەک و ئەحمەد ئەبو ریشەیێ کەڤنە ئەفسەرێ سەدامێ یێن کەفتێن دەریخستن و قرکرنا کوردان ل عیراقێ دکەن، و یێن مەزنتر ژ وان ژ دەستەلاتدارێن عیراقێ یێ بەرپرسیارێ ب هەمان سیاسەت د دەن بەلێ، شەرمینانە و ل ژێر پەردەیێ، ئەو بەرپێکێن ئەڤ مەزنە دەستەلاتدارە د دەنە بەر وان دەسکەفتان یێن گەلێ کورد د دەستووری نوویێ عیراقێدا دەستڤە ئینایێن بەرپرسیا هەمان عەقلیەتا داگیرکەرانە، کورت و کرمانجی داگیرکەر خودانێ هەمان عەقلیەتێنە، باب بیت یان کوڕ، سەدام بیت یان ئەتاتورک یان خەلیفە و هەڤکرێن ریبازا وان بن.

کەنگێ ئەگەر داگیرکەرێن وەلاتێ مە د قرکرنا مە دا د هەڤگرتی بن..! چما بۆ دووبارە نە بوونەڤا ڤان کارەساتان مفایەکی ژ سەرهاتیا هۆزریێ و فاتمایێ و عەلیێ وەرنەگرین ئەم ژێ د بەرخودانا خوەدا هەڤگرتی نەبین..؟ پرسیارەکە و پێدڤیە هەر کوردەک رۆژانە ژ خوە بکەت.

کوردستانێ ب دیدارا دایکا خوە شاد بووڤە و هێژ پێ بەختەوەر تر بوو دەمێ ل شەشێ ڤێ مەهێ هێمایێ خەباتا گەلێ کورد سەرۆکێ هەرێما کوردستانێ مەسعوود بارزانی پێشوازی ل عەلی وەك هێمایێ قوربانیێن خەلکێ کوردستانێ کری.

هۆریێ و فاتما و عەلی و ب سەدانێن وەك وان قوربانیێن زیندوو و ب سەد هزاران ژی شەهیدێن قوربانی ل باکوور و باشوور و پارچێن دی یێن کوردستانێ، ل دێرسیم و حەلەبجە و گەلیێ زیلان و بهوست بهوستێن ئاخا کوردستانێ قوربانیێن دەستێ داگیرکەرێن ڤی وەلاتینە. داگیرکەر ژی چەند ژ یەك جودابن د کریارەکێدا د هەڤگرتینە ئەو ژی کریارا جینوسایدکرنا خەلکێ کوردستانێ یە، ئەگەر کەسانەك ژی ژ ڤێ کریارا ڤرکرنێ رزگاربوون، مینا هۆریێ و فاتمایێ ب کوتەکی دێ کەنە خزمەتکارێن مالێن سەرلەشکەرێن داگیرکەران یان ژی ل بازارێن شێخێن عەرەبان وەك کولە و کەنیزەیان دێ هێنە فروشتن، خوشبەختێن وەك عەلی ژی د کێمن بکەڤنە د هەمبێزا خێزانەکا دلوڤاندا.

یا هێژ گرنگتر عەقلیەتا داگیرکاریێ یە کو ناهێتە گوهارتن، ژ بابێ بۆ کوری و ژ سەرۆکی بۆ خەلیفێن وی و ژ وان ژی بۆ نەڤی چرکێن وان دهێتە ڤەگوهاستن. دوهی مستەفا کەمال ئەتاتورکی ل ئامەدێ و ئاگرێ و دێرسیمێ و گەلیێ زیلان ڤڕا کوردان دئانی، ئەڤرۆ ئۆمۆر ئویمەن جێگرێ سەرۆکێ گشتیێ پارتیا کۆمارا گەل یا تورکیGHP ب رۆژا نیڤرۆ د پەرلەمانێ ترکیادا گازی دکەت بۆ چارەسەریا پرسا کوردان دڤێت وێ رێکێ بگرینە بەریا مستەفا کەمال ئەتاتورکێ بابێ روحیێ وی د سەردەمێ شۆرشا شێخ سەعیدی و سەرهلدانا دێرسیمێ دا گرتیە بەر.

هەر ب وی رەنگی ژی ئەو جینوساید و ڤڕکرنا سەدامی د سەردەمەکیدا بەرامبەر خەلکێ کوردستانێ ئەنجام دای، سەرکردە و سەرلەشکەر و بەرماییکێن رژێما وی د دەمێ دادگایکرنێدا نە بەس حاشایی ژێ نەدکر بەلکی پاکانە ژی بۆ ئەنجامدانا وێ د دیتنەڤە. هێژ خرابتر ئەڤرۆ ل وێ عیراقێ یا تنێ کورد دبێژنێ عیراقا فیدرال هەمان عەقلیەت دناڤ پەرلەمانتار و سیاسەتمەدار و دەستەلاتدارێن وێ دا یا بەلاڤە، ئەسیل و ئوسامە نوجەیفی و جبوری و سالح موتلەك و ئەحمەد

ئەبو ریشەیێ کەڤنە ئەفسەرێ سەدامی یێن گەفێن دەرێخستن و ڤرکرنا کوردان ل عیراقێ دکەن، و یێن مەزنتر ژ وان ژ دەستەلاتدارێن عیراقێ یێ بەردەوامیێ ب هەمان سیاسەت د دەن بەلێ، شەرمینانە و ل ژێر پەردەی، ئەو بەرپێکێن ئەڤ مەزنە دەستەلاتدارە د دەنە بەر وان دەسکەفتان یێن گەلێ کورد د دەستوورێ نوویێ عیراقێدا دەستڤە ئیناین بەردەوامیا هەمان عەقلیەتا داگیرکەرانە، کورت و کرمانجی داگیر کەر خودانی هەمان عەقلیەتێنە، باب بیت یان کور، سەدام بیت یان ئەتاتورك یان خەلیفە و هەلگرێن رێبازا وان بن.

گەلۆ ئەگەر داگیرکەرێن وەلاتێ مە د ڤرکرنا مە دا د هەڤگرتی بن...! چما بۆ دوبارە نە بوونەڤا ڤان کارەساتان مفایەکی ژ سەرهاتیا هۆرییێ و فاتماییێ و عەلی وەرنەگرین ئەم ژی د بەرخوەدانا خوەدا هەڤگرتی نەبین..؟ پرسیارەکە و پێدڤیە هەر کوردەك رۆژانە ژ خوە بکەت.

بەری دراڤیێ خوە ب مەزێخن(*)

د نووچەیەکێ بەرپەرێ دوییێ هژمار ٣٣٤ ێ رۆژناما (ئەڤرۆ)دا هاتیە کو ١٥٠ ملیون دینار بۆ چاندنا کەسکاتییێ ل دەوروبەرێن دهۆکێ هاتنە تەرخانکرن، و دیارکریە کو دەست بکاری هاتیەکرن و پرۆژە دێ دچەند قوناغەکاندا دەرباز بیت و رەنگە دو سالێن دن پرۆژە ب دووماهی بێت.

گومان تێدا نینە یەك ژ پیڤەرێن جوانی و پیشکەتنا هەر وەلاتەکی یان باژێرەکی رووبەرێ کەسکاتی و رێژەیا دار و باری یە ل وی جهی، چنکو هەر دارەك جوانیەکێ دبەخشیت، ژینگەهێ خاوێنتر لێ دکەت و ساخلەمیا وەلاتیان پتر رادگریت، لەوما ژی ژبلی دەستخوشیێ و پشتەڤانیێ ل ڤی پرۆژەی چ تشتەکێ دی من نینە.

بەلێ من دڤێت د دەرگەهێ پرۆژێ (چاندنا دەوروبەرێن دهۆکێ) را پێشنیازەکێ بۆ ڤی پرۆژەی و گشت پرۆژەیێن دن یێن ل وەلاتی دهێنە ئەنجامدان بەرچاڤ بکەم، ئەو ژی (بابەتێ سەخبێری و پاراستن)ا پرۆژایە، گومان تێدا نینە قوناغێن هەر پرۆژەکی ب داوی دهێن تنێ قوناغێن سەخبیری و پاراستنێ ب داوی ناهێن و د بەردەوامن و هەر دەمێ سەخبێری و پاراستن ب داوی هاتن ئانکو ئەو پرۆژێ چێکری ب خوە د دەمەکێ کورتدا ب داوی هات و ئێدی خێر ژێ ناهێتە دیتن.

(*) د هژمار ٣٣٩ رۆژا ٢٠٠٩/١١/ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

گرنگی و پێدڤیاتیا سەخبێری و پاراستنێ د هەر پرۆژەکیدا ژ یێ دن یا جودایە، وارێ چاندنێ ب تایبەت چاندنا داروباری پتر ژ هەر کارەکێ دن پێدڤی ب سەخبێری و پاراستنێ یە، دێ نموونەکێ ئینینەڤە و چەند سالەکان بەرەف پاش زڤرینەڤە و بێژین ئەو نەمامێن (شتلێن) داران یێن ژ سەرهلدانا ١٩٩١ێڤە و هەتا نها و دهەلکەفتێن جودا جودا و ب تایبەت د مەها ئادارێدا ژ ئالیێ دەزگەهێن چاندنێ و باژێرڤانییێ ڤە ل دهۆکێ و دەوروبەرێن وێ هاتینە چاندن، ئەگەر نیڤەکا وان ژی مابانە نها دا دهۆك و دەوروبەرێن وێ دارستانەك بیت وی ١٥٠ملیون دیناری دا د وارەکێ دیدا مفای ژێ وەرگرین، و ئەگەرێ ژ ناڤچوون یان نەمانا پتریا ڤی داروباری یێ د سالێن چوویدا هاتیە چاندن گرنگی نەدان بوویە ب سەخبێری و پاراستنێ، سەخبیری و پاراستنا داروباری چەندین کارێن پێکڤە گریدایە و ئێك تەواوکەرێ یێ دی یە، ئەنجام نەدانا هەرئێك ژ وان کاران کاریگەریا نەرێنی ل سەر کارێ دی و پاشتر ژی ل سەر گشت پروسا سەخبێری و پاراستنا داروباری دکەت و ل داویێ ژی ئەو پرۆژێ چاندنێ یێ سەرکەتی نابیت. بەری کەسەك بێژیت د سالێن چوییدا ژی

بەری دراڤێ خوە بمەزێخن

د نووچەیەکێ بەرپەرێ دویێ هژمار ٣٣٤ێ رۆژناما (ئەڤرۆ)دا هاتیە کو ١٥٠ملیون دینار بۆ چاندنا کەسکاتییێ ل دەوروبەرێن دهۆکێ هاتنە تەرخانکرن، و دیارکریە کو دەست بکاری هاتیەکرن و پرۆژە دێ د چەند قوناغەکان دا دەرباز بیت و رەنگە دو سالێن دن پرۆژە ب دووماهی بێت.

گومان تێدا نینە یەک ژ پیڤەرێن جوانی و پیشکەتنا هەر وەلاتەکی یان باژێرەکی رووبەرێ کەسکاتی و رێژەیا دار و باری یە ل وی جهی، چنکو هەر دارەک جوانیەکێ دبەخشیت، ژینگەهێ خاوێنتر لێ دکەت و ساخلەمیا وەلاتیان پتر رادگریت، لەوما ژی ژبلی دەستخوشییێ و پشتەڤانییێ ل ڤی پرۆژەی چ تشتەکێ دی من نینە.

بەلێ من دڤێت د دەرگەهێ پرۆژێ (چاندنا دەوروبەرێن دهۆکێ) را پێشنیازەکێ بۆ ڤی پرۆژەی و گشت پرۆژەیێن دن یێن ل وەلاتی دهێنە ئەنجامدان بەرچاڤ بکەم، ئەو ژی (بابەتێ سەخبێری و پاراستێ)! پرۆژایە. گومان تێدا نینە قوناغێن هەر پرۆژەکی ب داوی دهێن تنێ قوناغێن سەخبیری و پاراستنێ ب داوی ناهێن و د بەردەوامن و هەر دەمێ سەخبێری و پاراستێ ب داوی هاتن، ئانکو ئەو پرۆژێ چێکری ب خوە د دەمەکێ کورت دا ب داوی هات و ئێدی خێر ژێ ناهێتە دیتن.

گرنگی و پێدڤیاتیا سەخبێری و پاراستنێ د هەر پرۆژەکی دا ژ یێ دن یا جودایە، وارێ چاندنێ ب تایبەت چاندنا داروباری پتر ژ هەر کارەکێ دن پێدڤی ب سەخبێری و پاراستنێ یە. دێ نموونەکێ ئینینەڤە و چەند سالەکان بەرەف پاش زڤرینەڤە و بێژین ئەو نەمامێن (شتلێن) داران یێن ژ سەرهلدانا ١٩٩١ێڤە و هەتا نها و د هەلکەفتێن جودا جودا و ب تایبەت د مەها ئادارێ دا ژ ئالیێ دەزگەهێن چاندنێ و باژێرڤانییێ ڤە ل دهۆکێ و دەوروبەرێن وێ هاتینە چاندن، ئەگەر نیڤەکا وان ژی مابانە نها دا دهۆک و دەوروبەرێن وێ دارستانەک بیت وی ١٥٠ملیون دیناری دا د وارەکێ دیدا مفای ژێ وەرگرین، و ئەگەرێ ژ ناڤچوون یان نەمانا پتریا ڤی داروباری یێ د سالێن چوویی دا هاتیە چاندن گرنگی نەدان بوویە ب سەخبێری و پاراستنێ، سەخبیری و پاراستنا داروباری چەندین کارێن پێکڤە گریدایە و ئێک تەواوکەرێ یێ دی یە، ئەنجام نەدانا هەرئێک ژ وان کاران کاریگەریا نەرێنی ل سەر کارێ دی و پاشتر ژی ل سەر گشت پروسا سەخبێری و پاراستنا داروباری دکەت و ل داویێ ژی ئەو پرۆژێ چاندنێ یێ سەرکەتی نابیت. بەری کەسەک بێژیت د سالێن چویی دا ژی سەخبێری و پارستن هەبوویە، ئەز دێ بێژمێ هەبوو، بەلێ ل دووڤ ئاستێ پێدڤی نەبوو، و ئەگەر ل وی ئاستی بوایە ئەڤرۆ دا دهۆک ئەو دارستانە بیت یا مە ئاماژە پێکری.

ل داویێ ژی د پێشنیازا خۆ داخمە بەرسنگێ رێڤەبەریا دارستانی و باخچەڤانی و پاوانییێ و بێژمێ هێژاییێن بەری دەست ب پرۆژەی بکەن، کو دەست پێ هاتیەکرن و بەری ١٥٠ملیون دینارێن خۆ ب مەزێخن (هەرچەندە ب هزرا من گۆژمەیەکێ کێمە بۆ ڤی پرۆژێ گرنگ)، پلانەکێ لێ پلانەکا بەردەوام بۆ سەخبێری و پاراستنا وی داروباری دانن یێ هوون دچینن، دا چەند سالەکێن دی ل جهەکێ دی بچینین، و جارەکا دی نەزڤرینەڤە ل دەوروبەرێن دهۆکێ بچینین. خوزی ڤێ پێشنیازێ هەموو پرۆژە ڤەگرتبانە و چاوان گرنگی ب دانان و ئاڤاکرنا پرۆژان دهاتەکرن، ب هەمان شێوە و هێژ باشتر گرنگی ب سەخبێری و پاراستنا پرۆژان هاتباکرن.

موسەدەق تۆڤی

١٥٠ مليۆن دينار بۆ چاندنا کەسکاتییێ ل دەوروبەرێن دهۆکی هاتنە تەرخانکرن

سەخبێری و پارستن هەبوویە، ئەز دێ بێژمێ هەبوو بەلێ ل دووڤ ئاستێ پێدڤی نەبوو، و ئەگەر ل وی ئاستی بوایە ئەڤرۆ دا دهۆك ئەو دارستانە بیت یا مە ئاماژە پێکری.

ل داویێ ژی د پێشنیازا خۆ دانمە بەرسنگێ رێڤەبەریا دارستانی و باخچەڤانی و پاوانیێ و بێژمێ هێژایین بەری دەست ب پرۆژەی بکەن کو دەست پێ هاتیەکرن و بەری ١٥٠ ملیون دینارێن خۆ ب مەزێخن (هەرچەندە ب هزرا من گۆژمەیەکێ کێمە بۆ ڤی پرۆژێ گرنگ)، پلانەکێ لێ پلانەکا بەردەوام بۆ سەخبێری و پاراستنا وی داروباری دانن یێ هوون دچینن، دا چەند سالەکێن دی ل جهەکێ دی بچینین، و جارەکا دی نەزڤرینەڤە ل دەوروبەرێن دهۆکێ بچینین. خوزی ڤێ پێشنیازێ هەموو پرۆژە ڤەگرتبانە و چاوان گرنگی ب دانان و ئاڤاکرنا پرۆژان دهاتەکرن، ب هەمان شێوە و هێژ باشتر گرنگی ب سەخبێری و پاراستنا پرۆژان هاتباکرن.

گەندەلی ژی بوویە نان پێخوارن(*)

د نووچەیەکێ هژمار ٣٤١ێ ڤێ رۆژنامێدا و ل ژێر مانشێتێ عیراق چوارەم گەندەلترین وەلاتە ل جیهانێ هاتیە کو رێکخراوا شەفافیەتا نێڤدەولەتی ناڤێن گەندەلترین و پاقژترین وەلاتێن جیهانێ بەرچاڤکرینە، ل دووڤ ڤێ راگەهاندنێ ب رێز سومال، ئەفغانستان، بۆرما و عیراق گەندەلترین وەلاتن، ب ڤی رەنگی عیراق ب هەرێما کوردستانێ ڤە چوارەم گەندەلە وەلاتە. بەلێ خوشبەختانە ئەڤ سالە سەروبەرێ وێ باشترە و ژ رێزا یەکەم و سێیەما گەندەلیێ هاتیە رێزا چوارێ و سێ وەلات ل پاش خۆ هێلانە، ئەو سێ وەلات ئەون ئەوێن بچاڤ عیراقێڤە نە پاشخانەکا دیرۆکی و نە یا شارستانی و رەوشەنبیری هەی، ئەگەر تیرور و شەر و کوشتن نەبوایە کەسەکی جهێ ڤان سێ وەلاتان ل سەر نەخشەی نە دزانی.

دا ژ چوارچوڤێ گەندەلیێ دەرنەکەڤین، هەر د وێ رۆژێدا یا ئەڤ نووچەیە بەلاڤبووی سەرۆککۆمارێ دووەم وەلاتێ جیهانێ د گەندەلییێدا حامد کارازای سووندا دەستووری بۆ خولا دووەما سەرۆکاتیا خوە وەك سەرۆکێ وی وەلاتی خوار. دبیت یا سەیر نەبیت چنکو هەلبژارتنێن سەرۆکاتیا ڤی گەندەلە وەلاتی و هەڤرکیا نێڤبەرا کارازای و هەڤرکێ وی عەبدوللا عەبدوللای بۆ سەرۆکاتیێ، گەندەلترین رەنگێ هەلبژارتنان بوون و میدیایێن جیهانی ژی شاهد بوون ل سەر ڤێ گەندەلیا هەلبژارتنان کو ڤاڤارتنا دەنگان پتر ژ هەیڤەکێ ڤەکێشای و د ئەنجامدا بریارهاتە دان کو گەرا دووێ یا هەلبژارتنان بۆ هەلبژارتنا سەرۆکی بێتە کرن و هەردو بەربژار پێ رازی بوون، بەلێ ژ نشکەکێڤە و بێی کو کەسەك بزانیت

(*) د هژمار ٣٨٤ رۆژا ٢٠٠٩/١٢/٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

بۆچی و چاوان، گەندەلیا مەزنا هەلبژارتنان دیاربوو دەمێ هەڤرکێ کارازای خۆ ڤەکێشای و کارازای بێی هەڤرك بۆ جارا دووەم بوویە سەرۆکێ دووەم گەندەلە وەلاتێ جیهانێ و بەرەڤ خواندنا سووندا دەستووری کەتە رێ و ل وێرێ دبەرنامێ خۆدا بۆ خولا دووێ گەندەلیا گەندەلیان دیار کر دەمێ راگەهاندی کو د بەرنامێ وی دایە دژی گەندەلیێ ل وەلاتی راوەستیت.

یەکەمین سەرۆکێ ڤی وەلاتی د سەردەمێ نوودا کارازای بوو، گەندەلیێ د سەردەمێ وی دا نەشونوما کریە و پێگەهشتیە، نە ژ سەردەمەکێ دی بۆ وی مایە، ئانکو بکەر و رێخوشکەرێ گەندەلیا وی وەلاتی ئەو و سیستەمێ دەستەلاتداریا وی بوویە، یا سەیر ئەوە ئەو بخۆیێ نانێ خۆ ب گەندەلیێ دخوت و درۆشمێ دژە گەندەلیێ بلند دکەت. ئەگەر ژ ئەفغانستان بێینە هەر سێ گەندەلە وەلاتێن دن و ئەز باوەرم ئەگەر بەرەڤ ژوور بەرەڤ بیستەمین و سیهەمین گەندەلە وەلاتان بچین، هەمان بەحس و هەمان خەبەرە، دەستەلات و دەستەلاتدار بخۆ بکەر و رێخوشکەرێن گەندەلیێنە و دەمێ بۆ دەزگەهێن راگەهاندنێ د پەیڤن یان پرۆپاگندا هەلبژارتنان دکەن و بەرنامێ خۆ رادگەهینن سەرێ خەبەری و بنێ خەبەری ب دژایەتیا گەندەلیێ دپەیڤن و تزبییەکا د دەستیدا و ل شوونا زیکرێ خودێ یێ دژی گەندەلیێ دپەیڤن و دڤێت ب پێسترکا گەندەلیێ سەرکەڤن و قوناغەکا دی یا دەستەلاتی بگرنە دەست.

گەلۆ ل عیراقا مە یا فیدرال..!! کیژ ئالی یان لیستە

ئەوا من دڤێت بێژم

گەندەلی ژی بوویە نان پێخوارن

موسەدەق تۆڤی

د نووچەیەکێ هژمار ٣٤١ێ ڤێ رۆژنامێ دا و ل ژێر مانشێتێ عیراق چوارەم گەندەلترین وەلاتە ل جیهانێ هاتیە، کو رێکخراوا شەفافیەتا نێڤدەولەتی ناڤێن گەندەلترین و پاڤژترین وەلاتێن جیهانێ بەرچاڤکرینە. ل دووڤ ڤێ راگەهاندنێ ب رێز سومال، ئەفغانستان، بۆرما و عیراق گەندەلترین وەلاتن. ب ڤی رەنگی عیراق ب هەرێما کوردستانێ ڤە چوارەم گەندەلە وەلاتە. بەلێ خوشبەختانە ئەڤ سالە سەروبەرێ وێ باشترە و ژ رێزا یەکەم و سێیەما گەندەلیێ هاتیە رێزا چوارێ و سێ وەلات ل پاش خۆ هێلانە، ئەو سێ وەلات ئەون ئەوێن بچاڤ عیراقێ ڤە نە پاشخانەکا دیرۆکی و نە یا شارستانی و رەوشەنبیری هەی، ئەگەر تیرور و شەر و کوشتن نەبوایە کەسەکی جهێ ڤان سێ وەلاتان ل سەر نەخشەی نەدزانی.

دا ژ چوارچوڤێ گەندەلیێ دەرنەکەڤین، هەر د وێ رۆژێ دا یا ئەڤ نووچەیە بەلاڤبووی سەرۆککۆمارێ دووەم وەلاتێ جیهانێ د گەندەلیێ دا حامد کارازای سووندا دەستووری بۆ خولا دووەما سەرۆکاتیا خوە وەک سەرۆکێ وی وەلاتی خوار. دبیت یا سەیر نەبیت، چنکو هەلبژارتنێن سەرۆکاتیا ڤی گەندەلە وەلاتی و هەڤرکیا نێڤبەرا کارازای و هەڤرکێ وی عەبدوللا عەبدوللای بۆ سەرۆکاتیێ، گەندەلترین رەنگێ هەلبژارتنان بوون و میدیایێن جیهانی ژی ل سەر ڤێ گەندەلیا هەلبژارتنان شاهد بوون، کو ڤاڤارتنا دەنگان پتر ژ هەیڤەکێ ڤەکێشای و د ئەنجام دا بریارهاتە دان کو گەرا دووێ یا هەلبژارتنان بۆ هەلبژارتنا سەرۆکی بهێتە کرن و هەردو بەربژار پێ رازی بوون، بەلێ ژ نشکەکێ ڤە و بێی کو کەسەک بزانیت بۆچی و چاوان، گەندەلیا مەزنا هەلبژارتنان دیاربوو دەمێ هەڤرکێ کارازای خۆ ڤەکێشای و کارازای بێی هەڤرک بۆ جارا دووەم بوویە سەرۆکێ دووەم گەندەلە وەلاتێ جیهانێ و بەرەڤ خواندنا سووندا دەستووری کەتە رێ و ل وێرێ د بەرنامێ خۆ دا بۆ خولا دووێ گەندەلیا گەندەلیان دیار کر دەمێ راگەهاندی کو د بەرنامێ وی دایە دژی گەندەلیێ ل وەلاتی راوەستیت.

یەکەمین سەرۆکێ ڤی وەلاتی د سەردەمێ نوو دا کارازای بوو، گەندەلیێ د سەردەمێ وی دا نەشونوما کریە و پێگەهشتیە، نە ژ سەردەمەکێ دی بۆ وی مایە، ئانکو بکەر و رێخوشکەرێ گەندەلیا وی وەلاتی ئەو و سیستەمێ دەستەلاتداریا وی بوویە، یا سەیر ئەوە ئەو ب خۆیێ نانێ خۆ ب گەندەلیێ دخوت و درۆشمێ دژە گەندەلیێ بلند دکەت. ئەگەر ژ ئەفغانستان بێینە هەر سێ گەندەلە وەلاتێن دن و ئەز باوەرم ئەگەر بەرەڤ ژوور بەرەڤ بیستەمین و سیهەمین گەندەلە وەلاتان بچین، هەمان بەحس و هەمان خەبەرە، دەستەلات و دەستەلاتدار ب خۆ بکەر و رێخوشکەرێن گەندەلیێنە و دەمێ بۆ دەزگەهێن راگەهاندنێ د پەیڤن یان پرۆپاگندا هەلبژارتنان دکەن و بەرنامێ خۆ رادگەهینن سەرێ خەبەری و بنێ خەبەری ب دژایەتیا گەندەلیێ د پەیڤن و تزبییەکا د دەستی دا و ل شوونا زیکرێ خودێ یێ دژی گەندەلیێ دپەیڤن و دڤێت ب پێسترکا گەندەلیێ سەرکەڤن و قوناغەکا دی یا دەستەلاتی بگرنە دەست.

گەلۆ ل عیراقا مە یا فیدرال..!! کیژ ئالی یان لیستە یان کەسەک هەبوویە دەمێ هەلبژارتنان و پشتی هەلبژارتنان درۆشمێ دژایەتیا گەندەلیێ بلند نەکری و د سەردەمێ دەستەلاتێ وان دا گەندەلی پێنەگەهشتی...؟ چاکترین نموونە ژی نووری مالکیێ سەرۆکوەزیرە بەری سالەکێ د هەلبژارتنێن جڤاتێن پارێزگەهان دا، لیستا خۆ ب لیستا دەولەتا قانوونێ ناڤکر و ب درۆشمێ دژایەتیا گەندلیێ خەملاند، بەلێ تشتێ د سالێن دەستەلاتداریا وی دا بەری وان هەلبژارتنان و پێشیا وان ژی نەیی، تنێ قانوون بوو و یێ هەیی ژی تنێ گەندەلی بوو و گەندەلیا سەردەمێ وی گەهشتە ساختەکاریێ د سەرژمێریا خەلکێ عیراقی و هژمارا دەنگدەران دا. نەکو خەلکەک بێژیت تو ژی نانێ خۆ ب بابەتێن دژە گەندەلیێ دخۆی و پاداشتێن رۆژنامێ پێ وەردگری دێ دەست ژ دژایەتیا گەندەلیێ بەردەم.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

یان کەسەك هەبوویە دەمێ هەلبژارتنان و پشتی هەلبژارتنان دروشمێ دژایەتیا گەندەلیێ بلند نەکری و دسەردەمێ دەستەلاتێ واندا گەندەلی پێنەگەهشتی...؟ چاکترین نموونە ژی نوری مالکیێ سەرۆکوەزیرە بەری سالەکێ د هەلبژارتنێن جڤاتێن پارێزگەهاندا، لیستا خۆ ب لیستا دەولەتا قانوونێ ناڤکر و ب دروشمێ دژایەتیا گەندلیێ خەملاند، بەلێ تشتێ د سالێن دەستەلاتداریا وی دا بەری وان هەلبژارتنان و پێشیا وان ژی نەیی، تنێ قانوون بوو و یێ هەیی ژی تنێ گەندەلی بوو و گەندەلیا سەردەمێ وی گەهشتە ساختەکاریێ د سەرژمێریا خەلکێ عیراقی و هژمارا دەنگدەراندا. نەکو خەلکەك بێژیت تو ژی نانێ خۆ ب بابەتێن دژە گەندەلیێ د خۆی و پاداشتێن رۆژنامێ پێ وەردگری دێ دەست ژ دژایەتیا گەندەلیێ بەردەم.

پرۆژەك بۆ وەرگێرانێ[*]

رۆژ ب رۆژێ بزاڤا رەوشەنبیریا كوردی پتر پێدڤی ب وەرگێرانێ دكەت، چەندین جاران ئەڤ بابەتە هاتیە بەرچاڤكرن، دواجار ژی هەردو رۆژنامەیێن دهۆكێ ئەڤرۆ د هژمار ٣٢٢ و وار دهژمار٣٧ دا ئەڤ بابەتە ئازراندیە و بەری وان ژی نڤیسكار تەحسین ناڤشكی و نڤیسەرێ ڤان پەیڤان د هژمار٣٥ و ٣٨ یێن ئادار و خزیرانا چوویی یێن كۆڤارا (سیلاڤ) دا ئەڤ بابەتە بەرچاڤكریە.

ل بەر رۆناهیا دیدارا رۆژناما ئەڤرۆ د هژمار ٣٢٢ دا دگەل مامۆستاییێن زانكۆییێ د. عەبدولسەمەد ئیسلام و د. عەبدی حاجی ئەنجامدای، سەر ژنوو دێ هندەك هزر و بۆچوونان دەربارەی بابەتی دیاركەم و پرۆژێ زۆر سڤكێ خۆ بۆ وەرگێرانێ دانمە بەر چاڤێن كەسێن خوەدی بریار.

هەموو نڤیسكارێن بابەت نڤیسین یان دیدار دگەلدا هاتیە كرن پێكهاتینە كو: وەرگێران بۆ زمانێ كوردی (زاراڤێ كرمانجیا ژووری) گەلەكا لاوازە. ئەم پێدڤی ب وەرگێرانێینە ژ زمانێ كوردی بۆ یێن بیانی و بەروڤاژی. و نەوەیەك یێ پەیدا دبیت ژ بلی كوردی چ زمانێن دی نزانیت و ئەو پێدڤی ب پەرتووكخانا كوردی یە و ئەڤ پەرتووكخانەیە ژی پێدڤی ب وەرگێرانێ یە. و پێدڤیە ل زانكۆیێ (دهۆكی) پشكەكا وەرگێرانێ هەبایە. و باشە دەزگەهەكێ وەرگێرانێ هەبیت و كەسێن پسپۆر و شارەزا د زماناندا تێدا كار بكەن.... ئەز ب خۆ سەد ژ سەدێ و ئەز باوەرم هەر رەوشەنبیر و دلسۆژەكێ دی دگەل ڤان بۆچوونانە. لەوما ب كورتی دێ ئاماژە ب دو خالان كەم،

---

[*] د هژمار ٣٥٣ رۆژا ٢٠٠٩/١٢/١٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن..

خالا بەراهیێ دەمێ د. عەبدولسەمەد دبێژیت: پێدڤیە نوکە ل زانکۆییێ پشکەکا وەرگێرانێ هەبایە، هەرچەندە وەك ئەز دزانم دەستەکەك ب ناڤێ وەرگێرانێ ل زانکۆییێ هەیە، بەلێ تنێ ناڤە و چ نەکریە. دێ ڤی بابەتی هێلمە د بەرۆکا مامۆستاییێن زانکۆییێدا بلا ئەو پتر بابەتی بلڤینن و بزاڤا دامەزراندنا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل زانکۆیی بکەن، چنکو ئەو پتر ژ هەرکەسەکی گرنگیا وەرگێرانێ بۆ خۆ و ڤوتابییێن خۆ دزانن و دنێڤبەرا واندا شارەزا د زمانێن بیانیدا هەنە کو د کارن ب ڤی ئەرکی رابن.

خالا دووێ: هەموو د پێکهاتینە ل سەر گرنگیا وەرگێرانی و لاوازیا وێ ل جەم مە، گەلەك جاران ژی ل دیوانا مەزنە بەرپرسان بابەتێ دامەزراندنا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ بەرچاڤکریە. بەلێ چ پێڤە نەهاتیە و ئازراندنا مە ژی بۆ بابەتی ل سەر بەرپەرێن رۆژنامە و کۆڤاران یا ژ خوە بوویە و چ بۆ دامەزراندنا ڤی دەزگەهی نەهاتیەکرن. لەوما دێ پێشنیازا خۆ بۆ دامەزراندنا دەزگەهەك یان نیمچە دەزگەهەکێ وەرگێرانێ دوبارە بەرچاڤکەم. ب وێ هیڤیێ کارگێریا پارێزگەها دهۆکێ، یان دەزگەهێ خانی یان کومپانیا پالۆ خوە ل بابەتی بکەنە خودان و دەنگێ من بەری هەرکەسەکی دگەهیتە وان:

- دەزگەهێ پێشنیازکری بلا ل سەر بۆدجا گشتی یێ بارگران نەبیت، دو ژوور یان شوڤەك د ئاڤاهیەکێ حکومیدا بۆ بێنە دابینکرن دا پێدڤی ب کرێ نەبیت.
- دو کەس ب ئەرکێ کارگێری و بەرهەڤکران بەرهەمان و سەرپەرشتیا چاپێ رابن، دگەل کرێکارەکی هەر ئێکی هەیڤانە ٣٠٠,٠٠٠ دینار بۆ بێنە مەزاختن، ئانکو تنێ ٩٠٠,٠٠٠هزار دینار.
- دابینکرنا ٨٠٠,٠٠٠ هزار دیناران وەك نەسریە بۆ دەزگەهی و پاداشتێن وەرگێران.
- دابینکرنا ٥٠٠,٠٠٠ هزار دیناران بۆ تایپکرن و دیزاینێ و(١٥٠٠$) ئانکو ١,٦٠٠,٠٠٠ دیناران بۆ چاپکرنا هەیڤێ کتێبەکا نێزیکی ٢٠٠ بەرپەران ب ١٠٠٠ دانەیان.
- دابینکرنا هندەك کەرەستێن پێدڤی بۆ دەزگەهی کو تنێ بۆ جارەکێ یە.
- ئانکو دەزگەهـ هەیڤێ دێ پێدڤی ٣,٨٠٠,٠٠٠ یان نێزیکی چوار ملیون دیناران بیت.

- ل داویێ دەزگەهـ یێ پێگیر بیت ب هەیڤێ کتێبەکا چاپکری و بەروڤاژی بەرپرسیار بیت و ستافێ دەزگەهی بێتە گوهارتن.

- هەژیاتی بۆ بەرهەمێن وەرگێرای ژ زمانێن ئەوروپی، پاشان ژ زمانێن دراوسێ. هندەك کەسێن رەوشەنبیر،تایبەتمەند،زمانزان و خوبەخش هەلسەنگاندنا بەرهەمێن وەرگێرای بکەن، پاداشتەکێ رەمزی ژ نەسریێ بۆ بێتە تەرخانکرن.

چوار، پێنج ملیون دینار نە گوژمەکێ بەرچاڤن، بەلێ هەیڤێ بەرهەمەکێ وەرگێرای دێ ڤالاهیەکی ژ کتێبخانا کوردی پڕ کەنەڤە.

زمانێ کوردی د دو بۆیەرێن ١٢/٢١ دا (*)

دوهی دو شەمبی ١٢/٢١ د یەك دەمدا ل دو پارچێن کوردستانێ، دو بۆیەرێن گرنگێن پەیوەندی ب خواندنا زمانێ کوردی ڤەهەی روودان، لێ هەر بۆیەرەك ب رەنگەکی و دووڤ پلانەکێ و بۆ مەرەمەکێ.

ل هەموو خواندنگەهێن (ئامەد)ا پایتەختێ باکوورێ کوردستانێ و باژێرێن دن یێن باکوور دەرگەهێن خواندنگەهان هاتنە گرتن و قوتابیان خوەنیشادانکرن ژ بۆ بەرگریکرن و دەستڤەئینانا مافێن گەلێ کورد و ل پێشیا وان ژی مافێ خواندنێ ب زمانێ کوردی. د هەمان دەمدا ل (هەولێر)ا پایتەختێ باشوورێ کوردستانێ کونفرانسەکێ بەرتەنگ ب پشکداریا هژمارەك دەسنیشانکری ژ کەسانێن ئەکادیمی و شارەزاییێن زمانی بۆ بابەتێ زمانێ فەرمییێ کوردی هاتە گرێدان.

نەوەیی نینە ئەگەر بێژم د هەردوو بۆیەراندا ئارمانج کرمانجیا ژووری یە، ل باکووری یێ داخوازا خواندنێ ب زمانێ کوردی (چ پێ نەڤێت زارێ کرمانجیا ژووری) ژ دەولەتا داگیرکەرا ترکیا دکەن. ل کونفرانسێ هەولێرێ یێ تایبەت ب زمانی گومان تێدا نینە ئەگەر بێژم ل ژێر ڤی ناڤی هندەك دەزگەه و دەستەلاتدارێن هەرێما کوردستانێ یێ کارێ جینوسایدکرنا زارێ کرمانجیا ژووری دکەن.

دبیت کەسەك بێژیت چما تو ڤێ بوختانێ دکەی و ل دووڤ چ بەلگە خەلکەکی گوناهبار دکەی...؟ بەرسڤ یا دیارە، سەرێ چەند سالەکانە ئەکادیمیا کوردی و وەزارەتا پەروەردێ و هژمارەکا زۆر ژ کەسانێن پەیوەدیدارێن کرمانجیا ژێری دڤێت

(*) د هژمار ٣٦١ رۆژا ١٢/٢٣/ ٢٠٠٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ب داریّ کوتەکییّ زاریّ خوە ل سەر هەموو باشووری (و دپاشە رۆژێدا ل سەر هەموو کوردستانیّ) وەك زمانەکیّ فەرمی بسەپینن و کرمانجیا ژووری ژ تەڤ وارێن خواندنیّ و راگەهاندنیّ و کارگێری ...هتد دووربێخن تنیّ سترانان ئەو ژی یێن فولکلوری پیّ بێژین و لبەر بلەیزین.

ئەڤ کونفرانسە ژ ویّ چەندیّ هاتیە کو هەیا نها دەزگەهـ و کەسانێن ئاماژە پێکری نەشیاینە ڤیّ مەرەمیّ بجە بینن و کرمانجیا ژووری رۆژ دووڤ رۆژیّ یا بەرەڤ پێشدچیت و وەراریّ دکەت و ئەڤ سالە یا ل قوناغا حەفتیّ بنەرەتی دهێتە خواندن و ئەم بهیڤینە هەیا دوا رێزێن زانکۆییّ بچیت. لەوما ژی ئارمانج ژ ڤیّ کونفرانسیّ راگرتن و نەهێلانا ڤیّ پێشڤەچونیّ یە و زڤراندنەڤا زارۆکیّ کرمانجە بۆ دەسپێکیّ بۆ خواندنیّ ب زارەکیّ نەییّ وی و نەییّ دایکا وی.

د دەمیّ نڤیسینا ڤان پەیڤاندا کونفرانس ییّ بەردەوامە و هندەك هەڤالێن ئەکادیمی و شارەزایێن زمانی ژ دەڤەرا بادینان تێدا د پشکدارن، ئەز نزانم ئەڤ بابەتە هەیا داوی هاتنا کونفرانسی دیّ بەلاڤە بیت یان نەو، بەلیّ ئەز باوەرم کونفرانس ییّ سەرکەفتی نابیت، چنکو ئەو مەرەمێن هندەکان ب کونفرانسی هەین

زمانێ کوردی د دو بۆیەرێن ١٢/٢١ دا

موسەدەق توڤی

دوهی دو شەمبی ١٢/٢١ د یەک دەم دا ل دو پارچێن کوردستانێ، دو بۆیەرێن گرنگێن پەیوەندی ب خواندنا زمانێ کوردی ڤە هەی روودان، لێ هەر بۆیەرەک ب رەنگەکی و ل دووڤ پلانەکێ و بۆ مەرەمەکێ.

ل هەموو خواندنگەهێن (ئامەد)ا پایتەختێ باکوورێ کوردستانێ و بازێرێن دن یێن باکوور دەرگەهێن خواندنگەهان هاتنە گرتن و قوتابیان خونیشادانکرن ژ بۆ بەرگریکرن و دەستڤەئینانا مافێن گەلێ کورد و ل پێشیا وان ژی مافێ خواندنێ ب زمانێ کوردی. د هەمان دەم دا ل (هەولێر)ا پایتەختێ باشوورێ کوردستانێ کونفرانسەکێ بەرتەنگ ب پشکداریا هژمارەک دەستنیشانکری ژ کەسانێن ئەکادیمی و شارەزایێن زمانی بۆ بابەتێ زمانێ فەرمیێ کوردی هاتە گرێدان.

نەوەیی نینە ئەگەر بێژم د هەردوو بۆیەران دا ئارمانج کرمانجیا ژووری یە، ل باکوورێ یێ داخوازا خواندنێ ب زمانێ کوردی (چ یێ نەڤێت زارێ کرمانجیا ژووری) ژ دەولەتا داگیرکەرا ترکیا دکەن. و ل کونفرانسێ هەولێرێ یێ تایبەت ب زمانی گومان تێدا نینە ئەگەر بێژم ل ژێر ڤی ناڤی هندەک دەزگەهـ و دەستەلاتدارێن هەرێما کوردستانێ یێ کارێ جینوسایدکرنا زارێ کرمانجیا ژووری دکەن.

دبیت کەسەک بێژیت چما تو ڤێ بوختانێ دکەی و ل دووڤ چ بەلگە خەلکەکی گوناهبار دکەی...؟ بەرسڤ یا دیارە، سەرێ چەند سالەکانە ئەکادیمیا کوردی و وەزارەتا پەروەردێ و هژمارەکا زۆر ژ کەسانێن پەیوەدیدارێن کرمانجیا ژێری دڤێت ب دارێ کوتەکیێ زارێ خوە ل سەر هەموو باشووری (و دپاشە رۆژێ دا ل سەر هەموو کوردستانێ) وەک زمانەکێ فەرمی بسەپینن و کرمانجیا ژووری ژ تەڤ وارێن خواندنێ و راگەهاندنێ و کارگێری ...هتد دووربێخن، تنێ سترانان ئەو ژی یێن فولکلوری پێ بێژین و ل بەر بلەیزین.

ئەڤ کونفرانسە ژ وێ چەندێ هاتیە کو هەیا نها دەزگەهـ و کەسانێن ئاماژە پێکری نەشیاینە ڤێ مەرەمێ بجە بینن و کرمانجیا ژووری رۆژ دووڤ رۆژێ یا بەرەڤ پێش دچیت و وەرارێ دکەت و ئەڤ سالە یا ل قوناغا حەفتێ بنەرەتی دهێتە خواندن و ئەم بهیڤینە هەیا دوا رێزێن زانکۆیێ بچیت. لەوما ژی ئارمانج ژ ڤێ کونفرانسێ راگرتن و نەهێلانا ڤێ پێشڤەچونێ یە و زڤراندنەڤا زارۆکێ کرمانجە بۆ دەسپێکێ بۆ خواندنێ ب زارەکێ نەیێ وی و نەیێ دایکا وی.

د دەمێ نڤیسینا ڤان پەیڤان دا کونفرانس یێ بەردەوامە و هندەک هەڤالێن ئەکادیمی و شارەزایێن زمانی ژ دەڤەرا بادینان تێدا د پشکدارن، ئەز نزانم ئەڤ بابەتە هەیا داوی هاتنا کونفرانسی دێ بەلاڤە بیت یان نە، بەلێ ئەز ب باوەرم کونفرانس یێ سەرکەفتی نابیت، چنکو ئەو مەرەمێن هندەکان ب کونفرانسی هەین نوونەرێن بادینان پێ رازی نابن و ئەگەر ئەو ژی پێ رازیبن خەلکێ دەڤەرێ پێ رازی نابیت و دێ ئەو بیت ئەوا راستیا دیرۆکی سەپاندی کو کورد خوەدی دو زارێن ئەدەبی نە و ئەڤ دو زارە دڤێت د هەموو وارێن ژیانێ دا وەک زارێن فەرمی یێن کوردی بێنە بکارئینان.

ل داوییێ دێ بێژم ئەگەر کونفرانس ژی داوییێ ب ڤێ بگر و ڤەکێشێ نەئینیت و خوە بۆ راستیا دیرۆکی نەچەمینیت، دڤێت گەلێ کورد داوییێ ب ڤێ ئاریشێ بینیت و نە هەردەم مژوولی ڤێ چەندێ بین.

نوونەرێن بادینان پێ رازی نابن و ئەگەر ئەو ژی پێ رازیبن خەلکێ دەڤەرێ پێ رازی نابیت و دێ ئەو بیت ئەوا راستیا دیرۆکی سەپاندی کو کورد خوەدی دو زارێن ئەدەبی نە و ئەڤ دو زارە د ڤێت د هەموو وارێن ژیانێدا وەك زارێن فەرمی یێن کوردی بێنە بکار ئینان.

ل داویێ دێ بێژم ئەگەر کونفرانس ژی داویێ ب ڤێ بگر و ڤەکێشێ نەئینیت و خوە بۆ راستیا دیرۆکی نەچەمینیت دڤێت گەلێ کورد داویێ ب ڤێ ئاریشێ بینیت و نە هەردەم مژوولی ڤێ چەندێ بین.

چما سەرۆك باژێرڤانیێن مە ل گەڤەرێ و جولەمێرگێ نە دبوونە مێڤان...؟ (*)

د چەند هەفتیێن چووییدا گشت باژێر و گوندێن باکوورێ کوردستانێ مینا ڤولکانەکێ د سەرهلدانەکا جەماوەریدا ب روویێ داگیرکەرێن وەلاتێ خوەدا پەڤیانە، هەموو تەخ ژن و مێر و پیر و لاو و بچووك پشکدارن د سەرهلدانێدا، چەکێ دەستێ سەرهلداییان تنێ زمانە، گازی و هاوارێن خەلکینە بۆ ئازادیێ. چ گومان ژی تێدا نینە بەرامبەری سەرەدەریا توند و دژوارا دەزگەهێن لەشکەری و تەناهیێن دەولەتێ و چەکێ دەستێ ڤان دەزگەهاندا هندەك جاران ژی چەکێ دەستێ سەرهلداییان ژ زمانی و گازیێ دێ بیتە دار و بەر و مولوتوف، د هەمان دەمدا ژی کەسانێن ئاژاوەگێر و توندرەوێن سەر ب دەولەتێڤە دێ بزاڤێ کەن سەرهلدانا ئاشتیانەیا خەلکی بەرەڤ شەر و خوونرشتنێ و خرابکار یێ ببەن، هەروەك د چەند رۆژێن چوورییدا روودای و چەند کەسەك بووینە قوربانی و زیان گەهشتینە مولك و سامانێن هندەکان، قوربانی و زیانڤێکەتی ژی کوردن.

سەرهلدانا باکوورێ کوردستانێ ل ئاستەکێ بلندێ رێکخستنێ یە، هەروەك مە ئاماژە پێکری پشکداریا گشت تەخێن جڤاکی ئەو بخوە نیشانا رەوایەتیا (شەرعیەتا) سەرهلدانێ و داخوازێن سەرهلداییانە، سەرهلدانا گەلەکێ ژێردەست و بەلەنگازە بۆ دەستڤەئانینا مافێن خوەیێن رەوا، و سەرهلدان گەلەك ژ وێ چەندێ مەزنترە کو هندەك میدیاییێن کوردستانی دبێژن ژ ئەنجامێ رەوشا ساخلەمیا بەرێز عەبدوللا

(*) د هژمار ۳۵۸ رۆژا ۲۰۰۹/۱۲/۲۰ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن..

ئوجەلانی یە د زیندانێڤە یان ئەنجامێ گرتنا پارتیا جڤاکێ دیموکراتیDTP یە. سەرهلدانا گەلەکی و داخوازێن وی یە بەرامبەری عەقلیەتا شوفێنییا کەمالیزمێ یا باوەریێ ب بوونا گەلێ کورد د نێڤ توخیبێن دەولەتا ترکیادا نائینیت، مللەتەکە ئازادی دڤێت، دخوازیت ل ژێر چنگێن خوەدیێن عەقلیەتا کەمالیزمێ نەمینیت، ئەو عەقلیەتا هەتا نها د بێژیت: دڤێت دەولەت هەمان سەرەدەریا دگەل شۆرشا شێخ سەعیدی ١٩٢٥و دێرسیمێ ١٩٣٨ هاتیەکرن دگەل هەر سەرهلدانەکا کوردستانێ بکەت.

دەمێ گەلێ کوردێ باکوور ئازاد دبیت و دەستەلاتداریا ترکیا ژ عەقلیەتا کەمالیزمێ رزگار دبیت وی دەمێ نە بەرێز ئوجەلان و نە چ کوردپەروەرێن دن و نەDTP و نە پارتیێن ئازادیخواز دهێنە گرتن.

رەوایەتیا سەرهلدانێ هەڤسوزی و پشتەڤانیا گشت کوردستانیان بۆ خوە رادکێشیت، دەمێ گازێ رۆندکان رۆندکان ژ چاڤێن ڤیزکەك یان پیرەکەکا ئامەدێ دبارینیت رۆندکێن هەڤسوزیێ ژ چاڤێن هەر کوردەکی دبارن، دەمێ جەندرمە ب رۆژا نیڤرۆ و ل بەر چاڤێن هەموو جیهانێ گەنجەکێ کورد د دەنە بەر پێهنان و ل سەر جادێ رادکێشن گشت گەنجێن کوردستانێ ل باکوورێ وەلاتی دبنە خوەدی، دەمێ ل کوپێ دو گەنجێن کورد ب گوللەیێن دەولەتێ دهێنە کوشتن دبنە شەهێدێن تەڤ کوردستانێ، دەمێ جادە و کولانێن گەڤەرێ و جولەمێرگێ دبنە ڤولکانا سەرهلدانێ ئاها

ئەوا من دڤێت بێژم

چما سەرۆک بازێرڤانیێن مە ل گەڤەرێ و جولەمێرگێ نە دبوونە مێڤان...؟

موسەدەق تۆڤی

د چەند هەفتیێن چوویی دا گشت بازێر و گوندێن باکوورێ کوردستانێ مینا ڤولکانەکێ د سەرهلدانەکا جەماوەری دا ب روویێ داگیرکەرێن وەلاتێ خوە دا پەقیانە، هەموو تەخ ژن و مێر و پیر و لاو و بچووک پشکدارن د سەرهلدانێ دا، چەکێ دەستێ سەرهلدایان تنێ زمانە، گازی و هاوارێن خەلکینە بۆ ئازادیێ. چ گومان ژی تێدا نینە بەرامبەری سەرەدەریا توند و دژوارا دەزگەهێن لەشکەری و تەناهیێن دەولەتێ و چەکێ دەستێ ڤان دەزگەهان دا هندەک جاران ژی چەکێ دەستێ سەرهلدایان ژ زمانی و گازیێ دێ بیتە دار و بەر و مولوتوف، د هەمان دەم دا ژی کەسانێن ئاژاوەگێر و توندرەوێن سەر ب دەولەتێ ڤە دێ بزاڤێ کەن سەرهلدانا ئاشتیانەیا خەلکی بەرەڤ شەر و خووترشتنێ و خرابکاریێ ببەن، هەروەک د چەند رۆژێن چوویی دا روودای و چەند کەسەک بووینە قوربانی و زیان گەهشتینە مولک و سامانێن هندەکان، قوربانی و زیانڤیکەتی ژی کوردن.

سەرهلدانا باکوورێ کوردستانێ ل ئاستەکێ بلندێ رێکخستنێ یە، هەروەک مە ئاماژە پێکری پشکداریا گشت تەخێن جڤاکی ئەو ب خوە نیشانا رەوایەتیا (شەرعیەتا) سەرهلدانێ و داخوازێن سەرهلدایانە، سەرهلدانا گەلەکێ ژێردەست و بەلەنگازە بۆ دەستڤەئانینا مافێن خوەیێن رەوا، و سەرهلدان گەلەک ژ وێ چەندێ مەزنترە کو هندەک میدیایێن کوردستانی دبێژن ژ ئەنجامێ رەوشا ساخلەمیا بەرێز عەبدوللا ئوجەلانی یە د زیندانێ ڤە یان ئەنجامێ گرتنا پارتیا جڤاکێ دیموکراتی DTPیە. سەرهلدانا گەلەکی و داخوازێن وی یە بەرامبەری عەقلیەتا شوفێنیا کەمالیزمێ یا باوەریێ ب بوونا گەلێ کورد د نێڤ توخیبێن دەولەتا ترکیا دا نائینیت، مللەتەکە ئازادی دڤێت، دخوازیت ل ژێر چنگێن خوەدیێن عەقلیەتا کەمالیزمێ نەمینیت، ئەو عەقلیەتا هەتا نها دبێژیت: دڤێت دەولەت هەمان سەرەدەریا دگەل شۆرشا شێخ سەعیدی ١٩٢٥و دێرسیمێ ١٩٣٨ هاتیە کرن دگەل هەر سەرهلدانەکا کوردستانێ بکەت.

دەمێ گەلێ کوردێ باکوور ئازاد دبیت و دەستەلاتداریا ترکیا ژ عەقلیەتا کەمالیزمێ رزگار دبیت وی دەمێ نە بەرێز ئوجەلان و نە چ کوردپەروەرێن دن و نە DTPو نە پارتیێن ئازادیخواز دهێنە گرتن.

رەوایەتیا سەرهلدانێ هەڤسوزی و پشتەڤانیا گشت کوردستانیان بۆ خوە رادکێشیت، دەمێ گازێ رۆندکان رۆندکان ژ چاڤێن ڤیزکەک یان پیرەکەکا ئامەدێ دبارینیت رۆندکێن هەڤسوزیێ ژ چاڤێن هەر کوردەکی دبارن، دەمێ جەندرمە ب رۆژا نیڤرۆ و ل بەر چاڤێن هەموو جیهانێ گەنجەکێ کورد د دەنە بەر پێهنان و ل سەر جادێ رادکێشن گشت گەنجێن کوردستانێ ل باکوورێ وەلاتی دبنە خوەدی، دەمێ ل کوپێ دو گەنجێن کورد ب گوللەیێن دەولەتێ دهێنە کوشتن دبنە شەهێدێن تەڤ کوردستانێ، دەمێ جادە و کولانێن گەڤەرێ و جولەمێرگێ دبنە ڤولکانا سەرهلدانێ ئاها وی دەمی هەڤسوزیا وی خەلکی دگەل باشوورێ کوردستانێ د کارەساتێن حەلەبچە و ئەنفال و مشەختیا ملیونی دهێتە بیرا مە و سەرهلدانا باکوور سنووران دبەزینیت و دبیتە دۆزا هەموو کوردان..

مخابن د گەرماتیا ڤێ سەرهلدانێ و هەڤسوزیا کوردانە دا، سەرۆکبازێرڤانیێن هەرچوار مەزنە بازێرێن باشوورێ کوردستانێ ل رۆژا ١٢/٢٣ بەرەڤ ئەنقەرە دچن و ل سەرۆکبازێرڤانیا پایەتەختێ ترکیا دبنە مێڤان. ئەگەر ئەڤ مێڤانداریە سودفە بیت دگەل رووداتان، یان گولەک بیت و دەولەتا ترکان د بەرسەرێ مەرا کریبیت دا رووداتێن باکووری ژبەر چاڤێن مە بەرزەکەت، یان ژی بۆ گرێدانا پرۆتوکولان بیت کو نە سەرۆکبازێرڤانیێن مە دەستەلاتێ سەرۆکبازێرڤانیێ هەلبژارتیێ ئەنقەرە هەیە و نە دەستەلاتێ گرێدانا پرۆتوکولان هەیە، ب هەر رەنگەکی بیت، ب هزرا من وەک کوردەک دبێژم پێدڤی بوو د ڤی دەمی دا سەرۆکبازێرڤانیێن باشوورێ کوردستانێ ل گەڤەرێ و جولەمێرگێ ببانە مێڤان، چنکو گەڤەر و جولەمێرگ دا وەک سەرۆکبازێرڤانیێن کوردستانێ مێڤانداریا وان کەن، بەلێ ئەنقەرە دێ وەک سەرۆکبازێرڤانیێن ئیدارا باکوورێ عیراقێ مێڤانداریا وان کەت ئەگەر مەرەمێن خرابتر ژی پێ نەبن، ئەگەر سەرۆکبازێرڤانیێن مە شیانێن چوونا گەڤەرێ و جولەمێرگێ نەبانە، بلا چەند رۆژێن ل ئەنقەرە دبرنە سەر ل بازێرێن خوە بروسکەیێن هەڤسوزیێ ژ سەرۆکبازێرڤانیێن باکوورێ کوردستانێ را شاندبانە.

هەموو نێکشەمیان دنڤیسیت

وی دەمی هەڤسوزیا وی خەلکی دگەل باشووریٚ کوردستانیٚ د کارەساتێن حەلەبچە و ئەنفال و مشەختیا ملیونی دهێتە بیرا مە و سەرهلدانا باکوور سنووران دبەزینیت و دبیتە دۆزا هەموو کوردان..

مخابن دگەرماتیا ڤیٚ سەرهلدانیٚ و هەڤسوزیا کوردانەدا، سەرۆك باژێرڤانیێن هەرچوار مەزنە باژێرێن باشووریٚ کوردستانیٚ ل رۆژا ١٢/٢٣ بەرەف ئەنقەرە دچن و ل سەرۆك باژێرڤانیا پایەتەختیٚ ترکیا دبنە مێڤان. ئەگەر ئەڤ مێڤانداریە سودفە بیت دگەل رووداںان، یان گولەك بیت و دەولەتا ترکان د بەرسەریٚ مەرا کربیت دا رووداںێن باکووری ژبەر چاڤێن مە بەرزەکەت، یان ژی بۆ گرێدانا پرۆتوکولان بیت کو نە سەرۆکباژێرڤانیێن مە دەستەلاتیٚ سەرۆك باژێرڤانیٚ هەلبژارتییٚ ئەنقەرە هەیە و نە دەستەلاتیٚ گرێدانا پرۆتوکولان هەیە، ب هەر رەنگەکی بیت، ب هزرا من وەك کوردەك دبێژم پێدڤی بوو د ڤی دەمیدا سەرۆك باژێرڤانیێن باشووریٚ کوردستانیٚ ل گەڤەریٚ و جولەمێرگیٚ ببانە مێڤان چنکو گەڤەر و جولەمێرگ دا وەك سەرۆك باژێرڤانیێن کوردستانیٚ مێڤانداریا وان کەن، بەلیٚ ئەنقەرە دیٚ وەك سەرۆك باژێرڤانیێن ئیدارا باکووریٚ عیراقیٚ مێڤانداریا وان کەت ئەگەر مەرەمێن خرابتر ژی پیٚ نەبن، ئەگەر سەرۆك باژێرڤانیێن مە شیانێن چوونا گەڤەریٚ و جولەمێرگیٚ نەبانە، بلا چەند رۆژێن ل ئەنقەرە دبرنە سەر ل باژێرێن خوە بروسکەییێن هەڤسوزییٚ ژ سەرۆك باژێرڤانیێن باکووریٚ کوردستانێرا شاندبانە.

کوردی ب سپونسەریا زمانێن بیانی(*)

بەری دەمەکێ نەدوور هەردەمێ پەیڤین دەربارەی زمانێ کوردی و پێدڤیاتی و ئاریشەیێن وی دهاتەکرن، دهاتە گۆتن زمانێ کوردی یێ د پەیڤێن عەرەبیدا خەندقی، هەر دەقەکێ کوردیێ بەری پێنجی سالان و وێڤەتر تە گرتبا دا ب دەهان پەیڤێن عەرەبی تێدا بینی، زێدەباری هندێ کو ئەڤ دەقە ب رێنڤیس و سەروبۆرێن عەرەبی دهاتە نڤیسین.

پشتی هزرا نەتەوەیی ب بەرفرەهی د ناڤ گەلێ کورد دا بەلاڤەبووی، خەلکێ مە نەمازە تەخا رەوشەنبیران هەست ب گرنگیا رۆلێ زمانێ نەتەوەیی و پێدڤیاتیا پێشڤەبرنا وی کری دەست ب بزاڤەکا بەرفرەه ژبۆ پاقژکرنا زمانێ کوردی ژ پەیڤێن عەرەبی و هندەکێن تورکی یێن هەریەك ب رێکەکێ کەتیە دناڤ زمانێ کوردیدا هاتەکرن.

ب هەر رەنگەکێ هەبیت و د دەمەکێ کورتدا زمانێ کوردی ژ پرانیا پەیڤێن بیانی و نامو هاتە ڤەوژارتن، و ژ سالێن حەفتێیانڤە کوردی ب بەراورد دگەل زمانێ گەلێن هەڤسوی ڤەوژارتیە ژ پەیڤێن بیانی و یێ دوورە ژ کاریگەریا زمانێن دی. هەرچەندە ب هزرا من بوونا پەیڤێن زمانەکی د زمانەکێ دیدا یان کاریگەر یا زمانەکی ل سەر یێ دی نەکارەکێ نامویە و نەژی کێماسیە، بەلکی دیاردەك سروشتیە و ئەنجامێ قوناغەکا دیرۆکی و کاریگەریا چەند ئەگەرەکانە، ب نەمانا وێ

(*) د هژمار ٣٦٣ رۆژا ٢٠٠٩/١٢/٢٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن..

قوناغێ و وان ئەگەرێن كاریگەر ئەو دیاردا سروشتی ژی نامینیت و زمان بەرەف رەسەنایەتیا خۆ دزڤریتەڤە، هەروەكی كوردی بەرەف ڤێ رەسەنایەتیێ زڤریەڤە.

بەلێ یا سەیر ئەوە هێژ بیست سیە سالەك ب سەر ڤێ زمانێ كوردیێ ڤەوژارتی ژ پەیڤێن بیانی و یێ ئەم شانازیێ پێ دكەین نەبۆرینە، دوبارە زمانێ كوردی یێ د پەیڤێن بیانیدا دخەندقیتەڤە، ڤێ جارێ ل شوونا عەرەبی پەیڤێن زمانێن ئەوروپی یێ جهی ل پەیڤێن كوردی تەنگ دكەن، و پەیڤ و زاراڤێن بیانی یێ رستەییێن كوردی داگیر دكەن و پەیڤێن رەسەنێن كوردی دەربەدەر دكەن، مەسج و مەساجێ پەیام و نامە ژ زمانێ كوردی دەرێخستن، سپۆنسەری یا بوویە مێرخاس و ئەوا ب ئەركێ سەرپەرشتی و چاڤدێریا پرۆژێن مە رادبیت، ستی یا دبێژیتە باژێری جهێ تە ل ڤی وەلاتی نەمایە، ژ مێژ وەرە بازار و فروشگەھ ژ داخێن ماركێتێ یێ ل وەلاتێن بیانی بۆ خۆ ل پەنابەریەكێ دگەرییێن، سەنتەری ژی مەلبەند و بنگەھ و بنكە یێن ژ بیرا مە برینەڤە، بەرهەلستكاری و بەرهەنگاری ژی یێ دبێژن كوردینۆ هێژ هوون ژ (معارضة)یێ رزگار نەبووینە هوون كەتنە تەلها ئۆپۆزۆسیۆنێ... و ب دەهان و پتر ژی ژ پەیڤ و زاراڤێن بیانی جهێ پەیڤێن رەسەنێن كوردی یێ گرتی و یێ بەرپێن پەیڤێن دیترێن كوردی تەنگ دكەن و ئەگەر ب ڤی رەنگی بچیت ژ نها پاش دێ زمانێ كوردی ل ژێر چاڤدێریا ببورن سپۆنسەریا زمانێن بیانی برێڤەچیت و دەزگەهێن پەیوەندیدار ژی نە خۆ لێ

ئەوا من دڤێت بێژم

كوردی ب سپۆنسەریا زمانێن بیانی

موسەدەق تۆڤی

بەری دەمەكێ نەدوور پەیڤێن دەربارەی زمانێ كوردی و پێدڤیاتی و ئاریشەییێن وی دهاتەكرن، دهاتە گۆتن زمانێ كوردی یێ د پەیڤێن عەرەبی دا خەندقی، هەر دەڤەكێ كوردی یێ بەری پێنج سالان و وێڤەتر تە گرتبا دا ب دەهان پەیڤێن عەرەبی تێدا بینی، زێدەباری هندێ كو ئەڤ دەڤە ب رێنڤیس و سەربورێن عەرەبی دهاتە نڤیسین، پشتی هزرا نەتەوەیی ب بەرفرەهی دناڤ گەلێ كورد دا بەلاڤەبووی، خەلكێ مە ئەمازە تەخا رەوشەنبیران هەست ب گرنگیا رۆلێ زمانێ نەتەوەیی و پێدڤیاتیا پێشڤەبرنا وی كری دەست ب بزاڤەكا بەرفرەھ ژبو پاقژكرنا زمانێ كوردی ژ پەیڤێن عەرەبی و هندەكێن كوردی یێن هەر یەك ب رێكەكێ دناڤ زمانێ كوردی دا هاتەكرن.

ب هەر رەنگەكێ هەبیت و دەدمەكێ كورت دا زمانێ كوردی ژ پرانیا پەیڤێن بیانی و ئامو هاتە ڤەوژارتن، و ژ سالێن حەفتێیان ڤە كوردی بەروارد د گەل زمانێ هەڤسوی ڤەوژارتیە ژ پەیڤێن بیانی و یێ دوورە ژ كاریگەریا زمانێن دی، هەرچەندە ب هزرا من بوونا پەیڤێن زمانەكی د زمانەكێ دی دا یان كاریگەریا زمانەكی ل سەر یێ دی نەكارەكێ ئاموویە و نەژی كێماسی یە، بەلكو دیاردەك سروشتی یە و ئەنجامێ قوناغەكا دیروكی و كاریگەریەكا چەند ئەگەرەكانە، ب نەمانا وێ قوناغێ و وان ئەگەرێن كاریگەر ئەو دیاردەیا سروشتی ژی نامینیت و زمان بەرەڤ رەسانەتیا خۆ دزڤریتەڤە، هەروەكو كوردی بەرەڤ ڤێ رەسەنایەتیێ زڤریەڤە.

بەلێ یا سەیر ئەوە هێژ بیست سیە سالەك ب سەر ڤێ زمانێ كوردیێ ڤەوژارتی ژ پەیڤێن بیانی و یێ ئەم شانازیێ پێ دكەین نەبوورینە، دوبارە زمانێ كوردی یێ دپەیڤێن بیانی دا دخەندقیتەڤە، ڤێ جارێ ل شوونا عەرەبی پەیڤێن زمانێن ئوروپی یێ جهی ل پەیڤێن كوردی تەنگ دكەن، و پەیڤ و زاراڤێن بیانی یێ رستەییێن كوردی داگیردكەن و پەیڤێن رەسەنێن كوردی دەربەدەردكەن، مەسج و مەساجێ پەیام و نامە ژ زمانێ كوردی دەرێخستن، سپۆنسەری یا بوویە مێرخاس و ئەوا ب ئەركێ سەرپەرشتی و چاڤدێریا پرۆژەیێن مە رادبیت، ستی یا دبێژیتە باژێری جهێ تە ل ڤی وەلاتی نەمایە، ژ مێژ وەرە بازار و فروشگەھ ژ داخێن ماركێتێ یێ ل وەلاتێن بیانی بۆ خۆ ل پەنابەریەكێ دگەرییێن، سەنتەری ژی مەلبەند و بنگەھ یێن ژ بیرا مە برینەڤە، بەرهەلستكاری و بەرهنگاری یێ دبێژن كوردینۆ هێژ هوون ژ (معارضە) یێ رزگار نەبووینە هوون كەتنە تەلها ئۆپۆزۆسیۆنێ... و ب دەهان و پتر ژی ژ پەیڤ و زاراڤێن بیانی جهێ پەیڤێن رەسەنێن كوردی یێ گرتی و یێ بەرپێن پەیڤێن دیترێن كوردی تەنگ دكەن و ئەگەر ب ڤی رەنگی بچیت ژ نها پاش دێ زمانێ كوردی ل ژێر چاڤدێریا ببوون سپۆنسەریا زمانێن بیانی ب رێڤەچیت و دەزگەهێن پەیوەندیدار ژی نە خۆ لێ دكەنە خودان ونە ژی خەمێ لێ دخۆن.

ژ هەموویان سەیرتر د دەمێ خۆ دا خەلكەكی گازندە ژ مامۆستایێن ئایینی و داگیركەران دكەن، كو زمانێ كوردی پڕی پەیڤێن عەرەبی كریە، بەلێ ئەڤرۆ ئەمێن ئازاد و خودان نیمچە دەولەت ژ دەولەت سەرێ كەسێن رەوشەنبیر و نڤیسكار و رۆژنامەڤان، ئانكو كەسێن نووخواز ببۆرن مۆدێرن زمانێ كوردی یێ د پەیڤێن بیانی دا د خەندقیت، گەلۆ ئەڤە بۆ جارا دوویێ ئەز دكەم گازی دهاوازا زمانێ كوردی وەرن... نزانم خواندەڤان چ دبێژن..

هەموو نێكشەمبیان دنڤیسیت

دکەنە خودان و نە ژی خەمێ لێ دخۆن.

ژ هەموویان سەیرتر د دەمێ خۆدا خەلکەکی گازندە ژ مامۆستاییێن ئایینی و داگیرکەران دکرن کو زمانێ کوردی پڕی پەیڤێن عەرەبی کریە، بەلێ ئەڤرۆ ئەمێن ئازاد و خودان نیمچە دەولەتەك ژ دەولەت سەرێ کەسێن رەوشەنبیر و نڤیسکار و رۆژنامەڤان، ئانکو کەسێن نووخواز ببۆرن مودێرن زمانێ کوردی یێ د پەیڤێن بیانیدا د خەندقیت. گەلۆ ئەڤە بۆ جارا دوویێیە ئەز دکەم گازی د هاوارا زمانێ کوردی وەرن... نزانم خواندەڤان چ دبێژن...؟

ئەز دێ ئاشكراكەم و من چ پاداشت ژی نەڤێن(*)

حكومەتا هەرێما كوردستانێ بریاردا پاداشتەكێ پێشكێشی وان كەسان بكەت یێن پێزانینان د دەن لدور دیاردەیەكا گەندەلییێ یان هەركەسانەكێ تێكەلی ڤێ دیاردەیێ بیت...، ئەڤە دەڤێ بریارەكا حكومەتا هەرێما كوردستانێ یە د وارێ شەرێ دژە گەندەلییێدا . ئەو بخوە ژی یەك ژ خالێن بەرنامێ لیستا كوردستانی بوو د هەلژارتنێن ٢٥تیرمەها چوویدا. د داویا بریارێدا هاتیە ئەو كەسێ پێزانینان بدەت دێ ناسناما وی یا پاراستی بیت و ناڤێ وی ناهێتە بەلاڤكرن و دێ لیژنەك ئێتە پێكئینان بۆدووڤچوونا هەر پێزانینەكا بگەهیت...هتد وار هژمار ٥٩رۆژا ٢٨كانوونا بچووك.

پێنگاڤەكا بەركەتی و دەسپێكەكا هەژی دەستخۆشیێ یە،بەلێ خوزی و سەد جاران خوزی حكومەتا هەرێمێ نە خوە و نە خەلكێ كوردستانێ ئینابا وی ئاستی كو خەلەتیێ ب خەلەتیێ چارەسەربكەن. گەندەلی وەك رۆژا نیڤرۆ یا دیارە و دكەتە گازی و پێدڤی ناكەت خەلكەكی فێری رەنگەكێ دن یێ گەندەلیێ بكەین دا بۆ مە هندەك ژ گەندەلییێ ئاشكرابكەت، ئەگەر خەلكەكی پێزانین ل دۆر دیاردە یان رەنگەكێ گەندەلییێ ل جهەكی هەبن و ئاشكرا نەكەت ئەڤە ئەو بخوە گەندەلە یان شریكێ گەندەلانە و دەمێ پێزانینان ل سەر گەندەلییێ د دەت ئەڤە بخوە گەندەلیا مەزنە چنكو دێ پارەكی بەرامبەر وەرگریت، وەك دبێژن پارێ ب حەرامیێ هاتی دێ

(*) د هژمار ٣٦٨ رۆژا ٢٠١٠/١/٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن

يێ حەرام بيت. ئەز ژى دبێژم پاداشتێ بەرامبەر گەندەليێ وەردگرى ئەو ژى يێ گەندەلە.

د هەمان دەمدا ئەگەر كەسەكى بەرى نها پێزانين ل دۆر ڤێ دياردێ هەبن و ئاشكرا نەكربن، ئەڤە دو ئەگەر ژ بۆ هەنە، يان كەسەكێ ترسنوكە و ترسنوكى ژى رەنگەكێ گەندەليێ يە، يان د جڤاكەكيدا دژيت پرانيا گەندەلە و گەندەلى تێدا دەستەلاتدارە، وى ژى مينا يێ چوويە بازێرى كوران و دەست ب چاڤێن خوەڤەناين.

مە گۆت گەندەلى وەك رۆژا نيڤرۆ يا ديارە و مە ل هەرێمێ دەزگەهێ چاڤدێريا داراييا سەر ب جڤاتا وەزيرانڤە و هەر وەزارەتەكێ ژى پشكەكا چاڤدێريا دارايى و ليژنا نەزاهێ ل پەرلەمانى هەنە و كار بۆ دامەزراندنا دەستەكا نەزاهێ ل هەرێمێ دهێتەكرن و بۆ بجه ئينانا ڤێ بريارا سەرى ژى دێ ليژنەك ئێتە پێكئينان.

لەوما بۆ بەرچاڤێن ڤان هەموو دەزگەهان دێ ئاماژە ب هندەك دياردێن گەندەليێ كەم، نابێژم دێ ئاشكرا كەم و من چ پاداشت ژى نەڤێن، بلا دەستەك و لێژنێن ناڤبرى پرسيارێ ژ هەركەسەكێ د جهێ بەرپرسياريێدا بكەن ئەرێ بەرى تو ڤى جهى وەرگرى تە چەند هەبوو و ئەڤرۆ تە چەند هەيە و تە ژ كيڤە ئينا...؟ بلا گەريانەكى د ناڤ بادەكێن رێڤەبەراندا بكەن بزانن هەر رێڤەبەرەك د دوسێ سالێن رێڤەبەريا خوەدا چەند پلەيێن فەرمانبەريێ چوويە پێش، ئەرێ ئەگەر فەرمانبەرەكێ ئاسايى وەسان زوودا پلەيێن وى چنە

ئەوا من دڤێت بێژم

ئەز دێ ئاشكراكەم و من چ پاداشت ژى نەڤێن

موسەدەق تۆڤى

حكومەتا هەرێما كوردستانێ بريارا پاداشتەكێ پێشكێشى وان كەسان بكەت يێن پێزانينان ددەن ل دور ديادەيەكا گەندەليێ يان هەركەسانەكێ تێكەلى ڤێ دياردەيێ بيت...، ئەڤە دەڤێ بريارەكا حكومەتا هەرێمێ يە د شەرێ دژە گەندەليێ دا. ب خوە ژى يەك ژ خالێن بەرنامێ ليستا كوردستانى بوو د هەلژارتنێن ٢٥ تيرمەها چوويى دا. د داويا بريارێ دا هاتيە ئەو كەسێ پێزانينان بدەت دێ ناسناما وى يا پاراستى بيت و ناڤێ وى ناهێتە بەلاڤكرن و دێ ليژنەك ئێتە پێكئينان بۆ دووڤچوونا هەر پێزانينەكا بگەهيت.. هتد.

دەسپێكەكا هەژى دەستخۆشيێ يە، بەلێ سەد جاران خوزى حكومەتێ نە خوە و نە خەلكێ كوردستانێ ئينابا وى ئاستى خەلەتيێ ب خەلەتيێ چارەسەربكەن. گەندەلى وەك رۆژا نيڤرۆ يا ديارە و دكەتە گازى و پێدڤى ناكەت خەلكەكى فێرى رەنگەكێ دن يێ گەندەليێ بكەين! دا بۆ مە هندەك ژ گەندەليێ ئاشكرابكەت، ئەگەر خەلكەكى پێزانين ل دۆر گەندەليێ ل جهەكى هەبن و ئاشكرا نەكەت ئەڤە ئەو ب خوە گەندەلە يان شريكێ گەندەلانە و دەمێ پێزانينان ل سەر گەندەليێ ددەت ئەڤە ب خوە گەندەليا مەزنە، چنكو دێ پارەكى بەرامبەر وەرگريت، وەك دبێژن پارێ ب حەراميێ هاتى دێ يێ حەرام بيت. ئەز ژى دبێژم پاداشتێ بەرامبەر گەندەليێ وەردگرى ئەو ژى يێ گەندەلە.

د هەمان دەم دا ئەگەر كەسەكى بەرى نها پێزانين ل دۆر ڤێ دياردێ هەبن و ئاشكرا نەكربن، ئەڤە دو ئەگەر ژ بۆ هەنە، يان كەسەكێ ترسنوكە و ترسنوكى ژى گەندەليە، يان د جڤاكەكى دا دژيت پرانيا گەندەلە و گەندەلى تێدا دەستەلاتدارە، مينا يێ چوويە بازێرى كوران و دەستێن خوە ب چاڤێن خوەڤەناين.

مە گۆت گەندەلى وەك رۆژا نيڤرۆ يا ديارە و مە ل هەرێمێ دەزگەهێ چاڤدێريا داراييا سەر ب جڤاتا وەزيران ڤە و هەر وەزارەتەكێ پشكەكا چاڤدێريا دارايى و ليژنا نەزاهێ ل پەرلەمانى هەنە و كارێ دامەزراندنا دەستەكا نەزاهێ دهێتەكرن و بۆ بجه ئينانا بريارا سەرى ژى دێ ليژنەك ئێتە پێكئينان.

لەوما بۆ بەرچاڤێن ڤان هەموو دەزگەهان دێ ئاماژە ب هندەك دياردێن گەندەليێ كەم، نابێژم دێ ئاشكرا كەم و من چ پاداشت ژى نەڤێن، بلا دەستەك و لێژنێن ناڤبرى پرسيارێ ژ هەركەسەكێ د جهێ بەرپرسياريێ دا بكەن ئەرێ بەرى تو ڤى جهى وەرگرى تە چەند هەبوو و ئەڤرۆ تە چەند هەيە و تە ژ كيڤە ئينا...؟ بلا گەريانەكى د ناڤ بادەكێن رێڤەبەران دا بكەن بزانن هەر رێڤەبەرەك د دوسێ سالێن رێڤەبەريا خوەدا چەند پلەيێن فەرمانبەريێ چوويە پێش، ئەرێ ئەگەر فەرمانبەرەكێ ئاسايى با وەسان زوو دا پلەيێن وى چنە پێش..؟ بلا دەزگەهێن ناڤبرى ليژنەكێ پێك بينن و ل بادەكێن فەرمانبەران بگەرن و بزانن چەند باوەرنامێن ساختە ژ ئيرانێ و عيراقێ هاتينە هەرێمێ و خەلكەكى پلە پێ وەرگرتينە و مووچەيێ وان پێ هاتيە زێدەكرن..؟ بلا پێداچوونەكێ بەلێ سزا ژى دگەلدابن ب بودجە و پێشينەيێن هەر رێڤەبەريەكێ دا بكەن و بزانن چەند ژ دراڤێ گشتى ل مێڤانداريان هاتيە مەزاختن..؟ چەند ل چاكسازى و بانزينا ترومبێلێن بەرپرسان هاتيە مەزاختن و ئەو ترومبێلە پشتى دەوامێ چ پێ دهێتەكرن..؟ بلا پرسيارەكێ بكەن هەر كومپانيەكێ چەند خودانێن پشتپەردەى هەنە و ئەو خودان ژ كيژ جوينێ جڤاكى نە..؟ ئەڤە كتەكا كێما نموونێن گەندەليێ بوون و ب دەهانێن دى وەك وان دكەن گازى، گەندەلى نە ب پاداشتان بەلێ ب بريارێن ڤەبر بداوى دهێت، بريارێن دەستەلاتێ مەزاختنا دراڤى بۆ هەر بەرپرسەكى ل دووڤ مەرج و پێدڤيان بێتە دياركرن، هەر كەس ل دووڤ ياسا و سالێن خزمەتێ و باوەرنامێ پلێن فەرمانبەريێ وەرگريت نە ب پلەكێ بچيتە سەرێ ملەكێ. و ب دەهان بريارێن دى يێن ڤەبر.

هەموو نێكشەميان دنڤيسيت

پێش..؟ بلا لیژنه و دەستەکێن ناڤبری لیژنەکێ پیك بینن و ل بادەکێن فەرمانبەران بگەرن و بزانن چەند باوەرنامێن ساختە ژ ئیرانێ و عیراقێ هاتینە هەرێمێ و خەلکەکی پلە پێ وەرگرتینە و مووچەیێ وان پێ هاتیە زێدەکرن..؟ بلا پێداچوونەکێ بەلێ سزا ژی دگەلدابن ب بودجە و پێشینەیێن هەر رێڤەبەریەکێدا بکەن و بزانن چەند ژ دراڤێ گشتی ل مێڤانداریان هاتیە مەزاختن..؟ چەند ل چاکسازی و بانزینا ترومبێلێن بەرپرسان هاتیە مەزاختن و ئەو ترومبێلە پشتی دەوامێ چ پێ دهێتەکرن..؟ ئەرێ نڤێژا وی قەبیل نابیت ئەگەر رۆژا ئەینی ب ترومبیلا فەرمانگەهێ نەچیتە خوتبێ..؟ بلا پرسیارەکێ بکەن هەر کومپانیەکێ چەند خودانێن پشتپەردەی هەنە و ئەو خودان ژ کیژ جوینێ جڤاکینە..؟ ئەڤە کتەکا کێما نموونێن گەندەلیێ بوون و ب دەهانێن دی وەك وان دکەن گازی، گەندەلی ب پاداشتان بداوی ناهێت، بەلکی ب بریارێن ڤەبر بداوی دهێت، بریارێن دەستەلاتێ مەزاختنا دراڤی بۆ هەر بەرپرسەکی ل دووڤ مەرج و پێدڤیان بێتەدیارکرن، هەر کەس ل دووڤ یاسا و سالێن خزمەتێ و باوەرنامێ پلێن فەرمانبەریێ وەرگریت نە ب پلەکێ بچیتە سەرێ ملەکێ . و ب دەهان بریارێن دی یێن ڤەبڕ.

(١/٦) بيرهاتنا لەشكەرێ كورد جينوسايدكرين[*]

جڤاتا وەزيرێن حكومەتا هەرێما كوردستانێ برياردا رۆژا چوارشەمبى ١/٦ ببيتە بێنڤەدانا فەرمى ب هەلكەفتا بيرەوەريا دامەزراندنا لەشكەرێ عيراقێ ل ١٩٢١/١/٦.

ئەڤ سالە ژى وەك سالێن چوويى ل دووڤ ڤێ بريارێ ب ڤێ هەلكەفتا پيرۆز مە دەست ژ كاروبارێن خوە بەردان و مە كرە بێنڤەدان، راستر بوو مە جەژن و گوڤەند و شەهيان ب ڤێ هەلكەفتێ گێرابانە، رۆژنامێن مە ژى خوە ژ مە كێمتر نابينن و وان ژى ب ڤێ هەلكەفتێ دەرگەهێن خوە گرتن و بێهنڤەدان دا رۆژنامەڤانێن خوە.

سەيرە چەند سالان سەركردايەتيا هەرێمێ دگەل دەستەلاتداريا حكومەتا بەغدا ببۆرن حكومەتا فيدرال..!! سەرا بلندكرنا ئالايێ رژێما بەعسى ل كوردستانێ د شەرەنيخێدا بوون، ژ بەركو ل ژێر ڤى ئالاى گەلێ كورد هاتبوو جينوسايدكرن و كوردستان هاتبوو وێرانكرن و پرانيا خەلكێ كوردستانێ د ڤى هەلويستێ نەتەوەييدا پشتەڤانێن سەركردايەتيا خوە بوون. ئەنجامێ شەرەنيخێ ژى ب نيڤەروويى ب دەست خەلكێ كوردستانێ ڤە هاتن، بريارا گوهرينا ڤى ئالاى هاتە دان و برياردان بەروەخت بۆ دەمێ سالەكێ ئالايێ بەرێ پشتى كو سێ ستێركێن وى دهێنە فراندن و (الله اكبر)ا دەستخەتێ سەدامى ب دەستخەتەكێ ديتر دهێتە گوهارتن بمينيت. ل دووڤ ڤێ بريارێ ئالا ل سەرانسەرى عيراقێ ب هەرێما كوردستانێڤە هاتە بلندكرن هەتا ئالايێ نوو دهێتە دانان، سال ب داوى هات و ئالايێ نوو نەهات و بريار هاتەڤە

---

[*] د هژمار ٣٧٣ رۆژا ٢٠١٠/١/١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيەبەلاڤكرن.

درێژکرن و دوور نابینم ئەڤ بەروەختیە چەند سالەکان ڤەکێشیت ئەگەر نەبیتە درێژکرنەکا هەتا هەتایی.

دێ زڤرینەڤە ٦ێ کانوونا دووێ و دێ بێژم پێویستە کورد زوو زوو ل دیرۆکا خوە بزڤرنەڤە و روودانێن وێ بهەلسەنگینن، ل بەر رۆناهیا وان هەلسەنگاندنان بریارێ ل سەر ئەڤرۆیێ خوە بدەن. ل سەر ڤی بنیاتی پێویستە روودانا ١/٦ ئانکو دامەزراندنا لەشکەرێ عیراقێ بهەلسەنگینین و بێژین ئەم رازینەبووین ئەو ئالایێ کورد ل ژێر سیبەرا وی هاتینە جینوسایدکرن بێتە بلندکرن، ئەرێ ئەڤ جینوسایدە نە ب دەستێ ڤێ لەشکەری هاتیەکرن..؟ ئەرێ یەکەیەکا ڤی لەشکەری هەیە پشکداری د وێرانکرنا گوندەك یان باژێرەکێ کوردستانێدا نەکربیت..؟ ئەرێ ڤی لەشکەری ژبلی کوردان یەکەمین هێرشا خوە بریە سەرکەسەکێ دیتر..؟ ئەرێ یەکەمین تۆپ و فرۆکە و موشەکا ڤی لەشکەری ژبلی کوردان دژی ئالیەکێ دی هاتبە بکارئینان..؟ ئەرێ ئەڤە نە ئەو لەشکەرە یێ هەتا نها ژی ل کەرکووك و خانەقین و دەڤەرێن داگیرکریێن کوردستانێ گەفان ل کوردان و دەسکەفتێن خەلکێ کوردستانێ دکەت..؟ ئەرێ چاوان و ب چ رووڤە بیرهاتنا دامەزراندنا ڤی لەشکەرێ دژە کورد بکەینە بێهنڤەدان..؟ هەرچەندە وەك ژێدەر دیاردکەن پرانیا مەزنە ئەفسەرێن

١/٦ بیرهاتنا لەشکەرێ کورد جینوسایدکرین

موسەدەق تۆڤی

جڤاتا وەزیرێن حکومەتا هەرێما کوردستانێ بریاردا رۆژا چوارشەمبی ١/٦ ببیتە بێنڤەدانا فەرمی ب هەلکەفتا بیرەوەریا دامەزراندنا لەشکەرێ عیراقێ ل ١٩٢١/١/٦.

ئەڤ سالە ژی وەک سالێن چوویی ل دووڤ ڤێ بریارێ ب ڤێ هەلکەفتا پیرۆز مە دەست ژ کاروبارێن خوە بەردان و مە کرە بێنڤەدان، راستتر بوو مە کریا جەژن و گوڤەند و شەهیان ب ڤێ هەلکەفتێ گێرابانە، رۆژنامێن مە ژی خوە ژ مە کێمتر نابینن و وان ژی ب ڤێ هەلکەفتێ دەرگەهێن خوە گرتن و بێهنڤەدان دا رۆژنامەڤانێن خوە.

سەیرە چەند سالان سەرکردایەتیا هەرێمێ دگەل دەستەلاتداریا حکومەتا بەغدا بیۆرن حکومەتا فیدرال..!! سەرا بلندکرنا ئالایێ رژێما بەعسی ل کوردستانێ د شەرەنیخێ دا بوون، ژ بەرکو ل ژێر ڤێ ئالای گەلێ کورد هاتبوو جینوسایدکرن و کوردستان هاتبوو وێرانکرن و پرانیا خەلکێ کوردستانێ د ڤی هەلویستێ نەتەوەیی دا پشتەڤانێن سەرکردایەتیا خوە بوون. ئەنجامێ شەرەنیخێ ژی ب نیڤەروویی ب دەست خەلکێ کوردستانێ ڤە هاتن، بریارا گوهرینا ڤی ئالای هاتە دان و بریاردان بەروەخت بۆ دەمێ سالەکێ ئالایێ بەرێ پشتی کو سێ ستێرکێن وی دهێنە فراندن و (اللـه اکبر)ا دەستخەتێ سەدامی ب دەستخەتەکێ دیتر دهێتە گوهارتن بمینیت. ل دووڤ ڤێ بریارێ ئالا ل سەرانسەری عیراقێ ب هەرێما کوردستانێ ڤە هاتە بلندکرن هەتا ئالایێ نوو دهێتە دانان، سال ب داوی هات و ئالایێ نوو نەهات و بریار هاتەڤە درێژکرن و دوور نابینم ئەڤ بەروەختیە چەند سالەکان ڤەکێشیت ئەگەر نەبیتە درێژکرنەکا هەتا هەتایی.

دێ زڤرینەڤە ٦ێ کانوونا دووێ و دێ بێژم پێویستە کورد زوو زوو ل دیرۆکا خوە بزڤرنەڤە و روودانێن وێ بهەلسەنگینن، ل بەر رۆناهیا وان هەلسەنگاندنان بریارێ ل سەر ئەڤرۆیێ خوە بدەن. ل سەر ڤی بنیاتی پێویستە رووداناا ١/٦ ئانکو دامەزراندنا لەشکەرێ عیراقێ بهەلسەنگینین و بێژین ئەم رازینەبووین ئەو ئالایێ کورد ل ژێر سیبەرا وی هاتینە جینوسایدکرن بێتە بلندکرن، ئەرێ ئەڤ جینوسایدە نە ب دەستێ ڤێ لەشکەری هاتیەکرن..؟ ئەرێ یەکەیەکا ڤی لەشکەری هەیە پشکداری د وێرانکرنا گوندەک یان باژێرەکێ کوردستانێ دا نەکربیت..؟ ئەرێ ڤی لەشکەری ژبلی کوردان یەکەمین هێرشا خوە بریە سەرکەسەکێ دیتر..؟ ئەرێ یەکەمین تۆپ و فرۆکە و موشەکا ڤی لەشکەری ژبلی کوردان دژی ئالیەکێ دی هاتبە بکارئینان..؟ ئەرێ ئەڤە نە ئەو لەشکەرە یێ هەتا نها ژی ل کەرکووک و خانەقین و دەڤەرێن داگیرکریێن کوردستانێ گەفان ل کوردان و دەسکەفتێن خەلکێ کوردستانێ دکەت..؟ ئەرێ چاوان و ب چ رووڤە بیرهاتنا دامەزراندنا ڤی لەشکەرێ دژە کورد بکەینە بێهنڤەدان..؟ هەرچەندە وەک ژێدەر دیاردکەن پرانیا مەزنە ئەفسەرێن دامەزرێنەرێن ڤی لەشکەری کورد بوون، هەروەکی پشتی سالا ٢٠٠٣ێ ئەڤ خەلەتیە کوردان دو بارەکریەڤە و سەر ژ نوو ئەڤ لەشکەرە دامەزراندیەڤە و کریەڤە بەلا سەرێ خوە..!!

ئەگەر بێژن هندی ئەم پشکەک بین ژ عیراقێ دڤێت پێگیریێ ب گشت هەلکەفتێن عیراقێ..! د بەرسڤێ دا دێ بێژین ل هەموو وەلاتێن فرە نەتەوە و ئایین، هەر جورنەکی تایبەتمەندیێن خوە هەنە و مەرج نینە یێن دی پێگیریێ پێ بکەن. ئەرێ هەموو عیراقی د پێگیرن ب بیرەوەریێن موحەرەمێ و (عید غدیر الخم) یێن شیعەیان.. ئەرێ گشت عیراقی د هەڤگرتینە د دیارکرنا رۆژێن جەژنا و سەرێ رەمەزانێ دا..؟ ئەرێ بۆچی ئەم کورد دێ ژ هەموو عیراقیان عیراقیتر بین و ب هەلکەفتا رۆژا دامەزراندنا لەشکەرێ جینوسایدا کوردان کری کەینە بێنڤەدان..؟!.

دامەزرێنەرێن ڤی لەشکەری کورد بوون، هەروەکی پشتی سالا ٢٠٠٣ ێ ئەڤ خەلەتیە کوردان دو بارەکریەڤە و سەر ژ نوو ئەڤ لەشکەرە دامەزراندیەڤە و کریەڤە بەلا سەرێ خوە..!!

ئەگەر بێژن هندی ئەم پشکەك بین ژ عیراقێ دڤێت پێگیربین ب گشت هەلکەفتێن عیراقێ..! د بەرسڤێدا دێ بێژین ل هەموو وەلاتێن فرە نەتەوە و ئایین، هەر جوینەکی تایبەتمەندیێن خوە هەنە و مەرج نینە یێن دی پێگیریێ پێ بکەن. ئەرێ هەموو عیراقی د پێگیرن ب بیرەوەرییێن موحەرەمێ و (عید غدیر الخم) یێن شیعەیان.. ئەرێ گشت عیراقی د هەڤگرتینە د دیارکرنا رۆژێن جەژنا و سەرێ رەمەزانێدا..؟ ئەرێ بۆچی ئەم کورد دێ ژ هەموو عیراقیان عیراقیتر بین و ب هەلکەفتا رۆژا دامەزراندنا لەشکەرێ جینوسایدا کوردان کری کەینە بێنڤەدان..؟!.

سەرۆك د دەمێ پێدڤیدا د هەوارێ هات(*)

د چەند هەفتیێن چوویىدا شەرەنیخا نێڤبەرا یەكێتی نشتیمانی كوردستان و بزاڤا گوران یا ژ یەكێتیێ ڤەقەتیاى گەهشتە ئاستەكێ دژوار، میدیاییێن هەردو ئالیان ب توندى دژى هەڤدو د پەیڤین، بەرپەرێن كەڤن هەلددانەڤە و شەرێ بەلگەنامان گەش دبوو، هەر ئالیەكى ب بەلگەنامەیێن ڤەشارتى گەف ل يێ دن دكرن، شەرەنیخ گەهشتە قوناغەكێ نێزيك بوو هەڤدو ب هەموو وان گونەهكارى و جینوسایدا رژێما بەعسى دەرهەڤێ خەلكێ كوردستانێ ئەنجامداى گونەهبار بكەن و سەرانێن رژێمێ يێن دادگەها تاوانا عیراقێ ب فەرمى گونەهباركرین بێ گونەه دەربێخن. خرابتر ژى ئەو بوو دەمێ هەردو بەرێزان مام جەلال و نەوشیروان مستەفا هاتینە د ڤادێدا و دژى هەڤدو نڤیسین.

ڤێ چەندێ كاودانێ تەناهیێ ل پارێزگەها سلێمانیێ بەرەف ئالوزیێ بر و نێزيك بوو وەك خەلكێ سلێمانیێ دبێژن (بقڵێشێتەوە)، چ گومان ژى تێدا نینە ئالوزیانا كاودانێ تەناهیێ ل سلێمانیێ دا كاریگەریێن نەرێنى كەتە سەر دەڤەرێن دن يێن هەرێمێ و چەند كاودان بەرەف ئالوزیێ چووبا و خرابتر ببا زیان ڤێكەتى كورد و مفادار ژى داگیركەر و دوژمنێن دەسكەفتێن گەلێ كورد بوون.

(*) د هژمار ٣٧٧ رۆژا ١/١٧/ ٢٠١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

ئاها د ڤێ دەمێ ناسكدا، پێدڤی دكر دلسۆژێن كوردستانێ رۆلێ خوە بگێرن و د هەوارێ بهێن، ل ڤێرێ سەرۆكێ هەرێما كوردستانێ مەسعود بارزانی ب ئەركێ خوەیێ نەتەوەیی وەك سەرۆكێ هەرێمێ ب گشت پێكهاتێن وێ ڤە رابوو و د هەوارێ هات و ل بەراهیێ نیگەرانیا خوە ل سەر كاودانێ ئالوز دیار كر، پاشتر ل رۆژا ١/١٠ كومبوونەكا بەرفرەهـ دگەل بەرپرس و نوونەرێن هێز و ئالیێن سیاسیێن پشكدار د پەرلەمانیدا ئەنجامدا و ئامادە بوویێن كومبوونێ ب یەكێتی و گوران ڤە ل سەر چەند خالەكان پێكهاتن و ل بەراهیا وان ژی بریار دان دەملدەست هەوا راگەهاندنێ د نێڤبەرا پێكهاتێن كوردستانیدا بێتە راوەستاندن و داوی ب كاودانێ ئالوز بهێت و ئاریشە ب رێكێن یاسایی بێنە چارەسەركرن.

هەتا نڤیسینا ڤان پەیڤان ئەڤ بریارە دوارێ جێبەجێكرنێدایە و كوردستانی ب هیڤینە ئەڤە داویا ڤێ شەرەنیخێ بیت و وێ ژی ژبیر نەكەین دوژمنێن مافێن گەلێ كورد یێ دەستان بۆ هەر كەسەكی د قوتن ئارامیا كوردستانێ تێك بدەت. ئەز ژی دێ ڤێ نڤیسینێ ب خالێن ژێری داوی ئینم:

- ب درێژیا دیرۆكێ تایبەت د بیست سیهـ سالێن داوییێدا هەر دەسكەفتەكێ خەلكێ كوردستانێ دەستڤە ئینا بیت ب هەڤگرتنێ دەستڤە ئینایە. بەروڤاژی ڤێ چەندێ د هەر ناكوكی و شەرەنیخەكا نێڤبەرا ئالیێن كوردستانیدا تنێ نەیارێن كوردان د مفادار و خوەدی

ئەوا من دڤێت بێژم

سەرۆک د دەمێ پێدڤی دا د هەوارێ هات

موسەدەق تۆڤی

د چەند هەفتیێن چوویی دا شەرەنیخا نێڤبەرا یەكێتی نشتیمانی كوردستان و بزاڤا گوران یا ژ یەكێتیێ ڤەقەتیای گەهشتە ئاستەكێ دژوار، میدیاییێن هەردو ئالیان ب توندی دژی هەڤدو دپەیڤین، بەرپەرێن كەڤن هەلددانەڤە و شەرێ بەلگەنامەیان گەش دبوو، هەر ئالیەكی ب بەلگەنامەیێن ڤەشارتی گەف ل یێ دن دكرن، شەرەنیخ گەهشتە قوناغەكێ نێزیک بوو هەڤدو ب هەموو وان گونەهكاری و جینوسایدا رژێما بەعسی دەرهەقێ خەلكێ كورستانێ ئەنجامدای گونەهبار بكەن و سەرانێن رژێمێ یێن دادگەها تاوانا عیراقێ ب فەرمی گونەهباركرین بێ گونەهـ دەربێخن. خرابتر ژی ئەو بوو دەمێ هەردو بەرێزان مام جەلال و نەوشیروان مستەفا هاتینە د قادێ دا و دژی هەڤدو نڤیسین.

ڤێ چەندێ كاودانێ تەناهیێ ل پارێزگەها سلێمانیێ بەرەڤ ئالوزیێ بر و نێزیک بوو وەک خەلكێ سلێمانیێ دبێژن (بقلێشێتەوە)، چ گومان ژی تێدا نینە ئالوزیانا كاودانێ تەناهیێ ل سلێمانیێ دا كاریگەریێن نەرێنی كەتە سەر دەڤەرێن دن یێن هەرێمێ و چەند كاودان بەرەڤ ئالوزیێ چووبا و خرابتر ببا زیان ڤێكەتی كورد و مفادار ژی داگیركەر و دوژمنێن دەسكەفتێن گەلێ كورد بوون.

ئاها د ڤێ دەمێ ناسک دا، پێدڤی دكر دلسوژێن كوردستانێ رۆلێ خوە بگێرن و د هەوارێ بهێن، ل ڤێرێ سەرۆكێ هەرێما كوردستانێ مەسعود بارزانی ب ئەركێ خوەیێ نەتەوەیی وەک سەرۆكێ هەرێمێ ب گشت پێكهاتێن وێ ڤە رابوو و د هەوارێ هات و ل بەراهیێ نیگەرانیا خوە ل سەر كاودانێ ئالوز دیار كر، پاشتر ل رۆژا ١/١٠ كومبوونەكا بەرفرەهـ دگەل بەرپرس و نوونەرێن هێز و ئالیێن سیاسیێن پشكدار د پەرلەمانی دا ئەنجامدا و ئامادە بوویێن كومبوونێ ب یەكێتی و گوران ڤە ل سەر چەند خالەكان پێكهاتن و ل بەراهیا وان ژی بریار دان دەملدەست هەوا راگەهاندنێ د نێڤبەرا پێكهاتێن كوردستانی دا بهێتە راوەستاندن و داوی ب كاودانێ ئالوز بهێت و ئاریشە ب رێكێن یاسایی بهێنە چارەسەركرن.

هەتا نڤیسینا ڤان پەیڤان ئەڤ بریارە دوارێ جێبەجێكرنێدایە و كوردستانی ب هیڤینە ئەڤە داویا ڤێ شەرەنیخێ بیت و وێ ژی ژبیر نەكەین دوژمنێن مافێن گەلێ كورد یێ دەستان بۆ هەر كەسەكی د قوتن ئارامیا كوردستانێ تێک بدەت. ئەز ژی دێ ڤێ نڤیسینێ ب خالێن ژێری داوی ئینم:

- ب درێژیا دیرۆكێ تایبەت د بیست سیهـ سالێن داوییێ دا هەر دەسكەفتەكێ خەلكێ كوردستانێ دەستڤە ئینا بیت ب هەڤگرتنێ دەستڤە ئینایە. بەروڤاژی ڤێ چەندێ د هەر ناكوكی و شەرەنیخەكا نێڤبەرا ئالیێن كوردستانی دا تنێ نەیارێن كوردان د مفادار و خوەدی دەسكەفت بووینە.

- هەڤركیێن سیاسی د جیهانا ئەڤرۆ و جڤاكێن پێشكەتی دا كارەكێ رەوایە، د هەمان دەمدا پێویستە هەر ئالیەک بزانیت نە هەموو راستی ل جەم وی نە و بەرامبەرێ وی بەروڤاژی یە و دەمێ ئەڤ هەڤركیە ژ بنەماییێن دیموكراسی دەردكەڤیت و زیانێ دگەهینتە تەناهیا نەتەوەییا وەلاتی، دڤێت سنوورەک بۆ بهێتە دانان، ئەگەر ئالیێن هەڤرک ل خوە نەزڤرنەڤە پێویستە دەستەلاتێ بێ لایەن لێ بزڤریتەڤە و بەرژەوەندیا گشتی بپارێزیت.

- سەر ڤی بنیاتی سەرۆكێ هەرێمی د دەمێ پێدڤی دا د هەوارێ هات و ب هاریكاریا ئالی و هێزێن دی یێن كوردستانی د وێ بریارا د بەرژەوەندیا گەلدا سنوورەک بۆ وێ هەڤركیێ یا رەوایەتیا خوە ژ دەستدای دانا و كاودانێ ئالوز بەرەڤ تەناهیێ بر، ب هیڤیا تەنا بوونەكا هەردەم.

- ل ڤێرێ گرنگیا بوونا سەرۆكاتیا هەرێمێ وەک مەلبەندەک بۆ راگرتنا پارسەنگا هەڤركیا سیاسی وەک پەنایەک بۆ دیتنا چارەیێن پێویست بۆ هەر ئاریشەكێ یا گەفا ل بەرژەوەندیا گشتیا كوردستانێ دكەت دیار دبیت.

هەموو نێكشەمبیان دنڤیسیت

دەسكەفت بووینە.

- هەڤركییێن سیاسی د جیهانا ئەڤرۆ و جڤاكێن پێشكەتیدا كارەكێ رەوایە، د هەمان دەمدا پێویستە هەر ئالیەك بزانیت نە هەمی راستی ل جەم وی نە و بەرامبەرێ وی بەروڤاژی یە و دەمێ ئەڤ هەڤركیە ژ بنەماییێن دیموكراسی دەردكەڤیت و زیانێ دگەهینتە تەناهیا نەتەوەییا وەلاتی، دڤێت سنوورەك بۆ بێتە دانان، ئەگەر ئالییێن هەڤرك ل خوە نەزڤرنەڤە پێویستە دەستەلاتێ بێ لایەن لێ بزڤریتەڤە و بەرژەوەندیا گشتی پارێزیت.

- سەر ڤی بنیاتی سەرۆكێ هەرێمی د دەمێ پێدڤیدا د هەوارێ هات و بهاریكاریا ئالی و هێزێن دی یێن كوردستانی د وێ بریارا د بەرژەوەندیا گەلدا سنوورەك بۆ وێ هەڤركیێ یا رەوایەتیا خوە ژ دەستدای دانا و كاودانێ ئالوز بەرەف تەناهیێ بر، ب هیڤیا تەنا بوونەكا هەردەم.

- ل ڤێرێ گرنگیا بوونا سەرۆكاتیا هەرێمێ وەك مەلبەندەك بۆ راگرتنا پارسەنگا هەڤركیا سیاسی وەك پەنایەك بۆ دیتنا چارەیێن پێویست بۆ هەر ئاریشەكێ یا گەڤا ل بەرژەوەندیا گشتیا كوردستانێ دكەڤت دیار دبیت .

بەرەف هەلبژارتنێن ٧ێ ئادارێ (*)

ئەگەر كاودانێ سیاسی و تەناهیێ ل عیراقێ وەك حەفتیێن چوویی بیت و روودانێن ڤەدەر ژ پێشبینیان و دەستەلاتێ حكومەتێ نەهێنە پێش، هەروەكی بریار هاتیەدان ل ٧ئادارێ (٢٠١٠ێ) دێ هەلبژارتنێن پەرلەمانێ عیراقێ هێنەكرن. بێ گومان ئەڤ بریارە پشتی شەرەنیخەكا مەزن د ناڤبەرا ئالیێن سیاسیێن عیراقیدا هاتیەدان، ئالیێن هەڤرك هەریەكی ب رەنگەكی چەك و شیان و رێكێن خوە، هندەكان ژی فێل و ساختەكاری د ڤێ شەرەنیخێدا بكارئینانینە، هەروەسان ئالیێن بیانی ژی راستەخوە و ل پشت پەردەی رۆلێ خوە د شەرەنیخێدا گێرایە.

ئەگەر هەلبژارتنێن ٧ێ ئادارێ بۆ ئالیێن عەرەبی هەڤركی بن ل سەر دەستەلاتی یان هژمارا پترا كورسیێن پەرلەمانی، یان بۆ هندەك بەرژەوەندیێن حزبی و مەزهەبی بن، بۆ كوردان تایبەتمەندیەك مەزنتر هەیە، پەیوەندی ب مافێن نەتەوایەتییێن گەلێ كورد و پاشەرۆژا باشوورێ كوردستانێ و ناكوكیێن ناڤبەرا حكومەتا هەرێمێ و بەغداڤە هەیە، د ڤی سەروبەریدا كو مە بڤێت و نەڤێت ئەم پشكەكین ژ عیراقێ و گەلەك مژارێن پەیوەندی ب پاشەرۆژا مەڤە هەی ل وی پەرلەمانی دێ بریار ل سەر هێتەدان، لەوما ژی پشكداریا زێدەیا خەلكێ كوردستانێ د هەلبژارتناندا و سەنگ و هژمارا نوونەرێن كوردستانێ د وی پەرلەمانیدا دێ چەپەرەكێ پیلایی بیت بۆ بەرگریێ ژ مافێن وی خەلكی.

(*) د هژمار ٣٨٢ رۆژا ٢٠١٠/١/٢٤ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

- دیاره كورد دێ ب چەند لیستەیەكان پشكدارییێ د هەلبژارتناندا كەن، نابێژم خوزی یەك لیست بانا، چنكو ب خوزی و نەخوزیا چەند لیستەكن، بەلێ خوزی دەمێ ئەڤ چەند لیستە ژ چیاییێ حەمرین بەرەف ژێر دبنەڤە، بەرەف كومبوونێن پەرلەمانی ل بەغدا دچن خوەدی یەك هزر یەك مژار یەك بەرژەوەندی بن، دەمێ ژ حەمرینی بەرەف ژوور بۆ هەولێرێ دهێن چ دكەن بلا بكەن، چەند هزر بن بلا ببن.

- بلا ل پەرلەمانێ عیراقێ سەرا سنوورێن جوگرافییێن هەرێمێ د هەڤگرتی بن و ل پەرلەمانێ كوردستانێ سەرا برێڤەبرن و دەستەلاتدارییێ بكەڤنە د بگرو ڤەكێشێن شارستانی و دیموكراسیدا. بلا ل بەغدا سەرا پشكا كوردستانێ ژ بودجەیا عیراقێ د هەڤگرتی بن ل هەولێرێ سەرا چاوانیا مەزاختنا وێ، كیژ وار كیژ پرۆژە پێدڤیترە بودجە لێ بیتە مەزاختن بلا بكەڤنە د هەڤركیەكا هێمنانە و كوردانە، كێ هزرێن باشتر د بەرژەوەندیا ڤی وەلاتیدا هەنە بۆ مەزاختنێ بلا بەرچاڤكەت.

- دگەل دەسپێكا هەڵمەتێن هەلبژارتنان لیستێن كوردستانێ ژی دێ كەڤنە د هەڤركیێدا، ئەڤە ژی یەك ژ بنەماییێن دیموكراسیێ و جڤاكێن شارستانییە، بەلێ دڤێت هەڤركی ژ ڤان بنەمایان نە دەركەڤیت و نە ببیتە ئاژاوە، چنكو ئاژاوە دێ زیانی گەهینتە گشت خەلكی و كەسەك ژێ مفادار نابیت و ئاژاوەگێر ژی دێ شەرمەزار بیت، هەر لیستەكێ ماف هەیە د هەوا خوەیا

ئەوا من دڤێت بێژم

بەرەف هەلبژارتنێن ٧ێ ئاداری

موسەدەق توڤی

ئەگەر كاودانێ سیاسی و تەناهیێ ل عیراقێ وەك حەفتیێن چوویی بیت و رووداننێن ڤەدەر ژ پێشبینیان و دەستەلاتێ حكومەتێ نەهێنە پێش، هەروەكی بریار هاتیەدان ل ٧ ئادارێ دێ هەلبژارتنێن پەرلەمانێ عیراقێ هێتەكرن. بێ گومان ئەڤ بریارە پشتی شەرەنیخەكا مەزن د ناڤبەرا ئالیێن سیاسیێن عیراقی دا هاتیەدان، ئالیێن هەڤرك هەریەكی ب رەنگەكی چەك و شیان و رێكێن خوە، هندەكان ژی فێل و ساختەكاری د ڤێ شەرەنیخێ دا بكارئینانە،هەروەسان ئالیێن بیانی ژی راستەخوە و ل پشت پەردەی رۆلێ خوە د شەرەنیخێدا گێرایە.

ئەگەر هەلبژارتنێن ٧ێ ئادارێ بۆ ئالیێن عەرەبی هەڤركی بن ل سەر دەستەلاتی یان هژمارا پترا كورسیێن پەرلەمانی، یان بۆ هندەك بەرژەوەندیێن حزبی و مەزهەبی بن، بۆ كوردان تایبەتمەندیەك مەزنتر هەیە، پەیوەندی ب مافێن نەتەوایەتییێن گەلێ كورد و پاشەرۆژا باشوورێ كوردستانێ و ناكوكیێن ناڤبەرا حكومەتا هەرێمێ و بەغداڤە هەیە، د ڤی سەروبەری دا كو مە بڤێت و نەڤێت ئەم پشكەكێن ژ عیراقێ و گەلەك مژارێن پەیوەندی ب پاشەرۆژا مەڤە هەی ل وی پەرلەمانی دێ بریار ل سەر هێتەدان، لەوما ژی پشكداریا زێدەیا خەلكێ كوردستانێ د هەلبژارتناندا و سەنگ و هژمارا نوونەرێن كوردستانێ د وی پەرلەمانی دا دێ چەپەرەكێ پیلایی بیت بۆ بەرگریێ ژ مافێن وی خەلكی.

– دیارە كورد دێ ب چەند لیستەیەكان پشكدارییێ د هەلبژارتناندا كەن، نابێژم خوزی یەك لیست بانا، چونكو ب خوزی و نەخوزیا چەند لیستەكن، بەلێ خوزی دەمێ ئەڤ چەند لیستە ژ چیاییێ حەمرین بەرەف ژێر دبنەڤە، بەرەف كومبوونێن پەرلەمانی ل بەغدا دچن خوەدی یەك هزر یەك مژار یەك بەرژەوەندی بن، دەمێ ژ حەمرینی بەرەف ژوور بۆ هەولێرێ دهێن چ دكەن بلا بكەن، چەند هزر بن بلا ببن.

– بلا ل پەرلەمانێ عیراقێ سەرا سنوورێن جوگرافییێن هەرێمێ د هەڤگرتی بن و ل پەرلەمانێ كوردستانێ سەرا برێڤەبرن و دەستەلاتدارییێ بكەڤنە د بگر و ڤەكێشێن شارستانی و دیموكراسی دا. بلا ل بەغدا سەرا پشكا كوردستانێ ژ بودجەیا عیراقێ د هەڤگرتی بن ل هەولێرێ سەرا چاوانیا مەزاختنا وێ، كیژ وار كیژ پرۆژە پێدڤیترە بودجە لێ بیتە مەزاختن بلا بكەڤنە د هەڤركیەكا هێمنانە و كوردانە، كێ هزرێن باشتر د بەرژەوەندیا ڤی وەلاتیدا هەنە بۆ مەزاختنێ بلا بەرچاڤكەت.

– دگەل دەسپێكا هەڵمەتێن هەلبژارتنان لیستێن كوردستانێ ژی دێ كەڤنە د هەڤركیێ دا، ئەڤە ژی یەك ژ بنەماییێن دیموكراسیێ و جڤاكێن شارستانییە، بەلێ دڤێت هەڤركی ژ ڤان بنەمایان نە دەركەڤیت و نە ببیتە ئاژاوە، چنكو ئاژاوە دێ زیانی گەهینتە گشت خەلكی و كەسەك ژێ مفادار نابیت و ئاژاوەگێر ژی دێ شەرمەزار بیت، هەر لیستەكێ ماف هەیە د هەوا خوەیا هەلبژارتنان دا بەرنامەكێ باشتر بەرچاڤبكەت و پرۆپاگندێ بۆ دەسكەفتێن خوە و بەرنامێ خوە بكەت، بەلێ ناڤزراندنا ڤی و یێ دی نەكەت و دوبارە دەست ب شەرێ بەلگەنامان نەكەینەڤە.

– هێژ هەڵمەتا هەلبژارتنان دەستپێنەكریە ئەز دبینم لیستێن كوردستانی د وارێ پاقژیا رابردوویێ خوە و بەربژارێن خوەدا سەركەفتنەك بەرچاڤ دەستڤە ئینایە، لیستێن كوردستانی ب ئەندام و بەربژارێن خوەڤە نەكەتینە بەر مەقەسكا لیژنا لێپرسینێ و دادوەریێ و ژ ڤێ ئەزموونێ دەرباز بووینە، د بەرامبەردا هەموو لیستێن دی هەر یەك ب رێژەیەكێ و ژبەر ئەگەرەكی كەتینە بەر ڤێ مەقەسكێ. ئەڤە ب خوە سەركەفتنەك و ئەزموونەكە بۆ لیستێن كوردستانی و هشیاركرنەكە دبێژیتێ هوون یێ دگەل هندەكان كاردكەن هەموو رێك خاپاندن، ساختەكاری، فێل و فیلبازی، تیرور...هتد ل جەم وان دروانە كو پێ بگەهنە ئارمانجێ خوە، لەوما پێدڤیە هوون د هەڤگرتی بن.

هەموو ئێكشەمبیان دنڤیسیت

هەلبژارتناندا بەرنامەکێ باشتر بەرچاڤبکەت و پرۆپاگندێ بۆ دەسکەفتێن خوە و بەرنامێ خوە بکەت، بەلێ ناڤزراندنا ڤی و یێ دی نەکەت و دوبارە دەست ب شەرێ بەلگەنامان نەکەینەڤە.

- هێژ هەلمەتا هەلبژارتنان دەستپێنەکریە ئەز دبینم لیستێن کوردستانی د وارێ پاڤژیا رابردوویێ خوە و بەربژارێن خوەدا سەرکەفتنەك بەرچاڤ دەستڤە ئینایە، لیستێن کوردستانی ب ئەندام و بەربژارێن خوەڤە نەکەتینە بەر مەقەسکا لیژنا لێپرسین و دادوەریێ و ژ ڤێ ئەزموونێ دەرباز بووینە، د بەرامبەردا هەموو لیستێن دی هەر یەك ب رێژەیەکێ و ژبەر ئەگەرەکی کەتینە بەر ڤێ مەقەسکێ. ئەڤە بخوە سەرکەفتنەك و ئەزموونەکە بۆ لیستێن کوردستانی و هشیارکرنەکە دبێژیتێ هوون یێ دگەل هندەکان کاردکەن هەموو رێك: خاپاندن، ساختەکاری، فێل و فیلبازی، تیرور...هتد ل جهم وان درەوانە کو پێ بگەهنە ئارمانجێ خوە، لەوما پێدڤیە هوون د هەڤگرتی بن.

چما د بەرخوەدانێدا د هەڤگرتی نەبین(*)

د چەند هەیڤێن چوویيدا ل هەر چوار پارچێن ژێکڤەکری و دابەشکریێن کوردستانێ رژێمێن داگیرکەر یان ب رامانەکا بەرفرەهتر هزرا شوفینیا مللەتێن داگیرکەرێن وەلاتی یا شەرەکێ درندانە و دژوار دگەل گەلێ کورد و ماف و ئارمانجێن وی یێن نەتەوەیی دکەت، تشتێ ڤان چوار رژێمێن داگیرکەر ژ هەڤجودا دکەت شێوازێ ڤی شەرییە و تشتێ وان دگەهینتە هەڤ دژایەتیا گەلێ کوردە و ئایدلوژیەکا هەڤگرتی ل جەم وان هەیە کو نابیت ب هیچ رەنگەکی کورد بێنە رێزا وان و ببنە خوەدی مافێن نەتەوەیی، خۆ هزرکرن د دەولەتا کوردی دا نە بەس گونەهەکا مەزنە بەلکی کوفرەکە و چ رەنگێن غەفراندنێ ژێ ناگرن.

ل ئیرانێ و ل ژێر دەستەلاتێ بناڤ ئایینیێ تاك مەزهەبی هەرچەند رۆژان جارەکێ چەند گەنجێن کورد ب تاوانا پێشدەم بەرهەڤکریا دژایەتیا ئینقلابا ئیسلامی و وەرگەریان ژ دینی و تێکەلی دگەل ئالییێن دژە دین و کافران یێن دهێنە سێدارەدان و گەلێ کورد ل وی وەلاتی یێ بێ باهرە ژ سادەترین رەنگێن ئازادیێ و مافێن مرۆڤایەتی نەتەوەیی.

ل ترکیا و ل ژێر سیستەمێ نەئیسلامی نە علمانیێ کەمالیزمێ هێژ هزرا شوفینیا یەك وەلات یەك زمان و یەك گەل یا دەستەلاتدارە، نە باوەریێ ب بوونا گەلێ کورد و نە ژی مافێن وی ل وی وەلاتی د ئینیت، و ئەوا د گۆتنێ پرۆژێ ڤەبوونێ بەرامبەری کوردان پاشتر ژی ب ڤەبوونێ بەرامبەری دیموکراسیێ هاتیە

(*) د هژمار ٩٢ رۆژا ٤/١/٢٠١٠ رۆژناما رووداو دا هاتیەبەلاڤکرن.

نافکرن، چ ژ ئەنجامێ بەرهەلستکاریا هێزێن توندرەوێن کەمالیزم بیت یان د بنەکوکا خوە دا پرۆژێ خاپاندن و مژوولکرنێ بیت یێ بەرەف نەمانێ دچیت و دەولەتا تورکان نە ل بەرامبەری کوردان و نە ژی ل بەرامبەری دیموکراسییێ ڤەدبیت و رووداندنێن ڤێ داوییێ ل ترکیا و باکوورێ کوردستانێ ژی وێ راستیێ دیاردکەن کو هزرا شوفینیا کەمالیزمێ یا دەستەلاتدارە ل ترکیا و چ جاران ناگەهیتە وی ئاستی باوەرییێ ب بوونا گەلێ کورد و مافێن وی یێن نەتەوەیی بینیت و نە ژی یا بەرهەڤە گوهداریا ئالیەکی بکەت دەربارەی مافێن نەتەوەییێن کوردان ب پەیڤیت و گرتنا پارتیا جڤاکا دیموکراتیDTP ل رۆژا ١٢/١١ (٢٠٠٩ێ) و دەرێخستنا پەرلەمانتارێن وی و هەوا گرتن و دادگایکرنا پەرلەمانتار و چالاکڤان و سەرۆکباژێرڤانییێن هەلبژارتی یێن کوردان ڤەرێژا راسەتەڤینەیا ڤێ هزرێ یە.

وێ چەندێ ژبیر نەکەین هەردو دەولەت ژی د بەردەوامن د شەرێ گەلێ کورد دا ل پارچا ژێردەستەلاتێ خوە و ئەو پارچێن کوردستانێ هەردەم بەرۆکێن شەرینە د نێڤبەرا ئازادیخوازێن کورد و لەشکەرێ وان دەولەتاندا و هەردو ژی بەردەوام یێ زێدەگاڤییێن لەشکەری دکەنە سەر باشوورێ کوردستانێ.

ل سوریێ ژی نە ئەڤرۆ و نە دوهی و پێر و هندی ئەو دەولەتە هاتیە دامەزراندن و ل دووڤ ئایدلوژیا شوفێنیا عەرەبیا دەستەلاتدار ل وی وەلاتی جڤاکەك ب ناڤێ کوردان نینە هەتا تشتەك ب ناڤێ مافێن کوردان هەبیت، تنێ تشتێ هەی گرتن و زیندانیکرن و سێدارەدانا وەلاتپارێزێن کوردە، ئەڤ شەرێ دژوار و سێدارەدانا کوردان ل سوریێ د مەهێن داوییێ یێن سالا ٢٠٠٩ ێدا گەهشتیە دوا ئاستێ توندی و دژوارییێ.

ل عیراقا ئەم دبێژینێ عیراقا فیدرال..!! نە تنێ دەولەتەك و دەستەلاتەکە، هەر حزبەك و ئالیەکێ سیاسی و فراکسیونەکا پەرلەمانی، هندەك جاران ژی هەر عەشیرەتەك و پارێزگەهەك دەولەتەکە، هەر یەك ژ وان پەیوەندی و هەڤپەیمانییێن نهێنی و ئاشکرا دگەل دەولەتەکا دراوسێ (جیران) هەنە و هەر یەك ژی ب رەنگەکی رێنماییان ژ وێ دەولەتێ وەردگریت و پلانا وێ ل عیراقێ ئەنجام ددەت و ل ژێر

رۆناهیا وان ڕێنماییان دژایەتیا گەلێ کورد و مافێن وی دکەت. ئەگەر ئەڤرۆ د وارێ لەشکەریدا شیانێن ڤێ دژایەتیێ نەبن، ب کەنالێن سیاسی و د پەرلەمان و دەزگەهێن دەولەتێدا یێ ڤی شەری دکەن، و ئەوا د چەند مەهێن چوویدا د بگر و ڤەکێشا یاسا هەلبژارتنێن عیراقێ و هژمارا کورسیێن هەر پارێزگەهەکێ بۆ پەرلەمانێ عیراقێ روودای، ئەو راستیە دیارکر کو هەمان عەقلیەتا شوفێنییا ل دەولەتێن ئاماژە پێکریدا دەستەلاتداریێ دکەت ل بەغدا ژی دەستەلاتداریێ دکەت و هەڤکاری و هەڤگرتن د نێڤبەرا هەموویاندا د وارێ دژایەتیا گەلێ کورددا هەیە.

گومان تێدا نینە ئەم کورد ل هەر جهەکی بین ڤێ راستیێ دزانین، ئەرێ دەمێ داگیرکەرێن وەلاتێ مە د دژایەتیا مە دا د هەڤگرتی بن چما ئەم د بەرخوەدانێدا د هەڤگرتی نەبین...؟ ئەرێ دەم نەهاتیە پرۆژێ کونگرێ نەتەوەییێ کوردی زیندوو بکەینەڤە..؟ ئەو کونگرێ ژ مێژ وەرە ئەم خەونا پێڤە دبینین و هندەك جاران ژی گرێدانا وی گەهشتیە بەر دەرازینکێ. ئەگەر ئەو کونگرەیە ل سەر ئاستێ سیاسەتمەداران ژی نەهێتەگرێدان.. چما دەلێڤێ نەدەین ل سەر ئاستێ رەوشەنبیران، نڤیسکار و رۆژنامەڤانان و ڕێکخراوێن جڤاکێ مەدەنی نەهێتە گرێدان و کورد ژی ل سەرانسەری وەلاتێ خوە نە بنە خوەدی ستراتیژیەکا هەڤگرتیا بەرخوەدانێ.

کونفرانسێ زمانی ل هەولێرێ بریارا ب فەرمیبوونا کرمانجیا ژووری دا[*]

ل رۆژا ١٢/٢٣ (٢٠١٠ێ) و پشتی سێ رۆژێن دانوستاندن و بگرو ڤەکێشان و هەر رۆژێ هەشت هەیا دەه دەمژمێران کونفرانسێ زمانێ کوردی ل هەولێرێ بێ ئەنجام ب داوی هات. ژ مێژ بوو ئەکادیمیا کوردی و وەزارەتا پەروەردا هەرێما کوردستانێ و هندەك ئالی و کەسایەتیێن دی بەرهەڤی بۆ ڤێ کونفرانسی دکرن، رێك ل بەر خوشدکرن (ب تایبەت ژی پرانیا ئەندامێن کارایێن ئەکادیمیێ)، و د وێ باوەرییێدا بوون کو ئەڤ کونفرانسە دێ ئەوا وان دڤێت بجه ئینیت، و زاراڤێ کرمانجیا ژێری(سلێمانیێ) کەتە زاراڤێ سەرەکیێ ستانداردێ کوردستانێ و دێ کونفرانس رێکێ ل بەر بریارەکا سیاسیا ب ڤی رەنگی خوشکەت و ب بێ دەنگی ژی دێ فاتحەکێ ل سەر زاراڤێ رەحمەتیێ کرمانجیا ژووری خوینن.

هەروەك هاتیە راگەهاندن کونفرانس بێ ئەنجام داوی هات، پشکدارێن وی ب دەستێن ڤالا زڤرینەڤە و نە مرادا پرانیا ئەندامێن ئەکادیمیێ نە ژی یا هەڤبیرێن وان بجه هات، من ژی د دووەم رۆژا کونفرانسیدا د نڤیسینەکێدا ل رۆژا ٢٣ /١٢ د رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە خوارێ پێشبینیا سەرنەکەتنا کونفرانسی کربوو، ئەڤە ژی ئەنجامێ هندێ بوو کو ئەو مەرەما هندەکان ب کونفرانسی هەی دژی بۆچوونا پرانیا گەلێ کورد و راستیێن دیرۆکییە.

---

[*] د هژمار ٦٠ رۆژا ٢٠١٠/١٢/٢٩ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

بەلێ پشتی داوی هاتنا بێ ئەنجاما کونفرانسی ئەز گەهشتمە وێ باوەریێ کو کونفرانس سەرکەتیانە ب داوی هات و کونفرانسی خوە بۆ راستیا دیرۆکی چەماند بریاردا کو کرمانجیا ژووری یەك ژ دو زاراڤێن سەرەکی ئەدەبی فەرمی ستانداردێن (هەر ناڤەکێ دی لێ دانی) زمانێ کوردی یە، ئانکو کورد خوەدی دو زاراڤێن ستانداردن (ئەگەر پتر ژی نەبن).

دبیت پرسیارەك بێتەکرن گەلۆ کونفرانس بێی ئەنجام و بێی دەرێخستنا بەیانا داویێ و تو بخوە ژی دبێژی سەرنەکەفتیانە ب داوی هات...چما ئەڤرۆ تو ڤێ چەندێ دبێژی..؟

د بەرسڤێدا دبێژم: د کونفرانسیدا دو بۆچوون هەبوون پرانیا پشکداران و ئەوێن ل پشت وان و ئەوێن بۆ ڤێ مەرەمێ کارێ گرێدانا کونفرانسی کری دخواستن کرمانجیا ژێری (سلێمانیی) ببیتە زاراڤێ سەرەکی و ستانداردێ پەروەردێ و کارگێری ل سەرانسەری هەرێما کوردستانێ و کرمانجیا ژووری ژ ڤی واری و یێن دن دەرکەڤیت و ڤێ بۆچوونێ ژی سەرنەگرت وەك چەندین بزاڤێن دن یێن بۆ ڤێ مەرەمێ د دەهان سالێن چوویدا هاتینە کرن سەرنەگرتی.

بۆچوونا دووێ کو راستیەکە و دیرۆکێ سەلماندیە کو کرمانجیا ژووری نە کێمترە ژ کرمانجیا ژێری، زاراڤەك ئەدەبیە، سەرەکیە و ستانداردە و مل ب ملێ کرمانجیا ژێری دو ستانداردێن کوردی نە و پێدڤیە هەر کوردەك هەر دویان ب خواندن و نڤیسین بزانیت و د هەموو دەزگەهێن پەروەردەیی و کارگێری و یێن دی دا بێنە بکارئانین.

د ئەنجامدا دەمێ بۆچوونا یەکەم ب هەموو بەرهەڤی و رێخوشکرنێن خوەڤە و ب هەموو دەزگەه و هێز و ئامرازێن فشارێ یێن ل پشت وێڤە سەرنەگرتی و بۆچوونا دووێ خوە ل بەر هەموو هێز و فشار و پیلانان راگرتی و سەرکەفتیانە و ب بەلگە و ب باوەری بخوە بوونڤە د هۆلا کونفرانسیدا بەرخوەدان کری، ئانکو ئەڤ بۆچوونە یا سەرکەفتی بوو و کونفرانسی ئەڤ بۆچوونە ژ ناڤنەبر، و رامانەك دی ئەم دکارین بێژین بۆچوونا دووێ یا پەسەند بوو.

قوناغا پشتی کونفرانسی

گەلۆ کونفرانس ب داوی هات، چ وەك ئەز دبێژم چ وەك هاتیە راگەهاندن، ب داوی هاتنا ب ڤی رەنگی یا کونفرانسی کرمانجیا ژووری کەتە د قوناغەك نوودا، ئەز دکارم ب قوناغا ب فەرمیبوونا کرمانجیا ژووری ب ناڤ بکەم. د ڤێ قوناغێدا پێدڤیە ب هێزتر بهێینە د مەیدانێدا، بەرهەڤیێن باشتر بۆ پێشڤەبرنا زمانێ کوردی بکەین و ل ئاستێ وێ بەرخوەدانێ بین یا زاراڤێ مە و نوونەرێن مە د کونفرانیسدا دیارکری. بۆ ڤێ مەرەمێ ژی دێ چەند پێشنیازەکان بەرچاڤ کەم:

- بەری هەری تشتەکی و بلەز کار بێتەکرن بۆ بەرهەڤکرن و چاپکرن و بکرمانجیکرنا پەرتووکێن رێزێن هەشت و نەهێ یێن بنەرەتی و یێن پشتی وان.
- لیژنا زمانی ئەوا د دەمەکێ بەری نهادا هاتیە دامەزراندن، ب رەنگەکێ بەرفرەهتر بێتە ڤەژاندن و چالاکانەتر بێتە مەیدانێ و بەردەوام کومبوونێن خوە (هەفتیێ ژ کومبوونەکێ کێمتر نەبیت) بکەت و ل هەر بابەتەکی و هەر وارەکی یێ پەیوەندی ب پێشڤەبرنا زمانێ کوردی ڤە هەی خوەدی دەرکەڤیت.
- لیژنا ناڤبری ب هەڤکاری دگەل کارگێری و جڤاتا پارێزگەهێ، زانکۆیا دهۆکێ، نڤیسینگەها پەرلەمانتارێن دهۆکێ، یەکێتیا نڤیسکارێن کورد ل دهۆکێ و سازیێن دی یێن رەوشەنبیری بەرهەڤیێ بکەت بۆ ب کوردیکرنا ئەوێن مایی ژ دامودەزگەهێن سنوورێ پارێزگەهێ و پەیوەندی و تێکەلیێن پارێزگەها دهۆکێ دگەل پایتەختێ هەرێمێ و پارێزگەهێن دی یێن کوردستانێ ئانکو پوستێ نێڤبەرا مە و وان هەموو ب کرمانجیا ژووری بیت، پەرلەمانتارێن مە، وەزیرێن

مە، بەرپرسێن مە ل پایتەختی و ل هەر جهەکێ دی باوەری ب زاراڤێ خوە هەبیت، پێ بپەیڤن و سەرەدەریێ پێ بکەن.

- دەزگەهێن پارێزگەهێ یێن وەشانێ خورتتربن دوارێ چاپ و وەشانێدا و وەشانا وان هەموو وارێن دی یێن زانستی و رەوشەنبیری ڤەگریت و نە تنێ د وارێن ئەدەبی و دیرۆکیدا بمینیت.د هەمان دەمدا بزاڤ بێتەکرن کرمانجیا ژووری پشکەك هەژی د چاپکرییێن وەشانخانێن مەلبەندی ل پایتەختی هەبیت.
- دەزگەهەك تایبەت ب وەرگێرانێ ل پارێزگەهێ بێتە دامەزراندن و بەرهەمان د هەموو وارێن رەوشەنبیریدا ژ زمانێن زیندو و پێشکەتی وەرگێریتە سەر زمانێ کوردی و چاپبکەت.

بەعسییێن سەدامی و نە سەدامی..!! (*)

بریارێن لیژنا لێپرسین و دادوەریێ ب ژێبرنا ناڤێن چەندین قەوارەیێن سیاسی و بەربژاران ژ هەلبژارتنێن ٧ێ تیرمەها بهێت بوویە ئەگەرێ بگرو ڤەکێش و دانوستاندنەك مەزن دنێڤبەرا ئالیێن سیاسی و تەخ و جوینێن خەلکێ عیراقێ و هندەك ناڤەندێن سیاسیێن هەرێمایەتی و جیهانی یێن پەیوەندی ب کاودانێ سیاسیێ ڤێ وەلاتی و کاریگەری ل سەر بریارا هندەك ئالیێن عیراقیڤە هەی.

دەستەکا لێپرسین و دادوەریێ ژ بەر چەندین ئەگەران و ل دووڤ بنەماییێن بۆ کارێ وێ هاتینە دانان، خەتا سوور دانایە سەر چەندین قەوارە و بەربژێران و مافێ خوە بەربژارکرنێ و هەڤرکیێ د هەلبژارتناندا بۆ پەرلەمانی ژێ ستاندیە، ڤێ بریارێ ژ زۆربەی ئالیێن عیراقی ب شیعە و سونە و کتەکا کێما کوردانڤە گرتیە، گومان ژێ تێدا نینە کو هەموو وەك یەك نابن و دێ ژ هندەکان پتر ژ هندەکێن دی گریت.

پشتی هەلوەشاندنا دەستەکا ریشەکێشکرنا بەعسیان ئەوا دەملدەست پشتی شەرێ ئازادکرنا عیراقێ هاتیە دامەزراندن، بریارا دامەزراندنا ڤێ دەستەکێ ژ ئالیێ حکومەت و پەرلەمانێ عیراقێڤە هاتیەدان، ئانکو دەستەکەکا یاساییە و ب بریارەکا عیراقی هاتیە دامەزراندن و چ نەبیت پتر ژ نیڤا پەرلەمانتاران یاساییێ ڤێ دەستەکێ پەسەند کریە.

(*) د هژمار ٨٠ رۆژا //٢٠١٠ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

بەلێ یا سەیر ئەوە دەمێ بریارێن ڤێ دەستەکێ ل بەرژەوەندیا هندەك ئالییێن سیاسی و هندەك سیاسەتمەداران دای و ژ پەرلەمان و حکومەتا داهاتیا عیراقێ بێ باهرکرین - ئەگەر بریار وەك خوە بمینیت و بێتە جێبەجێکرن- بوو رۆژا قیامەتێ و بگر و ڤەکێش و گەف و هەرەشە هاتنە مەیدانێ،سەرژنوو هەڤپەیمانیان و خوە ل بەر ڤی شیرینکرن و خوە ژ ڤی نێزیککرنێ دەسپێکر، شاند و نوونەرێن بیانی هەریەك د هەوارا ئالیگرێن خوە هات و ئاریشە ژ ئاریشەکا عیراقی بوویە یا خەلکەکێ دی.

یا ژ هەموویان خرابتر وەك عیراقی ب خوە دبێژن (مەلاقی و موجامەلەیێن سیاسی) دەسپێکرەڤە، ئەڤە ژی وەك گەلەك روودان و شەرەنێخێن دن یێن دناڤ گورەپانا عیراقیدا روودایین ڤێ جارێ ژی د بەرژەوەندیا بەعسیاندا بوو، بەعسی د ڤێ بگرو ڤەکێشێدا پێنگاڤەکا دی بەرەف پێش بەرەف گورەپانا سیاسی هاتن و ئیدیەمەکێ دی ل ئیدیەمێن سیاسیێن عیراقی زێدە بوو ئەو ژی بەعسیێن سەدامی و یێن نەسەدامی یە.

یەك ژ بنەمایێن دەستەکا ناڤبری بریارێن خوە ل سەر دای و هندەك قەوارە و کەس ژ هەلبژارتنان دوورکرین، بەعسیبوون و پشکدار یا وانە د دەزگەهێن سەرکوتکار و تیروریێن بەعسیاندا، بەلێ مخابن (مەلاقی و موجامەلەیێن سیاسی) گەهشتنە ئاستەکی ل ژێر ناڤێ بەعسیێن سەدامی و نە سەدامی یێ پاکانەیان (موبەرەران) بۆ وان کەسان دبینن یێن ئەڤ بنەمایە ژێ گرتی، هەروەکی دوهی پێر پاکانە بۆ گونەهکاریێن هاشم سۆلتان وەزیرێ بەرگریێ سەدامی د دیتن و دگۆتن کەسەکێ لەشکەریە و فەرمانێن سەرکردێن خوە بجهـ دئینان، ئەڤ پاکانەیە ژی بووینە ئەگەرێ گیروبوونا سێدارەدانا وی و چەندین گوناهبارێن دی و ئەگەر ب ڤێ چەندێ بچین د دەمەکێ نێزیکدا تنێ سەدام دێ دەرکەڤیت بەعسیێ سەدامی و یێن دی ژی هەموو ژێر دەستەبووینە و فەرمانێن وی یێن بجهـ ئینایین و دبێ گوناهن و دڤێت هەموو ماف و ئیمتیازاتێن وان بدەینێ، هەتا ب ڤێ ریێکێ و یا دن دهێنە پێش و سەرا دەستەلاتی هەڤرکیا وان عیراقیان دکەن یێن ب سالێن درێژ بووینە

قوربانییێن بەعسیان، وی دەمی ژبەر خاترا ڤان بەعسییێن نەسەدامی، دڤێت بێژین سەدام یێ مری و ... بەلاخوەیا ژێ ڤەکری پێدڤی ناکەت ب خرابی ناڤێ وی بینین.

جهێ سەرسورمانێ ئەوە مەزنە بەرپرسەکێ کورد، کو ئەو ژ هەرکەسەکی باشتر دزانیت کورد قوربانییێن دەستێن گشت بەعسیانە، بێتە سەرخەتێ و ئیدیەمێ بەعسیێن سەدامی و نە سەدامی بکاربینیت و پاکانەیان بۆ سالح موتلەکی و یێن وەکی وی بینیت.

هێژ بەعسییێن نەسەدامی!! نەبووینە فریشتە دڤێت ئەم کورد بەری هەر عیراقیەکی ئەگەر مە ژبیر کربیت بیرا خوە بینینەڤە، بەعسیاتی بیروباروەرەکە دژی هەرکەسەکیە نە بەعسی بیت، دژی هەرنەتەوەیەکیە نە عەرەب بیت و ژ عەرەبان ژی نە بەعسی بیت. ب درێژیا حوکمداریا بەعسیان ل عیراقێ بەری سەدامی و پشتی وی دەستەلات گرتیە دەست، هەر ب ڤی رەنگی ل سوریا دژە سەدامی ژی هاتیە سەلماندن نە تنێ سەدام بەعسی بوویە، بەلکێ هەر بەعسیەك سەدامەك بوویە. ژ نیسانا ٢٠٠٣ڤە ب دەهان و ب سەدان کەسێن ل عیراقێ ب ڤی ناڤی و یێ دی نێزیکی دەستەلاتی بووین چ ل پەرلەمانی و چ ل حکومەتێ یێن وەك سالح موتلەك، حارس ئەلزاری، مەشعان ئەلجبوری، ئوسامە و ئەسیل نوجەیفی، زافر ئەلعانی و ئەبو ریشە سەدانێن وەك وان دکریار و سەرەدەرییێن وان یێن سیاسی و راگەهاندنێدا دیاربوویە، هەمان بەعسییێن جارانن لێ خوە ل ژێر عەبایەکێ دی یێ بەروەخت نخافتیە و هەلویستێ وان بەرامبەر کوردان هەمان هەلویستێ سەردەمێ ئەنفال و کیمیابارانێ یە. کورد ژی ئێدی بلا خوشباوەر نەبن و (موجامەلەییێن سیاسی) مفایێ مە نادەن و بەعسی نابنە فریشتە سەدامی بن یان نەسەدامی ئەگەر هەبن.. گەلۆ ئەگەر دەستەکا لێپرسین و دادوەریێ وان گوناهبار بکەت چما ئەم کورد دێ پاکانەیان بۆ کەین و گەردەنا وان ئازا کەین..؟

مە ئاریشا نە خواندنێ هەیە بەلێ نە د هەموو واراندا(*)

ئاریشا نەخواندنێ، کێم فروشتن و بەلاڤبوونا پەرتووکا کوردی، نڤیسکار پەرتووکێڤە ماندوو دبیت، دەرگەهان دقوتیت هەتا چاپدکەت، دئەنجامدا تەمەت تلێن دەستان د هێنە فروشتن، یێن دی تۆز دگریت و دبنە خوراکێ مشك و موران...هتد. دەمەکە ئەڤ چەندە بوویە مژارا دانوستاندنێ د ناڤ بەرپەرێن کۆڤار و رۆژناماندا و کۆڤارا مەتین ب هەڤکاری دگەل رێڤەبەریا گشتییا رەوشەنبیری و هۆنەری د دو رۆژاندا جڤینەك ل دور ڤی بابەتی بەرهەڤکر و تێدا چەند سمینار هاتنە پێشکەشکرن.

بابەت هەژی دانوستاندن و دووڤچوونەکا بەرفرەهترە، ئەز ژی دێ هندەك هزر و بۆچوونان د ڤی واریدا بەرچاڤکەم. هەروەك دهێتە گۆتن ئاریشا نەخواندنێ ئاریشەك جیهانی و هەڤچەرخە... ژبەرکو ئامار و داتا ل بەردەست نینن ئەز نکارم بریارێ ل سەر راستی و نەراستیا ڤێ گۆتنێ بدەم، بەلێ هند دێ بێژم ئەگەر ئەڤ چەندە هەبیت ژی نەگەهشتیە وی ئاستێ بێژینێ ئاریشە، چنکو ل پرانیا جیهانێ چاپکرن (رۆژنامە، کۆڤار و پەرتووك) کارێ کەرتێ تایبەتە، ئەڤ کەرتە یێ بەرهەڤ نینە هیچ کارەکی بکەت ئەگەر بەرهەمێ وی نەهێتە فروشتن یان زیان ڤێ بکەڤیت.

دێ هێینە جیهانێ سیێ ب تایبەت وەلاتێن دەوروبەر، ب وان وەلاتانڤە یێن پشکەکا کوردستانێ پێڤە هاتیە گرێدان، ل ڤان وەلاتان چەندین وەشانخانەیێن کەرتێ تایبەت هەنە، د بەردەوامن د چاپکرنێدا و بەرهەمێن وان دهێنە فروشتن و

(*) د هژمار ٨٦ رۆژا ٢٠١٠/٢/ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

ڤازانجی دکەن. ئەگەر ل جهەکی وەشانخانەکی چالاکیێن خوە راوەستاندبن ، ئەڤە هندێ ناگەهینیت ژ بەر ئاریشا نەخواندنێ و نەفروشتنا بەرهەمان هاتیە گرتن. نێزیکی مە ل ئیرانێ سالانە ب هزران پەرتووك ب سەدان رۆژنامە و كۆڤار ب تیراژێن مەزن دهێنە چاپکرن، ئەگەر خەلکەکی ئەو بەرهەمە نە کریبانە و نە خواندبانە بێ گومان نەدهاتنە چاپکرن.

بێینە وەلاتێ مە باشوورێ کوردستانێ ب تایبەت پارێزگەها دهۆکێ یان دەڤەرا بادینان، ژبەرکو د وارێ زمان و چاپکرن و هژمارا خەلکی و کاودانێن دی ڤێ دەڤەرێ تایبەتمەندیەك هەیە. لەوما دێ بێژم ل ڤێ دەڤەرێ مە ئاریشا نەخواندنێ هەیە بەلێ نە د هەموو وارادا، ئانکو پێویستە دو مژاران ڤەگرین، ئاریشا نەخواندنێ و نەخواندنێ د هندەك وارادا. ئاریشا نەخواندنێ ب خوە ژی دو پشکە، نەخواندن و نەکرینا پەرتووکێ، ئانکو خەلکەك هەیە حەز دکەت بخوینیت، بەلێ پارەی پێ نادەت، مەرج ژی نینە ژبەر نەبوونیێ بیت.

خواندن وەك کەلتۆرەکی یە، پەیوەندی ب ژیانا مرۆڤی ڤە هەیە، گشت ئەرێنی و نەرێنییێن کاریگەریێ ل مرۆڤی دکەن کاریگەریێ ل خواندنا مرۆڤی ژی دکەن. بیرا منە دەمێ ل سالا ١٩٨٠ مە تاکە هژمارا کۆڤارا (پەیڤ)ا ئێکەتیا نڤیسەرێن کورد چاپکری، د یەکەم هەفتیدا نێزیکی ٧٥٠ دانە ژێ هاتنە فروشتن، هەر د وی دەمیدا پەرتووکخانەکا دهۆکێ یەکەمین دیوانا عەبدولرەحمان مزووری ل سەر کیستێ خوە چاپکر، هێژ دیوان ل چاپخانێ بوو ب سەدان کەسان ناڤێن خوە بۆ کرینا دیوانێ ل پەرتووکخانێ نڤیسی بوون. (پەیڤ)ا ئەڤرۆ ب بابەتێن خوە دەولەمەند ترە، خواندەڤانێ کوردی دەه جارکی پترە، بەلێ هەمان سەرەدەری دگەل (پەیڤ)ێ و باشترین دیوانا دهێتە بازاری ناهێتەکرن.

ئەگەر پرسیارا ئەگەرێن ڤێ چەندێ بێتەکرن، دێ بێژین وی سەردەمی زێدەباری پێدڤیاتیا خوە رەوشەنبیرکرنێ خەلکی کرینا بەرهەمەك کوردی ب ئەرکەك نەتەوەیی دزانی، بەلێ ئەڤرۆ خەلکەکێ هەی هزردکەت بلا حکومەت، حزب، سەندیکا، ئێکەتی...هتد پەرتووکێ چاپبکەن و هەروە بدەنە مە خۆ نە ژ

کیستیێ ...وانه.!! وێ چەندێ ژی ژبیر نەکەین پشتی سەرهلدانا ١٩٩١ چاپکرن و بەلاڤکرنا رۆژنامە و کۆڤار و پەرتووکا ژ ئالییێ حزبان و دەزگەهێن سەر ب وانڤە پتر هزرا ما ژ کیستیێ...کێ یە چەسپاندیە و ئەڤە ب خوە یەك ژ ئەگەرێن کێم فروشتنا چاپکریانە.

خەلکەکێ زێدەگاڤیێ ل سەر عەردێ حکومەتێ دکەت بێی بەرامبەر، خوە ژ دانا کرێیا ئاڤێ و کارەبێ و تەلەفونان ڤەدزیت، موچەی ژ دەولەتێ وەردگریت بێی کو دەوامەکێ بکەت یان بەرامبەر وی موچەی کارەکێ ئەنجام بدەت...! گەلۆ ئەڤ خەلکە دێ چاوان هزرێ ل کرینا پەرتووکەکێ کەت...؟ ب کورتی هزرا هەموو تشتەك بەلاش ئەڤرۆ بوویە پشکەك سەرەکی ژ کەلتۆرێ مە و بەلاخوە دایە سەر خواندنێ و کرین و فروشتنا پەرتووکێ. هژمارا پەرتووکێن کرمانجی یێن دهێنە چاپکرن هەیڤێ ژ ١٠- ١٥پەرتووکان ب تیراژا٥٠٠- ١٠٠٠ دانەیان نابۆریت و بهایێ پەرتووکێ ژ هەر تشتەکی ئەرزانترە، وەك جارەکا دی من گۆتی و دێ بێژمەڤە ئەگەر نیڤا هژمارا ئەندامێن ئێکەتیا نڤیسەران و سەندیکا رۆژنامەڤانان ل دهۆکێ هەر یەك هەیڤێ ٢-٣پەرتووکان بکریت ئەز باوەرم پەرتووکا کرمانجی نامینتە ل بازاری.

پرسیارەکا دن دهێتەکرن زانکۆیێن مە چەند بەرێ قوتابیێ خوە دایە خواندنێ و کرینا پەرتووکێ...؟ چەند ژ مامۆستاییێن وان پەیوەندی دگەل پەرتووکێ هەیە..؟ چەند ژ قوتابیێن وان پشتی دەرچوونێ پەیوەندی دگەل خواندنێ و پەرتووکێ مایە...؟ بەرسڤا ڤان پرسیاران مژارەك سەربەخوەیە و پێدڤی درێژکرنێیە، ئەگەر ئەز بەرسڤێ بدەم دێ بەرسڤێن من نەرێنی بن.

سەرەرای ئاماژە پێکرنێن چوویی دێ بێژم مە ئاریشا خواندنێ هەیە بەلێ نە د هەموو واراندا، پشتی گەریانەکێ د هەردو پەرتووکخانەیێن جزیری و دهۆك یێن دهۆکێ و هندەك پرسیار و بەرسڤان دەرگەهەك نوو د ڤی واریدا ل جەم من ڤەبوو، کو ئاریشا نەخواندنێ ژ هندەك وارێن رەوشەنبیری ناگریت، دچەند سالێن چوویدا چەندین پەرتووکێن ئایینی (ب هەموو بابەتێن خوەڤە)، زانستی، پێزانینێن گشتی، زانستێن دەروونی، بابەتێن گەنجان، پەرتووکێن هۆنەری و هۆنەرمەندان هاتینە

چاپكرن و ب باشى هاتينه فروشتن و هندەكان چاپا دووێ ژێ هاتيه چاپكرن. بەروڤاژى پەرتووكێن هزرى، هزرا نەتەوەيى، ديرۆك و جوگرافيا، ئەدەبيات ب هەموو چقێن وێڤە زۆر ب كێمى دهێنە فروشتن، ئانكو زۆر ب كێمى دهێنە خواندن. گومان تێدا نينە هەر مللەتەك پێدڤى هەموو رەنگێن زانست و رەوشەنبيرى و هزرانە، دەمێ خواندەڤان يان پرانيا خواندەڤانى ژ بابەتەكى دووردكەڤيت، ئانكو جڤاك ژ رەنگە رەوشەنبيريەكێ يێ دووركەتى ئەڤە ب خوە لاوازيەكە د ژێرخانا رەوشەنبيريا مللەتيدا و پێدڤى سەرراوەستيان و گرنگى پێدانێيە، گەلۆ دەمێ خەلكەك ژ رەوشەنبيريا نەتەوەيى ب هەموو چقێن وێڤە دوور دكەڤيت ئەڤە نەنيشانا كێمبوونا هەستا نەتەوەييە..؟ ئەڤ كيمبوونە چەندين دياردەيێن نەرێنى دگەل خوە دئينيت، ئەرێ ئەڤ مژارە نە هەژى سەر راوەستان و دووڤچوونێ يە..؟

ل داويێ ئەگەر مە ئاريشا نەخواندنێ هەبيت د هەموو واراندا نە وەكهەڤە.

ديالوك.. بەلێ وەك وی دڤێت[*]

ل رۆژێن ١٦- ١/١٧ دیدارەك رەوشەنبیری هزری ل باژێرێ ئەستەنبۆلێ د نێڤبەرا رۆژنامەڤانێن هەرێما کوردستانێ و وەلاتێ ترکیادا هاتەگرێدان، گومان تێدانینە هەر بزاڤەك ب مەرەما ل هەڤنێزیككرنا تورکان و گەلێ کورد ل هەر چوار پارچێن وەلاتی وی بێتەکرن، د هەر وارەکیدا بیت، هەر ئالیەك پێ رابیت هەژی دەستخوشیێ یە. ئەز باوەرم هندی ئەڤ پێنگاڤە د نێڤبەرا تەخا رەوشەنبیراندا بیت دێ زووتر ئەو گرێکا دەروونی ل جەم تورکان ڤەبیت، ئەوا ب درێژیا پتر ژ هەشتێ سالێن چوویی د دەروونێ واندا بەرامبەر کوردان دروستبووی و رۆژ ل پەی رۆژێ قاییمتر بووی، ئەو گرێکا دەروونیا هند کاریگەر کو ب دلێ تورکەکیدا (چ دەستەلاتدار چ کەسەك ئاسایی) نەهێت پەیڤا کوردستان ژ دەڤێ وی دەرکەڤیت.

مژارا ئەز پالدایم ڤان پەیڤان بنڤیسم بەرنامێ رۆژەڤ یێ کەنالێ TRT6 بوو، کەنال کەنالەکێ کوردی یە، پەیامنێر کورد بوو ل هۆلا دیدارێ پرسیارێن خوە ژ پشکدارێن کورد و تورك دکرن، لێ مانشێتی بەرنامەی (تێکەلیا ترکیێ و باکوورێ عیراقێ بوو)، ل شوونا هەرێما کوردستانێ یان باشوورێ کوردستانێ پەیامنێری د پرسیارێن خوەدا ئیدیەمێ باکوورێ عیراقێ بکاردئینا، هەتا رۆژنامەڤان شوان تاڤنگ د بەرسڤا پرسیارێن ویدا هاتیە زمان و رەخنەکا توند لێ رەوشەنبیرانە ل سەر بکارنەئینانا ئیدیەمێ هەرێما کوردستانێ ل پەیامنێری گرتی.

---

[*] د هژمار٩٦ رۆژا ١/٢/٢٠١٠ رۆژناما رووداو و چاپا ئەورۆپا یا دا هاتیەبەلاڤکرن.

ئەز باوەرم پەیامنێر نە بخوەیە، بێی ڤیانا وی باکوورێ عیراقێ ل شوونا هەرێما کوردستانێ ل سەر وی هەروەکی ل سەر کەنالی ژی هاتەسەپاندن، ئەڤە ژی پەیرەوێ ڤێ کەنالیە د گشت بەرنامێن ویدا پەیڤا کوردستان قەدەغەیە.

گەلۆ کەنالەك بۆ کوردان دچوارچوڤێ بەرنامێ ڤەبوون بەرەف دیموکراسیێ یێ پارتیا AKP یا دەستەلاتدار هاتیەڤەکرن، لێ نابیت پەیڤا کوردستان بێتەبکارئینان هەروەك ئەڤ کوردە نە ل سەر خاکەکی دژین. ئەرێ د دیدارەکا رەوشەنبیری هزریدا ب مەرەما ل هەڤنێزیکبوونێ د نێڤبەرا تورکان و کورداندا هاتیەگریدان دێ چاوان دیالوك سەرگریت و هەڤنێزیکبوون دروست بیت، بەرامبەری تە باوەریێ ب بوونا تە ل خاکێ تە نەئینیت..؟ ئەڤ رەنگە دیالوکە پێشدەم سەرکەفتی نابن ژبەرکو ئالیێ کو ئەو خوەدی دەستەلات و هێز و بریارە دڤێت دیالوکێ دگەل تە بکەت بەلێ وەکی وی دڤێت،کەسەکێ بێ خاك و بێ زمان بی، باوەریێ ب وی وەلاتی نائینیت یێ تو لێ دژی، باوەریێ ب زمانێ تە وەك زمانێ فەرمیێ خواندنێ نائینیت، چوار رۆژان بەری ڤێ دیداری ل ١/١٢ رەجەب تەیب ئەردۆگانێ سەرۆکوەزیر بەرامبەری پەرلەمانتارێن ترکیا راگەهاند ب هیچ شێوەکی نابیت زمانێ کوردی ببیتە زمانێ رەسمیێ خواندنێ، باشە ب خێرا مریێن خوە رێ دایە ل مالێن خوە پێ بپەیڤن و بسترن. هێژ خرابتر یێ دیالوکێ دگەل تە دکەت وەك پشکەك نەك وەك هەموو، یێ دیالوکێ دگەل تە وەك باکوورێ عیراقێ دکەت نەك وەك هەموو کورد و یێ بەرهەڤ نینە دیالوکێ دگەل کوردێن باکوورێ کوردستانێ وەك ئەو دبێژن رۆژهەلاتێ ترکیا بکەت کو پێدڤیترە دیالوك د نێڤبەرا واندا ئانکو کوردێن باکوورێ کوردستانێ و ترکیادا هەبیت، بەلێ یێ دیالوکێ دگەل کوردێن باکوورێ عیراقێ دکەن. ئەڤە ژی جهێ گومانێیە کو ئەڤ دیالوکا مەرجدار چەند مەرەمەك پێ هەنە...! ئەز دبێژم کورد ژی ژ وێ چەندێ مەزنترن ب هەر فیتکەکێ بکەڤنە دیلانێ و ب هەر مێڤانداریەکێ خوە و دەوروبەرێن خوە ژ بیر بکەن.

هاتیە بەلاڤکرن ل رۆژناما رووداو هژمار ٩٦ ل ٢٠١٠/٢/١ هەروەسان د رۆژناما رووداو چاپا لاتینی یا ئەورۆپادا هاتیە بەلاڤکرن.

چەند سەربۆرەك ژ هەلبژارتنان(*)

ژ مەها تیرمەها چوویڤە هەتا ڤێ ئادارێ دو هەلبژارتنێن گرنگ، هەلبژارتنێن پەرلەمانێ كوردستانێ ل ٢٥تیرمەهێ، یێن پەرلەمانێ عیراقێ ل ٧ێ ئادارا چوویی هاتنە ئەنجامدان. هەرچەندە ئەم ل هەرێما كوردستانێ خودانی سەربۆرەكا بیست سالینە د وارێ هەلبژارتناندا، لێ ئەز دكارم بێژم هێژ ئەزموونەك دەسپێكیە، چنكو هەر هەلبژارتنەكا هاتیە ئەنجامدان، ل هەرێما كوردستانێ بەری نیسانا ٢٠٠٣ێ، چ پشتی وێ ل سەرانسەری عیراقێ د سەقایەكێ تایبەت و كاودانەكێ جودا ژ هەلبژارتنێن بەری خوە هاتینە ئەنجامدان. هەردو هەلبژارتنێن چوویی ژی بۆ مە كوردستانیان سەربۆرەك نوو بوون و گەلەك دەرس و شیرەتێن نوو ژی تێدا هەبوون، ئەگەر مفای ژ سەربۆران وەرگرین دێ ئاماژە ب هندەكان كەین:

- هەلبژارتن ل سەر بنیاتێ لیستێن گرتی یان ڤەكری (راستتر بێژین نیڤ ڤەكری، كو گەلەكان ژ مە بەرگری ژ سیستەمێ لیستێن ڤەكری دكر) بن، هەموو هەرێما كوردستانێ بۆ هەلبژارتنێن پەرلەمانێ كوردستانێ و هەموو عیراق بۆ هەلبژارتنێن پەرلەمانێ عیراقێ یەك بازنەیا هەلبژارتنان بیت، یان هەر پارێزگەهەك بازنەیەك بیت، كیژ ژ ڤان شێوازان پتر د بەرژەوەندیا خەلكیدایە..؟ چ وەك تاك و كۆم و تەخ و پێكهاتێن سیاسی و حزبی، چ ژی كوردستانی وەك پێكهاتەك كو بەرژەوەندی و ئارمانجێن جودا ژ پێكهاتا دی یا عیراقێ هەنە.

(*) د هژمار ٤٢٥ رۆژا ٤/٤/٢٠١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

★ هەڤپەیمانیا ناڤبەرا حزب و پێکهاتێن سیاسیێن کوردستانی د لیستەکێدا، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەییێن مەزن، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەییێن مەزن و بچووکترێن نەتەوەیی و چەپ و علمانی، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەیی و چەپ و علمانی و ئیسلامی، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەیی یێن کوردی و پارت و پێکهاتێن سیاسی و جڤاکییێن کەمە نەتەوەییێن کوردستانێ. ئەرێ ئەڤ هەڤپەیمانیە پتر د بەرژەوەنیدا کێ یان کیژ ئالی دا بوویە..؟ کیژ پێکهات یێ مفادار بوویە و ل سەر حسێبا یێ دی کورسیکێن پەرلەمانی وەرگرتینە..؟ کیژ ئالی ئەگەر د هەڤپەیمانییێدا نەبایە د خەوێدا ژی کورسیکێن پەرلەمانی نە ددیتن..؟ د دەمێ هەڤپەیمانیاندا ب تایبەت د لیستێن گرتیدا جەماوەرێ فلان حزبێ دزانیت کورسیکێن وان مسووگەرن دەنگێ خوە د دەنە حزبەکا دی یا نێزیکتر بۆ وان ژ ئالیێ هزری یان دیرۆکیڤە. ئەڤە ب خوە هەریەك بابەتەکە و پێدڤی ل سەر راوەستیان و ڤەکولینانە..!!

★ سەنگا کەسان د لیستێدا و رۆلێ حزبان د سەرئێخستنا بەربژاراندا، د هەلبژارتنێن ڤێ مەهێدا ئەڤ دو خالە ب ئاشکرایی دبەرچاڤ بوون، سەنگا کەسایەتی و جڤاکیا هندەك بەربژاران نە تنێ سەرکەفتنا وان مسووگەر کر، بەلکی کاریگەریا نەرێنی ژی کرە سەر دەنگێن لیستێن هەڤرکێن لیستا وی. هندەك بەربژاران ژی ئەگەر حزب ل پشتا وان نەبایە، چ جاران نەدبوونە پەرلەمانتار و هندەك بەربژاران ژی

ئەوا من دڤێت بێژم

چەند سەربۆرەک ژ هەلبژارتنان

موسەدەق توڤی

ژ مەها تیرمەها چوویی ڤە هەتا ئادارا چوویی دو هەلبژارتنێن گرنگ، هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ ل ٢٥ تیرمەهێ، یێن پەرلەمانێ عیراقێ ل ٧ێ ئادارا چوویی هاتنە ئەنجامدان. هەرچەندە ئەم ل هەرێما کوردستانێ خودانێ سەربۆرەکا بیست سالینە د وارێ هەلبژارتنان دا، لێ ئەز دکارم بێژم هێژ ئەزموونەک دەسپێکیە، چنکو هەر هەلبژارتنەکا هاتیە ئەنجامدان، ل هەرێما کوردستانێ بەری نیسانا ٢٠٠٣ێ، چ پشتی وێ ل سەرانسەری عیراقێ د سەقایەکێ تایبەت و کاودانەکێ جودا ژ هەلبژارتنێن بەری خوە هاتینە ئەنجامدان. هەردو هەلبژارتنێن چوویی ژی بۆ مە کوردستانیان سەربۆرەک نوو بوون و گەلەک دەرس و شیرەتێن نوو ژی تێدا هەبوون، ئەگەر مفای ژ سەربۆران وەرگرین دێ ئاماژە ب هندەکان کەین:

– هەلبژارتن ل سەر بنیاتێ لیستێن گرتی یان ڤەکری (راستترە بێژین نیڤ ڤەکری، کو گەلەکان ژ مە بەرگری ژ سیستەمێ لیستێن ڤەکری دکر) بن، هەموو هەرێما کوردستانێ بۆ هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ و هەموو عیراق بۆ هەلبژارتنێن پەرلەمانێ عیراقێ یەک بازنەیا هەلبژارتنان بیت، یان هەر پارێزگەهەک بازنەیەک بیت، کیژ ژ ڤان شێوازان پتر د بەرژەوەندیا خەلکیدایە.. ؟ چ وەک تاک و کۆم و تەخ و پێکهاتێن سیاسی و حزبی، چ ژی کوردستانی وەک پێکهاتەک کو بەرژەوەندی و ئارمانجێن جودا ژ پێکهاتا دی یا عیراقێ هەنە.

– هەڤپەیمانیا ناڤبەرا حزب و پێکهاتێن سیاسیێن کوردستانی د لیستەکێ دا، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەیێن مەزن، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەیێن مەزن و بچووکترێن نەتەوەیی و چەپ و علمانی، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەیی و چەپ و علمانی و ئیسلامی، ناڤبەرا پارتێن نەتەوەیی یێن کوردی و پارت و پێکهاتێن سیاسی و جڤاکییێن کەمە نەتەوەییێن کوردستانێ. ئەرێ ئەڤ هەڤپەیمانیە پتر د بەرژەوەنیدا کێ یان کیژ ئالی دا بوویە.. ؟ کیژ پێکهات یێ مفادار بوویە و ل سەر حسێبا یێ دی کورسیکێن پەرلەمانی وەرگرتینە.. ؟ کیژ ئالی ئەگەر د هەڤپەیمانیێ دا نەبایە د خەوێ دا ژی کورسیکێن پەرلەمانی نە ددیتن.. ؟ د دەمێ هەڤپەیمانیان دا ب تایبەت د لیستێن گرتی دا جەماوەرێ فلان حزبێ دزانیت کورسیکێن وان مسووگەرن دەنگێ خوە ددەنە حزبەکا دی یا نێزیکتر بۆ وان ژ ئالیێ هزری یان دیرۆکی ڤە. ئەڤە ب خوە هەریەک بابەتەکە و پێدڤی ل سەر راوەستیان و ڤەکولینانە.. !!

– سەنگا کەسان د لیستێ دا و رۆلێ حزبان د سەرئێخستنا بەربژاران دا، د هەلبژارتنێن ڤێ مەهێ دا ئەڤ دو خالە ب ئاشکرایی دبەرچاڤ بوون، سەنگا کەسایەتی و جڤاکیا هندەک بەربژاران نە تنێ سەرکەفتنا وان مسووگەر کر، بەلکی کاریگەریا نەرێنی ژی کرە سەر دەنگێن لیستێن هەڤرکێن لیستا وی. هندەک بەربژاران ژی ئەگەر حزب ل پشتا وان نەبایە، چ جاران نەدبوونە پەرلەمانتار و هندەک بەربژاران ژی سەرەرای پشتەڤانیا حزبان ژی ئەو سەنگا جڤاکی نەبوو کو خەلک وانا بۆ نوونەراتیا خوە هەلبژێریت.

– هەلبژارتن ل جیهانا دیموکراسی بێژینگ و موخلکەکن، ڤاڤارتنەکا جڤاکینە، خەلک تێدا بریارا چاک و خرابێن جڤاکی (تاک بن کۆم) ددەت، بریارا کی (کەس، پێکهات، حزب) هەژی مانێیە و کی هەژی نەمانێ یە.. بەلێ یا سەیر ئەوەیە هندەک کەس و پێکهات، ژ خوە ڤە نابن و هەر جارەکێ ب رەنگەکی خوە دهەلاڤێژن، ب ناڤەکی یان ل ژێر سیبەرەکێ خوە بەربژار دکەن و ئەنجام ژی دیارن خەلکەک وان هەژی نوونەراتیا خوە نابینیت.. گەلۆ ما نە دەمە ئەڤ (کەسە، پێکهاتە، حزبە) بۆ خوە ل کەسایەتەکا دیتر بگەرێن.. ؟

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

سەرەرای پشتەڤانیا حزبان ژی ئەو سەنگا جڤاکی نەبوو کو خەلك وانا بۆ نوونەراتیا خوە هەلبژێریت.

* هەلبژارتن ل جیهانا دیموکراسی بێژینگ و موخلکەکن، ڤاڤارتنەکا جڤاکینە، خەلك تێدا بریارا چاك و خرابێن جڤاکی (تاك بن کۆم) ددەت، بریارا کی (کەس، پێکهات، حزب) هەژی مانێیە و کی هەژی نەمانێ یە.. بەلێ یا سەیر ئەوەیە هندەك کەس و پێکهات، ژ خوە ڤە نابن و هەر جارەکێ ب رەنگەکی خوە د هەلاڤێژن، ب ناڤەکی یان ل ژێر سیبەرەکێ خوە بەربژار دکەن و ئەنجام ژی دیارن خەلکەك وان هەژی نوونەراتیا خوە نابینیت..گەلۆ ما نە دەمە ئەڤ (کەسە، پێکهاتە، حزبە) بۆ خوە ل کەسابەتەکا دیتر بگەریێن..؟

تنێ هەردو نوجێفی راست دبێژن[*]

نێزیکی دو هەیڤانە زێدەگاڤیێن ئەسیل نوجێفی پارێزگارێ موسلێ بەرامبەری خەلکێ تلکێپێ و وانکێ و داخویانییێن برایێ وی ئوسامە نوجیفی پەرلەمانتارێ عیراقێ دژی کوردان و شەرپێفروشتنێن بەردەوامێن هەردویان ب خەلکێ کوردستانێ بووینە مژارا دەزگەهێن مەیێن راگەهاندنێ و هەرکەسەك ب رەنگەکێ شروڤە دکەت. یەك دبێژیت : ئەڤ کریارا نوجێفی ل سەر بنەماییێن دژایەتیا کورد و کوردستانیان هاتیە ئاڤاکرن، یان دبێژیت نوجێفی و دەستەکا وی سەرکەفتنا خوە د هەلبژارتنناندا ب نەهێلانا کوردان ل موسلێ گرێدایە،کەسەکێ دی دبێژیت : ئوسامە نوجێفی گەفێن ڤرکرنێ ل کوردان دکەت یان دبێژیت نوجێفی ئەجندێن دەرڤە و یێن بەعسیان یێن هەین و هێژ تێر نەبوویە ژ ئەنفال و ...هتد، یێ دن دبێژیت ئەڤ کریارا ئەسیل نوجێفی ئەنجامدایی دەرهەڤێ وەلاتیان کریارەکا تیرورستی و هۆڤانەیە و هندەك دبێژن دێ دەعوی ل سەر نوجێفی تومارکەین و یێن دی پێشنیازا خوەنیشادان و تومارکرنا دەعوایان دژی نوجێفی دکەن... و گەلەك گۆتن و داخویانییێن دی.

هەموو ئەڤ گۆتنە د جهێ خوەدانە سەرەدەریا هەردو بران بەرامبەری خەلکێ کوردستانێ و بەرنامێ وان بۆ دژایەتیا ڤی خەلکی گرتیە بەر هێژ پڕمەترسیترە ژ وێ پێشبینیا دەزگەهێن راگەهاندنێ ژ ڤان هەردو بران کری. بەلێ ئەوا من دڤێت بێژم کو هێژ خەلکەکی ئاماژە پێ نەکری یان ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیتن کەسەکی

[*] د هژمار ٩٤ رۆژا ٢٠١٠/٢/١٦ رۆژناما وار دا هاتیە بەلاڤکرن.

نەڤێت بێژیت، ئەوە کو بەلێ هەردو برا ئەسیل و ئوسامە راست دبێژن..!! و ئەوا د هزرا وان دو برادا و ب گۆتن و ب کریار ژی بجه دئینن یا د هزرا هەر عەرەبەکێ عیراقیدا و ئەگەر ژ دەهان هزاران و ژبەر هەر ئەگەرەکی بیت کەسەك ڤەدەر بیت ژ ڤی بنیاتی ئەڤە وێ راستیێ ناگوهریت کو هەر عەرەبەك ب ئاقلێ نوجێفی دەربارەی کوردان هزر دکەت و ئەو ژی دەمێ دەلیڤا خوە دبینن هەمان سەرەدەریا وان دگەل کوردان دکەن، گشت عەرەبان هند کورد دڤێن هندی نوجێفییان ڤیاین و یەك دویەك کرینە د لیستا حەدبا و کارگێریا پارێزگەها موسلێ دا و ئەرکێ وان ژی تنێ دەرکەتنە ل سەر شاشا تێلەفزینان و داخویانیێن دژی کوردانە.

ئەگەر ئەڤ گۆتنە ژی ب ئاقلێ کەسەکی ڤە نەنووسیێت، بلا بەرەف پاش بزڤریت و ژ سالا ۱۹۲۱ڤە بەرپەرێن دیرۆکا عیراقێ ڤەدەت، ژیاننامە و هەلویستێن سیاسەتمەدار و بەرپرسێن عەرەبێن عیراقێ بخوونیت، کانێ دێ کەسەکێ خودان هەلویستێن باشتر بەرامبەر کوردستانیان بینیت..؟. گەلەك دوور نەچین و ژ ۲۰۰۳ڤە بگرین، ل ڤێ عیراقا کورد د بێژینێ عیراقا فیدرال و خوە ب پشکەك ژ دەستەلاتی دزانین و رۆلەك سەرەکی د ئازادکرن و سەر ژنوو ئاڤاکرنا ڤی وەلاتیدا گێرای...، ئەرێ ئالیەك یان سیاسەتمەدارەکێ عەرەبێ عیراقی هەیە مە کوردان هەژی وان مافان ببینیت یێن دەستوورێ عیراقێ داینە مە ..؟ ناکوکیێن نێڤبەرا هەرێمێ و حکومەتا بەغدا کو هندەك جاران گەهشتیە لەشکەرکێشیی ، جێبەجێنەکرنا مادێ ۱٤٠ێ دەستووری و پیلانێن ل بەغدا و هندەك پایتەختێن جیران دژی ڤی مادەی و برگەیێن دەستووری یێن پەیوەندی ب کوردانڤە هەین دهێنە گێران، تیرور و کوشتن و مشەختکرنا کورد و مەسیحیان ل دەڤەرێن دەرڤەی هەرێمێ، پیلانێن وەك ۲۲تیرمەها ۲٠٠۷ و پیلانا بەری چەند هەیڤەکان یا دەسنیشانکرنا کورسیێن پەرلەمانی بۆ هەر پارێزگەهەکێ...هتد ئەرێ ئەڤە هەموو نە گروڤێ وی چەندێیە کو هەموو سیاسەتمەدارێن عەرەبێن عیراقێ نوجێفییانە هزردکەن..؟ بەلێ ئەوا د هزرا هەردو براندا ب زمانێ خوە دبێژن و ب کریار ژی بجه دئینن، یێن دی ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیت هێز دەربرینێ ژێ ناکەن.

ئەگەر هێژ راشكاوانەتر بێژین شەرەنیخ ل عیراقێ شەرەنیخەك نەتەوەییە د نێڤبەرا هەردو پێكهاتێن سەرەكی كورد و عەرەباندا، كوردستانیان مافێن خوەیێن دیرۆكی جوگرافی نەتەوەیی و دەستووری دڤێن، عەرەبێن عیراقێ وەسان هزردكەن ئەگەر كوردستانی گەهشتنە وان مافێن خوەیێن رەوا ئەڤە ئەو دێ هندەك دەسكەفتێن خوە ژ دەستدەن كو د بنیاتدا یێن ڤی خەلكینە و نەیێن وانن.

هندی ئەم د ڤی سەروبەریدا بین كو مە بڤێت و نەڤێت ئەم پشكەكین ژ

تنێ هەردو نوجەیفی راست دبێژن

موسەحەق توڤی

عیراقێ، پێدڤیه ژ نها پاش ل سەر چەند بنەمایەکان سەردەریا سیاسی دگەل ئالیێن بەرامبەر بکەین:

* دڤێت بەری هەر تشتەکی بزانین هەر عەرەبەك ب تایبەت سیاسەتمەدارێن وان دگەل دۆزا کوردان نوجێفییانە هزردکەن، نوجێفی راستیا خوه دئێخنه سەر بەرکێ بەلێ یێن دی هێژ یێ مه د خاپینن، یان یێن (موجامەلەییێن سیاسی) دکەن.
* د ڤێ قوناغێدا کو ئەم بەرەف هەلبژارتنێن پەرلەمانێ عیراقێ دچین، پشکداری د هەلبژارتناندا و دەنگدان بۆ بەربژێرێن دلسۆژێن ڤێ دۆزێ، پیروزترین ئەرکه مرۆڤێ کوردستانێ ئەنجام بدەت. چنکو هەر دەنگەك دێ بیته بنواشەکێ چەپەرێ بەرگرییێ ژ مافێن ڤی خەلکی ل بەغدا.
* یەك دەنگیا پەرلەمانتارێن کوردستانێ ل بەغدا چەکەکێ سەرەکییێ بەرگرییێ یه بەرامبەر پیلان و گەف و مەرەمێن دوژمنکارانەییێن مالباتا نوجێفی و هەڤبیرێن وان.
* هەر هەڤپەیمانیەکا کوردستانی ژ نها پاش دگەل هەر ئالیەکێ عیراقی بکەن دڤێت بەری هەر تشتەکی هەلویستێ وی ئالیێ سیاسی دەرهەق مافێن خەلکێ کوردستانێ بەرچاڤ وەرگرن، ئەڤ هەلویسته ب کریار بیت نه تنێ گۆتن بیتن، گەلەکان گەلەگ پەیمان و سوزێن سەردەڤ یێن داینه کوردان بەلێ تنێ گۆتن بووینه و سەد گۆتن ژی گوری کریارەکێ.

دو نە یێن ل ترکیا نابیت بێنە بەزاندن(*)

هەرچەند مرۆڤی باوەری ب بەختی نەبیت، بەلێ ژ ناچاری پێدڤیە بێژین یەك ژ بەدبەختیێن گەلێ کوردە کەتیە د نێڤبەرا چوار وەلاتاندا، هەر تشتەکێ لێ هەبیت ئازادیا رۆژنامەڤانی و دەربرینێ لێ نینە و ئەگەر چریسکەك ژی هەبیت ژ کوردان ناگریت.

ل ئیرانێ رێك ل کەنالێن ئاسمانی د هێتەگرتن، مالپەرێن ئینتەرنێتێ دهێنە فیلتەرکرن، بەردەوام چەندین رۆژنامەڤان مێڤانێن زیندانانە، بەلێ دەولەتێ ب خوە چەند کەنالێن ئاسمانیێن ئاراستەکری بۆ وەلاتێن دن هەنە.

ل عیراقا نوو، ئەو عیراقا ژ ٢٠٠٣ ڤە کەسەك نزانیت چاوان حوکمداری لێ دهێتەکرن، دەهان و سەدان دەزگەهێن راگەهاندنێ هەنە و دبێژن ئەڤ دەزگەهە ئازادن، بەلێ هەر سال پتر ژ هەر جهەکێ دن ل ڤی وەلاتی رۆژنامەڤان دهێنە تیرورکرن، لەوما ژی زۆربەی میدیایێن عیراقی ل دەرڤەی وەلاتی کار دکەن.

ل سوریێ نە راگەهاندنا ئازاد و نە ئازادیا رۆژنامەڤانی هەیە، چەند دەزگەهەکێن دەولەتێنە، میرێ وەلاتی چ گۆت، هەر ئەوە دێ بێژن و بێژنەڤە، ئەو ژی تنێ ب عەرەبی، کورد و وەلاتیێن دن یێن نەعەرەب نەتنێ ژ ئازادیا رۆژنامەڤانی د بێ باهرن، بەلکی ماف نینە ب زمانێ خوە بچووکترین دەزگەهێ راگەهاندنێ هەبیت.

ل ترکیا ناهێتە ماندەلکرن ب بەراورد دگەل وەلاتێن دەڤەرێ، ئازادیا دەربرینێ هەیە، میدیایێن ئازاد هەنە، بەلێ نە د هەمووو واراندا، نەژی بۆ گەلێن کورد و یێن دن. ل ڤی وەلاتی

(*) د هژمار ١٠٠ رۆژا ٢٠١٠/٢/٢٢ رۆژناما رووداو دا هاتیەبەلاڤکرن.

هندەك وار هەنە خیچێن سوورن و نابیت كەسەك نێزیك ببیت، دڤێت میدیاكار نێزیكی پرەنسیپێن كەمالیزمێ نەبیت، نە بێژیت چاوان ئەڤ دەولەتە ل سەر كلوخكێن سەرێن كورد و ئەرمەن و لاز و یێن دن هاتە دامەزراندن، خوە نێزیكێ جینوسایدا ئەرمەنان و كوشتارێن تەبایێن گەلیێ زیلان و دێرسیمێ و ئامەدێ نەكەت، نابیت كەسەك بێژیت چما گەلێن نە ترك مافێ خواندنێ ب زمانێ خوە نینە..؟ چما زارۆكێن كورد و گەلێن دن هەموو سپێدەیان سروودا نەتەوەییا تركان بێژن و بێژنەڤە..؟.

مە گۆت میدیاییێن ئازاد هەنە بەلێ نە بۆ كوردان و مللەتێن دن، چ ژ ئەنجامێ خەباتا گەلێ كورد بیت، چ ژ كاریگەریا گورانكارییێن جیهانێ بیت، یان ب مەرەما چوونا تركیا بۆ ناڤ یەكێتیا ئەوروٚپا بیت، ل دەه بیست سالێن داویێ ئەڤ دو نە یە سست بووینە و سنوورێن وان هاتینە بەزاندن، خەلكەك خوە ل خیچا سوور ددەت، هندەك سنوورێن كەمالیزمێ دشكێنیت و هندەك میدیاییێن ئازاد ب تایبەت رۆژنامە ب زمانێ كوردی یێ بەلاڤە دبن.

بەزاندنا ڤان دو نە یان ب ویستا ئالیێ حوكمدارێ تركیا بیت یان بەروڤاژی، خالەكا ئەرێنیە بۆ دەولەتێ نەمازە د ڤی دەمیدا پارتیا AKP یا دەستەلاتدار خوە ب خوەدی پرۆژەكێ ڤەبوون بەرەڤ دیموكراسیێ دزانیت. بەلێ ئەڤ خالا ئەرێنی دبیتە نەرێنیەك خراب ژبەركو پارتیا دەستەلاتدار ل تركیا نەیا راستە دگەل پرۆژێ خوەیێ ڤەبوون بەرەڤ دیموكراسیێ و نیشان پتر دسەلمینن ئەڤ پرۆژەیە پرۆژێ خاپاندن و مژوولكرنێیە، نە پرۆژێ ڤەبوون بەرەڤ دیموكراسیێیە، د هەمان دەمدا هێژ پارێزڤانێن ڤان دو نە یان ل تركیا خوەدی هێز و دەستەلاتن و ناهێلن كەسەك سنوورێ وان ببەزینیت.

ڤان پارێزڤانان بەری چەند رۆژەكان دو بارە هێز و شیانێن خوە نیشادان برێكا دادگەها تاوانێن گران ل دیاربەكرێ سەرنڤیسكارێ رۆژناما (ئازادیا وەلات) ئۆزان كلنجك

تاکه رۆژناما رۆژانەیا کوردی ل ترکیا ٢٣ سال و ٣ هەیڤان ب زیندانکرن سزا دا، ئەڤە ژی ب گونەها هندێ کو دژی یەك پارچەییا ئاخا ترکیا کار کریە.

گەلۆ سەرنڤیسکارێ ناڤبری دەولەتەك د نێڤ خاکێ ترکیا دا راگەهاندیە، یان ئالایەکێ دن بلندکریە کو ب دژایەتیا یەکێتیا ترکیا بێتە تاوانبارکرن..؟ نەخێر تنێ سەرنڤیسکاریا رۆژنامەیەکا کوردی دکەت، رۆژنامە ژی داخوازا هندەك مافێن گەلێ کورد دکەت و بەرگریێ ژ بەرژەوەندیێن وی دکەت، ئەڤە ژی بەزاندنا سنوورێن وان دو نە یانە یێن د راگەهاندنا ب ناڤ ئازادا ترکیا دا هەین.

ڤەقەتیان و ژ هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیری(*)

(١)

ئارێشا سەرەکییا دەزگەهێن چاپ و وەشان و رۆژنامەڤانی و نڤیسکارێن باشووریٚ کوردستانیٚ پێڤە دنالن، سنووریٚ بەرتەنگیٚ بەلاڤبوونا چاپکرییێن کوردییە، ب رەنگەکی ئەڤ سنووره ژ سیٚ چوار پارێزگەهان نابۆریت، و د ئەنجامدا تیراژا چاپکرنا پەرتووکێن کوردی ب چاڤ یێن گەلێن دراوسێڤە کێمترین تیراژە. ئەگەر ئەڤە سەروبەریٚ چاپکرییێن کوردی یێن زاراڤیٚ کرمانجیا ژێری (باشوور) بیت، ئەڤە سەروبەریٚ چاپکرییێن کرمانجیا ژووری (باکوور)، چەند جارکی خرابترە و سنووریٚ بەلاڤبوونا چاپکرییێن ڤی زاراڤی ژ سنووریٚ پارێزگەها دهۆکیٚ و ب تایبەت ژی مەلبەندیٚ باژێری و یەك دو قەزاییێن پارێزگەهیٚ نابۆریت، ئەو ژی ب رەنگەکیٚ سنووردای. ئەڤە ژی ژ بەر چەند ئەگەرەکانە وەك:

★ ژ بەر درەنگ دەسپێکرنا خواندنا کوردی ل پارێزگەهیٚ، هێژ خواندەڤاییٚ کوردی ل ڤێریٚ ب بەرفرەهی پێنەگەهشتیە یان د قوناغا پێگەهشتنێدایە، ئەڤ قوناغە ژی یا ئەڤ خواندەڤایە تێدا پێگەهشتی یان پێدگەهیت قوناغا کێم خواندنیٚ یە ب تایبەت د هندەك وارێن رەوشەنبیریدا، ب رامانەکا دی ئەم دکارین بێژین خواندەڤانێن ڤیٚ قوناغیٚ کێم دخوینن.

(*) د هژمار ٤٣٥ رۆژا ٢٠١٠/٤/١٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

⋆ ڤەقەتیانا رەوشەنبیریا نێڤبەرا دەڤەرا بادینان و پارێزگەهێن دی یێن هەرێمێ و پارچێن دی یێن کوردستانێ سەرباریێ ڤان ئەگەرانە، پەرتووك و چاپکرییێن ب زاراڤێ کرمانجیا ژووری ل پارێزگەهێن دی یێن باشوور ناهێنە کرین (دەگمەن نەبیت)، ژبەرکو خەلکێ وان ب ڤی زاراڤی نەخواندیە و تێناگەهن. هەروەسان چاپکرییێن مە ناگەهنە باکوور و رۆژئاڤایێ کوردستانێ ژ بەرکو کوردی ل ڤان پارچەییێن وەلاتی هێژ یاساغە..!! یان نیمچە یاساغە..!!، ئەگەر ئەڤە ژی نەبیت ناهێلن چاپکرییێن ڤێرێ ژ سنووری دەرباز ببن، ئەگەر دەرباز ژی بوون ئەڤە کوردی زانێ وان تیپێن لاتینی دخوینیت و یێن مە ب تیپێن عەرەبینە و ئەو نزانن (دەگمەن نەبیت).

⋆ هندی پەیوەندی ب نڤیسکارانڤە هەی، ڤەقەتیان و ژێك دوورکەتنەك دنێڤبەرا نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن پارێزگەها دهۆکێ و چاپکرییێن پارێزگەهێن دی یێن باشوورێ کوردستانێ دروست بوویە، ب تایبەت ژی دگەل کۆڤار و رۆژنامێن مەلبەندی، ئانکو ئەوێن مولکێ خەلکێ هەرێمێ و ل پایتەختی بۆ هەموویان دهێنە چاپکرن. دو ئەگەرێن سەرەکی بۆ ڤێ چەندێ هەنە:

- پرانیا دەزگەهێن چاپ و میدیا و وەشانخانەییێن هەردو پارێزگەهێن دی ب تایبەت یێن پایتەختێ هەرێمێ و کەسێن بەرپرس ژ ڤان ناڤەندان، سەردەمەکێ درێژ ب ناڤێ زمانێ ستاندارد و زمانی ئەدەبی یەکگرتوو، ب هەموو شیانێن خوە دژایەتیا بەلاڤکرنا هەر بەرهەمەك یان بابەتەکی دکر یێ ب کرمانجیا ژووری گەهشتبا دەستێن وان، نڤیسکارەکێ کرمانج

ئەوا من دڤێت بێژم

ڤەقەتیان و ژ هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیری

موسەدق تۆڤی

(١)

ئارێشا سەرەکییا دەزگەهێن چاپ و وەشان و رۆژنامەڤانی و نڤیسکارێن باشوورێ کوردستانێ پێڤە دنالن، سنوورێ بەرتەنگێ بەلاڤبوونا چاپکرییێن کوردییە، ب رەنگەکی ئەڤ سنوورە ژ سێ چوار پارێزگەهان نابۆریت، و د ئەنجام دا تیراژا چاپکرنا پەرتووکێن کوردی ب چاڤ یێن گەلێن دراوسێڤە کێمترین تیراژە. ئەگەر ئەڤە سەروبەرێ چاپکرییێن کوردی یێن زاراڤێ کرمانجیا ژێری (باشوور) بیت، ئەڤە سەروبەرێ چاپکرییێن کرمانجیا ژووری (باکوور)، چەند جارکی خرابترە و سنوورێ بەلاڤبوونا چاپکرییێن ڤی زاراڤی ژ سنوورێ پارێزگەها دهۆکێ و ب تایبەت ژی مەلبەندێ بازێری و یەک دو قەزایێن پارێزگەهێ نابۆریت، ئەو ژی ب رەنگەکێ سنووردای. ئەڤە ژی ژ بەر چەند ئەگەرەکانە وەک:

- ژ بەر درەنگ دەسپێکرنا خواندنا کوردی ل پارێزگەهێ، هێژ خواندەڤایێ کوردی ل ڤێرێ ب بەرفرەهی پێنەگەهشتیە یان د قوناغا پێگەهشتنێدایە، ئەڤ قوناغە ژی یا ئەڤ خواندەڤایە تێدا پێگەهشتی یان پێدگەهیت قوناغا کێم خواندنێ یە ب تایبەت د هندەک وارێن رەوشەنبیری دا، ب رامانەکا دی ئەم دکارین بێژین خواندەڤانێن ڤێ قوناغێ کێم دخوینن.

- ڤەقەتیانا رەوشەنبیریا نێڤبەرا دەڤەرا بادینان و پارێزگەهێن دی یێن هەرێمێ و پارچێن دی یێن کوردستانێ سەرباریێ ڤان ئەگەرانە، پەرتووک و چاپکرییێن ب زاراڤێ کرمانجیا ژووری ل پارێزگەهێن دی یێن باشوور ناهێنە کرین (دەگمەن نەبیت)، ژبەرکو خەلکێ وان ب ڤی زاراڤی نەخواندیە و تێناگەهن. هەروسان چاپکرییێن مە ناگەهنە باکوور و رۆژئاڤایێ کوردستانێ ژ بەرکو کوردی ل ڤان پارچەییێن وەلاتی هێژ یاساغە.. !! یان نیمچە یاساغە.. !!، ئەگەر ئەڤە ژی نەبیت ناهێلن چاپکرییێن ڤێرێ ژ سنووری دەرباز ببن، ئەگەر دەرباز ژی بوون ئەڤە کوردی زانێ وان تیپێن لاتینی دخوینیت و یێن مە ب تیپێن عەرەبینە و ئەو نزانن (دەگمەن نەبیت).

- هندی پەیوەندی ب نڤیسکارانڤە هەی، ڤەقەتیان و ژێک دوورکەتنەک دنێڤبەرا نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن پارێزگەها دهۆکێ و چاپکرییێن پارێزگەهێن دی یێن باشوورێ کوردستانێ دروست بوویە، ب تایبەت ژی دگەل کۆڤار و رۆژنامێن مەلبەندی، ئانکو ئەوێن مولکێ خەلکێ هەرێمێ و ل پایتەختی بۆ هەموویان دهێنە چاپکرن. دو ئەگەرێن سەرەکی بۆ ڤێ چەندێ هەنە:

- پرانیا دەزگەهێن چاپ و میدیا و وەشانخانەییێن هەردو پارێزگەهێن دی ب تایبەت یێن پایتەختێ هەرێمێ و کەسێن بەرپرس ژ ڤان ناڤەندان، سەردەمەکێ درێژ ب ناڤێ زمانێ ستاندارد و زمانی ئەدەبی یەکگرتوو، ب هەموو شیانێن خوە دژایەتیا بەلاڤکرنا هەر بەرهەمەک یان بابەتەکی دکر یێ ب کرمانجیا ژووری گەهشتبا دەستێن وان، نڤیسکارەکێ کرمانج دا ب هەیڤان چاڤەرێ بیت هەتا ڤان دەزگەهان بابەتەکێ وی یان بابەتەکێ کرمانجی بەلاڤدکر. ئەڤ دیاردەیا بەری سەرهلدانێ دەمێ هێژ پرانیا دەزگەهێن چاپ و رۆژنامەڤانیا کوردی ل بەغدا و قوناغا ١٠-١٢ سالێن پشتی سەرهلدانێ دەمێ پرانیا ڤان دەزگەهان ل هەولێرێ و سلێمانییێ کۆمبووین هەبوو.

- ئەگەرێ دووێ نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن بادینان ب خوە نە، ژ ئەنجامێ کاردانەڤا ژ دیاردا چوویی دروستبووی و پەیدابوون و پێگەهشتنا دەزگەهێن چاپ و رۆژنامەڤانییێ ل بادینان، ڤان نڤیسکار و رۆژنامەڤانان خوە ژ رۆژنامەڤانی و دەزگەهێن پارێزگەهێن دی دوور گرت.

د ئەنجام دا ژی بەرهەمێن ل دهۆکێ دهێنە نڤیسین، ل دهۆکێ دهێنە بەلاڤکرن و تنێ ل دهۆکێ ژی دهێنە خواندن (ڤێ جارێ ژی دەگمەن نەبیت). ئەڤە ژی دیاردا ڤەقەتیان و ژ هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیریە و دیاردەکا مەترسیدارە و نە د بەرژەوەندیا یەکێتیا نەتەوەییدایە و دبیتە ئەگەرێ هندێ پتر ئەڤ دەڤەرە ژ یا دی و ئەڤ پارچەیا وەلات ژ یا دی دوورکەڤیت.

د خەلەکا دی دا دێ چەند هزر و پێشنیازەکان بۆ کێمکرن یان نەهێلانا ڤێ دیاردەیێ بەرچاڤکەین.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

دا ب هەیڤان چاڤەرێ بیت هەتا ڤان دەزگەهان بابەتەکێ وی یان بابەتەکێ کرمانجی بەلاڤدکر. ئەڤ دیاردەیا بەری سەرهلدانێ دەمێ هێژ پرانیا دەزگەهێن چاپ و رۆژنامەڤانیا کوردی ل بەغدا و قوناغا ۱۰- ۱۲ سالێن پشتی سەرهلدانێ دەمێ پرانیا ڤان دەزگەهان ل هەولێرێ و سلێمانییێ کۆمبووین هەبوو.

- ئەگەرێ دووێ نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن بادینان ب خوە نە، ژ ئەنجامێ کاردانەڤا ژ دیاردا چوویی دروستبووی و پەیدابوون و پێگەهشتنا دەزگەهێن چاپ و رۆژنامەڤانییێ ل بادینان، ڤان نڤیسکار و رۆژنامەڤانان خوە ژ رۆژنامەڤانی و دەزگەهێن پارێزگەهێن دی دوور گرت.

دئەنجامدا ژی بەرهەمێن ل دهۆکێ دهێنە نڤیسین، ل دهۆکێ دهێنە بەلاڤکرن و تنێ ل دهۆکێ ژی دهێنە خواندن (ڤێ جارێ ژی دەگمەن نەبیت). ئەڤە ژی دیاردا ڤەقەتیان و ژ هەڤدو دوورکەتنا رەوشەنبیریە و دیاردەکا مەترسیدارە و نە د بەرژەوەندیا یەکێتیا نەتەوەییدایە و دبیتە ئەگەرێ هندێ پتر ئەڤ دەڤەرە ژ یا دی و ئەڤ پارچەیا وەلات ژ یا دی دوورکەڤیت.

د خەلەکا دیدا دێ چەند هزر و پێشنیازەکان بۆ کێمکرن یان نەهێلانا ڤێ دیاردەیێ بەرچاڤکەین.

ڤەقەتیان و ژ هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیری(*)

(٢)

د خەلەکا چوویبدا چەند ئالیەکێن دیاردەیا (ڤەقەتیان و ژ هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیری)یا توشی نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن بادینان بووی مە بەرچاڤکرن، ئەڤ دەڤەرە ل بەر چەندین هوکاران ژ ئالیێ رەوشەنبیریڤە ژ دەڤەرێن دی یێن کوردستانێ ڤەدەر بوویە، بەرهەمێن دهۆکێ ل دهۆکێ دهێنە نڤیسین و ل دهۆکێ دهێنە بەلاڤکرن و تنێ ل دهۆکێ دهێنە خواندن. و ژ بۆ کێمکرنا ڤێ دیاردەیێ دێ چەند هزر و پێشنیازەکان بەرچاڤکەم ب وێ هیڤیێ کەسێن پەیوەندیدار ل سەر راوەستن:

* ل بەراهیێ مە گۆت: هێژ خواندەڤاییێ کوردی ل ڤێ دەڤەرێ پێنەگەهشتیە...، ب هزرا من بەری هەر دەزگەهەکی و کەسەکی ئەرکێ پەروەردێ و مامۆستایانە خواندنا پەرتووک و کۆڤار و رۆژنامەیان ل بەر خویندکاران شرین بکەن، د شیانێن مامۆستایاندا هەیە، سالانە چەند پەرتووکان ب خویندکاری بدەنە خواندن، د دەرسا خوەدا مفای ژێ وەرگریت و وەك خواندەڤایەکێ بەردەوامێ پەرتووکێ بمینیت. گەلۆ ل سنوورێ پارێزگەها دهۆکێ چەند خواندنگەهان پەرتووکخانەیێن ب سەروبەر یان نیڤدەولەمەند هەنە..؟ د دەمەکیدا پرانیا پەروەردەیێن قەزان هەریەکێ کۆڤارەك هەیە و پتریا بەرپەرێن وان چالاکینە..!! ئەگەر پارێزگەهێ

(*) د هژمار ٤٤٠ رۆژا ٢٠١٠/٤/٢٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

کۆڤارەکا پەروەردەیی هەبوایە و دراڤێ مایی ل پەرتووکخانەیان هاتبا مەزاختن دا ئارمانجەکێ مەزنتر دەستڤە ئینیت.

- هەروەکی مە ئاماژە پێکری تێنەگەهشتن ل زاراڤێن هەڤدو د نێڤبەرا هەردو زاراڤەیێن سەرەکی کرمانجیا ژووری و ژێری ژ ئەگەرێن ڤێ دیاردەیێیە، ئەم ناچینە د کووراتیا بابەتیدا، ب کورتی دێ بێژم کو بوویە راستیەك دیرۆکی، کوردی زمانەك جوتستانداردە، دو زاراڤێن خواندنێ هەنە، و نها ژی زاراڤەیێن کرمانجیا ژووری و ژێری دهێتە خواندن. و د دەمەکێ نێزیکدا هەر کوردەك ل هەر جهەکێ کوردستانێ دێ پێدڤی ب هەردو زاراڤان بیت. لەوما پێویستە کار بێتە کرن ل دەڤەرێن ب کرمانجیا ژێری دخوونن ژ رێزێن بەراهیێڤە دەرسەکا کرمانجیا ژووری بخوونن و دەڤەرێن ب کرمانجیا ژووری د خوونن بەروڤاژی، ب رەنگەکی هەتا خویندکارێ کورد قوناغا ئامادەیی داوی دئینیت هەردو زاراڤەیێن سەرەکیێن کوردی ب باشی بزانیت. وی دەمی نە ئاریشا ل زاراڤێن هەڤدو نەگەهشتنێ دمینیت و بەرهەمێ نڤیسکارێ کورد ب هەر زاراڤەکی بیت دێ ل هەموو دەڤەران هێتە خواندن.
- خالەکا دی هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیریا نێڤبەرا دەڤەرا بادینان و باکوور و رۆژئاڤایێ کوردستانێ یە، کو هەردو ب کرمانجیا ژووری دپەیڤن، زێدەباری فاکتەرێ سیاسی و سنووران تیپێن جوداییێن

ئەوا من دڤێت بێژم

ڤەقەتیان و ژ هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیری (٢)

موسەدەق تۆڤی

د خەلەکا چوویی دا چەند ئالیەکێن دیاردەیا (ڤەقەتیان و ژ هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیری) یا توشی نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن بادینان بووی مە بەرچاڤکرن، ئەڤ دەڤەرە ل بەر چەندین هوکاران ژ ئالیێ رەوشەنبیری ڤە ژ دەڤەرێن دی یێن کوردستانێ ڤەدەر بوویە، بەرهەمێن دهۆکێ ل دهۆکێ دهێنە نڤیسین و ل دهۆکێ دهێنە بەلاڤکرن و تنێ ل دهۆکێ دهێنە خواندن. و ژ بۆ کێمکرنا ڤێ دیاردەیێ دێ چەند هزر و پێشنیازەکان بەرچاڤکەم ب وێ هیڤیێ کەسێن پەیوەندیدار ل سەر راوەستن:

ل بەراهیێ مە گۆت: هێژ خواندەڤانێ کوردی ل ڤێ دەڤەرێ پێنەگەهشتیە... ، ب هزرا من بەری هەر دەزگەهەکی و کەسەکی ئەرکێ پەروەردێ و مامۆستایانە خواندنا پەرتووک و کۆڤار و رۆژنامەیان ل بەر خویندکاران شرین بکەن، د شیانێن مامۆستایان دا هەیە، سالانە چەند پەتووکان ب خویندکاری بدەنە خواندن، د دەرسا خوەدا مفای ژێ وەرگریت و وەک خواندەڤانەکێ بەردەوامێ پەرتووکێ بمینیت. گەلۆ ل سنوورێ پارێزگەها دهۆکێ چەند خواندنگەهان پەرتووکخانەیێن ب سەروبەر یان نیڤدەولەمەند هەنە..؟ د دەمەکی دا پرانیا پەروەردەیێن قەزان هەریەکێ کۆڤارەک هەیە و پتریا بەرپەرێن وان چالاکینە..!! ئەگەر پارێزگەهێ کۆڤارەکا پەروەردەیی هەبوایە و دراڤێ مایی ل پەرتووکخانەیان هاتبا مەزاختن دا ئارمانجەکێ مەزنتر دەستڤە ئینیت.

هەروەکی مە ئاماژە پێکری تێنەگەهشتن ل زاراڤێن هەڤدو د نێڤبەرا هەردو زاراڤەیێن سەرەکی کرمانجیا ژووری و ژێری ژ ئەگەرێن ڤێ دیاردەیێ یە، ئەم ناچینە د کووراتیا بابەتی دا، ب کورتی دێ بێژم کو بوویە راستیەک دیرۆکی، کوردی زمانەک جوتستانداردە، دو زاراڤێن خواندنێ هەنە، و نها ژی زاراڤەیێن کرمانجیا ژووری و ژێری دهێتە خواندن. و د دەمەکێ نێزیک دا هەر کوردەک ل هەر جهەکێ کوردستانێ دێ پێدڤی ب هەردو زاراڤان بیت. لەوما پێویستە کار بێتە کرن ل دەڤەرێن ب کرمانجیا ژێری دخوونن ژ رێزێن بەراهیێڤە دەرسەکا کرمانجیا ژووری بخوونن و دەڤەرێن ب کرمانجیا ژووری د خوونن بەروڤاژی، ب رەنگەکی هەتا خویندکارێ کورد قوناغا ئامادەیی داوی دئینیت هەردو زاراڤەیێن سەرەکیێن کوردی ب باشی بزانیت. وی دەمی نە ئاریشا ل زاراڤێن هەڤدو نەگەهشتنێ دمینیت و بەرهەمێ نڤسکارێ کورد ب هەر زاراڤەکی بیت دێ ل هەموو دەڤەران هێتە خواندن.

خالەکا دی هەڤدوورکەتنا رەوشەنبیریا نێڤبەرا دەڤەرا بادینان و باکوور و رۆژئاڤایێ کوردستانێ یە، کو هەردو ب کرمانجیا ژووری دپەیڤن، زێدەباری فاکتەرێ سیاسی و سنووران تیپێن جودایێن نڤیسینێ (لاتینی و عەرەبی) فاکتەرەکێ دیێ ڤەقەتیانێیە. ئەز د بینم ئەگەر وەک حکومەت و رەوشەنبیرێن هەرێمێ رشد بین ل سەر هاڤێتنا چەند پێنگاڤەکان دێ شێین کاریگەریا ڤی فاکتەری کێمکەین، ئەو ژی ل هەموو خواندنگەهێن باشوور خویندکار بەری قوناغا ئامادەیی داوی بینیت فێری خواندن و نڤیسینا لاتینی ببیت، زێدەباری ڤێ چەندی وەزارەتا رەوشەنبیریا هەرێمی و دەزگەهێن دی یێن وەشانێ سالانە چەند پەرتووکێن ل باکوور ب تیپێن لاتینی دهێنە چاپکرن ڤەگوهێزنە سەر تیپێن عەرەبی و چاپ و بەلاڤبکەن، د هەمان دەم دا چەند پەرتووکەکێن ل باشوور هاتینە چاپکرن ڤەگوهێزنە تیپێن لاتینی و چاپبکەن و ل باکوور و رۆژئاڤایێ کوردستانێ بەلاڤبکەن.

دوورکەتنا نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن دەڤەرێ ژ دەزگەهێن چاپ و رۆژنامەڤانیێن پارێزگەهێن دیتر، ڤێ خالێ پتر پەیوەندی ب نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن مە ڤە هەیە، ئەم ژ یێن دی پتر پێدڤینە خوە و بەرهەمێن خوە ب خەلکەکی بدەینە نیاسین، ئەز پێدڤی دبینم ل هەر یەک ژ پارێزگەهێن هەولێر، کەرکووک و سلێمانیێ ژ هەر چاپکریەکێ دەڤەرێ سەد دانە بێنە بەلاڤکرن. د هەمان دەم دا ئەو خوە دوورگرتنا نڤیسکارێن بادینان ژ بەر چەند ئەگەرەکان ژ کۆڤار و رۆژنامەیێن پارێزگەهێن دی، ب تایبەت یێن مەلبەندی گرتیە بەر ئەمینیت و بەرهەمێن خوە د وان جهان دا بەلاڤبکەن. ئەز باوەرم ئەو جهێن سەردەمەکی دەرگەهێن خوە ل بەرهەمێن مە دگرتن، ئەڤرۆ د بەرهەڤن بەرهەمێن مە بەلاڤبکەن و وێ سەرەدەریا دگەل بەرهەمێن نڤیسکارێن دی دکەن د گەل یێن مە بکەن.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

نڤیسینێ (لاتینی و عەرەبی) فاکتەرەکێ دیێ ڤەقەتیانێیە. ئەز د بینم ئەگەر وەك حکومەت و رەوشەنبیرێن هەرێمێ رشد بین ل سەر هاڤێتنا چەند پێنگاڤەکان دێ شێین کاریگەریا ڤی فاکتەری کێمکەین، ئەو ژی ل هەموو خواندنگەهێن باشوور خویندکار بەری قوناغا ئامادەیی داوی بینیت فێری خواندن و نڤیسینا لاتینی ببیت، زێدەباری ڤێ چەندی وەزارەتا رەوشەنبیریا هەرێمی و دەزگەهێن دی یێن وەشانێ سالانە چەند پەرتووکێن ل باکوور ب تیپێن لاتینی دهێنە چاپکرن ڤەگوهێزنە سەر تیپێن عەرەبی و چاپ و بەلاڤبکەن، دهەمان دەمدا چەند پەرتووکەکێن ل باشوور هاتینە چاپکرن ڤەگوهێزنە تیپێن لاتینی و چاپبکەن و ل باکوور و رۆژئاڤایێ کوردستانێ بەلاڤبکەن.

* دوورکەتنا نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن دەڤەرێ ژ دەزگەهێن چاپ و رۆژنامەڤانییێن پارێزگەهێن دیتر، ڤێ خالێ پتر پەیوەندی ب نڤیسکار و رۆژنامەڤانێن مەڤە هەیە، ئەم ژ یێن دی پتر پێدڤینە خوە و بەرهەمێن خوە ب خەلکەکی بدەینە نیاسین، ئەز پێدڤی دبینم ل هەر یەك ژ پارێزگەهێن هەولێر، کەرکووك و سلێمانیێ ژ هەر چاپکریەکێ دەڤەرێ سەد دانە بێنە بەلاڤکرن. د هەمان دەمدا ئەو خوە دوورگرتنا نڤیسکارێن بادینان ژ بەر چەند ئەگەرەکان ژ کۆڤار و رۆژنامەیێن پارێزگەهێن دی، ب تایبەت یێن مەلبەندی گرتیە بەر نەمینیت و بەرهەمێن خوە د وان جهاندا بەلاڤبکەن. ئەز باوەرم ئەو جهێن سەردەمەکی دەرگەهێن خوە ل بەرهەمێن مە دگرتن، ئەڤرۆ د بەرهەڤن بەرهەمێن مە بەلاڤبکەن و وێ سەرەدەریا دگەل بەرهەمێن نڤیسکارێن دی دکەن د گەل یێن مە بکەن.

بلا یاسا مافێن هەر کەسەکی ب پارێزیت(*)

بێ گومان هەر کەسەکی ل هەر جڤاکەکی و هەر بونەوەرەکی ل roوییێ عەردی مافێن خوە هەنە. بەلێ گەلەك جاران جڤاکێن پاشڤەمای، ئایدلوژییێن گرتی و دەستەلاتدارێن ستەمکار، جڤاکی یان هندەك تەخان ژ مافێن وان بێ باهر کرینە. ئەڤە وێ چەندێ ناگەهینیت کو هندەك کەسێن بێ ماف هەبوونە یان هەبن.

خەلکێ کوردستانێ ب درێژیا ژیێ دەولەتا عیراقێ ژ سالا ١٩٢١- ٢٠٠٣بێ باهر بوویە ژ مافێن خوە، تایبەت مافێ ئازادیێ کو ماکا هەموو مافانە، لەوما ژی ب درێژیا ڤی سەردەمی خەبات بۆ دەستڤە ئینانا مافێن خوە کریە و قوربانی داینە. دەمێ ل بهارا١٩٩١ێ ب رەنگەکێ ئازادیێ شاد بووی و ل ٢٠٠٣ئەڤ ئازادیە بەرفرەهتر لێ هاتی، ژ دل ئەڤ ئازادیە هەمبێز کر، هەر کەسەکی، هەر تەخەکێ ڤیا ل ژێر سیهوانا ڤێ ئازادیێ ب مافێن خوە شاد بیت، ژبەر نەبوونا یاسەیەك ڤەگر کو مافێن هەر کەسەکی یان هەر تەخەکێ دیار بکەت ، یان ژ بەر پێگیری نەکرن ب ڤێ یاسایێ ئەگەر هەبیت، رەنگەك هەڤدژی و گێرەشێوێنی د مافاندا دروستبوون، هندەکان پتر ژ مافێن خوە ل سەر حسێبا مافێن خەلکەکێ دن وەرگرتن، مافێن گەلەکان بوونە قوربانی یێن هندەکێن دیتر، وەك دبێژن: هندەك پێ مرن و هندەك بۆ مرن، د ئەنجامدا شەرەنیخ و هەڤرکی و نەدادی د جڤاکێ کوردستانێدا دروستبوون، د ئەنجامدا هەموو تاك و پێکهاتێن جڤاکی ب دروستی نەگەهشتنە مافێن خوە. بۆ نموونە:

(*) د هژمار ٤٤٥ رۆژا ٢٠١٠/٥/٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

★ کرێکاری مافێن خوەیێن رەوا هەنە، د هەماندەمدا خوەدیێ کاری ژی مافێن خوە ل سەر کرێکاری هەنە، ئەگەر یاسایەك نەبیت سنوورێن مافێن هەر یەك ژ وان دیاربکەت و هەر ئێکی بۆ خوە راکێشا، د ئەنجامدا دێ زیان گەهنە هەردو ئالیان.

★ قوتابی مافێن خوە ل سەر پەروەردێ ئانکو دەولەتێ هەنە، بەلێ پێدڤیە یاسایەك یان هندەك رێنماییێن یاسایی مافێن وی بپارێزن و رێکێ نیشا بدەن دێ چاوان داخوازا مافێن خوە کەت. بەروڤاژی ڤێ چەندێ ئەگەر قوتابی وەکی وی ڤیای داخوازا مافێن خوە کرن و بەرامبەر ژی نەزانی دێ چاوان سەرەدەریێ کەت، ئەڤە دێ سەرێ مامۆستا و فەرمانبەرێن پەروەردێ و دەرگەه و پەنجەرەیێن وێ شکێن، ئانکو هێژ قوتابی نە گەهشتینە مافێن خوە و زێدەگاڤی ل سەر مافێن خەلکەکێ دیتر هاتەکرن.

★ هەر گەنجەکی نوو هاتیە دامەزراندن، ماف هەیە بەرەڤ پلەیێن بلندتر بچیت، هەمان دەمدا فەرمانبەرێ بەری وی ب چەند سالەکان هاتیە دامەرزاندن ماف هەیە بەردەوام بەرەڤ پلەیێن بلندتر بچیت و نەهێلیت یێ پشتی وی هاتی جهێ وی ژێ بستینیت، ئەنجام دێ شەرەنیخا نێڤبەرا مافان روودەت و هەردو جوین دێ کەڤنە د هەڤرکیەکا نەرەوا دا، ل ڤێرێ یاسا خزمەتا فەرمانبەریێ و پێگیریکرن پێڤە، ناهێلیت ئاریشە دروست بیت و هەر یەك پلە ل دووڤ پلەیێ، دووڤ مەرجێن باوەرنامێ، سالێن خزمەتێ، شارەزایی و

ئەوا من دڤێت بێژم

بلا یاسا مافێن هەر کەسەکی بپارێزیت

موسەدەق تۆڤی

بێ گومان هەر کەسەکی ل هەر جڤاکەکی و هەر بونەوەرەکی ل روویێ عەردی مافێن خوە هەنە. بەلێ گەلەک جاران جڤاکێن پاشڤەمای، ئایدلوژییێن گرتی و دەستەلاتدارێن ستەمکار، جڤاکی یان هندەک تەخان ژ مافێن وان بێ باهر کرینە. ئەڤە وێ چەندێ ناگەهینیت کو هندەک کەسێن بێ ماف هەبوونە یان هەبن.

خەلکێ کوردستانێ ب درێژیا ژیێ دەولەتا عیراقێ ژ سالا ١٩٢١- ٢٠٠٣ بێ باهر بوویە ژ مافێن خوە، تایبەت مافێ ئازادیێ کو ماکا هەموو مافانە، لەوما ژی ب درێژیا ڤی سەردەمی خەبات بۆ دەستڤە ئینانا مافێن خوە کریە و قوربانی داینە. دەمێ ل بهارا١٩٩١ێ ب رەنگەکێ ئازادیێ شاد بووی و ل ٢٠٠٣ ئەڤ ئازادیە بەرفرەهتر لێ هاتی، ژ دل ئەڤ ئازادیە هەمبێز کر، هەر کەسەکی، هەر تەخەکێ ڤیا ل ژێر سیهوانا ڤێ ئازادیێ ب مافێن خوە شاد بیت، ژبەر نەبوونا یاسەیەک ڤەگر کو مافێن هەر کەسەکی یان هەر تەخەکێ دیار بکەت، یان ژ بەر پێگیری نەکرن ب ڤێ یاسایێ ئەگەر هەبیت، رەنگەک هەڤدژی و گێرەشێوینی د مافان دا دروستبوون، هندەکان پتر ژ مافێن خوە ل سەر حسێبا مافێن خەلکەکێ دن وەرگرتن، مافێن گەلەکان بوونە قوربانی یێن هندەکێن دیتر، وەک دبێژن: هندەک پێ مرن و هندەک بۆ مرن، د ئەنجامدا شەرەنیخ و هەڤرکی و نەدادی د جڤاکێ کوردستانێ دا دروستبوون، د ئەنجام دا هەموو تاک و پێکهاتێن جڤاکی ب دروستی نەگەهشتنە مافێن خوە. بۆ نموونە:

-کرێکاری مافێن خوەیێن رەوا هەنە، د هەماندەم دا خوەدیێ کاری ژی مافێن خوە ل سەر کرێکاری هەنە، ئەگەر یاسایەک نەبیت سنوورێن مافێن هەر یەک ژ وان دیاربکەت و هەر ئێکی بۆ خوە راکێشا، د ئەنجامدا دێ زیان گەهنە هەردو ئالیان.

-قوتابی مافێن خوە ل سەر پەروەردێ ئانکو دەولەتێ هەنە، بەلێ پێدڤیە یاسایەک یان هندەک رێنماییێن یاسایی مافێن وی بپارێزن و رێکێ نیشا بدەن دێ چاوان داخوازا مافێن خوە کەت. بەروڤاژی ڤێ چەندێ ئەگەر قوتابی وەکی وی ڤیای داخوازا مافێن خوە کرن و بەرامبەر ژی نەزانی دێ چاوان سەرەدەریێ کەت، ئەڤە دێ سەرێ مامۆستا و فەرمانبەرێن پەروەردێ و دەرگەه و پەنجەرەیێن وێ شکێن، ئانکو هێژ قوتابی نەگەهشتینە مافێن خوە و زێدەگاڤی ل سەر مافێن خەلکەکێ دیتر هاتەکرن.

-هەر گەنجەکی نوو هاتیە دامەزراندن، ماف هەیە بەرەڤ پلەیێن بلندتر بچیت، هەمان دەم دا فەرمانبەرێ بەری وی ب چەند سالەکان هاتیە دامەرزاندن ماف هەیە بەردەوام بەرەڤ پلەیێن بلندتر بچیت و نەهێلیت یێ پشتی وی هاتی جهێ وی ژێ بستینیت، ئەنجام دێ شەرەنیخا نێڤبەرا مافان روودەت و هەردو جوین دێ کەڤنە د هەڤرکیەکا نەرەوا دا، ل ڤێرێ یاسا خزمەتا فەرمانبەریێ و پێگیریکرن پێڤە، ناهێلیت ئاریشە دروست بیت و هەر یەک پلە ل دووڤ پلەیێ، دووڤ مەرجێن باوەرنامێ، سالێن خزمەتێ، شارەزایی و دلسۆزیێ د کاری دا دێ گەهتە مافێن خوە و بەرەڤ پلەیێن بلندتر چیت.

-وەلاتی ماف هەیە ببیتە خودان خانیەک یان شوقەیەک، دەمێ ئەڤ مافە ل دووڤ هندەک مەرجان وەک خێزانداری، هژمارا زارۆکان، سالێن خزمەتێ و مفا وەرنەگرتنێ... بیت هەرکەسەک دێ گەهیتە مافێ خوە. بەلێ ئەگەر هەرئێکی بۆ خوە و هەر سەندیکایەکێ بۆ ئەندامێن خوە و هەر وەزارەتەکێ بۆ کارمەندێن خوە وی دەمی خوەدی هێز دێ پێ حەمەر بیت و یێ لاواز ژی دێ لاوازتر بیت.

ب دەهان نموونە ژ هەموو پێکهات و تەخێن جڤاکی ل بەر چاڤن، هەموو ژی دیاردکەن: ئەگەر یاسایەک نەبیت مافێن هەر کەسەکی یان تەخەکێ بپارێزیت و سنوورێن وان دیار بکەت، وی دەمی هەر یەک وەک دلێ وی دخوازیت دێ ل مافێن خوە گەریت و دێ مافێن هندەکێن دی بەرزەکەت.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

دلسۆژی دکاریدا دێ گەهتە مافێن خوە و بەرەف پلەیێن بلندتر چیت.

- وەلاتی ماف هەیە ببیتە خودان خانیەك یان شوقەیەك، دەمێ ئەڤ مافە ل دووڤ هندەك مەرجان وەك خێزانداری، هژمارا زارۆکان، سالێن خزمەتێ و مفا وەرنەگرتنێ... بیت هەرکەسەك دێ گەهیتە مافێ خوە. بەلێ ئەگەر هەرئێکی بۆ خوە و هەر سەندیکایەکێ بۆ ئەندامێن خوە و هەر وەزارەتەکێ بۆ کارمەندێن خوە وی دەمی خوەدی هێز دێ پێ حەمەر بیت و یێ لاواز ژی دێ لاوازتر بیت.

ب دەهان نموونە ژ هەموو پێکهات و تەخێن جڤاکی ل بەر چاڤن، هەموو ژی دیاردکەن: ئەگەر یاسایەك نەبیت مافێن هەر کەسەکی یان تەخەکێ بپارێزیت و سنوورێن وان دیار بکەت، وی دەمی هەر یەك وەك دلێ وی دخوازیت دێ ل مافێن خوە گەریت و دێ مافێن هندەکێن دی بەرزەکەت.

بەرەف نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانی*

(١)

ئەگەر ئیدیەمێ شۆرشا گولانێ جهێ خوە نەگرتبا و نەببا (واقعەك) د مەژیێ هەر کوردەکیدا، نها دا ئیدیەمێ نووژەنکرنەڤە یان ڤەژاندنەڤا شۆرشا مەزنا کوردستانێ (شۆرشا ئەیلوولێ) بۆ قوناغا پشتی ٢٦گولانا ١٩٧٦ ژ بزاڤا رزگاریخوازا گەلێ کورد ل باشوورێ کوردستانێ بکار ئینم. ژبەرکو ئەڤ شۆرشە بەردەوامیدانا شۆرشا مەزنا کوردستانێیە ، جهێ جوگرافی هەمان جهە، پێشمەرگە و سەرکردایەتی هەمان کەسن، ئارمانج هەمان ئارمانج و دوژمن هەمان دوژمن، تنێ قوناغەکا جودایە، قوناغا پشتی نسکویەکا لەشکەریە کو ژ ئەنجامێ پیلانەکا هەرێمایەتی و نێڤدەولەتی ب سەرێ شۆرشێ هاتیە، شۆرش هندەك ئالیانڤە زڤریەڤە دەسپێکێ، هەروەك شۆرشێ سەر ژ نوو دەسپێکربیتەڤە.

گرنگی د ناڤیدا نینە، هندی د ناڤەرۆك و ئارمانجاندا هەی، پشتی ٢٦گولانا ١٩٧٦ شۆرشا کوردستانێ ب هەر ناڤەکێ هەبیت ڤەژیاڤە و ب شۆرشا گولانێ هاتە ناڤکرن، ئەڤ ڤەژیانەڤەیە ڤەژیانەك ب هێز و کاریگەر بوو، دیوارێن ئاسنیێن ئاشوپی هەرفاندن یێن داگیرکەران د هزرا خوە دا سنوورێن کوردستانێ پێ پەرژانکرین و دگۆتن: ئێدی چیاییێن (شمال العراق) پێشمەرگەی ب خوەڤە نابیننەڤە. د کاودانەکێ دژوار و پڕ تەنگاڤیدا شۆرش ڤەژیاڤە، د سەروبەرەکیدا هەموو هێزێن دەڤەرێ و

* د هژمارا ٤٥٠ رۆژا ٩ /٥/٢٠١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

هندەکێن نێڤدەولەتی ژی سووند بۆ هەڤدو خوار بوو کو شۆرش ل کوردستانێ روو نەدەنەڤە، هەمان دەم رەشبینی و بێ هیڤیێ پشکەکا مەزن ژ جڤاکێ کوردستانێ ڤەگرتبوو.

د ڤی سەڤایدا شۆرش ڤەژیاڤە، نها دێ هەینە سەر کاکلکا بابەتی و پرسیار کەین کی دزانیت ئەڤ شۆرشە چاوان ڤەژیاڤە..؟ کی ب نهێنیێن ڤێ ڤەژیانەڤێ دزانیت..؟ کی قارەمانێن داستانا ڤێ ڤەژیانەڤێ دنیاسیت..؟ کێ بوون رۆلێ سەرەکی د رێخوشکرنێ بۆ ڤەژیانەڤا شۆرشێدا گێرای..؟ کی بوون یەکەمین پێشمەرگەیێن چیایێن باشوورێ کوردستانێ ب هاتنا خوە شادکرین..؟ کی بوون پێشوازی ل ڤان پێشمەرگەیان کری، د دلێ خوەدا حەواندین..؟ ب دەهان و سەدان پرسیارێن دی کو هەتا نها د دیرۆکا ڤێ شۆرشێدا بێ بەرسڤن..!! کورت و کرمانجی هێژ دیرۆکا شۆرشا گولانێ نەهاتیە نڤیسین و ئەگەر چەند بەرپەرەك ژی هاتبنە نڤیسین چەند دلوپەکن ژ دەریایەکی.

ئەڤرۆ بۆ دەستڤەئینانا چەند زانیاریەکان دەربارەی شۆرشێن شێخ سەعیدێ پیران، ئاگری، شێخ مەحموودێ نەمر، بارزان ..هتد دێ چەندین ژێدەران گەرین و دێ پەنا بەینە بەر ژێدەرێن بیانی داکو چەند بەرپەرەکان ل سەر بنڤیسین، مەرج ژی نینە هەموو ئەو زانیاری د دروستبن و مە توشی چەند خەلەتیێن دیرۆکی نەکەن. هەرچەندە دیرۆکا شۆرشا ئەیلوولێ ژی گەلەك ب کێمی هاتیە نڤیسین. بەلێ دەربارەی شۆرشا گولانێ دێ بێژم: هێژ پرانیا ژێدەرێن شۆرشا گولانێ د زیندوونە و پرانیا

ئەوا من دڤێت بێژم

بەرەڤ نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانێ (١)

موسەدەق تۆڤی

ئەگەر ئیدیەمێ شۆرشا گولانێ جهێ خوە نەگرتبا و نەبیا (واقعەک) د مەژیێ هەر کوردەکی دا، تنها دا ئیدیەمێ نووژەنکرنەڤە یان ڤەژاندنەڤا شۆرشا مەزنا کوردستانێ (شۆرشا ئەیلولێ) بۆ قوناغا پشتی ٢٦ گولانا ١٩٧٦ ژ بزاڤا رزگاریخوازا گەلێ کورد ل باشوورێ کوردستانێ بکار ئینم. ژبەرکو ئەڤ شۆرشە بەردەوامیدانا شۆرشا مەزنا کوردستانێ یە، جهێ جوگرافی هەمان جهە، پێشمەرگە و سەرکردایەتی هەمان کەسن، ئارمانج هەمان ئارمانج و دوژمن هەمان دوژمن، تنێ قۆناغەکا جودایە، قۆناغا پشتی نسکویەکا لەشکەریە کو ژ ئەنجامێ پیلانەکا هەرێمایەتی و نێڤدەولەتی ب سەرێ شۆرشێ هاتیە، شۆرش ژ هندەک ئالیان ڤە زڤریەڤە دەسپێکێ، هەروەک شۆرشێ سەر ژ نوو دەسپێکربیتەڤە.

گرنگی د ئاڤی دا نینە، هندی د ناڤەرۆک و ئارمانجان دا هەی، پشتی ٢٦ گولانا ١٩٧٦ شۆرشا کوردستانێ ب هەر ناڤەکێ هەبیت ڤەژیاڤە و ب شۆرشا گولانێ هاتە ناڤکرن، ئەڤ ڤەژیانەڤەیە ڤەژیانەک ب هێز و کاریگەر بوو، دیوارێن ئاستێن ئاشۆبی هەرفاندن یێن داگیرکەران د هزرا خوە دا سنۆرێن کوردستانێ پێ پەرژانکرین و دگۆتن: ئێدی چیایێن (شمال العراق) پێشمەرگەی ب خوەڤە نابینندڤە. د کاودانەکێ دژوار و پڕ تەنگاڤی دا شۆرش ڤەژیاڤە، د سەروبەرەکی دا هەموو هێزێن دەڤەرێ و هندەکێن نێڤدەولەتی ژی سووند بۆ هەڤدو خوار بۆ کو شۆرش ل کوردستانێ روو نەدەنەڤە، هەمان دەم رەشبینی و بێ هیڤیی پشکەکا مەزن ژ جڤاکێ کوردستانێ ڤەگرتبوو.

د ڤی سەڤای دا شۆرش ڤەژیاڤە، نها دێ ئێینە سەر کاکلکا بابەتی و پرسیارکەین کی دزانیت ئەڤ شۆرشە چاوان ڤەژیاڤە..؟ کی ب نهێنیێن ڤێ ڤەژیانەڤێ دزانیت..؟ کی قارەمانێن داستانا ڤێ ڤەژیانەڤێ دنیاسیت..؟ کێ بوون رۆلێ سەرەکی د رێخوشکرنێ بۆ ڤەژیانەڤا شۆرشێ دا گێرای..؟ کی بوون یەکەمین پێشمەرگەیێن چیایێن باشوورێ کوردستانێ ب هاتنا خوە شادکرین..؟ کی بوون پێشوازی ل ڤان پێشمەرگەیان کری، د دلێ خوەدا حەواندین..؟ ب دەهان و سەدان پرسیارێن دی کو هەتا نها د دیرۆکا ڤێ شۆرشێ دا د بێ بەرسڤن..!! کورت و کرمانجی هێژ دیرۆکا شۆرشا گولانێ نەهاتیە نڤیسین و ئەگەر چەند بەرپەرەک ژی هاتبنە نڤیسین چەند دلوپەکن ژ دەریایەکی.

ئەڤرۆ بۆ دەستڤەئینانا چەند زانیاریەکان دەربارەی شۆرشێن شێخ سەعیدێ پیران، ئاگری، شێخ مەحمودێ نەمر، بارزان ..هتد دێ چەندین ژێدەران گەرین و دێ پەنا بەینە بەر ژێدەرێن بیانی داکو چەند بەرپەرەکان ل سەر بنڤیسین، مەرج ژی نینە هەموو ئەو زانیاری د دروستبن و مە توشی چەند خەلەتیێن دیرۆکی نەکەن. هەرچەندە دیرۆکا شۆرشا ئەیلولێ ژی گەلەک ب کێمی هاتیە نڤیسین. بەلێ دەربارەی شۆرشا گولانێ دێ بێژم: هێژ پرانیا ژێدەرێن شۆرشا گولانێ د زیندوونە و پرانیا وان ژی خواندەڤانن، گەلۆ هێژ ئەڤ ژێدەرێن زیندوو و ئەز باوەرم چەندین بەلگەنامە ژی ل بەر دەستن، چما دیرۆکا ڤێ شۆرشێ ژ زاردەڤێ وانڤە نە نڤیسین.. یان چما ئەو بخوە نا نڤیسن..؟ چما بهێلین نڤشێ پاشەرۆژێ بۆ هندەک پێزانینان ل ڤێرێ و وێراهە یان ل ژێدەرێن بیانی ل هندەک زانیاریان دەربارەی ڤێ شۆرشێ بگەرێن..؟ مەرج نینە ئەو ژی راستبن..!!

ل داویێ ژ مێژ وەرە دەمێ هاتی دەست ب نڤیسینەکا راست و دروست و زانستیا شۆرشا گولانێ بێتە کرن، لیژنەک یان نڤیسینگەهەک ژ کەسێن شارەزا ب پشکداریا کەسێن پشکدار د رووداێن بەراهیێ یێن دەسپێکا شۆرشێ بهێتە پێکئینان و چەند لیژنەکێن لاوەکی هەریەک ل پارێزگەهەکێ د گەل دا دەست ب تومارکرن و نڤیسینا رووداێن شۆرشێ بکەن، ژ یەکەمین کومبوونا ب مەرەما دەسپێکرنەڤا شۆرشێ هاتیەکرن، ژ یەکەمین پێشمەرگەیێن یەکەمین چریسکا شۆرشێ هەلکری دەست پێ بکەن و قۆناغ قۆناغ بنڤیسن، ئەز دبێژم دەم پێ هاتی، شیان ژی هەنە، ژێدەر و بەلگەنامە ژی هەنە.

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

وان ژی خواندەڤانن، گەلۆ هێژ ئەڤ ژێدەرێن زیندوو و ئەز باوەرم چەندین بەلگەنامە ژی ل بەر دەستن، چما دیرۆکا ڤێ شۆرشێ ژ زاردەڤێ وانڤە نە نڤیسین.. یان چما ئەو بخوە نا نڤیسن..؟ چما بهێلین نڤشێ پاشەرۆژێ بۆ هندەك پێزانینان ل ڤێرێ و وێراهە یان ل ژێدەرێن بیانی ل هندەك زانیاریان دەربارەی ڤێ شۆرشێ بگەرییێن..؟ مەرج نینە ئەو ژی راستبن..!!

ل داوییێ ژ مێژ وەرە دەمێ هاتی دەست ب نڤیسینەکا راست و دروست و زانستیا شۆرشا گولانێ بێتە کرن، لیژنەك یان نڤیسینگەهەك ژ کەسێن شارەزا ب پشکداریا کەسێن پشکدار د روودانێن بەراهیێ یێن دەسپێکا شۆرشێ بێتە پێکئینان و چەند لیژنەکێن لاوەکی هەریەك ل پارێزگەهەکێ دگەلدا دەست ب تومارکرن و نڤیسینا رووداننێن شۆرشێ بکەن، ژ یەکەمین کومبوونا ب مەرەما دەسپێکرنەڤا شۆرشی هاتیەکرن، ژ یەکەمین پێشمەرگەیێن یەکەمین چریسکا شۆرشێ هەلکری دەست پێ بکەن و قوناغ قوناغ بنڤیسن، ئەز دبێژم دەم یێ هاتی، شیان ژی هەنە، ژێدەر و بەلگەنامە ژی هەنە.

بەرەف نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانێ(*)

(٢)

((عالەك ژ سورا هەبی سالا دی وەفات کر رەحمەتا خودێ لێبە گونەهێن وی بغەفرینە ناڤێ وی حاجی عەبدولقادر بی...هتد))، ئەڤ چەند پەیڤە دەسپێکا کورتە بابەتەکینە دەربارەی (حاجی قادرێ کویی) د هژمار٣ رۆژناما (کوردستان)دا هاتیە بەلاڤکرن، ئەو رۆژناما یەکەم هژمارا وێ ل ٢٢نیسانا ١٨٩٨ هاتیە بەلاڤکرن.

هەتا دیتنەڤا ڤێ رۆژنامەیێ بۆچوونێن جودا دەربارەی سالا مرنا حاجی قادری هەبوون. ب ڤان پەیڤان راستیا سالا مرنا حاجی قادری کو سالا ١٨٩٧یێیە هاتە سەلماندن، هەروەکی رۆژنامێ دیارکری، سالا بەری دەرچوونا وێ ئانکو سالا ١٨٩٧ێ وەغەرا داویێ کریە و چ گومان تێدا نەهێلا.

ب ڤێ نموونەیێ کو گرنگیا بەلگەنامە و چاپکریان (هەر رەنگەکێ هەبن) ددەت دیارکرن، دێ بەردەوامیێ ب بابەتێ خوە (بەرەف نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانێ) دەین و بەری هەر تشتەکێ دێ بێژم: بۆ تومارکرن و نڤیسینا ڤێ دیرۆکێ دێ وەك ژێدەر گەلەك پێدڤی بەلگەنامە و ئەدەبیاتێن شۆرشێ بین.

بەلگەنامە: رەشنڤیسێ کومبوونێن سەرکردایەتیا سیاسی و لەشکەری، بروسکە و نڤیسارێن نێڤبەرا سەرکردایەتی و پێکهاتێن لەشکەری و حزبی، بەیاننامە و رێنماییێن سەرکردایەتیێ و کەسێن خوەدی بریار د شۆرشێدا بەلاڤکرین، نامە و

(*) د هژمار ٤٥٥ رۆژا ٢٠١٠/٥/١٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

نڤیسین و بیرئانینێن نێڤبەرا سەکردایەتی و کادران و خەلکەکێ دی ل کوردستانێ و هەرێمێ و جیهانی، بەلگەنامەیێن پەیوەندیدار ب شۆرشێڤە د ئەرشیفێ دەولەتێن دراوسێ و یێن دیتردا...هتد ڤەدگریت. ئەدەبیات ژی هەموو چاپکری ژ پەرتووک، بەلاڤۆك، کۆڤار و رۆژنامەیێن شۆرشێ ل دەڤەرێن رزگارکری، پەنابەریێ و دەرڤەی وەلاتی بەلاڤکرین، دەقێ گوتار و شرۆڤەکرنێن سیاسی و بەلاڤۆکێن دەنگوباسان یێن ل ئێزگێ دەنگێ کوردستانێ و ئێزگێن دی یێن شۆرشێ هاتینە بەلاڤکرن (ئەگەر مابن)، هەمان دەمدا هەر تشتەکێ پەیوەندی ب شۆرشێڤە هەی و ل راگەهاندنێن دەولەتێن دراوسێ و جیهانێ هاتینە بەلاڤکرن...هتد ڤەدگریت.

ب بەراورد دگەل شۆرشا ئەیلوولێ د ڤی واریدا شۆرشا گولانێ دەولەمەند ترە. هێژ دەمەکێ درێژ ب سەر شۆرشا گولانێرا نەبۆریە، ئەز باوەرم پرانیا بەلگەنامە و ئەدەبیاتێن وێ دێ دەست کەڤن، هەروەسان د سەردەمێ ڤێ شۆرشێدا پتر دەلیڤە هەبوو بەلگەنامە و ئەدەبیاتێن شۆرشێ بچنە دەرڤەی وەلاتی و ل وێرێ بێنە پاراستن، ئەوێن نها ل کوردستانێ دەست نەکەڤن دبیت ل دەرڤە ل جەم خەلکەکێ خوەیی و بیانی د پاراستینە، وێ ژی ژبیر نەکەین د سەردەمێ شۆرشا گولانێدا شیانێن چاپێ (هەرچەندە دەسپێکی و سادە بوو) پتر ل بەر دەستان بوون، زێدەباری ڤێ هەموویێ رێژا خویندەواریێ و هەلگرێن

ئەوا من دڤێت بێژم

بەرەڤ نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانێ (٢)

موسەدەق تۆڤی

((عالمەک ژ سورا هەبی سالا دی وەفات کر رەحمەتا خودێ لێبە گونەهێن وی بغەفرینە ناڤێ وی حاجی عەبدولقادر بی...هتد))، ئەڤ چەند پەیڤە دەسپێکا کورتە بابەتەکینە دەربارەی (حاجی قادرێ کویی) د هژمار٣ رۆژناما (کوردستان)دا هاتیە بەلاڤکرن، ئەو رۆژناما یەکەم هژمارا وێ ل ٢٢ نیسانا ١٨٩٨ هاتیە بەلاڤکرن.

هەتا دیتنەڤا ڤێ رۆژنامەیێ بۆچوونێن جودا دەربارەی سالا مرنا حاجی قادری هەبوون. ب ڤان پەیڤان راستیا سالا مرنا حاجی قادری کو سالا ١٨٩٧یە هاتە سەلماندن، هەروەکی رۆژنامێ دیارکری، سالا بەری دەرچوونا وێ ئانکو سالا ١٨٩٧وەغەرا داویێ کریە و چ گومان تێدا نەهێلا.

ب ڤێ نموونەیێ کو گرنگیا بەلگەنامە و چاپکریان (هەر رەنگەکێ هەبن) دەدەت دیارکرن، دێ بەردەوامیێ ب بابەتێ خوە (بەرەڤ نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانێ) دەین و بەری هەر تشتەکێ دێ بێژم: بۆ تومارکرن و نڤیسینا ڤێ دیرۆکێ دێ وەک ژێدەر گەلەک پێدڤی بەلگەنامە و ئەدەبیاتێن شۆرشێ بین.

بەلگەنامە: رەشنڤیسێ کومبوونێن سەرکردایەتیا سیاسی و لەشکەری، بروسکە و نڤیسارێن نێڤبەرا سەرکردایەتیا و پێکهاتێن لەشکەری و حزبی، بەیاننامە و رێنماییێن سەرکردایەتییێ و کەسێن خوەدی بریار د شۆرشێ دا بەلاڤکرین، نامە و نڤیسین و بیرئانینێن نێڤبەرا سەکردایەتی و کادران و خەلکەکێ دی ل کوردستانێ و هەرێمێ و جیهانی، بەلگەنامەیێن پەیوەندیدار ب شۆرشێڤە د ئەرشیفێ دەولەتێن دراوسێ و یێن دیتردا...هتد ڤەدگریت. ئەدەبیات ژی هەموو چاپکری ژ پەرتووک، بەلاڤۆک، کۆڤار و رۆژنامەیێن شۆرشێ ل دەڤەرێن رزگارکری، پەنابەریێ و دەرڤەی وەلاتی بەلاڤکرین، دەقێ گوتار و شرۆڤەکرنێن سیاسی و بەلاڤۆکێن دەنگوباسان یێن ل ئێزگێ دەنگێ کوردستانێ و ئێزگێن دی یێن شۆرشێ هاتینە بەلاڤکرن (ئەگەر مابن)، هەمان دەمدا هەر تشتەکێ پەیوەندی ب شۆرشێ ڤە هەی و ل راگەهاندنێن دەولەتێن دراوسێ و جیهانێ هاتینە بەلاڤکرن...هتد ڤەدگریت.

ب بەراورد دگەل شۆرشا ئەیلولێ د ڤی واری دا شۆرشا گولانێ دەولەمەند ترە. هێژ دەمەکێ درێژ ب سەر شۆرشا گولانێرا نەبۆریە، ئەز باوەرم پرانیا بەلگەنامە و ئەدەبیاتێن وێ دێ دەست کەڤن، هەروەسان د سەردەمێ ڤێ شۆرشێ دا پتر دەلیڤە هەبوو بەلگەنامە و ئەدەبیاتێن شۆرشێ بچنە دەرڤەی وەلاتی و ل وێرێ بێنە پاراستن، ئەوێن نها ل کوردستانێ دەست نەکەڤن دبیت ل دەرڤە ل جەم خەلکەکێ خوەیی و بیانی د پاراستینە، وێ ژی ژبیر نەکەین د سەردەمێ شۆرشا گولانێدا شیانێن چاپێ (هەرچەندە دەسپێکی و سادە بوو) پتر ل بەر دەستان بوون، زێدەباری ڤێ هەموویێ رێژا خویندەواریێ و هەلگرێن باوەرنامان د ناڤ رێزێن شۆرشا گولانێدا پتر بوون.

ب ڤێ چەندێ ژێدەرەکێ دی یێ سەرەکی و گرنگێ شۆرشا گولانێ دێ ب ساناهی کەڤیتە بەر دەست، تنێ لیژنا د خەلەکا چوویی دا مە پێشنیازکری خەمێ لێ بخۆت و لێ بگەریێت و ل ڤێرێ و وێراهە کۆمبکەت. ب ڤی ژێدەری و ژێدەرێ زیندوویێ مە ئاماژە پێکری و ب مفا وەرگرتن ژ ژێدەرێن دیتر، دێ رێک هێتە خوشکرن و کار ب ساناهی کەڤیت بۆ ئەرکێ پیروزێ نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانێ. ل داویێ دێ بێژم: یا هێژ گرنگتر ئەوە لیژنا ب ڤی ئەرکی د هێتە راسپاردن ژ وان کەسان بیت یێن هزرێ ل هندێ دکەن دێ چاوان کارەکێ باشتر کەن، نە ئەو کەسەبن یێن هزرێ ل هندێ دکەن دێ چەند گەهیتێ.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

باوەرنامان د ناڤ رێزێن شۆرشا گولانێدا پتر بوون.

ب ڤێ چەندێ ژێدەرەکێ دی یێ سەرەکی و گرنگێ شۆرشا گولانێ دێ ب ساناهی کەڤیتە بەر دەست، تنێ لیژنا د خەلەکا چوونیدا مە پێشنیازکری خەمێ لێ بخۆت و لێ بگەریێت و ل ڤێرێ و وێراهە کۆمبکەت. ب ڤی ژێدەری و ژێدەرێ زیندوویێ مە ئاماژە پێکری و ب مفا وەرگرتن ژ ژێدەرێن دیتر، دێ رێك هێتە خوشکرن و کار ب ساناهی کەڤیت بۆ ئەرکێ پیروزێ نڤیسینا دیرۆکا شۆرشا گولانێ. ل داویێ دێ بێژم: یا هێژ گرنگتر ئەوە لیژنا ب ڤی ئەرکی د هێتە راسپاردن ژ وان کەسان بیت یێن هزرێ ل هندێ دکەن دێ چاوان کارەکێ باشتر کەن، نە ئەو کەسەبن یێن هزرێ ل هندێ دکەن دێ چەند گەهیتێ.

نه عیراقا (موحد) و نه ژی یا (اتحادی) (*)

نڤیسکار یوسف سەبری د هژمارا ٤٦٠ ڤێ رۆژنامەیێدا بابەتەك ب ناڤێ ﴿عیراقا (موحد) و عیراقا (اتحادی)﴾ بەلاڤکریە، ب بەرچاڤکەکا سیاسی هەردو سیستەم بۆ برێڤەبرنا دەستەلاتداریا عیراقێ شروڤە کرینە، خالا هەرە گرنگ کو نڤیسکارێ ئاماژە پێکری ئەوە دەمێ دەربارەی هەلگرێن هزرا ڤان سیستەمان گۆتی: (کو د راستیا خۆدا سەرکردە و سەرکێشێن ڤان لایەنان دەربرینێ ژ رێژەیەکا بەرچاڤا شەقامێ خۆ دکەن، ئانکو ئەڤ دابەشبوونە کووراتیا خۆیا سیاسی و جڤاکی و رەوشەنبیری هەیە). ئەڤە ئەو راستیە یا کو پێویستە هەر کوردەك بزانیت کو هەر کارەسات و جینوسایدەکا ژ سالا ١٩٢١ڤە ب سەرێ خەلکێ کوردستانێ هاتی و ب دەستێن حکومەتێن عیراقێ هاتیە (و دهێتە) ئەنجامدان، چ سەر دەمێ عیراقا (موحد) و چ ل سەردەمێ نها ئەم د بێژینێ عیراقا (اتحادی) ب پشتەڤانیا وێ رێژەیا بەرچاڤا شەقامێ عیراقێ ئانکو عەرەبێن عیراقی هاتیە ئەنجامدان. و ئەوا نڤیسکار دبێژیتێ: (نەهامەتییا ڤان ٩٠ سالێن بۆری عیراق وێران و کاڤل کری و پێکهاتەکێ ژ گەلێن عیراقێ پێکهاتێن دیتر بەرەف ئیبادەکرنێ دبرن...هتد)، تنێ بۆ مە کوردستانیان نەهامەتی بوو، لێ بۆ عەرەبێن عیراقێ ب هەردو جوینڤە خێر و بێر بوو...!! دبیت پرسیار بێتەکرن ئەڤە چ خێر و بێر بوو گەهشتیە وان...؟ د بەرسڤێدا دێ بێژین ل دیرۆکێ بزڤرن بەری سالا ١٩٢١ سنوورێن دەڤەرێن عەرەبنشین ل کیرێ بوون و ئەڤرۆ ل کودەرێنە...؟ تنێ وەك بەلگە دێ ئاماژە ب

(*) د هژمار ٤٧٠رۆژا ٦/٦/٢٠١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

نموونەکێ کەین: هەتا سالا ١٩٣٣ ل دوورێن مەزارێ نەبی یونسێ مووسلێ تنێ ٦٤مال ئەو ژ کورد و تورکمان هەبوون، ئەوا ئەڤرۆ دبێژنێ (ساحل الایسر) و هێرڤەتر ژی یەك مال یان یەك کوونێ عەرەبان لێ نەبوو..!! بەلێ بەری سەرهلدانا ١٩٩١ێ سنوورێن دەڤەرێن عەرەبنشین ل مالتایێ و گەلیێ زاخۆ بوون، ئەگەرشۆرش و سەرهلدان نەبوایە نها ل نیروەرێکان بوانە و ل هەموو دەڤەرێن دی یێن کێشەدار یان ناکوکی ل سەر هەی (راسترە بێژین دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ) ب هەمان شێوە.

ئەڤە ئەو نەهامەتیەیە یا کوردستانیان و ئەو خێرو بێرەیە یا عەرەبان ژ عیراقا (موحد) دیتی، لەوما ژی عیراقا (موحد) کووراتیا خوەیا سیاسی جڤاکی رەوشەنبیری د مەژیێ هەر عەرەبەکێ عیراقیدا هەیە و رازی نابیت ئەو خێر و بێرێن ژ دەولەت ڤی سیستەمی دەستکەتین ژ دەست بدەت و پشتەڤانیا سیستەمێ عیراقا (اتحادی) بکەت، ئەگەر کەسانەك هەبن وەك نڤیسکار دبێژیت: (هێزەکا کێما سیاسیێن لیبرالێن عیراقێنە...). ژبیر نەکەین ئەو هێزا کێم بەری ٩نیسانا ٢٠٠٣ێ هێژ پتر بوون، بەلێ دەمێ دەستەلاتێ عیراقێ گرتیە دەست یان دگرنە دەست، دەست ژ وان بەرژەوەندیان بەرنادەن یێن وان و خەلکێ وان د عیراقا (موحد)دا دەستڤەئینایێن و دئینن،

ئەزموونا مە دگەل دەستەلاتداریا بەغدا پشتی ٢٠٠٣ێ کو ئەم خوە ب پشکەك ژ دەستەلاتی دزانین و

نە عیراقا (موحد) و نە ژی یا (اتحادی)

موسەدەق تۆڤی

نڤیسکار یوسف سەبری د هژمارا ٤٦٠ ڤێ رۆژنامەیێ دا بابەتەک ب ناڤێ (عیراقا (موحد) و عیراقا (اتحادی) بەلاڤکریە، ب بەرچاڤکەکا سیاسی هەردو سیستەم بۆ بریڤەبرنا دەستەلاتداریا عیراقێ شروڤە کرینە، خالا هەرە گرنگ کو نڤیسکارێ ئاماژە پێکری ئەوە دەمێ دەربارەی هەلگرێن هزرا ڤان سیستەمان گۆتی: (کو د راستیا خۆ دا سەرکردە و سەرکێشێن ڤان لایەنان دەربرینێ ژ رێژەیەکا بەرچاڤا شەقامێ خۆ دکەن، ئانکو ئەڤ دابەشبوونە کووراتیا خۆیا سیاسی و جڤاکی و رەوشەنبیری هەیە). ئەڤە ئەو راستیە یا کو پێویستە هەر کوردەک بزانیت کو هەر کارەسات و جینوسایدەکا ژ سالا١٩٢١ڤە ب سەرێ خەلکێ کوردستانێ هاتی و ب دەستێن حکومەتێن عیراقێ هاتیە (و دهێتە) ئەنجامدان، چ سەر دەمێ عیراقا (موحد) و چ ل سەردەمێ نها ئەم د بێژینێ عیراقا (اتحادی) ب پشتەڤانیا وێ رێژەیا بەرچاڤا شەقامێ عیراقێ ئانکو عەرەبێن عیراقی هاتیە ئەنجامدان. و ئەوا نڤیسکار دبێژیتێ: (نەهامەتیا ڤان ٩٠ سالێن بۆری عیراق وێران و کاڤل کری و پێکهاتەکێ ژ گەلێن عیراقێ پێکهاتێن دیتر بەرەف ئیبادەکرنێ دبرن...هتد)، تنێ بۆ مە کوردستانیان نەهامەتی بوو، لێ بۆ عەرەبێن عیراقێ ب هەردو جوین ڤە خێر و بێر بوو...!! دبیت پرسیار بێتەکرن ئەڤە چ خێر و بێر بوو گەهشتیە وان...؟ د بەرسڤێ دا دێ بێژین ل دیرۆکێ بزڤرن بەری سالا ١٩٢١ سنوورێن دەڤەرێن عەرەبنشین ل کیرێ بوون و ئەڤرۆ ل کودەرێنە...؟ تنێ وەک بەلگە دێ ئاماژە ب نموونەکێ کەین: هەتا سالا ١٩٣٣ ل دوورێن مەزارێ نەبی یونسێ مووسلێ تنێ ٦٤مال ئەو ژ کورد و تورکمان هەبوون، ئەوا ئەڤرۆ دبێژنێ (ساحل الایسر) و هێرڤەتر ژی یەک مال یان یەک کوونێ عەرەبان لێ نەبوو..!! بەلێ بەری سەرهلدانا١٩٩١ێ سنوورێن دەڤەرێن عەرەبنشین ل مالتایێ و گەلیێ زاخۆ بوون، ئەگەرشۆرش و سەرهلدان نەبوایە نها ل نیروەرێکان بوانە و ل هەموو دەڤەرێن دی یێن کێشەدار یان ناکوکی ل سەر هەی (راسترە بێژین دەڤەرێن داگیرکرێن کوردستانێ) ب هەمان شێوە.

ئەڤە ئەو نەهامەتیەیە یا کوردستانیان و ئەو خێرو بێرەیە یا عەرەبان ژ عیراقا (موحد) دیتی، لەوما ژی عیراقا (موحد) کووراتیا خودیا سیاسی جڤاکی رەوشەنبیری د مەژیێ هەر عەرەبەکێ عیراقی دا هەیە و رازی نابیت ئەو خێر و بێرێن ژ دەولەت ڤی سیستەمی دەستکەتین ژ دەست بدەت و پشتەڤانیا سیستەمێ عیراقا (اتحادی) بکەت. ئەگەر کەسانەک هەبن وەک نڤیسکار دبێژیت: (هێزەکا کێما سیاسیێن لیبرالێن عیراقێنە...). ژبیر نەکەین ئەو هێزا کێم بەری ٩ نیسانا ٢٠٠٣ێ هێژ پتر بوون، بەلێ دەمێ دەستەلاتێ عیراقێ گرتیە دەست یان دگرنە دەست، دەست ژ وان بەرژەوەندیان بەرنادەن یێن وان و خەلکێ وان د عیراقا (موحد)دا دەستڤەئینایێن و دئینن،

ئەزموونا مە دگەل دەستەلاتداریا بەغدا پشتی ٢٠٠٣ێ کو ئەم خوە ب پشکەک ژ دەستەلاتێ دزانین و خوەدی دەستوورەک فیدرال ئانکو (اتحادی)یە ئەو راستیە سەلماند، کو ئەگەر دەستوورەک فیدرال ژی هەبیت لێ عەقلیەتا سیاسی جڤاکی رەوشەنبیریا عەرەبێن عیراقێ ب هەردو مەزهەب ڤە نە دگەل سیستەمێ فیدرالی (عیراقا اتحادی)یە. ئەگەر ئەم کورد ببینین: (عیراق تنێ ب فیدرالیێ دبیتە وەلاتەکێ ئارام و بەختەوەر)، ئەو بەروڤاژی ڤێ چەندێ خوە بەختەوەر دبینن. ل داویێ مە بڤێت و نەڤێت عیراقا (موحد) نەما و عیراقا (اتحادی) ژی زارۆکەکە شەلەلی هاتیە سەر دنیایێ و ناکەڤیتە سەر پێیان. راستترە بێژین زارۆکەکە سەر ب خودانان ڤە، خودان ژی هەلگرێن هزرا عیراقا (موحد)ن.

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

خوەدی دەستوورەك فیدرال ئانکو (اتحادی)یە ئەو راستیە سەلماند، کو ئەگەر دەستوورەك فیدرال ژی هەبیت لێ عەقلیەتا سیاسی جڤاکی رەوشەنبیریا عەرەبێن عیراقێ ب هەردو مەزهەبڤە نە دگەل سیستەمێ فیدرالی (عیراقا اتحادی)یە. ئەگەر ئەم کورد ببینین: (عیراق تنێ ب فیدرالیێ دبیتە وەلاتەکێ ئارام و بەختەوەر)، ئەو بەروڤاژی ڤێ چەندێ خوە بەختەوەر دبینن. ل داویێ مە بڤێت و نەڤێت عیراقا (موحد) نەما و عیراقا (اتحادی) ژی زارۆکەکە شەلەلی هاتیە سەر دنیایێ و ناکەڤیتە سەر پییان. راستترە بێژین زارۆکەکە سەر ب خودانانڤە، خودان ژی هەلگرێن هزرا عیراقا (موحد)ن.

دۆز خورماتو نموونەك ژ عیراقا (موحد) (*)

د كوژیێ خوەیێ یەكشەمبیا چوویدا ل ژێر ناڤێ ﴿نە عیراقا موحد نە ژی یا (اتحادی)﴾ مە دیاركر هەر كارەسات و جینوسایدەكا ب سەرێ خەلكێ كوردستانێ هاتی و ب دەستێن حكومەتێن عیراقێ هاتیە (و دهێتە) ئەنجامدان ب پشتەڤانیا رێژەیەكا بەرچاڤا عەرەبێن عیراقێ هاتیە ئەنجامدان. چەند رۆژەك پێڤە نەچوون ب دروستی ل شەڤا چوارشەمبی ٦/٩ كەنالێ K.TV د نووچەیەكیدا راگەهاند: كو دەستەلاتدارێن پارێزگەها سەلاحەددین (تكریت) دەست ب هەوەكا بەرفرەها دژایەتیا كوردان ل قەزا دۆزخورماتو كریە، چەندین پلەدارێن كورد د دەزگەهێ پولیساندا ژ ئەركێن وان لادایینە، نڤیسینێن كوردی ل سەر دەزگەهێن رەسمی و جهێن دی یێن بازێری قەدەغە كرینە...هتد.

بەراهییێ پێدڤیە بێژین: دۆزخورماتو ژ قەزاییێن سەر ب پارێزگەها كەركووكێ بوو، پرانیا خەلكێ وێ كورد و هندەك توركمان بوون، رژێما بەعسی ب مەرەما كێمكرنا كوردان ل كەركووكێ و عەرەبكرنا پارێزگەهێ ل نیڤا دووێ ژ سالێن حەفتێیان قەزا ناڤبری ژ كەركووكێ ڤەكر و دا دگەل پارێزگەها سەلاحەددینا خوەدی پرانیا عەرەبی و نوو دامەزراندی. ژ وی دەمی و هەتا نیسانا ٢٠٠٣ێ بەردەوام كارێ ب عەرەبكرنا ڤێ قەزاییێ هاتیە كرن. ژ نەمانا رژێمێ و هەتا نها ئەڤ قەزایە هێژ سەر ب پارێزگەها سەلاحەددینە، ژ وان دەڤەرێن داگیركریێن كوردستانێیە یێن بەر مادێ ١٤٠ێ دەستوورێ عیراقێ دكەڤن، حكومەتا هەرێما

(*) د هژمار ٤٧٥ رۆژا ٢٠١٠/٦/١٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

کوردستانێ ژ بودجەیا هەرێمێ هندەك خزمەتگوزاری لێ ئەنجامداینە و هندەك خواندنگەهێن کوردی لێ ڤەکرینە. بەلێ هەلگرێن هزرا عیراقا (موحد) وەك د کوژیێ هەفتیا چوویدا مە گۆتی: دەست ژ وان دەسکەفتان بەرنادەن یێن وان ژ عیراقا (موحد) دەستڤە ئینااین (و دئینن)، لەوما ژی هێژ د هزرا واندا عیراق عیراقا (موحد)ە و سیستەم هەمان سیستەمە و هەمان سەرەدەریێ دگەل ڤێ قەزایا د بنیاتدا کوردستانی دکەن، نەك رازی نابن مادێ ١٤٠ ژ ڤێ قەزایێ بگریت، بەلکی ژ بەرکو دەستەلاتێ پارێزگەها سەلاحەددین دەستێن واندایە، ب ڤی دەستەلاتی یێ دژایەتیا کوردستانیەتا قەزایێ و زمانێ کوردی و ئەو خزمەتگوزارییێن حکومەتا هەرێمی بۆ قەزایێ ئەنجامداین دکەن، و رێ ل بەر بچووکترین مافێن کوردان ل دۆزخورماتو وەك نڤیسینا سەردەرگەهەکێ دەزگەهەکا فەرمی ب کوردی دگرن.

گەلۆ دۆزخورماتو نموونەکا کوردییە د عیراقا (موحد)ا جاران و ل ژێر دەستەلاتێ هەلگرێن هزرا عیراقا (موحد)ا نها ئەوا تنێ ئەم دبێژینێ عیراقا فیدرال (اتحادی)، و دڤەرێن دی یێن داگیرکرییێن کوردستانێ یێن دووری دەستەلاتێ حکومەتا هەرێمێ د هەمان کاودانێ دۆزخورماتو دا دژین ئەگەر خرابتر نەبن. ئەڤە ژی وێ راستیێ دیار دکەت کو پێدڤیە هەر کوردەك ئاگادار بیت کو عەرەب هێژ ب عەقلیەتا عیراقا (موحد)ا سەردەمێ بەعسیان هزر دکەن و خوە ب ئاغا

ئەوا من دڤێت بێژم

دۆزخورماتو نموونەیەک ژ عیراقا (موحد)

موسەدەق تۆڤی

د کوژیێ خوەیێ یەکشەمبیا چوویی دا ل ژێر ناڤێ [نە عیراقا (موحد) نە ژی یا (اتحادی)] مە دیارکر هەر کارەسات و جینوسایدەکا ب سەرێ خەلکێ کوردستانێ هاتی و ب دەستێن حکومەتێن عیراقێ هاتیە (و دهێتە) ئەنجامدان ب پشتەڤانیا رێژەیەکا بەرچاڤا عەرەبێن عیراقێ هاتیە ئەنجامدان. چەند رۆژەک پێڤە نەچوون ب دروستی ل شەڤا چوارشەمبی ٦/٩ کەنالێ K.TVد نووچەیەکی دا راگەهاند: کو دەستەلاتدارێن پارێزگەها سەلاحەدین (تکریت) دەست ب هەودکا بەرفرەها دژایەتیا کوردان ل قەزا دۆزخورماتو کریە، چەندین پلەدارێن کورد د دەزگەهێ پولیسان دا ژ ئەرکێن وان لادایە، نڤیسینێن کوردی ل سەر دەزگەهێن رەسمی و جهێن دی یێن بازێری قەدەغە کرینە...هتد.

ل بەراهیێ پێدڤیە بێژین: دۆزخورماتو ژ قەزایێن سەر ب پارێزگەها کەرکووکێ بوو، پرانیا خەلکێ وێ کورد و هندەک تورکمان بوون، رژێما بەعسی ب مەرەما کێمکرنا کوردان ل کەرکووکێ و عەرەبکرنا پارێزگەهێ ل نیڤا دووێ ژ سالێن حەفتێیان قەزا ناڤبری ژ کەرکووکێ ڤەکر و دا دگەل پارێزگەها سەلاحەدینا خوەدی پرانیا عەرەبی و نوو دامەزراندی. ژ وی دەمی و هەتا نیسانا ٢٠٠٣ێ بەردەوام کارێ ب عەرەبکرنا ڤێ قەزایێ هاتیە کرن. ژ نەمانا رژێمێ و هەتا نها ئەڤ قەزایە هێژ سەر ب پارێزگەها سەلاحەدینە، ژ وان دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانیێیە یێن بەر مادێ ١٤٠ێ دەستووریێ عیراقێ دکەڤن، حکومەتا هەرێما کوردستانێ ژ بودجەیا هەرێمێ هندەک خزمەتگوزاری لێ ئەنجامداینە و هندەک خواندنگەهێن کوردی لێ ڤەکرینە. بەلێ هەلگرێن هزرا عیراقا (موحد) وەک د کوژیێ هەفتیا چوویی دا مە گۆتی: دەست ژ وان دەسکەفتان بەرنادەن یێن وان ژ عیراقا (موحد) دەستڤە ئینااین (و دئینن)، لەوما ژی هێژ د هزرا وان دا عیراق عیراقا (موحد)ە و سیستەم هەمان سیستەمە و هەمان سەرەدەریێ دگەل ڤێ قەزایا د بنیات دا کوردستانی دکەن، نەک رازی نابن مادێ ١٤٠ ژ ڤێ قەزایێ بگریت، بەلکی ژ بەرکو دەستەلاتێ پارێزگەها سەلاحەدین دەستێن واندایە، ب ڤی دەستەلاتی یێ دژایەتیا کوردستانیەتا قەزایێ و زمانێ کوردی و ئەو خزمەتگوزارییێن حکومەتا هەرێمی بۆ قەزایێ ئەنجامداین دکەن، و رێ ل بەر بچووکترین مافێن کوردان ل دۆزخورماتو وەک نڤیسینا سەردەرگەهەکێ دەزگەهەکا فەرمی ب کوردی دگرن.

گەلۆ دۆزخورماتو نموونەکا کوردییە د عیراقا (موحد)ا جاران و ل ژێر دەستەلاتێ هەلگرێن هزرا عیراقا (موحد)ا نها ئەوا تنێ ئەم دبێژینێ عیراقا فیدرال (اتحادی)، و دڤەرێن دی یێن داگیرکرییێن کوردستانێ یێن دووری دەستەلاتێ حکومەتا هەرێمێ د هەمان کاودانێ دۆزخورماتو دا دژین ئەگەر خرابتر نەبن. ئەڤە ژی وێ راستیێ دیار دکەت کو پێدڤیە هەر کوردەک ئاگادار بیت کو عەرەب هێژ ب عەقلیەتا عیراقا (موحد)ا سەردەمێ بەعسیان هزر دکەن و خوە ب ئاغا و خەلکەکی ژی ب بەنی و کولە دهژمێرن و رازی نابن دەسکەفتێن ل ژێر سیستەمێ عیراقا (موحد) دەستڤەئینااین بکەنە قوربانی عیراقا (اتحادی)یا کو تنێ مە دڤێت. ئانکو هزرا دەستەلاتدار ل عیراقا ئەڤرۆ وەک یا دوهییە و سوبەهی ژی دێ وەک یا ئەڤرۆ و دوهی بیت و ل داوییێ ژی دبێژم دەم یێ هاتی و مافێ مەیە دەست ژ عیراقچیەتیێ بەردەین، چنکو عیراقیان ئەم نەڤێین.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

و خەلكەكى ژى ب بەنى و كولە دهژمێرن و رازى نابن دەسكەفتێن ل ژێر سيستەمێ عيراقا (موحد) دەستڤەئينانين بكەنە قوربانى عيراقا (اتحادى)يا كو تنێ مە دڤێت. ئانكو هزرا دەستەلاتدار ل عيراقا ئەڤرۆ وەك يا دوهييە و سوبەهى ژى دێ وەك يا ئەڤرۆ و دوهى بيت و ل داويێ ژى دبێژم دەم يێ هاتى و مافێ مەيە دەست ژ عيراقچيەتيێ بەردەين چنكو عيراقيان ئەم نەڤێين.

ئوسمانی ب رێڤەنە(*)

د ڤیستیڤالەکێدا کو ژ بۆ پشتەڤانیا خەلکێ غەززە ل قەتەر رۆژا ٢٠١٠/٦/٤ێ هاتیەگێران زانایێ ئایینیێ کورد عەلی قەرەداخی گەلەك پەسنا حکومەتا نهایا ترکیا (حکومەتا AKP)و ئوسمانیان کر و گۆت: (ئوسمانی برێڤەنە)،ئەڤەژی وەك ئاماژە پێکرنەك ب AKPکو هندەك جاران ب ئوسمانیێن نوو دهێنە ناڤکرن. (رۆژناما رووداو هژمار١١٨ل ٦/٧).

گەلۆ قەرەداخی ب هەموو باوەریڤە مزگینیا خێرێ د دەتە ئامادەبوویان و هیڤیان د دلێ خەلکێ غەززە و فەلستینیان و تەڤایی جیهانا ئیسلامیدا دچینیت کو هەر ژ شویرهێن کوچکێن سولتانێن ئوسمانیێن ئەستەنبۆلێڤە نەڤیێن وان یێن بووینە فریشتەیێن دلوڤانیێ و هەریەك ژوان ئیمام مەهدیەکە و یێن د هەوارا هەوە، بەرەڤ رزگارکرنا هەوە ژ ستەمکاریێ و دابینکرنا ژیانەکا ئازاد و بەختەوەرە بۆ هەوە دهێن، لەزێ نەکەن، کێمەك خوەراگرن چاوان سولتانێن ئوسمانی بابکالکێن هەوە کربوونە د بەهەشتا سەر دنیاییێدا، نەڤیێن وان ئوسمانیێن نوو نە تنێ بەهەشتا سەر دنیاییێ بەلکی یا ئاخرەتێ ژی دێ بۆ هەوە دابینکەن و ل ژێر سیبەرا وان دێ ئازادی و وەکهەڤیێ و دادپەروەریێ بینن، هەروەکی بابکالکێن هەوە ژ دەستێن بابکالکێن وان دیتین.

(*) د هژمار ٤٨٠ رۆژا ٢٠١٠/٦/٢٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

سەیرە بەرێز قەرەداخی ل سەدسالیا بیست و یەکێ ڤان پەیڤان ل وەلاتەکێ عەرەبی بکەت، هەروەکی کەسێ شارەزا د رابردووی و دیرۆکا شەشسەد سالیا دەولەتا ئوسمانی ل وێرێ نەبیت بێژیتێ: کاکە جیهانا عەرەبی و ئیسلامی چ خێرو بێر ژ ئوسمانیێن کەڤن دیتیە هەتا چاڤەرێ بن ژ ئوسمانیێن نوو ببینن...؟ ئەرێ ئیمبراتوریا ئوسمانی نە ل سەر هەرفاندن و تێکدانا میرگەهـ و دەستەلاتداریێن گەلێن دن یێن موسلمان و نە موسلمان هاتبوو دامەزراندن..؟ ئەرێ بابکالکێن ئوسمانیان ب خوە نە هندەك عەشیرەتێن داگیرکەر بوون ژ دوورترین وەلاتێن ئاسیا هاتبوون و ب جینوسایدکرنا گەلێن خوەجهـ، ترکیا نها گرتبوو، ژ وێرێ بەرەڤ داگیرکرنا وەلاتێن دن یێن موسلمان کەتنە رێ..؟ ئەرێ ب درێژیا شەشسەدسالیا دەستەلاتداریا ئوسمانی چ رەنگێن ئازادیێ، مافێ مرۆڤی و دادوەریێ ل دووڤ چەمکێن ئایینێ ئیسلامێ یان هەر هزرەکا دیتر د ناڤ سنوورێن بەرفرەهێن دەولەتا ئوسمانی هەبوون...؟ ئەرێ کیژ وەلات هەیە دەستەلاتێ ئوسمانیان گەهشتبیتێ و شوونەوارێن ب ترککرنێ لێ دیارنەبن..؟ وەلاتێ مامۆستا قەرەداخی و جهێ بوونا وی ب خوە ژی چاکترین بەلگەنە ل سەر ڤێ گۆتنێ، نەتنێ قەرەداخ بەلکی قەرەهەنجیر و قەرەچوغ و ئالتون کوپری و گەلەکێن دن.

ئەرێ ژبلی دەهان قەسر و دیوانخانە و گەرماڤ و باخچەیێن نە سەردیار و نە بندیارێن سەرنجراکێشێن

ئەوا من دڤێت بێژم

ئوسمانی ب رێڤەنە

موسەدەق توڤی

د ڤیستیڤالەکێ دا کو ژ بۆ پشتەڤانیا خەلکێ غەززە ل قەتەر رۆژا ٦/٤ هاتیەگێران، زانایێ ئایینیێ کورد عەلی قەرەداخی گەلەک پەسنا حکومەتا نهایا ترکیا (حکومەتا AKP) و ئوسمانیان کر و گۆت: (ئوسمانی بریڤەنە)، ئەڤە ژی وەک ئاماژەپێکرنەک ب AKPو هندەک جاران ب ئوسمانییێن نوو دهێنە ناڤکرن. (رۆژناما رووداو هژمار ١١٨ل ٦/٧).

گەلۆ قەرەداخی ب هەموو باوەریڤە مزگینیا خێرێ ددەتە ئامادەبوویان و هیڤیان د دلێ خەلکێ غەززە و فەلستینیان و تەڤایی جیهانا ئیسلامی دا دچینیت، کو هەر ژ شویرهێن کوچکێن سولتانێن ئوسمانییێن ئەستەنبۆلێ ڤە نەڤیێن وان یێن بووینە فریشتەیێن دلوڤانیێ و هەریەک ژ وان ئیمام مەهدیەکە و یێن د هەوارا هەوە، بەرەڤ رزگارکرنا هەوە ژ ستەمکاریێ و دابینکرنا ژیانەکا ئازاد و بەختەوەرە بۆ هەوە دهێن، لەزێ نەکەن، کێمەک خوەراگرن چاوان سولتانێن ئوسمانی بابکالکێن هەوە کربوونە د بەهەشتا سەر دنیایێ دا، نەڤیێن وان ئوسمانییێن نوو نە تنێ بەهەشتا سەر دنیایێ، بەلکو یا ئاخرەتێ ژی دێ بۆ هەوە دابینکەن و ل ژێر سیبەرا وان دێ ئازادی و وەکهەڤیێ و دادپەروەریێ بینن، هەروەکی بابکالکێن هەوە ژ دەستێن بابکالکێن وان دیتین.

سەیرە بەرێز قەرەداخی ل سەدسالیا بیست و یەکێ ڤان پەیڤان ل وەلاتەکێ عەرەبی بکەت، هەروەکی کەسێ شارەزا د رابردووی و دیرۆکا شەشسەد سالیا دەولەتا ئوسمانی ل وێرێ نەبیت بێژیتێ: کاکە جیهانا عەرەبی و ئیسلامی چ خێر و بێر ژ ئوسمانییێن کەڤن دیتیە هەتا چاڤەرێ بن ژ ئوسمانییێن نوو ببینن... ؟ ئەرێ ئیمبراتوریا ئوسمانی نە ل سەر هەرفاندن و تێکدانا میرگەهـ و دەستەلاتداریێن گەلێن دن یێن موسلمان و نە موسلمان هاتبوو دامەزراندن.. ؟ ئەرێ بابکالکێن ئوسمانیان ب خوە نە هندەک عەشیرەتێن داگیرکەر بوون ژ دوورترین وەلاتێن ئاسیا هاتبوون و ب جینوسایدکرنا گەلێن خوەجهـ، ترکیا نها گرتبوو، ژ وێرێ بەرەڤ داگیرکرنا وەلاتێن دن یێن موسلمان کەتنە رێ.. ؟ ئەرێ ب درێژیا شەشسەدسالیا دەستەلاتداریا ئوسمانی چ رەنگێن ئازادیێ، مافێ مرۆڤی و دادوەریێ ل دووڤ چەمکێن ئایینێ ئیسلامێ یان هەر هزرەکا دیتر د ناڤ سنوورێن بەرفرەهێن دەولەتا ئوسمانی دا هەبوون... ؟ ئەرێ کیژ وەلات هەیە دەستەلاتێ ئوسمانیان گەهشتبیتێ و شوونەوارێن ب ترککرنێ لێ دیارنەبن.. ؟ وەلاتێ مامۆستا قەرەداخی و جهێ بوونا وی ب خوە ژی چاکترین بەلگەنە ل سەر ڤێ گۆتنێ، نەتنێ قەرەداخ، بەلکو قەرەهەنجیر و قەرەچوغ و ئالتون کوپری و گەلەکێن دن.

ئەرێ ژبلی دەهان قەسر و دیوانخانە و گەرماڤ و باخچەیێن نە سەردیار و نە بندیارێن سەرنجراکێشێن ئەستەنبۆلێ، کو ل سەر خوەهـ و خوون و برسیکرنا ب ملیونان موسلمانێن دن بۆ دەربار و خێزان و ژن و جاریە و کەنیزەیێن سولتانان هاتینە ئاڤاکرن گەلێن موسلمان چ خێر و بێر ژ دەستەلاتداریا پتر ژ شەشسەد سالیا ئوسمانیان دیتیە.. ؟ هەتا کو ئەڤرۆ مزگینیا زڤرینەڤا نەڤیێن وان بدەینە خەلکەکی.. ؟

ئەز ب باوەرم ئەڤ نڤیسینە ناگەهیتە قەرەداخی، بگەهیتێ ژی ناخوینیت، بخوینیت ژی بۆ وی نە گرنگە، بەلێ ژ بەرکو د ڤیستیڤالەکێ دا ژ زاردەڤێ کوردەکی بۆ خەلکەکی هاتینە گۆتن، ل جەم من گرنگە بێژمە خواندەڤاییێ کورد: ل دیرۆکا درێژا ئیمبراتوریا ئوسمانی بزڤرن و ببینن ژ بلی ئالی ئوسمانان کەسەکی خێرەک ژ ئوسمانیان نەدیتیە هەتا ژ ئوسمانییێن نوو ببینیت... ؟

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

ئەستەنبۆلێ کو ل سەر خوە و خوون و برسیکرنا ب ملیونان موسلمانێن دن بۆ دەربار و خێزان و ژن و جاریە و کەنیزەیێن سولتانان هاتینە ئاڤاکرن گەلێن موسلمان چ خێر و بێر ژ دەستەلاتداریا پتر ژ شەشسەد سالیا ئوسمانیان دیتیە..؟ هەتا کو ئەڤرۆ مزگینیا زڤرینەڤا نەڤیێن وان بدەینە خەلکەکی..؟

ئەز باوەرم ئەڤ نڤیسینە ناگەهیتە قەرەداخی، بگەهیتێ ژی ناخوینیت، بخوینیت ژی بۆ وی نە گرنگە، بەلێ ژ بەرکو د ڤیستیڤالەکێدا ژ زاردەڤێ کوردەکی بۆ خەلکەکی هاتینە گۆتن ل جەم من گرنگە بێژمە خواندەڤایێ کورد: ل دیرۆکا درێژا ئیمپراتوریا ئوسمانی بزڤرن و ببینن ژ بلی ئالی ئوسمانان کەسەکی خێرەك ژ ئوسمانیان نە دیتیە هەتا ژ ئوسمانیێن نوو ببینیت...؟

تویێن لەشکەرێ وەلییولفەقیە و بۆمبایێن لەشکەرێ ئوسمانییێن نوو(*)

وەك دهێتە راگەهاندن ل دو وەلاتێن جیرانێن هەرێما کوردستانێ ئالییێن ئیسلامی دەستەلاتدارن، رۆژهەلاتی کۆمارێ ئیسلامیێ ئیرانێیە، ئیسلامییێن شیعە مەزهەب دووڤ سیستەمێ (ویلایەتولفەقیە) ل ڤی وەلاتی دەستەلاتداریێ دکەن، ل ڤی سیستەمی (وەلییولفەقیە) ئانکو زانایێ ئایینیێ هەرەمەزن خوەدی پلا ئیجتهادێ بریکارێ ئیمامێ دوازدێ یێ شیعەیان ئیمام مەهدی ئانکو ئیمامێ زەمانییە، ئیمام مەهدی ژی بریکارێ پێغەمبەری(س)یە، ئەڤ کەسە نها ل ئیرانێ ب رێبەر (رەهبەر)دهێتە نیاسین، خوەدی دەستەلاتێ ئێکانەیە ل کۆمارێ ئیسلامی و خوە ب رێبەرێ هەموو جیهانا ئیسلامی دزانیت و ل دووڤ وی سیستەمی دەستەلاتێ خوە ژ دەستەلاتێ پێغەمبەری وەردگریت.

ل باکوورێ هەرێما کوردستانێ ترکیا، حزبەك خوە ب ئیسلامیزان ب ناڤێ پارتیا داد و گەشەپێدان AKP دەستەلاتداریێ دکەت و خوە ب ئوسمانییێن نوو ددەت نیاسین و خەلکەك ل دەرڤەی ترکیا و هندەك کورد ژی (هەروەك د کوژیێ یەکشەمبیا چوویدا مە ئاماژە پێکری) باوەریێ پێ دئینن کو بەلێ ئەڤە ئوسمانییێن نوونە و درێژەپێدەرێن سیستەمێ شەشسەدسالیێ ئیمپراتوریا ئوسمانی و سولتانێن ئوسمانییێن ئەستنبۆلێنە، ڤان سولتانان ژی خوە ب خەلیفە ئانکو جێنشین یان

(*) د هژمار ٤٨٥ رۆژا ٢٠١٠/٦/٢٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

بریکارێن پێغەمبەری(س) ددا نیاسین وەك دگۆتن دەستەلاتێ خوە ژ دەستەلاتێ پێغەمبەری وەردگرتن.

چ خێروبێرە، خودێ مە ژ چاڤێن حەسوودان بپارێزیت، ل باکوور و رۆژهەلاتێ مە ئالیێن خوە ب ئیسلامیزان دەستەلاتداریێ دکەن، باشوورێ مە ژی عیراقا عەرەبی یێ بەرهەڤیێ بۆ ڤی رەنگێ حوکمداریێ دکەن..!! بەلێ سەیر ئەوەیە حوکمدار و میدیایێن هەردو دەولەتێن باکوور و رۆژهەلاتێ هەرێما کوردستانێ وەك ئەو ب خوە رادگەهینن هەردەم یێن د خەما هەموو جیهانا ئیسلامی ژ بلی کوردستانێ، پشتیێ هەموو چەوساوە و بەلەنگاز و ستەملێکری و موستەزعەفێن جیهانێ ب موسلمان و نە موسلمانڤە ژ بلی یێن کوردستانێ یێ هەلگرتی. چاوان بابوباپیرێن ڤان دو دەستەلاتداریان سەفەوی و قاجاریێن ئیرانێ و سولتانێن ئوسمانیێن ئەستەنبۆلێ د هەموو وارندا ژ هەڤجودا و ناکوك بوون تنێ د لێدانا کوردان و هەر ماف یان سەرخوەبوون یان میرگەهەکا کورداندا د هەڤگرتی بوون، ئەڤرۆ ژی نەڤیێن وان ل ئیرانێ و ترکیا دگرتن و زیندانیکرن و سێدارەدان و ئەشکەنجەدانا کوردان و توپباران و بۆمبابارانا کوردستانێدا د هەڤگرتینە، بەری چەند هەفتیەکان بەسوز کچە کوردا کویستانێن بالەکایەتی ب گوللە توپێن لەشکەرێ وەلیولفەقیە هاتەشەهیدکرن و ل ل ٦/١٩ زاهیدە کچە کوردا کویستانێن سیدەکان ب بۆمبایێن ئوسمانیێن نوو هاتە شەهیدکرن، برایێ وێ

ئەوا من دڤێت بێژم

موسەدەق تۆڤی

توپێن لەشکرێ وەلییولفەقیە و بومبەیێن لەشکەرێ ئوسمانیێن نوو

وەک دهێتە راگەهاندن ل دو وەلاتێن جیرانێن هەرێما کوردستانێ ئالیێن ئیسلامی دەستەلاتدارن، رۆژهەلاتی کۆمارێ ئیسلامیێ ئیرانییە، ئیسلامییێن شیعە مەزهەب ل دووڤ سیستەمێ (ویلایەتولفەقیە) ل ڤی وەلاتی دەستەلاتداریێ دکەن، ل ڤی سیستەمی (وەلییولفەقیە) ئانکو زانایێ ئایینیێ هەرەمەزن خوەدی پلا ئیجتهادێ بریکارێ ئیمامێ دوازدێ یێ شیعەیان ئیمام مەهدی ئانکو ئیمامێ زەمانییە، ئیمام مەهدی ژی بریکارێ پێغەمبەری(س)یە، ئەڤ کەسە نها ل ئیرانێ ب رێبەر (رەهبەر) دهێتە نیاسین، خوەدی دەستەلاتێ ئێکانەیە ل کۆمارێ ئیسلامی و خوە ب رێبەرێ هەموو جیهانا ئیسلامی دزانیت و ل دووڤ وی سیستەمی دەستەلاتێ خوە ژ دەستەلاتێ پێغەمبەری وەردگریت.

ل باکوورێ هەرێما کوردستانێ ترکیا، حزبەک خوە ب ئیسلامیزان ب ناڤێ پارتیا داد و گەشەپێدان AKPدەستەلاتداریێ دکەت و خوە ب ئوسمانیێن نوو ددەت نیاسین و خەلکەک ل دەرڤەی ترکیا و هندەک کورد ژی (هەروەک د کوژێ یەکشەمبیا چوویی دامە ئاماژە پێکری) باوەریێ پێ دئینن، کو بەلێ ئەڤە ئوسمانیێن نوونە و درێژەپێدەرێن سیستەمێ شەشسەدسالیێ ئیمپراتوریا ئوسمانی و سولتانێن ئوسمانیێن ئەستنبۆلێ نە، ڤان سولتانان ژی خوە ب خەلیفە ئانکو جێنشین یان بریکارێن پێغەمبەری(س) ددا نیاسین وەک دگۆتن دەستەلاتێ خوە ژ دەستەلاتێ پێغەمبەری وەردگرتن.

چ خێروبێرە، خودێ مە ژ چاڤێن حەسوودان بپارێزیت، ل باکوور و رۆژهەلاتێ مە ئالیێن خوە ب ئیسلامیزان دەستەلاتداریێ دکەن، باشوورێ مە ژی عیراقا عەرەبی یێ بەرهەڤیێ بۆ ڤی رەنگێ حوکمداریێ دکەن.. !! بەلێ سەیر ئەوەیە حوکمدار و میدیایێن هەردو دەولەتێن باکوور و رۆژهەلاتێ هەرێما کوردستانێ وەک ئەو ب خوە رادگەهینن هەردەم یێن د خەما هەموو جیهانا ئیسلامی ژ بلی کوردستانێ، پشتیێ هەموو چەوساوە و بەلەنگاز و ستەملێکری و موستەزعەفێن جیهانێ ب موسلمان و نە موسلمان ڤە ژ بلی یێن کوردستانێ یێ هەلگرتی. چاوان بابوباپیرێن ڤان دو دەستەلاتداریان سەفەوی و قاجاریێن ئیرانێ و سولتانێن ئوسمانیێن ئەستەنبۆلێ د هەموو واران دا ژ هەڤجودا و ناکوک بوون، تنێ د لێدانا کوردان و هەر ماف یان سەرخوەبوون یان میرگەهەکا کوردان دا د هەڤگرتی بوون، ئەڤرۆ ژی نەڤیێن وان ل ئیرانێ و ترکیا دگرتن و زیندانیکرن و سێدارەدان و ئەشکەنجەدانا کوردان و توپباران و بۆمبابارانا کوردستانێ دا د هەڤگرتینە. بەری چەند هەفتیەکان بەسوز کچە کوردا کویستانێن بالەکایەتی ب گوللە توپێن لەشکەرێ وەللیولفەقیە هاتەشەهیدکرن و ل ٦/١٩ زاهیدە کچە کوردا کویستانێن سیدەکان ب بۆمبایێن ئوسمانیێن نوو هاتە شەهیدکرن، برایێ وێ یێ بچووک و دایکا وێ ژی ب هەمان بۆمبایان بریندار بوون، هێژ سەیرتر هەردو دەستەلاتداریێن خوە ب ئیسلامیزانێن جیران رۆندکان بۆ زارۆکێن برسیێن غەززە درێژن کو (مەرج نینە د برسی بن) و ب رشتنا خوونا زارۆکێن کوردستانێ دگرنژن، هەروەکی ڤان جیرانێن خوە ب ئیسلامیزان ژ بیرا خوە بربیت کو پێغەمبەرێ ئیسلامێ(س) دبێژیت: (ما زال جبريل يوصيني بالجار حتى ظننت انه سيورثه) یان دەمێ د فەرموودەیەکا دندا گۆتی: (ليس المؤمن الذي يشبع و جارة جائع الى جنبه).

یان ئەڤ جیرانە فەرموودەیێن پێغەمبەری وەک بەرژەوەندیا وان دخوازیت شروڤە دکەن، ڤان دو دەستەلاتداران ژی ئەوا ژ پێغەمبەری هاتیە ڤەگێران دەمێ پرسیار ژێ کرین ئەگەر مرۆڤی دیاریەک هەبیت بڤێت بۆ جیرانێ خوە ببەت و وی دو جیران هەبن بۆ کیژ وانا ببەت.. ؟؟ وی ژی د بەرسڤێ دا گۆت: (الى اقربهما لك بابا) وەسان دیارە دەستەلاتدارێن خوە ب ئیسلامیزانێن ئیرانێ و ترکیا توپ و بۆمبایێن خوە ب دیاری دزانن و (اقربهما لک بابا) ژی بۆ وان کوردستانە.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

یێ بچووك و دایكا وێ ژی ب هەمان بۆمبایان بریندار بوون، هێژ سەیرتر هەردو دەستەلاتداریێن خوە ب ئیسلامیزانێن جیران رۆندكان بۆ زارۆكێن برسیێن غەززە درێژن كو (مەرج نینە د برسی بن) و ب رشتنا خوونا زارۆكێن كوردستانێ دگرنژن، هەروەكی ڤان جیرانێن خوە ب ئیسلامیزان ژ بیرا خوە بربیت كو پێغەمبەرێ ئیسلامێ(س) دبێژیت: ***(ما زال جبریل یوصیني بالجار حتی ظننت انه سیورثه)*** یان دەمێ د فەرموودەیەكا دندا گۆتی:***(لیس المؤمن الذي یشبع و جاره جائع الی جنبه).***

یان ئەڤ جیرانە فەرموودەیێن پێغەمبەری وەك بەرژەوەندیا وان دخوازیت شروڤە دكەن، ڤان دو دەستەلاتداران ژی ئەوا ژ پێغەمبەری هاتیە ڤەگێران دەمێ پرسیار ژێ كرین ئەگەر مرۆڤی دیاریەك هەبیت بڤێت بۆ جیرانێ خوە ببەت و وی دو جیران هەبن بۆ كیژ وانا ببەت..؟؟ وی ژی د بەرسڤێدا گۆت:***(الی اقربهما لك بابا)*** وەسان دیارە دەستەلاتدارێن خوە ب ئیسلامیزانێن ئیرانێ و تركیا توپ و بۆمبایێن خوە ب دیاری دزانن و ***(اقربهما لك بابا)*** ژی بۆ وان كوردستانە.

راستیەکە، بەلێ درەنگ هاتە گۆتن(*)

د. مەحموود ئوسمان سیاسەتمەدارێ خوەدی سەربۆر و ئەندامێ پەرلەمانێ عیراقێ ژ هەڤپەیمانیا کوردستانی د دوا داخۆیانیا خوەدا دەربارەی بزاڤێن ژ بۆ هەڤنێزیك کرنا هەر دو لیستێن عیراقیە و دەولەتا قانوونێ دهێنەکرن و دیدارا چاڤەرێکریا ناڤبەرا عەلاوی و مالکی گۆت: رێککەفتنا وان دێ زیانان گەهینیتە کوردان. و ئەگەرێن ڤان زیانان ژی دانە دیار کرن و ل داویا داخۆیانیێ گۆت: ئەمریکا و هندەك ئالیێن دی ژی دەستێ وان د وێ مەسەلێدا هەیە..هتد. (ئەڤرۆ هژمار ٤٨٥) بەری هەر تشتەکی پێدڤیە بێتە گۆتن ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیتن هەردەم د. مەحموود هەلویستێ خوە راشکاوانە و راستەوخوە و بێ پێچ و پەنا دەربارەی سەرەدەریا ئالیێن سیاسیێن عیراقێ و ئەمریکا دگەل کێشێن ناڤبەرا خەلکێ کوردستانێ و حکومەتا بەغدا دیاردکەت، ڤێ جارێ ژی داخۆیانیا وی راستیەکە بەلێ درەنگ هاتە گۆتن. لێ ئەگەر درەنگ ژی هاتبیتە گۆتن ئەم هیڤیدارین سەرکردە و سیاسەتمەدارێن مە کوردستانیان بەری نها یان ل دەسپێکا دەستەلاتداریا نوو یا عیراقا پشتی بەعسیان هەست ب ڤێ راستیێ کربیت، نە تنێ هەست پێ کربیت بەلکی بەرهەڤیا وێ رۆژێ کربیت دەمێ عەرەبێن عیراقێ هەڤدگرن ژ بەرکو:

★ ب درێژیا ژیێ عیراقێ ژ سالا ١٩٢١ێڤە، چ ل سەردەمێ مەلکی، چ ل سەردەمێ کۆماریێ بەری بەعسیان و چاخێ وان و پشتی نەمانا وان ژی هەر کەسەك و هەر

(*) د هژمار ١٨٣ رۆژا ٢٠١٠/٧/١ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

ئاليەكێ دەستەلات گرتيەدەست يەك هەلوێست بوونە دەربارەی مافێن گەلێ كورد. دبيت ڤی كەسی يان ڤی ئالی د قوناغا بەرهەلستكاريێ يان دەسپێكا دەستەلاتداييێ هندەك سووز و پەيمان دابنە كوردان، هندەك جاران نڤيسكی ژی بوون، بەلێ دەمێ جهێ پێ خوە ديتی و بهێز كەتين، نە ئەو سويكە و نە ئەو بازار، دەهان سووز و پەيمان نڤيسكی و نە نڤيسكی ب فلسەكی.

* هەر دەستوورەكا ژ سالا ١٩٢١ ێڤە بۆ عيراقێ هاتيە دانان، دەمكی يان بەردەوام، ب رەنگەكی ژ رەنگان كێم يان زێدە هندەك ماف داينە كوردان، بەلێ دەستەلاتدارێن عەرەب ب خوە پێگيری ب ڤی دەستووری نەكری و بووينە ئاستەنگ د رێكا جێبەجێكرنێدا.

* ب درێژيا ڤی دەمی د قوناغێن شۆرشا بارزان ١٩٤٣- ١٩٤٥، شۆرشا ئەيلوولێ ١٩٦١- ١٩٧٥ و شۆرشێن گولان و شۆرشی نویٚ١٩٧٦- ١٩٩١ دانوستاندن د ناڤبەرا سەركردايەتيا كوردی و حكومەتێن عيراقێدا هاتينەكرن، چەندين پێكهاتن ژی هاتينە ئەنجامدان، جيهان ژی لێ هاتيە ئاگاداركرن، لێ هەموو جاران ئاليێ دانوستاندن ژ ناڤبرين و پێكهاتن هەلوەشاندين دەستەلاتدارێن عەرەبێن عيراقێ بوون.

* هندی پەيوەندی ب هەلويستێ ئەمريكا و ئاليێن ديڤە هەی، دڤێت مفای ژ سەربۆران وەرگرين و خوە نەخاپينين، ژ سالێن شێشتانڤە ئەمريكا خوەدی كاريگەريە ل دەڤەرێ، راستەوخوە ژی هاتيە دناڤ كێشا كورديدا، بەلێ هەكە وێرەكانە بێژين: هەلويستێن ئەمريكا چ جاران د بەرژەوەنديا كورداندا نەبوونە، ئەمريكا و ئاليێن دی ژی هەردەم دگەل ئاليێ ب هێز دگەل دەستەلاتدارييێنە، كورد ژی نە دەستەلاتدارن نە ژی ئاليێ ب هێزن.

ل داويێ بێی رێككەفتن دەستەلاتدارێن عەرەبێن عيراقێ ژ زيانان زێدەتر چ بۆ مە نەكريە، ئەگەر مافێن خەلكێ كوردستانێ، كێشەيێن جهی ناكوكيێ ناڤبەرا هەرێمێ و حكومەتا بەغدا، پاشەرۆژا دەستەلات و سنوورێن هەرێمی، دەسكەفتێن ڤی گەلی يێن د ئەنجامێ خەبات و قوربانيدانا دەهان سالان دەستڤە هاتين و چاڤەرێينە دەستڤە بهێن مانە ب هيڤيا لايەنێن عەرەبی رێككەفتی و نە رێككەفتی

و دەنگدانێن وان ل پەرلەمانێ عیراقێ و کورد ژی خوەدی کێمتر ژ شێست ئەندامانە د وی پەرلەمانیدا و د چەند فراکسیونەکاندا، ئەز باوەرم ئەڤێن ل سەری مە ئاماژە پێکری دەستەلاتدارێن بەغدا د لاوازی و ژێکڤەقەتیانا خوەدا بجھ نەئینایین د قوناغا ب هێزبوون و هەڤگرتنێن خوەدا چ جاران بجھ نائینن.

گەلۆ چارە چیە..؟

ئەز باوەرم سەرکردایەتیا کوردستانی ژی گەهشتبیتە وێ باوەریێ کو دڤێت بنەمایێن سەرەکیێن مافێن خەلکێ کوردستانێ نە کەڤنە بەردەنگدان و دەنگ نەدانا پەرلەمانێ عیراقێ و وێ باوەریێ بۆ خوە و ئالییێن بەرامبەر ژی چێکەین، ئانکو بابەت ل دەرڤەی پەرلەمانی و نەك ب رێکا دەنگدانێ ژ ئالیێ هندەك کەسانڤە یێن پەیوەندی ب دۆزا خەلکێ کوردستانێ ڤە نەی بێتە چارەسەرکرن، کوردستانی خوەدی مافن، کەسەکێ خەلکێ بەسرا یان سامەرا ماف نینە بگروڤەکێشێ ل سەر مافێن مە بکەت، چەندێ بدەت و چەندێ نە دەت. دبیت بێژن ئەڤە هزرەکا ئاشوپییە، ئەز دبێژم یا ب زەحمەتە بەلێ تاکە نەخشەیێ چارەسەریێ یە.

دو کەڤال ژگول و گوللەیان(*)

د هژمارا ٤٨٨یا ئەڤرۆ دا دو کەڤالێن سەرنجراکێش ب تەنشتا یەکڤە هاتینە بەلاڤکرن، نە کەڤالێن شێوەکارینە ب فرچەیێ هۆنەرمەندان هاتبنە خەملاندن، بەلکی کەڤالێن رۆژنامەڤانینە، راستتر دو راپۆرتە نووچەنە، بەرهەمێ خامە و پەیڤێن رۆژنامەڤانانە. چما من ب کەڤال ناڤکرن..؟ ژ بەرکو دگەل خواندنا هەردو نووچەیان دو کەڤال هاتنە پێش چاڤێن من، د یەکەم کەڤالدا کەسەك یێ گولەکی د بەر سەرێ کەسەکی را دکەت، د دووەم کەڤالدا هەمان کەس یێ گوللەکێ ل سەرێ هەمان کەسی د دەت، ئەز نە شێوەکارم ڤان دو کەڤالان چێکەم لەوما ژی دێ ب ڤان پەیڤان دەربرینێ ژێ کەم.

د کەڤالێ یەکەمدا ل ژێر ناڤێ: (مەزنترین بەنکا تورکی دێ تایەکێ خوە ل هەرێمێ ڤەکەت)، سەرۆك مەسعوود بارزانی ل رۆژا ٦/٢٩ دگەل هێڤیخوازیێ بۆ پێشڤەبرنا پەیوەندییێن هەرێمێ دگەل ترکیا، پێشوازیێ ل وەزیرێ دەولەتا ترکیا بۆ کاروبارێن بازرگانیا دەرڤە دکەت و رژدیێ ل سەر (گرنگیا پێکڤە ژیانا برایەنە دناڤبەرا کورد و ترکان کو د بەرژەوەندیا دەڤەرێ دا یە)دکەت. د بەرامبەردا وەزیرێ ترکیا (ئاماژە ب گرنگیا پەیوەندییێن ئابووریێن ناڤبەرا هەردو ئالیان و ڤەکرنا چەند پرۆژەکێن ترکی ل هەرێمێ دکەت).

د کەڤالێ دووەمدا ل ژێر ناڤێ (تۆپخانەیێن ترکیا ٣٠٠ دونەمێن عەردی ل کانی ماسێ سۆتن) ژ زاردەڤێ رێڤەبەرێ ناحیا کانی ماسێ هاتیە راگەهاندن کو

(*) د هژمار ٤٩٠ رۆژا ٢٠١٠/٧/٤ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

تۆپخانەیێن ترکیا ل شەڤا ٦/٢٨ گوندێن دەڤەرێ تۆپباران کرنە و نێزیکی ٣٠٠ دونەمێن دارستانان سۆتنە.

دو کەڤالێن دژ هەڤن، کورد و ترك پێکهاتێن هەردو کەڤالانە، ب درێژیا نوت سالانە کەڤالێ دووێ ئانکو زمانێ چەکی و وێرانکرنێ و ڤڕکرنێ ب دەستێن حکومەتێن ترکان و حکومەتێن دی یێن دەڤەرێ بەرامبەری کوردان سەد بارە دبیتەڤە، و کورد ب داوی نەهاتینە و ب دەهان حکومەت ژناڤچوون و بوونە قوربانی سەرەدەریا خوە.

پرسیارەك د هێتە پێش و یا ئاراستەکریە بۆ دەستەلاتداریا ترکیا: گەلۆ نوت سالە لەشکەر و هەموو دەزگەهێن چەوساندن و موخابەراتیێن ترکیا نەشیان کوردان بکەنە ترکێن چیایی و د چوارچوڤەیێ نەتەوەییێ ترکاندا کەهی بکەن، نە دێرسیم بوویە تونجەلی و نە چەلێ بوویە چوقورچە، ئەرێ دەم نەهاتیە هوون ل خوە بزڤرن و باوەریێ ب وێ راستیێ بینن کو کورد کوردن و ترك ژی هەردەم ترکن، نە ئەو د ناڤ واندا دحەلیێن و نە بەروڤاژی..؟ دکارین ب هەڤرا لێ وەکهەڤ و دو جیرانێن خوەدی دەهان بەرژەوەندیێن هەڤپشك بژین، ئانکو د چوارچوڤەیێ یەکەم کەڤال کەڤالێ پێکڤە ژیانا برایانە کو د بەرژەوەندیا دەڤەرێ دایە وەك سەرۆکێ هەرێمێ تەکەز ل سەرکری بین.

ئەزموونا باشوورێ کوردستانێ و چەندین

ئەوا من دڤێت بێژم

دو کەڤال ژ گول و گوللەیان

موسەدەق تۆڤی

د هژمارا ٤٨٨ یا ئەڤرۆ دا دو کەڤالێن سەرنجراکێش ب تەنشتا یەکڤە هاتینە بەلاڤکرن، نە کەڤالێن شێوەکاریتە ب فرچەیێ هونەرمەندان هاتبینە خەملاندن، بەلکی کەڤالێن رۆژنامەڤانینە، راستتر دو راپۆرتە نووچەنە، بەرهەمێ خامە و پەیڤێن رۆژنامەڤانانە. چما من ب کەڤال ناڤکرن..؟ ژ بەرکو دگەل خواندنا هەردو نووچەیان دو کەڤال هاتنە پێش چاڤێن من، د یەکەم کەڤالدا کەسەک یێ گولەکی د بەر سەرێ کەسەکی را دکەت، د دووەم کەڤالدا هەمان کەس یێ گوللەکێ ل سەرێ هەمان کەسی د دەت، ئەز نە شێوەکارم ڤان دو کەڤالان چێکەم، لەوما ژی دێ ب ڤان پەیڤان دەربرینێ ژێ کەم.

د کەڤالێ یەکەم دا ل ژێر ناڤێ: (مەزنترین بەنکا تورکی دێ تایەکێ خوە ل هەرێمێ ڤەکەت)، سەرۆک مەسعوود بارزانی ل رۆژا ٦/٢٩ دگەل هێڤیخوازیێ بۆ پێشڤەبرنا پەیوەندیێن هەرێمێ دگەل ترکیا، پێشوازیێ ل وەزیرێ دەولەتا ترکیا بۆ کاروبارێن بازرگانیا دەرڤە دکەت و رژدیێ ل سەر (گرنگیا پێکڤە ژیانا برایەنە دناڤبەرا کورد و ترکان کو د بەرژەوەندیا دەڤەرێ دا یە)دکەت. د بەرامبەر دا وەزیرێ ترکیا (ئاماژە ب گرنگیا پەیوەندیێن ئابووریێن ناڤبەرا هەردو ئالیان و ڤەکرنا چەند پرۆژەکێن ترکی ل هەرێمێ دکەت).

د کەڤالێ دووەم دا ل ژێر ناڤێ (تۆپخانەیێن ترکیا ٣٠٠ دونەمێن عەردی ل کانی ماسێ سۆتن) ژ زاردەڤێ رێڤەبەرێ ناحیا کانی ماسێ هاتیە راگەهاندن کو تۆپخانەیێن ترکیا ل شەڤا ٦/٢٨ گوندێن دەڤەرێ تۆپباران کرنە و نێزیکی ٣٠٠ دونەمێن دارستانان سۆتنە.

دو کەڤالێن دژ هەڤن، کورد و ترك پێکهاتێن هەردو کەڤالانە، ب درێژیا نوت سالانە کەڤالێ دووێ ئانکو زمانێ چەکی و وێرانکرنێ و ڤڕکرنێ ب دەستێن حکومەتێن ترکان و حکومەتێن دی یێن دەڤەرێ بەرامبەری کوردان سەد بارە دبیتەڤە، و کورد ب داوی نەهاتینە و ب دەهان حکومەت ژناڤچوون و بوونە قوربانی سەرەدەریا خوە.

پرسیارەک دهێتە پێش و یا ئاراستەکریە بۆ دەستەلاتداریا ترکیا: گەلۆ نوت سالە لەشکەر و هەموو دەزگەهێن چەوساندن و موخابەراتیێن ترکیا نەشیان کوردان بکەنە ترکێن چیایی و د چوارچوڤەیێ نەتەوەییێ ترکان دا کەهی بکەن، نە دێرسیم بوویە تونجەلی و نە چەلێ بوویە چوقورچە، ئەرێ دەم نەهاتیە هوون ل خوە بزڤرن و باوەریێ ب وێ راستیێ بینن کو کورد کوردن و ترک ژی هەردەم ترکن، نە ئەو د ناڤ وان دا دحەلیێن و نە بەروڤاژی..؟ دکارین ب هەڤرا لێ وەکهەڤ و دو جیرانێن خوەدی دەهان بەرژەوەندیێن هەڤپشک بژین، ئانکو د چوارچوڤەیێ یەکەم کەڤال کەڤالێ پێکڤە ژیانا برایانە کو د بەرژەوەندیا دەڤەرێ دایە وەک سەرۆکێ هەرێمێ تەکەز ل سەرکری بین.

ئەزموونا باشوورێ کوردستانێ و چەندین حکومەتێن عیراقێ و ئەو هەموو سامان و کەس و رێک و چەک سەخمەرات ژ ناڤبرنا گەلێ کورد ل ڤێ پارچا کوردستانێ بکارئینایین ل بەر چاڤانە و بەری هەموویان ژی ل بەر چاڤێن دەستەلاتدارێن ترکیایە و ئەنجام ژی د دیارن ئەڤرۆ باشوورێ کوردستانێ د چ قوناغدایە و هەموو ئەو حکومەتێن عیراقێ ژی ل کیڤەنە.. وەک کورد دبێژن زیان ل نیڤێ ژی بزڤریتەڤە هێژ باشە دەستەلاتداریا نها یا ترکیا ژی ئەوا چوویی بۆ دیرۆکێ بهێلیت و ل شوونا کەڤالێ گوللەیان کار بۆ نەخشاندنا کەڤالێ گولان بکەت و دگەل گەلێ کورد ل بەراهیێ ژی دگەل کوردێن باکوورێ کوردستانێ پاشان یێن پارچەیێن دی بەرپەرەکێ نوو ل سەر بنیاتێ باوەری ئینانێ ب هەڤدو و مافێن هەڤدو ڤەکەت، ژبیر نەکەین هندی گوللەکا ترکان ل هەر پارچەکا کوردستانێ بەرەڤ سنگێ کوردەکی ببیتەڤە سەدان بەنک و پرۆژەیێن دەولەتا ترکان گرنژینێ نائێخنە سەر لێڤێن کوردەکی.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

حکومەتێن عیراقێ و ئەو هەموو سامان و کەس و رێك و چەك سەخمەرات ژ ناڤبرنا گەلێ کورد ل ڤێ پارچا کوردستانێ بکارئینااین ل بەر چاڤانە و بەری هەموویان ژی ل بەر چاڤێن دەستەلاتدارێن ترکیایە و ئەنجام ژی د دیارن ئەڤرۆ باشووری کوردستانێ د چ قوناغدایە و هەموو ئەو حکومەتێن عیراقێ ژی ل کیڤەنە.. وەك کورد دبێژن زیان ل نیڤێ ژی بزڤریتەڤە هێژ باشە دەستەلاتداریا نها یا ترکیا ژی ئەوا چوویی بۆ دیرۆکێ بهێلیت و ل شوونا کەڤالێ گوللەیان کار بۆ نەخشاندنا کەڤالێ گولان بکەت و دگەل گەلێ کورد ل بەراهیێ ژی دگەل کوردێن باکووری کوردستانێ پاشان یێن پارچەیێن دی بەرپەرەکێ نوو ل سەر بنیاتێ باوەری ئینانێ ب هەڤدو و مافێن هەڤدو ڤەکەت، ژبیر نەکەین هندی گوللەکا ترکان ل هەر پارچەکا کوردستانێ بەرەف سنگێ کوردەکی ببیتەڤە سەدان بەنك و پرۆژەیێن دەولەتا ترکان گرنژینێ نائێخنە سەر لێڤێن کوردەکی.

پەیاما هەستیکێن ٨٥ سالان بەرزەکری(*)

ل رۆژا ٢٩ێ خزیرانێ بەری ٨٥ سالان دەمێ شێخ سەعیدێ پیران و ٤٧ هەڤالێن وی ل مەیدانا دەریێ چیا یا ئامەدێ ل ژێر وەریسێ سێدارەدانێ راوەستیاین، شێخ سەعیدی ب ڤان پەیڤان خاترا خوە ژ کوردستانێ خواست:(ژیان قەتیا، ئەز ب چ ئاوایی پوشمان نینم کو من خوە دریا مللەتێ خوەدە فیداکریە، ل پێشی نەڤیێن مە ژ روویێن مە ل بەر دوژمن مەحجووب نەبن، ئەو ژ بۆ مە بەسە). (حەسەن هشیار، دیتن و بیرهاتنێن من، بیروت- ١٩٩٣).

ل ٢٩ێ خزیرانا چوویی، پشتی ٨٥ سالان ژ ڤێ بوویەرێ نەڤیێن شێخ سەعیدی ب هەڤکاریا سازیێن رەوشەنبیری جڤاکی سیاسیێن ئامەدێ و خەلکێ باژێری ل ناڤەندا رەوشەنبیریا جەگەرخوینی بیرهاتنا شەهیدبوونا ڤان قارەمانان گێرا. ئەوا پتر ژ هەر تشتەکی د ڤێ سالڤەگەرێدا سەرنجا من راکێشای، پەیڤا نەڤیەکێ شێخ سەعیدی بوو دەمێ گۆتی: (هەرچەندی ژ بۆ د بیرا مەدە نەمینن، پشتی ئیعدامکرنا باپیرێن مە جەنازەیێن وان هاتن ونداکرن ژی، لێ نکاریبوون وان بدن ژ بیرکرن). د بەردەوامیا ڤان پەیڤاندا ژ نەڤیێن وان بەرپرسیارێن ترك یێن شێخ سەعید کوشتین خواست: (دەڤ ژ وێ بێرێزیێ ل هەمبەر هەستیێن باپیرێن مە بەردن، جهێ گۆرا وان نیشان بدن و هەستیێن وان تەسلیمی مالبات و گەلێ وان بکن...). هەر د ڤان رێورەسماندا نەڤیەکێ دن یێ شێخ سەعیدی دا دیارکرن: (ب رحەتی ئان ژی ب دەستە زۆری، ئەمێ هەستیێن باپیرێن خوە ژ وان بستینن). هەر وەسان د بەرنامێ سالڤەگەرێدا

(*) د هژمار ٤٩٥ رۆژا ٢٠١٠/٧/١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

بوو د هەمان ئێڤارێدا ل دەرێ چیا داخۆیانیەك بێ بەلاڤکرن و مەولوودەك بێتەخواندن، بەلێ ئەڤ چەندە ژ ئالیێ پارێزگار و ئاسایشا ئامەدێڤە هات قەدەغەکرن. (رۆژناما دەما نوو، هژمارا ٣٥٤، ٢٠١٠/٧/٧).

گێرانا سالڤەگەرا شەهیدکرنا شێخ سەعیدی و هەڤالێن وی نە تنێ بیرهاتنەك دیرۆکیە، بەلکی پەیامەك مەزنە ژ بۆ دوهی و ئەڤرۆ و سوبەهیێ گەلێ کورد و هەموو ئەو دەولەتێن ب دارێ زۆرێ حوکمداریێ ل کوردستانێ دکەن، ئەڤ پەیامە دبێژیتە وان: هوون کارین و دکارن ب هزارێن مینا شێخ سەعیدی بکوژن، هەستیکێن وان بەرزەکەن، شوونوارێن وان ژی نەهێلن، بەلێ هوون نکارن دۆزا وان بەرزە بکەن، هەستیکێن وان یێن بەرزەکری بووینە پەیاما گەلێ کورد. نیڤشکێ ڤێ پەیامێ د دوا پەیڤێن شێخ سەعیدیدا دیار دبیت دەمێ دبێژیت: ژیان قەتیا... راستە ژیانا هەر مرۆڤەکی ب داوی دهێت، لێ دەمێ ژیانا هندەکان داوی دهێت، وی دەمی ژیانا وان دەسپێدکەتەڤە، ڤێ جارێ ژیانەکا نەمرە و نە تنێ ژیانە بەلکی دبیتە دۆزەکا رەوا، ئەو کەسە ژی ئەون ئەوێن وەك شێخ سەعیدی دبێژن: (ئەز ب چ ئاوایی پوشمان نینم کو من خوە دریا مللەتێ خوەدە فیداکریە، ل پێشی نەڤیێن مە ژ روویێن مە ل بەر دوژمن مەحجووب نەبن، ئەو ژ بۆ مە بەسە).

ئەڤرۆ شێخ سەعیدی ب ملیونان نەڤی هەنە، ئەوێن ب چ ئاوایی پوشمان نەبن دەمێ گیانێ خوە بۆ مللەتی دکەنە قوربان، ئەڤ نەڤیە بەردەوامیێ ب وێ رێبازێ

ئەوا من دڤێت بێژم

پەیاما هەستیکێن ٨٥ سالان بەرزەکری

موسەدەق تۆڤی

ل رۆژا ٢٩ێ خزیرانێ بەری ٨٥ سالان دەمێ شێخ سەعیدێ پیران و ٤٧ هەڤالێن وی ل مەیدانا دەرێ چیا یا ئامەدێ ل ژێر وەریسێ سێدارەدانێ راوەستیاین، شێخ سەعیدی ب ڤان پەیڤان خاترا خوە ژ کوردستانێ خواست: (ژیان قەتیا، ئەز ب چ ئاوایی پوشمان نینم کو من خوە د ریا مللەتێ خوەدە فیداکریە، ل پێشی نەڤیێن مە ژ روویێن مە ل بەر دوژمن مەحجووب نەبن، ئەو ژ بۆ مە بەسە). (حەسەن هشیار، دیتن و بیرهاتنێن من، بیروت- ١٩٩٣).

ل ٢٩ێ خزیرانا چوویی، پشتی ٨٥ سالان ژ ڤێ بوویەرێ نەڤیێن شێخ سەعیدی ب هەڤکاریا سازیێن رەوشەنبیری جڤاکی سیاسیێن ئامەدێ و خەلکێ باژێری ل ناڤەندا رەوشەنبیریا جەگەرخوینی بیرهاتنا شەهیدبوونا ڤان قارەمانان گێرا. ئەوا پتر ژ هەر تشتەکی د ڤێ سالڤەگەرێ دا سەرنجا من راکێشای، پەیڤا نەڤیەکێ شێخ سەعیدی بوو دەمێ گۆتی: (هەرچەندی ژ بۆ د بیرا مەدە نەمینێ، پشتی ئیعدامکرنا باپیرێن مە جەنازەیێن وان هاتن ونداکرن ژی، لێ نکاریبوون وان بدن ژ بیرکرن). د بەردەوامیا ڤان پەیڤان دا ژ نەڤیێن وان بەرپرسیارێن ترک یێن شێخ سەعید کوشتین خواست: (دەڤ ژ وێ بێرێزیێ ل هەمبەر هەستیێن باپیرێن مە بەردن، جهێ گۆرا وان نیشان بدن و هەستیێن وان تەسلیمی مالبات و گەلێ وان بکن...). هەر د ڤان رێورەسمان دا نەڤیەکێ دن یێ شێخ سەعیدی دا دیارکرن: (ب رحەتی ئان ژی ب دەستە زۆری، ئەمێ هەستیێن باپیرێن خوە ژ وان بستینن). هەر وەسان د بەرنامێ سالڤەگەرێ دا بوو د هەمان ئێڤارێ دا ل دەرێ چیا داخۆیانیەک بێ بەلاڤکرن و مەولوودەک بێتەخواندن، بەلێ ئەڤ چەندە ژ ئالیێ پارێزگار و ئاسایشا ئامەدێ ڤە هات قەدەغەکرن. (رۆژناما دەما نوو، هژمار٣٥٤، ١-٧/٧/٢٠١٠)

گێرانا سالڤەگەرا شەهیدکرنا شێخ سەعیدی و هەڤالێن وی نە تنێ بیرهاتنەک دیرۆکیە، بەلکی پەیامەک مەزنە ژ بۆ دوهی و ئەڤرۆ و سوبەهیێ گەلێ کورد و هەموو ئەو دەولەتێن ب دارێ زۆرێ حوکمداریێ ل کوردستانێ دکەن، ئەڤ پەیامە دبێژیتە وان: هوون کارین و دکارن ب هزارێن مینا شێخ سەعیدی بکوژن، هەستیکێن وان بەرزەکەن، شوونوارێن وان ژی نەهێلن، بەلێ هوون نکارن دۆزا وان بەرزە بکەن، هەستیکێن وان یێن بەرزەکری بووینە پەیاما گەلێ کورد. نیڤشکێ ڤێ پەیامێ د دوا پەیڤێن شێخ سەعیدی دا دیار دبیت دەمێ دبێژیت: ژیان قەتیا... راستە ژیانا هەر مرۆڤەکی ب داوی دهێت، لێ دەمێ ژیانا هندەکان داوی دهێت، وی دەمی ژیانا وان دەسپێدکەتەڤە، ڤێ جارێ ژیانەکا نەمرە و نە تنێ ژیانە بەلکی دبیتە دۆزەکا رەوا، ئەو کەسە ژی ئەون ئەوێن وەک شێخ سەعیدی دبێژن: (ئەز ب چ ئاوایی پوشمان نینم کو من خوە د ریا مللەتێ خوەدە فیداکریە، ل پێشی نەڤیێن مە ژ روویێن مە ل بەر دوژمن مەحجووب نەبن، ئەو ژ بۆ مە بەسە).

ئەڤرۆ شێخ سەعیدی ب ملیونان نەڤی هەنە، ئەوێن ب چ ئاوایی پوشمان نەبن دەمێ گیانێ خوە بۆ مللەتی دکەنە قوربان، ئەڤ نەڤیە بەردەوامیێ ب وێ رێبازێ ددەن یا باب و باپیرێن وان ب سەربلندی گیانێ خوە ژێرا کریە قوربان. ئەڤ پەیامە ژ بۆ مە کوردان بەسە، بۆ وان دەولەتان ژی یێن دەستەلاتداریێ ل کوردستانێ دکەن بەسە، مفای ژ ڤێ پەیامێ وەرگرن، دەستێ ب هەڤرا ژیانێ بۆ کوردان درێژ بکەن و باوەریێ ب مافێن وان یێن رەوا بینن. هەستیکێن قارەمانان بەرزە دبن بەلێ دۆزا وان بەرزە نابیت.

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

ددەن یا باب و باپیرێن وان ب سەربلندی گیانێ خوە ژێرا کریە قوربان. ئەڤ پەیامە ژ بۆ مە کوردان بەسە، بۆ وان دەولەتان ژی یێن دەستەلاتداریێ ل کوردستانێ دکەن بەسە، مفای ژ ڤێ پەیامێ وەرگرن، دەستێ ب هەڤرا ژیانێ بۆ کوردان درێژ بکەن و باوەریێ ب مافێن وان یێن رەوا بینن. هەستیکێن قارەمانان بەرزە دبن بەلێ دۆزا وان بەرزە نابیت.

كورد قوربانييێن هزرا نەتەوەیی (*)

كورد مەزنترین گەلە دەولەتا نەتەوەیی نەیی، كورد تاكە گەل و كوردستان مەزنترین وەلاتە ل سەر چوار دەولەتان هاتیە لێكڤەكرن، كوردان پتر ژ هەموو گەلێن دی خزمەتا گەل و وەلاتێن دراوسێ كریە. بەلێ پتر ژ هەموو گەلێن جیهانێ ب دەستێن گەلێن دراوسێ هاتیە چەوساندن و قڕكرن. كورت و كرمانجی كورد قوربانینە، لێ قوربانییێن دەستێ كێنە..؟ قوربانییێن كیژ ئایدلوژیاییێنە..؟ چما كورد ب ڤی رەنگی بووینە قوربانی..؟

هەرئێكی ب رەنگەكی بەرسڤا ڤان پرسیاران دایە...كورد قوربانییێن بیروباوەرێن ئایینیە، قوربانییێن جوگرافیا و خێر و بێرێن وەلاتێ خوەنە، قوربانییێن نەزانی و نەهەڤگرتنا خوەنە، قوربانییێن بەرژەوەندییێن كولونیالیزما رۆژئاڤانە...هتد. هەموو ئەڤ بۆچوونە هەریەك ب ئاستەكی راستن، ئەز دێ خالەكا دی لێ زێدەكەم و بێژم پتر ژ هەموو ئەگەران كورد قوربانییێن هزرا نەتەوەییا گەلێن دراوسێنە، ب دەستێن نەتەوە پەروەرێن دراوسێ پتر ژ هەموو كەسێن دی كورد هاتینە ژناڤبرن، ئەو كارەساتێن سەردەمێ دەستەلاتداریا نەتەوەپەروەران كو ژ سەد سالان نابۆریت ب سەرێ كوردان هاتین ب درێژیا دیرۆكێ ب سەرێ وان نەهاتینە و ئەڤ كارەساتە ڤەرێژا شەرەنیخا نەتەوەیی بوون، كوردان دڤیا وەك گەلێن دن خوەدی ماف بن، گەلێن دراوسێ كو خوەدی دەستەلات و هەموو مافانە دڤیا ب بێ مافكرنا كوردان دەستەلات و مافێن خوە پتر لێ بكەن.

(*) د هژمار ٤٩٩ رۆژا ٢٠١٠/٧/١٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

هەتا دەسپێکا سەدساليا بيستێ دو دەستەلاتداريان، قاجارى ل ئيرانێ و ئوسمانى ل وەلاتێن دن يێن رۆژهەلاتێ ناڤين حوکمدارى دکرن، کورد د ناڤبەرا هەردويياندا لێکڤەکرى و ژێردەسته بوون، سيستەمێ دەستەلاتداريێ سيستەمەك مەلکى، ميراتگرى، دەرەبەگايەتى، تاکرەوى، ستەمکارى و ب رووخسار ئايينى مەزهەبى بوو.

ل داويا سەدساليا نوزدێ ل ژێر باندورا هزرا نەتەوەييا رۆژئاڤايى، بزاڤێن نەتەوەيى ل ڤان وەلاتان پەيدا بوون، ژ بەرکو دەستەلاتدارى پتر فارسى و ترکى بوون، لەوما بزاڤێن نەتەوەيى ل ژێر ناڤێ دەستەلاتداريا دەستوورى ل ئيرانێ رووخسارەکى فارسى و ل دەولەتا ئوسمانى رووخسارەکێ ترکى هەبوون، د هەمان دەمدا بزاڤێن نەتەوەييێن کوردى و عەرەبى ژى دەسپێکێدا بوون، ب داوى هاتنا شەرێ جيهانيێ يەکەم ل دەسپێکا سالێن بيستان دەولەتا ئوسمانى هەلوەشيا، ل ترکيا و عيراقێ و سوريێ دەولەتێن سەربەخوە و رەنگ سەربەخوە بنيات نەتەوەيى هاتنە دامەزراندن، ل ئيرانێ سالا ١٩٢٦ دەستەلاتداريا قاجارى هاتە هەلوەشاندن و رەزا شاهێ پەهلەوى ل سەر بنياتەکێ نەتەوەييێ فارسى وەك ميراتگرێ ئيمبراتوريا ئيرانييا بەرى ٢٥٠٠ سالان خوە وەك دەستەلاتدارێ تاقانەيێ ئيرانێ دا نياسين. کورد دناڤبەرا چوار دەولەتێن بنيات نەتەوەيى هاتنە لێکڤەکرن، هەر چوار ل دەسپێکا قوناغا دەولەتێن

ئەوا من دڤێت بێژم

کورد قوربانيێن هزرا نەتەوەيى

موسەدەق تۆڤى

کورد مەزنترين گەلە دەولەتا نەتەوەيى نەيى، کورد تاکە گەل و کوردستان مەزنترين وەلاتە ل سەر چوار دەولەتان هاتيە لێکڤەکرن، کوردان پتر ژ هەموو گەلێن دى خزمەتا گەل و وەلاتێن دراوسێ کريە. بەلێ پتر ژ هەموو گەلێن جيهانێ ب دەستێن گەلێن دراوسێ هاتيە چەوساندن و ڤرکرن. کورت و کرمانجى کورد قوربانينە، لێ قوربانيێن دەستێ کێنە..؟ قوربانيێن کيژ ئايدلوژياييێنە..؟ چما کورد ب ڤى رەنگى بووينە قوربانى..؟

هەر ئێکى ب رەنگەکى بەرسڤا ڤان پرسياران دايە... کورد قوربانيێن بيروباوەرێن ئايينيە، قوربانيێن جوگرافيا و خێر و بێرێن وەلاتێ خوەنە، قوربانيێن نەزانى و نەهەڤگرتنا خوەنە، قوربانيێن بەرژەوەندييێن کولونياليزما رۆژئاڤانە... هتد. هەموو ئەڤ بۆچوونە هەريەک ب ئاستەکى راستن، ئەز دێ خالەکا دى لێ زێدەکەم و بێژم پتر ژ هەموو ئەگەران کورد قوربانيێن هزرا نەتەوەييا گەلێن دراوسێنە، ب دەستێن نەتەوە پەروەرێن دراوسێ پتر ژ هەموو کەسێن دى کورد هاتينە ژناڤبرن، ئەو کارەساتێن سەردەمێ دەستەلاتداريا نەتەوەپەروەران کو ژ سەد سالان نابۆريت ب سەرێ کوردان هاتين ب درێژيا ديرۆکێ ب سەرێ وان نەهاتينە و ئەڤ کارەساتە ڤەرێژا شەرڤنيخا نەتەوەيى بوون، کوردان دڤيا وەک گەلێن دن خوەدى ماف بن، گەلێن دراوسێ کو خوەدى دەستەلات و هەموو مافانە دڤيا ب بێ مافکرنا کوردان دەستەلات و مافێن خوە پتر لێ بکەن.

هەتا دەسپێکا سەدساليا بيستێ دو دەستەلاتداريان، قاجارى ل ئيرانێ و ئوسمانى ل وەلاتێن دن يێن رۆژهەلاتێ ناڤين حوکمدارى دکرن، کورد د ناڤبەرا هەردويان دا لێکڤەکرى و ژێردەستە بوون، سيستەمێ دەستەلاتداريێ سيستەمەک مەلکى، ميراتگرى، دەرەبەگايەتى، تاکرەوى، ستەمکارى و ب رووخسار ئايينى مەزهەبى بوو.

ل داويا سەدساليا نوزدێ ل ژێر باندورا هزرا نەتەوەييا رۆژئاڤايى، بزاڤێن نەتەوەيى ل ڤان وەلاتان پەيدا بوون، ژ بەرکو دەستەلاتدارى پتر فارسى و ترکى بوون، لەوما بزاڤێن نەتەوەيى ل ژێر ناڤێ دەستەلاتداريا دەستوورى ل ئيرانێ رووخسارەکى فارسى و ل دەولەتا ئوسمانى رووخسارەکێ ترکى هەبوون، د هەمان دەم دا بزاڤێن نەتەوەييێن کوردى و عەرەبى ژى دەسپێکێدا بوون، ب داوى هاتنا شەرێ جيهانيێ يەکەم ل دەسپێکا سالێن بيستان دەولەتا ئوسمانى هەلوەشيا، ل ترکيا و عيراقێ و سوريێ دەولەتێن سەربەخوە و رەنگ سەربەخوە بنيات نەتەوەيى هاتنە دامەزراندن، ل ئيرانێ سالا ١٩٢٦ دەستەلاتداريا قاجارى هاتە هەلوەشاندن و رەزا شاهێ پەهلەوى سەر بنياتەکێ نەتەوەييێ فارسى وەک ميراتگرێ ئيمبراتوريا ئيرانييا بەرى ٢٥٠٠ سالان خوە وەک دەستەلاتدارێ تاقانەيێ ئيرانێ دا نياسين. کورد ل ناڤبەرا چوار دەولەتێن بنيات نەتەوەيى هاتنە لێکڤەکرن، هەر چوار ل دەسپێکا قوناغا دەولەتێن نەتەوەيى بوون، ب هزرا کار بۆ ڤرکرنا نەتەوەيێن دى هاتبوو پەروەردەکرن، ڤێ ڤرکرنێ بەرى هەر گەلەکى ژ کوردان گرت، چنکو کورد پشتى نەتەوەيێ دەستەلاتدار دووەم نەتەوەيێ مەزن بوون ل هەر چوار دەولەتان، ئيران ل سەر بنياتێ يەک نەتەوەيێ ئيرانيێ فارسى زمان، ترکيا ل سەر بنياتێ يەک نەتەوە يەک زمان، سوريا ل سەر بنياتێ هزرا شوڤينيا عەرەبى هاتبوونە دامەزراندن، تنێ ل عيراقێ ژ دەسپێکێڤە باوەرى ب بوونا کوردان و هندەک مافێن وان يێن رەوشەنبيرى هاتيە ئينان، بەلێ ب درێژيا ئوت سالێن چوويى هزرا شوڤينيا عەرەبى ل سەر دەستەلاتى يا زال بوويە و سال ل دووڤ سالێ زالتر و توندتر بوويە.

ب کورتى ل هەر چوار دەولەتان هزرا نەتەوەيى دەستەلاتدار بوويە، ئەڤ هزرە نەتنێ د رێکخستنێن نەتەوەيى دا بەلکى د يێن چەپ و ئيسلامى و ليبەرال و مودێرن دا ژى دەستەلاتدار بوويە، هەر ئاليەکێ دەستەلات گرتيە دەست هەمان سەرەدەريا يێن بەرى خوە دگەل کوردان کريە، پێنەڤێت نموونان بينين، تنێ دێ بێژين مەزنترين هەوێن ڤرکرن و جينوسايدێ ل سەدساليا بيستێ ڤان دەولەتێن نەتەوەيى بەرامبەرى کوردان ئەنجامداينە، گرانترين چەکێ کوشندە نەتەوە پەروەرێن ترک و فارس و عەرەب دژى کوردان بکار ئينناينە، سەدان نموونەيێن دن و سەدان بەلگە ژى ل بەر دەستێ و جيهان شاهدە... گەلۆ ئەگەر کورد قوربانيێن هزرا نەتەوەيى نەبن قوربانيێن چنە...؟

هەموو ئێکشەمبيان دنڤيسيت

نەتەویی بوون، ب هزرا کار بۆ ڤڕکرنا نەتەوەیێن دی هاتبوو پەروەردەکرن، ڤێ ڤڕکرنێ بەری هەر گەلەکی ژ کوردان گرت، چنکو کورد پشتی نەتەوەیێ دەستەلاتدار دووەم نەتەوەیێ مەزن بوون ل هەر چوار دەولەتان، ئیران ل سەر بنیاتێ یەك نەتەوەیێ ئیرانیێ فارسی زمان، ترکیا ل سەر بنیاتێ یەك نەتەوە یەك زمان، سوریا ل سەر بنیاتێ هزرا شوفێنیا عەرەبی هاتبوونە دامەزراندن، تنێ ل عیراقێ ژ دەسپێکێڤە باوەری ب بوونا کوردان و هندەك مافێن وان یێن رەوشەنبیری هاتیە ئینان، بەلێ ب درێژیا نوت سالێن چوویی هزرا شوفێنیا عەرەبی ل سەر دەستەلاتی یا زال بوویە و سال ل دووڤ سالێ زالتر و توندتر بوویە.

ب کورتی ل هەر چوار دەولەتان هزرا نەتەوەیی دەستەلاتدار بوویە، ئەڤ هزرە نەتنێ درێکخستنێن نەتەوەییدا بەلکی د یێن چەپ و ئیسلامی و لیبەرال و مودرێندا ژی دەستەلاتدار بوویە، هەر ئالیەکێ دەستەلات گرتیە دەست هەمان سەرەدەریا یێن بەری خوە دگەل کوردان کریە، پێنەڤێت نموونان بینین، تنێ دێ بێژین مەزنترین هەوێن ڤڕکرن و جینوسایدێ ل سەدسالیا بیستێ ڤان دەولەتێن نەتەوەیی بەرامبەری کوردان ئەنجامداینە، گرانترین چەکێ کوشندە نەتەوە پەروەرێن ترك و فارس و عەرەب دژی کوردان بکار ئینانە، سەدان نموونەیێن دن و سەدان بەلگە ژی ل بەر دەستن و جیهان شاهدە... گەلۆ ئەگەر کورد قوربانییێن هزرا نەتەوەیی نەبن قوربانییێن چنە...؟

هەتا ئاگر نە بەربیتە مالا مە ئەم ل خوە نازڤرین(*)

هەر سال دگەل گەرماتیا هاڤینێ تایبەت د مەهێن خزیران و تیرمەه و تەباخێدا، سوتنا دەشت و چیان، ئاڤار و مولك و باخ و چەمان، گەلی و نهالان دبیتە کەرەستەکێ خاڤ بۆ پڕکرنا دەزگەهێن راگەهاندنێ ل وەلاتێ مە، ئەڤرۆ هندە هکتارێن باغ و بیستانان ل فلان جهی سوتن، دوهی هندە دونمێن دەخل و دانی ل دەشتا فلانی سوتن هەتا تیمێن ئاگر ڤەمراندنێ ڤێرا گەهشتین دەست و پێن گەلەك ژ وەلاتیان سوتن، سەرێ چەند رۆژانە ئاگرێ ب چیایێ...ڤە، د ماوێ شەش هەیڤێن چوویێدا ١٦ رووداننێن ئاگر بەربوونێ ل سنوورێ... رووداینە. هێژ خرابتر ئاگرێ ژ چولی بەرەف ناڤ باژێران دهێت، بەری چەندەکێ ل دهۆکێ، پاشتر ل زاخۆ، ٢١ێ ڤێ مەهێ ل ئوتێل سۆما یا سلێمانییێ، ئاماژە ب رووداننێن خوەسوتنێ ناکەم ژ بەرکو رووداننێن جڤاکینە و دێ مە ژ بابەتی دەرێخیت.

کورت و کرمانجی بەردەوام ئاگرێ ب دەهمەنێن مەڤە و یێ بەرەف گوپیتکێن سەرێ مە دچیت، ژ دەخل و دان و پویش و پەلەخێن دەشتێ یێ بەرەف چەم و ئاڤار و رەز و چەروانێن ناڤ نهال و گەلی و قەدێن چیان دچیت، ژ خانیەکێ بەرەف ڤاتێ چوارێ و پێنجی دچیت، ئاگر دلوڤانیێ ب کەسێ نابەت.

سەیر ئەوەیە پشتی هەر رووداندەکێ ژ نوو دێ دەست ب شروڤەکرنا هوکارێن ئاگر بەربوونێ و کێماسی و لاوازیێن دەزگەهێن ئاگرڤەمراندنێ کەین و دەزگەهێن پەیوەندیدار ژی دێ هندەك پاکانەیان بۆ لاوازی و خەمساریێن خوە بیننەڤە وەك:

(*) د هژمار ئەڤرۆ رۆژا //٢٠١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

خەلکی درەنگ ئەم ئاگادارکرین، ژ بەر ...درەنگ گەهشتینە جهێ رووداني، ژێدەرێن ئاڤێ ل وی جهی نەبوون و ئاڤ درەنگ گەهشتە جهێ روودانێ، کەرەستێ... ل بەردەستێ مە نەبوو، ئەگەر زەنگا ئاگادارکرنێ هەبوایە دا هژمارا قوربانیان کێمتر بیت، ترومبێلێن ئاگرڤەمراندنێ یێن پەیژەدار نینن یان دکێمن، مەرجێن بەرگریا شارستانی د ئاڤاهیدا نەبوون. پرانیا جاران ژی دێ قورمکێن جگارێ و ئاگرێ سەیرانی و شڤانان ل چولی و شورتا کارەبێ ل باژێری ب ئەگەرێ ڤی ئاگری تاوانبار کەین و دێ بیرا مە ل مامۆستاییێن ئایینی هێتەڤە و ژێ خوازین د گوتارێن رۆژێن ئەینیاندا ژ وەلاتیان بخوازن قورمکێن جگارا نەهاڤێژنە چولی و بەرماییێن ئاگری ل پاش خوە نەهێلن و د دەمێ روودانێدا دگەل هەڤدو هاریکار بن....کورت و کرمانجی پشتی ئاگر بەربوونێ دێ گەلەك بێژین و بێژینەڤە، هەروەکی پشتی سوتنا ئوتێل سۆمایا سلێمانییێ چەند بریار هاتینەدان و لیژنێن ڤەکولینێ هاتینە دامەزراندن و کومبوون ئەنجامداین.

بریار و لیژنە و کومبوون دجهێ خوەدانە، ل هەموو وەلاتان روودانێن ئاگربەربوونێ رووددەن و زیان دگەهنە سەر و مالێن خەلکەکی. بەلێ جوداهی د ناڤبەرا مە و وەلاتێن پێشکەتیدا ئەوە: بەری روودانان وان بەرهەڤیێن خوە هەنە، پلان و بەرنامە هەنە و بەرهەڤیێن وان ڤان رەنگە روودانان کێم دکەن و ئەگەر روودان ژی زوو کونترۆل دکەن و زیانان کێم دکەن، ل

ئەوا من دڤێت بێژم

هەتا ئاگر نە بەربیتە مالا مە ئەم ل خوە نازڤرین !

موسەدەق توڤی

هەر سال دگەل گەرماتیا هاڤینێ تایبەت د مەهێن خزیران و تیرمەه و تەباخێ دا، سوتنا دەشت و چیان، ئاڤار و مولک و باخ و چەمان، گەلی و نهالان دبیتە کەرەستەکێ خاڤ بۆ پرکرنا دەزگەهێن راگەهاندنێ ل وەلاتێ مە، ئەڤرۆ هندە هکتارێن باغ و بیستانان ل فلان جهی سوتن، دوهی هندە دونمێن دەخل و دانی ل دەشتا فلانی سوتن هەتا تیمێن ئاگر ڤەمراندنێ ڤێرا گەهشتین دەست و پێن گەلەک ژ وەلاتیان سوتن، سەرێ چەند رۆژانە ئاگرێ ب چیایێ...ڤە، د ماوێ شەش هەیڤێن چوویی دا ١٦ روودانێن ئاگر بەربوونێ ل سنوورێ... روودایتە. هێژ خرابتر ئاگرێ ژ چولی بەرەڤ ناڤ باژێران دهێت، بەری چەندەکێ ل دهۆکێ، پاشتر ل زاخۆ، ٢١ێ ڤێ مەهێ ل ئوتێل سۆما یا سلێمانییێ، ئاماژە ب روودانێن خوەسوتنێ ناکەم ژ بەرکو روودانێن جڤاکینە و دێ مە ژ بابەتی دەربێخیت.

کورت و کرمانجی بەردەوام ئاگرێ ب دەهمەنێن مەڤە و یێ بەرەڤ گوپیتکێن سەرێ مە دچیت، ژ دەخل و دان و پویش و پەلەخێن دەشتێ یێ بەرەڤ چەم و ئاڤار و رەز و چەروانێن ناڤ نهال و گەلی و قەدێن چیان دچیت، ژ خانیەکێ بەرەڤ ڤاتێ چوارێ و پێنجێ دچیت، ئاگر دلوڤانیێ ب کەسێ نابەت.

سەیر ئەوەیە پشتی هەر روودانەکێ ژ نوو دێ دەست ب شروڤەکرنا هوکارێن ئاگر بەربوونێ و کێماسی و لاوازیێن دەزگەهێن ئاگرڤەمراندنێ کەین و دەزگەهێن پەیوەندیدار ژی دێ هندەک پاکانەیان بۆ لاوازی و خەمساریێن خوە بیننەڤە وەک: خەلکی درەنگ ئەم ئاگادارکرین، ژ بەر...درەنگ گەهشتینە جهێ روودانێ، ژێدەرێن ئاڤێ ل وی جهی نەبوون و ئاڤ درەنگ گەهشتە جهێ روودانێ، کەرەستێ... ل بەردەستێ مە نەبوو، ئەگەر زەنگا ئاگادارکرنێ هەبوایە دا هژمارا قوربانیان کێمتر بیت، ترومبێلێن ئاگرڤەمراندنێ یێن پەیژەدار نینن یان دکێمن، مەرجێن بەرگریا شارستانی د ئاڤاهی دا نەبوون. پرانیا جاران ژی دێ قورمکێن جگارێ و ئاگرێ سەیرانی و شڤانان ل چولی و شورتا کارەبێ ل باژێری ب ئەگەرێ ڤی ئاگری تاوانبار کەین و دێ بیرا مە ل مامۆستاییێن ئایینی هێتەڤە و ژێ خوازین د گوتارێن رۆژێن ئەینیان دا ژ وەلاتیان بخوازن قورمکێن جگارا نەهاڤێژنە چولی و بەرماییێن ئاگری ل پاش خوە نەهێلن و د دەمێ روودانێ دا دگەل هەڤدو هاریکار بن....کورت و کرمانجی پشتی ئاگر بەربوونێ دێ گەلەک بێژین و بێژینەڤە، هەروەکی پشتی سوتنا ئوتێل سۆمایا سلێمانییێ چەند بریار هاتینەدان و لیژنێن ڤەکولینێ هاتینە دامەزراندن و کومبوون ئەنجامداین.

بریار و لیژنە و کومبوون دجهێ خوەدانە، ل هەموو وەلاتان روودانێن ئاگربەربوونێ رووددەن و زیان دگەهنە سەر و مالێن خەلکەکی. بەلێ جوداهی د ناڤبەرا مە و وەلاتێن پێشکەتی دا ئەوە: بەری روودانان وان بەرهەڤیێن خوە هەنە، پلان و بەرنامە هەنە و بەرهەڤیێن وان ڤان رەنگە روودانان کێم دکەن و ئەگەر روودان ژی زوو کونترۆل دکەن و زیانان کێم دکەن، ل جەم مە هەتا ئاگر نە بەربیتە مالا مە نە مە بەرهەڤی هەنە، نە ژی پلان و بەرنامە. هەر سال ڤی وەرزی دەخل و دان و چەم و بیستان و چەروانێن مە دهێنە سوتن زێدەباری روودانێن سوتنێ ل ناڤ باژێران و تنێ ئەمێ دبێژین و بێژینەڤە.

گەلۆ دەم نەهاتیە دەزگەهێن مەیێن پەیوەندیدار: رێڤەبەریێن بەرگریا شارستانی، رێڤەبەریێن ژینگەهێ و هێزا پاراستنا ژینگەهێ، رێڤەبەریێن سەر ب رێڤەبەریا گشتیا چاندنێڤە و دەزگەهێن لەشکەری و پولیسان جڤینەکێ بۆ ڤێ مەرەمێ گرێدەن، بەرهەڤیەکا سەرانسەری بۆ روودانێن سوتنێ بکەن، پلان و بەرنامەکێ د ڤی واری دا دارێژن و ئەوا دشیان دا بیت نەهێن ئاگر بەر بیتە مالا مە و ئەگەر بەربوویێ د بەرهەڤبن بۆ کێمکرنا زیانێن سەر و مالی..؟

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

جەم مە هەتا ئاگر نە بەربیتە مالا مە نە مە بەرهەڤی هەنە، نە ژی پلان و بەرنامە. هەر سال ڤی وەرزی دەخل و دان و چەم و بیستان و چەروانێن مە دهێنە سوتن زێدەباری روودانێن سوتنێ ل ناڤ باژێران و تنێ ئەمێ دبێژین و بێژینەڤە.

گەلۆ دەم نەهاتیە دەزگەهێن مەیێن پەیوەندیدار: رێڤەبەرییێن بەرگریا شارستانی، رێڤەبەرییێن ژینگەهێ و هێزا پاراستنا ژینگەهێ، رێڤەبەرییێن سەر ب رێڤەبەریا گشتیا چاندنێڤە و دەزگەهێن لەشکەری و پولیسان جڤینەکێ بۆ ڤێ مەرەمێ گرێدەن، بەرهەڤیەکا سەرانسەری بۆ روودانێن سوتنێ بکەن، پلان و بەرنامەکی د ڤی واریدا دارێژن و ئەوا دشیاندا بیت نەهێلن ئاگر بەر بیتە مالا مە و ئەگەر بەربوویێ د بەرهەڤبن بۆ کێمکرنا زیانێن سەر و مالی..؟

کوردینۆ نەهێلن چرایێ (ریا تـازە) ب ڤەمریێت (*)

دەمێ پەیڤێن (کوردێن ئەرمەنستانێ) بەر گوهێن مە دکەڤن، چیایێ ئەلەگەزێ و یەریڤان د هێنە بەرچاڤێن مە کو هەردو مە نە دیتینە، ئەلەگەز ئەو چیایێ گوندێن کوردێن ڤی وەلاتی هەمبێزکرین، خواندنگەهێن ڤان گوندان زارۆکێن کورد ب کوردی پەروەردە دکرن و بەرێ وان ددا باژارێ (یەریڤانێ پایتەختێ ئەرمەنستانێ) ل وێرێ زانکۆ و خواندنێن بلند ب داوی دئینان، بۆ هەمان مەرەم بەرەف موسکو و لینینگراد و باکۆ دچوون. کەسایەتیێن مینا عەرەبێ شەمو، قەناتێ کوردو، حاجیێ جوندی، ئەمینێ عەڤدال، جاسمێ جەلیل و مالباتا وی، میرویێ ئەسەد، سەعیدێ ئیبۆ، میکائیلێ رەشید، عەسکەرێ بویك، خەلیلێ چاچان و ب سەدان نڤیسکار و رەوشەنبیرێن دن ژێ رابوون، ب هژمارا خوەیا کێمڤە دیرۆك و رەوشەنبیریا کوردان ب گەلێن یەکێتیا سوڤیەتا جاران دانە نیاسین و هەر یەك ژ وان چەندین بەرهەم ل پاش خوە هێلانە کو جهێ شانازیا هەر کوردەکێ هەر پارچەکا کوردستانێنە.

مەلبەندێ خەباتا رەوشەنبیریا ڤان رەوشەنبیران رادیویا کوردییا یەریڤانێ و رۆژناما (ریا تازە) بوون. هەردویان جهەك تایبەت د دیرۆکێدا و کاریگەریەك مەزن نە تنێ ل سەر کوردێن ئەرمەنستانێ بەلکی ل سەر هەمموو کوردان هەیە. کێمەك ژ کوردان هەنە پەیڤێن (یەریڤان خەبەر ددە) بەرگوهێن وان نەکەتبن دەمێ ڤێ رادیویێ (ئەوا ل ١٩٥٥/١٢/١٥کەتیەکاری) دەست ب وەشانا خوەیا رۆژانە دکر. بەلێ

(*) د هژمار ٥١٠ رۆژا ٢٠١٠/٨/١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ژبلی كوردێن ئەرمەنستانێ كێمەك ژ كوردان هەنە رۆژناما (ریا تازە) دیتبیت، ژبەركو ئەڤ رۆژنامەیە ب تیپێن كریلی (سلاڤی) ل یەریڤانێ دهاتە بەلاڤكرن و نە دگەهشتە كوردستانێ، بەلێ هەر كوردەكێ كێمەك نێزیكی دگەل رەوشەنبیری و رۆژنامەڤانیا كوردی هەی سەنگا ڤێ رۆژنامەیێ د ناڤەندێن رەوشەنبیریا كوردیدا دزانیت.

(ریا تازە) ل ٢٥ئادارا ١٩٣٠ب تیپێن لاتینی هاتەبەلاڤكرن، هەتا سالا ١٩٣٧ێ ٦١٢هژمار ژێ دەركەتن و هاتەراوەستاندن، سەر ژنوو ل ١شوباتا ١٩٥٥ژ هژمار ٦١٣ڤە بەلێ ب تیپێن كریلی و هەفتیێ دو جاران دەست ب بەلاڤكرنێ كر و یا بەردەوام بوو دخزمەتا رەوشەنبیریا كوردی ل ئەرمەنستانێ و پێگەهاندنا سەدان رۆژنامەڤان و نڤیسكارێن كورد و تاكە بەلاڤكریا كوردی بوو ل یەكێتیا سوڤیەتی دهاتە بەلاڤكرن.

ب نەمانا یەكێتیا سوڤیەتی ل دەسپێكا سالێن نوتان و دامەزراندنا كۆمارێ ئەرمەنستانێ و دەسپێكرنا شەرەنیخا نەتەوەیی ئایینی دناڤبەرا ئەرمەنستانێ و ئازەربێجانی و شەرێن ناڤبەرا هەردویان و كاودانێ ئابووریێ دژوارێ ب سەر دەولەتا نوو دامەزراندیدا هاتی، هاریكاریا دەولەتێ ژ رۆژنامێ هاتەبرین و كادرێن رۆژنامێ و پرانیا نڤیسكارێن كوردێن ئەرمەنستانێ مشەخت بوونە دەرڤەی وەلاتی، د

R'YA T'EZE
Mesûd Barzanî Cimaya Şixadî Piroz kir
MÎR T'EHSÎN BEG LÎ ERMENÎSTANÊ BÛ MÊVAN
EZDÎYÊN ERMENÎSTANÊ DÎ BERBARÊ MÎRÊ SÊXA Û QEWALADA GELEK TİŞT ZANÎBÛN
Mesaja pîrozbahîyê ya Serokatîya hikûmeta K'urdistanê bona hatina Cejna Cemayê
RJA ȚƏZƏ
Nº 1

ئەنجامدا (ریا تازە) راوەستیا و ئەو چرایێ کوردێن یەکێتیا سوڤیەتی زارۆکێن خوە ل بەر رۆناهیا وی فێری زمانێ کوردی دکرن ڤەمریا و ئەڤ کاودانە یێ بەردەوام بوو هەتا هندەك خەمخورێن زمانێ کوردی ب شیانێن خوەیی و هاریکاریا هێرڤە و وێرڤە سەر ژنوو بەلێ دوبارە ب تیپێن لاتینی د کاودانەکی ئابووریێ سەختدا دەست ب بەلاڤکرنا (ریا تازە) کریەڤە، هندەك جاران ١٥ رۆژان هژمارەك یان هەیڤێ هژمارەك ژێ دهاتە بەلاڤکرن، چەند هەیڤەکان رادوەستیا و دەردکەتەڤە. د چەند سالێن چوویدا چەند جارەکان کادر و بەرپرسێن رۆژنامێ گازندە ژ سەروبەرێ ئابووریێ رۆژنامێ کریە و هەوارا رۆژنامێ گەهاندیە هەر ئالیەکێ بکاریت هاریکاریا وێ بکەت.

دەرویێشێ فەرحو سەرۆکێ ئینستیتویا کوردی ل برۆکسلێ د پەیڤا خوەدا ل ڤیستەڤالا رەوشەنبیریا دهۆکی ل ٧/٢٠ دا دیارکرن کو دەمەك بوو ئینستیتویێ هاریکاریا بەلاڤکرنا (ریا تازە) دکر، لێ ئێدی دشیانێن واندا نینە هاریکاریا وێ بکەن، ژ زار دەڤێ رۆژناما (ریا تازە)ڤە هەوارا وێ گەهاندە هەر ئالیەکێ بکاریت د هەوارا وێ بهێت و نەهێلێت ژیێ کەڤنترین رۆژناما کوردی ژ بێ دراڤیێ ب داوی بهێت و ئەو چرایێ ب دەهان سالان رۆناهی ددا بڤەمریت. دەنگێ من ژی دگەل دەنگێ دەرویێشی و (ریا تازە)یە و دبێژم کوردینۆ د هەوارا (ریاتازە) هەرن و نە هێلن ئەو رۆناهیە ل یەریڤانێ ڤەمرییێت. ل داوییێ دبێژم مەزنە بەرپرس و نوونەرێن مەزنە بەرپرسێن هەرێمێ ل وێ دیوانێ بوون و گوهـ ل هەوارا (ریا تازە) بوو، گەلۆ ما چ تێدا یە وەك دەهان دەزگەهێن وەشانێ و کۆمەلەیێن دی (ریا تازە)ژی بەخشینەکا(مینحەك) هەیڤانە ژ حکومەتا هەرێما کوردستانێ هەبیت..؟؟

جینوسایدا کوردان ل سوریێ(*)

ل هەر چوار پارچێن داگیرکریێن کوردستانێ ب پشکا ژێر دەستێ حکومەتا بەغدا ژ باشوورێ کوردستانێڤە، کورد کەتینە بەر هەوەکا بەرفرەها جینوسایدێ و گوهرینا روخسارێ نەتەوەییێ وەلاتێ وان. ئەڤە ژی بەردەوامیا هەمان هەوا پاکتاوکرنا نەژادییە یا کورد ژ دەسپێکا سەد سالیا بیستێ ب دەستێ نەتەوەپەروەرێن عەرەب و ترك و فارس توشبووینێ و هێژیا بەردەوامە. ل ژێر باندورا سەروبەرێ سیاسی و لەشکەریێ بزاڤا رزگاریخوازا کوردی و کاودانێ دەڤەرێ و جیهانێ ئەڤ هەوە ل پارچەکێ سست دبیت ل یا دن توندتر دبیت، قوناغەکێ بێ دەنگ یادن خورتتر دبیت. دەه سالێن داویێ ژی ئەڤ هەوە هێژ یا بەردەوامە، ژبەرکو ل باکوور و باشوور و رۆژهەلاتێ کوردستانێ بزاڤا کوردی ب شێوازێ لەشکەری و سیاسی بەرخوەدانێ دکەت رێکێ ل بەر پلانێن دوژمنکارانە دگریت هەوا ناڤبری ژی ب سستی و رەنگەکێ نە راستەوخوە ل هندەك جهێن ڤان پارچەیان د هێتە ئەنجامدان.

بەلێ ل رۆژئاڤایێ کوردستانێ ئانکو ئەو پارچەیا ب زۆری کەتیە ژێر دەستەلاتێ حکومەتا عەرەبیا سوری، ژ دامەزراندنا ڤێ حکومەتێ و هتا نها هەر ئالیەکێ دەستەلات گرتیە دەست ئەوا دشیانێن وی دا هەی بۆ کێمکرنا هژمارا کوردان و بەرتەنگکرنا رووبەرێ کوردستانێ و بعەرەبکرنا وێ کەمتەرخەمی نەکریە و ب پلانەکا بەرنامەکری و د چوارچوڤەکێ دەستووری و بریارێن رەسمیدا ئەڤ چەندە یا ئەنجامدای:

(*) د هژمار ٥١٤ رۆژا ٢٠١٠/٨/٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ب ئەنجامدانا سەرژمێریەکا تایبەت ل ٢٢تەباخا ١٩٦٢ سەدان هزار کوردێن سوریێ ژ وەلاتینامەیا سوری هاتنە بێ باهرکرن، ئەڤ بێ باهرکرنە نەڤی و نەڤیچرکێن وان ڤەدگریت و ژ هەموو مافێن وەلاتیێ ئاسایی د بێ باهرن و بەردەوام د هێنە دەرێخستن یان ژ ناچاری ژ واریێ خوە درەڤن.

پشتی ڤێ سەرژمێریێ ب بریارەکا رەسمی دەست ب ئەنجامدانا پلانا شووتکا عەرەبی هاتەکرن ل دووڤ ڤێ پلانێ خەلکێ هەموو دەڤەرێن کوردیێن سەر توخیبێن ترکیا و عیراقێ هاتنە ڤەگوهاستن بۆ کووراتیا دەڤەرێن بیابان و عەرەبنشینێن سوریێ.

د دوا پلانا رەسمیدا ب دەرچوونا فەرمانا تەشریعیا رەگەزپەرستانەیا هژمار ٤٩ ل ١٠ئەیلوولا ٢٠٠٨مافێ مولکداریێ ل دەڤەرێن توخیبی کو هەموو کوردن ژ خودانان هاتە ستاندن و ب ڤێ بریارێ نە کوردان ماف هەیە مولکەکی بکرن و ئەو مولکێ هەی ژی نەیێ وانە و نە وان ماف هەیە بفروشن یان بکرێ بدەن یان ڤەگوهێزنە سەر ناڤێ کەسەکێ دی.

ب ڤان بریاران کورد ل سوریێ نە وەلاتینە و نە ژی خوەدی مولکن و یێ ئەڤە نەبن چ ماف ژی نابن، ب ڤی رەنگی ژی هەوێن قرکرنا کوردان و ب عەرەبکرنێ گەهشتنە دژواریێ، کوردێ سوریێ چ ئەوێ وەلاتینامە هەی، چ ئەوێ نەیی ب شەڤ و رۆژ، ل مال، جهێ کاری، ل خواندنگەهێ زانکۆیێ، ل لەشکەریێ ژیانا وی د مەترسیێدایە، ژ بەرکو ب زمانێ کوردی ل جهێ کاری

نەوا من دڤێت بێژم

جینوسایدا کوردان ل سوریێ

موسەدەق تۆڤی

ل هەر چوار پارچێن داگیرکریێن کوردستانێ ب پشکا ژێر دەستێ حکومەتا بەغدا ژ باشووریێ کوردستانێ ڤە، کورد کەتینە بەر هەوەکا بەرفرەها جینوسایدێ و گوهرینا روخساریێ نەتەوەییێ وەلاتێ وان. ئەڤە ژی بەردەوامیا هەمان هەوا پاکتاوکرنا نەژادییە یا کورد ژ دەسپێکا سەد سالیا بیستێ ب دەستێ نەتەوەپەروەرێن عەرەب و ترک و فارس توشبوویێ و هێژیا بەردەوامە. ل ژێر باندورا سەروبەریێ سیاسی و لەشکەریێ بزاڤا رزگاریخوازا کوردی و کاودانێ دەڤەریێ و جیهانێ ئەڤ هەوە ل پارچەکێ سست دبیت ل یا دن توندتر دبیت، قوناغەکێ بێ دەنگ یادێ خورتتر دبیت. دەه سالێن داوییێ ژی ئەڤ هەوە هێژ یا بەردەوامە، ژبەرکو ل باکوور و باشوور و رۆژهەلاتێ کوردستانێ بزاڤا کوردی ب شێوازێ لەشکەری و سیاسی بەرخوەدانێ دکەت رێکێ ل بەر پلانێن دوژمنکارانە دگریت، هەوا ناڤبری ژی ب سستی و رەنگەکێ نە راستەوخوە ل هندەک جهێن ڤان پارچەیان دهێتە ئەنجامدان.

بەلێ ل رۆژئاڤایێ کوردستانێ ئانکو ئەو پارچەیا ب زۆری کەتیە ژێر دەستەلاتێ حکومەتا عەرەبیا سوری، ژ دامەزراندنا ڤێ حکومەتێ و هتا نها هەر ئالیەکێ دەستەلات گرتیە دەست ئەوا دشیانێن وی دا هەی بۆ کێمکرنا هژمارا کوردان و بەرتەنگکرنا رووبەریێ کوردستانێ و بعەرەبکرنا وێ کەمتەرخەمی نەکریە، و ب پلانەکا بەرنامەکری و د چوارچوڤەکێ دستووری و بریارێن رەسمی دا ئەڤ چەندە یا ئەنجامدای:

ب ئەنجامدانا سەرژمێریەکا تایبەت ل ٢٢ تەباخا ١٩٦٢سەدان هزار کوردێن سوریێ ژ وەلاتینامەیا سوری هاتنە بێ باهرکرن، ئەڤ بێ باهرکرنە نەڤی و نەڤیچرکێن وان ڤەدگریت و ژ هەموو مافێن وەلاتیێ ئاسایی د بێ باهرن و بەردەوام دهێنە دەرێخستن یان ژ ناچاری ژ واریێ خوە درەڤن.

پشتی ڤێ سەرژمێریێ، ب بریارەکا رەسمی دەست ب ئەنجامدانا پلانا شووتکا عەرەبی هاتە کرن، ل دووڤ ڤێ پلانێ خەلکێ هەموو دەڤەرێن کوردیێن سەر توخیبێن ترکیا و عیراقێ هاتنە ڤەگوهاستن بۆ کووراتیا دەڤەرێن بیابان و عەرەبنشینێن سوریێ.

د دوا پلانا رەسمی دا ب دەرچوونا فەرمانا تەشریعیا رەگەزپەرستانەیا هژمار ٤٩ ل ١٠ ئەیلولا ٢٠٠٨مافێ مولکداریێ ل دەڤەرێن توخیبی، کو هەموو کوردن ژ خودانان هاتە ستاندن و ب ڤێ بریارێ نە کوردان ماف هەیە مولکەکی بکرن و ئەو مولکێ هەی ژی نەیێ وانە و نە وان ماف هەیە بفروشن یان بکرێ بدەن یان ڤەگوهێزنە سەر ناڤێ کەسەکێ دی.

ب ڤان بریاران کورد ل سوریێ نە وەلاتینە و نە ژی خوەدی مولکن و یێ ئەڤە نەبن چ ماف ژی نابن، ب ڤی رەنگی ژی هەوێن قرکرنا کوردان و ب عەرەبکرنێ گەهشتنە دژواریێ، کوردێ سوریێ چ ئەوێ وەلاتینامە هەی، چ ئەوێ نەیی ب شەڤ و رۆژ، ل مال، جهێ کاری، ل خواندنگەهێ زانکۆیێ، ل لەشکەریێ ژیانا وی د مەترسیێدایە، ژ بەرکو ب زمانێ کوردی ل جهێ کاری دپەیڤیت دهێتە دەرێخستن، سەربازێن کورد ل لەشکەریێ ب نەگەرێن نە دیار دهێنە کوشتن، مامۆستایێن رەگەزپەرست ل زانکۆیان زێدەگاڤیێ ل سەر هەستا نەتەوەییا کوردان دکەن، ب کۆم خویندکارێن کورد ل ئامادەیی و پەیمانگەهـ و زانکۆیان ژ بەرکو یەک ژ مالباتا وان وەلاتینامە نینە ژ رێزێن خواندنێ دهێنە دەرێخستن.

کورت و کرمانجی ل رۆژئاڤایێ کوردستانێ کورد ب بێ دەنگی و ب لەز دهێنە ژ ناڤبرن، چاڤێن جیهانێ د نوقاندنە، نە کەسەک دبێژیت بۆچی، نە کەسەک لێ خوەدی دەردکەڤیت، پارت و رێکخستنێن کوردیێن سوریێ ب هژمارێ گەلەکن و ب کریارێ هندکن، تنێ مژوولی شەرەنیخا ناڤخویی و هەڤرکیا هەڤدونە، نە باندورا وان ل سەر گورەپانا ناڤخویی دیارە نە ژی ل دەرڤە کارەکێ دکەن جڤاکێ ناڤدەولەتی خەمەکێ ل دۆزا وان بخوت. بزاڤا رزگاریخوازا کوردی ل پارچێن دی خەمساری د ئەرکێن خوەدا بەرامبەری رۆژئاڤایێ کوردستانێ کریە.

ل ڤێرێ دێ بەرێ خوە دەمە هەرێما کوردستانێ ب حکومەت و خەلک ڤە و بێژم گەلۆ دەم نەهاتیە دەنگێ نەرازیبوونێ بەرامبەر سیاسەتا سوریێ بەرامبەری کوردان بلندکەین.. ؟ چما رۆژەکێ یان دەمژمێرەکێ ژ دەمی خوە بۆ پشتەڤانیا برایێن خوە ل سوریێ تەرخان نەکەین.. ؟ حکومەتا سوریێ ب هەموو رەنگان پیلانان دژی مە دگێریت و مایێ خوە د کاروبارێن مە دا دکەت، چما ئەم پشتەڤانیا برایێن خوە ل سوریێ نەکەین.. ؟

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

دپەیڤیت دهێتەدەرێخستن، سەربازێن کورد ل لەشکەریێ ب ئەگەرێن نە دیار دهێنەکوشتن، مامۆستایێن رەگەزپەرست ل زانکۆیان زێدەگاڤیێ ل سەر هەستا نەتەوەییا کوردان دکەن، ب کۆم خویندکارێن کورد ل ئامادەیی و پەیمانگەهـ و زانکۆیان ژ بەرکو یەك ژ مالباتا وان وەلاتینامە نینە ژ رێزێن خواندنێ د هێنە دەرێخستن. کورت و کرمانجی ل رۆژئاڤایێ کوردستانێ کورد ب بێ دەنگی و بلەز دهێنە ژ ناڤبرن، چاڤێن جیهانێ د نوقانینە، نە کەسەك دبێژیت بۆچی، نە کەسەك لێ خوەدی دەردکەڤیت، پارت و رێکخستیێن کوردیێن سوریێ ب هژمارێ گەلەکن و ب کریارێ هندکن، تنێ مژوولی شەرەنیخا ناڤخویی و هەڤرکیا هەڤدونە، نە باندورا وان ل سەر گورەپانا ناڤخویی دیارە نە ژی ل دەرڤە کارەکێ دکەن جڤاکێ ناڤدەولەتی خەمەکێ ل دۆزا وان بخوت. بزاڤا رزگاریخوازا کوردی ل پارچێن دی خەمساری د ئەرکێن خوەدا بەرامبەری رۆژئاڤایێ کوردستانێ کریە.

ل ڤێرێ دێ بەرێ خوە دەمە هەرێما کوردستانێ ب حکومەت و خەلکڤە و بێژم گەلۆ دەم نەهاتیە دەنگێ نەرازیبوونێ بەرامبەر سیاسەتا سوریێ بەرامبەری کوردان بلندکەین..؟ چما رۆژەکی یان دەمژمێرەکێ ژ دەمێ خوە بۆ پشتەڤانیا برایێن خوە ل سوریێ تەرخان نەکەین..؟ حکومەتا سوریێ ب هەموو رەنگان پیلانان دژی مە دگێریت و مایێ خوە د کاروبارێن مەدا دکەت، چما ئەم پشتەڤانیا برایێن خوە ل سوریێ نەکەین..؟

گێلەشوکا سیستەمێن نوو یێن خواندنێ(*)

ل رۆژا ٢٠١٠/٨/١٧ێ خواندنگەها نۆلج یا تایبەت یا ئەمریکی ل دهۆکێ هاتەڤەکرن، دریێورەسمێن ڤەکرنێدا رێڤەبەرێ خواندنگەهێ دیار کر: ئەڤ خواندنگەهە بۆ پەروەردەکرنا قوتابیێن کورد ل دووڤ سیستەمێن نوو و پێشکەفتی هاتیەڤەکرن. سالانە گۆژمێ ٢٢٥٠$ ژ هەر قوتابیەکێ دهێنە وەرگرتن. هەژیە بێژین بەری نها ژی چەندین خواندنگەهێن تایبەت(ئەهلی) یێن ب ڤی رەنگی ل دهۆکێ و پارێزگەهێن دی یێن هەرێمێ هاتینە ڤەکرن و هەموویان ژی راگەهاندیە: دێ ل دووڤ سیستەمێن نوو قوتابیان فێرکەن. بەری پتر ژ پێنج سالان دەمێ کابینا پێنجێ یا حکومەتا کوردستانێ هاتیە دامەزراندن و وەزیرێ نوویێ پەروەردێ دەست بکار بووی. وەزیرێ نوو ئەو ب خوە ژ وەلاتێن رۆژئاڤا ب سیستەمەکێ نوویێ پەروەدێ زڤریبووڤە، و پشتی چەند کونفرانس و سمینار و بگروڤەکێشان وی ژی سیستەمێ نوویێ پەروەردێ ل سەر هەموو دامودەزگەهێن پەروەردێ ل هەرێمێ چەسپاند و هێژ بگر و ڤەکێش ل سەر وی سیستەمێ دهێنە کرن.

کورت و کرمانجی هەر ئێکی دهێت و دبێژیت سیستەمێ من یێ نوویە، و د ڤێ گێلەشوکا سیستەمێن نوودا قوتابی، بەریکا بابێ قوتابی، زمانێ کوردی و وەکهەڤیا خواندنێ بۆ هەموویان دبنە قوربانی.

گەلۆ ئەگەر سیستەمێ نوویێ خواندنگەها نۆلج سیستەمێ نووبیت ئەرێ ئەو سیستەمێ سەرێ چەند سالەکانە وەزارەتا پەروەردێ ب سیستەمێ نوو ناڤکری و ئەم

(*) د هژمار ٥٢٤ رۆژا ٢٠١٠/٨/٢٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

هەموو پێڤە مژوولکرین سیستەمێ سەردەمێ دەولەتا ئۆسمانی بوو..؟ ئەرێ ئەو سیستەمێن ل خواندنگەهێن دی یێن تایبەت دهێنە پەیرەوکرن چ تووڤ سیستەمەکن و یێن کیژ سەردەمینە..؟ ئەرێ ئەو هەموو دراڤێ ل سیستەمێ نوویێ وەزارەتا پەروەردێ هاتیە مەزاختن ب هەروە چوو..؟ ژ بەرکو ئەو سیستەمە ژی دەرکەت نەیێ نوو..!! ئەرێ ئەو دراڤێ سەمیانێن قوتابیێن خواندنگەهێن تایبەت بۆ فێرکرنا زارۆکێن خوە ددەن ب هەروە چوو..؟ ژ بەرکو سیستەمێن وان ژی دەرکەتن نەیێن نوو، تنێ سیستەمێ خواندنگەها نۆلج یێ نوو و پێشکەتیە..!!

جهێ سەرنجراکێشانێیە ل هەموو ڤان خواندنگەهێن تایبەت زمانەکێ بیانی زمانێ سەرەکییێ خواندنێیە و زمانێ کوردی وەك زمانێ پلە دو یان پێهەلتر دهێتە خواندن و قوتابیێ وان خواندنگەهان ئەگەر فێری گەلەك تشتان بیت ب باشی فێری زمانێ خوە نابیت. ئەڤە ژی کارەساتە، ژ بەرکو هێژ ئەمێن د قوناغا کوردیکرنا جڤاکێ خوە و دامودەزگەهێن پەروەردە و کارگێریدا، ئانکو هێژ ئەم فێری زمانێ خوە نەبووینە ئەمێ خوە فێری زمانێن دی دکەین..! ئەگەر ل باژێرێن وەك ئەنقەرە و قاهیرە خواندنگەهێن تایبەت ب زمانێن بیانی بێنە ڤەکرن مەترسی ل سەر زمانێ وان نینە، ژ بەرکو زمانێ وان یێ نەتەوەیی جهێ خوە قاییم کریە، بەلێ زمانێ کوردی هێژ بۆ خوە ل شوون پێیەکی دگەریت.

ب ڤی رەنگی بچیت ئەگەر زمانێ کوردی بۆ خوە شوون پێیەکی ژی بگریت، ئەڤە تنێ دێ زمانێ تەخا هەژار و ناڤینا جڤاکی بیت و کورێن دەولەمەند و سەرمایەدار و بەرپرسان ژی دێ دولارێ خوە دەن و دبیت فێری گەلەك تشتان ب زمانێن بیانی ببن تنێ فێری زمانێ خوە نابن. ل ڤێرێ ژی دێ جڤاك بەرەڤ جڤاکەکێ تەخایەتی (چینایەتی) چیت، تەخا هەژار و ناڤین ب کوردی و ل دووڤ سیستەمێن نە سەردەمیانە دهێنە فێرکرن و تەخا بالا ئانکو تەخا دولاری ب زمانێن بیانی و ل دووڤ سیستەمێن ئەو دبێژنێ نوو دێ هێنە فێرکرن و دێ د زمانێ خوەدا لەنگ بن.

پتر ژ ١٤٠٠ سالانە د چ واراندا پیکنەکریە و پیکناکەن ژی(*)

سوننە و شیعە سەرا پروگرامێن خواندنێ پێکناکەن.. ئەڤە مانشێتێ نووچەیەکێ دییە ژ سەدان نووچەیێن رۆژانە ل دوور سەروبەرێ عیراقێ دهێنە بەلاڤکرن. نووچە ب کورتی دبێژیت وەزارەتا پەروەردە یا عیراقێ٧٥٪ پرۆگرامێن خواندنێ گوهارتینە، بەلێ وەقفا سوننی داخوازا راستاندنا گوهرینا پرۆگرامێن خواندنێ کریە، ژ بەرکو وەك وەقفا سوننی ژێ دبێژیت: وەزارەتا پەروەردێ واقعان دگوهریت و ئەو دژی وان گورانکاریانە یێن د وانەیێن دیرۆك و پەروەردا ئیسلامیدا هاتینە کرن. (رۆژناما رووداو، ١٢٧، ٢٠١٠/٨/٢٣)

ئەگەر ب هووری و کووری ب دیرۆکا ئیسلامێ و چاوانیا پەیدابوونا هەردو ئایینزا (مەزهەب)ێن سەرەکیێن موسلمانان سوننە و شیعە دا بچینە خواردێ گەهینە وێ باوەریێ کو نە تنێ د وارێ دیرۆك و پەروەردا ئیسلامیدا سوننە و شیعە ئەڤرۆ پێکناکەن، بەلکی ب درێژیا پتر ژ ١٤٠٠سالێن چوویی د چ واراندا پێکنەکریە و پێکناکەن ژی، ژ بەرکو هەریەك ژ وانا خوەدی باوەریەك جودا، فیقهەکێ جودا، دیرۆکەکا جودا، و پەروەردەیەکا جودانە، خالێن دژهەڤ د ناڤبەرا واندا پترن ژ خالێن وەکهەڤ. هەر ئەڤە ژی بوویە ئەگەرێ وێ چەندێ کو ب درێژیا سەردەمێن چوویی هەردو ئالی د یەك دەستەلاتداریا ئیسلامیا سیاسیدا ب هەڤرا، وەکهەڤ و بێ ئاریشە نەژیاینە، و د هەر دەمەکیدا و ل هەر جهەکی جهێ ئاکنجیبوونا هەر یەك ژ وانا یێ جودا بوویە، ئانکو نە تنێ د باوەریێ و فیقهی و دیرۆك و پەروەردێدا

(*) د هژمار ٥٣٤ رۆژا ٢٠١٠/٩/١٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ژێکجودا بووینە بەلکی د جوگرافییێدا ژی ژێکجودانە و ب درێژیا ڤێ دیرۆکێ ژی وەلات و دەڤەر و باژێر و تاخێن سوننە نشین و شیعە نشین د جودابوونە و هەردەم ژی دەڤەرێن هەڤسنوور و دەڤەرێن رەنگەکێ تیکەلیێ هەی دەڤەرێن ئالوز و جهێ شەرەنیخان د ناڤبەرا هەردو مەزهەباندا بوونە. نەهێلانا وەزارەتا ئەوقافێ و دامەزراندنا وەقفا سوننی و وەقفا شیعی دگەل یەکەمین کابینا حکومەتا عیراقی یا پشتی نیسانا ٢٠٠٣ێ دەربرینەکا راستەڤینە بوو ژ ڤی واقعی.

نیڤشکێ ڤێ سەربۆرا دیرۆکی ئەگەرێ ئالوزی و شەرەنیخا ئەڤرۆ یا عیراقێ، عیراقا پشتی نیسانا ٢٠٠٣ دیاردکەت، ئەو دەستەلاتێ شیعەیان ئەڤرۆ ل عیراقێ دەستڤە ئینای ب درێژیا سەر دەمێن چوویی ب خوەڤە نە دیتیە، و ئەو دەستەلاتێ ب درێژیا سەردەمێن چوویی د دەستێ سوونەیاندا (یێن عەرەب) د ڤی سەردەمیدا ژ دەستدایە، گومان ژی تێدا نینە دەستەلاتدار وەك باوەریا خوە دێ حوکمدارییێ کەن، دیرۆکێ نڤیسین و جڤاکی پەروەردە کەن، ئانکو بەردەوام عیراق دێ دئالوزی و شەرەنیخا سوننە و شیعەیاندا بیت، ئەم کورد ژی کو مە بڤێت و نەڤێت هێژ ئەم پشکەکین ژ عیراقێ و دێ بەر ب پریشکێن ئاگرێ ڤێ ئالوزی و شەرەنیخێ کەڤین و هندەك جاران ژی دێ بینە قوربانییێن وێ.

گەلۆ ژ بۆ دەربازبوونێ ژ ڤێ گرێکا ئالوز چارەچیە..؟ بەرسڤ ل جەم وانە و هەموو ژی دزانن

ئەوا من دڤێت بێژم

پتر ژ ١٤٠٠سالانە د چ واران دا پێکنەکریە و پێکناکەن ژی

موسەدەق تۆڤی

سوننە و شیعە سەرا پروگرامێن خواندنێ پێکناکەن.. ئەڤە مانشێتێ نووچەیەکێ دییە ژ سەدان نووچەیێن رۆژانە ل دوور سەروبەرێ عیراقێ دهێنە بەلاڤکرن. نووچە ب کورتی دبێژیت وەزارەتا پەروەردە یا عیراقێ ٧٥٪ پرۆگرامێن خواندنێ گوهارتینە، بەلێ وەقفا سوننی داخوازا راستاندنا گوهرینا پرۆگرامێن خواندنێ کریە، ژ بەرکو وەک وەقفا سوننی ژێ دبێژیت: وەزارەتا پەروەردێ واقعان دگوهریت و ئەو دژی وان گورانکاریانە یێن د وانەیێن دیرۆک و پەروەدر دا ئیسلامی دا هاتینە کرن. (رۆژناما روداو،١٢٧، ٢٠١٠/٨/٢٣.

ئەگەر ب هووری و کووری ب دیرۆکا ئیسلامێ و چاوانیا پەیدابوونا هەردو ئایینزا (مەزهەب)ێن سەرەکییێن موسلمانان سوننە و شیعە دا بچینە خوار دێ گەهینە وێ باوەریێ کو نە تنێ د وارێ دیرۆک و پەروەردا ئیسلامی دا سوننە و شیعە ئەڤرۆ پیکناکەن، بەلکی ب درێژیا پتر ژ ١٤٠٠سالێن چوویی د چ واران دا پێکنەکریە و پێکناکەن ژی، ژ بەرکو هەریەک ژ وانا خوەدی باوەریەک جودا، فیقهەکێ جودا، دیرۆکەکا جودا، و پەروەردەیەکا جودانە، خالێن دژهەڤ د ناڤبەرا وان دا پترن ژ خالێن وەکهەڤ. هەر ئەڤە ژی بوویە ئەگەرێ وێ چەندێ کو ب درێژیا سەردەمێن چوویی هەردو ئالی د یەک دەستەلاتداریا ئیسلامیا سیاسی دا ب هەڤرا، وەکهەڤ و بێ ئاریشە نەژیاینە، و د هەر دەمەکی دا و ل هەر جهەکی جهێ ئاکنجیبوونا هەر یەک ژ وانا یێ جودا بوویە، ئانکو نە تنێ د باوەریێ و فیقهی و دیرۆک و پەروەردێ دا ژێکجودا بووینە بەلکی د جوگرافییێ دا ژی ژێکجودانە و ب درێژیا ڤێ دیرۆکێ ژی وەلات و دەڤەر و باژێر و تاخێن سوننە نشین و شیعە نشین د جودابوونە و هەردەم ژی دەڤەرێن هەڤسنوور و دەڤەرێن رەنگەکێ تیکەلیێ هەی دەڤەرێن ئالوز و جهێ شەرەنیخان د ناڤبەرا هەردو مەزهەبان دا بوونە. نەهێلانا وەزارەتا ئەوقافێ و دامەزراندنا وەقفا سوننی و وەقفا شیعی دگەل یەکەمین کابینا حکومەتا عیراقی یا پشتی نیسانا ٢٠٠٣ێ دەربرینەکا راستەڤینە بوو ژ ڤی واقعی.

نیڤشکێ ڤێ سەربۆرا دیرۆکی ئەگەرێ ئالوزی و شەرەنیخا ئەڤرۆ یا عیراقێ، عیراقا پشتی نیسانا ٢٠٠٣ دیاردکەت، ئەو دەستەلاتێ شیعەیان ئەڤرۆ ل عیراقێ دەستڤە ئینای ب درێژیا سەر دەمێن چوویی ب خوەڤە نە دیتیە، و ئەو دەستەلاتێ ب درێژیا سەردەمێن چوویی د دەستێ سوونەیان دا (یێن عەرەب) د ڤی سەردەمی دا ژ دەستدایە، گومان ژی تێدا نینە دەستەلاتدار وەک باوەریا خوە دێ حوکمداریێ کەن، دیرۆکێ نڤیسین و جڤاکی پەروەردە کەن، ئانکو بەردەوام عیراق دێ دئالوزی و شەرەنیخا سوننە و شیعەیان دا بیت، ئەم کورد ژی کو مە بڤێت و نەڤێت هێژ ئەم پشکەکین ژ عیراقێ و دێ بەر ب پریشکێن ئاگرێ ڤێ ئالوزی و شەرەنیخێ کەڤین و هندەک جاران ژی دێ بینە قوربانییێن وێ.

گەلۆ ژ بۆ دەربازبوونێ ژ ڤێ گرێکا ئالوز چارەچیە..؟ بەرسڤ ل جەم وانە و هەموو ژی دزانن چارە چیە، بەلێ خوە ب سەرڤە نابەن یان نەڤێت بێژن تاکە چارە سیستەمەکێ فیدرالیە ل دەولەتەکا عیلمانی یان ژی سێ دەولەتێن جودا وەک سێ دراوسێ یێن پێکخوش، هەریەک ل وارێ خوە چاوان بڤێت حوکمداریێ بکەت و دیرۆکێ بنڤیسیت و جڤاکێ خوە پەروەردە بکەت. کوردان بریارا خوە دایە و یا دی ژی ئاریشەیا عەرەبێن سوننە و شیعەیە.

هەموو نێکشەمییان دنڤیسیت

چاره چیه، بەلێ خوه ب سەرڤه نابەن یان نەڤێت بێژن تاکه چاره سیستەمەکێ فیدرالیه ل دەولەتەکا عیلمانی یان ژی سێ دەولەتێن جودا وەك سێ دراوسێ یێن پێکخوش، هەریەك ل وارێ خوه چاوان بڤێت حوکمداریێ بکەت و دیرۆکێ بنڤیسیت و جڤاکێ خوه پەروەرده بکەت. کوردان بریارا خوه دایه و یا دی ژی ئاریشەیا عەرەبێن سوننه و شیعەیه.

گەلۆ چما رایەدارێن ترکان ژ پەیکەرێ سەید رزای دترسن..؟ (*)

د چوارچوۆڤەیێ ڤیستەڤالا (خوەزی و چاندیا موونزووریێ) ئەوا ل مەها تەباخا چوویی ل باژێرێ دێرسیمێ یێ باکوورێ کوردستانێ هاتیە گێران باژێرڤانیا ڤی باژێری پەیکەرێ پێشەنگێ سەرهلدانا دێرسیمێ سەید رزای ل مەیدانا باژێری دانان. بەلێ مەزنە بەرپرسێن دەولەتا ترکان ب ڤێ چەندێ رازی نەبوون و بەرهەڤیێن خوەکرینە بۆ راکرنا وی پەیکەرێ ژ وێ مەیدانا باژێری. د بەرامبەردا خەلکێ باژێری گەف ل رایەدارێن دەولەتێ کرن و گۆتن: گەر پەیکەر بێ راکرن دێ سەرهلدان دەرکەڤە. هەروەها گۆتن: ئەگەر ئەڤ پەیکەر بێ راکرن ئەمێ پەیکەرەکێ هێ مەزنتر ل شوونا وی دەینن..(رۆژناما دەما نوو، هژمار ٣٥٩- ١٠ تەباخا ٢٠١٠، دیاربەکر)

گەلۆ سەید رزا کی یە ب ڤی رەنگی دەولەتا ترکان ژ پەیکەرێ وی دترسە و دێرسیمی بەرگریێ ژ مانا وی پەیکەری دکەن..؟

سەید رزا پیر و پێشەنگێ دێرسیمێ و بوویە سەمبۆلا خەلکێ باژێری و د بەرپەرێن دیرۆکا کوردستانێدا سەرکردێ روحی و دنیاییێ کوردێن دەڤەرا دێرسیمێ یە یێن (ب زاراڤەیێ زازاکی- دملکی دپەیڤن و سەر ب ئایینزاییێ عەلەوی نە) و سەرکردێ یەك ژ مەزنترین شۆرشێن باکوورێ کوردستانێیە د نیڤا یەکەم ژ سەدسالیا بیستێ کو شۆرشا دێرسیمێ ١٩٣٦- ١٩٣٨یە.

(*) د هژمار ٥٤١ رۆژا ١٩/٩/٢٠١٠ ٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن.

سەيد رزا كورێ سەيد ئيبراهيم مەزنێ دەڤەرا دێرسيمێ يە، يێ د ئايين و تەريقەتێدا گەهشتيە پلا رەهبەريێ و ژ ئاليێ ئايين و نەتەوەيى ڤە سەركردێ كوردێن (زازا- عەلەوى)يێن دێرسيمێ بوو، پشتى مرنا وى مەزناتى كەتبوو دەست كورێ وى يێ بچووك سەيد رزاى، ئەو ژى پێگيرەكێ دروستێ رێبازا بابێ خوە بوو، كەسەكێ خوشتڤى بوو ل جەم خەلكێ دەڤەرێ و د هەمان سەروبەرێ وان دا دژيا، كوردەكێ پاك و خوەدى هەستەكا مرۆڤايەتيا بلند بوو، هەردەم دگۆت: رزگاركرنا كوردستانێ ئەركێ سەر ملێ هەر كوردەكى يە، د دەمێ خوەدا ب هزاران ئەرمەنى ژ كوشتارا تەبايى رزگار كربوون، ژ بەر پشتەڤانيا وى بۆ شۆرشا ئاگرى ١٩٢٦-١٩٣٠دەڤەرا وى كەتبوو بەر هێرشێن لەشكەرێ تركان. هەتا سالا ١٩٣٦ دەڤەرا دێرسيمێ تاكە دەڤەرا باكوورێ كوردستانێ بوو ب دروستى نەكەتيە ژێر كونترۆلا دەولەتا تركان. د ڤێ سالێدا د كۆمبوونەكا پەرلەمانێ تركيا دا مستەفا كەمال ئەتاتوركێ سەركۆمار ب ئاشكرايى گۆت: گرنگترين پرسگرێكا مە پرسگرێكا دێرسيمێ يە، ئەو برينەكە د گيانێ مەدا، دڤێت ئەو كولكا ترسناك بێتە پاكژكرن و ب هەر رەنگەكى بيت ژ رە و ريشال بێتە دەرێخستن. ب ڤان پەيڤان دەست ب بەرهەڤيێن هێرشان بۆ سەر دێرسيمێ كرن.

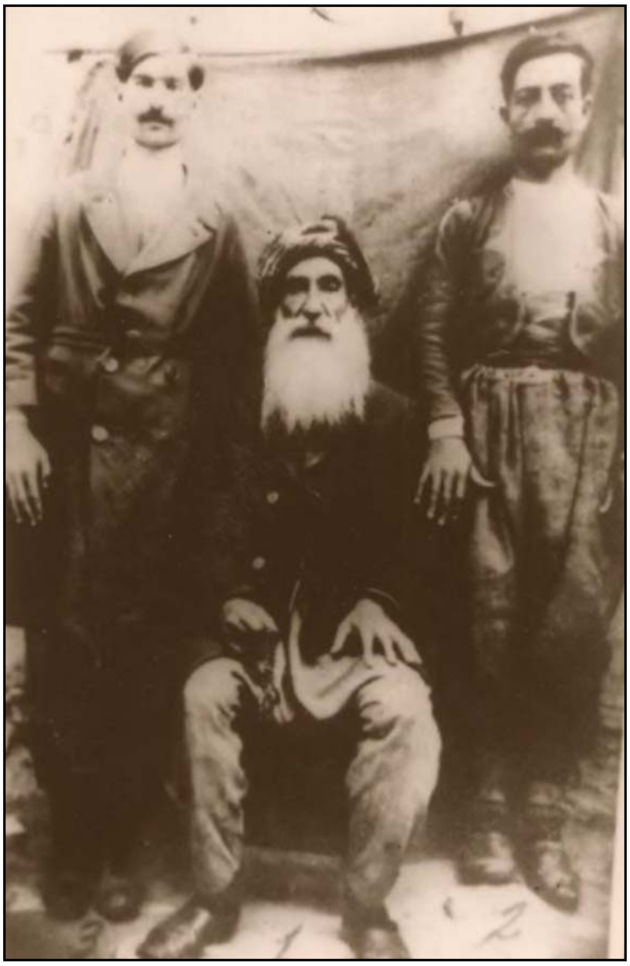

سەيد رزا پير و پێشەنگێ دێرسيمێ

ژەنەرال عەبدوللا ئەلپ دۆغان كرنە سەركردێ لەشكەرى و

مەدەنییێ دەڤەرێ، مینا عەلی کیمیاویێ عیراقێ دەولەتا ترکان هەموو دەستەلاتێن کوشتن و قرکرنا کوردان دانێ و ژ ئەلازیزێ ڤە دەست ب هێرشێن درندانە بۆ سەر دەڤەرا دێرسمێ کرن، دێرسیمیان ژی ب رێبەریا سەید رزای دەست ب بەرخوەدانەکا قارەمانانە کرن، داستانێن مێرخاسیێ و قوربانیدانێ تومارکرن. دەمێ ترکان زانی ب شەری نکارن داویێ ب بەرخوەدانا دێرسیمیان بینن، دەست ب خاپاندن و فێلبازیان کرن، ب ناڤێ دانوستاندن و چارەیا ئاشتیانە سەید رزا رازیکرن ل رۆژا ١٩٣٧/٩/٥ بێتە باژێرێ ئەرزەنجانی، بەلێ ل شوونا دانوستاندنان ئەو گرتن و برنە باژێرێ ئەلازیزێ ل ١٠ چریا دووێ ل دادگەهەکا لەشکەریدا بریارا سێدارەدانا وی و ١٠ قارەمانێن دن یێن دێرسیمی دان،کو کورێ وی یێ بچووك و برازایەکێ وی دناڤ واندا بوون، ل سپێدەیا ١٨ چریا دووێ ژ١٩٣٧ هەر ١١ قارەمانێن دێرسیمی ل سێدارێ دان، سەید رزای ب پەیڤێن (د تەمەنێ حەفتێ و پێنج سالییێدا ئەزێ شادمانم گیانێ خوە د بەخشمە خوەگوریکەرێن کورد، دێرسیمێ دۆراند، بەلێ کورد و کوردستان هەر دێ ژین، کورێن کوردان دێ تولا ڤێ تاوانێ ڤەکەنەڤە، بمرن درەوین و زۆردار). بەرەف مرنێ چوو، د ڤی دەمیدا حوسێنێ کورێ وی ل دووڤ دەنگێ بابێ خوە هات و گۆت:(باب سەرێ نەتەوەیێ کورد یێ ساخ بیت). پشتی سێدارەدانێ تەرمێن وان ل باژێرێ ئەلازیزێ گێران و داکو شوونەوارێن گورێ وان ژی نەمینن ئاگر بەردانە تەرمێن وان و هەتا نها ژی کەسەك نزانیت هەستیکێن وان ل کووڤە هاتینە ڤەشارتن.(د.نوری دەرسیمی، دەرسیم لە مێژووی کوردستاندا، هەولێر٢٠٠١، بپ٢٩٢- ٣٢٢).

ب سێدارەدانا سەید رزای شۆرشا دێرسیمێ ب داوی نەهات، هەرچەندە عیسمەت ئینۆنۆیێ سەرۆکوەزیرێن ترکیا یێ وی سەردەمی ب هەلکەفتا سێدارەدانا سەید رزای و هەڤالێن وی د وان رۆژاندا د پەرلەمانێ ترکیا دا گۆتبوو: مە پرسگرێکا دێرسیمێ ب داوی ئینا و کرە د گوریدا، ب هەموو کریارێن لەشکەری مە دێرسیم پاکژ کر و ئەم ژ وێ کارەساتێ رزگار بووین... بەلێ پشتی سێدارەدانا سەید رزای ب سالەکێ هێژ بەرخوەدانا دێرسیمیان یا بەردەوام بوو هەتا ل داویا ١٩٣٨ لەشکەرێ ترکان شیای کونترۆلێ ل سەر دەڤەرێ بکەن و بەرخوەدانا چەکداریا کوردێن دێرسیمێ ب داوی بینن. بەلێ ژ وێ رۆژێ و هەتا ئەڤرۆ بەرخوەدانا هزرا کوردایەتیێ ل سەرانسەری باکوورێ کوردستانێ یا بەردەوامە و لەوما پەیکەرێ سەید رزای ئەڤرۆ سیمبۆلا بەرخوەدانا کوردانە و کورد بەرگریێ ژێ دکەن و سیمبۆلا شکەستنا عەسکەرتاری و هزرا شوفێنیا ترکانە کو پشتی ٧٣ سالان ژ سێدارەدانا سەید رزای دبینن پەیکەرێ وی ل گورەپانەکا سەرەکییا دێرسیمێ دهاتە دانان و ب چاڤێن زل برینێن خوە یێن کول دبینن. ل داویێ گەلۆ دەم نەهاتیە مەزنە دەستەلاتدارێن وی وەلاتی دەست ژ عەسکەرتاریێ و هزرێن شوفێنی بەردەن و ب دروستی باوەریێ ب مافێن گەلێ کورد و هەر گەلەکێ دی یێ ل ترکیا دژیت بینن و خوە ژێ تەنا کەن و خەلکەکی ژێ ل خوە بکەنە برا...؟؟

ئەوا من دڤێت بێژم

گەلۆ چما رایەدارێن ترکان ژ پەیکەرێ سەید رزای دترسن..؟

موسەدەق تۆڤی

د چوارچۆڤەیێ فیستەڤالا (خوەزی و چاندیا موونزووری) ئەوا ل تەباخا چوویی ل دێرسیمێ هاتیە گێران، باژێرڤانیێ پەیکەرێ سەید رزای ل مەیدانا بازێری دانا. بەرپرسێن دەولەتێ ب ڤێ چەندێ رازی نەبوون، بەرهەڤیێن خوەکرن بۆ راکرنا وی پەیکەری. د بەرامبەر دا خەلکێ بازێری گەف ل رایەدارێن دەولەتێ کرن و گۆتن: گەر پەیکەر بێ راکرن دێ سەرهلدان دەرکەڤە. هەروەها: ئەگەر ئەڤ پەیکەر بێ راکرن ئەمێ پەیکەرەکێ هێ مەزنتر ل شوونا وی دەینن.. (رۆژناما دەما نوو، هژمار٣ ٣٥٩-١٠ تەباخا ٢٠١٠)

گەلۆ سەید رزا کیە ب ڤی رەنگی دەولەتا ترکان ژ پەیکەرێ وی دترسە و دێرسیمی بەرگریێ ژ مانا وی پەیکەری دکەن..؟

سەید رزا پیر و پێشەنگێ دێرسیمێ، بوویە سەمبۆلا خەلکێ بازێری و د بەربەرێن دیرۆکێ دا سەرکردێ روحی و دنیاییێ کوردێن دەڤەرا دێرسیمێ یە یێن (ب زاراڤەیێ زازاکی- دملکی دپەیڤن و سەر ب ئایینزایێ عەلەوی نە) و سەرکردێ شۆرشا دێرسیمێ ١٩٣٦- ١٩٣٧ مەزنترین شۆرشا باکوورێ کوردستانێ د نیڤا یەکەم ژ سەدسالیا بیستێ دا.

سەید رزا کورێ سەید ئیبراهیم مەزنێ دەڤەرا دێرسیمێ یە، یێ د ئایین و تەریقەتێ دا گەهشتیە پلا رەهبەرێ و ژ ئالیێ ئایین و نەتەوەیی ڤە سەرکردێ کوردێن (زازا- عەلەوی) بوو، پشتی مرنا بابێ وی مەزناتی کەتبوو دەست وی، ئەو ژی پێگیرەکێ دروستێ رێبازا بابێ خوە بوو، کەسەکێ خۆشتڤی ل جەم خەلکێ و د هەمان سەروبەرێ وان دا دژیا، کوردەکێ پاک و خوەدی هەستەکا مرۆڤایەتیا بلند بوو، هەردەم دگۆت: رزگارکرنا کوردستانێ ئەرکێ سەر ملێ هەر کوردەکی یە، د دەمێ خوە دا ب هزاران ئەرمەنی ژ کوشتارا تەبایی رزگار کربوون، ژ بەر پشتەڤانیا وی بۆ شۆرشا ئاگری ١٩٢٦- ١٩٣٠دەڤەرا وی کەتبوو بەر هێرشێن لەشکەرێ ترکان. هەتا سالا ١٩٣٦ دەڤەرا دێرسیمێ تاکە دەڤەرا باکوورێ کوردستانێ بوو ب دروستی نەکەتیە ژێر کونترۆلا دەولەتا ترکان. د ڤێ سالێ دا د کۆمبوونەکا پەرلەمانی دا کەمال ئەتاتورکێ سەرکۆمار گۆت: گرنگترین پرسگرێکا مە پرسگرێکا دێرسیمێ یە، ئەو برینەکە د گیانێ مە دا، دڤێت ئەو کولکا ترسناک بێتە پاکژکرن و ب هەر رەنگەکی بیت ژ رە و ریشال بێتە دەرێخستن. ب ڤان پەیڤان دەست ب بەرهەڤیێن هێرشان بۆ سەر دێرسیمێ کرن. ژەنەرال عەبدوللا ئەلپ دۆغان کرنە سەرکردێ لەشکەری و مەدەنیێ دەڤەرێ، مینا عەلی کیمیاوییێ عیراقێ دەولەتا ترکان هەموو دەستەلاتێن کوشتن و قرکرنا کوردان دانێ و ژ ئەلازیزێ ڤە دەست ب هێرشێن درندانە کرن، دێرسیمیان ب رێبەریا سەید رزای بەرخوەدانەکا قارەمانانە کرن، داستانێن مێرخاسیێ تومارکرن. دەمێ ترکان زانی ب شەری نکارن داویێ ب بەرخوەدانا دێرسیمیان بینن، دەست ب خاپاندن و فێلبازیان کرن، ب ناڤێ دانوستاندن و چارەیا ئاشتیانە سەید رزا رازیکرن ل رۆژا ١٩٣٧/٩/٥ بێتە بازێرێ ئەرزەنجانێ، بەلێ ئەو گرتن و برنە بازێرێ ئەلازیزێ ل ١١/١٠ د دادگەهەکا لەشکەری دا بڕیارا سێدارەدانا وی و کورێ وی یێ بچووک و برازایەکێ وی و ٨ قارەمانێن دن دان. ل سپێدەیا ١٨ چریا دووێ ژ ١٩٣٧ هەر ١١ قارەمانێن دێرسیمی ل سێدارێ دان، سەید رزای ب پەیڤێن (د تەمەنێ حەفتێ و پێنج سالیێ دا ئەزێ شادمانم گیانێ خوە د بەخشمە خوەگوریکەرێن کورد، دێرسیمێ دۆراند، بەلێ کورد و کوردستان هەر دێ ژین، کورێن کوردان دێ تولا ڤێ تاوانێ ڤەکەنەڤە). بەرەڤ مرنێ چوو، د ڤی دەمی دا حوسێنێ کورێ وی ل دووڤ دەنگێ بابێ خوە هات و گۆت: (باب سەرێ نەتەوەیێ کورد یێ ساخ بیت). پشتی سێدارەدانێ تەرمێن وان ل بازێرێ ئەلازیزێ گێران و داکو گۆرێن وان ژی نەمینن ئاگر بەردانە تەرمێن وان و هەتا نها ژی کەسەک نزانیت هەستیکێن وان ل کیڤە هاتینە ڤەشارتن. (د. نووری دەرسیمی، دەرسیم لە مێژووی کوردستان دا، هەولێر٢٠٠١ بپ ٢٢٩- ٣٢٢).

هەرچەندە عیسمەت ئینۆنۆیێ سەرۆکوەزیرێن ترکیا وی سەردەمی ب هەلکەفتا سێدارەدانا سەید رزای د وان رۆژان دا د پەرلەمانێ ترکیا دا گۆتبوو: مە پرسگرێکا دێرسیمێ ب داوی ئینا و کرە د گوری دا، ب هەموو کریارێن لەشکەری مە دێرسیم پاکژ کر و ئەم ژ وێ کارەساتێ رزگار بووین... بەلێ پشتی سێدارەدانا سەید رزای ب سالەکێ هێژ بەرخوەدانا بەردەوام بوو هەتا ل داویا ١٩٣٨ لەشکەرێ ترکان شیای کونترۆلێ ل سەر دەڤەرێ بکەن و بەرخوەدانا چەکداریا کوردێن دێرسیمێ ب داوی بینن. بەلێ ژ وێ رۆژێ و هەتا ئەڤرۆ بەرخوەدانا هزرا کوردایەتیێ ل دێرسیمێ و سەرانسەری باکوورێ کوردستانێ یا بەردەوامە و لەوما پەیکەرێ سەید رزای ئەڤرۆ سیمبۆلا بەرخوەدانا کوردانە و کورد بەرگریێ ژێ دکەن و سیمبۆلا شکەستنا عەسکەرتاری و هزرا شوفێنیا ترکانە کو پشتی ٧٣ سالان ژ سێدارەدانا سەید رزای دبینن پەیکەرێ وی ل گورەپانەکا سەرەکییا دێرسیمێ دهاتە دانان و ب چاڤێن زل برینێن خوە یێن کول دبینن. ل داویێ گەلۆ دەم نەهاتیە دەستەلاتدارێن وی وەلاتی دەست ژ عەسکەرتاریێ و هزرێن شوفێنی بەردەن و باوەریێ ب مافێن گەلێ کورد بینن و خوە ژێ تەنا کەن و خەلکەکی ژێ ل خوە بکەنە برا...؟؟

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

ساليا شەهيدكرنا مووسا عەنتەر و بايكوتا خواندنا تركى(*)

ژ دەسپێكا ڤێ مەهێڤە چەند روودانێن گرنگ ل باكوورێ كوردستانێ روودان، هەموو ژى ب ئەرێنى و نەرێنييێن خوەڤە، بكەر كى بيت، فاكتەرێ وان چ بيت، وێ چەندێ دياردكەن كو دۆزا كوردى ل ڤێ پارچا كوردستانێ ژ قوناغا پێگەهشتنێ دەرباز بوويە و بوويە دۆزەك تەواو گەهشتى و خوەدى سەنگ و كاريگەرى نە تنێ ل تركيا بەلكى ل تەڤايى جيهانێ و ژ وێ قوناغێ دەرباز بوويە ژەنەرالەكێ لەشكەرى بێژيت: ئەز دێ وەك خوە چارەسەركەم، بەلكى دۆزەكە و دڤێت هەموو جيهان ب عەقليەتەكا مەدەنى و ل دووڤ بنەماييێن مافێ مرۆڤى و مافێن گەلان و پرەنسيپێن سەردەميانە پشكدارىێ د چارەسەركرنا وێ دا بكەت و هەردو ئالى كوردستانى و دەستەلاتداريا تركيا ب لوژيكەكێ هەڤچەرخ و ل سەر بنياتێ باوەرى ئينانێ ب هەڤدو ل چارەسەرىێ بگەريێن.

يەك ژ ڤان رووداناں گشتپرسى (ريفراندۆم)ا ١٢ئيلونێ بوو كو تێدا راستيەك هاتە سەلماندن: تركان ب پرانيا پشكدارىێ د دەنگدانێدا بۆ گورانكاريان د دەستووريدا گۆتن: بەلێ ئەم دگەل هەر گوهرينەكێينە د بەرژەوەنديا ئازادييێن گشتيدا بيت. كوردان ژى ب پرانيەكا پترا بايكوتا ڤێ گشتپرسيێ گۆتن: بەلێ ئەم دگەل گوهرينێينە، بەلێ ئەو دەستوورێ مافێن مە تێدا نەبن بۆ مە نە گرنگە بێتە گوهرين يان نە.

(*) د هژمار ٥٤١ رۆژا ٢٠١٠/٩/١٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيە بەلاڤكرن

ژ روودانێن دی یێن ڤێ مەهێ یێن پتر سەرنجا من راکێشای روودانێن ٢٠ ئیلونێ بوون کو هەڤدەم بوون دگەل بیرهاتنا ١٩ سالیا شەهیدکرنا نڤیسکار و رەوشەنبیرێ کورد موسا عەنتەر. ئاپێ موسا عەنتەر یێ کو د ڤێ رۆژێدا هاتیە تیرورکرن ژیێ خوە د خزمەتا پاراستن و پێشڤەبرنا زمان و رەوشەنبیریا کوردی دا بۆراند و د ڤێ رێکێدا سەرێ خوە کرە قوربان. د دەمێ خوەدا موسا عنتەر شەمالکەك بوو (ئەگەر هندەك شەمالکێن دی ژی هەبن ئەز باوەرم ژ تلێن دەستەکی یان دووان نە د بۆرین) لێ ب رۆناهیا خوە تاری شەڤا کولانکێن ئامەدێ و باژێرێن دن یێن باکوورێ کوردستانێ د ڤەرەڤاند، ژەنەرالێن لەشکەرێ تاریێ د وێ باوەرییێدا بوون ئەگەر ڤێ شەمالکێ یان ڤان کتا کێما شەمالکان ب هێزا گوللەیان ب ڤەمرینن ئەڤە دێ تاری شەڤ هەرا بەردەوام بیت، لەشکەرێ تاریێ ژی دێ هەرێ دەستەلاتدار بیت. بەلێ ١٩ سالان پشتی تیرورکرنا ئاپێ موسا عەنتەر کو یەکەمین رۆژا دەسپێکرنا سالا نوویا خواندنێ بوو ل ترکیا ب ملیونان خویندکارێن کورد ل تەڤایی باکوورێ کوردستانێ و ترکیا بۆ دەمێ پێنج رۆژان بایکوتا ئامەدەبوونێ ل رێزێن جوداییێن خواندنێ کرن، ئەڤە ژی وەك نەرازیبوونەك ل سەر بەردەوامیا سەپاندنا خواندنێ ب زمانێ ترکی ل سەر خویندکارێن کورد و وەك داخوازنامەك بۆ چەسپاندنا خواندنێ ب زمانێ کوردی. ڤێ روودانێ راستیەك بەرچاڤکر کو ئەگەر بەری ١٩ سالان شەمالکەك یان چەند شەمالکەکێن

ئەوا من دڤێت بێژم

١٩ سالیا شەهیدکرنا مووسا عەنتەر و بایکوتا خواندنا ترکی

موسەدەق تۆڤی

ژ دەسپێکا ڤێ مەهێ ڤە چەند رووداتێن گرنگ ل باکوورێ کوردستانێ رووداں، هەموو ژی ب ئەرێنی و نەرێنییێن خوەڤە، بکەر کی بیت، فاکتەرێ وان چ بیت، وێ چەندێ دیاردکەن کو دۆزا کوردی ل ڤێ پارچا کوردستانێ ژ قوناغا پێگەهشتنێ دەرباز بوویە و بوویە دۆزەک تەواو گەهشتی و خوەدی سەنگ و کاریگەری نە تنێ ل ترکیا بەلکی ل تەڤایی جیهانێ و ژ وێ قوناغێ دەرباز بوویە ژەنەرالەکێ لەشکەری بێژیت: ئەز دێ وەک خوە چارەسەرکەم، بەلکی دۆزەکە و دڤێت هەموو جیهان ب عەقلیەتەکا مەدەنی و ل دووڤ بنەماییێن مافێ مرۆڤی و مافێن گەلان و پرەنسیپێن سەردەمیانە پشکداریێ د چارەسەرکرنا وێ دا بکەت و هەردو ئالی کوردستانی و دەستەلاتداریا ترکیا ب لۆژیکەکێ هەڤچەرخ و ل سەر بنیاتێ باوەری ئینانێ ب هەڤدو ل چارەسەریێ بگەرێێن.

یەک ژ ڤان رووداتان گشتپرسی (ریفراندۆم) ١٢/ ئیلونێ بوو، کو تێدا راستیەک هاتە سەلماندن: ترکان ب پرانیا پشکداریێ د دەنگدانێ دا بۆ گورانکاریان د دەستووری دا گۆتن: بەلێ ئەم دگەل هەر گوهرینەکێینە د بەرژەوەندیا ئازادیێن گشتی دا بیت. کوردان ژی ب پرانیەکا پترا بایکوتا ڤێ گشتپرسیێ گۆتن: بەلێ ئەم دگەل گوهرینێینە، بەلێ ئەو دەستوورێ مافێن مە تێدا نەبن بۆ مە نە گرنگە بێتە گوهرین یان نە.

ژ رووداتێن دی یێن ڤێ مەهێ یێن پتر سەرنجا من راکێشای رووداتێن ٢٠ ئیلونێ بوون، کو هەڤدەم بوون دگەل بیرهاتنا ١٩ سالیا شەهیدکرنا نڤیسکار و رەوشەنبیرێ کورد موسا عەنتەر. ئاپێ موسا عەنتەر یێ کو د ڤێ رۆژێ دا هاتیە تیرورکرن ژیێ خوە د خزمەتا پاراستن و پێشڤەبرنا زمان و رەوشەنبیریا کوردی دا بۆراند و د ڤێ رێکێ دا سەرێ خوە کرە قوربان. د دەمێ خوە دا موسا عنتەر شەمالکەک بوو (ئەگەر هندەک شەمالکێن دی ژی هەبن ئەز باوەرم ژ تلێن دەستەکی یان دووان نە د بۆرین)، لێ ب رۆناهیا خوە تاری شەڤا کولانکێن ئامەدێ و باژێرێن دن یێن باکوورێ کوردستانێ د ڤەرەڤاند، ژەنەرالێن لەشکەرێ تاریێ د وێ باوەریێ دا بوون ئەگەر ڤێ شەمالکێ یان ڤان کتا کێما شەمالکان ب هێزا گوللەیان ب ڤەمرینن ئەڤە دێ تاری شەڤ هەرا بەردەوام بیت، لەشکەرێ تاریێ ژی دێ هەرێ دەستەلاتدار بیت. بەلێ ١٩ سالان پشتی تیرورکرنا ئاپێ موسا عەنتەر کو یەکەمین رۆژا دەسپێکرنا سالا نوویا خواندنێ بوو ل ترکیا ب ملیونان خویندکارێن کورد ل تەڤایی باکوورێ کوردستانێ و ترکیا بۆ دەمێ پێنج رۆژان بایکوتا ئامەدەبوونێ ل رێزێن جوداییێن خواندنێ کرن، ئەڤە ژی وەک نەرازیبوونەک ل سەر بەردەوامیا سەپاندنا خواندنێ ب زمانێ ترکی ل سەر خویندکارێن کورد و وەک داخوازنامەک بۆ چەسپاندنا خواندنێ ب زمانێ کوردی. ڤێ رووداتێ راستیەک بەرچاڤکر کو ئەگەر بەری ١٩ سالان شەمالکەک یان چەند شەمالکەکێن مینا ئاپێ موسا عەنتەر شەرێ تاریێ دکرن و پێنگاڤ بەرەڤ ئەلندەکێ گەش دهاڤێتن، ئەڤرۆ هەر زارۆکەکێ کورد ب دایک باب و پیر و کالێن خوەڤە رۆژەکا گەشە و ل هەر جهەکێ بیت یێ شەرێ تاریێ دکەت و پەیامەکێ دگەهینتە دەستەلاتداریا ترکیا و دبێژیتێ هەر دەمێ هەوە ژ دل و ب قەناعەت باوەری ب مافێن گەلێ کورد ئینا ئەڤە هوون دگوهرینا دەستووری دا سەرکەتن و دەستوور بوو یێ مە هەموویان و ئەم هەموو ژی دێ بەرگریێ ژێ کەین.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

مینا ئاپێ موسا عەنتەر شەرێ تارییێ دکرن و پێنگاڤ بەرەف ئەلندەکێ گەش دهاڤێتن، ئەڤرۆ هەر زارۆکەکێ کورد ب دایك باب و پیر و کالێن خوەڤە رۆژەکا گەشە و ل هەر جهەکێ بیت یێ شەرێ تارییێ دکەت و پەیامەکێ دگەهینتە دەستەلاتداریا ترکیا و دبێژیتێ هەر دەمێ هەوە ژ دل و ب قەناعەت باوەری ب مافێن گەلێ کورد ئینا ئەڤە هوون دگوهرینا دەستووریدا سەرکەتن و دەستوور بوو یێ مە هەموویان و ئەم هەموو ژی دێ بەرگرییێ ژێ کەین.

دوباره وەرگێران و پێدڤیاتیا بوونا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ(*)

د رێورەسمێن ئیمزا کرنا وەشانێن نوویێن یەکێتیا نڤیسەرێن کورد – تایێ دهۆکێ یێن٩/٢٠دا، من دیت هەڤالەکێ لیستەکێ ل بەر ئامادەبوویان دگێریت، هەر کەسێ ناڤێ خوە د نڤیسی ئیمزا دکر. دەمێ گەهشتیە من من پرسیار کر گەلۆ بۆچی ئیمزا بکەم...؟ د بەرسڤێدا گۆتن ئەڤە داخوازەکە بۆ ڤەکرنا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ وەك هەردو پارێزگەهێن دی یێن هەرێمێ، من ژی دەملدەست ئیمزا کر.

دیارە بابەتێ ڤەکرنا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ ب گرنگی یێ دهێتە وەرگرتن و رۆژناما (وار) ژی د هژمارا ٢٧ێ تیرمەها چوویدا دووڤچوونەك دەربارەی بابەتی بەلاڤکریە و تێدا دیدار دگەل چەند کەسێن پەیوەندیدار کرینە. ب هەر رەنگەکێ هەبیت بابەت نە تنێ هەژی گرنگی پێدان و دووڤچوونێیە، بەلکی پێویستە بەردەوام بین د بزاڤێدا هەتا ئەڤ دەزگەهە ل دهۆکێ دهێتە دامەزراندن.

ژ بەرکو دەمەك درێژە ب کریار و گۆتن من گرنگی ب وارێ وەرگێرانێ دایە، ب کریار هەتا نها چوار پەرتووکێن وەرگێرای ژ عەرەبی و فارسی چاپکرینە زێدە باری بەلاڤکرنا چەند چیرۆك و بابەتێن دی یێن وەرگێرای. ب گۆتن ژی هزر و پێشنیازا ڤەکرنا دەزگەهەکێ بچووکێ وەرگێرانێ ل دهۆکی وەك بابەت دهژمار ٣٥٣یا ٢٠٠٩/١٢/١٢ د رۆژنامەیا (ئەڤرۆ) دا و پێشتر ژی هەمان هزر و پێشنیاز د هژمار

(*) د هژمار ٥٥١ رۆژا ٢٠١٠/١٠/٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

٣٦خزیرانا ٢٠٠٩یٚ کۆڤارا (سیلاڤ)دا دگەل ڤەدیتنەکێ ل سەر پێدڤیاتیا دەزگەهی ب دراڤی و چاوانیا کار و رێڤەبرنا وی من بەلاڤکریە. هێژ ئەڤ بابەتە نەگەهشتینە سەر مێزا کەسێن بریار بدەست.

هەمان هزر و پێشنیاز وەك پرۆژە دگەل ڤەدیتنەکا (کەشفەکا) پێویست من بەرهەڤ کر دا د دەلیڤەکێدا بگەهینمە بەردەستێ پارێزگارێ دهۆکێ، دو سێ رۆژەکان پشتی کونفرانسێ زمانی یێ ئەکادیمیا کوردی ل ٢١- ٢٠٠٩/١٢/٢٣ ئەڤ دەلیڤەیە هەلکەت، دەمێ دگەل پشکدارێن کونفرانسی و هندەك رەوشەنبیرێن دەڤەرێ مە سەرەدانا هێژای کری. د دەمێ ئاخفتنێدا من هزرا ڤی پرۆژەی بۆ هێژای بەرچاڤکر، هێژ من ئاخفتنا خوە ب داوی نەئینای و پرۆژە ب نڤیسین (کو یێ ئامادەبوو) نەدایە دەست هێژای، هندەك هەڤالان ب مهانا هندێ کو مە ل بەرە پرۆژەکێ مەزنتر دامەزرینین و ئەڤا تو دبێژی دێ پشکەك بیت ژ وی پرۆژەی بەرپێکەك دا پرۆژێ من یێ پێشنیازکری. بەلێ یا سەیر ئەوەیە ئەو پرۆژێ مەزنتر هەر چەندە هێژایێ پارێزگار پەسەند کر و دراڤێ پێویست ژی بۆ تەرخانکر، هەر وان هەڤالان ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیتن نەهێلا ئەو پرۆژە سەر بگریت یان ژی هەتا ئەڤرۆ گیرۆ کر.

د ئەنجامدا دێ چەند خالەکان بەرچاڤکەم ب وێ هیڤیێ وەك پیشنیاز یان وەك دەسنیشانکرنا ئەگەری بۆ دیتنەڤا چارەسەریەکێ ژ من بێنە وەرگرتن:

ئەوا من دڤێت بێژم

دوبارە وەرگێران و پێدڤیاتیا بوونا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ

موسەدەق تۆڤی

د رێورەسمێن ئیمزاکرنا وەشانێن نوویێن یەکێتیا نڤیسەرێن کورد - تایێ دهۆکێ یێن ٢٠/٩/٢٠٠٩دا، من دیت هەڤالەکێ لیستەکێ ل بەر ئامادەبوویان دگێریت، هەر کەسێ ناڤێ خوە د نڤیسی ئیمزا دکر. دەمێ گەهشتیە من من پرسیار کر گەلۆ بۆچی ئیمزا بکەم... ؟ د بەرسڤێ دا گۆتن ئەڤە داخوازەکە بۆ ڤەکرنا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ وەک هەردو پارێزگەهێن دی یێن هەرێمێ، من ژی دەملدەست ئیمزا کر.

دیارە بابەتێ ڤەکرنا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ ب گرنگیێ دهێتە وەرگرتن و رۆژناما (وار) ژی د هژمارا ٢٧یێ تیرمەها چوویی دا دووڤچوونەک دەربارەی بابەتی بەلاڤکریە و تێدا دیدار دگەل چەند کەسێن پەیوەندیدار کرینە. ب هەر رەنگەکێ هەبیت بابەت نە تنێ هەژی گرنگی پێدان و دووڤچوونێیە، بەلکی پێویستە بەردەوام بێ د بزاڤێ دا هەتا ئەڤ دەزگەهە ل دهۆکێ دهێتە دامەزراندن.

ژ بەرکو دەمەک درێژە ب کریار و گۆتن من گرنگی ب وارێ وەرگێرانێ دایە، ب کریار هەتا نها چوار پەرتووکێن وەرگێرای ژ عەرەبی و فارسی چاپکرینە زێدەباری بەلاڤکرنا چەند چیرۆک و بابەتێن دی یێن وەرگێرای. ب گۆتن ژی هزر و پێشنیازا ڤەکرنا دەزگەهەکێ بچووکێ وەرگێرانێ ل دهۆکی وەک بابەت د هژمار ٣٥٣ یا ١٢/١٢/٢٠٠٩ د رۆژنامەیا (ئەڤرۆ) دا و پێشتر ژی هەمان هزر و پێشنیاز د هژمار ٣٦ خزیرانا ٢٠٠٩یێ کۆڤارا (سیلاڤ)دا دگەل ڤەدیتنەکێ ل سەر پێدڤیاتیا دەزگەهی ب دراڤی و چاوانیا کار و رێڤەبرنا وی من بەلاڤکریە. هێژ ئەڤ بابەتە نەگەهشتینە سەر مێزا کەسێن بریار بدەست.

هەمان هزر و پێشنیاز وەک پرۆژە دگەل ڤەدیتنەکا (کەشفەکا) پێویست من بەرهەڤ کر دا د دەلیڤەکێ دا بگەهینمە بەردەستێ پارێزگارێ دهۆکێ، دو سێ رۆژەکان پشتی کونفرانسێ زمانی یێ ئەکادیمیا کوردی ل ٢١-٢٣/١٢/٢٠٠٩ ئەڤ دەلیڤەیە هەلکەت، دەمێ دگەل پشکدارێن کونفرانسی و هندەک رەوشەنبیرێن دەڤەرێ مە سەرەدانا هێژای کری. د دەمێ ئاخفتنێ دا من هزرا ڤی پرۆژەی بۆ هێژای بەرچاڤکر، هێژ من ئاخفتنا خوە ب داوی نەئینای و پرۆژە ب نڤیسین (کو یێ ئامادەبوو) نەدایە دەست هێژای، هندەک هەڤالان ب مهانا هندێ کو مە ل بەرە پرۆژەکێ مەزنتر دامەزرینین و ئەڤا تو دبێژی دێ پشکەک بیت ژ وی پرۆژەی بەرپێکەک دا پرۆژێ من یێ پێشنیازکری. بەلێ یا سەیر ئەوەیە ئەو پرۆژێ مەزنتر هەر چەندە هێژایێ پارێزگار پەسەند کر و دراڤێ پێویست ژی بۆ تەرخانکر، هەر وان هەڤالان ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیتن نەهێلا ئەو پرۆژە سەر بگریت یان ژی هەتا ئەڤرۆ گیرۆ کر.

د ئەنجام دا دێ چەند خالەکان بەرچاڤکەم ب وێ هیڤیێ وەک پێشنیاز یان وەک دەسنیشانکرنا ئەگەری بۆ دیتنەڤا چارەسەریەکێ ژ من بێنە وەرگرتن:

* ئەم ل دەڤەرێ د گەلەک واران دا د پاشکەتینە و وەرگێران ژی یەک ژ ڤان وارانە، هەموو جاران ژی دێ گونەهێ هاڤێژینە سەر پاتکا دەستەلاتدارێ، بەلێ د راستی دا ئەم ژی گونەهبارین و گەلەک دەلیڤە دەست مە ڤە دهێن (وەک دەلیڤا ئاماژە پێکری) و ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیتن ئەم ژ دەست ددەین. هندی پەیوەندی ب وارێ وەرگێرانێ ڤە هەی دێ چەند پرسیارەکان کەم: ئەرێ چەندا ژ مە ب تایبەت ئەڤێن زمانێن بیانی دزانن پێنج پەرتووک یان پتر وەرگێراینە و کەسێ بۆ چاپنەکرینە.. ؟ چەندا ژ مە پەرتووکێن خوە (دانان و وەرگێران) برینە وەشانخانە و دەزگەهێن هەولێرێ و ژێ وەرنەگرتینە یان بۆ چاپنەکرینە.. ؟ گەلۆ چەند ژ دەولەمەند و سەرمایەدارێن مە چەند پەرتووکەک ژ کیستێ خوە چاپکرینە یان وەشانخانەیەک ڤەکریە.. ؟ ئەز باوەرم ئەگەر ئەڤرۆ وەشانخانێ پارە پێڤە نەهێت دەمەک دێ هێت وەشانخانەیێن مە ژی وەک وەلاتێن دن دێ پارە پێڤە هێت.

* دا پرسیارەکا دی ژ خوە و خواندەڤانێ خوە بکەین: گەلۆ چەند ژ پەرتووکێن مە یێن وەرگێرای «ژ بلی هندەک پەرتووکێن ئایینی و یێن تایبەت ب گەنجان» بۆ کوردی- کرمانجیا ژووری پتر ژ ٢٠٠دانەیان ژێ هاتینە فروشتن.. ؟ ئەگەر ئەز بەرسڤێ بدەم دێ بێژم هژمارا فروشتنا چ پەرتووکێن مە یێن وەرگێرای ژ ٢٠٠دانەیان دەرباز نەبوویە، وێ ژی ژبیر نەکەین بازارێ فروشتنا پەرتووکا کرمانجیا ژووری تنێ دهۆکە و کت و مت ژی ل زاخۆ و ئاکرێ.

د ئەنجام دا دێ بێژین مە نە تنێ ئاریشا نەبوونا دەزگەهەکێ وەرگێرانێ هەیە، بەلکی مە ئاریشا کێمیا وەرگێران و کێمیا خواندەڤانان هەیە، کو پێویستە بەرێ هەر تشتەکی ڤان دو ئاریشەیان بەرچا وەرگرین. هەروەسان بزانین دێ چاوان مفای ژ دەلیڤەیان وەرگرین.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

★ ئەم ل دەڤەرێ دگەلەك وارانـدا د پاشكەتینە و وەرگێـران ژی یـەك ژ ڤـان وارانـە، هـەموو جـاران ژی دێ گونـەهێ هاڤێژینـە سـەر پاتكـا دەسـتەلاتدارییێ، بـەلێ د راستیدا ئەم ژی گونەهبارین و گەلەك دەلیڤە دەست مە ڤـە دهێن (وەك دەلیڤـا ئامـاژە پێكـری) و ژ بـەر هـەر ئەگـەرەكی بـیتن ئـەم ژ دەسـت ددەیـن. هنـدی پەیوەندی ب وارێ وەرگێرانێ ڤە هەی دێ چەند پرسیارەكان كەم: ئـەرێ چـەندا ژ مە ب تایبەت ئەڤێن زمانێن بیانی دزانن پێنج پەرتووك یان پتر وەرگێراینە و كەسـێ بـۆ چـاپنەكرینە..؟ چـەندا ژ مـە پـەرتووكێن خـوە (دانـان و وەرگێـران) برینــە وەشــانخانە و دەزگــەهێن هــەولێرێ و ژێ وەرنەگرتینــە یــان بــۆ چاپنەكرینە..؟ گەلۆ چەند ژ دەولەمەند و سەرمایەدارێن مە چەند پەرتووكـەك ژ كیستێ خوە چاپكرینە یان وەشانخانەیەك ڤەكریە..؟ ئەز باوەرم ئەگەر ئـەڤرۆ وەشانخانێ پارە پێڤە نەهێت دەمەك دێ هێت وەشانخانەیێن مە ژی وەك وەلاتێن دن دێ پارە پێڤە هێت.

★ دا پرسیارەكا دی ژ خوە و خواندەڤانێ خوە بكەین: گەلۆ چـەند ژ پـەرتووكێن مـە یێن وەرگێرای (ژ بلی هندەك پەرتووكێن ئـایینی و یـێن تایبـەت ب گـەنجان) بـۆ كـوردی- كرمانجیـا ژووری پـتر ژ ٢٠٠دانـەیان ژێ هاتینـە فروشـتن..؟ ئەگـەر ئـەز بەرسـڤێ بـدەم دێ بێـژم هـژمارا فروشـتنا چ پـەرتووكێن مـە یـێن وەرگێـرای ژ ٢٠٠دانـەیان دەربـاز نـە بوویـە، وێ ژی ژبـیر نەكـەین بـازارێ فروشـتنا پـەرتووكا كرمانجیا ژووری تنێ دهۆكە و كت و مت ژی ل زاخۆ و ئاكرێ.

د ئەنجامدا دێ بێژین مە نە تنێ ئاریشا نـەبوونا دەزگەهـەكێ وەرگێرانـێ هەیـە، بەلكی مە ئاریشا كێمیا وەرگێران و كێمیا خواندەڤانان هەیە كو پێویستە بەری هـەر تشتەكی ڤان دو ئاریشـەیان بەرچا وەرگرین. هەروەسـان بـزانین دێ چاوان مفـای ژ دەلیڤەیان وەرگرین.

نه تنێ رۆژەك هەموو رۆژێن سالێ یێن پیرانه(*)

د چەند سالێن چوویدا و ژ ئەنجامێ تێكەلیێن بەرفرەھ و بلەزێن جڤاكێ مە دگەل جڤاكێن رۆژئاڤا و پێشكەتنا دەزگەهێن پەیوەندی و راگەهاندنێ، چەندین رۆژ یان بیرەوەرییێن سالانە یێن دهێنە د ناڤ مەدا و دبنە كەرەستەكێ خاڤ دەزگەهێن راگەهاندنێ دەمژمێرێن وەشانا خوە و بەرپەرێن خوە پێ تەژی بكەن: وەك نموونە ژ ڤان بیرەوەریان: ڤالانتاین، رۆژێن جیهانی یێن ئافرەتێ، زارۆكان، كتێبێ،موزیكێ، شانوویی، ژینگەهێ، گیانەوەرێن كیڤی، ئاشتیێ و رۆژا جیهانیا پیران... ب ڤی رەنگی بچین هەر رۆژەكا سالێ دێ تایبەتمەندیەكا خوە هەبیت.

پێنەڤێت بێژین ژێدەرێ پەیدابوونا ڤان بیرەوەریان جڤاكێ رۆژئاڤایە، هەر یەك ژ وان د هندەك دەمێن دیاركری و ژ ئەنجامێ هندەك هوكار و پێدڤیاتیان دروستبووینە و مەرج نینە هوكار و پێدڤیاتی ل هەموو جهان وەك هەڤبن، دەم ژی هەمان دەم بن، ب ڤی رەنگی مەرج نینە ئەو رۆژە بۆ گشت جڤاكان دەست بدەت یان هەمان رۆژ بۆ هەموویان یا گونجای بیت.

یەك ژ ڤان رۆژان رۆژا جیهانیا پیرانە، ئەوا چەند سالەكێن كێمە ب كێمی ل ١٠/١ دهێتە گێران. ئەڤ رۆژە ژ وەلاتێن رۆژئاڤا بەرەف وەلاتێ مە هاتیە، ل وان وەلاتان ژی ژ ئەنجامێ سەروبەرێ وانێ جڤاكی و كێم بوون یان نەمانا پەیوەندییێن ناڤبەرا خێزانی و نەمانا رێزگرتن و دلوڤانیا گەنجان بەرامبەر پیران پەیدابوویە. ئانكو پیرێ وان (ژن بیت یان مێر) بێ خودانە، د سەروبەرەك دوور ژ دلوڤانی و هاریكاریێ و د كاودانەكێ

(*) د هژمار ٥٥٦ رۆژا ١٠/١٠/٢٠١٠ ٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن

دەروونیێ نەخوشدا دژیت، ڤی سەروبەری و ڤی کاودانی پێدڤی کریە جهەك هەبیت ئەڤ پیرە لێ بێنە خودانکرن و هەر چ نەبیت د سالێدا رۆژەك هەبیت دیاریەکێ پێشکەشی وان بکەن یان پیروزباییێ لێ بکەن، لەوما ژی هزر ل دامەزراندنا مالا پیران و رۆژا پیران هاتیەکرن.

بەلێ د جڤاکێ مەیێ کوردەواری دا چ ژبەر رەوشت و عەدەت و تیتالێن مە یێن کوردەواری بیت یان ژ ئەنجامێ ژێرخانا مە یا رەوشەنبیری و ئایینی بیت، ل هەموو دەمان و گشت جهان و جەم هەموو کەسان رێز ل پیران دایك و باب بن یان کەسو کارێن دن دهێتە گرتن (دەگمەن نەبیت)، نە تنێ رێز ژی لێ دهێتە گرتن بەلکی ل هەر تشتەکی ل پێشیێ نە، ئاخفتن ئاخفتنا وانە، نە کەسەك ژ فەرمانا وان دەردکەڤیت نە ژی کەسەك سەرپێچییێ لێ دکەت. ئانکو پیرێ مە هێژ ئەو سەمیانە و نە یێ پێدڤی مالا پیرانە، نە ژی یێ پێدڤیە تنێ رۆژەکێ د سالێدا پیروزباییێ لێ بکەین و رێزێ لێ بگرین، چنکو هەردەم یێ رێزلێگرتیە. ئەگەر ئەم خودانێ ڤی جڤاکی نەباینە ل مالا پیران یا باژێرەکێ مەزنێ وەك هەولێرێ تنێ ٧٠ پیر لێ نە دبوون.

بەلێ سەرەرای ڤێ هەموویێ ئەم باشیێن خوە بەرامبەری خەلکەکی ب کێمی دبینین، فەرموون گوهداریا تووژەرێ کۆمەلایەتی و بەرپرسێ خانەی بە ساڵدا چووانی ئاسایی ل هەولێرێ بکەین ب هەلکەفتا ١٠/١ چ دبێژیت: (هێشتا ئەو کولتوورە لە ناو خەڵکی کوردستاندا دروست نە بووە لە بۆنەیەکی ئاوادا رێز لە

ئەوا من دڤێت بێژم

نە تنێ رۆژەک هەموو رۆژێن سالێ یێن پیرانە

موسەدەق تۆڤی

د چەند سالێن چوویی دا و ژ ئەنجامێ تێکەلییێن بەرفرەه و بلەزێن جڤاکێ مە دگەل جڤاکێن رۆژئاڤا و پێشکەتنا دەزگەهێن پەیوەندی و راگەهاندنێ، چەندین رۆژ یان بیرەوەرییێن سالانە یێن دهێنە د ناڤ مە دا و دبنە کەرستەکێ خاڤ دەزگەهێن راگەهاندنێ دەمژمێرێن وەشانا خوە و بەرپەرێن خوە پێ تەژی بکەن: وەک نموونە ژ ڤان بیرەوەریان: ڤالانتاین، رۆژێن جیهانی یێن ئافرەتێ، زارۆکان، کتێبێ، موزیکێ، شانوویی، ژینگەهێ، گیانەوەرێن کیڤی، ئاشتیێ و رۆژا جیهانیا پیران... ب ڤی رەنگی بچێ هەر رۆژەکا سالێ دێ تایبەتمەندیەکا خوە هەبیت.

پێتنەڤێت بێژین ژێدەرێ پەیدابوونا ڤان بیرەوەریان جڤاکێ رۆژئاڤایە، هەر یەک ژ وان د هندەک دەمێن دیارکری و ژ ئەنجامێ هندەک هۆکار و پێدڤیاتیان دروستبووینە و مەرج نینە هۆکار و پێدڤیاتی ل هەموو جهان وەک هەڤبن، دەم ژی هەمان دەم بن، ب ڤی رەنگی مەرج نینە ئەو رۆژە بۆ گشت جڤاکان دەست بدەت یان هەمان رۆژ بۆ هەموویان یا گونجای بیت.

یەک ژ ڤان رۆژان رۆژا جیهانیا پیرانە، ئەوا چەند سالەکێن کێمە ب کێمی ل ١٠/١ دهێتە گێران. ئەڤ رۆژە ژ وەلاتێن رۆژئاڤا بەرەڤ وەلاتێ مە هاتیە، ل وان وەلاتان ژی ژ ئەنجامێ سەروبەرێ وانێ جڤاکی و کێم بوون یان نەمانا پەیوەندیێن ناڤبەرا خێزانی و نەمانا رێزگرتن و دلوڤانیا گەنجان بەرامبەر پیران پەیدابوویە. ئانکو پیرێ وان (ژن بیت یان مێر) بێ خودانە، د سەروبەرەک دوور ژ دلوڤانی و هاریکاریێ و د کاودانەکێ دەروونیێ نەخۆش دا دژیت، ڤی سەروبەری و ڤی کاودانی پێدڤی کریە جهەک هەبیت ئەڤ پیرە لێ بێنە خودانکرن و هەر چ نەبیت د سالێ دا رۆژەک هەبیت دیاریەکێ پێشکەشی وان بکەن یان پیروزباییێ لێ بکەن، لەوما ژی هزر ل دامەزراندنا مالا پیران و رۆژا پیران هاتیەکرن.

بەلێ د جڤاکێ مەیێ کوردەواری دا چ ژبەر رەوشت و عەدەت و تیتالێن مە یێن کوردەواری بیت یان ژ ئەنجامێ ژێرخانا مە یا رەوشەنبیری و ئایینی بیت، ل هەموو دەمان و گشت جهان و جەم هەموو کەسان رێز ل پیران دایک و باب بن یان کەسوکارێن دن دهێتە گرتن «دەگمەن نەبیت»، نە تنێ رێز ژی لێ دهێتە گرتن بەلکی ل هەر تشتەکی ل پێشییێ نە، ئاخفتن ئاخفتنا وانە، نە کەسەک ژ فەرمانا وان دەردکەڤیت نە ژی کەسەک سەرپێچییێ لێ دکەت. ئانکو پیرێ مە هێژ ئەو سەمیانە و نە یێ پێدڤی مالا پیرانە، نە ژی یێ پێدڤیە تنێ رۆژەکێ د سالێ دا پیروزباییێ لێ بکەین و رێزێ لێ بگرین، چنکو هەردەم یێ رێزلێگرتیە. ئەگەر ئەم خودانێ ڤی جڤاکی نەباینە ل مالا پیران یا باژێرەکێ مەزنێ وەک هەولێرێ تنێ ٧٠ پیر لێ نەدبوون.

بەلێ سەرەرای ڤێ هەموویێ ئەم باشیێن خوە بەرامبەری خەلکەکی ب کێمی دبینین، فەرموون گوهداریا تووژەرێ کۆمەلایەتی و بەرپرسێ خانەی بە ساڵدا چووانی ئاسایی ل هەولێرێ بکەین ب هەلکەفتا ١٠/١ چ دبێژیت: «هێشتا ئەو کولتوورە لە ناو خەڵکی کوردستاندا دروست نە بووە لە بۆنەیەکی ئاوادا رێز لە بە ساڵداچووانیان بگرن و پیرۆزباییان پێ بڵێن» رۆژناما، هەولێر، ١٠/٣. گەلۆ پیرێن مە سالێ هەموویێ رێزلێگرتینە، ئەرێ چما ئەم پێدڤی ڤێ رۆژێینە..؟ گەلۆ ئەڤ گۆتنا هێژای نە گونەهبارکرنەکا نە رەوا یا عەدەت و رەوشت و تیتالێن کوردەواری یە..؟ ئەرێ ئەو کەلتوورە باشترە یێ د سالێ هەموویێ دا رێزێ ل پیرێن خوە دگریت یان ئەوێ د سالێ دا تنێ رۆژەکێ رێزێ ل پیرێن خوە دگریت..؟ ئەو ژی هەکە ل بیرا هندەکان بیت. ئەرێ بۆچی بەردەوام نە بین ل سەر تورە و روشتێن باب و باپیرێن خوە و نە تنێ د گشت رۆژێن سالێ دا رێزێ ل پیران بگرین، بەلکی هەر یەک ژ مە رێزێ ل یێ ژ خوە مەزنتر بگریت و ئەو کەلتوورێ د سالێ دا تنێ رۆژەکی رێزی ل پیران دگریت بۆ خودانان بهێلین.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

به ساڵداچووانیان بگرن و پیرۆزباییان پێ بلێن) رۆژناما، هەولێر، ١٠/٣. گەلۆ پیرێن مە سالێ هەموویێ رێزلێگرتینە، ئەرێ چما ئەم پێدڤی ڤێ رۆژێینە..؟ گەلۆ ئەڤ گۆتنا هێژای نە گونەهبارکرنەکا نە رەوا یا عەدەت و رەوشت و تیتالێن کوردەواری یە..؟ ئەرێ ئەو کەلتوورە باشترە یێ د سالێ هەموویێدا رێزێ ل پیرێن خوە دگریت یان ئەوێ د سالێدا تنێ رۆژەکێ رێزێ ل پیرێن خوە دگریت..؟ ئەو ژی هەکە ل بیرا هندەکان بیت. ئەرێ بۆچی بەردەوام نە بین ل سەر تورە و روشتێن باب و باپیرێن خوە و نە تنێ د گشت رۆژێن سالێدا رێزێ ل پیران بگرین بەلکی هەر یەك ژ مە رێزێ ل یێ ژ خوە مەزنتر بگریت و ئەو کەلتوورێ د سالێدا تنێ رۆژەکی رێزی ل پیران دگریت بۆ خودانان بهێلین.

ل ١٢/٥ ژی سەرژمێری ناهێتەکرن(*)

بریار بوو ٢٠١٠/١٠/٢٤ سەرژمێریا گشتی ل عیراقێ بێتەئەنجامدان. هەرچەندە سەرژمێری وەك كارەكێ ئاسایی هەر دەه سالان جارەكێ ل عیراقێ هاتیە كرن و ئەڤە دا سەرژمێریا دەهێ بیت ئەگەر هاتبا كرن، سەرژمێری ب خوە كلیلكەكە بۆ چارەسەریا گەلەك كێشە و ئاریشەیێن ناڤ عیراقێ، وەك كێشا دەڤەرێن داگیركری یێن كوردستانێ ئەوێن هێژ ل ژێر دەستەلاتێ حكومەتا بەغدا و بەر مادێ ١٤٠دەستوورا عیراقا فیدرال دكەڤن، هەروەسان كێشا دابەشكرنا سامان و داهاتێ عیراقێ ب رێژەیەكا دادپەروەرانە د ناڤبەرا هەرێم و پارێزگەهان و گەلەك كێشە یێن دن. بەلێ سەرژمێری هاتە پاشئێخستن بۆ ١٢/٥ و ئەز باوەرم سەروبەر ل عیراقێ هوسان ب رێڤەبچیت و دێ هوسان بیت ل وێ رۆژێ ژی ناهێنەكرن، ژ بەركو: گەلەك ئالیێن شوفێنی و خوەدی بەرژەوەندیێن عەرەب و هندەك ژ توركمانان بەرژەوەندیا وان و ئەوێن ل پشت وان د چارەسەرنەكرنا ڤان كێشە و ئاریشەیاندایە. سەرەرای هندێ كو د. مەهدی عەلاق سەرۆكێ دەستەیا ئامارا عیراقێ گۆتبوو: حكومەت دروستبكرێ یان نا سەرژمێر لەكاتی خۆیدا ئەنجام دەدەین. (رۆژناما رووداو، ٢٠١٠/٨/١٢٨،٣٠). لێ دهەمان دەمدا جێگرێ پارێزگارێ كەركووكێ ل سەر لیستا عەرەبان ددا دیاركرن: كو عەرەب و توركمانێن كەركووكێ دژی سەرژمێریێ نە و دگۆت: سەرژمێری لە پارێزگای كەركووك رەتدەكەینەوە. و یێ پشتگەرمێ چەند پەرلەمانتارێن لیستا

(*) د هژمار ٥٦١ رۆژا ٢٠١٠/١٠/١٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

عیراقیە بوو و دگۆت: چەند پەرلەمانتارێکی لیستی عیراقییە پالپشتی هەلوێستمان دەکەن بۆ رەتکردنەوەی سەرژمێری.(رووداو، ٨/١٢٨،٣٠)

ئەڤە د دەمەکیدایە هەرچەندە پتریا دەستەلاتێ پارێزگەها کەرکووکێ یێ ددەست کوردانـدا و ل بەغـدا ژی ئەم شریکێن دەستەلاتینە، بەلێ هێژ ل کەرکووکێ بعەرەبکرن یا بەردەوامە، هەتا دو فەرمانبەرێن کورد دهێنە دامەزراندن دەهانێن عەرەب دهێنە دامەزراندن، ل کومپانیا نەفتا کەرکووکێ هێژ رێژا کوردان نەگەهشتیە١٠٪، هێژ خرابتر ل دووڤ گۆتنا رێڤەبەرێ پولیسێن قەزا و ناحیێن کەرکووکێ: زیاتر لە ٧٠٠٠حەوت هەزار خێزانی عەرەب لە ماوەی پێنج سالی رابردوودا هاتوونەتەتە شارەکە. (رووداو،١٢٦،١٨/٨) و هندەك بەرپرسێن دی ڤێ هژمارێ دگەهیننە دەه هزاران، دگەل ڤێ چەندی ژی پتریا عەرەبێن تەعریبێ نە تنێ ژ کەرکووکێ نە دەرکەتینە بەلکی ڤەرەبوویا مادێ ١٤٠ ژی وەرگرتیە و هێژ ل سەر عەردێ داگیرکریێ کوردانە و سەدان دونم ژ عەردێ جوتیارێن کورد ل دوز و داقوق و دەڤەرێن دی ژ عەرەبێن تەعریبێ نەهاتیە وەرگرتن. هێژ عەرەب ژ سەروبەرێ کەرکووکێ د نەرازینە و خوە ب مەغدور دزانن و بەرپێك ددانە بەر ئەنجامدانا سەرژمێریێ و ل دووڤ دلێ وان هات.

بێینە سەروبەرێ پارێزگەها موسلێ، ژ نیسانا ٢٠٠٣ڤە چ ل سەردەمێ لیستا برایەتی یا کوردستانی، چ

ئەوا من دڤێت بێژم

ل ٥/١٢ ژی سەرژمێری ناهێتەکرن

موسەدەق تۆڤی

بریار بوو ١٠/٢٤ سەرژمێریا گشتی ل عیراقێ بێتە ئەنجامدان. هەرچەندە سەرژمێری وەک کارەکێ ئاسایی هەر دەه سالان جارەکێ ل عیراقێ هاتیە کرن و ئەڤە دا سەرژمێریا دەهێ بیت ئەگەر هاتبا کرن، سەرژمێری ب خوە کلیلکەکە بۆ چارەسەریا گەلەک کێشە و ئاریشەیێن ناڤ عیراقێ، وەک کێشا دەڤەرێن داگیرکری یێن کوردستانێ ئەوێن هێژ ل ژێر دەستەلاتێ حکومەتا بەغدا و بەر مادێ ١٤٠دەستوورا عیراقا فیدرال دکەڤن، هەروەسان کێشا دابەشکرنا سامان و داهاتێ عیراقێ ب رێژەیەکا دادپەروەرانە د ناڤبەرا هەرێم و پارێزگەهان و گەلەک کێشە یێن دن. بەلێ سەرژمێری هاتە پاشێخستن بۆ ٥/١٢ و ئەز ب باوەرم سەروبەر ل عیراقێ هوسان ب رێڤەبچیت و دێ هوسان بیت ل وێ رۆژێ ژی ناهێتەکرن، ژ بەرکو: گەلەک ئالیێن شوفێنی و خوەدی بەرژەوەندیێن عەرەب و هندەک ژ تورکمانان بەرژەوەندیا وان و ئەوێن ل پشت وان د چارەسەرنەکرنا ڤان کێشە و ئاریشەیاندایە. سەرەرای هندێ کو د. مەهدی عەلاق سەرۆکێ دەستەیا ئامارا عیراقێ گۆتبوو: حکومەت دروستبکری یان نا سەرژمێر لەکاتی خۆیدا ئەنجام دەدەین. رۆژناما رووداو، ٢٠١٠/٨/٣٠/١٢٨ .لێ د هەمان دەم دا جێگرێ پارێزگارێ کەرکوکێ ل سەر لیستا عەرەبان ددا دیارکرن: کو عەرەب و تورکمانێن کەرکووکێ دژی سەرژمێریێ نە و دگۆت: سەرژمێری لە پارێزگای کەرکووک رەتدەکەینەوە. و یێ پشتگەرمێ چەند پەرلەمانتارێن لیستا عیراقیە بوو و دگۆت: چەند پەرلەمانتارێکی لیستی عیراقییە پالپشتی هەلوێستمان دەکەن بۆ رەتکردنەوەی سەرژمێری. رووداو، ٨/٣٠،١٢٨ ئەڤە د دەمەکیدایە هەرچەندە پتریا دەستەلاتێ پارێزگەها کەرکووکێ یێ ددەست کوردان دا و ل بەغدا ژی ئەم شریکێن دەستەلاتینە، بەلێ هێژ ل کەرکووکێ بعەرەبکرن یا بەردەوامە، هەتا دو فەرمانبەرێن کورد دهێنە دامەزراندن دەهانێن عەرەب دهێنە دامەزراندن، ل کومپانیا نەفتا کەرکووکێ هێژ رێژا کوردان نەگەهشتیە١٠٪ هێژ خرابتر ل دووڤ گۆتنا رێڤەبەرێ پولیسێن قەزا و ناحیێن کەرکووکێ: زیاتر لە ٧٠٠٠حەوت هەزار خێزانی عەرەب لە ماوەی پێنج سالی رابردوودا هاتوونەتەتە شارەکە. رووداو،١٢٦،١٨/٨ و هندەک بەرپرسێن دی ڤێ هژمارێ دگەهیننە دەه هزاران، دگەل ڤێ چەندی ژی پتریا عەرەبێن تەعریبێ نە تنێ ژ کەرکووکێ نە دەرکەتینە بەلکی ڤەرەبوویا مادێ ١٤٠ ژی وەرگرتیە و هێژ ل سەر عەردێ داگیرکریێ کوردانە و سەدان دونم ژ عەردێ جوتیارێن کورد ل دوز و داقوق و دەڤەرێن دی ژ عەرەبێن تەعریبێ نەهاتیە وەرگرتن. هێژ عەرەب ژ سەروبەرێ کەرکووکێ د نەرازینە و خوە ب مەغدور دزانن و بەرپێک ددانە بەر ئەنجامدانا سەرژمێریێ و ل دووڤ دلێ وان هات.

بێینە سەروبەرێ پارێزگەها موسلێ، ژ نیسانا ٢٠٠٣ ڤە چ ل سەردەمێ لیستا برایەتی یا کوردستانی، چ سەردەمێ لیستا حەدبا ل جڤاتا پارێزگەهێ، کورد و کۆمێن دی یێن نەتەوەیی و ئایینی ل مووسل ب دەستێن تیروریست و توندرەوێن عەرەب دهێنە تیرورکرن و د ئەنجام دا بازێر هەتا ئاستەکێ مەزن ژ کوردان هاتیە ڤالاکرن، ئەوێن مایی ژی ل ژێر فشار و گەفان نکارن خوە ب کورد بنڤیسن، ئەگەر ئێکی ڤیا جورئەتێ بدەتە خوە و خوە ب کورد بنڤیسیت ئەڤە کارمەندێن سەرژمێریێ ل موسلێ وەسان هاتینە پەرهەڤکرن کەسەکی ب کورد نە نڤیسن. هێژ پارێزگارێ مووسل ئەسیل نوجەیفی و لیستا وی خوە ب مەغدوور دزانن و دڤێت دەستەلاتێ وان بگەهیتە قەزا و ناحیێن دەرڤەی مووسل دا وان ژی ژ کوردان و نەتەوەیێن نە عەرەب ڤالا بکەن، دەمێ ئەڤە ژی ب دەسڤە نەهاتی دژایەتیا خوە بۆ سەرژمێریێ راگەهاند و ب پشتەڤانیا سەرۆکوەزیرێ ژ مێژوەرە دەستەلاتداریا وی ب داوی هاتی، سەرژمێری بۆ ٥/١٢هاتەگیروکرن و ئەز باوەرم ل ٥/١٢ژی ناهێتە کرن ژ بەرکو هەروەک بەری نها د چەند نڤیسینەکان دا من گۆتی: عەرەب ب هەموو جوین و تەخ و ئالی و بۆچوونێن جوداڤە د یەکگرتی نینن و یەکگرتی ژی نابن تنێ د هەر تشتەکێ بەرژەوەندیا کوردان تێدا بیت یەکدگرن. چاکترین بەلگە ژی ئەڤەیە لیستا مالکی دەولەتا یاسایی و لیستا عیراقیە کو (نوجەیفی و عەرەبێن کەرکووک و مووسلێ سەر ب وێڤەنە) د ڤی دەمی دا د ئەوپەری ناکوکیێ دانە، بەلێ د دژایەتیا ماف و بەرژەوەندیێن خەلکێ کوردستانێ دا یەکگرتن، چنکو دیتن سەرژمێری پێنگاڤەکە بۆ چارەسەریا هندەک کێشەیێن ناڤبەرا هەرێمێ و بەغدا، ئەو ژی نە مەرجە د ڤێ سەروبەری دا ب ئەنجامدانا سەرژمێریێ ئەو کێشە بێنە چارەسەرکرن.

دوبارە دێ بێژمەڤە ل ٥/١٢ ژی سەرژمێری ناهێتە کرن، ژ بەرکو عەرەب دژی هەر تشتەکینە ماف و بەرژەوەندیێن کوردان تێدابن، کورد ژی ئەڤەنە یێن هەین دوهی ئۆپۆزۆسیونا کوردستانێ گەفدکرن: ئەگەر ل پەرلەمانێ کوردستانێ وەکی مە نەبیت دێ ژ ئیتلافا فراکسیونێن کوردستانی ل بەغدا ڤەکشێین، ئانکو...

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

سەردەمێ لیستا حەدبا ل جڤاتا پارێزگەهێ، کورد و کۆمێن دی یێن نەتەوەیی و ئایینی ل مووسل ب دەستێن تیروریست و توندرەوێن عەرەب دهێنە تیرورکرن و د ئەنجامدا بازێر هەتا ئاستەکێ مەزن ژ کوردان هاتیە ڤالاکرن، ئەوێن مایی ژی ل ژێر فشار و گەفان نکارن خوە ب کورد بنڤیسن، ئەگەر ئێکی ڤیا جورئەتێ بدەتە خوە و خوە ب کورد بنڤیسیت ئەڤە کارمەندێن سەرژمێریێ ل موسلێ وەسان هاتینە بەرهەڤکرن کەسەکی ب کورد نە نڤیسن. هێژ پارێزگارێ مووسل ئەسیل نوجەیفی و لیستا وی خوە ب مەغدوور دزانن و دڤێت دەستەلاتێ وان بگەهیتە قەزا و ناحیێن دەرڤەی مووسل دا وان ژی ژ کوردان و نەتەوەیێن نە عەرەب ڤالا بکەن، دەمێ ئەڤە ژی ب دەسڤە نەهاتی دژایەتیا خوە بۆ سەرژمێریێ راگەهاند و ب پشتەڤانیا سەرۆکوەزیرێ ژ مێژوەرە دەستەلاتداریا وی ب داوی هاتی، سەرژمێری بۆ ١٢/٥ هاتەگیروکرن و ئەز باوەرم ل ١٢/٥ژی ناهێتە کرن ژ بەرکو هەروەك بەری نها د چەند نڤیسینەکاندا من گۆتی: عەرەب ب هەموو جوین و تەخ و ئالی و بۆچوونێن جوداڤە د یەکگرتی نینن و یەکگرتی ژی نابن تنێ د هەر تشتەکێ بەرژەوەندیا کوردان تێدا بیت یەکدگرن. چاکترین بەلگە ژی ئەڤەیە لیستا مالکی دەولەتا یاسایی و لیستا عیراقیە کو (نوجەیفی و عەرەبێن کەرکووك و مووسلێ سەر ب وێڤەنە) د ڤی دەمیدا د ئەوپەری ناکوکیێ دانە، بەلێ د دژایەتیا ماف و بەرژەوەندیێن خەلکێ کوردستانێدا یەکگرتن، چنکو دیتن سەرژمێری پێنگاڤەکە بۆ چارەسەریا هندەك کێشەیێن ناڤبەرا هەرێمێ و بەغدا، ئەو ژی نە مەرجە د ڤێ سەروبەریدا ب ئەنجامدانا سەرژمێریێ ئەو کێشە بێنە چارەسەرکرن.

دوبارە دێ بیژمەڤە ل ١٢/٥ژی سەرژمێری ناهێتە کرن، ژ بەرکو عەرەب دژی هەر تشتەکینە ماف و بەرژەوەندیێن کوردان تێدابن، کورد ژی ئەڤەنە یێن هەین دوهی ئۆپۆزۆسیونا کوردستانێ گەفدکرن: ئەگەر ل پەرلەمانێ کوردستانێ وەکی مە نەبیت دێ ژ ئیتلافا فراکسیونێن کوردستانی ل بەغدا ڤەکشییێن، ئانکو.......

ئێدى نە بێژن ئەم کوردین..!! (*)

د کـوژیێ هـژمارا چـوویيدا مـە ئامـاژە ب وێ چـەندێ کـر کـو ل پارێزگـەها کەرکووکێ کریارا بعەرەبکرنێ ب خورتی یا بەردەوامە، بۆ سەلماندنا ڤێ چەندێ ژی ئەم پشتگەرمێن داخویانیێن بەرپرس و کاربدەستێن کوردێن کەرکووکێ و وەلاتیـێن وی باژێرینە. هـەر ب ڤی رەنگی ل پارێزگـەها موسلێ سـەنتەرێ باژێری ژ کـوردان هاتیە ڤەلاکرن، ل داویێ ژی مە گۆتبوو: عەرەب د هەموو تشتەکیدا د ناکوکن تنێ د دژایەتیا ماف و بەرژەوەندیێن کوردانـدا د یەکگرتینـە. چـەند رۆژەك پێڤەنەچوون نووچەیان راگەهاند کو باژێرێ جەلەولا ژی یێ ژ کـوردان دهێتـە ڤالاکرن، هـەتا نها پتر ژ پێنجسەد خێزانێن کورد ل ژێر گەف و هەرەشەیێن تیرورسـت و شـوفینیزمێن عەرەب ژ باژێرى بەرەف دەڤەرێن دەستەلاتێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ رەڤینە.

د گەرماتیا ڤی نووچەیدا و هێژ بگر و ڤەکێش و کاردانەڤـە ل سـەر پاشئێخستنا سەرژمێریێ بـۆ ١٢/٥ شاریاینە، د بـەردەوامیا بەرهـەڤیێن بـۆ وێ پیلانـێ یـا ئـالیێن شوفینیزمێن عـەرەب د ڤێـت ب رێکا سـەرژمێریێ دژی خـەلکێ کوردسـتانێ بگێـرن، وەزیـرێ پلانـدانانا عیراقـێ راگەهانـد: کـو وان ل بـەرە خانـەیا نەتـەوە د فـورمێن سـەرژمێرییێدا نـەهێلن داکـو کەسـەك خـوە ب کـورد یـان هـەر نەتەوەیـەکێ دی نـە نڤیسیت، ئانکو هەموو عیراقینە و عیراقی ژی ب بۆچوونا ڤان پیلانگێران عەرەبن و عیراق ژی پشکەکە ژ وەلاتێ عەرەبیێ مەزن.

(*) د هژمار ٥٦٦ رۆژا ٢٠١٠/١٠/٢٤ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

کورت و کرمانجی تنێ بعەرەبکرنێ رازی نەبوون، یێن دبێژنە مە ئێدی نەبێژن ئەم کوردین، ب ڤێ چەندێ و ل دووڤ سەرەدەریا دەستەلاتدارێن عەرەبێن عیراقێ بچین و بەرنامێ وان ژی هەر بۆ ڤێ چەندێیە، نە پێدڤی جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ێ دەستوورا عیراقا تنێ کورد دبێژنێ عیراقا فیدرالە، نە ژی دەڤەرێن بەر ڤی مادەی دکەڤن دزڤرنەڤە سەر هەرێما کوردستانێ، بەلکی ل دووڤ ڤی بەرنامەی بیت (دوور نابینم یێ خەونان پێڤە دبینن) دڤێت هەرێما کوردستانێ بزڤریتەڤە ژێر دەستەلاتێ حکومەتا مەرکەزی ل بەغدا، وی دەمی پێکڤە بچینە سەر گورێ سەدام حسێنی و فاتحەکێ بۆ کفندزی بخوینین.

وەك گەلەك جارێن دی مە گۆتی و دێ بێژینەڤە: عەرەب د هەموو تشتەکیدا د ناکوکن تنێ د دژایەتیا ماف و بەرژەوەندیێن کورداندا د یەکگرتینە، ب دەستووری بیت یان بێ دەستوور هەروەك حکومەتێن چوویی نەکری، حکومەتێن بەغدا یێن بێت ژی نە مادێ ١٤٠ بجهـ دئینن، نە ژی د بەرهەڤن گوندەکی بزڤریننەڤە سەر هەرێما کوردستانێ، ئەگەر بەروڤاژی نەبیت، هیچ پرسگرێکەکا کوردستانێ نە ل پەرلەمانێ بەغدا نە ژی ل جڤاتا وەزیرێن عیراقێ دهێتە چارەسەرکرن. بەلێ دەم هاتیە هەموو پرسگرێك ل پەرلەمانێ کوردستانێ و ب بریارەکا هەڤگرتیا کوردستانێ بێنە چارەسەرکرن، چاوان ل ١٩٩٢/١٠/٤ێ پەرلەمانێ کوردستانێ بریارا سیستەمێ فیدرالی بۆ هەرێما کوردستانێ دا و ڤێ بریارێ جهێ خوە

نەوا من دڤێت بێژم

ئێدی نە بێژن ئەم کوردین . . !!

موسەدەق توڤی

د کوژیێ هژمارا چوویی دا مە ئاماژە ب وێ چەندێ کر کو ل پارێزگەها کەرکووکێ کریارا بعەرەبکرنێ ب خورتی یا بەردەوامە، بۆ سەلماندنا ڤێ چەندێ ژی ئەم پشتگەرمێن داخویانیێن بەرپرس و کاربدەستێن کوردێن کەرکووکێ و وەلاتیێن وی باژێری نە. هەر ب ڤی رەنگی ل پارێزگەها موسلێ سەنتەرێ باژێری ژ کوردان هاتیە ڤالاکرن، ل داویێ ژی مە گۆتبوو: عەرەب د هەموو تشتەکی دا د ناکوکن تنێ د دژایەتیا ماف و بەرژەوەندیێن کوردان دا د یەکگرتینە. چەند رۆژەک پێڤەنەچوون نووچەیان راگەهاند کو باژێرێ جەلەولا ژی یێ ژ کوردان دهێتە ڤالاکرن، هەتا نها پتر ژ پێنج سەد خێزانێن کورد ل ژێر گەف و هەرەشەیێن تیرورست و شوفینیزمێن عەرەب ژ باژێری بەرەف دەڤەرێن دەستەلاتێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ رەڤینە.

د گەرماتیا ڤی نووچەی دا و هێژ بگر و ڤەکێش و کاردانەڤە ل سەر پاشنێخستنا سەرژمێریێ بۆ ١٢/٥ شاریاینە، د بەردەوامیا بەرهەڤیێن بۆ وێ پیلانێ یا ئالیێن شوفینیزمێن عەرەب د ڤێت ب رێکا سەرژمێریێ دژی خەلکێ کوردستانێ بگێرن، وەزیرێ پلاندانانا عیراقێ راگەهاند: کو وان ل بەرە خانەیا نەتەوە د فورمێن سەرژمێریێ دا نەهێلن داکو کەسەک خوە ب کورد یان هەر نەتەوەیەکێ دی نە نڤیسیت، ئانکو هەموو عیراقینە و عیراقی ژی ب بوچوونا ڤان پیلانگێران عەرەبن و عیراق ژی پشکەکە ژ وەلاتێ عەرەبیێ مەزن.

کورت و کرمانجی تنێ بعەرەبکرنێ رازی نەبوون، یێن دبێژنە مە ئێدی نەبێژن ئەم کوردین، ب ڤێ چەندێ و ل دووڤ سەرەدەریا دەستەلاتدارێن عەرەبێن عیراقێ بچین و بەرنامێ وان ژی هەر بۆ ڤێ چەندێ یە، نە پێدڤی جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ێ دەستوورا عیراقا تنێ کورد دبێژنێ عیراقا فیدرالە، نە ژی دەڤەرێن بەر ڤی مادەی دکەڤن دزڤرنەڤە سەر هەرێما کوردستانێ، بەلکی ل دووڤ ڤی بەرنامەی بیت (دوور نابینم یێ خەونان پێڤە دبینن) دڤێت هەرێما کوردستانێ بزڤریتەڤە ژێر دەستەلاتێ حکومەتا مەرکەزی ل بەغدا، وی دەمی پێکڤە بچینە سەر گورێ سەدام حسێنی و فاتحەکێ بۆ کفندزی بخوینین.

وەک گەلەک جارێن دی مە گۆتی و دێ بێژینەڤە: عەرەب د هەموو تشتەکی دا د ناکوکن تنێ د دژایەتیا ماف و بەرژەوەندیێن کوردان دا د یەکگرتینە، ب دەستووری بیت یان بێ دستوور هەروەک حکومەتێن چوویی نەکری، حکومەتێن بەغدا یێن بێت ژی نە مادێ ١٤٠ بجهـ دئینن، نە ژی د بەرهەڤن گوندەکی بزڤریننەڤە سەر هەرێما کوردستانێ، ئەگەر بەروڤاژی نەبیت، هیچ پرسگرێکەکا کوردستانێ نە ل پەرلەمانێ بەغدا نە ژی ل جڤاتا وەزیرێن عیراقێ دهێتە چارەسەرکرن. بەلێ دەم هاتیە هەموو پرسگرێک ل پەرلەمانێ کوردستانێ و ب بریارەکا هەڤگرتیا کوردستانێ بێنە چارەسەرکرن، چاوان ل ١٩٩٢/١٠/٤ێ پەرلەمانێ کوردستانێ بریارا سیستەمێ فیدرالی بۆ هەرێما کوردستانێ دا و ڤێ بریارێ جهێ خوە گرت و ئەڤرۆ ئەم یێ بەرهەمێ وێ بریارێ دخوین. ئەو بریار د دەمەکیدا هاتەدان گەف و مەترسێ ل سەر باشوورێ کوردستانێ ژ ئەڤرۆ پتر بوون، شیانێن مەیێن ئاڤخوەیی و سەنگا مەیا ئاڤدەولەتی زۆر کێمتر بوو ژ ئەڤرۆ. مە خوە ل بەر گەلەک گەف و دوورپێچ و فشار و پیلانان گرت، بەلێ فیدرالیەتا مە بۆ مە ما، ئەگەر وی دەمی مە خوە هێلابا ب هیڤیا پێکهاتنێ دگەل ڤێ ئالیێ عیراقی یان یێ دیتر دا وەک مادێ ١٤٠ و گەلەک مافێن دی یێن خەلکێ کوردستانێ وەک ئەڤرۆ دا کەڤینە ژێر پیلانێن شوفینیزما عەرەبی. ل داویێ دێ بێژین دەم هاتیە سەرکردایەتیا کوردستانی خوە ل هیڤیا بەغدا نەگریت و بریارێن کوردستانی بدەت، وی دەمی خەلک ژی پشتەڤانە هەروەکی ل ١٩٩٢ و بەرەف ژوور پشتەڤانی لێ کری.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

گرت و ئەڤرۆ ئەم یێ بەرهەمێ وێ بریارێ دخوین. ئەو بریار د دەمەکیدا هاتەدان گەف و مەترسێ ل سەر باشوورێ کوردستانێ ژ ئەڤرۆ پتر بوون، شیانێن مەیێن ناڤخوەیی و سەنگا مەیا ناڤدەولەتی زۆر کێمتر بوو ژ ئەڤرۆ. مە خوە ل بەر گەلەك گەف و دوورپێچ و فشار و پیلانان گرت، بەلێ فیدرالیەتا مە بۆ مە ما، ئەگەر وی دەمی مە خوە هێلابا ب هیڤیا پێکهاتنێ دگەل ڤێ ئالیێ عیراقی یان یێ دیتر دا وەك مادێ ١٤٠ و گەلەك مافێن دی یێن خەلکێ کوردستانێ وەك ئەڤرۆ دا کەڤینە ژێر پیلانێن شوفینیزما عەرەبی. ل داویێ دێ بێژین دەم هاتیە سەرکردایەتیا کوردستانی خوە ل هیڤیا بەغدا نەگریت و بریارێن کوردستانی بدەت، وی دەمی خەلك ژی پشتەڤانە هەروەکی ل ١٩٩٢ و بەرەف ژوور پشتەڤانی لێ کری.

نه خوزیێن وی یێ بەلگەنامەیێن وی ئاشکرا دبن..!! (*)

بەلگەنامە یەك ژ سیمایێن سەدسالییێن داویێ نە، بەلگەنامە دیرۆکێ سەر ژنوو د نڤیسنەڤە، وەك دبێژن ڤەشارتییێن ژێر پەردەی ئاشکرا دکەن، راستیان بەرچاڤ دکەن، زولم و ستەم و تاوانێن ب ناڤێ بەرژەوەندیا گشتی یان پاراستنا سەروەریا وەلاتی هاتینە کرن خویا دکەن، پیڤازا گەندەلیێ و گەندەلان، ساختە و ساختەکاریێ سپی دکەن، ئەوا لبن بەرکێ دئیننە سەر بەرکێ. گەلەك جاران بێ گونەهیا کەسێن ب زۆری هاتینە گونەهبارکرن دسەلمینن و ستەمکاران ژ گورێ دئیننە دەر و ئەو گونەهێن وان دساخیا خوەدا ڤەشارتین بەرچاڤ دەکەن و دبێژنە یێن وەکی وان: ئەگەر ئەڤرۆ هوون ب زۆریا دەستەلاتی تاوانێن خوە ڤەشێرن، سوبە دێ بەلگەنامە روویێ وەیێ ڤەشارتی ئاشکرا کەن. کورت و کرمانجی بەلگەنامە زیرەڤانەکێ هشیارە و یێ ب دووڤ هەرکەسەکیڤە ب تایبەت ئەوێن خودان دەستەلات، چ رەنگێ دەستەلاتی بیت، ئەگەر هندەك جاران د ساخییێدا بەلا خوە ژێ ڤەکەن، پشتی مرنێ دێ بەرپەرێن وان هەلدەنەڤە و بێژینە خەلکەکی ئەڤەنە کریارێن وان.

پێنەڤێت نموونەیان بینم، دسەد ساليا چوویيدا بەلگەنامان ب دەهان هەتکبەری ئاشکرا کرینە، د ئەنجامدا سیستەم و کاودانێ گشتی و دەستەلات سەروبن بووینە. دوا هەتکەبەریا بەلگەنامان ئاشکرا کری، ئەوە ئەوا د دو هەفتییێن چوویيدا سایتێ ویکیلیکس ئاشکرا کری، دەمێ دورێن چوار هزار بەلگەنامەیێن نهێنییێن ناڤبەرا ٢٠٠٤- ٢٠٠٩ یێن شەرێ عیراقێ بەلاڤکرین و تێدا بەرپەرێن ڤەشارتییێن حکومەتا

(*) د هژمار ٥٧١رۆژا ٢٠١٠/١٠/٣١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

نوری مالکی و دەستەلاتداریا ئەمریکا ل عیراقێ، ئیران و سوریا و هندەك دەولەت و لایەنێن دی یێن دراوسێ ئاشکرا کرین. کاریگەریا بەلاڤکرنا ڤان بەلگەنامەیان هێژ یا ل دەسپێکێ، ئەز باوەرم ئەگەر هندەك دەستێن خودان هێز بۆ دەمەکێ بەروەخت پەردەی ب سەر نەدادەن، د سەقایەکێ دیموکراسی و ئازاد دا دێ دووڤچوونا وان هێتەکرن و دێ گەلەك سەرێن کەچەل ئاشکرا بن و دێ گەلەك ماف بۆ خودانان زڤرنەڤە و گەلەك ژی دێ گەهنە سزایێن خوەیێن دادپەروەرانە.

وەك دبێژن مرۆڤ تنێ ژ مرنێ دەرباز نابیت، بەلێ د ڤی سەردەمیدا زێدەباری مرنێ مرۆڤ هەر یەك ل دووڤ سەنگ و جهێ خوە ژ بەلگەنامان ژی رزگار نابیت، وی دەمی نەخوزیێن وی کەسی یێ بەلگەنامەیێن وی یێن نهێنی ئاشکرا دبن. بلا کەسەك د وێ باوەرێدا نەبیت کو بەلگەنامە تنێ بەروکا سیاسەتمەدار و مەزنە بەرپرسان دگرن. بەلگەنامە دلوڤانیێ ب کەسەکی نابەن یێ دلوڤانی ب خوە و گەل و وەلاتێ خوە نەبری، بەلگەنامە دێ بەروکا هەموو وان کەسان گرن یێن: خودانێن باوەرنامەیێن ساختە کو ب دەهان فەرمانگەهێن مە ڤەگرتینە و پلەیێن بلند پێ وەرگرتین. ئەوێن دەهان سالێن خزمەتا بێ خزمەتکرنێ ئیناین د دو سێ سالێن بەراهیێ یێن خزمەتا خوەدا بووینە خودان بیست سیه سالێن خزمەتێ، ئەوێن ب پلەکێ چووینە سەرێ ملەکێ و ب ساختەکاریەکێ یان مێڤانداریەکێ ب دو سێ سالان بووینە رێڤەبەرێن شارەزا و شارەزا

ئەوا من دڤێت بێژم

نەخوزیێن وی یێ بەلگەنامەیێن وی ئاشکرا دبن..!!

موسەدەق تۆڤی

بەلگەنامەیەک ژ سیمایێن سەدسالیێن داویێ نە، بەلگەنامە دیرۆکێ سەر ژنوو د نڤیسنەڤە، وەک دبێژن ڤەشارتییێن ژێر پەردەی ئاشکرا دکەن، راستیان بەرچاڤدکەن، زولم و ستەم و تاوانێن ب ناڤێ بەرژەوەندیا گشتی یان پاراستنا سەروەریا وەلاتی هاتینە کرن خویا دکەن، پیڤازا گەندەلیێ و گەندەلان، ساختە و ساختەکاریێ سپی دکەن، ئەوا ل بن بەرکێ دئینننە سەر بەرکێ. گەلەک جاران بێ گونەهیا کەسێن ب زۆری هاتینە گونەهبارکرن دسەلمینن و ستەمکاران ژ گورێ دئینننە دەر و ئەو گونەهێن وان د ساخیا خوە دا ڤەشارتین بەرچاڤ دەکەن و دبێژنە یێن وەکی وان: ئەگەر ئەڤرۆ هوون ب زۆریا دەستەلاتی تاوانێن خوە ڤەشێرن، سوبە دێ بەلگەنامە روویێ وەیێ ڤەشارتی ئاشکرا کەن. کورت و کرمانجی بەلگەنامە زیرەڤانەکێ هشیارە و یێ ب دووڤ هەرکەسەکی ڤە ب تایبەت ئەوێن خودان دەستەلات، چ رەنگێ دەستەلاتی بیت، ئەگەر هندەک جاران د ساخیێ دا بەلا خوە ژێ ڤەکەن، پشتی مرنێ دێ بەریەرێن وان هەلدەنەڤە و بێژنە خەلکەکی ئەڤەنە کریارێن وان.

پێنەڤێت نموونەیان بینم، د سەد سالیا چوویی دا بەلگەنامان ب دەهان هەتکبەری ئاشکرا کرینە، د ئەنجام دا سیستەم و کاوداێ گشتی و دەستەلات سەروبن بووینە. د وا هەتکەبەریان دا بەلگەنامان ئاشکرا کری، ئەوە ئەوا د دو هەفتیێن چوویی دا سایتێ ویکیلیکس ئاشکرا کری، دەمێ دورێن ٤٠٠ هزار بەلگەنامەیێن نهێنییێن ناڤبەرا ٢٠٠٤-٢٠٠٩ یێن شەرێ عیراقێ بەلاڤکرین و تێدا بەریەرێن ڤەشارتییێن حکوومەتا نوری مالکی و دەستەلاتداریا ئەمریکا ل عیراقێ، ئیران و سوریا و هندەک دەولەت و لایەنێن دی یێن دراوسێ ئاشکرا کرین. کاریگەریا بەلاڤکرنا ڤان بەلگەنامەیان هێژ یا ل دەسپێکێ، ئەز باوەرم ئەگەر هندەک دەستێن خودان هێز بۆ دەمەکێ بەروەخت پەردەی ب سەر نەدادەن، د سەقایەکێ دیموکراسی و ئازاد دا دێ دووڤچوونا وان هێتەکرن و دێ گەلەک سەرێن کەچەل ئاشکرا بن و دێ گەلەک ماف بۆ خودانان زڤرنەڤە و گەلەک ژی دێ گەهنە سزایێن خوەیێن دادپەروەرانە.

وەک دبێژن مرۆڤ تنێ ژ مرنێ دەرباز نابیت، بەلێ د ڤی سەردەمی دا زێدەباری مرنێ مرۆڤ هەر یەک ل دووڤ سەنگ و جهێ خوە ژ بەلگەنامان ژی رزگار نابیت، وی دەمی نەخوزیێن وی کەسی یێ بەلگەنامەیێن وی یێن نهێنی ئاشکرا دبن. بلا کەسەک د وێ باوەرێ دا نەبیت کو بەلگەنامە تنێ بەروکا سیاسەتمەدار و مەزنە بەرپرسان دگرن. بەلگەنامە دلوڤانیێ ب کەسەکی نابەن یێ دلوڤانی ب خوە و گەل و وەلاتێ خوە نەبری، بەلگەنامە دێ بەروکا هەموو وان کەسان گرن یێن: خودانێن باوەرنامەیێن ساختە کو ب دەهان فەرمانگەهێن مە ڤەگرتینە و پلەیێن بلند پێ وەرگرتین. ئەوێن دەهان سالێن خزمەتا بێ خزمەتکرنێ ئینناین د دو سێ سالێن بەراهیێ یێن خزمەتا خوەدا بووینە خودان بیست سیه سالێن خزمەتێ، ئەوێن ب پلەکێ چووینە سەرێ ملەکێ و ب ساختەکاریەکێ یان مێڤانداریەکێ ب دو سێ سالان بووینە رێڤەبەرێن شارەزا (خبیر) و راوێژکار ل دیوانا......، ئەوێن کونتەرات وەرگرتین و ب داوی نەئینناین، ئەوێن خەلکەکی ڤەکولین بۆ نڤیسین و وان پلە پێ وەرگرتین، ئەوێن دەفتەرێن پسولێن ژمێریاریێ د بەریکێ دا و هەروەکی وان دڤێت پڕدکەنەڤە و سەیدایێ ژمێریار ژی چاڤێن خوە لێ نوقاندین، ئەوێن قەحپیێ ب ئاڤا رووباری دکەن و مێڤانداریان ژ دراڤی گشتی دکەن..ئەوێن..ئەوێن .. ئەوێن و ب دەهان ئەوێن دی ژ چاڤێن بەلگەنامان رزگار نابن و دێ هەر رۆژەکێ کەڤنە تەلها ئالیەکی یان سایتەکێ وەک ویکیلیکس بەلگەنامێن وان ئاشکرا کەن.. گەلۆ دەم نەهاتیە هەریەک هزرەکێ ژ ئاشکرابوونا بەلگەنامێن خوە بکەت..؟ نەخوزیێن وی یێن بەلگەنامەیێن وی ئاشکرا دبن..!!

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

(خـبیر) و راویـژکار ل دیوانـا.....، ئـەوێن کونتـەرات وەرگـرتین و ب داوی نـەئینایین، ئەوێن خەلکەکی ڤـەکولین بـۆ نڤیسـین و وان پلـە پـێ وەرگـرتین، ئـەوێن دەفتـەرێن پسـولێن ژمێریـاریێ د بەریکێـدا و هـەروەکی وان دڤێـت پڕدکەنەڤـە و سـەیدایێ ژمێریـار ژی چـاڤێن خـوە لێ نوقانـدین، ئـەوێن قـەنجیێ ب ئاڤـا رووبـاری دکـەن و مێڤانداریان ژ دراڤی گشتی دکەن..ئەوێن..ئەوێن .. ئـەوێن و ب دەهـان ئـەوێن دی ژ چاڤێن بەلگەنامان رزگار نابن و دێ هەر رۆژەکێ کەڤنە تەلها ئالیەکی یـان سایتەکێ وەك ویکیلیکس بەلگەنامێن وان ئاشکرا کەن.. گەلۆ دەم نەهاتیە هەریەك هزرەکێ ژ ئاشکرابوونا بەلگەنامێن خوە بکەت..؟ نە خوزیێن وی یێن بەلگەنامەیێن وی ئاشکرا دبن..!!

تكايە دابەشكردنی چەكی قەرەبۆكردنەوە رابگرن[*]

هەر كاتێك گوێم لە پەیڤی قەرەبۆ یان قەرەبۆكردنەوە دەبێت موچركە بە گیاندا دێت و پەست دەبم. گەلۆ چما ئەم پەیڤە پەستم دەكات..؟ لە بەرسڤی ئەم پرسیارەدا دەڵێم: هەرچەند گوێ بیستی ئەم پەیڤە دەبم بیرم لە قەرەی توركی دێتەوە كە بەرهەمی پتر لە شەشسەدسالی داگیركردنی وەلاتەكەمە لە لایەن توركە ئوسمانیەكانەوە. پاش نزیكەی سەد ساڵ لە نەمانی ئەم داگیركردنە لە بەشێكی وەلاتەكەم، هێشتا چەندین شوێنی ئەم خاكە بە قەرە ناو نراوە وەك قەرەداغ، قەرەچوغ، قەرەكلێسا و...هتد.

بەلآم خرابتر لەمەش لە ساڵی ٢٠٠٥وە و پاش دامەزراندنی لیژنەی باڵای جێبەجێكردنی ماددەی ١٤٠ دەستووری عیراق، زۆرتر لە جاران ئەم پەیڤە ئێسكگرانە دەبیستم، ئەم جارەیان بووە بە پەیڤێكی لێكدراو (قەرەبۆكردنەوە)، گوایە قەربۆكردنەوە بەشێكە لە نەخشەرێگای جێبەجێكردنی ماددەی ١٤٠ و گەراندنەوەی ئەو كوردانە و هەندێك لەو توركومانانە كە بە زۆری لە سەر موڵك و شوێنی باوباپیرانیان بەرەو دەڤەرەكانی سەر ب هەرێمی كوردستان گوێزرابوونەوە بۆ ئەو دەڤەرانەی كە لێی دەركرابوون، هەروەها گەراندنەوەی ئەو عەرەبانەی لە شوێنی ئەم كوردانە نیشتەجێكراون و بە عەرەبی هاوردە یان عەرەبی تەعریب ناسراون بۆ ئەو شوێنانەی كە لێوەی هاتوون. گوایە پاش ئەم قەرەبۆكردنەوەیە سەرژمێرییێكی گشتی و راپرسییێك دەكرێت و ئەم دەڤەرانە بە ویستی خەڵكە رەسەنەكەی

(*) د هژمار ٥٧٦ رۆژا ٢٠١٠/١١/٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

دەگەڕێنەوە ئامێزی جوگرافیای ئەو دەڤەرە مەزنانەی کە لێی دابڕاون، بەم شێوەیە کوردیش بە یەکێك لە مافە ڕەواکانی دەگات، کە گەڕانەوەی ئەو ناوچە دابراوانەیە (ڕاستترە بڵێین ئەو ناوچە داگیرکراوانەیە) بۆ سەر هەرێمی کوردستان.

ئەگەر ئەمە ئەنجامی پرۆسەی قەربۆکردنەوە بێت، ئەوا من بە هەڵەدا چووم و دەبێت لە جیاتی پەستبوون بە بیستنی ئەم پەیڤە زەردەخەنە سەر لێوەکانم بگرێت و شادمان بم و دەستخۆشی لەو لایەنە بکەم کە ئەم خەڵکە قەرەبۆدەکاتەوە. بەڵام ڕاستیەکەی بەم شێوەیە نییە، پرۆسەی قەرەبۆکردنەوە بەردەوامە، زوو زوو گوێبیستی ئەوە دەبین کە ئەوەندە هەزار چەکی قەربۆکردنەوە بە سەر ئەو کەسانەدا دابەشکرا کە ئەم پرۆسەیە دەیان گرێتەوە. کەچی ئەوە زیاتر لە پێنج ساڵە ئەم قەرەبۆکردنەوەیە هیچ ئامانجێکی بە دەست نەهێناوە، نە سەرژمێری کراوە نە ڕاپرسی ئەنجامدراوە، زۆربەی عەرەبی هاوردەکانیش بە گۆتەی مەزنە بەرپرسەکانی کەرکووك و شوێنە داگیرکراوەکانی تر لەو شوێنانە ماون، ئەو تاك و تەرایەی کە گەڕابوونەوە شوێنەکانیان ئەوانیش بە بیانووی باری ئەمنی نالەباری شوێنەکونەکانیان گەڕاونەتەوە کەرکووك و ناوچە داگیرکراوەکانی تر و بەو پارەیەی لە قەرەبۆکردنەوە دەستیان کەوتووە موڵك و خانووی تازەیان کریوە. بە هەمان شێوە بەشێکی زۆری ئەو کوردانەی کە چەکی قەربۆکردنەوەیان وەرگرتووە و

ئەوا من دڤێت بێژم

تکایە دابەشکردنی چەکی قەرەبۆکردنەوە ڕابگرن

موسەدەق تۆفی

هەر کاتێک گوێم لە پەیڤی قەرەبۆ یان قەرەبۆکردنەوە دەبێت موچرکە بە گیانىدا دێت و پەست دەبم. گەلۆ چما ئەم پەیڤە پەستم دەکات..؟ لە بەرسڤی ئەم پرسیارەدا دەڵێم: هەرچەند گوێ بیستی ئەم پەیڤە دەبم بیرم لە قەرەی تورکی دێتەوە کە بەرهەمی پتر لە شەش سەدساڵی داگیرکردنی وەلاتەکەمە لە لایەن تورکە ئوسمانیەکانەوە. پاش نزیکەی سەد ساڵ لە نەمانی ئەم داگیرکردنە لە بەشێکی وەلاتەکەم، هێشتا چەندین شوێنی ئەم خاکە بە قەرە ناو نراوە وەک قەرەداغ، قەرەچوغ، قەرەکلێسا و...هتد.

بەڵام خراپتر لەمەش لە ساڵی ٢٠٠٥وە و پاش دامەزراندنی لیژنەی باڵای جێبەجێکردنی ماددەی ١٤٠ دەستووری عیراق، زووتر لە جاران ئەم پەیڤە ئێسکگرانە دەبیستم، ئەم جارەیان بووە بە پەیڤێکی لێکدراو (قەرەبۆکردنەوە)، گوایە قەربۆکردنەوە بەشێکە لە نەخشەڕێگای جێبەجێکردنی ماددەی ١٤٠ و گەڕاندنەوەی ئەو کوردانە و هەندێک لەو تورکومانانە کە بە زۆری لە سەر موڵک و شوێنی باوباپیرانیان بەرەو دەڤەرەکانی سەر ب هەرێمی کوردستان گوێزرابوونەوە بۆ ئەو دەڤەراتەی کە لێی دەرکرابوون، هەروەها گەڕاندنەوەی ئەو عەرەبانەی لە شوێنی ئەم کوردانە نیشتەجێکراون و بە عەرەبی هاوردە یان عەرەبی تەعریب ناسراون بۆ ئەو شوێنانەی کە لێوەی هاتوون. گوایە پاش ئەم قەرەبۆکردنەوەیە سەرژمێرییێکی گشتی و ڕاپرسییێک دەکرێت و ئەم دەڤەرانە بە ویستی خەڵکە ڕەسەنەکەی دەگەڕێنەوە ئامێزی جوگرافیای ئەو دەڤەرە مەزنانەی کە لێی دابڕاون، بەم شێوەیە کوردیش بە یەکێک لە مافە ڕەواکانی دەگات، کە گەڕانەوەی ئەو ناوچە دابراوانەیە (ڕاستترە بڵێین ئەو ناوچە داگیرکراوانەیە) بۆ سەر هەرێمی کوردستان.

ئەگەر ئەمە ئەنجامی پرۆسەی قەربۆکردنەوە بێت، ئەوا من بە هەڵەدا چووم و دەبێت لە جیاتی پەستبوون بە بیستنی ئەم پەیڤە زەردەخەنە سەر لێوەکانم بگرێت و شادمان بم و دەستخۆشی لەو لایەنە بکەم کە ئەم خەڵکە قەرەبۆدەکاتەوە. بەڵام ڕاستیەکەی بەم شێوەیە نییە، پرۆسەی قەرەبۆکردنەوە بەردەوامە، زوو زوو گوێبیستی ئەوە دەبین کە ئەوەندە هەزار چەکی قەربۆکردنەوە بە سەر ئەو کەسانەدا دابەشکرا کە ئەم پرۆسەیە دەیان گرێتەوە. کەچی ئەوە زیاتر لە پێنج ساڵە ئەم قەرەبۆکردنەوەیە هیچ ئامانجێکی بە دەست نەهێناوە، نە سەرژمێری کراوە نە ڕاپرسی ئەنجامدراوە، زۆربەی عەرەبی هاوردەکانیش بە گۆتەی مەزنە بەرپرسەکانی کەرکووک و شوێنە داگیرکراوەکانی تر لەو شوێنانە ماون، ئەو تاک و تەرایەی کە گەڕابوونەوە شوێنەکانیان ئەوانیش بە بیانووی باری ئەمنی نالەباری شوێنەکونەکانیان گەڕاونەتەوە کەرکووک و ناوچە داگیرکراوەکانی تر و بەو پارەیەی لە قەرەبۆکردنەوە دەستیان کەوتووە موڵک و خانووی تازەیان کریوە. بە هەمان شێوە بەشێکی زۆری ئەو کوردانەی کە چەکی قەربۆکردنەوەیان وەرگرتووە و بڕیار بوو بگەڕێنەوە شوێنە کونەکانیان، هەر یەکە و بە بیانوویێک نە گەڕاونەتەوە و هێشتا لە شار و دەڤەرەکانی هەرێمی کوردستانن. بەم شێوەیە قەرەبۆکردنەوە تەنها بووتە گریفان پڕکردنەوە، هەر لە بەر ئەمەش بە بیستنی پەیڤی قەرەبۆکردنەوە پەست و بێزار دەبم، چونکە ئەم پرۆسەیە بە دەستی ئانقەست بێت یان نا لە ئامانجە پیرۆزەکەی کە جێبەجێکردنی ماددەی 140ی دەستووری عیراقە بەرەو ئامانجێکی خراپتر دەڕوات کە چەسپاندنی واقعی داگیرکردنەکەی سەر دەمی بەعسە ئەویش گۆڕینی ڕوخساری نەتەوەیی ناوچە داگیرکراوەکانە.

و بە دووری نابینم ڕۆژێک لە ڕۆژان ئەو پارەیەی کوردە دەرکراوەکە وەریگرتووە بە نرخی موڵکە ڕەسەنەکەی باوباپیرانی بووی بژمێررێت، و ئەو پارەیەی عەرەبە هاوردەکە وەرگرتووە بە نرخی فرۆشتنی ئەو موڵکە بووی بژمێررێت کە لێوەی بەرەو داگیرکردنی کوردستان هاتووە یان هێنراوە، ئەوساش کورد با فرمێسک بۆ ڕەنجی بە با چووی بڕێژێت.

خەڵکینە ناهەقم مەگرن لە بیستنی پەیڤی قەرەبۆکردنەوە پەست و بێزار بم و هاوار بکەم تکایە دابەشکردنی چەکی قەرەبۆکردنەوە ڕابگرن.

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

بریار بوو بگەڕێنەوە شوێنە کونەکانیان، هەر یەکە و بە بیانوویێك نە گەراونەتەوە و هێشتا لە شار و دەڤەرەکانی هەرێمی کوردستانن. بەم شێوەیە قەرەبۆکردنەوە تەنها بووتە گریفان پڕکردنەوە، هەر لە بەر ئەمەش بە بیستنی پەیڤی قەرەبۆکردنەوە پەست و بێزار دەبم، چونکە ئەم پروسەیە بە دەستی ئانقەست بێت یان نا لە ئامانجە پیرۆزەکەی کە جێبەجێکردنی ماددەی ١٤٠ی دەستووری عیراقە بەرەو ئامانجێکی خراپتر دەروات کە چەسپاندنی واقعی داگیرکردنەکەی سەر دەمی بەعسە ئەویش گورینی روخساری نەتەوەیی ناوچە داگیرکراوەکانە. و بە دووری نابینم رۆژێك لە رۆژان ئەو پارەیەی کوردە دەرکراوەکە وەریگرتووە بە نرخی مولکە رەسەنەکەی باوباپیرانی بووی بژمێررێت، و ئەو پارەیەی عەرەبە هاوردەکە وەرگرتووە بە نرخی فروشتنی ئەو مولکە بووی بژمێررێت کە لێوەی بەرەو داگیرکردنی کوردستان هاتووە یان هێنراوە، ئەوساش کورد با فرمێسك بۆ رەنجی بە با چووی برێژێت. خەڵکینە ناهەقم مەگرن لە بیستنی پەیڤی قەرەبۆکردنەوە پەست و بێزار بم و هاوار بکەم تکایە دابەشکردنی چەکی قەرەبۆکردنەوە رابگرن.

ئەگەر ژ دو مليونان مليونەكێ جهێ خوە گرت
ئەڤە ئەم سەركەتين(*)

ژ رۆژا حەفتێ ڤێ مەهێڤە و ب مەرەما جوانكرنا سروشتێ كوردستانێ و راگرتنا ژێنگەها وێ ب سەرپەرشتيا دكتور بەرهەم سالح سەرۆكوەزيرێن هەرێما كوردستانێ دەست ب هەوا (هەڵمەتا) چاندنا دو مليون نەمامێن (شتلێن) داران ل سەرانسەرى هەرێما كوردستانێ هاتيەكرن. گومان تێدا نينە يەك ژ پيڤەرێن جوانى و پيشكەتنا هەر وەلاتەكى يان باژێرەكى رووبەرێ كەسكاتى و رێژەيا دار و بارى يە ل وى جهى، چنكو هەر دارەك جوانيەكێ دبەخشيت، ژينگەهێ خاوێنتر لێ دكەت و ساخلەميا وەلاتيان پتر رادگريت، هەروەك دهێتە گۆتن هەر دارەك تێرا سێ كەسان ئوكسجينى بەرهەم دئينيت، لەوما ژى ژبلى دەستخوشيێ و پشتەڤانيێ ل ڤى پرۆژەى مە چ تشتەكێ من نينە.

هەر ل دەسپێكا چريا دووى سالا ٢٠٠٩ى ل دهۆكێ دەست ب هەوەكا بەرفرەها دارچاندنێ ب ناڤێ پرۆژێ (چاندنا دەوروبەرێن دهۆكێ) هاتەكرن، ب وێ هەلكەتێ د هژمار٣٣٤ێ رۆژا ١٦/١١/ ٢٠٠٩ ڤێ رۆژنامێدا من چەند هزر و پێشنيازەك دەربارەى هەوێن دار چاندنێ يێن ل سەرانسەرى كوردستانێ ژ سالا ١٩٩١ڤە دهێنەئەنجامدان بەرچاڤكرن و ب كورتى ژى من گۆتبوو: ئەو نەمامێن (شتلێن) داران يێن ژ سەرهلدانا ١٩٩١ێڤە و هەتا نها و دهەلكەفتێن جودا جودا ژ ئاليێ دەزگەهێن چاندنێ و باژێرڤانيێ ڤە ل دهۆكێ و دەوروبەرێن وێ هاتينە چاندن، ئەگەر نيڤەكا وان ژى

(*) د هژمار ٥٨١ رۆژا ١٤/١١/٢٠١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيەبەلاڤكرن.

مابانه نها دا دهۆك و دەوروبەرێن وێ دارستانەك بيت و ئـەم دكـارين بێـژين ئـەڤ چـەندە ژ هـەموو هـەرێما كوردسـتانێ ژی دگريـت. هـەروەكی د وی بابەتيـدا مـن چــەند پێشـنياز بــۆ ئـالی و دەزگــەهێن پەيوەنديــدار بەرچــاڤكرين، ب هەلكــەفتا ڤــێ هـــەوێ ژی دێ وان پێشنيازان بەرچاڤ كەمەڤـه و بێژم:هـەتا نها ب دەهـان هەوێن چاندنا نـەمامان ل كوردسـتانێ هاتينـەكرن، بـەلێ هەو نەهاتينه ب داوی ئينـان، ژ بـەركو هـەوێن چاندنێ نه تنێ قوناغا چاندنا نەمامانه ل بەرچاڤێن دەزگـەهێن راگەهاندنێ هەروەكی دهێنەكرن، بەلكی يا هێـژ گـرنگتر ژ چاندنێ قوناغا پشتی وێ يـه كـو قوناغـا سـەخبێری و پاراسـتنا وان شـتلانه، ئـەڤ قوناغــه تەواوكـەرا هــەوا چاندنێيه، ئەگەر مه نەمام چاندن سەخبێری و پاراستن دووڤرا نەهێت، ئەڤه مه پارێ خوه هاڤێته درووباريدا و مه چ مفا ژ ڤان هەوان وەرنەگرت يێن مه هەموو خەلك تێگەهانـدی ئەڤـه مــه هنـده هـزار يـان هنـده مليـون نــەمامێن داران چــاندن. لــەوما ژی ل ڤێـرێ پيويسـتـه دەزگەهێن ب كـارێ چاندنێ رادبـن ليـژنێن دووڤچوونـێ هەبن، بەردەوام دووڤچوونا قوناغا سەخبێری و پاراستنا ڤـان نـەمامان بكـەن، سـەرژمێريێن سـالانه هـەبن بـدەن ديارکرن رێژا هنـده ژ سـەدێ ژ نـەمامێن د سـالا هندێـدا هاتينــه چــاندن جهــێ خــوه گرتيــه و مەزنبووينــه و ئەگەرێن هشكبوون يان نەمانا رێژا ديتر بێنه دياركرن و هەكه ئەڤ ئەگەره ژ ئەنجامێ خەمساريا هندەك كەسان بـن دووڤچـوونێن ياسـايی بـۆ هـەبن. ب ڤـی رەنگـی دێ

ئەوا من دڤێت بێژم

ئەگەر ژ دو مليونان مليونەكێ جهێ خوه گرت ئەڤه ئەم سەركەتين

موسەدەق تۆڤی

ژ رۆژا حەفتێ ڤێ مەهێ ڤە و ب مەرەما جوانكرنا سرۆشتێ كوردستانێ و راگرتنا ژينگەها وێ ب سەرپەرشتيا دكتور بەرهەم سالح سەرۆك وەزيرێن هەرێما كوردستانێ دەست ب هەوا (هەلمەتا) چاندنا دو مليون نەمامێن (شتلێن) داران ل سەرانسەری هەرێما كوردستانێ هاتيەكرن. گومان تێدا نينه يەک ژ پيڤەرێن جوانی و پيشكەفتنا هەر وەلاتەكی يان باژێرەكی رووبەرێ كەسكاتی و رێژەيا دار و باری يه ل وی جهی، چنكو هەر دارەک جوانيەكێ دبەخشيت، ژينگەهێ خاوێنتر لێ دكەت و ساخلەميا وەلاتيان پتر رادگريت، هەروەک دهێته گۆتن هەر دارەک تێرا سێ كەسان ئوكسجينی بەرهەم دئينيت، لەوما ژی ژبلی دەستخۆشيێ و پشتەڤانيێ ل ڤی پرۆژەی من چ تشتەكێ دی نينه.

هەر ل دەسپێكا چريا دووی سالا ۲۰۰۹ی ل دهۆكێ دەست ب هەوەكا بەرفرەها دارچاندنێ ب ناڤێ پرۆژێ (چاندنا دەوروبەرێن دهۆكێ) هاتەكرن، ب وێ هەلكەتێ د هژمارە۳۳٤ ێ رۆژا ۲۰۰۹/۱۱/۱٦ د ڤێ رۆژنامێ دا من چەند هزر و پێشنيازەک دەربارەی هەوێن دار چاندنێ يێن ل سەرانسەری كوردستانێ ژ سالا ۱۹۹۱ ڤە دهێنه ئەنجامدان بەرچاڤكرن و ب كورتی ژی من گوتبوو: ئەو نەمامێن (شتلێن) داران يێن ژ سەرهلدانا ۱۹۹۱ ێڤە و هەتا نها و د هەلكەفتێن جودا جودا دا ژ ئاليێ دەزگەهێن چاندنێ و باژێرڤانيێ ڤە ل دهۆكێ و دەوروبەرێن وێ هاتينه چاندن، ئەگەر نيڤەكا وان ژی مابانه نها دا دهۆک و دەوروبەرێن وێ دارستانەک بيت و ئەم دكارين بێژين ئەڤ چەندە ژ هەموو هەرێما كوردستانێ ژی دگريت. هەروەكی د وی بابەتی دا من چەند پێشنياز بۆ ئالی و دەزگەهێن پەيوەنديدار بەرچاڤكرين، ب هەلكەفتا ڤێ هەوێ ژی دێ وان پێشنيازان بەرچاڤ كەمەڤە و بێژم: هەتا نها ب دەهان هەوێن چاندنا نەمامان ل كوردستانێ هاتينەكرن، بەلێ هەو نەهاتينه ب داوی ئينان، ژ بەركو هەوێن چاندنێ نه تنێ قۆناغا چاندنا نەمامانه ل بەرچاڤێن دەزگەهێن راگەهاندنێ هەروەكی دهێنەكرن، بەلكی يا هێژ گرنگتر ژ چاندنێ قۆناغا پشتی وێ يه كو قۆناغا سەخبێری و پاراستنا وان شتلانه، ئەڤ قۆناغه تەمامكەرا هەوا چاندنێ يه، ئەگەر مه نەمام چاندن سەخبێری و پاراستن دووڤرا نەهێت، ئەڤه مه پارێ خوه هاڤێته د رووباری دا و مه چ مفا ژ ڤان هەوان وەرنەگرت يێن مه هەموو خەلک تێگەهاندی ئەڤه مه هندە هزار يان هندە مليون نەمامێن داران چاندن. لەوما ژی ل ڤێرێ پيويستە دەزگەهێن ب كارێ چاندنێ رادبن ليژنێن دووڤچوونێ هەبن، بەردەوام دووڤچوونا قۆناغا سەخبێری و پاراستنا ڤان نەمامان بكەن، سەرژمێريێن سالانه هەبن بدەن دياركرن رێژا هندە ژ سەدێ ژ نەمامێن د سالا هندێ دا هاتينه چاندن جهێ خوه گرتيه و مەزنبووينه و ئەگەرێن هشكبوون يان نەمانا رێژا ديتر بێنه دياركرن و هەكه ئەڤ ئەگەرە ژ ئەنجامێ خەمساريا هندەک كەسان بن دووڤچوونێن ياسايی بۆ هەبن. ب ڤی رەنگی دێ شێين رێژەيەكا مەزن ژ وان نەمامێن دهێنه چاندن بپارێزين و دێ سرۆشت و ژينگەها وەلاتێ خوه خەملينێ، ئەگەر ب ڤێ چەندێ ژی نەرابين ئەڤه تنێ مه پارە و رەنجا خوه بێی كو مفايەكی ژێ ببينين مەزاختن. ب ڤێ كريارێ ژی دێ ئەڤ هەوە سەركەتنێ دەستڤە ئينن و دێ شوينا وان زيانان گرن يێن د ساليێن چوويی دا ژ ئەنجامێ هشكەساليان و ئاگربەربوونان گەهشتينە سرۆشت و ژينگەها كوردستانێ. ب وێ هيڤيێ پتر ژ قۆناغا چاندنێ ژ نها پاش گرنگی ب قۆناغا سەخبێری و پاراستنا وان نەمامان بێتە دان و د چەند ساليێن بێت دا كوردستان بەرەڤ خەملا خوەيا جاران بزڤريتەڤە و ئەگەر ژ دو مليون نەمامان يەک مليون جهێ خوه بگرن ئەڤە مه سەركەتن دەستڤە ئينا.

هەموو ئێكشەمبيان دنڤيسيت

شـێين رێژەيـەكا مـەزن ژ وان نـەمامێن دهێنـە چـاندن بپـارێزين و دێ سرۆشـت و ژينگەها وەلاتێ خوە خەملينن، ئەگەر ب ڤێ چەندێ ژی نەرابين ئەڤە تنێ مە پـارە و رەنجا خوە بێی كو مفايەكی ژێ ببينين مەزاختن. ب ڤێ كرياری ژی دێ ئەڤ هەوە سـەركەتنێ دەسـتڤە ئيـنن و دێ شـوينا وان زيانـان گـرن يـێن د سـالێن چـوويیدا ژ ئەنجامێ هشكەساليان و ئاگربەربوونان گەهشـتينە سروشت و ژينگـەها كوردسـتانێ.
ب وێ هيڤيـێ پـتر ژ قوناغـا چـاندنێ ژ نهـا پـاش گرنگـی ب قوناغـا سـەخبێری و پاراسـتنا وان نـەمامان بێتـە دان و د چـەند سـالێن بێتـدا كوردسـتان بـەرەف خـەملا خوەيا جاران بزڤريتەڤە و ئەگەر ژ دو مليون نەمامان يەك مليون جهێ خـوە بگـرن ئەڤە مە سەركەتن دەستڤە ئينا.

ڤێ جارێ ژی کوردان عیراق ئاڤا کرەڤە(*)

ژ دامەرزراندنا عیراقێ وەك دەولەتەك سەربەخوە ل ٢٣ تەباخا ١٩٢١ هەتا نها، هەردەمێ ئەڤ وەلاتە کەتیە د تەنگاڤیەکێدا کوردان وەك رەگەزێ خێرێ ئەوا د شیانێن واندا هەی بۆ ئاڤاکرنەڤا عیراقێ و راگرتنا سەروەریا وێ ئەنجامدا یە. د دەمێن پڕ مەترسیدا د هاوارا وێ چووینە و ژ مەترسیان رزگارکریە. ل دەسپێکا دامەزراندنا عیراقێ ل سالا ١٩٢٢ێ پتر ژ ٧٠٪ ژ ئەفسەرێن وەزارەتا نوو دامەزراندیا بەرگریا عیراقێ کورد بوون و وانا دەستەکێ درێژ د دامەزراندن و رێکخستن و فێرکرنا لەشکەرێ عیراقێدا هەبوو. (عەلی کەمال، بیرەوەری، کۆڤارا هێڤی، هژمار٢- مایس١٩٨٤- پاریس، بپ ١٤)

د سەردەمێ مەلکی ١٩٢١- ١٩٥٨دا چاکترین کادرێن لەشکەری و مەدەنییێن عیراقێ کورد بوون و رۆلەك مەزن د دامەزراندن و پێشڤەبرنا دامەدەزگەهێن ڤی وەلاتیدا گێرایە. د دەمێ روودانا شۆرشا ١٤ تیرماها ١٩٥٨ێدا ئەفسەرێن کورد د لەشکەرێ عیراقێدا رۆلێ خوە دسەرکەتنا شۆرشێدا گێرایە و پشتی راگەهاندنا سیستەمێ کۆماری، ل سالێن بەراهیێ یێن سەردەمێ کۆماری ئەفسەرێن کورد، کەسایەتی و سیاسەتمەدار و ئالیێن سیاسییێن کورد و خەلکێ کوردستانێ رۆلەکێ دیار د پشتەڤانیکرنا شۆرشێ و پاراستنا سیستەمی نوودا هەبوو و هەلویستێ کوردان د دەمێ پشتەرێبوونا عەبدولوەهاب شەوافی ل موسلێ ٨ئادارا ١٩٥٩ چاکترین نموونەیە ل سەر بۆ چوونا مە.

(*) د هژمار ٥٨٢ رۆژا ٢٠١٠/١١/٢١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

د قوناغـا پشـتى نـەمانا رژێمـا بەعسـى ل نيسـانا ٢٠٠٣ و هـەتا هەلبـژارتنێن پەرلـەمانى ل ٢٠٠٥ێ، عـيراق وەلاتـەكێ كاڤـل و وێرانكـرى بـوو، سـازيێن ياسـايى و لەشكەرى و مەدەنى هەلوەشياى بوون، هەر كەسەكى ئاليەكى چ عـەرەبى چ بيـانى ب رەنگەكى عيراق تالان دكـر و پـتر وێـران دكـر. د ڤـى دەميـدا ژ عيراقـێ تنـێ هـەرێما كوردستانێ يا ئاڤا بوو و خودانێ دامودەزگەهێن ب سەروبەر بوو، د ڤى دەمێ تەنگاڤ و پـڕ مەترسـيدا تنـێ كـوردان خـوە ل عيراقـێ كـرە خـودان و د هـاوارا وێ هـاتن، يەكەمين دو فەوجێن لەشكەرێ عيراقێ يێ نـوو ژ كـوردان و ل سـەر دەسـتێ كـوردان هاتنە دامەزراندن، هەردو ئەكاديميێن لەشكەريێن كوردستانێ (زاخۆ و قەلا چوالان) كەتنە د خزمـەتا دامەزراندنـەڤا لەشـكەرێ عيراقێـدا، هەروەسـان چاكترين پسـپور و خودانشيان و سياسەتمەدارێن كـورد بـەرف بەغـدا كەتنـە رێ و پشكدارى د ئاڤاكرنـا مەزنترين و بچووكترين دامودەزگەهێن ڤى وەلاتيدا كر، هەتا بوويە وەلاتـەك خـودان سەروەرى و سازيێن دەولەتينيێ و زڤريەڤە ناڤ ناڤەندێن جيهانى.

ژ نيسانا ٢٠٠٣ هەتا ئەڤرۆ هەر ئاريشەكا ب سەرێ عيراقێ هاتى، هەر وێرانكرن و خرابكاريـەكا هاتيـەكرن، هـەر تـيرور و توندرەويـەكا هاتيـە ئەنجامـدان ب دەسـتێن عـەرەبان چ عيراقـى يـان دەولـەتێن دى، چ دژ يـان ئـاليگرێن دەسـتەلاتداريا نـوو يـا عيراقـێ هاتيـە ئەنجامـدان. د بەرامبـەردا كـوردان بـەرگرى ژ عيراقـێ كريـە هـەتا گەهانديـە هەلبـژارتنێن خـولا نوويـا پەرلـەمانى ل ٧ێ ئـادارا چوويى. پشـتى ڤـان هەلبژارتنان دوبارە عـيراق كەتەڤـە د ڤەيرانێـدا، بـوو ڤـادا شـەرەنيخا راسـتەخوە يـا ئاليێن عيراقى و نەراسـتەوخوەيا ئـاليێن هەرێمايـەتى و جيهـانى و نێزيـك بـوو ئـەڤ شەرەنيخە عيراقێ بزڤرينتەڤە چەند هەيڤێن بەراهيێ يێن پشتى نيسانا ٢٠٠٣ێ.

ڤـێ جـارێ ژى كـورد ئـاليێ خێرخـواز و فاكتـەرێ سـەرەكيێ پارسـتنا عيراقـێ ژ دوبـارە هـەرفتن و هەلوەشـيانێ بـوون، ژ ئـەنجامێ دەسپێشـخەريا سـەرۆك بـارزانى و هەول و بزاڤێن شاندێ هەڤگرتيێ فراكسيونێن كوردستانى ئەو ئاگرێ چـەند ئـاليێن ناڤخوەيى و دەرڤە د دەمێ هەشت هەيڤێن چوويدا بۆ سوتنا تەر و هشكێن عيراقـێ هەلدكر هاتە ڤەمراندن. ل هەولێرا پايتـەخت بنيـاتێ پـرۆژێ نـەهێلانا وێ ئالوزيا

سیاسی هاته دانان ئەوا عیراق بەرەف پاش، بەرەف مەترسیێ، بەرەف شەرێ ناڤخوەیی و هەلوەشیانێ دبر. ل ١١ێ ڤێ مەهێ پرۆژێ سەرۆك بارزانی سەرکەتن دەستڤە ئینا و پەرلەمانێ هەلبژارتییێ عیراقێ پشتی هەشت هەیڤان ب ئامادەبوونا گشت ئالیێن سەرکەتی د هەلبژارتنانـدا یەکەمین کومبوونا خوە ئەنجامدا و دەسپێکەك باش (ئەگەر پێگیری ب پێکهاتنا ناڤبەرا کوتلێن سیاسییێن عیراقی بێتەکرن) بۆ دامەزراندنا کابینا نوویا عیراقێ هاتە دانان، هیچ گومان ژی تێدا نینە ب دامەزراندنا کابینا نوو و بوونا باوەری و نیازپاکیێ د ناڤبەرا فراکسیونێن ناڤ پەرلەمانی دێ ڤی وەلاتی بەرەف پاشە رۆژەکا باشتر بەت.

گەلۆ ڤێ جارێ ژی کوردان عیراق ئاڤاکرەڤە، هەروەك سەرۆك بارزانی دیارکری ئەوا د شیانێن مەدا هەی مە بۆ عیراقێ ئەنجامدا، پرسیار ئەوە ئەرێ عیراق وەك جاران دێ سەرەدەریێ دگەل مە کوردستانیان کەت..؟ بەرامبەری وێ ئەوا ل سەردەمێ مەلکی مە بۆ ڤێ دەولەتێ کری یا ڤەشارتی نینە عیراقێ چاوان سەرەدەری دگەل داخوازێن رەواییێن گەلێ کورد دکر و چاوان بەرسڤا شۆرشێن گەلێ کورد و بزاڤا سیاسیا کوردی ددا، هەموو پێکهاتن و پەیماننامەییێن عیراقێ د وی سەردەمیدا دگەل دەولەتێن دراوسێ گرێداین بۆ دژایەتیا کوردان بوون. پشتی ١٤ تیرمەها ١٩٥٨ پێنەڤێت بێژین عیراقێ ژ سالا ١٩٦١ڤە چ ب سەرێ خەلکێ کوردستانێ ئینایە. قوناغا پشتی ٢٠٠٣ ژی هێژ یا ل بەرچاڤێن مە ئەو مەزنە بەرپرسێن عیراقێ یێن سەردەمەکی پێشمەرگەی ژیانا وان دپاراست، ئەڤرۆ رازی نابن مووچەیێن پێشمەرگەی بێنە مەزاختن، یێ پیلانان دژی خەلکێ کوردستانێ و ئەو مافێن دەستووریێ عیراقێ داینە ڤی خەلکی دگێرن، ئەو لەشکەرێ ب شیانێن کوردان بۆ عیراقێ هاتیە دامەزراندن ل جهێن وەك خانەقین و جەلەلا و کەرکووکێ گەف ل کوردان دکرن و هێژ یێن دکەن..! پیلانێن دگەل ئالیێن دراوسێ و بیانی دژی کوردان دهێنە گێران د ڤەشارتی نینن و گەلەك رەنگە پیلانێن ئالیێن نهاییێن عیراقێ دژی کوردان دگێرن ژ یێن سەردەمێ بەعسیان کێمتر نینن. کورت و کرمانجی هەردو ئالیێن ئەڤرۆ د پەرلەمانێ عیراقێدا پرانی هەین هەر ئێکی ب رەنگەکی تەخسیری د

دژایەتی و ئێشاندنا کوردان و پیلانگێرانێدا نەکریە، بەلێ ڤێ جارێ ژی کوردان دەستێ برایەتیێ، بهەڤرا ژیانێ، ئاڤاکرنا عیراقا هەموویان بۆ وان درێژ کر، گەلۆ ئەگەر ڤێ جارێ ژی ڤان عیراقیان ئەو دەستە بری و سوز و پەیمانێن خوە دگەل کوردان بجهـ نەئینان و دوبارە دەست ب پیلانان کرن، ئەرێ مە ماف نینە یان وی مافی نادەینە خوە بێژینێ عیراق بخاترا تە.

شۆرشا زمانێ کوردی ل باکوورێ کوردستانێ[*]

د ناڤبەرا ٢٦- ٢٠٠٩/٩/٢٩ێ دگەل چەند هەڤالێن نڤیسکار ژ بۆ پشکدارییێ د ڤیستیڤالەك رەوشەنبیریدا ئەم چووینە باژێرێ ئامەدێ، د ڤێ گەشتێدا دەلیڤە بۆ مە هەلکەت سەرەدانا چەند جهێن دن یێن باکوورێ کوردستانێ بکەین. هەروەسان ل مەها نیسانا چوویی مە پشکداری دگەشتەکا دی یا ب ڤی رەنگی کر. ئەوا د ڤان دو گەشتاندا سەرنجا من راکێشای و کەنی و گرنژین ئێخستینە سەر لێڤێن من هەستا بلندا نوو پەیدابوویا نەتەوەیی و خوە ب کوردزانینێ بوو ل جەم خەلکێ ڤان باژێران. بەلێ ئەوا د هەمان دەمدا سەرنجا من رادکێشا و کەنی و گرنژینا سەر لێڤێن من دڤەرەڤاند و ئەز ناچار دکرم ل سەر ڤێ دیاردەیێ رەخنەیان ل رەوشەنبیرێن وان بگرم ئەو بوو پرانیا ڤی خەلکی سەرەرای هەستا وانا کوردینیێ دناڤبەرا خوەدا ب ترکی دپەیڤین. هەر چەندە ئەڤە جهێ رەخنەیا مە بوو، بەلێ ئەنجامێ وێ چەندێیە کو: ژ دەسپێکا دامەزراندنا دەولەتا ترکیا ل سالا ١٩٢٣و هەتا سالێن نوتان ژ سەد سالیا چوویی دەستەلاتداریا ترکیا هەموو رەنگێن ستەم و زۆرداریا نەتەوەیی ژ جینوسایدێ، گوهۆرینا روخسارێ نەتەوەیی، قەدەغەکرنا زمان و ئەدەب و رەوشەنبیریا نەتەوەیی ل باکوورێ کوردستانێ ب کارئینایینە، و ئەڤ سەرەدریا دژی مرۆڤانە گەهشتبوو ئاستەکی خۆ ب کورد زانین یان ب کوردی پەیڤین گونەهەکا مەزن بوو و سزایێن گران ل سەر بوون.

---

[*] د هژمار ٥٨٧ رۆژا ٢٠١٠/١١/٢٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

باژێرێ ئامەدێ و گشت باژێر و دەڤەرێن دی یێن باکوورێ کوردستانێ قوربانییێن ڤێ زۆرداریێ و ستەمێ بوون. پەیڤین و سەرەدەریکرن ب زمانێ کوردی ل ڤی باژێری گەهشتبوو ئاستەکێ نزم.

د بەرامبەرێ ڤێ سەرەدەریێ و سیاسەتا دوژمنکارانەیا ترکیادا گەلێ کورد ل ڤێ پارچا وەلاتی ژ وێ سالێ و هەتا نها بەردەوام د خەباتێدا بوویە بۆ دەستڤەئینانا مافێن خوەیێن نەتەوەیی و بەراهیا هەموویان ژی ئازادیا زمانێ کوردی د هەموو واراندا، و دوا شۆرشا باکوورێ کوردستانێ شۆرشا ١٩٨٤یێیە یا کو هەتا نها بەردەوامە.

د ئەنجامێ ڤێ خەباتا درێژخایەندا ژ دەسپێکا سالێن نوتانڤە دەولەتا ترکیا ژ ناچاری هەتا رادەکێ کێم دەست ژ دژایەتیا زمانێ کوردی بەردا، هندەك قەید و بەندێن قەدەغەکرنێ راکرن، خەلك ئازادبوون ب کوردی بپەیڤن، هندەك دەرگەهێن بچووك ب شیانێن خوەیێن کوردان ب خوە ل بەر رەوشەنبیری و ئەدەبیات و زمانێ کوردی ڤەبوون، کتەکا کێما رۆژنامە، کۆڤار و پەرتووکێن کوردی هاتنە بەلاڤکرن، هندەك رادیو وTV یێن کوردی ڤەبوون. بەلێ هەموو ئەڤە دەسپێك بوون کو زمانێ کوردی ببیتە زمانەك رەسمی، زمانێ خواندنگەها، دادگەهان، سازیێن دەولەتێ و گشت وارێن ژیانێ. بەلێ دەستەلاتداریا دەولەتێ ل ترکیا هێژ نەشیایە وی دیوارێ ترسێ ژ قەید و بەندێن کەمالیزمێ بشکێنیت و وێرەکیێ بدەتە خوە و ل دووڤ

ئەوا من دڤێت بێژم

شۆرشا زمانێ کوردی ل باکوورێ کوردستانێ

موسەدەق توڤی

دناڤبەرا ٢٦-٢٩/٩/٢٠٠٩ێ دگەل چەند هەڤالێن نڤیسکار ژ بۆ پشکداریێ د ڤیستیڤالەک رەوشەنبیری دا ئەم چووینە باژێرێ ئامەدێ، د ڤێ گەشتێ دا دەلیڤە بۆ مە هەلکەت سەرەدانا چەند جهێن دن یێن باکوورێ کوردستانێ بکەین. هەروەسان ل مەها نیسانا چوویی مە پشکداری د گەشتەکا دی یا ب ڤی رەنگی کر. ئەوا د ڤان دو گەشتان دا سەرنجا من راکێشای و کەنی و گرنژین ئێخستینە سەر لێڤێن من هەستا بلندا نوو پەیدابوویا نەتەوەیی و خوە ب کوردزانینێ بوو ل جەم خەلکێ ڤان باژێران. بەلێ ئەوا د هەمان دەم دا سەرنجا من رادکێشا و کەنی و گرنژینا سەر لێڤێن من دڤەرەڤاند و ئەز ناچار دکرم ل سەر ڤێ دیاردەیێ رەخنەیان ل رەوشەنبیرێن وان بگرم ئەو بوو پرانیا ڤی خەلکی سەرەرای هەستا وانا کوردینیێ دناڤبەرا خوەدا ب تورکی دپەیڤین. هەر چەندە ئەڤە جهێ رەخنەیا مە بوو، بەلێ ئەنجامێ وێ چەندێ یە کو: ژ دەسپێکا دامەزراندنا دەولەتا تورکیا ل سالا ١٩٢٣و هەتا سالێن نوتان ژ سەد سالیا چوویی دەستەلاتداریا تورکیا هەموو رەنگێن ستەم و زۆرداریا نەتەوەیی ژ جینوسایدێ، گوهۆرینا روخسارێ نەتەوەیی، قەدەغەکرنا زمان و ئەدەب و رەوشەنبیریا نەتەوەیی ل باکوورێ کوردستانێ ب کارئینانینە، و ئەڤ سەرەدریا دژی مرۆڤانە گەهشتبوو ئاستەکی خۆ ب کورد زانین یان ب کوردی پەیڤین گونەهەکا مەزن بوو و سزایێن گران ل سەر بوون.

باژێرێ ئامەدێ و گشت باژێر و دەڤەرێن دی یێن باکوورێ کوردستانێ قوربانییێن ڤێ زۆرداریێ و ستەمێ بوون. پەیڤین و سەرەدەریکرن ب زمانێ کوردی ل ڤی باژێری گەهشتبوو ئاستەکێ نزم.

د بەرامبەرێ ڤێ سەرەدەریێ و سیاسەتا دوژمنکارانەیا تورکیا دا گەلێ کورد ل ڤێ پارچا وەلاتی ژ وێ سالێ و هەتا نها بەردەوام د خەباتێ دا بوویە بۆ دەستڤەئینانا مافێن خوەیێن نەتەوەیی و بەراهیا هەموویان ژی ئازادیا زمانێ کوردی د هەموو واران دا، و دوا شۆرشا باکوورێ کوردستانێ شۆرشا ١٩٨٤یێیە یا کو هەتا نها بەردەوامە.

د ئەنجامێ ڤێ خەباتا درێژخایەن دا ژ دەسپێکا سالێن نوتان ڤە دەولەتا تورکیا ژ ناچاری هەتا رادەکێ کێم دەست ژ دژایەتیا زمانێ کوردی بەردا، هندەک قەید و بەندێن قەدەغەکرنێ راکرن، خەلک ئازادبوون ب کوردی بپەیڤن، هندەک دەرگەهێن بچووک ب شیانێن خوەیێن کوردان ب خوە ل بەر رەوشەنبیری و ئەدەبیات و زمانێ کوردی ڤەبوون، کتەکا کێما رۆژنامە، کۆڤار و پەرتووکێن کوردی هاتنە بەلاڤکرن، هندەک رادیو و TV یێن کوردی ڤەبوون. بەلێ هەموو ئەڤە دەسپێک بوون کو زمانێ کوردی ببیتە زمانەک فەرمی، زمانێ خواندنگەها، دادگەهان، سازیێن دەولەتێ و گشت وارێن ژیانێ. بەلێ دەستەلاتداریا دەولەتێ ل تورکیا هێش نەشیایە وی دیوارێ ترسێ ژ قەید و بەندێن کەمالیزمێ بشکێنیت و وێرەکیێ بدەتە خوە و ل دووڤ داخوازا رەوایا خەلکێ باکوورێ کوردستانێ و جڤاکێ پێشکەتیێ جیهانێ بهێت و دانپێدانێ ب زمانێ کوردی وەک زمانەک فەرمی ل تورکیا بکەت، ل خواندنگەهان و وارێن دن دا ئازادانە بێتە بکارئینان. لەوما ژی ب تایبەت پشتی کو سەرکردایەتیا باکوورێ کوردستانێ بۆ دەمەکێ بەرووەخت چالاکیێن لەشکەری راوەستاندین و سەنگا خوە دایە سەر خەباتا سیاسی، خەلکێ باکوورێ کوردستانێ دەست ب شۆرشا زمانێ کوردی کریە، ل سەرانسەری دەڤەرێن ڤێ پارچا وەلاتی ل شوونا رەخت و تڤەنگان، قەلەم و دەفتەر د دەستێ خوەدا هەلگرتینە و دەست ب فێربوونا خواندن و نڤیسینا کوردی کرینە، هەر مالەک، هەر باژێرڤانیەک، هەر سازیەکا جڤاکێ مەدەنی، جادە، کولان، بازار، زیندان، باخچە کرینە خواندنگەه و دەرسێن زمانێ کوردی لێ د خوینن، د هەمان دەم دا ژی کرینە مەیدانا خەباتێ ژ بۆ دەستڤەئینانا مافێ ئازادیا زمانێ دایکێ. وانا ب ڤێ شۆرشێ نە تنێ دڤێت زمانێ کوردی ببیتە زمانێ خواندنێ بەلکی وانا د ڤێت کوردی ببیتە زمانێ دادگەهان، سازیێن دەولەتێ، زمانێ رۆژانەیێ یێ ژیانا سیاسی، جڤاکی، ئابووری، رەوشەنبیری و هەموو وارێن دن یێن ژیانێ. ڤێ شۆرشێ ئارمانجەک پیرۆز هەیە لەوما ژی سەرکەتنا وێ مسۆگەرە و دێ وێ راستیێ سەلمینیت ماف دهێنە ستاندن ناهێنە دان. سەرکەتنا ڤێ شۆرشێ نە تنێ دێ باکوورێ کوردستانێ شاد کەت، بەلکی دێ هەموو پارچێن کوردستانێ شادمان کەت. ل داویێ ژی دێ بێژم دەم ئەو دەمە هەر یەک ژ مە ب ئەوا د شیانێن وی دا پشتەڤانیێ ل ڤێ شۆرشێ بکەت.

هەموو ئێکشەمیان دنڤیسیت

داخوازا رەوایا خەلکێ باکوورێ کوردستانێ و جڤاکێ پیشکەتییێ جیهانێ بهێت و ئیعترافێ ب زمانێ کوردی وەك زمانەك رەسمی ل ترکیا بکەت، ل خواندنگەهان و وارێن دندا ئازادانە بێتە بکارئینان. لەوما ژی ب تایبەت پشتی کو سەرکردایەتیا باکوورێ کوردستانێ بۆ دەمەکێ بەروەخت چالاکیێن لەشکەری راوەستاندین و سەنگا خوە دایە سەر خەباتا سیاسی، خەلکێ باکوورێ کوردستانێ دەست ب شۆرشا زمانێ کوردی کریە، ل سەرانسەری دەڤەرێن ڤێ پارچا وەلاتی ل شوونا رەخت و تڤەنگان، قەلەم و دەفتەر د دەستێ خوەدا هەلگرتینە و دەست ب فێربوونا خواندن و نڤیسینا کوردی کرینە، هەر مالەك، هەر بازێرڤانیەك، هەر سازیەکا جڤاکێ مەدەنی، جادە، کولان، بازار، زیندان، باخچە کرینە خواندنگەهە و دەرسێن زمانێ کوردی لێ د خوینن، د هەمان دەمدا ژی کرینە مەیدانا خەباتێ ژ بۆ دەستڤەئینانا مافێ ئازادیا زمانێ دایکێ. وانا ب ڤێ شۆرشێ نە تنێ دڤێت زمانێ کوردی ببیتە زمانێ خواندنێ بەلکی وانا د ڤێت کوردی ببیتە زمانێ دادگەهان، سازیێن دەولەتێ، زمانێ رۆژانەیێ یێ ژیانا سیاسی، جڤاکی، ئابووری، رەوشەنبیری و هەموو وارێن دن یێن ژیانێ. ڤێ شۆرشێ ئارمانجەك پیروز هەیە لەوما ژی سەرکەتنا وێ مسوگەرە و دێ وێ راستیێ سەلمینیت ماف دهێنە ستاندن ناهێنە دان. سەرکەتنا ڤێ شۆرشێ نە تنێ دێ باکوورێ کوردستانێ شاد کەت، بەلکێ دێ هەموو پارچێن کوردستانێ شادمان کەت. ل داویێ ژی دێ بێژم دەم ئەو دەمە هەر یەك ژ مە ب ئەوا د شیانێن وی دا پشتەڤانیێ ل ڤێ شۆرشێ بکەت.

د پەراوێزی هەلبژارتنێن مامۆستایاندا(*)

ل رۆژا ١٢/٢ وەك بەرهەڤی بۆ گرێدانا کونگرێ یەکێتیا مامۆستایێن کوردستانێ ل سەرانسەری باشوورێ کوردستانێ مامۆستایان نوونەرێن خوە بۆ کونگرەی هەلبژارتن، کی د هەلبژارتناندا سەرکەت.. کیژ لیستێ پتریا دەنگان دەستڤەئینان و کێژ ئالی دێ ب پتریا ئەندامان پشکداریێ د کونگرەیدا کەت..؟ نە بابەتێ ڤێ نڤیسینێ یە. ئەوا مە دڤێت بێژن: یەکێتیا مامۆستایێن کوردستانێ ژ دامەزراندنێ خوەڤە ل سالا ١٩٦٢ هەتا نها ب تایبەت د قوناغا بەری سەرهلدانا ١٩٩١ێدا، پشکەك بوویە ژ بزاڤا رزگاریخوازا خەلکێ کوردستانێ، زێدەباری ئەرکێ خوەیێ پەروەردەیی مل بملێ تەڤایی ڤی خەلکی و رێکخراو و جڤات و پارتیێن کوردستانی رۆلێ خوە د خەباتا نەتەوایەتیدا گێرایە. لەوما ژی سەرکەتنا یەکێتیا مامۆستایێن کوردستانێ و کونگرێ وێ و بەردەوامبوونا خەباتا وێ هیڤیا هەر کوردەکێ دلسوژە، ئەز ژی د پەراوێزی ڤان هەلبژارتناندا دێ هندەك سەرنج و بۆچوونێن خوە بەرچاڤکەم ب وێ هیڤیێ د مفادار بن:

* لیستێن هەڤرك د هەڵمەتا هەبژارتناندا، د دروشم و بەرنامە و بەیاننامەیێن خوەدا نە چەند جارکی بەلکی هزار جارکی پەیڤێن قوتابخانە و خوێندنگا، قوتابی و خویندکار بکادرئینان، هەروەکی وەزراەتا پەروەردا هەرێمێ ژی هێژ ڤان جوت زاراڤان ب ڤی رەنگی بکاردئینت. گەلۆ ژیێ ئەکادیمیا کوردی یێ بەرەف بیست سالیێ دچیت هێژ نەشیایە ئاریشا ڤان زاراڤان چارەسەرکەت و زاراڤێن

(*) د هژمار ٥٩٢ رۆژا ٢٠١٠/١٢/٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

یەکگرتی ل شوونا وان بچەسپینیت.. بەلێ بەردەوام یا بەرپێکا ددەتە دیالێکتا کرمانجیا ژووری..!! ئەگەر ئەکادیمیا نکاریت ئاریشا ڤان زاراڤان چارەسەرکەت پێویستە یەکێتیا مامۆستایان خوە لێ بکەتە خودان. ئەگەر د ناڤێ جهێ فێرکرنێدا د هەڤگرتی نەبین چاوان دێ دلێن مە د هەڤگرتی بن..؟

★ لیستێن جودا پشکداری د هەلبژارتناندا کرن و هەر لیستەکێ وەکی وێ ڤیای بانگەشە بۆ خوە دکرن، ئەڤە مافەکی رەوایێ وانە و ژ سیمایێن ژیانا دیموکراسییە، بەلێ د ڤێ هەڤرکییێدا پروپاگندەیێن سەیر جهێ سەرنجراکێشانێ بوون وەك:

- بەربژارو بەرپرسێن هندەك لیستان بەردەوام د دیدارێن خوەیێن تێلەفزیونیدا دگۆتن: مە دڤێت مامۆستایان ژ ژێر هەیمەنەتا حزبان بدەرێخین، د دەمەکیدا ئەو ب خوە بەربژێرێن حزبان بوون و حزبان پشتەڤانی ل وان دکرن و ل سەر تێلەفزیونێن حزبان ژی ئەڤ ئاخفتنێن مەزن کرن.

- جارنا پروپاگندە گەهشتبوون ئاستەکێ نە شارستانی، هندەکان ئەوێن خوە بۆ نوونەراتیا مامۆستایان بەربژار دکر، د پروپاگندێن خوەدا زێدەگاڤی ل سەر مامۆستایان دکرن، بۆ نموونە دا بێژن ئێمە دەمانەوێت کەرامەت بۆ کەسایەتی مامۆستایان بگێرینەوە، هەروەك وان ژبیرکربیت مامۆستایێ کوردستانی هەردەم خودان کەرامەت و کەسایەتیا خوە بوویە، نە رژێمێن دکتاتورێن وەك بەعسیان نە ژی کاودانێن

ئەوا من دڤێت بێژم

د پەراوێزی هەلبژارتنێن مامۆستایان دا

موسەددق تۆڤی

ل رۆژا ١٢/٢ وەک بەرهەڤی بۆ گرێدانا کونگرێ یەکێتیا مامۆستایێن کوردستانێ ل سەرانسەری باشوورێ کوردستانێ مامۆستایان نوونەرێن خوە بۆ کونگرەی هەلبژارتن، کی د هەلبژارتنان دا ب سەرکەفت.. کیژ لیستێ پتریا دەنگان دەستڤەئینان و کیژ ئالی دێ ب پتریا ئەندامان پشکدارێ د کونگرەی دا کەت..؟ نە بابەتێ ڤێ نڤیسینێ یە. ئەوا مە دڤێت بێژن: یەکێتیا مامۆستایێن کوردستانێ ژ دامەزراندنێ خوەڤە ل سالا ١٩٦٢ هەتا نها ب تایبەت د قۆناغا بەری سەرهلدانا ١٩٩١ێ دا، پشکەک بوویە ژ بزاڤا رزگاریخوازا خەلکێ کوردستانێ، زێدەباری ئەرکێ خوەیێ پەروەردەیی مل ب ملێ ئەڤایی ڤی خەلکی و رێکخراو و جڤات و پارتییێن کوردستانی رۆلێ خوە د خەباتا نەتەوایەتی دا گێرایە. لەوما ژی سەرکەفتنا یەکێتیا مامۆستایێن کوردستانێ و کونگرێ وێ و بەردەوامبوونا خەباتا وێ هیڤیا هەر کوردەکێ دلسۆژە، ئەز ژی د پەراوێزی ڤان هەلبژارتنان دا دێ هندەک سەرنج و بۆچوونێن خوە بەرچاڤکەم ب وێ هیڤیێ د مفادار بن:

✱ لیستێن هەڤرک د هەلمەتا هەبژارتنان دا، د دروشم و بەرنامە و بەیاننامەیێن خوەدا نە چەند جارکی بەلکی هزار جارکی پەیڤێن قوتابخانە و خوێندنگا، قوتابی و خویندکار بکاردئینان، هەروەکی وەزارەتا پەروەردا هەرێمێ ژی هێژ ڤان جوت زاراڤان ب ڤی رەنگی بکاردئینت. گەلۆ ژبێ ئەکادیمیا کوردی یێ بەر ب بیست سالێ دچیت هێژ نەشیایە ئاریشا ڤان زاراڤان چارەسەرکەت و زاراڤێن یەکگرتی ل شوونا وان بچەسپینیت.. بەلێ بەردەوام یا بەرپێکا ددەتە دیالێکتا کرمانجیا ژووری..!! هەکە ئەکادیمیا نکاریت ئاریشا ڤان زاراڤان چارەسەرکەت پێویستە یەکێتیا مامۆستایان خوە لێ بکەتە خودان. هەکە د ناڤێ جهێ فێرکرنێ دا د هەڤگرتی نەبین چاوان دێ دلێن مە د هەڤگرتی بن..؟

✱لیستێن جودا پشکداری د هەلبژارتنان دا کرن و هەر لیستەکێ وەکی وێ ڤیای بانگەشە بۆ خوە دکرن، ئەڤە مافەکی رەوایێ وانە و ژ سیمایێن ژیانا دیموکراسییە، بەلێ د ڤێ هەڤرکییێ دا پروپاگندەیێن سەیر جهێ سەرنجراکێشانێ بوون وەک:

– بەربژار و بەرپرسێن هندەک لیستان بەردەوام د دیدارێن خوەیێن تێلەفزیونی دا دگۆتن: مە دڤێت مامۆستایان ژ ژێر هەیمەنەتا حزبان بدەرێخین، د دەمەکی دا ئەو ب خوە بەربژێرێن حزبان بوون و حزبان پشتەڤانی ل وان دکرن و ل سەر تێلەفزیونێن حزبان ژی ئەڤ ئاخفتنێن مەزن کرن.

– جارنا پروپاگندە گەهشتبوون ئاستەکێ نە شارستانی، هندەکان ئەوێن خوە بۆ نوونەراتیا مامۆستایان بەربژار دکر، د پروپاگندێن خوەدا زێدەگاڤی ل سەر مامۆستایان دکرن، بۆ نموونە دا بێژن ئێمە دەمانەوێت کەرامەت بۆ کەسایەتی مامۆستایان بگێرینەوە، هەروەک وان ژبیرکربیت مامۆستایێ کوردستانی هەردەم خودان کەرامەت و کەسایەتیا خوە بوویە، نە رژێمێن دکتاتورێن وەک بەعسیان نە ژی کاودانێن نەخوشێن وەک برس و هەژاریا سالێن نوتان شیاینە موویەکی ژ کەسایەتیا مامۆستایێ کوردستانی کێم بکەن.

– سەیر ئەوەیە د هەر هەلبژارتنەکا د سالێن داویێ دا هاتیەکرن، لیستێن خوە ب بەرهەلستکار ددەنە نیاسین د هەر دەلیڤەکا دەستکەڤیت پێشدەم هاوار دکەن لیستا دەستهەلاتی دێ ساختەکارێ کەت.. گەلۆ چما ئەڤ جوامێرە بێهنا خوە فرەهناکەن هەتا هەلبژارتن د هێنە ئەنجامدان، وی دەمی هەکە ساختەکاریەک هاتەکرن بلا ب بەلگەڤە بۆ رایا گشتیا ناڤخوەیی و جیهانی رابگەهینن.

✱ د هەلبژارتنان دا هەموو لیستێن هەڤرک د پرۆپاگندەیێن خوەدا کۆمەکا سووز و پەیمانان داینە مامۆستایان و هەر لیستەکێ ب دەهان دروشمێن ئەیسووکێن بلند کرین، هەکە ب وان سووز و پەیمانان بیت دێ دونیایێ بۆ مامۆستایان کەنە شاما شەریف. هەرچەندە ئەز نە دناڤ ئەخا مامۆسایان دا مە، بەلێ دبێژمە وان لیستان ب تایبەت ئەوێن سەرکەفتنێ دەستڤە دئینن، خوزی هوون نیڤا سووز و پەیمانێن خوە بۆ مامۆستایان بجه بینن و نیڤا دروشمێن خوە بکەنە کەتوار (واقع)، وی دەمی ئەڤە هەوە مامۆستا ژ خوە رازیکرن و بۆ هەلبژارتنەکا دی ژی هەوە سەرکەتنا خوە مسووگەر کر.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

نەخوشـێن وەك بـرس و هـەژاریا سـالێن نوتـان شـیاینە موویـەکی ژ کەسـایەتیا ماموٚستاییٚ کوردستانی کێم بکەن.

- سـەیر ئەوەیـە د هـەر هەلبژارتنـەکا د سـالێن داوییٚـدا هاتیـەکرن، لیسـتێن خـوە ب بەرهەلسـتکار ددەن نیاسـین د هـەر دەلیڤـەکا دەسـتکەڤیت پێشـدەم هـاوار دکـەن لیسـتا دەسـتەلاتی دێ ساختەکارییٚ کـەت.. گـەلوٚ چـما ئـەڤ جـوامێرە بیٚهنـا خـوە فرەهناکەن هەتا هەلبژارتن د هێنە ئەنجامـدان، وی دەمـی ئەگـەر ساختەکاریەك هاتەکرن بلا ب بەلگەڤە بوٚ رایا گشتیا ناڤخوەیی و جیهانی رابگەهینن.

★ د هەلبژارتناندا هەموو لیستێن هـەڤرك د پروٚپاگنـدەیێن خـوەدا کوٚمـەکا سـووز و پەیمانان داینە ماموٚستایان و هەر لیستەکیٚ ب دەهان دروشمێن تەیسووکێن بلنـد کرن، ئەگەر ب وان سووز و پەیمانان بیت دیٚ دنیاییٚ بـوٚ ماموٚسـتایان کەنـە شـاما شەریف. هەرچەندە ئەز نە دناڤ تەخا ماموٚسایاندا مە، بەلیٚ دبێژمـە وان لیسـتان ب تایبـەت ئـەوێن سـەرکەفتنیٚ دەسـتڤە دئیـنن، خـوزی هـوون نیڤـا سـووز و پەیمانێن خوە بوٚ ماموٚسـتایان بجھ بیـنن و نیڤـا دروشمـێن خـوە بکەنـە کـەتوار (واقع)، وی دەمی ئەڤە هەوە ماموٚستا ژ خوە رازیکرن و بوٚ هەلبژارتنـەکا دی ژێ هەوە سەرکەتنا خوە مسووگەر کر.

حالێ تە ژی ب حالێ ڤی خەلکی(*)

ما من چ ژێ یە.. ما تە چ ژێ یە.. حالێ تە ب حالێ ڤی خەلکی.. کێ تو کریە نوونەرێ خۆ دا ژپێش وانڤە بئاخڤی.. معاشکی خۆ وەرگرە و خۆ بێ دەنگ کە.. نێ هەموو وەك تە یێ دبینن بەس تو سەرێ خۆ پێڤە د ئێشینی.. ژ ڤی هەموو خەلکی تنێ تو یێ نەرازی.. دەستێ خۆ ب کولاڤێ خۆڤە بگرە.. تنێ تو نەشێی ڤی خەلکی بگوهری.. تەبایی عامێ هەرە شامێ.. تو گەلەکێ پشتیگرانی.. تو خودانێ خۆ و ڤی عەقلی تو پێشنەکەتی.. خۆ نەوەستینە هەروەکی تو د گوهێ گای دا دبێژی.. ئەگەر د خەما رەخنەیێن یێن وەکی تە دابانە نە دمانە ل ڤێ دنیایێ.. زێدە گۆتنێن تە دێ ب خرابی بۆ تە زڤرنەڤە...!!!

رۆژانە ب دەهان گۆتن و رستەیێن وەکی ڤان و هندەك جاران ژی هێژ دژوارتر دبێژنە وان کەسان یێن دڤێت گوهرینەکێ د سەرەدەریا دەستەلاتداران دگەل جڤاکی بکەن، یێن د ڤێت سامانێ گشتی ب دادپەروەری ل سەر خەلکێ ڤی وەلاتی بێتە لێکڤەکرن و هەر یەك تەمەت شیانێن خۆ، خزمەتا خۆ، دلسۆژیا خۆ وەرگریت، نە هندەك پێ بمرن و هندەك بۆ بمرن، یێن سەخمەرات سەروەریا یاسای و وەکهەڤیا جڤاکی و نەهێلانا گەندەلیێ و خۆ پەرستیێ دناڤ دامودەزگەهێن گشتیدا کار دکەن.

ب ڤی رەنگی جڤاکێ مە یێ ل سەر سێ جوینان هاتیە لێکڤەکرن، جوینێ ما من چ ژێ یە و ما تە چ ژێ یە، پرانیا جڤاکێ مە ژ ڤی جوینییە، ئاگر بگەهیتە دەرازینکا مالا وان بۆ وان نە خەمە، وەسان یێن فێربووین یان هاتینە فێرکرن تنێ

(*) د هژمار ٥٩٧ رۆژا ٢٠١٠/١٢/١٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

دەستێ خۆ ب کولاڤێ خۆڤە بگرن نە کو با ببەت، ئەڤ جوینــــە تنــێ هنــدێ دزانـــن بێـــژن ئەزبـــەنی.. ئەشهەدوبیللا راستە.. دێ وەبیت یا تە گۆتی. جڤاك د گەندەلیێـدا بخەنـدقیت بـۆ وان نــە خەمــە.. ئەگــەر پاریکــەکێ قەلــەو گەهشــتێ ئەڤــە باشــە، ئەگــەر نەگەهشتێ ژی مت و بێ دەنگن، بۆ وان نە گرنگە ئەڤ پاریکە ژ کیڤە هاتیە و چاوان هاتیـە و ل سـەر حسێبا کێ یە.

جوینێ دیتر جوینێ کەسێن گەنـدەل و ستـەمکارە، ئـەو کەســەنە یـێن ب چ تێـر نـابن، هنـدی تـەراتی د جڤاکی و وەلاتیدا هەبیت دێ مێژن، دەمـێ تـەراتی ژی نـە مینیـت چ ب سـەرێ وی خـەلکی بهێـت بـلا بهێـت، چـەند دەرگـەهێن دی ل بـەر وان د ڤەکرینــە، چـەند پاسەپۆرت و ڤیزا د بەریکێدانە، ئەڤ جوینـە ب هـژمار نەگەلەکن، بـەلێ خـودان هێـز و شـیان و دەسـتەلاتن، چ کار ل بەر وان ئاسێ نابن، هەر دەمێ بەرێ خـۆ ددەنـە قیبلێ دوعـا دکـەن خودێـۆۆ تـو جوینێ ئێـکی بـۆ مـە بهێلی، هەر د خەوا گراندا بن، هندی ئەو د نڤستی بـن دەسکەفتێن مە پتر و داهاتێ مە دێ زێدەتر بیت.

جوینێ سیێ ئەو کەسن یێن ل بەراهیێ مـە ئامـاژە پێکری، ئەو کەسن یێن د ڤێت گوهرینێ د ناڤ جڤاکێدا بەرەڤ باشتر بکەن، دادوەریێ بەلاڤەبکـەن، هـەر ئێکـی مافێ وی بدەنێ، کـەس ژ کیستـێ خـوە و مانـدووبوونا کەسێ دی قەلەو نەبیت، سامانـێ گشتی بـۆ هـەموویان وەکهەڤ بیت و هەر ئێـك ل دووڤ شـیان و خزمـەتا وی،

ئەوا من دڤێت بێژم

حالێ تە ژی ب حالێ ڤی خەلکی

موسەدەق توڤی

ما من چ ژێ یە.. ما تە چ ژێ یە.. حالێ تە ب حالێ ڤی خەلکی.. کێ تو کریە نوونەرێ خۆ دا ژ پێش وان ڤە ب ئاخڤی.. معاشکێ خۆ وەرگرە و خۆ بێ دەنگ کە.. نێ هەموو وەک تە یێ دبێن بەس تو سەرێ خۆ پێڤە د ئێشینی.. ژ ڤی هەموو خەلکی تنێ تو بێ نەرازی.. دەستێ خۆ ب کولاڤێ خۆڤە بگرە.. تنێ تو نەشێی ڤی خەلکی ب گوهوری.. تەبایی عامێ هەرە شامێ.. تو گەلەکێ پشتیگرانی.. تو خودانێ خۆ و ڤی عەقلی تو پێشنەکەتی.. خۆ نەوەستینە هەروەکی تو د گوهێ گای دا دبێژی.. هەکە د خەما رەخنەیێن یێن وەکی تە دابانە نە دمانە ل ڤێ دونیایێ.. زێدە گوتنێن تە دێ ب خرابی بۆ تە زڤرنەڤە...!!!

رۆژانە ب دەهان گۆتن و رستەیێن وەکی ڤان و هندەک جاران ژی هێژ دژوارتر دبێژنە وان کەسان یێن دڤێت گوهورینەکێ د سەرەدەریا دەستەلاتداران دگەل جڤاکی بکەن، یێن د ڤێت سامانێ گشتی ب دادپەروەری ل سەر خەلکێ ڤی وەلاتی بێتە لێکڤەکرن و هەر یەک تەمەت شیانێن خۆ، خزمەتا خۆ، دلسۆژیا خۆ وەرگریت، نە هندەک پێ بمرن و هندەک بۆ بمرن، یێن سەخمەرات سەروەریا یاسای و وەکهەڤیا جڤاکی و نەهێلانا گەندەلیێ و خۆ پەرستیێ د ناڤ دام و دەزگەهێن گشتی دا کار دکەن.

ب ڤی رەنگی جڤاکێ مە یێ ل سەر سێ جوینان هاتیە لێکڤەکرن، جوینێ ما من چ ژێ یە و ما تە چ ژێ یە، پرانیا جڤاکێ مە ژ ڤی جوینی یە، ئاگر بکەهیتە دەرازینکا مالا وان بۆ وان نە خەمە، وەسان یێن فێربووین یان هاتینە فێرکرن تنێ دەستێ خۆ ب کولاڤێ خۆڤە بگرن نە کو با ببەت، ئەڤ جوینە تنێ هندێ دزانن بێژن ئەزبەنی.. ئەشهەدوبیللا راستە.. دێ وەبیت یا تە گۆتی. جڤاک د گەندەلیێ دا بخەندقیت بۆ وان نە خەمە.. هەکە پاریکەکێ قەلەو گەهشتێ ئەڤە باشە، هەکە نەگەهشتێ ژی مت و بێ دەنگن، بۆ وان نە گرنگە ئەڤ پاریکە ژ کیڤە هاتیە و چاوان هاتیە و ل سەر حسێبا کێ یە.

جوینێ دیتر جوینێ کەسێن گەندەل و ستەمکارە، ئەو کەسەنە یێن ب چ تێر نابن، هندی تەراتی د جڤاکی و وەلاتی دا هەبیت دێ مێژن، دەمێ تەراتی ژی نە مینیت چ ب سەرێ وی خەلکی بهێت بلا بهێت، چەند دەرگەهێن دی ل بەر وان د ڤەکرینە، چەند پاسەپۆرت و ڤیزا د بەریکێ دانە، ئەڤ جوینە ب هژمار نەگەلەکن، بەلێ خودان هێز و شیان و دەستهەلاتن، چ کار ل بەر وان ئاسێ نابن، هەر دەمێ بەرێ خۆ ددەنە قیبلێ دوعا دکەن خودێوو تو جوینێ ئێکی بۆ مە بهێلی، هەر د خەوا گران دا بن، هندی ئەو د نڤستی بن دەسکەفتێن مە پترن و داهاتێ مە دێ زێدەتر بیت.

جوینێ سیێ ئەو کەسن یێن ل بەراهیێ مە ئامارژە پێکری، ئەون یێن د ڤێت گوهرینێ د ناڤ جڤاکێ دا بەر ب باشتر بکەن، دادوەریێ بەلاڤەبکەن، هەر ئێکی مافێ وی بدەنێ، کەس ژ کیستێ خوە و ماندووبوونا کەسێ دی قەلەو نەبیت، سامانێ گشتی بۆ هەموویان وەکهەڤ بیت و هەر ئێک ل دووڤ شیان و خزمەتا وی، نە کەس پێ بمریت و نە کەس بۆ بمریت. ئەڤ جوینە د ناڤ جڤاکێن وەک جڤاکێ مە دا دکێمن، کەسێن سەرفراز و نەمرن. بەلێ هەردو جوینێن دی دژایەتیا وان دکەن، ژبەرکو جوینێ ئێکێ یێ فێری نڤستنێ یە و نەڤێت کەسەک وی ژ خەو هشیارکەت، نە وەکو دەمێ هشیار دبیت توشی سەرئێشانەکێ ببیت. جوینێ دووێ ژی باش دزانیت هەکە جڤاکێ نڤستی ژ خەو هشیار بوو ئەڤە دێ بەرژەوەندیێن وی تێک چن و دەسکەفتێن وی بنبڕ بن و ئێدی کەسەک نابێژیتێ بەلێ ئەز بەنی. لەوما ژی هەردو جوینان هەڤپەیمانیەکا ستراتیژی دژی جوینێ سیێ هەیە و هندی د شیانێن وان دا بیت یێ کارێ ژ ناڤبرنا ڤی جوینی دکەن.

دیرۆکێ راستیەک سەلماندیە، ئەو ژی ئەوە کو د پاشەرۆژێ دا سەرکەفتن هەر بارا جوینێ سیێ یە، ئەو جوینێ بەرگریێ ژ دادوەری و وەکهەڤیێ دکەت، بەلێ مخابن د جڤاکێن وەک جڤاکێ مەدا وی دەمی ژی جوینێ دووێ د هێتەڤە مەیدانێ و خۆ دگەل قارەمانان د هەلاڤێت و دبیتە هەڤپشکێ جوینێ سیێ، جوینێ قوربانی داین و دەست ب سەر دەسکەفتێن وان دا دگریت. وی دەمی دووبارە جوینێ بەراهیێ ئانکو جوینێ ما من چ ژێ یە و تە چ ژێ یە دێ بێژیت: ما مە نەگوتە هەوە دونیا هەر بۆ وانە ئێدی بەسە حالێ تە ژی ب حالێ ڤی خەلکی..!! گەلۆ تو بێژی دونیا هەرا هوسان بیت..؟

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

نه کەس پێ بمریت و نە کەس بۆ بمریت. ئەڤ جوینە د ناڤ جڤاکێن وەك جڤاکێ مە دا دکێمن، کەسێن سەرفراز و نەمرن. بەلێ هەردو جوینێن دی دژایەتیا وان دکەن، ژبەرکو جوینێ ئێکێ یێ فێری نڤستننێ یە و نەڤێت کەسەك وی ژ خەو هشیارکەت، نە وەکو دەمێ هشیار دبیت توشی سەرئێشانەکێ ببیت. جوینێ دووێ ژی باش دزانیت ئەگەر جڤاکێ نڤستی ژ خەو هشیار بوو ئەڤە دێ بەرژەوەندیێن وی تێك چن و دەسکەفتێن وی بنبڕ بن و ئێدی کەسەك نابێژیتێ بەلێ ئەز بەنی. لەوما ژی هەردو جوینان هەڤپەیمانیەکا ستراتیژی دژی جوینێ سێ هەیە و هندی د شیانێن واندا بیت یێ کارێ ژ ناڤبرنا ڤی جوینی دکەن.

دیرۆکێ راستیەك سەلماندیە، ئەو ژی ئەوە کو د پاشەرۆژێدا سەرکەفتن هەر بارا جوینێ سێ یە، ئەو جوینێ بەرگریێ ژ دادوەری و وەکهەڤیێ دکەت، بەلێ مخابن د جڤاکێن وەك جڤاکێ مەدا وی دەمی ژی جوینێ دووێ د هێتەڤە مەیدانێ و خۆ دگەل قارەمانان د هەلاڤێت و دبیتە هەڤپشکێ جوینێ سێ جوینێ قوربانی داین و دەست ب سەر دەسکەفتێن واندا دگریت. وی دەمی دوبارە جوینێ بەراهێی ئانکو جوینێ ما من چ ژێ یە و تە چ ژێ یە دێ بێژیت: ما مە نەگۆتە هەوە دنیا هەر بۆ وانە ئێدی بەسە حالێ تە ژی ب حالێ ڤی خەلکی..!! گەلۆ تو بێژی دنیا هەرا هوسان بیت..؟

مەترسی ب ریڤەنە(*)

هەروەکی د هژمار ٥٨٢ێ ڤێ رۆژنامێدا ل ژێر ناڤێ (ڤێ جارێ ژی مە کوردان عیراق ئاڤاکرەڤە) مە دیار کری هەر دەمێ عیراق کەتیە د تەنگاڤیەکێدا کوردان ئەوا د شیانێن واندا هەی بۆ ئاڤاکرنەڤا وێ و راگرتنا سەروەریا وێ ئەنجامدایە..هتد.

دوا تەنگاڤیا عیراقێ ئەو قەیرانە بوو یا پشتی هەلبژارتنێن ٧ێ ئادارا چووی کەتیە تێدا و ژ ئەنجامێ هەڤرکیا نەرەوا پەرلەمانێ هەلبژارتی نەشیا یەکەمین کومبوونا خوە ئەنجام بدەت و سەرۆکاتیا پەرلەمانی و سەرۆککۆماری هەلبژێریت و رێکێ ل بەر پێکئینانا کابینا نوویا وەزیران خوش بکەت. ڤێ قەیرانێ هەشت هەیڤان ڤەکێشا، نێزیك بوو عیراقێ بەرەڤ ئەنجامێن خراب ببەت، د ڤی سەروبەرێ پڕ مەترسیدا کورد د هاوارا عیراقێ هاتن و ژ ئەنجامێ دەسپێشخەریا سەرۆك بارزانی ئالیێن هەڤرك ل هەڤ نێزیکبوون، سەر بەرنامەکێ د بەرژەوەندیا هەموویاندا پێکهاتن، ل ٢٠١٠/١١/١١ پەرلەمانی کومبوونا خوە گرێدا، سەرۆکاتیا پەرلەمانی و سەرۆککۆمار هەلبژارتن و سەرۆکوەزیر هاتە راسپاردن، ل ١٢/٢١ جڤاتا نوویا وەزیران هاتە راگەهاندن.

هەروەك د هەمان بابەتدا مە گۆتی ئەوا د شیانێن مەدا مە بۆ عیراقێ ئەنجامدا.. ئەرێ دەستەلاتداریا عیراقێ وەك جاران دێ سەرەدەریێ دگەل مەکەت..؟ دیرۆکا سەدسالێن چوویی یا نیشا مە دای هەردەمێ کوردان عیراق ژ مەترسیەکێ رزگارکری و پشتی دەستەلاتدارێن عەرەبێن عیراقێ جهێ پێ خوە دیتی ب هەر رەنگەکێ

(*) د هژمار ٦٠٧ رۆژا ٢٠١٠/١٢/٢٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

دەستڤەهاتی خیانەتا ل مە کری و دربێن ل کوردان داین. دیارە ڤێ جارێ ژی پشتی کوردان عیراق ژ ڤێ قەیرانێ رزگارکری کو نیشانێن کارەساتان ژی دیاربوون دەستەلاتدارێن شوفینیزمێن عەرەب د ڤێت هەمان دژایەتیا کوردان بکەن و یێ خەنجەرێن خوەیێن ژەهراوی بۆ پشتا کوردان بەرهەڤ دکەن. ئەڤە ژی نیشانێن دەسپێکەکا ب مەترسینە، وەك نموونە:

- مە دیت د یەکەمین روونشتنا پەرلەمانیدا د دەمێ هەلبژارتنا سەرۆككۆماریدا لیستا (ئەلعیراقییە)یا دەولەمەند ب شوفینیزمان چ کر..!!
- د کونگرێ ١٣ێ پارتی دا دەمێ سەرۆك بارزانی دەربارەی (مافێ کوردان د دەسنیشانکرنا چارەنڤیسێ خوە دا) و دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ ئاخفتی، مە دیت (ئەلعیراقیە) کو ئەو مێڤانێن کونگرەی بوون چاوان بەرسڤدا و د بەرسڤا واندا هەلویستێ وان دەربارەی بابەتێن پەیوەندی ب کوردستانێڤە هەی دیار بوو.
- دوا زەنگا مەترسیێ و پیلانا دژی کوردان هاتیە گێران دەمێ ل ١٨ ڤێ مەهێ خواندنا ئێکێ بۆ پرۆژێ بودجا عیراقێ یا ٢٠١١ێ هاتیەکرن و ڤیاین پشکا هەریمێ ژ ١٧٪ بۆ ١١،٥٧٪ کێم کەن. سەیر ئەوە هەروەك پەرلەمانتارەکا کورد د پەرلەمانێ عیراقێدا بۆ هژمارا ١٢/١٩ یا ڤێ رۆژنامێ دبێژیت: ئەڤ پرۆژەیە ل سەرۆکاتیا جڤاتا وەزیران هاتیە پەسەندکرن و رەوانەکرن بۆ پەرلەمانی. ل ڤێرێ دێ پرسیارکەین گەلۆ کوردێن ئەندام د جڤاتا وەزیراندا ل کیڤە

ئەوا من دڤێت بێژم

مەترسی ب رێڤەنە

موسەدەق تۆڤی

هەروەکی د هژمار ٨٩٢ێ ڤێ رۆژنامێ دا ل ژێر ناڤێ (ڤێ جارێ ژی مە کوردان عیراق ئاڤاکرەڤە) مە دیار کری هەر دەمێ عیراق کەتیە د تەنگاڤیەکێ دا کوردان ئەوا د شیانێن واندا هەی بۆ ئاڤاکرنەڤا وێ و راگرتنا سەرۆەریا وێ ئەنجامدایە.. هتد.

دوا تەنگاڤیا عیراقێ ئەو قەیرانە بوو یا پشتی هەلبژارتنێن ٧ێ ئادارا چووی کەتیە تێدا و ژ ئەنجامێ هەڤرکیا ئەرەوا پەرلەمانێ هەلبژارتی نەشیا یەکەمین کومبوونا خوە ئەنجام بدەت و سەرۆکاتیا پەرلەمانی و سەرۆککۆماری هەلبژێریت و رێکێ ل بەر پێکئینانا کابینا نوویا وەزیران خوش بکەت. ڤێ قەیرانێ هەشت هەیڤان ڤەکێشا، نێزیک بوو عیراقێ بەرەف ئەنجامێن خراب ببەت، د ڤی سەرۆبەرێ پڕ مەترسی دا کورد د هاوارا عیراقێ هاتن و ژ ئەنجامێ دەسپێشخەریا سەرۆک بارزانی ئالیێن هەڤرک ل هەڤ نێزیکبوون، سەر بەرنامەکێ د بەرژەوەندیا هەموویان دا پێکهاتن، ل ١١/١١ پەرلەمانی کومبوونا خوە گرێدا، سەرۆکاتیا پەرلەمانی و سەرۆککۆمار هەلبژارتن و سەرۆکوەزیر هاتە راسپاردن، ل ١٢/٢١ جڤاتا نوویا وەزیران هاتە راگەهاندن.

هەروەک د هەمان بابەت دا مە گۆتی ئەوا د شیانێن مەدا مە بۆ عیراقێ ئەنجام دا.. ئەرێ دەستەلاتداریا عیراقێ وەک جاران دێ سەرەدەرییێ دگەل مەکەت.. ؟ دیرۆکا سەدسالێن چوویی یا نیشا مە دای هەردەمێ کوردان عیراق ژ مەترسیەکێ رزگارکری و پشتی دەستەلاتدارێن عەرەبێن عیراقێ جهێ پێ خوە دیتی ب هەر رەنگەکێ دەستڤەهاتی خیانەتا ل مە کری و دربێن ل کوردان داین. دیارە ڤێ جارێ ژی پشتی کوردان عیراق ژ ڤێ قەیرانێ رزگارکری کو نیشانێن کارەساتان ژی دیاربوون دەستەلاتدارێن شوفینیزمێن عەرەب د ڤێت هەمان دژایەتیا کوردان بکەن و یێ خەنجەرێن خوەیێن ژەهراوی بۆ پشتا کوردان بەرهەڤ دکەن. ئەڤە ژی نیشانێن دەسپێکەکا ب مەترسینە، وەک نموونە:

مە دیت د یەکەمین روونشتنا پەرلەمانی دا د دەمێ هەلبژارتنا سەرۆککۆماری دا لیستا (ئەلعیراقیە)یا دەولەمەند ب شوفینیزمان چ کر.. !!

د کونگرێ ١٣ێ پارتی دا دەمێ سەرۆک بارزانی دەربارەی (مافێ کوردان د دەسنیشانکرنا چارەنڤیسێ خوە دا) و دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ ئاخفتی، مە دیت (ئەلعیراقیە) کو ئەو مێڤانێن کونگرەی بوون چاوان بەرسڤ دا و د بەرسڤا وان دا هەلویستێ وان دەربارەی بابەتێن پەیوەندی ب کوردستانێ ڤە هەی دیار بوو.

دوا زەنگا مەترسیێ و پیلانا دژی کوردان هاتیە گێران دەمێ ل ١٨ ڤێ مەهێ خواندنا ئێکێ بۆ پرۆژێ بودجا عیراقێ یا ٢٠١١ێ هاتیەکرن و ڤیاین پشکا هەریمێ ژ ١٧٪ بۆ ١١، ٥٧٪ کێم کەن. سەیر ئەوە هەروەک پەرلەمانتارەکا کورد د پەرلەمانێ عیراقێ دا بۆ هژمارا ١٢/١٩ یا ڤێ رۆژنامێ دبێژیت: ئەڤ پرۆژەیە ل سەرۆکاتیا جڤاتا وەزیران هاتیە پەسەندکرن و رەوانەکرن بۆ پەرلەمانی. ل ڤێرێ دێ پرسیارکەین گەلۆ کوردێن ئەندام د جڤاتا وەزیران دا ل کیڤە بوون.. ؟ هەروەک پەرلەمانتارا کورد ڤەدگێریت: سەرەرای نەرازیبوونا پەرلەمانتارێن کورد خواندنا ئێکێ بۆ پرۆژەی هاتەکرن، د هەمان روونشتنا پەرلەمانی دا ل دووڤ رێکەفتنێ هەڤالبەندا فراکسیونێن کوردستانی دەنگ بۆ راکرنا لێپرسین و دادپەروەریێ ل سەر ئەندامێن لیستا (ئەلعیراقیە)دا. بەلێ پشتی نوجەیفیێ نوونەرێ (ئەلعیراقیە) کارێ خوە ب پەرلەمانتارێن کورد کری ژ نوو پرۆژێ بودجێ بەرچاڤکر، وی دەمی ژی بۆ وی نە خەمە پەرلەمانتارێن کورد د نەرازیبن یان ژ هۆلا پەرلەمانی دەرکەڤن. ئەڤە ب خوە ژی چەند پیلانەکا کەسانێن دژە کوردە د پەرلەمانی دا هند ژی جهێ رەخنە لێگرتنێ یە ژ وەزیر و پەرلەمانتارێن کورد کو پێتویستە ژ هندێ مەزنتر بن ئەڤ رەنگە ڤێلە ل سەر وان دەرباس بێن. د هەمان دەم دا نیشانا هندێیە کو بەرامبەری مە کەسانێ نە سووز هەنە نە ژی رێزێ ل پێکهاتنێن دگرن.

گرێدانا پشکا هەرێمێ ژ بودجەی دگەل بابەتێ هنارتنا پترولا هەرێمی بۆ دەرڤە ب خوە پیلانەکا دی یە دژی دەسکەفتێن خەلکێ و یاسا نەفت و گازا پەسەند کری ژ پەرلەمانێ کوردستانێڤە دهێتەگێران، د دەمەکی دا کو سەرێ چەند سالانە بەرهەڤی بۆ هەمان یاسای ل عیراقێ د هێنەکرن، بەلێ هەتا نها چ پێڤە نەهاتیە یان ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیتێ نەڤێن چ پێڤە بهێت.

نموونێن چوویی چەند نیشانێ ژ وان مەترسیان یێن ژ عیراقا مە ئاڤاکریەڤە بەرەڤ کوردستانێ دهێن. گەلۆ دێ چاوان خوە ژ ڤان مەترسییان پارێزین.. ؟ ب هزرا من بەری هەر تشتەکی هەڤگرتنا رێزێن خەلکێ و هشیاریا سیاسەتمەدار و وەزیرو پەرلەمانتارێن کورد ل بەغدا ژ هەر پیلانەکا دهێتەگێران و بەرهەڤیا خەلکێ بۆ هەر ئەنجامەکێ ژ ڤان پیلانان دروست دبیت و چەکێ هێژ کاریگەرترێ بەرخوەدانێ مافێ دەسنیشانکرنا چارەنڤیسێ ببیتە پەیرەوێ رۆژانەیێ هزرا هەر کوردستانیەکی، ژبەرکو دەمێ مە بریارا فیدرالیەتێ د سنوورێ عیراقەکا فیدرال و دیموکراتی دای، ئەڤە گرێدای جێبەجێکرنا دەستوورێ عیراقا فیدرالە و ب ئاشکرا بێژینە پیلانگێران ئەگەر دەستوور نەهێتە جێبەجێکرن خەلکێ ڤی وەلاتی مافێ چارەنڤیسێ خوە هەیە هەروەکی وی دڤێت.

بوون..؟ هەروەك پەرلەمانتارا كورد ڤەدگێریت: سەرەرای نەرازیبوونا پەرلەمانتارێن كورد خواندنا ئێكێ بۆ پرۆژەی هاتەكرن، د هەمان روونشتنا پەرلەمانیدا ل دووڤ رێكەفتنێ هەڤالبەندا فراكسیونێن كوردستانی دەنگ بۆ راكرنا لێپرسین و دادپەروەریێ ل سەر ئەندامێن لیستا (ئەلعیراقیە)دا. بەلێ پشتی نوجەیفیێ نوونەرێ (ئەلعیراقیە) كارێ خوە ب پەرلەمانتارێن كورد كری ژ نوو پرۆژێ بودجێ بەرچاڤكر، وی دەمی ژی بۆ وی نە خەمە پەرلەمانتارێن كورد د نەرازیبن یان ژ هۆلا پەرلەمانی دەركەڤن. ئەڤە ب خوە ژی چەند پیلانەكا كەسانێن دژە كوردە د پەرلەمانیدا هند ژی جهێ رەخنە لێگرتنێ یە ژ وەزیر و پەرلەمانتارێن كورد كو پێویستە ژ هندێ مەزنتر بن ئەڤ رەنگە فێلە ل سەر وان دەرباس ببن. د هەمان دەمدا نیشانا هندێیە كو بەرامبەری مە كەسانن نە سووز هەنە نە ژی رێزێ ل پێكهاتنێن دگرن.

- گرێدانا پشكا هەرێمێ ژ بودجەی دگەل بابەتێ هنارتنا پترولا هەرێمی بۆ دەرڤە ب خوە پیلانەكا دی یە دژی دەسكەفتێن خەلكێ و یاسا نەفت و گازا پەسەند كری ژ پەرلەمانێ كوردستانێڤە دهێتەگێران، د دەمەكیدا كو سەرێ چەند سالانە بەرهەڤی بۆ هەمان یاسای ل عیراقێ د هێنەكرن، بەلێ هەتا نها چ پێڤە نەهاتیە یان ژ بەر هەر ئەگەرەكی بیتن نەڤێن چ پێڤە بهێت.

نموونێن چوویی چەند نیشانن ژ وان مەترسیان یێن ژ عیراقا مە ئاڤاكریەڤە بەرەف كوردستانێ دهێن. گەلۆ دێ چاوان خوە ژ ڤان مەترسییان پارێزین..؟ ب هزرا من بەری هەر تشتەكی هەڤگرتنا رێزێن خەلكێ و هشیاریا سیاسەتمەدار و وەزیرو پەرلەمانتارێن كورد ل بەغدا ژ هەر پیلانەكا دهێتەگێران و بەرهەڤیا خەلكێ بۆ هەر ئەنجامەكێ ژ ڤان پیلانان دروست دبیت و چەكێ هێژ كاریگەرترێ بەرخوەدانێ مافێ دەسنیشانكرنا چارەنڤیسێ ببیتە پەیرەوێ رۆژانەیێ هزرا هەر كوردستانیەكی، ژبەركو دەمێ مە بریارا فیدرالیەتێ د سنوورێ عیراقەكا فیدرال و دیموكراتی دای، ئەڤە گرێدای جێبەجێكرنا دەستوورێ عیراقا فیدراله و ب ئاشكرا بێژینە پیلانگێران ئەگەر دەستوور نەهێتە جێبەجێكرن خەلكێ ڤی وەلاتی مافێ چارەنڤیسێ خوە هەیە هەروەكی وی دڤێت.

سەرسالا نوو ل كوردستانا ئارام بۆ هەموویان(*)

وەك هەر سال ئاهەنگێن جەژنا بوونێ و سەرسالا نوو ل زۆربەی وەلاتان هاتنە گێران، ڤان دو جەژنان ل وان وەلاتان تایبەتمەندیەك خوە هەیە، زێدەباری هندێ كو رێورەسمێن جەژنا بوونێ كو دكەڤیتە ٢٥كانوونا یەكەم پەیرەوێن ئایینێ مەسیحی ل سەرانساری جیهانێ باشترین بەرهەڤیان بۆ دكەن و ب جوانترین شێوە ئەنجام ددەن، ئاهەنگێن سەرسالا نوویا زایینی ژی سال ب سالێ پتر خولكەكێ جیهانی ب خوەڤە دگرن و ئەڤ سەرساله ژ تایبەتمەندیا خوە یا ئایینێ مەسیحی دەركەتیە و زۆربەی گەلێن جیهانێ هەر یەك ل دووڤ شێوازێ خوەیێ تایبەت ئاهەنگ و ڤیستەڤالێن ڤێ هەلكەفتێ دگێرن. هەردو جەژن وەك مولكێ گشت خەلكێ ڤی وەلاتی دهێنە گێران، هندی جەژنا بوونێ یە ب درێژیا پەیدابوونا مەسیحیەتێ ل كوردستانێ دهێتە گێران، هەر چەندە جەژنەكا ئایینیا تایبەتە ب پشكەك ژ مەسیحیێن كوردستانێ كو كومینەیەكا ئایینیا رەسەنن ل ڤی وەلاتی، لێ تەڤایی خەلكێ ڤی وەلاتی ب پرانیا موسلمان و كەمینەیێن دی ڤە پشكداریا وان كریە د پیروز كرنا ڤێ جوژنێ دا.

هەڤدەم جەژنا سەرێ سالا زایینی هەروەك مە ئاماژە پێكری یا خولكەكێ جیهانی ب خوەڤە دگریت، ب ڤی رەنگی ژی سال ل دووڤ سالێ پتر یا جهی خوە ل جەم تەخ و جوین و ئایین و پێكهاتێن جودایێن كوردستانێ دگریت و ب شێوازەكێ جوانتر و پشكداریەكا پترا ڤی خەلكی ئاهەنگێن وێ دهێنە گێران. گومان تێدا نینە

(*) د هژمار ٦١٢ رۆژا ٢٠١١/١/٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن

هەر رێورەسمەك یان تشتەكی ژ وەلاتەكێ دی بێتە ناڤ وەلاتەكی و رهوریشالێن خوە یێن رەسەناتیێ د ناڤ وی وەلاتی دا نەبن دێ هندەك ئەرێنی و نەرێنیان دگەل خوە ئینتە وی وەلاتی یێ ژ نوو هاتیە د ناڤدا و بەروڤاژی ژی هەر دروستە، كو ئەم ب هیڤینە هەر تشتەكێ ژ نوو دهێتە د ناڤ جڤاكێ مە دا ئەرێنییێن وی وەرگرین و نەرێنییێن وی ژی ب هاڤێژین.

ئەوا مە دڤێت ل ڤێرێ بێژین ئەڤ سالە ژی وەك سالێن چوویی ئەڤ جەژنە ل كوردستانێ د ناڤ هێمنی و ئارامیێدا هاتنە گێران، بەلێ ئەڤ سالە تایبەتمەندیك هەبوو ئەو ژی ئەو بوو نەتنێ خەلكێ كوردستانێ پشكداریا برایێن خوە یێن مەسیحی د جەژنا بوونی و سەرێ سالێدا كر، بەلكی ئەو مەسیحییێن ژ بەر توندو تیژیا تیروریست و شوفینیزمێن عەرەب رەڤین و پەنا ئینایە بەر هەرێما ئاراما كوردستانێ وان ژی ب ئازادی پشكداری د ڤان جەژناندا كر، د دەمەكیدا كو ل دووڤ ژێدەرێن دەنگوباسان ل دوا رۆژا سالا چوویی ئانكو ل ١٢/٣١ ل بەغدا چەندین مالێن مەسیحیان كەتنە بەر هێرشێن تیروریستان و دو كەس ژێ هاتنە كوشتن دگەل چەندین بریندااران ، ئاها د ڤێ رۆژێدا مەسیحیێن كوردستانێ، خوە جە و مێڤانان ئازادانە بەرهەڤیێن ئاهەنگێن سەرێ سالێ دكرن. ل ڤێرێ هەموویان موسلمان، مەسیحی و ئێزدی و یێن دی ئاهەنگێن هەردو جەژنان گێران و جەژن ل هەڤدو پیروز كرن. بەرهەڤیێن دەستەلاتداریا هەرێما كوردستانێ بۆ راگرتنا

ئەوا من دڤێت بێژم

سەرسالا نوو ل كوردستانا ئارام بۆ هەموویان

موسەدەق توڤی

وەک هەر سال ئاهەنگێن جەژنا بوونێ و سەرسالا نوو ل زۆریەی وەلاتان هاتنە گێران، ڤان دو جەژنان ل وان وەلاتان تایبەتمەندیەک خوە هەیە، زێدەباری هندێ کو رێورەسمێن جەژنا بوونێ کو دکەڤیتە ٢٥ کانوونا یەکەم پەیرەوێن ئایینێ مەسیحی ل سەرانسەری جیهانێ باشترین بەرهەڤیان بۆ دکەن و ب جوانترین شێوە ئەنجام ددەن، ئاهەنگێن سەرسالا نوویا زایینی ژی سال ب سالێ پتر خولکەکێ جیهانی ب خوەڤە دگرن و ئەڤ سەرسالە ژ تایبەتمەندیا خوە یا ئایینێ مەسیحی دەرکەتیە و زۆریەی گەلێن جیهانێ هەر یەک ل دووڤ شێوازێ خوەیێ تایبەت ئاهەنگ و ڤیستەڤالێن ڤێ هەلکەفتێ دگێرن. هەردو جەژن وەک مولکێ گشت خەلکێ ڤی وەلاتی دهێنە گێران، هندی جەژنا بوونێ یە ب درێژیا پەیدابوونا مەسیحیەتێ ل کوردستانێ دهێتە گێران، هەر چەندە جەژنەکا ئایینیا تایبەتە ب پشکەک ژ مەسیحیێن کوردستانێ کو کومینەیەکا ئایینیا رەسەنن ل ڤی وەلاتی، لێ تەڤایی خەلکێ ڤی وەلاتی ب پرانیا موسلمان و کەمینەیێن دی ڤە پشکداریا وان کریە د پیروز کرنا ڤێ جوژنێ دا.

هەڤدەم جەژنا سەرێ سالا زایینی هەروەک مە ئاماژە پێکری یا خولکەکێ جیهانی ب خوەڤە دگریت، ب ڤی رەنگی ژی سال ل دووڤ سالێ پتر یا جهی خوە ل جەم تەخ و جوین و ئایین و پێکهاتێن جودایێن کوردستانێ دگریت و ب شێوازەکێ جوانتر و پشکداریەکا پترا ڤی خەلکی ئاهەنگێن وێ دهێنە گێران. گومان تێدا نینە هەر رێورەسمەک یان تشتەکی ژ وەلاتەکێ دی بهێتە ناڤ وەلاتەکی و رهوریشالێن خوە یێن رەسەناتیێ د ناڤ وی وەلاتی دا نەبن دێ هندەک ئەرێنی و نەرێنیان دگەل خوە ئینتە وی وەلاتی یێ ژ نوو هاتیە د ناڤدا و بەروڤاژی ژی هەر دروستە، کو ئەم ب هیڤینە هەر تشتەکێ ژ نوو دهێتە د ناڤ جڤاکێ مە دا ئەرێنیێن وی وەرگرین و نەرێنیێن وی ژی ب هاڤێژین.

ئەوا مە دڤێت ل ڤێرێ بێژین ئەڤ سالە ژی وەک سالێن چوویی ئەڤ جەژنە ل کوردستانێ د ناڤ هێمنی و ئارامیێ دا هاتنە گێران، بەلێ ئەڤ سالە تایبەتمەندیک هەبوو ئەو ژی ئەو بوو نەتنێ خەلکێ کوردستانێ پشکداریا برایێن خوە یێن مەسیحی د جەژنا بوونی و سەرێ سالێ دا کر، بەلکی ئەو مەسیحیێن ژ بەر توندو تیژیا تیروریست و شوفینیزمێن عەرەب رەڤین و پەنا ئینایە بەر هەرێما ئاراما کوردستانێ وان ژی ب ئازادی پشکداری د ڤان جەژناندا کر، د دەمەکی دا کو ل دووڤ ژێدەرێن دەنگوباسان ل دوا رۆژا سالا چوویی ئانکو ل ١٢/٣١ ل بەغدا چەندین مالێن مەسیحیان کەتنە بەر هێرشێن تیروریستان و دو کەس ژێ هاتنە کوشتن دگەل چەندین بریندااران، ئاها د ڤێ رۆژێدا مەسیحیێن کوردستانێ، خوە جە و مێڤانان ئازادانە بەرهەڤیێن ئاهەنگێن سەرێ سالێ دکرن. ل ڤێرێ هەموویان موسلمان، مەسیحی و ئێزدی و یێن دی ئاهەنگێن هەردو جەژنان گێران و جەژن ل هەڤدو پیروز کرن. بەرهەڤیێن دەستەلاتداریا هەرێما کوردستانێ بۆ راگرتنا تەناهی و پاراستنا گیانێ وەلاتیان د ڤان هەلکەفتاندا کر

یێ بۆ جیهانێ و خەلکی عیراقێ ب تایبەت بۆ برایێن مەسیحی سەلماند کو بەلێ کوردستان ب سنوورێ هەرێمێ یێ نها و سنوورێن خوەیێن پاشەرۆژێ دەمێ دەڤەرێن داگیرکری دزڤرنەڤە ناڤ هەمبێزا هەرێمێ، وارێ ب هەڤرا ژیانا پێکهاتێن نەتەوەیی و ئایینی یێن جودایە، گەلێ کورد و سەرکردایەتیا وی ژی ئاکە پەناگەها ئاراما گشت کەمینەیێن نەتەوەیی و ئایینی یە، چ ئەوێن خوە جە، چ ئەوێن ژ بەر توندوتیژیێ و کارێن تیروریستان پەنا ئینایە بەر کوردستانێ و کو ئاکە پەنایە ل عیراقێ گشت کەمینە تێدا ب ئازادیێ و مافێن خوە شاد بن.

د هەمان دەم دا ژی مە ماف هەیە بێژین: دەم هاتیە هندەک کەس ژ وان کەمینەیان ل خوە بزڤرنەڤە ئەوێن چەند سالە ل ڤی وەلاتێ بیانی و یێ دی، ل ژێر سیبەرا ڤی ئالیێ سیاسی و یێ دی، ب هاندانا ڤی دەزگەهێ موخابەراتی و یێ دی، بەرامبەر دەسکەفتەکێ کەسوکیێ کێم دژایەتیا خەلکی کوردستانێ و دەستەلاتداریا وێ دکەن، ل ڤی مالپەرێ ئەنتەرنێتێ و ل ڤی کەنالێ تێلەفزیونێ و یێ دی یان بەرپەرێن هندەک رۆژنامان ئەوەییان ب گەلێ کوردڤە دکەن، پرۆپاگندەیێن نەرەوا بۆ ئاکە پەناگەها ئارام دروست دکەن یا کەسوکارێن وان و هەڤژمانێن وان ب تەناهی تێدا دژین. بەلێ دەم هاتیە بێژینە وان هێژایان هەردەمێ هەوە بۆ خوە وارەکێ ژ هەرێما کوردستانێ ئارمتر دیت کو تێدا ب ئازادیێ ب مافێن خوەیێن نەتەوەیی شاد بن وی دەمی وێ بێژن ئەوا هەوە د ڤێت بەلێ نها بەرا نەهاڤێژنە وێ کانیێ ئەوا ئەگەر هوون ئاڤێ ژێ نەڤەخون کەسوکارێن هەوە و هەڤژمانێن هەوە ب تەناهی تێهنا خوە لێ دشکێنن.

تەناهی و پاراستنا گیانێ وەلاتیان د ڤان هەلکەفتاندا کرین بۆ جیهانێ و خەلکی عیراقێ ب تایبەت بۆ برایێن مەسیحی سەلماند کو بەلێ کوردستان ب سنوورێ هەرێمێ یێ نها و سنوورێن خوەیێن پاشەرۆژێ دەمێ دەڤەرێن داگیرکری دزڤرنەڤە ناڤ هەمبێزا هەرێمێ، وارێ ب هەڤرا ژیانا پێکهاتێن نەتەوەیی و ئایینی یێن جودایە، گەلێ کورد و سەرکردایەتیا وی ژی تاکە پەناگەها ئارام گشت کەمینەیێن نەتەوەیی و ئایینی یە، چ ئەوێن خوە جە، چ ئەوێن ژ بەر توندوتیژیێ و کارێن تیروریستان پەنا ئینایە بەر کوردستانێ و کو تاکە پەنایە ل عیراقێ گشت کەمینە تێدا ب ئازادیێ و مافێن خوە شاد بن.

د هەمان دەمدا ژی مە ماف هەیە بێژین: دەم هاتیە هندەك كەس ژ وان کەمینەیان ل خوە بزڤرنەڤە ئەوێن چەند سالە ل ڤی وەلاتێ بیانی و یێ دی، ل ژێر سیبەرا ڤی ئالیێ سیاسی و یێ دی، ب هاندانا ڤی دەزگەهێ موخابەراتی و یێ دی، بەرامبەر دەسکەفتەکێ کەسوکیێ کێم دژایەتیا خەلکی کوردستانێ و دەستەلاتداریا وێ دکەن، ل ڤی مالپەرێ ئەنتەرنێتێ و ل ڤی کەنالێ تێلەفزیونێ و یێ دی یان بەرپەرێن هندەك رۆژنامان نەوەییان ب گەلێ کوردڤە دکەن، پرۆپاگندەیێن نەرەوا بۆ تاکە پەناگەها ئارام دروست دکەن یا کەسوکارێن وان و هەڤزمانێن وان ب تەناهی تێدا دژین. بەلێ دەم هاتیە بێژینە وان هێژایان هەردەمێ هەوە بۆ خوە وارەکێ ژ هەرێما کوردستانێ ئارمتر دیت کو تێدا ب ئازادیێ ب مافێن خوەیێن نەتەوەیی شاد بن وی دەمی وێ بێژن ئەوا هەوە د ڤێت بەلێ نها بەرا نەهاڤێژنە وێ کانیێ ئەوا ئەگەر هوون ئاڤێ ژێ نەڤەخون کەسوکارێن هەوە و هەڤزمانێن هەوە ب تەناهی تێهنا خوە لێ دشکێنن.

ئەز و تو ژی گەندەلین[*]

ل رۆژهەلاتێ ناڤین (کوردستان ژی پشکەکە ژ ڤێ جوگرافییێ)گەندەلی بوویە بەنیشتێ ناڤدەڤێ هەرکەسەکی، دەڤێ خوە ب گەندەلیێ و دژایەتیا گەندەلکاران ڤەدکەت، ڤی و یێ دی، فلان بەرپرسی و بێڤان کاربەدەستی ب گەندەلیێ گوناهبار دکەت، تنێ خوە و کتەکا وەکی خوە ب فریشتە و دوور ژ خرابیان ددەتە نیاسین. ئەڤە کەسپا زۆربەی ئەندامێن جڤاکییە، وێرەکانە تر بیژم پرانیا جڤاکێ مە یێ گەندەلە و پرانیا مە یێن د گەندەلییێدا د ژین. د بیت ئەڤ پەسنە بۆ جڤاکی ل جەم هندەکان یا راست نەبیت و بێژن چما تو مە هەموویان ب گەندەل د دەیە نیاسین..؟ دێ بێژمێ بەلێ ئەز و تو ژی د گەندەلین، گەندەلی نە تنێ دزینا مالێ گشتی و سەختەکرنا بەلگەنامەیان و ئینانا باوەرنامێن سەختە یان هەژمارکرنا سالێن زێدەیێن خزمەتێ بۆ هندەکێن د بنیاتدا وان ئەو خزمەتە نینە...هتد.

نە تنێ ئەڤە گەندەلینە..!! ئەڤە گەندەلییێن مەزنن و یێن مەزنانە، بەلێ هەر تشتەکی دەسپێکەك هەیە، گەندەلییێن مەزن ب گەندەلییێن بچووك دەست پێدکەن، ئەو گەندەلییێن بچووك ژی ئەز و تو دکەین یان رێکێ بۆ خوش دکەین و چاڤا لێ د نوقینن و خوە لێ بێ دەنگ دکەین، بێ دەنگی ژی رازیبوونە ، دا چەند نموونەکان بەرچاڤ بکەین:

- رۆژێن ئەینیان و ددەمێ نڤێژا ئەینییێدا دێ چەند ترومبێلێن هژمارێن شینێن فەرمانگەهێن حکومەتێ ل بەر دەرێ مزگەفتێ بینی، ترومبێل ب خوە

[*] د هژمار ٦١٧ رۆژا ٢٠١٢/١/٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

نەهاتیە وێرێ، فەرمانبەرەکی یا ئینای، چ گومان ژێ تێدا نینە فەرمانبەرەکێ بچووکێ وەك من و تەیە، چنکو فەرمانبەرێن مەزن یان راستتر بێژین بەرپرس کێم ژ وانا د هێنە مزگەفتێ، ئەگەر بهێن ژێ هژمارێن ترومبێلێن دەولەتێ یێن ل ژێر دەستێ وان گوهارتینە و هژمارێن مەدەنی لێ داینە ئەم نانیاسین.

- رۆژانە د ناڤ تاخێن باژێریدا وەرە دێ چەندین مالان بینە ب رۆژا نیڤرۆ گلۆپێن دەرڤە د هەلکرینە، ژ گلۆپەکێ و پتر،من هەتا هەشت گلۆپێن هەلکری هژمارتینە.
- هەر ب ڤی رەنگی د دەمێ هاتنا ئاڤێدا دناڤ هندەك تاخێن دی را وەرە، دێ چەند سۆندان ل بەردەری بینی ئاڤا پێدا دچیت بێی کو کەسەك مفای ژێ وەرگریت، دێ چەند سیڤاندان بینی شرکێن ئاڤێ یێن پێدا دهێن ژ بەرکو تانکیێن ئاڤێ ل بانی د بێ تەوافەنە و جوکێن ئاڤێ ل نیڤا کولانێ هەروە دچن.
- هێژ بگەریێ دێ چەند کولانێن باژێری بینی د سەقەتن، دێ چەند دیمەنێن ئەندازیاریێن بێ سەروبەر و کرێت و نە شارستانی بینی ژ بەرکو کەسەکی د نیڤا تاخیدا مەخزەنا ئاڤاکری و دو قات ژێ د سەردا، خودان شیانە و مولەتا وەرگرتی، ئەگەر مولەت ژێ وەرگرت ئەڤە حکومەتا ل پشتێ و خوە نێزیکی تێلا حکومەتێ نەکە، بۆ وی و

ئەوا من دڤێت بێژم

ئەز و تو ژی گەندەلین!

موسەدەق توڤی

ل رۆژهەلاتێ ناڤین (کوردستان ژی پشکەکە ژ ڤێ جوگرافیێ) گەندەلی بوویە بەنیشتێ ناڤدەڤێ هەرکەسەکی، دەڤێ خۆ ب گەندەلییێ و دژایەتیا گەندەلکاران ڤەدکەت، ڤی و یێ دی، فلان بەرپرسی و بێڤان کاربەدەستی ب گەندەلییێ گوناهبار دکەت، تنێ خۆ و کتەکا وەکی خۆ ب فریشتە و دوورژ خرابیان ددەتە نیاسین. ئەڤە کەسپا زۆریەی ئەندامێن جڤاکییە، وێرەکانەتر بێژم پرانیا جڤاکێ مە یێ گەندەلە و پرانیا مە یێن د گەندەلییێ دا دژین. دبیت ئەڤ پەسنە بۆ جڤاکی ل جەم هندەکان یا راست نەبیت و بێژن چما تو مە هەموویان ب گەندەل ددەیە نیاسین.. ؟ دێ بێژمێ بەلێ ئەز و تو ژی دگەندەلین، گەندەلی نە تنێ دزینا مالێ گشتی و سەختەکرنا بەلگەنامەیان و ئینانا باوەرنامێن سەختە یان هژمارکرنا سالێن زێدەیێن خزمەتێ بۆ هندەکێن د بنیات دا وان ئەو خزمەتە نینە... هتد.

نە تنێ ئەڤە گەندەلینە.. !! ئەڤە گەندەلییێن مەزن و یێن مەزنانە، بەلێ هەر تشتەکی دەسپێکەک هەیە، گەندەلییێن مەزن ب گەندەلییێن بچووک دەست پێدکەن، ئەو گەندەلییێن بچووک ژی ئەز و تو دکەین یان رێکێ بۆ خۆش دکەین و چاڤا لێ دنوقینن و خۆ لێ بێ دەنگ دکەین، بێ دەنگی ژی رازیبوونە، دا چەند نموونەکان بەرچاڤ بکەین:

رۆژێن ئەینیان و د دەمێ نڤێژا ئەینییێ دا دێ چەند ترومبێلێن هژمارێن شینێن فەرمانگەهێن حکومەتێ ل بەر دەرێ مزگەفتێ بینی، ترومبێل ب خۆ نەهاتیە وێرێ، فەرمانبەرەکی یا ئینای، چ گومان ژێ تێدا نینە فەرمانبەرەکێ بچووکێ وەک من و تەیە، چنکو فەرمانبەرێن مەزن یان راستتر بێژین بەرپرس کێم ژ وانا دهێنە مزگەفتێ، ئەگەر بهێن ژی هژمارێن ترومبێلێن دەولەتێ یێن ل ژێر دەستێ وان گوهارتینە و هژمارێن مەدەنی لێ داینە ئەم نانیاسین.

رۆژانە د ناڤ تاخێن باژێری دا وەرە دێ چەندین مالان بینە ب رۆژا نیڤرۆ گلۆپێن دەرڤە دهەلکرینە، ژ گلۆپەکێ و پتر، من هەتا هەشت گلۆپێن هەلکری هژمارتینە.

هەر ب ڤی رەنگی د دەمێ هاتنا ئاڤێ دا د ناڤ هندەک تاخێن دی را وەرە، دێ چەند سۆندان ل بەردەری بینی ئاڤا پێدا دچیت بێی کو کەسەک مفای ژێ وەرگریت، دێ چەند سیڤاندان بینی شرکێن ئاڤێ یێن پێدا دهێن ژ بەرکو تانکیێن ئاڤێ ل بانی دبێ تەوافەنە و جۆکێن ئاڤێ ل نیڤا کولانێ هەروە دچن.

هێژ بگەریێ دێ چەند کولانێن باژێری بینی دسەقەتن، دێ چەند دیمەنێن ئەندازیاریێن بێ سەروبەر و کرێت و نە شارستانی بینی ژ بەرکو کەسەکی د نیڤا تاخی دا مەخزەنا ئاڤاکری و دو قات ژی د سەردا، خودان شیانە و مولەتا وەرگرتی، ئەگەر مولەت ژی وەرگرت ئەڤە حکومەتا ل پشتێ و خۆ نێزیکی تێلا حکومەتێ نەکە، بۆ وی و حکومەتێ ژی نە خەمە خانیێن خەلکەکی د سەقەت بن.

هێژ بگەریێ دێ چەند وێستگەهێن پیادەرێیان، دێ چەند دەرگەه و پەرجانێن باخچان بینی یێن پەلخاندینە سەرێک یان ژ بنی ئینناینە دەر و دلێ خۆ ب مریا ژی نەسۆتیە و پەرجانێ دیوارێ گورستانا شاخکێ ژی یێ ب وی دەردی بری.

ئەڤە چەند نموونەک بوون ژ گەندلییێن بچووک، نموونە ژی گەلەکن، ئەڤ گەندەلیە مەزن دبن، ئەڤرۆ ب ترومبێلا دەولەتێ چوو نڤێژا ئەینییێ، ئەو باش دزانیت گونەهێن وی ناغەفرن، سوبەهی گەنجینەکا دەولەتێ بکەڤیتە بەردەستان قەت د وێ باوەرێ دا نەبە بێژیت ئەڤە حەرامە و خۆ نێزیک نەکەت. ئەوێ ب رۆژا نیڤرۆ چەند گلۆپان ل دەرڤە هەلدکەت، ئەو نە ژ وان کەسانە یێن پتر ژ بەرێێن خۆ دبینن، ئەوێ پتر ژ بەرێێن خۆ نەبینیت ئەو وەلاتێ خۆ ژی نابینیت، نە ژی خۆ ب خودان وەلاتەک دزانیت. ئەوێ هزر نەکەت ئەڤ ئاڤە چاوان دگەهیتە مالا وی و چەند لێ دهێتە مەزاختن و نەبێژیت بۆچی ب هەروە بچیت بۆ وی نەخەمە وەلات یێ ئاڤا بیت یان وێران، ئەڤرۆ ئاڤ ل بەر دەستێ وی یە دلێ خۆ پێ ناسۆژیت، سوبەهی هەر تشتەکێ بکەڤیتە بەردەستان هەر دێ ڤێ سەرەدەریێ د گەل دا کەت. ئەوێ هزر نەکەت ب ئاڤاکرنا مەخزەنەکێ و دو قاتان د سەر دا د ناڤ تاخەکی دا، دێ رەوشا تاخی هەموویێ تێکدەت، نە وی دل ب ڤی مللەتی دسۆژیت و ئەزێ خۆ ب کەسەکێ ڤی جڤاکی دزانیت. ئەوێ بچووکێ خۆ ژ خرابکرنا وێستگەهەکێ یان پەرجانێ باخچەکی و گورستانەکێ نەدەتە پاش ئەوێ وی بچووکی بۆ گەندەلیەکا مەزنتر پەروەردە دکەت.

ئاها ب ڤی رەنگی ئەز دبێژم پرانیا جڤاکی یا گەندەل بووی، ئەز و تو ژی وەکی وان یێن گەندەل بووین، ژبەرکو رۆژەکێ نە ب دەستێ خۆ نە ژی ب زمانێ خۆ مە رێک ل بەر گەندەلییێ نەگرتیە و مەترسیا مەزن ژی ئەوە دەمێ جڤاک گەندەل دبیت.

حکومەتێ ژی نە خەمە خانیێن خەلکەکی د سەقەت بن.

- هێژ بگەریێ دێ چەند وێستگەهێن پیادەرێیان، دێ چەند دەرگەهـ و پەرجانێن باخچان بینی یێن پەلخاندینە سەرێك یان ژ بنی ئینایینە دەر و دلێ خوە ب مریا ژی نە سووتیە و پەرجانێ دیوارێ گورستانا شاخکێ ژی یێ ب وی دەردی بری.

ئەڤە چەند نموونەك بوون ژ گەندلیێن بچووك، نموونە ژی گەلەکن، ئەڤ گەندەلیە مەزن دبن، ئەڤرۆ ب ترومبێلا دەولەتێ چوو نڤێژا ئەینیێ، ئەو باش دزانیت گونەهێن وی نا غەفرن، سوبەهی گەنجینەکا دەولەتێ بکەڤیتە بەردەستان قەت د وێ باوەرێدا نەبە بێژیت ئەڤە حەرامە و خوە نێزیك نەکەت. ئەوێ ب رۆژا نیڤرۆ چەند گلۆپان ل دەرڤە هەلدکەت، ئەو نە ژ وان کەسانە یێن پتر ژ بەرپێن خوە دبینن، ئەوێ پتر ژ بەرپێن خوە نەبینیت ئەو وەلاتێ خوە ژی نابینیت، نە ژی خوە ب خودان وەلاتەك دزانیت. ئەوێ هزر نەکەت ئەڤ ئاڤە چاوان دگەهیتە مالا وی و چەند لێ دهێتە مەزاختن و نە بێژیت بۆچی ب هەروە بچیت بۆ وی نەخەمە وەلات یێ ئاڤا بیت یان وێران، ئەڤرۆ ئاڤ ل بەر دەستێ وی یە دلێ خوە پێ ناسوژیت، سوبەهی هەر تشتەکێ بکەڤیتە بەردەستان هەر دێ ڤێ سەرەدەریێ دگەلدا کەت. ئەوێ هزر نەکەت ب ئاڤاکرنا مەخزەنەکێ و دو ڤاتان دسەردا دناڤ تاخەکیدا، دێ رەوشا تاخی هەموویێ تیکدەت، نە وی دل ب ڤی مللەتی دسوژیت و نەژی خوە ب کەسەکێ ڤی جڤاکی دزانیت. ئەوێ بچووکێ خوە ژ خرابکرنا وێستگەهەکێ یان پەرجانێ باخچەکی و گورستانەکێ نە دەتە پاش ئەوێ وی بچووکی بۆ گەندەلیەکا مەزنتر پەروەردە دکەت.

ئاها ب ڤی رەنگی ئەز دبێژم پرانیا جڤاکی یا گەندەل بووی، ئەز و تو ژی وەکی وان یێن گەندەل بووین، ژبەرکو رۆژەکێ نە ب دەستێ خوە نە ژی ب زمانێ خوە مە رێك ل بەر گەندەلیێ نەگرتیە و مەترسیا مەزن ژی ئەوە دەمێ جڤاك گەندەل دبیت.

برس و هەژاری کەلاییێن دکتاتوران د هەرێفن(*)

برس و هەژاری و بێکاری هەستیکێن هەژاران د هێرن، ئەڤە مانشێتەکێ هژمارا ٣٢٢ یا ٢٠١١/١/١٢ کۆڤارا (الصوت الاخر) بوو، کو ب (مەترسیترین راپۆرت) ناڤکریە، د ڤی بابەتیدا ل دووڤ راپۆرتەکا ناڤدەولەتی هاتیە دیارکرن کو برسیاتی ل ٢٩ دەولەتێن جیهانێ بوویە ئەگەرێ نیگەرانیێ، و پرانیا ڤان دەولەتان ل دووڤ پێوانەیێن جیهانی ب دەولەتێن برسی دهێنە ناسکرن دکەڤنە کیشوەرا ئەفریقا و باشوورێ ئاسیا. هەر ڤێ راپۆرتێ ل دووڤ داخویانیێن رێکخراوا خوارن و چاندنا جیهانی FAO دایە دیار کرن کو هژمارا گشتیا برسییان ل جیهانێ گەهشتیە یەك ملیار مرۆڤان ژ کۆما شەش ملیاران کو سەرژمێرا مرۆڤانە. هەمان راپۆرتا (الصوت الاخر) دیار دکەت کو رێکخراوا کارێ ناڤدەولەتی هوشداریێ ددەت کو بێکاری ل جیهانێ دێ بیتە ئەگەرێ روودانا ئالوزیێن جڤاکی و ڤان ئالوزیان ل ٢٥ دەولەتێن جیهانێ دەسپێکریە، د راپۆرتێدا گەلەك پێزانینێن دی تێدا هەنە.

هێژ بابەتێ (الصوت الاخر) ب دروستی بەلاڤ نەبووی و دبیت د قوناغا بەرهەڤکرنێدا بوویە، ئالوزیێ ب دژواری چەند دەولەتێن نێزیکی سنوورێ مە یێ جوگرافی ڤەگرت، ل جەزائیرێ و تونسێ و ئوردنێ لەشکەرێن برسییان کو پرانیا خەلکێ وان وەلاتانە رژیانە سەر جادەیان، نەخشە ل وەلاتێن دی یێن وەك وان، ئەڤ خەلکە نە تنێ برسیێ نانی یە، بەلکی تێهنیێ ئازادیێ یە ژی، لەوما ئەڤی خەلکی داخوازا نانی بۆ زکی و ئازادیێ بۆ مێشکی دکر، ژ بەرکو زکێ تێر و مەژیێ نە ئازاد

(*) د هژمار ٦٢٢ رۆژا ٢٠١٢/١/١٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

دگەل هەڤ ناگونجێن، مرۆڤێ تێر بیت بەلێ نەیێ ئازاد بیت دێ مینا گیسکێ عیسێ دەلا بیت، کێم کەس هەنە چیرۆکا گیسکێ عیسێ دەلا نە بهیستبیت.

هێژ هەفتیەك ب سەر بەلاڤبوونا وێ هژمارا (الصوت الاخر)ڤە نە بۆری بوو، لەشکەرێ برسییان و تێهنیێن ئازادیێ یەك ژ کەلایێن دیکتاتوریەتێ کو دەولەتا تونس یا باکوورێ ئەفریقا بوو هەرفاند و سەرۆکێ وێ ناچار کر دەست ژ سەرۆکاتییێ کو ٢٤ سال بوو پێڤەنووسیا بوو بەردەت و ئەو و هندەك ژ خێزانا خوە بەرەف چارەنڤیسەکێ نەدیار برەڤن، رەڤینا وی تشتەکێ چاڤەرێکری بوو، گەلەکێن دی بەری وی ب ڤی رەنگی رەڤینە و گەلەك پترێن دی ژی پشتی وی دێ ب هەمان شێوە رەڤن. رەڤینا ڤی دیکتاتوری ئەز هاندام مانشێتی ئاماژە پێکرێ (الصوت الاخر) سەر ژ نوو دارێژمەڤە و بێژم برس و هەژاری و بێکاری هەستیکێن هەژاران د هێریت بەلێ د ئەنجامدا کەلایێن زۆرداران ژی د هەرێفیت.

تونس ب جهێ خوەیێ جوگرافی و سروشتێ خوە نە ژ وان وەلاتێن هەژارە خەلکێ وێ برسی بیت، بەلێ ژ وان وەلاتانە یێن دەستەلاتداریێ خەلکێ وان برسیکری، ژ وان وەلاتانە یێن کەتینە ژێر دەستەلاتێ تاکرەوی، سەرۆکێ وێ یێ رەڤی (زەینولعابدین بن عەلی) سەرێ ٢٤ سالان بوو حوکمداری دکر، سەرۆکێ بەری وی حەبیب بورقێبە ٣٥ سالان حوکمداری کر، هەردویان ب سیستەمێ تاکرەوی و تاکحزبی حوکمداری دکر،

ئەوا من دڤێت بێژم

برس و هەژاری کەلایێن دکتاتوران دهەرێفن

موسەدەق تۆڤی

برس و هەژاری و بێکاری هەستیکێن هەژاران دهێرن، ئەڤە مانشێتەکێ هژمارا ٣٢٢ یا ٢٠١١/١/١٢ کۆڤارا (الصوت الاخر) بوو، کو ب (مەترسیترین راپۆرت) ناڤکریە، د ڤی بابەتی دا ل دووڤ راپۆرتەکا ناڤدەولەتی هاتیە دیارکرن کو برسیاتی ل ٢٩ دەولەتێن جیهانێ بوویە ئەگەرێ نیگەرانییێ، و پرانیا ڤان دەولەتان ل دووڤ پێوانەیێن جیهانی ب دەولەتێن برسی دهێنە ناسکرن دکەڤنە کیشوەرا ئەفریقا و باشوورێ ئاسیا. هەر ڤێ راپۆرتێ ل دووڤ داخویانیێن رێکخراوا خوارن و چاندنا جیهانی FAO دایە دیارکرن کو هژمارا گشتیا برسییان ل جیهانێ گەهشتیە یەک ملیار مرۆڤان ژ کۆما شەش ملیاران، کو سەرژمێرا مرۆڤانە. هەمان راپۆرتا (الصوت الاخر) دیار دکەت کو رێکخراوا کارێ ناڤدەولەتی هوشداریێ ددەت کو بێکاری ل جیهانێ دێ بیتە ئەگەرێ روودانا ئالوزیێن جڤاکی و ڤان ئالوزیان ل ٢٥ دەولەتێن جیهانێ دەسپێکریە، د راپۆرتێ دا گەلەک پێزانینێن دی تێدا هەنە.

هێژ بابەتێ (الصوت الاخر) ب دروستی بەلاڤ نەبووی و دبیت د قوناغا بەرهەڤکرنێ دا بوویە، ئالوزیێ ب دژواری چەند دەولەتێن نێزیکی سنوورێ مە یێ جوگرافی ڤەگرت، ل جەزائیرێ و تونسێ و ئوردنێ لەشکەرێن برسییان کو پرانیا خەلکێ وان وەلاتانە رژیانە سەر جادەیان، ئەخشە ل وەلاتێن دی یێن وەک وان، ئەڤ خەلکە نە تنێ برسیێ نانی یە، بەلکی تێهنیێ ئازادیێ یە ژی، لەوما ئەڤی خەلکی داخوازا نانی بۆ زکی و ئازادیێ بۆ مێشکی دکر، ژ بەرکو زکێ تێر و مەژیێ نە ئازاد دگەل هەڤ ناگونجێن، مرۆڤێ تێر بیت بەلێ نەیێ ئازاد بیت دێ مینا گیسکێ عیسێ دەلا بیت، کێم کەس هەنە چیرۆکا گیسکێ عیسێ دەلا نەبهیستبیت.

هێژ هەفتیەک ب سەر بەلاڤبوونا وێ هژمارا (الصوت الاخر) ڤە نە بۆری بوو، لەشکەرێ برسییان و تێهنیێن ئازادیێ یەک ژ کەلایێن دیکتاتوریەتێ کو دەولەتا تونس یا باکوورێ ئەفریقا بوو هەرفاند و سەرۆکێ وێ ناچار کر دەست ژ سەرۆکاتییێ کو ٢٤ سال بوو پێڤەنووسیا بوو بەردەت و ئەو و هندەک ژ خێزانا خوە بەرەف چارەنڤیسەکێ نەدیار برەڤن، رەڤینا وی تشتەکێ چاڤەرێکری بوو، گەلەکێن دی بەری وی ب ڤی رەنگی رەڤینە و گەلەک پترێن دی ژی پشتی وی دێ ب هەمان شێوە رەڤن. رەڤینا ڤی دیکتاتوری ئەز هاندام مانشێتی ئاماژە پێکرێ (الصوت الاخر) سەر ژ نوو دارێژمەڤە و بێژم برس و هەژاری و بێکاری هەستیکێن هەژاران دهێریت بەلێ د ئەنجام دا کەلایێن زۆرداران ژی دهەرێفیت.

تونس ب جهێ خوەیێ جوگرافی و سروشتێ خوە نە ژ وان وەلاتێن هەژارە خەلکێ وێ برسی بیت، بەلێ ژ وان وەلاتانە یێن دەستەلاتداریێ خەلکێ وان برسیکری، ژ وان وەلاتانە یێن کەتینە ژێر دەستەلاتێ تاکرەوی، سەرۆکێ وێ یێ رەڤی (زەینولعابدین بن عەلی) سەرێ ٢٤ سالان بوو حوکمداری دکر، سەرۆکێ بەری وی حەبیب بورقیبە ٣٥ سالان حوکمداری کر، هەردویان ب سیستەمێ تاکرەوی و تاکحزبی حوکمداری دکر، خێروبێرێن وەلاتی تنێ بۆ وان و خێزان و دەربارێ وان و وان دەزگەهێن لەشکەری و ئەمنی و حزبی بوو یێن بەرگری ژ دەستەلاتێ وان دکر، تنێ ئەو د تێر بوون و ئەخەکا کێما جڤاکی یێن ئەم دبێژینێ مفادار د تێر بوون ئەو ژی تێرێن نە ئازاد.

بەری هەیڤەکێ چەند کەسەک ژ برسییان و تێهنیێن ئازادیێ دارژیانە سەر جادەیێن بازێرێن تونسێ، داخوازا ئازادیێ بەری نانی دکر، چنکو هندی بکەیە زکی و مێشکێ ئازاد نەبیت دێ هەر یێ برسی بی. د دەمێ هەیڤەکێ دا رۆژ ل دووڤ رۆژێ پتر برسی و تێهنیێن ئازادیێ ل هەڤچڤیان، سەرهلدان و سەرهلدانێ سەرانسەری وەلات ڤەگرت، دەزگەهێن ئەمنی و لەشکەرێ دەستەلاتی تنێ بۆ بەرگریێ ژ خوە رەبیتەکرین خوە ل بەر پێلا سەرهلدانێن برسی و تێهنی نەگرت، هەر زوی خوە و دامودەزگەهێن دیکتاتوریەتێ بدەستڤە دان، سەرۆکێ ئێکانە هەر هند پێ ما برەڤیت، بێی کو بزانیت دێ کیڤە رەڤیت و کی دێ وی حەوینیت. ئەو سیستەمێ برس و هەژاری و بێکاریێ تێدا هەستیکێن هەژاران دهێران، ڤێ جارێ برس و هەژاری و بێکاریێ سیستەم ب خوە هەرفاند و یێ گەفان ل سیستەمێن دی یێن وەک وی دکەن.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

خێروبێرێن وەلاتی تنێ بۆ وان و خێزان و دەربارێ وان و وان دەزگەهێن لەشکەری و ئەمنی و حزبی بوو یێن بەرگری ژ دەستەلاتێ وان دکر، تنێ ئەو د تێر بوون و تەخەکا کێما جڤاکی یێن ئەم دبێژینێ مفادار د تێر بوون ئەو ژی تێرێن نە ئازاد.

بەری هەیڤەکێ چەند کەسەك ژ برسییان و تێنییێن ئازادیێ دارژیانە سەر جادەیێن باژێرێن تونسێ، داخوازا ئازادیێ بەری نانی دکر، چنکو هندی بکەیە زکی و مێشکێ ئازاد نەبیت دێ هەر یێ برسی بی. د دەمێ هەیڤەکێدا رۆژ ل دووڤ رۆژێ پتر برسی و تێهنییێن ئازادیێ ل هەڤجڤیان، سەرهلدان و سەرهلدانێ سەرانسەری وەلات ڤەگرت، دەزگەهێن ئەمنی و لەشکەرێ دەستەلاتی تنێ بۆ بەرگریێ ژ خوە رەبیتەکرین خوە ل بەر پێلا سەرهلدایێن برسی و تێهنی نەگرت، هەر زوی خوە و دامودەزگەهێن دیکتاتوریەتێ بدەستڤە دان، سەرۆکێ ئێکانە هەر هند پێ ما برەڤیت، بێی کو بزانیت دێ کیڤە رەڤیت و کی دێ وی حەوینیت. ئەو سیستەمێ برس و هەژاری و بێکاریێ تێدا هەستیکێن هەژاران دهێران، ڤێ جارێ برس و هەژاری و بێکاریێ سیستەم ب خوە هەرفاند و یێ گەفان ل سیستەمێن دی یێن وەك وی دکەن.

رۆلێ وەبەرهێنانێ د سەروبەرێ مە یێ ئابووریدا(*)

هەروەك ژ دەزگەهێن راگەهاندنێ و داخویانییێن مەزنە بەرپرسێن حكومەتا هەرێما كوردستانێ دهێتە زانین ئەڤ حكومەتە ل سەر ئاستێ ناڤخوەیی گرنگیەكا گەلەك مەزن ددەتە وەبەرهێنانێ و ئەوا د شیاندا بیت ئاسانكاریان بۆ دكەت، گومان تێدا نینە ئەڤ وەبەرهێنانە د رێكا كەرتێ تایبەترا دهێتە ئەنجامدان. د دەمەكیدا كو سیستەمێ ئابووری ل هەرێما كوردستانێ و عیراقێ بەرەڤ سەرمایەداری دچیت، د سیستەمێ سەرمایەداریدا ژی كەرتێ تایبەت رۆلێ هەرە سەركی د پێشڤەبرنا ئابووریا وەلات و دابینكرنا تەناهیا ئابووری و نەهێلان یان ژی كێمكرنا بێكاریێ د ناڤ وەلاتیاندا دگێریت، لەوما ژی ئەز باوەرم ئەڤ گرنگیدانە ب وەبەرهێنانێ و مەرەمێن وێ جهێ رەزامەندیا هەر وەلاتیەكییە.

بەلێ ل ڤێرێ چەند پرسیار دهێنە پێش، ئەز ڤان پرسیاران وەك وەلاتیەكێ ئاسایی نەك وەك ئابووریناسەك دێ كەم، ب وێ هیڤیێ جهێن پەیوەندیدار بەرسڤێ ل سەر بدەن، ئەگەر د خوەرا نەبینن بەرسڤەكا ئاشكرا ل سەر بدەن، بلا ڤەكولینان ل سەر بكەن و ئەوا مفادار بۆ خوە ژێ وەرگرن، گەلۆ كەرتێ تایبەت ل هەریمێ چەند رۆلێ خوە د پێشڤەبرنا ئابووری و دابینكرنا تەناهیا ئابووری و نە هێلانا بێكارییێدا گێرایە..؟ ل ڤێرێ وەك سنوورێ پارێزگەها دهۆكێ و ل دووڤ پێزانین و بۆ چوونا خوە دێ بەرسڤێ ل سەردەم و بێژم: وارێن چاندنێ و پیشەسازی ژ ستوونێن سەرەكییێن كەرتێ تایبەتن و پێشڤەبرن و تەناهیا ئابووری د رێكا وانرا دەستڤە

(*) د هژمار ٦٢٧ رۆژا ٢٣/ ١/ ٢٠١١ رۆژ ناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن.

دهێن و دەلیڤێن كارى بۆ بێكاران ڤەدبن، بەلێ مخابن سەرەراى ئەو ئاسانكاریێن بۆ وان دهێنەكرن لێ هەردو وارێن چاندن و پیشەسازیێ ل ڤێرێ د رێزا نەبوونێدانە، پرانیا بەروبۆمێن چاندنێ و پیشەسازى ئەمێ ژ دەرڤەى وەلاتى دئینین، ئانكو سەرەراى ڤان ئاسانكاریێن حكومەتا هەرێمێ ئەم خورەیێن بێ بەرهەمین و چاڤێ وەلاتیێ مە ژى یێ ل دامەزراندنێ و مووچەیێ حكومەتێ، لەوما ژى دو سێكێن بۆدجەیا هەرێمێ بۆ مووچەیان دچیت، ئەڤە ژى دگەل سیستەمەكى ناگونجیت خوە ب سەرمایەدارى و خودانێ بەرنامەكێ وەبەرهێنانێ و كەرتێ تایبەت بزانیت. نە د وارێ چاندنێدا وەبەرهێنەر و سەرمایەدارێن مە كارەكێ وەسان ئەنجام دایە یێ بەرچاڤ بیت و پشكەكێ ژ پێویستیێن ڤى خەلكى ژ بەرهەمێن چاندنێ دابین بكەت و چەند كەسەكان بكار بێخیت، نە ژى د وارێ پیشەسازیدا كارەكێ وەسان ئەنجام دایە بازارێن مە ژ هندەك بەرهەمێن پیشەسازى یێن بیانى ڤالا بین و هندەكێن خومالى جهێ وان بگرن و هندەك گەنجێن دەڤەرێ ژى شوونا هندێ ل هیڤیا دامەزراندنێ بن ل دەزگەهێن حكومەتێ ل كارگەهێن كەرتێ تایبەت بێنە دامەزراندن.

دبیت پرسیار بێتەكرن گەلۆ ل دووڤ چ بەلگە تو دبێژى ل ڤێرێ كەرتێ پیشەسازى ل رێزا نەبوونیێ دایە..؟ د بەرسڤێدا دێ بێژم ئەگەر باوەریێ ب بازارى نە ئینن كو یێ پڕە ژ كەرەستێن بیانى، فەرموون ئەڤە

ئەوا من دڤێت بێژم

رۆلێ وەبەرهێنانێ د سەروبەرێ مە یێ ئابوورى دا

موسەدەق تۆڤى

هەروەک ژ دەزگەهێن راگەهاندنێ و داخویانیێن مەزنە بەرپرسێن حكوومەتا هەرێما كوردستانێ دهێتە زانین ئەڤ حكوومەتە ل سەر ئاستێ ناڤخوەیی گرنگیەكا گەلەک مەزن ددەتە وەبەرهێنانێ و ئەوا د شیان دا بیت ئاسانكاریان بۆ دكەت. گومان تێدا نینە ئەڤ وەبەرهێنانە د رێكا كەرتێ تایبەت را دهێتە ئەنجامدان. د دەمەكى دا كو سیستەمێ ئابوورى ل هەرێما كوردستانێ و عیراقێ بەرەڤ سەرمایەدارى دچیت، د سیستەمێ سەرمایەدارى دا ژى كەرتێ تایبەت رۆلێ هەرە سەركى د پێشڤەبرنا ئابووریا وەلات و دابینكرنا تەناهیا ئابوورى و نەهێلان یان ژى كێمكرنا بێكاریێ د ناڤ وەلاتیان دا دگێریت، لەوما ژى ئەز ب باوەرم ئەڤ گرنگیدانە ب وەبەرهێنانێ و مەرەمێن وێ جهێ رەزامەندیا هەر وەلاتیەكیە.

بەلێ ل ڤێرێ چەند پرسیار دهێنە پێش، ئەز ڤان پرسیاران وەک وەلاتیەكێ ئاسایى نەک وەک ئابووریناسەک دێ كەم، ب وێ هیڤیێ جهێن پەیوەندیدار بەرسڤێ ل سەر بدەن، ئەگەر د خوە را نەبینن بەرسڤەكا ئاشكرا ل سەر بدەن، بلا ڤەكولینان ل سەر بكەن و ئەوا مفادار بۆ خوە ژێ وەرگرن، گەلۆ كەرتێ تایبەت ل هەرێمێ چەند رۆلێ خوە د پێشڤەبرنا ئابوورى و دابینكرنا تەناهیا ئابوورى و نە هێلانا بێكاریێدا گێرایە..؟ ل ڤێرێ وەک سنوورێ پارێزگەها دهۆكێ و ل دووڤ پێزانین و بۆچوونا خوە دێ بەرسڤێ ل سەردەم و بێژم: وارێن چاندنێ و پیشەسازى ژ ستوونێن سەرەكیێن كەرتێ تایبەتن و پێشڤەبرن و تەناهیا ئابوورى د رێكا وان را دەستڤە دهێن و دەلیڤێن كارى بۆ بێكاران ڤەدبن، بەلێ مخابن سەرەراى ئەو ئاسانكاریێن بۆ وان دهێنەكرن لێ هەردو وارێن چاندن و پیشەسازیێ ل ڤێرێ د رێزا نەبوونێدانە، پرانیا بەروبۆمێن چاندنێ و پیشەسازى ئەمێ ژ دەرڤەى وەلاتى دئینین، ئانكو سەرەراى ڤان ئاسانكاریێن حكوومەتا هەرێمێ ئەم خورەیێن بێ بەرهەمین و چاڤێ وەلاتیێ مە ژى یێ ل دامەزراندنێ و مووچەیێ حكوومەتێ، لەوما ژى دو سێكێن بۆدجەیا هەرێمێ بۆ مووچەیان دچیت، ئەڤە ژى دگەل سیستەمەكى ناگونجیت خوە ب سەرمایەدارى و خودانێ بەرنامەكێ وەبەرهێنانێ و كەرتێ تایبەت بزانیت. نە د وارێ چاندنێ دا وەبەرهێنەر و سەرمایەدارێن مە كارەكێ وەسان ئەنجام دایە یێ بەرچاڤ بیت و پشكەكێ ژ پێویستیێن ڤى خەلكى ژ بەرهەمێن چاندنێ دابین بكەت و چەند كەسەكان بكار بێخیت، نە ژى د وارێ پیشەسازى دا كارەكێ وەسان ئەنجام دایە بازارێن مە ژ هندەک بەرهەمێن پیشەسازى یێن بیانى ڤالا بن و هندەكێن خومالى جهێ وان بگرن و هندەک گەنجێن دەڤەرێ ژى شوونا هندێ ل هیڤیا دامەزراندنێ بن ل دەزگەهێن حكوومەتێ ل كارگەهێن كەرتێ تایبەت بێنە دامەزراندن.

دبیت پرسیار بێتەكرن گەلۆ ل دووڤ چ بەلگە تو دبێژى ل ڤێرێ كەرتێ پیشەسازى ل رێزا نەبوونیێ دایە..؟ د بەرسڤێ دا دێ بێژم ئەگەر باوەریێ ب بازارى نەئینن كو یێ پڕە ژ كەرەستێن بیانى، فەرموون ئەڤە رێڤەبەرێ گەشەپێدانا پیشەسازى ل دهۆكێ یێ دبێژیت: د سالا ٢٠١٠دا ١٢ مولەتێن پیشەسازى هاتینە دان، ژ وانا ژى هەشت كارگەه نوكە كاردكەن یێن دى ژى یێن د قووناغا بجهـ ئینانێ دا، پێنج ژ وان كارگەهێن خوارنێ و حەڤتێن دى بۆ ئاڤا دلۆپكرى و كارگەهێن تەحینێ و كارگەهەكا رۆنێ ترومبێلانە كو ٢٤٣ كرێكار تێدا كار دكەن. ئەڤرۆ، هژمار ٦١٢ ل ٢٠١١/١/٢.

د دەمەكى دا دەستخۆشیێ ل خودانێن ڤان كارگەهان دكەین، دێ بێژین ب چەمكەكێ ئابوورى ئەڤە نە كارگەهن، بەلكى ئەڤە پیشەسازیێن دەسپێكینە، ئەگەر ئەڤە بن پیشەسازیێن مە، دسالەكێ دا ١٢ ژ ڤان كارگەهان مولەتێ وەرگرن و هەموو ژى تنێ ٢٤٣ كرێكارا هەمبێز بكەن ئەو ژى هەكە بكەڤنە كارى، ئەڤە ئەم د بێ پیشەسازى نە و كەرتێ مەیێ پیشەسازى نە رۆلێ خوە د پێشڤەبرنا ئابوورى و دابینكرنا تەناهیا ئابوورى دا دگێریت، نە ژى دەلیڤێن كارى بۆ بێكاران دبینیت و خەلكێ مە ژى دێ هەر چاڤێ وى ل مووچەیێ دەولەتێ بیت. ل ڤێرێ پرسیارەک دهێتە پێش كو دێ پرسیارا داویێ بیت، ئەرێ ب ڤى رەنگى پلانا وەبەرهێنانێ یا سەركەفتیە، بەرامبەر ئاساكاریێن بۆ وەبەرهێنانێ دهێنەكرن، وەبەرهێنانێ چ ئەنجام دەستڤەئینناینە و چ ئاسانكاریەک بۆ وەلاتیان و چ بارسڤكیەک بۆ حكوومەتا هەرێمێ دەستڤە ئیناینە..؟

هەموو ئێكشەمبیان دنڤیسیت

ریڤەبەرێ گەشەپێدانا پیشەسازی ل دهۆکێ یێ دبێژیت: د سالا ٢٠١٠ ێدا ١٢ مولەتێن پیشەسازی هاتینە دان، ژ وانا ژی هەشت کارگەهـ نوکە کاردکەن یێن دی ژی یێن د قوناغا بجهـ ئینانێدا، پێنج ژ وان کارگەهێن خوارنێ و حەفتێن دی بۆئاڤا دلۆپکری و کارگەهێن تەحینێ و کارگەهەکا رۆنێ ترومبێلانە کو ٢٤٣ کرێکار تێدا کار دکەن. (ئەڤرۆ، هژمار ٦١٢، ٢٠١١/١/٢)

د دەمەکیدا دەستخوشییێ ل خودانێن ڤان کارگەهان دکەین، دێ بێژین ب چەمکەکێ ئابووری ئەڤە نە کارگەهن، بەلکی ئەڤە پیشەسازیێن دەسپێکینە، ئەگەر ئەڤە بن پیشەسازیێن مە، دسالەکێدا ١٢ ژ ڤان کارگەهان مولەتێ وەرگرن و هەموو ژی تنێ ٢٤٣ کرێکارا هەمبێز بکەن ئەو ژی هەکە بکەڤنە کاری، ئەڤە ئەم د بێ پیشەسازی نە و کەرتێ مەیێ پیشەسازی نە رۆلێ خوە د پێشڤەبرنا ئابووری و دابینکرنا تەناهیا ئابووریدا دگێریت، نە ژی دەلیڤێن کاری بۆ بێکاران د بینیت و خەلکێ مە ژی دێ هەر چاڤێ وی ل مووچەیێ دەولەتێ بیت. ل ڤێرێ پرسیارەك دهێتە پێش کو دێ پرسیارا داوییێ بیت، ئەرێ ب ڤی رەنگی پلانا وەبەرهێنانێ یا سەرکەفتیە، بەرامبەر ئاساکاریێن بۆ وەبەرهێنانێ دهێنەکرن، وەبەرهێنانێ چ ئەنجام دەستڤئینایینە و چ ئاسانکاریەك بۆ وەلاتیان و چ بارسڤکیەك بۆ حکومەتا هەرێمێ دەستڤە ئینایینە..؟

هێژ چیایێ جودی ژکوردستانێ نه هاتیه دزین(*)

گەلەك جاران دیرۆك هاتیە سەروژێرکرن، راستی بووینە نەوەیی و نەوەییان جهێ وان گرتیە، ئەڤە ئەنجامێ وێ چەندێیە مرۆڤ دیرۆکێ دنڤیسن، مرۆڤ ژی د ئامادەنە بۆ بەرژەوەندیەکێ، رازیکرنا دەستەلاتدارەکی، ئالیەك سیاسی راستیان بەروڤاژی بکەن و وەك وان دڤێت بنڤیسن. بەلێ ژبەرکو جوگرافیا گرێدایی سروشتییە، مرۆڤی چەند دەستەلات د سروشتیدا هەبیت نکاریت گورانکاریێ د جوگرافییێدا بکەت، کەس نکاریت بێژیت چیایێ هیمالایا ناکەڤیتە باکوورێ هندستانێ و رووبارێ نیل دکەڤیتە ئەمریکا ژێری و دارستانێن ئەمازۆن دکەڤنە ئەفریقیا، کەسانەك دکارن ناڤێ کەرکووکێ بکەنە ئەلتەئمیم، باژێرێ ڤینسیایێ ئیتالیا بکەنە بوندەقیە، بەلێ نکارن جهێ جوگرافیێ وان بگوهرن، چاوان بەری هزاران سالان باژێرێ ئەسینا ل جهێ خوەیێ نهایێ یونانستانێ و پەکین ژی هەر ل چینێ بوو، هندی جیهانێ مابیت چیا و رووبار و باژێر دێ ل جهێ خوە بن.

بەلێ مخابن موسلمانێن شیعە ب تایبەت هندەك زانایێن ئایینی و دیرۆکنڤیس و ڤەگێرێن ریوایەتێن وان، چاوان ب چاڤێ خوە دنێرنە دیرۆکێ و دیرۆك ئەوە ئەوا وەکی وان دڤێت هاتیە تومارکرن و تنێ ئەو ژێدەر د راستن یێن د بازنەیا واندا دزڤرن. هەر هوسان سەرەدەریێ دگەل جوگرافیایێ دکەن، پێکهاتا جوگرافیا جیهانێ ژی ئەوە ئەوا د ریوایەتێن واندا هاتی. لەوما ژی ل جەم من و هەرکەسەکێ کێمەك پێزانین ل سەر مەزهەبێ شیعەیان و بۆچوونێن وان هەی، تشتەکێ سەیر نینە

(*) د هژمار ٦٣٢ رۆژا ٣٠/ ١/ ٢٠١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن.

دەمێ ل هژمار٦٢٤ێ ڤێ رۆژنامێ دخوینیت، د کونگرەیێ دیالوکا ئاییناندا ل نەجەف ١٦- ١/١٨ زانـایێ ئـایینی و دیـرۆکنڤیس و یـەك ژ مەرجـەعێن شـیعەیان و سـەرۆکێ کونگرەی سامی بەدری د سمینارا خوەدا بڤێت بسەلمینیت کو چیایێ جودی ل دەشـتا نەجەف بوو و کەشتیا نوحی ژی ل سەر وی چیایێ ئاشوپی دادایە و نەجـەف لانـدکا دووێ یـا مرۆڤایـەتیێ یـە، و کۆمـەکا پـەیرەوێن سیسـتانی و مەرجـەعێن دی ژی پشتەڤانیا ڤێ بۆچوونێ بکەن.

دبیـت کەسـەك بێـژیت نـە ئاریشـەیە کەشـتیا نـوحی ل کـیرێ دادابیـت ئـەو چ ژ سـەروبەرێ مـە ناگوهریـت، ئـەز د کاودانەکیـدا دگـەل ڤـێ بۆچـوونێ مـە، بـەلێ ئـەڤ بۆچوونە بۆ سەردەمەکی و جهەکی بوو کو هەریەك ل وارێ خوە بوو و هەرکەسەکی وەك وی باوەری هەی نڤێژێن خوە دکرن و رۆژی دگرتن و زەکاتا خوە ددا، و ئـایینی و مەزهەبی مایتێکرن د دەستەلاتدارییێدا نـە دکـر نـە ژی ئـامرازەك بـوون خەلکـەك دەستەلاتی پێ بگریتە دەست. بـەلێ ئـەڤرۆ نڤێـژا ئـەینیێ ل مەکـەهێ دهێتـەکرن و رێـورەسمێن چـلەیێ ئیمـام حسـێنی ل نەجـەف دهێنـە گێـران د هـەمان دەمـدا ل دوورترین گوندێ کوردستانێ و ل هەژارترین تاخێن باژێرەکێ ئوزبەکستانێ یێ ڤێ نڤێـژی و رێورەسمـان دبیـنن و دکەڤنـە ژێـر بانـدۆرا وان، ئـەڤرۆ ل وەلاتـەکێ وەك عیراقێ ئایین و مەزهەب بووینە پێسترك بۆ چوونا سەرکورسیکا دەستەلاتی، نە تنێ کەسایەتی و مەزنە بەرپرسێن علمانییێن عیراقـیێن نـە شـیعە مەزهـەب، بـەلکی یـێن جیهـانی ژی بـەری سـەرا سـەرۆکوەزیران ل بەغـدا بـدەن یـێ سـەرەدانا ئایـەتوللا سیستانی ل نەجەف دکەن. ئاها د ڤی دەمی و ڤی سـەروبەریدا جهێ دادانـا کەشـتیا نوحی مەترسییە ل سەر تـەڤایی جیهانـا ئیسـلامی، ژ بـەرکو ئـەڤ جهـە دەربرینـێ ژ ناکوکیەکا هزری و بیروبـاروەران دکـەت سـەرێ پـتر ژ ١٤٠٠ سـالانە د ناڤبـەرا شـیعە و سونەیاندا هەی و هەر دێ بەردەوام بیت. هەروەکی دبابەتەکێ خوەدا د هژمار ٥٣٤ێ ٢٠١٠/٩/٥ێ ڤێ رۆژنامێـدا ل ژێـر نـاڤێ (پـتر ژ ١٤٠٠سـالانە د چ وارانـدا پیکنەکریـە و پیکناکەن ژی) مە ئاماژە ب ڤێ ناکوکیـا دیرۆکـی کریـە، ژبـەرکو هەریـەك ژ سـونە و شیعە خـوەدی باوەریـەك جـودا، فیقهـەکێ جـودا، دیرۆکـەکا جـودا، و پەروەردەیـەکا

جودانه، خالێن دژهەڤ د ناڤبەرا واندا پترن ژ خالێن وەكهەڤ. هەر ئەڤە ژی بوویە ئەگەرێ وێ چەندێ كو ب درێژیا سەردەمێن چوویی هەردو ئالی د یەك دەستەلاتداریا ئیسلامیا سیاسیدا ب هەڤرا، وەكهەڤ و بێ ئاریشە نەژیاینە، ئەڤ ناكوكیە ئەڤرۆ ژ ناڤ بەرپەرێن پەرتووكان و ژ مینبەرێن مزگەفت و حسێنییان كەتیە بەرۆكا سیاسەتمەدار و هەڤركیێن دەستەلاتدارییێدا و نووترینێ تەكنەلوجیاییێن هەڤچەرخ بۆ گەشكرنا ئاگرێ ڤێ ناكوكیێ دهێنە بكارئینان. كەشتیا نوحی كو قورئانا پیروز جهێ دادانا وێ دیاركریە و چ گومان تێدا نەهیلایە، بەلێ ئەڤە ب سەدان سالانە كو شیعە مەزهەب باوەریێ ب ڤێ راستیێ نائینن، گەلۆ دێ چاوان ئاریشا كی حەقترە بۆ دەستەلاتداریا موسلمانان پشتی مرنا پێغەمبەری (س) خەلیفە ئەبوبەكرێ سدیق یان ئیمام عەلی كو هەتا نها ژی موسلمان پێڤە مژوولن هێتە چارەسەركرن..؟ چاوان هەردو جوین دێ ناكوكیێن دیرۆكیێن ناڤبەرا خوە چارەسەركەن..؟ دێ چاوان ناكوكیێن خوە سەرا دەستەلاتداریێ ل عیراقێ چارەسەركەن كو ب سەدان سالان شیعە ژێ هاتینە بێ باهركرن و سونەییێن عەرەب ب مولكێ خوە دزانن..؟ ئەز دبێژم دەم هاتیە كورد ژی ب هەموو پێكهاتێن خوە یێن مەزهەبیڤە ڤەكولین و دووڤچوونان دەربارەی ڤێ ناكوكیێ بكەن یا سەرێ پتر ژ ١٤٠٠سالانە د ئیسلامیدا هەی و وێ بریارێ ل سەر بدەن یا د بەرژەوەندیا كوردان ب خوەدا، هێژ ناكوكیێ خوە ل ناڤ مالا مە نەهەلاڤێتی و چیایێ جودی ژ كوردستانێ نەهاتیە دزین.

دراما یان ئۆپەراسیۆنێن دژی کوردان(*)

دەهـان ساله دەولـەتا ترکیـا بـەردەوام ئۆپەراسـیۆنێن لەشـکەری کرینـە سـەر کوردسـتانێ و ڤـان کریـارێن لەشـکەری هـەموو پارچـێن ڤـی وەلاتـی ڤەگرتینــە، کوشتارێن تەبایی، گرتن و زیندانکرن، وێرانکرنا گوندان و دەربەدەر کرنـا خـەلکێ و بزاڤێن گوهرینا زمان و رەوشت و کـەلتووریّ وان کرینـە. کـورت و کرمـانجی هـەموو رەنگـێن جینوسـایدێ دژی خـەلکێ کوردسـتانێ ئەنجامـدان، ڤـی خـەلکی ژی ئـەوا د شیانێن وی دا هـەی بەرگریـەکا قارەمانانـە ژ خـوە کـر، د ئەنجامـدا نـە ئـەڤ خەلکە گەهشتە سـەرکەفتنا داویـێ و هـەموو ئارمـانجێن خـوە بجـھ ئینـان، نـە ژی دەولـەتا ترکان شیا کوردان ب داوی بینیت. بـەروڤاژی ڤـێ چـەندێ ئـەڤ دەولەتـە ناچـار بـوو بڤێت نەڤێت، ژ دەرڤەی دەستوورا بنیاتیا وی وەلاتی بیت چەند پێنگاڤەکان بـەرەف گەلێ کـورد بهێـت و چـەند چاکسازیەکان (هەرچـەندە دکێمن و نـە دەسـتوورینە) د سـەرەدەریا دەولەتێـدا دگـەل کـوردان بجـھ بینیـت. د بەرامبـەردا ل ژێـر بانـدۆرا چـەندین فاکتـەرێن نـاڤخوەیی و هـەرێمی و جیهـانی بزاڤـا رزگـاریخوازا کـوردی ژی چەند پێنگاڤەکان بەرەف پێش هـات، د خـەباتا خوەیا نەتەوەییـدا سـەنگا خـوە پـتر ئێخسـتە سـەر خـەباتا مـەدەنی و ئاشـتیخوازانە ل نـاڤ بـاژێران و هـۆلا پەرلـەمانی و ناڤەندێن سیاسی، هـەتا ئاسـتەکی خـوە ژ خـەباتا چەکداری دوورگـرت و بەرهـەڤی دیارکر هێژ خوە دوور بگریت و چەند جارەکان یەکلایەنـە ئـاگر بەسـت راگەهانـد و دەنگێ گوللەیان ل چیایێن کوردستانێ بەرف کێمیێ چوو و دوا ئـاگر بەسـت هێـژ یا بەردەوامە.

(*) د هژمار ٦٣٧ رۆژا ٦/ ٢/ ٢٠١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن.

هەرچـەندە هێـژ دەولـەتا تركيـا ب رەسمـی ئـەڤ پێنگاڤێن بزاڤا رزگاريخوازا كوردی نـە پەژراندينـە و ل دووڤ راگەهاندنا خوە يا رژدە ل سەر نەهێلانا ڤێ بزاڤێ ب هەر هێزەكا هەبيت. بەلێ ئەڤ سەقايێ سياسيێ نيمچە شارستانيێ دوور ژ دەنگێ گوللەيان يێ نها ل تركيا هەی بـۆ هـەر كـوردەكی و تركـەكی جهـێ دلخوشـيێيە، د بەرژەوەنـديا سەرانسـەری تركيادايـە. بـەلێ وەسـان ديارە هزرا شوفينيزما پتر ژ هەشتێ سالانە دەستەلاتدارييێ ل تركيا دكەت رهو ريشالێن خوە داهێلاينـە د نـاڤ مـەژيێ پرانيـا تركانـدا، هێـژ د وێ باوەرێدانـە كـو تنـێ تـرك سەميانێن وی وەلاتينە، ئەگـەر كەسانێن دی ل سنوورێ ڤێ دەولەتێ بژين تنێ مافێ خولامينيا تركان هەيە، هێژ گوهێن وان ب دەنگێ گوللەيان خوش دبن و لێڤێن وان ب ديتنا تەرمێن گـەنجێن كورد و تـرك دگرنـژن. لـەوما ژی خـوەديێن ڤـێ هـزرا شـوفينيزم دژی ڤـی سـەقايێ تـەنا و ئاشتيانە نە، د بزاڤێدانە جينوسايدا كوردان يا بـەردەوام بيت، كەلا دلێ وان ب شەری يـان بـزاڤ بـۆ بەردەواميـدانێ ب شـەری تـەنا نابيـت، ل سالێن داويـێ ب رێكـەكا دی، ب رێكا هۆنەری و چـەكێ دراماييێ يـێ شـەرەكێ بـێ يـەمان دژی گەلێ كورد دكەن، ب دراما تركی كو زۆربەی كەنالێن ئـەسمانيێن تركـی و عـەرەبی و كـوردی ڤەگرتينـە يـێ بـزاڤێن مـەزن بـۆ ناڤزرانـدنا گـەلێ كـورد و كرێتكرنـا كەسـايەتيا مرۆڤـێ كـورد ل بـەر چاڤێن خـەلكێ ديـتر دكەن. هەر بۆ نموونـە دێ ئاماژە ب دراما جيهان كـەين كــو ل ١/٣١ دوا خەلــەكا وێ ل كــەنالێ mbcدرامــا ب داويهـات، بـەری وێ ژی ب كـوردی ل كـەنالێ 4هـاتبوو

ئەوا من دڤێت بێژم

دراما يان ئۆپەراسيۆنێن دژی كوردان

موسەدەق تۆڤی

دەهان سالە دەولەتا تركيا بەردەوام ئۆپەراسيۆنێن لەشكەری كرينە سەر كوردستانێ و ڤان كريارێن لەشكەری هەموو پارچێن ڤی وەلاتی ڤەگرتينە، كوشتارێن تەبايی، گرتن و زيندانكرن، وێرانكرنا گوندان و دەربەدەر كرنا خەلكێ و بزاڤێن گوهرينا زمان و رەوشت و كەلتووری وان كرينە. كورت و كرمانجی هەموو رەنگێن جينوسايدێ دژی خەلكێ كوردستانێ ئەنجامدان، ڤی خەلكی ژی ئەوا د شيانێن وی دا هەی بەرگريەكا قارەمانانە ژ خوە كر، د ئەنجام دا نە ئەڤ خەلكە گەهشتە سەركەفتنا داويێ و هەموو ئارمانجێن خوە بجە ئينان، نە ژی دەولەتا تركان شيا كوردان ب داوی بينيت. بەروڤاژی ڤێ چەندێ ئەڤ دەولەتە ناچار بوو بڤێت نەڤێت، ژ دەرڤەی دەستوورا بنياتيا وی وەلاتی بيت چەند پێنگاڤەكان بەرەڤ گەلێ كورد بهێت و چەند چاكسازيەكان (هەرچەندە دكێمن و نە دەستوورينە) د سەرەدەريا دەولەتێ دا دگەل كوردان بجە بينيت. د بەرامبەر دا ل ژێر پاندۆرا چەندين فاكتەرێن ناڤخوەيی و هەرێمی و جيهانی بزاڤا رزگاريخوازا كوردی ژی چەند پێنگاڤەكان بەرەڤ پێش هات، د خەباتا خوەيا نەتەوەيی دا سەنگا خوە پتر ئێخستە سەر خەباتا مەدەنی و ئاشتيخوازانە ل ناڤ بازێران و هۆلا پەرلەمانی و ناڤەندێن سياسی، هەتا ئاستەكی خوە ژ خەباتا چەكداری دوورگرت و بەرهەڤی دياركر هێژ خوە دوور بگريت و چەند جارەكان يەكلايەنە ئاگر بەست راگەهاند و دەنگێ گوللەيان ل چيايێن كوردستانێ بەرەڤ كێميێ چوو و دوا ئاگر بەست هێژ يا بەردەوامە.

هەرچەندە هێژ دەولەتا تركيا ب رەسمی ئەڤ پێنگاڤێن بزاڤا رزگاريخوازا كوردی نە پەژراندينە و ل دووڤ راگەهاندنا خوە يا رژدە ل سەر نەهێلانا ڤێ بزاڤێ ب هەر هێزەكا هەبيت. بەلێ ئەڤ سەقايێ سياسيێ نيمچە شارستانيێ دوور ژ دەنگێ گوللەيان يێ نها ل تركيا هەی بۆ هەر كوردەكی و تركەكی جهێ دلخوشيێيە، د بەرژەوەنديا سەرانسەری تركيا دايە. بەلێ وەسان ديارە هزرا شوفينيزما پتر ژ هەشتێ سالانە دەستەلاتدارييێ ل تركيا دكەت رە و ريشالێن خوە داهێلاينە د ناڤ مەژيێ پرانيا تركان دا، هێژ د وێ باوەرێدانە كو تنێ ترك سەميانێن وی وەلاتينە، ئەگەر كەسانێن دی ل سنوورێ ڤێ دەولەتێ بژين تنێ مافێ خولامينيا تركان هەيە، هێژ گوهێن وان ب دەنگێ گوللەيان خوش دبن و لێڤێن وان ب ديتنا تەرمێن گەنجێن كورد و ترك دگرنژن. لەوما ژی خوەديێن ڤێ هزرا شوفينيزم دژی ڤی سەقايێ تەنا و ئاشتيانە نە، د بزاڤێ دانە جينوسايدا كوردان يا بەردەوام بيت، كەلا دلێ وان ب شەری يان بزاڤ بۆ بەردەواميدانێ ب شەری تەنا نابيت، ل سالێن داويێ ب رێكەكا دی، ب رێكا هۆنەری و چەكێ دراماييێ يێ شەرەكێ بێ يەمان دژی گەلێ كورد دكەن، ب دراما تركی كو زۆربەی كەنالێن ئەسمانيێن تركی و عەرەبی و كوردی ڤەگرتينە يێ بزاڤێن مەزن بۆ ناڤزراندنا گەلێ كورد و كرێتكرنا كەسايەتيا مرۆڤێ كورد ل بەر چاڤێن خەلكێ ديتر دكەن.

هەر بۆ نموونە دێ ئاماژە ب دراما جيهان كەين كو ل ١/٣١ دوا خەلەكا وێ ل كەنالێ mbc دراما ب داوی هات، بەری وێ ژی ب كوردی ل كەنالێ 4هاتبوو پێشكەشكرن، ئەوا ب درێژيا ٦٦ خەلەكان د ڤێ دراماییێ دا كو چيرۆكا شەرەنيخا ناڤبەرا دو مالباتێن دەربەگێن كوردێن ميرديێ يە بۆ بينەران هاتيە نيشادان: كورد گەلەكێ پاشڤەمای و د ژيانەكا كولەيی و دەرەبەگی دا و د سەروبەرەكێ كيڤی و هۆڤانە دا دژين، تنێ مژوولی كوشتن و تالانكرن و دزينا مالێ هەڤدونە، دوورن ژ شارستانيەتێ، باوەريەكا تەواو ب سيحر و تەلەسم و نڤشتيان هەيە، ژن ل جەم وان وەك گيانەوەرەكيە ب پارەی و بريارا بابێ يان مەزنێ مالباتێ و عەشيرەتێ دفروشنە وی كەسی يێ وان دڤێت، لەوما ژی وەك درامايێ ددا ديارکرن، نە ژنێ وەفاداری بۆ ميری هەيە نە ژی ميری بۆ وێ، پرانيا قارەمانێن درامايێ ژی نە ژ وان دايك و بابان بوون يێن دگەل دا دژيان، بەلكی بيژيێن كريارەكا ئەرەوا بوون د ناڤبەرا يەك ژ وان دويان دگەل كەسەكێ دی يان كەسەكا دی، هەروسان ددا ديارکرن كو كارێ سەرەكيێ ڤان كوردان تنێ قوماربازی و مەی ڤەخوارن و قاچخچيانيا كەرەستێن بێهوشكەرە. يا هێژ خرابتر درامايێ دڤيا ڤان پەسنێن خرابكارانە يێن ددانە پال خەلكێ ميرديێ بدەنە پال هەموو كوردان، وەك جيهانا قارەمانا درامايێ د برگەيەكێ دا دگۆتە هندەك ژ ميرديێيان: هەتا كەنگی هوون ل ميرديێ نسێبينێ جزيرێ، دياربەكرێ باتمانێ، جولەميرگێ هەكارێ، وانێ سێرتێ،... هتد دێ مژوولی كوشتنێ بن. هەروەك ديار پەيڤا كوردستان ل تركيا ياساغە لەوما ژی نە گۆتيە هەتا كەنگی ل كوردستانێ دێ مژوولی كوشتنێ بن بەلێ يەك يەكە ناڤێن بازێران ئينانە. هێژ خرابتر هەروەكی دراما ددەت ديارکرن ئەڤ ميرديێيێن مرۆڤكوژ گشت پەسنێن خوەيێن خرابكارانە ژ ميرديێ دبەنە ئەستەنبۆلێ و ڤی بازێرێ پێشكەتی و شارستانی هەروەك نە حكوومەت لێ هەبيت، نە ژی ياسا بشێتە ڤان كوردێن كيڤی دكەنە جهێ كوشتار و خرابكاريێن خوە، ب كوشتنێ پێن خوە دهاڤێنە د ئەستەنبۆلێ دا و ب كوشتنێ و تەرمێن خوەڤە ژێ دەردكەڤن. ئابێژم دەولەت بەلكی راشكاوانە دێ بێژم شوفينيزما تركی ب رێكا كومپانيێن بەرهەمهێنەرێن دراماييێن تركی ل شوونا ئۆپەراسيۆنێن لەشكەری و ڤركرنێ ئۆپەراسيۆنێن ناڤزراندنێ و كرێتكرنا كەسايەتيا كوردان ئەنجام ددەن و كەنالێن عەرەبی و ل ڤێ داويێ ژی مخابن كەنالەكێ كوردی ژی بووينە بەرۆكێن ڤان ئۆپەراسيۆنێن دژە كوردان.

پێشکەشکرن، ئەوا ب درێژیا ٦٦ خەلەکان د ڤێ درامایێدا کو چیرۆکا شەرەنیخا ناڤبەرا دو مالباتێن دەرەبەگێن کوردێن میردینێ یە بۆ بینەران هاتیە نیشادان: کورد گەلەکێ پاشڤەمای و د ژیانەکا کولەیی و دەرەبەگیدا و د سەروبەرەکێ کیڤی و هوڤانەدا دژین، تنێ مژوولی کوشتن و تالانکرن و دزینا مالێ هەڤدونە، دوورن ژ شارستانیەتێ، باوەریەکا تەواو ب سێحر و تەلەسم و نڤشتیان هەیە، ژن ل جەم وان وەك گیانەوەرەکیە ب پارەی و بریارا بابێ یان مەزنێ مالباتێ و عەشیرەتێ دفروشنە وی کەسی یێ وان دڤێت ، لەوما ژی وەك درامایێ ددا دیارکرن، نە ژنێ وەفاداری بۆ مێری هەیە نە ژی مێری بۆ وێ، پرانیا قارەمانێن درامایێ ژی نە ژ وان دایك و بابان بوون یێن دگەلدا دژیان، بەلکی بیژیێن کریارەکا نەرەوا بوون د ناڤبەرا یەك ژ وان دویان دگەل کەسەکێ دی یان کەسەکا دی، هەروەسان ددا دیارکرن کو کارێ سەرەکیێ ڤان کوردان تنێ قوماربازی و مەی ڤەخوارن و قاچخچیاتیا کەرەستێن بێهوشکەرە. یا هێژ خرابتر درامایێ دڤیا ڤان پەسنێن خرابکارانە یێن ددانە پال خەلکێ مێردینێ بدەنە پال هەموو کوردان، وەك جیهانا قارەمانا درامایێ د برگەیەکێدا دگۆتە هندەك ژ مێردینیان: هەتا کەنگی هوون ل مێردینی نسێبینێ جزیرێ، دیاربەکرێ باتمانێ، جولەمێرگێ هەکارێ، وانێ سێرتێ...هتد دێ مژوولی کوشتنێ بن. هەروەك دیار پەیڤا کوردستان ل ترکیا یاساغە لەوما ژی نە گۆتیە هەتا کەنگی ل کوردستانێ دێ مژوولی کوشتنێ بن بەلێ یەك یەکە ناڤێن باژێران ئینانە. هێژ خرابتر هەروەکی دراما ددەت دیارکرن ئەڤ مێردینیێن مرۆڤکوژ گشت پەسنێن خوەیێن خرابکارانە ژ مێردینێ دبەنە ئەستەنبۆلێ و ڤی باژێرێ پێشکەتی و شارستانی هەروەك نە حکومەت لێ هەبیت، نە ژی یاسا بشێتە ڤان کوردێن کیڤی دکەنە جهێ کوشتار و خرابکاریێن خوە، ب کوشتنێ پێن خوە دهاڤێنە د ئەستەنبۆلێ دا و ب کوشتنێ و تەرمێن خوەڤە ژێ دەردکەڤن. نابێژم دەولەت بەلکی راشکاوانە دێ بێژم شوفینیزما ترکی ب رێکا کومپانییێن بەرهەمهێنەرێن درامایێن ترکی ل شوونا ئۆپەراسیۆنێن لەشکەری و فرکرنێ ئۆپەراسیۆنێن ناڤزراندنێ و کرێتکرنا کەسایەتیا کوردان ئەنجام ددەن و کەنالێن عەرەبی و ل ڤێ داویێ ژی مخابن کەنالەکێ کوردی ژی بووینە بەرۆکێن ڤان ئۆپەراسیۆنێن دژە کوردان.

جەلەولا نموونەك ژ عیراقا بچووك(*)

پشتی نەمانا رژێما بەعسی ل نیسانا ٢٠٠٣ هەتا نها، ب نیاز پاكی بۆ ئەزموونا نوویا دەستەلاتداریێ و ب وێ مەرەمێ وەك د دەستووریێ نوودا هاتی عیراق وەلاتەكێ فیدرالە و وارێ ب هەڤرا ژیانا نەتەوە و ئایین و ئایینزاییێن جودایە، زاراڤەك (ئیدیەمەك) نوو ل سەر زارێ مەزنە بەرپرسێن كورد دهێتە بكارئینان، دەمی د پەسنا كەركووكێ یان دەڤەرێن بەر مادێ ١٤٠ێ دەستووری دكەڤن دبێژن: ئەڤ باژێرە نموونەیە بۆ عیراقەكا بچووك كو هەموو وەكهەڤ تێدا بژین، ئەگەر ئەڤە بۆچوونا كوردستانیان و بەرپرسێن كورد بیت بۆ هەر بهوستەكێ ژ عیراقێ، پاشتر ژی بۆ تەڤایی عیراقێ كو وەلاتێ هەموویان بیت و گشت تێدا د ماف و ئەركاندا وەك هەڤبن، بەلێ بۆچوونا ئالیێ بەرامبەر ئانكو عەرەبێن عیراقێ چ خەلك چ دەستەلاتدار، چەپ یان راست، ئایینی یان عیلمانی، توندرەو یان میانەرۆ، نەتەوەیی یان شۆفینیزم ب دروستی بەروڤاژییە دگەل بۆچوونا كوردستانیان و بەرپرسێن كورد، ئەو هزر دكەن عیراق یا بچووك یان مەزن تەنها وەلاتێ عەرەبان و جهێ یەك ئایینی یە و هەردەمێ یەك ژ هەردوو ئایینزایان دەلیڤا خوە دیت جهێ یەك ئایینزایە و یێ ل دەرڤەی ڤێ بازنەیێ بیت نە ماف هەنە ونە باهر د عیراقێدا هەیە، تاكە مافێ وی هەی وەك كولە لێ بژیت، یێ ب كولەیێ رازی نەبیت ل مزگەفتێ بیت یان دێرێ، ل مال بیت یان جهێ كارێ، خوونا وی حەلالە و تەرمێ وی

(*) د هژمار ٦٤٢ رۆژا ٢٠١١/٢/١٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن

ژی مـولکی وان عەرەبانــە، ب وی مـەرجی دیٚ تــەرمی فروشــنە خــودانی ببـەت ل دەرڤـەی دەســتەلاتیٚ وان ب ڤەشیٚریت.

دبیت هنـدەك پرسـیارا نموونـەیان بکـەن، دیٚ بیٚـژن فــەرموون ســەردەمیٚ رژیٚمــا بــەعس چــەند کــورد و مەسیحی و تورکمان و ییٚن دی ل بەغدا و مووسل دژیـان و چــاوان لیٚ دژیــان و چ مــافیٚن وەلاتینیــیٚ هــەبوون، ب نەمانا ویٚ رژیٚمیٚ ل ٢٠٠٣یٚ هـەتا ئـەڤرۆ چـەند ژ وان لیٚ مانە و چاوان دژین و چاوان هاتنە تیرورکرن و بەردەوام دهیٚنــە تیرورکــرن و مشــەختکرن ژ جـھ و واریٚــن وان و ئەگەر ئـەو دەلیڤـە ل خانـەقین و کـەرکووك و شـنگال و جهیٚن دی ژی دەست وان بکەڤیت دیٚ هەمان سەرەدەریێ دگـەل هەرکەسـەکیٚ نەعـەرەب کـەن. ژ بـەرکو عەقلیـەتا شۆڤینیزما عەرەبی چ ل سەر دەمیٚ رژیٚما بەعس بیت چ ل سەردەمیٚ عیراقا پشتی ٢٠٠٣یٚ بیت هـەمان عەقلیەتـە و ب هــەمان چاڤ ل هەرکەســەکیٚ نــە عــەرەب دنیٚریــت، فــەرموون راپۆرتــا لاپــەرە هەشــت ژمــارە ١٤٦ رۆژنامــا (رووداو) دەربــارەی ســەروبەریٚ بــاژیٚریٚ جەلــەولا و دەوروبەریٚن ویٚ ببیـنن، چاوان پشتی کشانەوەی هیٚـزی پیٚشمەرگە ژ ڤان دەڤەران ل مەها ئابا ٢٠٠٨یٚ ب پیٚکهاتن دگەل حکومەتا بەغدا دەلیڤـە بـۆ شـوفینیزمیٚن عـەرەب هەلکەتیـە و ل بـەر چـاڤیٚن دەسـتەلاتدارێن بەغـدا (ب پشـکا کوردانڤـە ژ وان دەســتەلاتداران) دەســتدریٚژیان دکەنــە ســەر کــوردان و وان ناچـار دکـەن بـەرەف جهیٚن دیتر برەڤن، تنیٚ د ناڤبـەرا ١/١- ٢٠١١/١/١٧یٚدا ٥ هـاووڵاتی

ئەوا من دڤێت بێژم

جەلەولا نموونەیەک ژ عیراقا بچووک

موسەدەق توڤی

پشتی نەمانا رژێما بەعسی ل نیسانا ٢٠٠٣ هەتا نها، ب نیاز پاکی بۆ ئەزموونا نوویا دەستەلاتداریێ و ب وێ مەرجێ وەک د دەستووریێ نوو دا هاتی عیراق وەلاتەکێ فیدرالە و واریێ ب هەڤرا ژیانا نەتەوە و ئایینێ و ئایینزایێن جودایە، زاراڤەک (ئیدیەمەک) نوو ل سەر زاریێ مەزنە بەرپرسێن کورد دهێتە بکارئینان، دەمێ د پەسنا کەرکوکێ یان دەڤەرێن بەر مادێ ١٤٠ێ دەستووری دکەڤن دبێژن: ئەڤ باژێرە نموونەیە بۆ عیراقەکا بچووک کو هەموو وەکهەڤ تێدا بژین، ئەگەر ئەڤە بۆچوونا کوردستانیان و بەرپرسێن کورد بیت بۆ هەر بهوستەکێ ژ عیراقێ، پاشتر ژی بۆ تەڤایی عیراقێ کو وەلاتێ هەموویان بیت و گشت تێدا د ماف و ئەرکان دا وەک هەڤبن، بەلێ بۆچوونا ئالیێ بەرامبەر ئانکو عەرەبێن عیراقێ چ خەلک چ دەستەلاتدار، چەپ یان راست، ئایینی یان عیلمانی، توندرەو یان میانەرۆ، نەتەوەیی یان شۆڤینیزم ب دروستی بەروڤاژییە دگەل بۆچوونا کوردستانیان و بەرپرسێن کورد، ئەو هزر دکەن عیراق یا بچووک یان مەزن تەنها وەلاتێ عەرەبان و جهێ یەک ئایینی یە و هەردەمێ یەک ژ هەردو ئایینزایان دەلیڤا خوە دیت جهێ یەک ئایینزایە و یێ ل دەرڤەی ڤێ بازنەیێ بیت نە ماف هەنە ونە باهر د عیراقێ دا هەیە، ئاکە مافێ وی هەی وەک کولە لێ بژیت، یێ ب کولەیێ رازی نەبیت ل مزگەفتێ بیت یان دێرێ، ل مال بیت یان جهێ کارێ، خوونا وی حەلالە و تەرمێ وی ژی مولکی وان عەرەبانە، ب وی مەرجی دێ تەرمی فروشنە خودانی ببەت ل دەرڤەی دەستەلاتێ وان ب ڤەشێریت.

دبیت هندەک پرسیارا نموونەیان بکەن، دێ بێژن فەرموون سەردەمێ رژێما بەعس چەند کورد و مەسیحی و تورکمان و یێن دی ل بەغدا و مووسل دژیان و چاوان لێ دژیان و چ مافێن وەلاتینیێ هەبوون، ب نەمانا وێ رژێمێ ل ٢٠٠٣ێ هەتا ئەڤرۆ چەند ژ وان لێ مانە و چاوان دژین و چاوان هاتنە تیرورکرن و بەردەوام دهێنە تیرورکرن و مشەختکرن ژ جھ و وارێن وان و ئەگەر ئەو دەلیڤە ل خانەقین و کەرکووک و شنگال و جهێن دی ژی دەست وان بکەڤیت دێ هەمان سەرەدەریێ دگەل هەرکەسەکێ نەعەرەب کەن. ژ بەرکو عەقلیەتا شۆڤینیزما عەرەبی چ ل سەر دەمێ رژێما بەعس بیت چ ل سەردەمێ عیراقا پشتی ٢٠٠٣ێ بیت هەمان عەقلیەتە و ب هەمان چاڤ ل هەرکەسەکێ نە عەرەب دنێریت، فەرموون راپۆرتا لاپەرە هەشت ژمارە ١٤٦ رۆژناما (رووداو) دەربارەی سەروبەرێ باژێرێ جەلەولا و دەوروبەرێن وێ ببینن، چاوان پشتی کشانەوەی هێزی پێشمەرگە ژ ڤان دەڤەران ل مەها ئابا ٢٠٠٨ێ ب پێکهاتن دگەل حکومەتا بەغدا دەلیڤە بۆ شوفینیزمێن عەرەب هەلکەتیە و ل بەر چاڤێن دەستەلاتدارێن بەغدا (ب پشکا کوردانڤە ژ وان دەستەلاتداران) دەستدرێژیان دکەنە سەر کوردان و وان ناچار دکەن بەرەف جهێن دیتر برەڤن، تنێ د ناڤبەرا ١/١-٢٠١١/١/١٧ێ دا ٥ هاووڵاتی کورد لەو شارۆچکەیە کوژراون و ٥٠ خێزانیش ناچاری راکردن کراون. ل ڤێ دەڤەرا کوردستانێ یا کو ل ژێر دەستەلاتێ حکومەتا بەغدا و کورد ژی پشکدارن د ڤی دەستەلاتیدا، گشت ئالیێن دژە کورد و تێهنی ب خوینا سەرێ کوردان ژ تیروریست و شۆڤینیزم و کەڤنە بەعسیان ب رۆژا نیڤرۆ دەستێ خوە ژ مەلا و زانایێن ئایینی یێن کورد ژی نا پارێزن و ژ ئەنجامێ ڤان کریارێن تیرور و تۆقاندنا کوردان ل دووڤ گۆتنا کوردەکێ خەلکێ جەلەولا: بەر لە کوتایی هاتنی سالێ ٢٠١٠ زیاتر ا ٥٠٠ خێزانی کورد لەو شارۆچکەیە و گوندەکانی دەوروبەری ئاوارەی ناوچەکانی ژێردەستەلاتی حکومەتی هەرێمی کوردستان بوون. رێڤەبەرێ ناحیێ ژی ڤێ هژمارێ دگەهێنتە ٦٠٠ خێزانان. ل دووڤ هەمان راپۆرتا (رووداو) سەرمایەدارەکێ کوردێ جەلەولا کو هەتا نها ٢٠ ژ کەسوکارێن وی ب دەستێن شوفینیزمان هاتینە کوشتن ئەو ژی ناچار بوویە ژ باژێری برەڤیت دبێژیت: کوشتن دوا رێگایە شۆڤینیەکان بۆ ترساندن و دەرپەراندنی کورد دەیگرنە بەر لە جەلەولا. پاشتر ژی ئەڤ کەسە دەربارەی مەرەما شۆڤینیزمان دبێژیت: ئەوان بە ئاشکرا داوای جەلەولایەکی بێ کورد دەکەن. ئەوا ڤی جوامێری ب ئاشکرا دەربارەی مەرەما شۆڤینیزمان ل جەلەولا گۆتی کو وان جەلەولایەکا بێ کورد دڤێت، جەلەولا ب چاڤێن شۆڤینیزما عەرەبی ئەو عیراقا بچووکە یا وان دڤێت د پاشە رۆژێ دا عیراقا مەزن ژی ل سەر ئاڤا بکەن کو یا بێ کورد و تورکمان و مەسیحی و هەرکەسەکێ نەعەرەب بیت، جەلەولا ئەو عیراقا بچووکا راستەقینەیە یا عەرەبان دڤێت، و هەر باژێر و دەڤەرەکا دی یا هێزێن پێشمەرگەی ژێ ڤەکشیێن دێ بیتە ئەو عیراقا بچووکا شۆڤینیزمێن عەرەبان دڤێت، نە ئەو عیراقا بچووکا کوردان چ ژ نیازپاکی یان ژ بێ ئەزموونی دگەل عەقلیەتا عەرەبی دڤێت.

musediqtovi@yahoo. com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

کورد لەو شارۆچکەیە کوژراون و ٥٠ خێزانیش ناچاری راکردن کراون. ل ڤـێ دەڤـەرا کوردسـتانێ یـا کـو ل ژێـر دەسـتەلاتێ حکومـەتا بەغـدا و کـورد ژی پشکدارن د ڤـی دەستەلاتیدا، گشت ئالیێن دژە کورد و تێهنی ب خوینا سەرێ کوردان ژ تیروریست و شۆفینیزم و کەڤنە بەعسیان ب رۆژا نیڤرۆ دەستێ خوە ژ مەلا و زانایێن ئایینی یێن کورد ژی نا پارێزن و ژ ئەنجامێ ڤان کریارێن تـیرور و تۆقانـدنا کـوردان ل دووڤ گۆتنا کوردەکێ خەلکێ جەلەولا: بەر لە کوتایی هاتنی سالێ ٢٠١٠ زیاتر ١ ٥٠٠ خێزانی کورد لەو شارۆچکەیە و گونـدەکانی دەوروبـەری ئـاوارەی ناوچـەکانی ژێردەسـتەلاتی حکومەتی هەرێمی کوردستان بـوون. رێڤەبـەرێ نـاحیێ ژی ڤـێ هـژمارێ دگەهینتـە ٦٠٠ خێزانان. ل دووڤ هەمان راپۆرتـا (رووداو) سـەرمایەدارەکێ کـوردێ جەلـەولا کـو هەتا نها ٢٠ ژ کەسوکارێن وی ب دەستێن شوفینیزمان هاتینە کوشتن ئـەو ژی ناچـار بوویە ژ بـاژێری برەڤـیت دبێـژیت: کوشـتن دوا رێگایـە شـۆفینیەکان بـۆ ترسـاندن و دەرپەراندنی کورد دەیگرنە بەر لە جەلەولا. پاشتر ژی ئەڤ کەسـە دەربـارەی مـەرەما شۆفینیـزمان دبێژیت: ئەوان بە ئاشکرا داوای جەلەولایەکی بێ کورد دەکەن. ئەوا ڤی جـوامێری ب ئاشـکرا دەربـارەی مـەرەما شـۆفینیزمان ل جەلـەولا گـۆتی کـو وان جەلەولایـەکا بـێ کـورد دڤێت، جەلـەولا ب چاڤێن شـۆفینیزما عـەرەبی ئـەو عیراقـا بچووکە یا وان دڤێت د پاشە رۆژێـدا عیراقـا مـەزن ژی ل سـەر ئاڤـا بکـەن کـو یـا بـێ کـورد و تورکمـان و مەسـیحی و هەرکەسـەکێ نەعـەرەب بیـت، جەلـەولا ئـەو عیراقـا بچووکا راسـتەقینەیە یـا عـەرەبان دڤێـت، و هـەر بـاژێر و دەڤـەرەکا دی یـا هێـزێن پێشمەرگەی ژێ ڤەکشیێن دێ بیتە ئەو عیراقا بچووکا شۆفینیزمێن عەرەبان دڤێـت، نە ئەو عیراقـا بچووکا کـوردان چ ژ نیازپـاکی یـان ژ بـێ ئـەزموونی دگـەل عەقلیـەتا عەرەبی دڤێت.

دوا دەلیڤەیە و دڤێت ژ دەست خوە نەکەین(*)

ل ڤێ داویێ ب تایبەت پشتی ٢٥ شوباتا چوویی (٢٠١١ی) سەرەبەرەکێ نوو ل کەرکووکێ هاتە پێش، ئەو ژی دەمێ جڤاتا سیاسیا عەرەبی بەیانناما خوەیا پڕی گەف و گەرب و کین بەرامبەری کوردان کو پێکهاتا سەرەکی و کەڤنترین و رەسەنترین جوینێ خەلکێ ڤی باژێرینە راگەهاندی و د بەیانناما خوەدا داخوازا پاکژکرنا کەرکووکێ ژ هێزێن پێشمەرگەی و ئاسایش و بارەگایێن حزبێن کوردستانی و سازیێن کوردی و هەر تشتەکێ پەیوەندی ب کوردانڤە هەی کری و راستەوخوە کورد ژ جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ێ دەستووری عیراقێ و زڤراندنەڤا کەرکووکێ و دەڤەرێن دیترێن داگیرکری بۆ سەر هەرێما کوردستانێ بێ هیڤیکرین و ب کریار ژی د خوەنیشادانێن ٢٥ شوباتێدا هندی ژێ هاتی ئەنجامدا.

ئەڤ سەروبەرە هەرچەندە یێ نوو بوو بەلێ یێ پێشبینی کریبوو، هەرکەسێ ژ نیسانا ٢٠٠٣ ڤە، تایبت پشتی پەسەندکرنا دەستووری عیراقێ ل سالا ٢٠٠٥ێ و جێگیرکرنا مادێ ١٤٠یێ تایبەت ب دەسنیشانکرنا چارەنڤیسێ دەڤەرێن داگیرکریێن باشووری کوردستانێ د دەستووریدا، ب هووری زێرەڤانیا رووداندان و سەروبەرێ سیاسیێ عیراقێ و سەرەدەریا کەسایەتی و ئالیێن سیاسیێن عەرەبێن عیراقێ دگەل دۆزا کوردی نەمازە جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ کربیت، یێ گەهشتیە وێ باوەریێ بەلێ عەرەبێن عیراقێ ب گشت بۆچوونێن خوە یێن جوداڤە چ خەلکێ ئاسایی، چ دەستەلاتدار چ بەرهەلستکار، ل بەر نینە و ل بەرنابیت کەرکووک بزڤریتەڤە سەر

(*) د هژمار ٦٥٧ رۆژا ٢٠١١/٣/٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

هەرێمێ و هندی دشیانێن واندا هەبیت ناهێلن نە بەس کەرکووك بەلکی یەك بهوستا خاکێ داگیرکریێ کوردستانێ بزڤریتەڤە سەر هەرێمێ و هندەك ئالییێن هەرێمایەتی ژی د ڤی واریدا پشتەڤانیێ ل وان دکەن. ژ مێژ وەرە مە ژی د ڤی کوژیێ ڤێ رۆژنامێ و نڤیسینێن خوەیێن دیترئەڤ چەندە بەرچاڤکریە.

ئەز باوەرم سەرکردایەتیا سیاسیا کوردستانی ژی بەری هەرکەسەکی گەهشتیە ڤێ باوەریێ، بەلێ ژبەر هەر ئەگەرەکی بیتن سیاسیانە سەرەدەری دگەل ڤێ دۆزێ کریە هەتا گەهاندیە ٢٥شوباتێ. د ڤێ رۆژێدا دەمێ جڤاتا سیاسیا عەرەبی بەیانناما خوە راگەهاندی، پێدڤیاتیا دیرۆکی و نەتەوایەتی پێویستکر ئێدی کورد ژی ب هەمان زمانێ کەسێن بەرامبەری خوە بێنە مەیدانێ، دەمێ حکومەتا بەغدا شیان نەبن سەر و گیان و ماف و بەرژەوەندییێن خەلکێ کەرکووکێ و دەڤەرێن دیتر بپارێزیت، ئەڤە پێشمەرگێ کوردستانێ ئەڤ شیانە هەنە و دێ ب ڤی ئەرکی رابن، هەروەك د وێ رۆژێدا بەرەڤ دەوروبەرێن کەرکووکێ و دەڤەرێن دیترێن مەترسی ل سەرخەلکێ وان هەی کەتینە رێ و لێ سەقامگیر بووین و بەرهەڤیا خوە دیارکری بەرگریێ ژ هەر مەترسیەکێ بکەن یا بگەهیتە هەرکەسەك ژ خەلکێ رەسەنێ ڤان دەڤەران. روودانێن چەند رۆژێن چوویی و پێشوازیا خەلکێ ڤان دەڤەران ل هێزێن پێشمەرگەی و بەرهەڤیا وان بۆ پشتەڤانیێ ل ڤان هێزان، ئەو چەندە سەلماند کو ب ڤی رەنگی نەبیت ب چ

ئەوا من دڤێت بێژم

دوا دەلیڤەیە و دڤێت ژ دەست خوە نەکەین

موسەدەق توڤی

ل ڤێ داوین ب تایبەت پشتی ٢٥شوباتا چوویی سەرەبەرەکێ نوو ل کەرکوکێ هاتە پێش، ئەو ژی دەمێ جڤاتا سیاسیا عەرەبی بەیانناما خوەیا پڕی گەف و کەرب و کین بەرامبەری کوردان کو پێکهاتا سەرەکی و کەڤنترین و رەسەنترین جوینێ خەلکێ ڤی باژێرینە راگەهاندی و د بەیاننامێ خوە دا داخوازا پاکژکرنا کەرکووکێ ژ هێزێن پێشمەرگەی و ئاسایش و بارەگایێن حزبێن کوردستانی و سازیێن کوردی و هەر تشتەکێ پەیوەندی ب کوردانڤە هەی کری و راستەوخوە کورد ژ جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ێ دەستووری عیراقێ و زڤراندنەڤا کەرکووکێ و دەڤەرێن دیترێن داگیرکری بۆ سەر هەرێما کوردستانێ بێ هیڤیکرین و ب کریار ژی د خوەنیشادانێن ٢٥ شوباتێ دا هندی ژێ هاتی نەنجامدا. ئەڤ سەروبەرە هەرچەندە بێ نوو بوو بەلێ بێ پێشبینی کریبوو، هەرکەسێ ژ نیسانا ٢٠٠٣ ڤە، تایبت پشتی پەسەندکرنا دەستووری عیراقێ ل سالا ٢٠٠٥ێ و جێگیرکرنا مادێ ١٤٠یێ تایبەت ب دەستنیشانکرنا چارەنڤیسێ دەڤەرێن داگیرکرییێن باشووری کوردستانێ د دەستووریدا، ب هووری زێرەڤانیا رووداںان و سەروبەرێ سیاسیێ عیراقێ و سەرەدەریا کەسایەتی و ئالییێن سیاسییێن عەرەبیێن عیراقێ دگەل دۆزا کوردی ئەمازە جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ کریبیت، بێ گەهشتیە وێ باوەریێ بەلێ عەرەبیێن عیراقێ ب گشت بۆچوونێن خوە یێن جوداڤە چ خەلکێ ئاسایی، چ دەستەلاتدار چ بەرهەلستکار، ل بەر نینە و ل بەرنابیت کەرکووک بزڤریتەڤە سەر هەرێمێ و هندی دشیانێن وان دا هەبیت ناهێلن نە بەس کەرکووک بەلکی یەک بهوستا خاکێ داگیرکریێ کوردستانێ بزڤریتەڤە سەر هەرێمێ و هندەک ئالییێن هەرێمایەتی ژی د ڤی واری دا پشتەڤانییێ ل وان دکەن. ژ مێژ وەرە مە ژی د ڤی کوژیێ ڤێ رۆژنامێ و نڤیسینێن خوەیێن دیترئەڤ چەندە بەرچاڤکریە.

ئەز باوەرم سەرکردایەتیا سیاسیا کوردستانی ژی بەری هەرکەسەکی گەهشتیە ڤێ باوەریێ، بەلێ ژبەر هەر ئەگەرەکی بیتن سیاسیانە سەرەدەری دگەل ڤێ دۆزێ کریە هەتا گەهاندیە ٢٥شوباتێ. د ڤێ رۆژێ دا دەمێ جڤاتا سیاسیا عەرەبی بەیاننامە خوە راگەهاندی، پێدڤیاتیا دیرۆکی و نەتەوایەتی پێویستکر ئێدی کورد ژی ب هەمان زمانێ کەسێن بەرامبەری خوە بێنە مەیدانێ، دەمێ حکومەتا بەغدا شیان نەبن سەر و گیان و ماف و بەرژەوەندییێن خەلکێ کەرکووکێ و دەڤەرێن دیتر بپارێزیت، ئەڤە پێشمەرگێ کوردستانێ ئەڤ شیانە هەنە و دێ ب ڤی ئەرکی رابن، هەروەک د وێ رۆژێ دا بەرەڤ دەوروبەرێن کەرکووکێ و دەڤەرێن دیترێن مەترسی ل سەرخەلکێ وان هەی کەتینە رێ و لێ سەقامگیر بووین و بەرهەڤیا خوە دیارکری بەرگریێ ژ هەر مەترسیەکێ بکەن یا بگەهیتە هەرکەسەک ژ خەلکێ رەسەنێ ڤان دەڤەران. رووداںێن چەند رۆژێن چوویی و پێشوازیا خەلکێ ڤان دەڤەران ل هێزێن پێشمەرگەی و بەرهەڤیا وان بۆ پشتەڤانییێ ل ڤان هێزان، ئەو چەندە سەلماند کو ب ڤی رەنگی نەبیت ب چ شێوازێن دیتر بەرسنگێ شوفینیزم و کەڤنە بەعسیان ناهێتە گرتن و ئەڤە ژ نیسانا ٢٠٠٣یڤە یەکەمین جارە خەلکێ کەرکووکێ و دەڤەرێن دیتر ب تەناهی و ئارامی، دوور ژ نیگەرانیێ و گەفێن تیرۆریستان ل مالێن خوە دژین.

بەلێ هەروەک دهێتە گۆتن یا گرنگ د هەر کریارەکێ دا ئەنجامن، د کریارا بەلاڤەبوونا هێزێن پێشمەرگەی ل ڤان دەڤەران گرنگ ئەنجامێن وێ نە، ئەنجامێ هەرە گرنگ ژی ئەوە د ڤێت نە زڤرینەڤە سەروبەرێ بەری ٢٥ێ شوباتی، دڤێت ب هیچ رەنگەکی ل دووڤ چ پێکهاتنان هێزێن پێشمەرگەی ژ وان دەڤەران نە ڤەکشییێن، ئەوا ژ تەباخا ٢٠٠٨ ڤە ب سەرێ خەلکێ جەلەولا و سەعدیێ هاتی ژ ئەنجامێ پێکهاتنێ دگەل حکومەتا بەغدا دوبارەنەبیتەڤە، کەرکوکی و خەلکێ دەڤەرێن دیترێن داگیرکری نەبنە قوربانیێن پێکهاتنەکێ دگەل دەستەلاتدارێن بەغدا یێن نە وان باوەری ب ڤان رەنگە پێکهاتنان هەیە، نە ژی شیانێن جێبەجێکرنا وێ هەنە، نە ژی شیانێن پاراستنا وەلاتیان ژ تیرۆریست و شوفینیزمان هەنە. دڤێت ئێدی ل هیڤیا هندێ نەبین ئەڤ سالە یان سالەکا دی، ئەڤ کابینەیا وەزیرێن بەغدا یان کابینەکا دی دێ برگێن مادێ ١٤٠ێ جێبەجێکەت یان ناکەت. ماف دهێنە ستاندن ناهێنە دان، ئەڤە دوا دەلیڤەیە د دەستێن سەرکردایەتیا کوردستانی دا بۆ زڤراندنەڤا کەرکووکێ و دەڤەرێن دیترێن داگیرکری بۆ هەمبێزا هەرێما کوردستانێ، دڤێت ڤێ دەلیڤێ ژ دەستێن خوە نەدەین، پێشمەرگە ب گەرمی ب شادمانی بۆ رزگارکرنا وان دەڤەران بێ چوویی، خەلکێ وان ژی یێن ل هیڤیا رزگارکرنێ، بلا پێشمەرگە ب دلساری و دلێ شکەستی نەزڤرینەڤە و ئەو خەلکە ژی بێ هیڤی نەبیت.

شێوازێن دیتر بەرسنگێ شوفینیزم و کەڤنە بەعسیان ناهێتە گرتن و ئەڤە ژ نیسانا ٢٠٠٣ێڤە یەکەمین جارە خەلکێ کەرکووکێ و دەڤەرێن دیتر ب تەناهی و ئارامی، دوور ژ نیگەرانیێ و گەفێن تیروریستان ل مالێن خوە دژین.

بەلێ هەروەك دهێتە گۆتن یا گرنگ د هەر کریارەکێدا ئەنجامن، د کریارا بەلاڤەبوونا هێزێن پێشمەرگەی ل ڤان دەڤەران گرنگ ئەنجامێن وێ نە، ئەنجامێ هەرە گرنگ ژی ئەوە د ڤێت نە زڤرینەڤە سەروبەرێ بەری ٢٥ێ شوباتی، دڤێت ب هیچ رەنگەکی ل دووڤ چ پێکهاتنان هێزێن پێشمەرگەی ژ وان دەڤەران نە ڤەکشیێن، ئەوا ژ تەباخا ٢٠٠٨ ڤە ب سەرێ خەلکێ جەلەولا و سەعدیێ هاتی ژ ئەنجامێ پێکهاتنێ دگەل حکومەتا بەغدا دوبارەنەبیتەڤە، کەرکووکی و خەلکێ دەڤەرێن دیترێن داگیرکری نەبنە قوربانییێن پێکهاتنەکێ دگەل دەستەلاتدارێن بەغدا یێن نە وان باوەری ب ڤان رەنگە پێکهاتنان هەیە، نە ژی شیانێن جێبەجێکرنا وێ هەنە، نە ژی شیانێن پاراستنا وەلاتیان ژ تیروریست و شوفینیزمان هەنە. دڤێت ئێدی ل هیڤیا هندێ نەبین ئەڤ سالە یان سالەکا دی، ئەڤ کابینەیا وەزیرێن بەغدا یان کابینەکا دی دێ برگێن مادێ ١٤٠ێ جێبەجێکەت یان ناکەت. ماف دهێنە ستاندن ناهێنە دان، ئەڤە دوا دەلیڤەیە د دەستێن سەرکردایەتیا کوردستانیدا بۆ زڤراندنەڤا کەرکووکێ و دەڤەرێن دیترێن داگیرکری بۆ هەمبێزا هەرێما کوردستانێ، دڤێت ڤێ دەلیڤێ ژ دەستێن خوە نەدەین، پێشمەرگە ب گەرمی ب شادمانی بۆ رزگارکرنا وان دەڤەران یێ چوویی، خەلکێ وان ژی یێن ل هیڤیا رزگارکرنێ، بلا پێشمەرگە ب دلساری و دلێ شکەستی نەزڤریتەڤە و ئەو خەلکە ژی بێ هیڤی نەبیت.

دەم هاتیە دەولەمەندێن مە خوە ل سەروبەرێ مە یێ ڕەوشەنبیری بکەنە خودان(*)

دڤێ مەها ئادارێدا دو دیاردێن هەژی دەستخوشیێ و پەیوەندی ب ناڤونشانێ مە یێ سەریڤە هەی ل هەولێرێ ڕوودان، ل ڕۆژێن ٩-١٠ ئادارێ ڤیستیڤالەکێ مەزنێ هەژی مەزناتیا بەرهەمێن وی یێن هۆنەری بۆ محەمەد شێخۆیێ هۆنەرمەند هاتەگێران و هەموو خەرجییێن ڤیستیڤالێ ژی سەرمایەدارەکێ کورد ب ناڤێ حەسەن شنگالی ب خوەڤە گرتبوون. پشتی وێ ل ڕۆژا ١٢ئادارێ پێنجەمین ڤسیتیڤالا هەولێرێ ل ئاستەکێ مەزنتر و ب پشکداریەکا هێژ بەرفرەهتر ل هەولێرێ هاتەگێران، ١١کۆمپانییێن کوردستانێ ٣٠٠ هزار دولارێن خەرجییێن ڤێ هەلکەفتی دابینکربوون. ئەڤ دو دیاردەیە ئەگەر یەکەم ژی نەبن ژدیاردەیێن بەراهیێ نە د ڤی واریدا کو سەرمایەدار و دەولەمەندێن مە پشکەکێ ژ سامانێ گشتی بۆ خزمەتەکا گشتی ئانکو وارێ ڕەوشەنبیری ب مەزێخن.

ڕاستە د ڤی سەروبەریدا ژ ئالیێ دراڤیڤە چ ناگەهیتە وی دەولەمەندی یێ پشکەك بچووك ژ سەرمایەیێ خوە ل ڤان ڕەنگە بزاڤان دمەزێخت، بەلێ ئەز باوەرم ئەو سەرفرازیا ژ ئەنجامێ وێ چەندێ دگەهیتە وان گەلەك مەزنترە ژ وێ سەرفرازیا ژ ئەنجامێ ب داویئانانا پرۆژەکی یان کارەکێ بازرگانی دگەهیتە وان و ئەڤ سەرفرازییە ژی ئەون یێن مرۆڤی دئێخنە د خانا نەمراندا، لەوما ژی دوبارە دێ

(*) د هژمار ٦٦٥ ڕۆژا ٢٣/ ٣/ ٢٠١١ ڕۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن.

بێژم ئەڤ رەنگە دەولەمەندە د هەژی دەستخوشییێ نە و نەخشە ل گەلەکێن وەك وان د ناڤ جڤاکێ مەدا.

ژ ئەنجامێ ئەو سەروبەرێ رەوشەنبیریێ ئەڤرۆ دەڤەرا مە تێدا دژیت، پشتی کو پشتەڤانیا حکومەتێ ژ دەزگەهـ و سازیێن مە یێن رەوشەنبیری هاتیەبرین یان کێمکرن، ئەڤ دەزگەهـ و سازیە ب هیچ رەنگەکی نکارن وەك بەری دو سێ سالەکان و ویڤە تر بەردەوامیێ ب چالاکییێن خوە ب تایبەت چاپکرنا پەرتووکێن کوردی (ب هەموو جورێن وانڤە) و بەلاڤکرنا گۆڤار و رۆژنامەیان بدەن، ئەڤ برین یان کێمکرنا پشتەڤانییێ ئەگەر یا گشتی بیت و سەرانسەری هەرێمێ ڤەگریت،کاریگەرییێن وێ یێن نەرێنی ل سنوورێ پارێزگەها دهۆکێ چەند جاران پترە ژ پارێزگەهێن دیتر، ژبەرکو ڤێ دەڤەرێ و زاراڤێ (دیالێکتێ) وێ تایبەتمەندیەك هەیە، کو هێژ ل دەسپێکا بزاڤا خویا رەوشەنبیرییە و پتر ژ پارێزگەهێن دیترێن هەرێمی پێدڤی هاریکاریێ یە ، ل هەردو پارێزگەهێن دیتر هێژ هندەك دەزگەهـ (حکومی و ئەهلی) هەنە...!! بەردەوامیێ ب چاپکرنا پەرتووکان ددەن، بەلێ ئەڤ دەزگەهە ل جەم مە نینن، ژبەرکو ل وان پارێزگەهان خواندەڤاییێ کوردی پترە تیراژا پەرتووکێ ژی پتر دهێتە چاپکرن و پتر ژی دهێتە فروشتن ئەڤە ژی هاندەرەکێ دی یە بۆ کارێ دەزگەهێن وان، لێ ئەڤ هاندەرە ژی ل جەم مە نینە، نڤیسکار و وەرگێرێن مە ژی ئەو شیانە نینن سەرەرای ماندیبوونا خوە د بەرهەڤکرنا پەرتووکێدا ژ کیستێ خوە چاپبکەت و هەروە بەلاڤ بکەت (هەرچەندە هندەکان ئەڤە ژی یا کری).

دەم هاتیە دەولەمەندێن مە خوە ل سەروبەرێ مە یێ رەوشەنبیری بکەنە خودان

موسەدەق تۆڤی

د ڤێ مەها ئاداری دا دو دیاردێن هەژی دەستخوشیێ و پەیوەندی ب ناڤونشانێ مە یێ سەری ڤە هەی ل هەولێرێ روودان، ل رۆژێن ٩-١٠ ئاداری فیستیڤالەکێ مەزنێ هەژی مەزناتیا بەرهەمێن وی یێن هۆنەری بۆ محەمەد شێخۆیێ هۆنەرمەند هاتەگێران و هەموو خەرجیێن فیستیڤالێ ژی سەرمایەدارەکێ کورد ب ناڤێ حەسەن شنگالی ب خوەڤە گرتبوون. پشتی وێ ل رۆژا ١٢ئاداری پێنجەمین فسیتیڤالا هەولێرێ ل ئاستەکێ مەزنتر و ب پشکداریەکا هێژ بەرفرەهتر ل هەولێرێ هاتەگێران، ١١کۆمپانیێن کوردستانێ ٣٠٠ هزار دولارێن خەرجیێن ڤێ هەلکەفتێ دابینکربوون. ئەڤ دو دیاردەیە ئەگەر یەکەم ژی نەبن ژدیاردەیێن بەراهیێ نە د ڤی واری دا کو سەرمایەدار و دەولەمەندێن مە پشکەکێ ژ سامانێ گشتی بۆ خزمەتەکا گشتی ئانکو وارێ رەوشەنبیری بمەزێخن.

راستە د ڤی سەروبەری دا ژ ئالیێ دراڤی ڤە چ ناگەهیتە وی دەولەمەندی یێ پشکەک بچووک ژ سەرمایەیێ خوە ل ڤان رەنگە بزاڤان دمەزێخت، بەلێ ئەز ب باوەرم ئەو سەرفرازیا ژ ئەنجامێ وێ چەندێ دگەهیتە وان گەلەک مەزنترە ژ وێ سەرفرازیا ژ ئەنجامێ ب داویئانانا پرۆژەکی یان کارەکێ بازرگانی دگەهیتە وان و ئەڤ سەرفرازیە ژی ئەوێن یێن مرۆڤی دنێخنە د خانا نەمران دا، لەوما ژی دوبارە دێ بێژم ئەڤ رەنگە دەولەمەندە د هەژی دەستخوشیێ نە و نەخشە ل گەلەکێن وەک وان د ناڤ جڤاکێ مە دا.

ژ ئەنجامێ وی سەروبەرێ رەوشەنبیریێ ئەڤرۆ دەڤەرا مە تێدا دژیت، پشتی کو پشتەڤانیا حکوومەتێ ژ دەزگەهـ و سازیێن مە یێن رەوشەنبیری هاتیەبرین یان کێمکرن، ئەڤ دەزگەهـ و سازیە ب هیچ رەنگەکی نکارن وەک بەری دو سێ سالەکان و ویڤە تر بەردەوامیێ ب چالاکییێن خوە ب تایبەت چاپکرنا پەرتووکێن کوردی (ب هەموو جورێن وان ڤە) و بەلاڤکرنا گۆڤار و رۆژنامەیان بدەن، ئەڤ برین یان کێمکرنا پشتەڤانیێ ئەگەر یا گشتی بیت و سەرانسەری هەرێمێ ڤەگریت، کاریگەریێن وێ یێن نەرێنی ل سنوورێ پارێزگەها دهۆکێ چەند جاران پترە ژ پارێزگەهێن دیتر، ژبەرکو ڤێ دەڤەرێ و زاراڤێ (دیالێکتێ) وێ تایبەتمەندیەک هەیە، کو هێژ ل دەسپێکا بزاڤا خویا رەوشەنبیریە و پتر ژ پارێزگەهێن دیترێن هەرێمی پێدڤی هاریکاریێ یە، ل هەردو پارێزگەهێن دیتر هێژ هندەک دەزگەهـ (حکومی و ئەهلی) هەنە...!! بەردەوامیێ ب چاپکرنا پەرتووکان ددەن، بەلێ ئەڤ دەزگەهە ل جەم مە نینن، ژبەرکو ل وان پارێزگەهان خواندەڤاییێ کوردی پترە تیراژا پەرتووکێ ژی پتر دهێتە چاپکرن و پتر ژی دهێتە فروشتن ئەڤە ژی هاندەرەکێ دی یە بۆ کارێ دەزگەهێن وان، لێ ئەڤ هاندەرە ژی ل جەم مە نینە، نڤیسکار و وەرگێرێن مە ژی ئەو شیانە نینن سەرەرای ماندیبوونا خوە د بەرهەڤکرنا پەرتووکێ دا ژ کیستێ خوە چاپبکەت و هەروە بەلاڤ بکەت (هەرچەندە هندەکان ئەڤە ژی یا کری).

سەروبەر ب ڤی رەنگی برێڤە بچیت سال ل دووڤ سالێ دێ هژمارا پەرتووکێن کرمانجیێن چاپکری بەرەف کێمیێ چیت و نڤیسکار و وەرگێرێن مە ژی دێ ناچاربن دەست ژ نڤیسینێ بەردەن یان ژی ب زمانەکێ دیتر و زاراڤەکێ دیتر بنڤیسن، ئەڤە ژی کارەساتەکە و دڤێت نەهێلین ب سەرێ کاودانێ مەیێ رەوشەنبیری بهێت. لەوما ژی مینا ئەوێن ل هەولێرێ خوە ل هۆنەرمەند محەمەد شێخۆی و پێنجەمین ڤیستیڤالا هەولێرێ کریە خودان، دەم هاتیە دەولەمەندێن مە خوە ل سەروبەرێ مەیێ رەوشەنبیری بکەنە خودان، ئێک ئێکە بیت یان چەند دەولەمەندەک بهەڤرا هزرەکێ ل چاپکرنا پەرتووکێن کوردی یان دامەزراندنا وەشانخانەکێ کو ئەو ب خوە سەرمایەیێ وێ دابین بکەن بکەن یان ب هەر رێکەکا ئەو ب باش دزانن، گرنگ ئەوە پشکداریەکێ د بەردەوامبوونا بزاڤا رەوشەنبیریدا بکەن، ئەز نابێژم ئەڤە ژی (صدقە جاریە)یە، بەلێ دێ بێژم ئەڤە سەرفرازیەکا بەردەوامە بۆ وی دەولەمەندی یێ ب ڤی ئەرکێ پیرۆز رابیت.

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

سەروبەر ب ڤی رەنگی برێڤە بچیت سال ل دووڤ سالێ دێ هژمارا پەرتووکێن کرمانجییێن چاپکری بەرەف کێمیێ چیت و نڤیسکار و وەرگێرێن مە ژی دێ ناچاربن دەست ژ نڤیسینێ بەردەن یان ژی ب زمانەکێ دیتر و زاراڤەکێ دیتر بنڤیسن، ئەڤە ژی کارەساتەکە و دڤێت نەهێلین ب سەرێ کاودانێ مەیێ رەوشەنبیری بهێت. لەوما ژی مینا ئەوێن ل هەولێرێ خوە ل هۆنەرمەند محەمەد شێخۆی و پێنجەمین ڤیستیڤالا هەولێرێ کریە خودان، دەم هاتیە دەولەمەندێن مە خوە ل سەروبەرێ مەیێ رەوشەنبیری بکەنە خودان، ئێك ئێکە بیت یان چەند دەولەمەندەك بهەڤرا هزرەکێ ل چاپکرنا پەرتووکێن کوردی یان دامەزراندنا وەشانخانەکێ کو ئەو ب خوە سەرمایەیێ وێ دابین بکەن بکەن یان ب هەر رێکەکا ئەو ب باش دزانن، گرنگ ئەوە پشکداریەکێ د بەردەوامبوونا بزاڤا رەوشەنبیریدا بکەن، ئەز نابێژم ئەڤە ژی (صدقە جاریە)یە بەلێ دێ بێژم ئەڤە سەرفرازیەکا بەردەوامە بۆ وی دەولەمەندی یێ ب ڤی ئەرکێ پیرۆز رابیت.

جارەکا دی ئاریشا ستاندەرکرن یان سەپاندنا دیالێکتەکێ(*)

پشتی کو نووچەیێ (ل زانکۆیا سۆران کرمانجی قەدەغەیە) د هژمار ٣٠٥ێ ڤێ رۆژنامێدا هاتیە بەلاڤکرن، جارەکا دی بابەتێ زمانێ ستاندارد، کیژ دیالێکت هەژیە ببیتە زمانێ ستاداردێ کوردی، دژایەتیا هندەك رەوشەنبیر و ئەکادیمی و بەرپرسێن کرمانجیا ژێری بۆ کرمانجیا ژووری ئازریاڤە و هندەك ژ نڤیسکارێن مە کەتنەڤە ڤێ بگر و ڤەکێشێ و هندەك ژی ژ بەرگریێ بەرەڤ هێرش برنێ چوون، ئەڤە ژی مافەکێ وانێ رەوایە، هەروەك نڤیسکار تەحسین ناڤشکی داخوازا کومکرنا ئیمزایان و خوەنیشادانان دکەت. هێژ کاردانەڤە ل سەر سەرەدەریا زانکۆیا سۆران دگەل کرمانجیا ژووری و خویندکارێن خواندنا بلند یێن ژ بادینان چووینە زانکۆیا سۆران بەردەوامە.

هندی پەیوەندی ب ڤی بابەتیڤە هەی، هەروەك چەندین جارێن دی ئەز هاتیمە دناڤدا و هزر و بۆچوونێن خوە دیارکرین، ڤێ جارێ ژی دێ خوە لێ کەمە خودان و ئەوا من دڤێت بێژم دێ د چەند خالەکاندا بەرچاڤ کەم:

- بەری هەر تشتەکی ئەوا د بابەتێ زمانی و زمانێ ستانداردا ب سەرێ مە کرمانجی ئاخێڤێن بادینان دهێت گونەها مە ب خوەیە، ب تایبەت کەسانێن رەوشەنبیر و نڤیسکار، ل شوونا کومکرنا ئیمزایان و خوەنیشادانان بەرامبەری خەلکەکی دڤێت ڤان ئیمزایان دژی خوە کۆمبکەین و دژی خوە بکەڤینە سەر جادەیان و خوەنیشادانان بکەین..!! گەلۆ چما..؟ دێ بەرسڤێ ب چەند پرسیارەکێن دی

(*) د هژمار ٣٠٩ رۆژا ٢٠١١/١/١١ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

دەم.. ئەرێ مە چ کریە بۆ زمانێ خوە..؟ مە چەند دلسۆژی بۆ هەیە و مە چەند قوربانی بۆ دایە و مە چەند بەرهەڤییا قوربانیدانێ بۆ زمانێ خوە یان دیالێکتا خوە هەیە..؟ و چەند پرسیارێن دی.. ل ڤێرێ دێ هێمە سەر بەرسڤێ و بێژم بەرگری کرن ژ ڤی بابەتی بەری هەر کەسەکی ئەرکێ تەخا رەوشەنبیرانە (ژ رەوشەنبیران ژی نڤیسکار و رۆژنامەڤان و زمانزان و کەسانێن ئەکادیمی) و دەزگەهێن ئەکادیمی و رەوشەنبیریە، ئەڤ ئەرکە ژی خوە سەلماندنە، خوەسەلماندن ژی ئانکو خودانێ ژێرخانەکا رەوشەنبیریا دەولەمەند بی و ب ڤێ دەولەمەندیێ بەرگریێ ژ زمان و دیالێکتا خوە بکەی، ئەڤ دەولەمەندیە ژی ئانکو خودان پەرتووکخانەکا دەولەمەند بی د هەموو وارێن رەوشەنبیریدا، کو ئەڤ پەرتووکخانەیە ژی مە نینە، ئەگەرێ ڤێ نەبوونێ ژی هەر ئەمین، ئەرێ دسالا ٢٠١٠ێدا مە چەند پەرتووکێن وەرگێرای.. چەندێن زانستی.. چەندێن زانستێن دەروونی.. چەند د وارێن تەکنیکیدا.. چەند چەندێن دی ب کرمانجیا ژووری بەلاڤکرینە..؟ ئەوێن هاتینە بەلاڤکرن ژی چەند ژێ هاتینە فروشتن..؟ کو د بەرسڤێدا د بێژم ئەز باوەرم د هەر وارەکی ژ وان واران تەمەت تلێن دەستەکی یان دووان د هندەك واراندا ژی کێمتر مە د ڤێ سالێدا پەرتووکێن نوو چاپکری هەبوون..!! ئەوێن هەین ژی چارێکا وان نەهاتینە فروشتن..!! ئانکو ئەو پەرتووکخانەیا دەولەمەند ئەو ژێرخانا رەوشەنبیریا دەولەمەند کو بوونا خوە پێ بسەلمینین و بەرگریێ پێ بکەین مە نینە، ئەڤە ژی گونەها مە ب خوە و خەمساریا مە ب خوەیە و ژ ئەنجامێ ڤێ خەمساریێ ئەڤەیا ب سەرێ مە دهێت. نڤیسکارێن مە د کێم بەرهەمن، ئەو کتا خودان بەرهەم ژی کەسەك یان ئالیەك نینە خوە ل چاپکرن و بەلاڤکرنا بەرهەمێن وان بکەتە خودان، تاکە وەشانخانا مە دەرگەهێ وی یێ نیڤگرتیە، پرۆژێ وەشانێن یەکێتیا نڤیسەران تاییێ دهۆکێ یێ د تەقە لەڤێدا، تاکە دەزگەهێ مەیێ ئەکادیمی زانکۆیا دهۆکێ (هەردو زانکۆ یێن نەورۆز و زاخۆ هێژ یێن ل دەسپێکێ نە) یە، ئەو ژی دوا تشتی خوە لێ بکەتە خودان زمان و رەوشەنبیریا کوردی یە، پشتی ١٨ سالان ژ سەرهلدانێ هێژ

ڤەكولینێن دەرچوونێ و تێزێن خواندنا بلند ل ڤێ زانكۆیێ ب عەرەبی دهێنە نڤیسین و هێژ ل هندەك كولیژ و پشكێن وێ ب عەرەبی دەرس دهێنە گۆتن، (د ڤی واریدا چالاكیێن سنووردایێن سەنتەرێ ڤەكولینێن كوردی و پاراستنا بەلگەناما یێ سەر ب ڤێ زانكۆیێ ڤە جهێ رێزگرتنێنە).

- نە تنێ نڤیسكار و رەوشەنبیر و ئەكادیمی د ڤی واریدا بەرپرسن بەلكی هەموو جڤاكێ مەیێ بادینان هەریەك د وارێ خوەدا، ل دووڤ جه و شیان و ئاستێ خوەیێ رەوشەنبیری بەرامبەری زمانێ خوە و دیالێكتا خوە د گوناهبارن، كیژ ژ رێكخراوێن مەیێن جڤاكێ مەدەنی و پیشەیی هزر دهندێدا كریە ل دووڤ تایبەتمەندیا خوە خزمەتەكێ بۆ زمانێ خوە پێشكەش بكەت..؟ هەر بۆ نموونە دێ بێژین سەندیكا پارێزەران یان ئەندازیاران چ بزاڤكرینە بۆ ب كوردیكرنا ڤی واری..؟ كو ئەڤرۆ تشتێ هەرە پێدڤی رەوشەنبیریا یاسایی و ئەندزیاریە ب كوردی.

- بەری كێمتر ژ سالەكێ پشتی دیدارەكێ دگەل هێژایێ پارێزگارێ دهۆكێ هێژای دراڤێ پێدڤی بۆ دامەزراندنا دەزگەهەكێ رەوشەنبیری كو گرنگیێ بدەتە زمان و رەوشەنبیریا كوردی ل دەڤەرێ تەرخانكر، بەلێ سەرا هندێ كی بەرپرسێ وی دەزگەهی بیت و كی مەزنێ مالێ بیت و كی وی بەرپرسی بەربژاركەت، هێژ دەزگەهی رۆناهی نە دیتی ژیێ وی ب داوی هات، كەسەكی ژی نە گۆت كی بەرپرسە ژ ڤێ چەندێ...؟!.

- دا بێینە سەر مەزنە بەرپرس و پەرلەمانتارێن مە ل بەغدا و هەولێری ئەوێن ژ خوە نەگرن (كتەكا كێم ژێ نەبیت) د دیدار و جڤین و روونشتنێن خوەدا ب زمانێ دایكا خوە ب پەیڤن، د گەلەك دیدارێن تەلەفزیونیدا پەیامنێر ب كرمانجیا ژووری پرسیار ژێ دكەت ئەو ب دیالێكتەكا دی بەرسڤێ د دەت، ئەرێ ئەڤە خوە ب كێم دیتن نینە..؟ ئەرێ ئەڤە ژ سەنگا كرمانجیا ژووری كێم ناكەت..؟ ئەرێ ئەگەر تو رێزێ ل خوە نەگری خەلكەكێ دی دێ چاوان رێزێ ل تە گریت.

- ل هەموو دەزگەهـ و وەزارەت و سازیێن حزبی و جەماوەری و پیشەیی و جڤاکێ مەدەنی یێن مەرکەزی ل هەولێرێ رێژەیەکا باش ژ خەلکێ بادینان لێ هەنە، ئەرێ ئەڤانا هەر ئێکی ل جهێ خوە ل دووڤ ئاستێ خوە چەند خزمەتا دیالێکتا خوە کریە و چەند وەفاداری بۆ زمانێ وی خەلکی هەبوویە یێن ئەو ب دەنگێن وان و پشتەڤانیا وان گەهشتیە وێرێ..؟

- بێینەڤە دەڤەرا خوە چەند دەولەمەند و سەرمایەدارێن مە رۆلێ خوە د پێشڤەبرنا زمان و رەوشەنبیریا کوردی دا ل دەڤەرێ گێرایە..؟ چەند ژ وان پەرتووکەك یان کۆڤارەك ل سەر کیستێ خوە چاپکریە.. ئەز نابێژم چەند ژ وانا هزر ل دامەزراندنا وەشانخانەکێ ل باژێرێ خوە کریە..؟

- هەرچەندە هێژ ئەم نەبووینە خودانێن کارگەهـ و پیشەسازیان، بەلێ چەند ژوان کارگەهێن کێم و بچووك یێن مە هەین ب کوردی ل سەر بەرهەمێن خوە نڤیسییە..؟ بەرهەمێن پیشەسازی رۆلەك گرنگ د پێشڤەبرنا زمانێ وی وەلاتی دگێرن یێ لێ دهێتە بەرهەمئینان.

- ژ بیرا مە نەچیت هێژ گەلەك رێڤەبەری و فەرمانگەهێن ڤێرێ نڤیسینێن خوە ب عەرەبی یان دیالێکتەکا دی بۆ هەولێرێ د نڤیسن، ب مهانا هندێ یێن وێرێ تێ ناگەهن، بەلێ نابێژنە خوە بۆچی ئەم د دیالێکتا وان بگەهین..؟ ئەرێ کێ گۆتیە خودێ یا ل ناڤچاڤێن مە نڤیسی تنێ ئەم دڤێت ل دووڤ خەلکەکی بچین..؟

- یا هێژ خرابتر د دەمەکیدا کو ئەم ب دروستی فێری کوردی نەبووینە، خواندنگەهێن نوو ڤەکری یێن بیانیان ل وەلاتێ مە زارۆکێن کورد ب زمانێن بیانی پەروەردە دکەن، د سەردەمەکیدا رژێمێن داگیرکەرێن بەغدا ل سەر مە سەپاندبوو ب عەرەبی بخوینین و پەروەردە ببین، ئەڤرۆ ل کوردستانا ئازاد ب نیڤا دلێ خوە ئەمێ رێکێ ل بەرخەلکەکی خوش دکەین زارۆکێن مە ب زمانێن بیانی پەروەردە بکەن..!

ب دەهان نموونە هەنە دبێژنە مە ئەوا ب سەرێ مە دهێت خەتایێن مە ب خوەنە، مە رێك ل بەرخەلکەکی ڤەکرینە وەك وان دڤێت دژایەتیا مە بکەن، لەوما ژی ئەز

داخـوازا کومکرنـا ئیمزایـان و نـە ژی خوەنیشـادانان بەرامبـەری چ زانکـۆ و دەزگـەهـ و کەسان ناکەم، هەرچەندە ئەڤە مافەکێ مـەیێ رەوایـە، بـەلکی ئـەز دبیـنم بـۆ ڤـێ ئاریشا هـەر چـەند هەیڤـەکان جـارەکێ ب رەنگـەکی بـەر سـنگێ مـە دگریـت و ئەگـەر هوسـان بـەردەوام بیـت دێ ئـەنجامێن وێ د خـراپبن ل چارەسـەریەکا یـەکجاری بگـەرییێن، ب بۆچـوونا مـن چارەسـەری ژی ئـەوە یـە بێـژین گـەلی خـەلکێ بادینـان وەرن د وارێ چارەسەرکرنا ئاریشا زمانیدا چاڤ ل باکوورێ کوردستانێ بکەین (هەرچەندە د ڤی واریـدا سەربۆرا مە کەڤنترە و دڤیا وان چاڤ لە کربا) و بێژینە بەرامبەری خوە ئەڤە مـە بریـارا دای دیالێکتا کرمانجیا ژووری زمانێ رەسمی ئەدەبی ستانداردێ کوردییێ دەڤـەرا مەیـە، ل خواندنگەهێ و زانکۆییێ و خوانـدنێن بلنـد، ل دادگـەهێ، فەرمانگـەهێ، لەشـکەرگەهی، ل سازییێن رەوشەنبیری و جڤاکی و پیشـەیی، ل کاروبـارێن بازرگـانی و تـەکنیکی و یـێن دی دا، هـەموو نڤیسـینێن مـە ژ هنـدرێ پارێزگـەهێ بـۆ نـاڤخوە و بـۆ پایتـەختێ و بـۆ هـەر جهەکێ دی بیـت دێ ب کرمانجیـا ژووری بـن، کـورد ل باشـوورێ کوردسـتانێ خـودانێ دو دیالێکتێن سەرەکییە، دێ رێـزێ ل دیـالێکتێ هـەوە وەك یـێ خـوە گـرین، دێ فێربینـێ و زارۆکێن خوە فێرکەینێ، هەر سیاسەتمەدار و پەرلەمانتار و کاربەدەستەکێ دەڤـەرا مـە ژ خوە نەگریت ب دیالیکتێ دەڤەرێ بپەیڤیت ئەو نە ژ مەیە و نە نوونەراتیا مـە دکـەت و نەیێ هەژیـە ژ نها پـاش ژی دەنگـێ خـوە بـدەینێ. ل داویـێ ژی بێژینـە بەرامبـەر گـەلی بران ئەڤە بریارا مەیە، ئێدی نە مە و نـە خـوە، نـە ژی سـەرکردایەتیا سیاسـیا باشـوورێ کوردستانێ ب ڤێ بگرو ڤەکێشێ ڤە مژوول بکەن.

بەری لادانێ، بێژنێ هەوە ئەڤە ژ کیڤە ئینا..!! (*)

سەروبەرێ سیاسی ل باشوورێ کوردستانێ یێ بەرەف ئالوزیێ دچیت، هەموو د وێ باوەرێدانە هندی ئالوزتر بیت،دێ پتر بەرژەوەندی و پاشەرۆژا خەلکێ کوردستانێ کەڤیتە د مەترسیێدا، نەیارێن ناڤخوەیی و دەرڤە یێ ل ڤان رەنگە دەلیڤان دگەرن دا پتر گورزێن خوە داوەشیننە ڤی وەلاتی، هەروەکی مفا ژ روودانێن ١٧ شوباتا چوویی و بەرەف ژوور وەرگرتی ڤیای د وێ دەلیڤێدا گورزێن خوە ل کەرکووکێ داوەشیننە کوردستانیان، بەلێ ب هشیاریا سەرکردایەتیا سیاسیا کوردستانی و بەرهەڤیا هێزێن پێشمەرگەی بۆ هەر پیلانەکا دژی ڤی خەلکی دهێتەگێران، پیلانا کەسانێن شوفینیزم و دژە کورد پووچکرەڤە و باوەریەکا نوو بۆ کەرکووکیان و پاشتر ژی بۆ هەموو کوردستانیان دروستکرەڤە کو سەرکردایەتی و هێزێن پێشمەرگەی د بەرهەڤن هەر پیلانەکا د هێتەگێران هێژ د لاندکێدا ژناڤببەن.

ل ڤێرێ پێویستە مفای ژ هەر سەربۆرەکێ وەربگرین بێژین گەلۆ بۆچی ڤێ ئالوزیێ روودا یان ژی ئەڤ ئالوزیە ئەنجامێن چ بوو..؟ و کی ژێ بەرپرسە..؟ ئەگەر خەلکەك بێژیت خەلکێ نەرازییە و ب درێژیا سالێن چوویی دەستەلاتداریێ چ بۆ ڤی خەلکی نەکریە، ئەز باوەرم ئەڤە نەوەییی یە و خوەیی و بیانی شاهدەییێ بۆ وێ چەندێ ددەن گەلەك هاتیەکرن، وەلاتەکێ رژێما بەعس وێرانکری دەستەلاتداریا

(*) د هژمار ٦٧١ رۆژا ٢٠١١/٤/٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

هەرێمێ سەر ژ نوو ئاڤاكريەڤە و ئینایە رێزا یەك ژ وەلاتێن پێشكەتییێن دەڤەرێ، بەلێ هێشتا پێویستە بێتەكرن. ئەڤە ژی نە منەتەكە بەلكی ئەركەكە و هەر دەستەلاتداریەكا وەلاتپارێز و دلسۆژ ڤی ئەركی بۆ وەلاتێ خوە ئەنجام ددەت و بێی هیچ رەنگەكێ پێداگۆتنێ ئەز دبێژم دەستەلاتداریا كوردستانێ ژی ل ئاستێن بلند و سەركردایەتیێ ژ ڤان رەنگە دەستەلاتداریانە. بەلێ راشكاوانە دێ بێژم نەبوونا دادپەروەریێ و زێدەبوونا رۆژ ل دووڤ رۆژێ یا گەندەلیێ ل جەم هندەك دەستەلاتدارو كاربدەستێن هەرێمێ هەموو ئەڤ دەسكەفتێن سەركردایەتیا سیاسیا هەرێمێ دەستڤەئینایین و هەموو ئەڤ خزمەتگوزارییێن پێشكەشكرین ل بەرچاڤا بەرزەكرن و كرنە قوربانییێن مەرەمێن هندەك كەسانێن ب رێكێن نارەوا جهێ خوە دناڤ دەستەلاتداریێ و بەرپرسیارییێدا كری و ڤان كەسان برەنگەكێ وەسان نە دادپەروەریا جڤاكی دناڤ دامودەزگەهێن هەرێمێدا بەلاڤكریە كو خەلكەك دەنگێ نە رازیبوونێ بلند بكەت، ب رەنگەكێ وەسان تۆڤێ گەندەلیێ د ناڤ جڤاكێ مە دا چاندیە كو خەلكێ خوە ب مافخواری و ستەم لێكری دزانیت بێتە سەرجادێ داخوازا مافێن خوە بكەت. دئەنجامدا خەلكەكێ خوەیی و بیانی ئەوێن ل دەلیڤان دگەرن دربێن خوە ل بەرژەوەندیا گشتییا خەلكێ كوردستانێ بدەن، یان بەردەوامیێ ب هەڤركییێن خوەیێن سیاسی دگەل سەركردایەتیا هەرێمێ بدەن و شكەستنێن خوەیێن سیاسی و دیرۆكی ل ژێر سیبەرا خەلكەكێ خوە ب مافخواری و ستەملێكری دزانیت پنی بكەن و وی ژ ئارمانجێن وی یێن رەوا دووربكەن و بازرگانیێ ب داخوازیێن خەلكی بكەن و ئەو پێ بگەهنە ئارمانجێن خوە. ئەڤە ب خوە ژی رەنگە گەندەلیەكا دی یە، گەندەلی ژی هەر گەندەلیە چ تو مافێن خەلكەكی بخۆی، چ تو بەرێ نەرازیبوونا وی بخۆی.كورت و كرمانجی د ڤێ ئالوزیێدا تنێ گەندەلكار مفادارن چ ئەوێن جهێ خوە دناڤ دەستەلاتیدا كری، چ ئەوێن دژایەتیەكا نەشارستانی دگەل دەستەلاتی دكەن.

خوشــــبەختانە ســـــەرکردایەتیا کوردســــتانی ل بلنـدترین ئاست بـاوەری ب بوونـا گەنـدەلیێ ئینایـە و ژبۆ چارەسەریا ڤێ ئێشێ بریارا گورانکاریان د هەیکەلێ کارگێریێ هەرێمێدا دایە، ئـەوا خـەلك ب هیڤیێ ئـەوە ئەڤ گورانکاریە ژ وان بەرپرسان بگرن یـێن ب لاوازی و نەشارەزاییا خـوە رێ لبـەر گەنـدەلکاران خوشـکرین و یـێن ئـەو ب خـوە دگەنـدەل. لێ وێ چـەندێ ژی ژبـیر نەکـەین لادانـا وان ژ جهێن وان نـەتنێ بەسـە. بـەلکێ پێدڤیـە بـەری خـاترا خـوە ژ کورسـیکێن خـوە بخـوازن بێـژینێ تـە ئەڤـە ژکیڤـە ئینـا، بـەری تـو ڤـی ئـەرکی وەرگری تە چ هەبوو، ئەڤا تە نها هـەی ب رێکێن رەوا هاتیە یان نەو..؟؟ هەردەسکەفتەکێ نـە ب رێکێن رەوا هاتی ژێ بسـتینن و هـەر پلەیـەکا فەرمانبـەریێ ژی یـا نە ب مافێ خوە و سالێن خزمەتێ و باوەرناما دروست گەهشـتیێ ژێ بسـتینن و بزڤریننەڤـە وێ پلـەیێ یـا بەری ببیتە بەرپرس هەی دگەل هژمارکرنا ڤان سالێن خزمەتێ..!!وی دەمی دێ دلێ خەلکی مە تـەنا بیت دێ بێـژن بـەلێ مـە سـەرکردایەتیەك هەیـە بـەرەڤانیێ ژ مــافێن مــە دکەت،نــەکو بێژنــە گەنــدەکاران هــوون بخێربچن و ئەوا هەوە بری عافیەت بیت.

ئەوا من دڤێت بێژم

بەری لادانێ، بێژنێ هەوە ئەڤە ژ کیڤە ئینا..!!

موسەدەق تۆڤی

سەروبەرێ سیاسی ل باشوورێ کوردستانێ یێ بەر ب ئالوزیێ دچیت، هەموو د وێ باوەرێ دانە هندی ئالوزتر بیت، دێ پتر بەرژەوەندی و پاشەروژا خەلکێ کوردستانێ کەڤیتە د مەترسیێ دا، نەیارێن ناڤخویی و دەرڤە یێ ل ڤان رەنگە دەلیڤان دگەرن دا پتر گورزێن خوە داوەشیننە ڤی وەلاتی، هەروەکی مفا ژ روودانێن ١٧ شوباتا چوویی و بەر ب ژوور وەرگرتی ڤیای د وێ دەلیڤێ دا گورزێن خوە ل کەرکووکێ داوەشیننە کوردستانیان، بەلێ ب هشیاریا سەرکردایەتیا سیاسیا کوردستانی و بەرهەڤیا هێزێن پێشمەرگەی بۆ هەر پیلانەکا دژی ڤی خەلکی دهێتە گێران، پیلانا کەسانێن شوفینیزم و دژە کورد پووچکرەڤە و باوەریەکا نوو بۆ کەرکووکیان و پاشتر ژی بۆ هەموو کوردستانیان دروستکرەڤە کو سەرکردایەتی و هێزێن پێشمەرگەی د بەرهەڤن هەر پیلانەکا د هێتە گێران هێژ د لاندکێ دا ژناڤبەن.

ل ڤێرێ پێدڤیە مفای ژ هەر سەربۆرەکێ وەربگرین بێژین گەلو بۆچی ڤێ ئالوزیێ روودا یان ژی ئەڤ ئالوزیە ئەنجامێن چ بوون..؟ و کی ژێ بەرپرسە..؟ هەکە خەلکەک بێژیت خەلکێ نەرازیبە و ب درێژیا سالێن چوویی دەستهەلاتداریێ چ بۆ ڤی خەلکی نەکریە، ئەز باوەرم ئەڤە نەوەیبی یە و خوەیی و بیانی شاهدەیێ بۆ وێ چەندێ ددەن گەلەک هاتیەکرن، وەلاتەکێ رژێما بەعس وێرانکری دەستەلاتداریا هەرێمێ سەر ژ نوو ئاڤاکریەڤە و ئینایە رێزا یەک ژ وەلاتێن پێشکەفتیێن دەڤەرێ، بەلێ هێشتا پێویستە بهێتەکرن. ئەڤە ژی نە منەتەکە بەلکی ئەرکەکە و هەر دەستەلاتداریەکا وەلاتپارێز و دلسۆز ڤی ئەرکی بۆ وەلاتێ خوە ئەنجامددەت و بێی هیچ رەنگەکێ پێداگۆتنێ، ئەز دبێژم دەستەلاتداریا کوردستانێ ژی ل ئاستێن بلند و سەرکردایەتیێ ژ ڤان رەنگە دەستەلاتداریانە. بەلێ راشکاوانە دێ بێژم نەبوونا دادپەروەریێ و زێدەبوونا روژ ل دووڤ روژێ یا گەندەلیێ ل جەم هندەک دەستەلاتدار و کاربدەستێن هەرێمێ هەموو ئەڤ دەسکەفتێن سەرکردایەتیا سیاسیا هەرێمێ دەستڤەئینان و هەموو ئەڤ خزمەتگوزاریێن پێشکەشکرین ل بەرچاڤا بەرزەکرن و کرنە قوربانیێن مەرەمێن هندەک کەسانێن ب رێکێن نارەوا جهێ خوە دناڤ دەستەلاتداریێ و بەرپرسیاریێ دا کری و ڤان کەسان ب رەنگەکێ وەسان نە دادپەروەریا جڤاکی دناڤ دام و دەزگەهێن هەرێمێ دا بەلاڤکریە کو خەلکەک دەنگێ نە رازیبوونێ بلند بکەت، ب رەنگەکێ وەسان تۆڤێ گەندەلیێ د ناڤ جڤاکێ مە دا چاندیە کو خەلکێ خوە ب مافخواری و ستەم لێکری دزانیت بهێتە سەر جادێ داخوازا مافێن خوە بکەت. د ئەنجام دا خەلکەکێ خوەیی و بیانی ئەوێن ل دەلیڤان دگەرن درێێن خوە ل بەرژەوەندیا گشتی یا خەلکێ کوردستانێ بدەن، یان بەردەوامیێ ب هەڤرکیێن خوەیێن سیاسی د گەل سەرکردایەتیا هەرێمێ بدەن و شکەستنێن خوەیێن سیاسی و دیرۆکی ل ژێر سیبەرا خەلکەکێ خوە ب مافخواری و ستەملێکری دزانیت پێ بکەن و وێ ژ ئارمانجێن وێ یێن رەوا دووربکەن و بازرگانیێ ب داخوازێن خەلکی بکەن و ئەو پێ بگەهنە ئارمانجێن خوە. ئەڤە ب خوە ژی رەنگە گەندەلیەکا دی یە، گەندەلی ژی هەر گەندەلیە چ تو مافێن خەلکەکی بخوی، چ تو بەرێ نەرازیبوونا وی بخوی. کورت و کرمانجی د ڤێ ئالوزیێ دا تنێ گەندەلکار مفادارن چ ئەوێن جهێ خوە دناڤ دەستەلاتێ دا کری، چ ئەوێن دژایەتیەکا نەشارستانی د گەل دەستەلاتی دکەن.

خوشبەختانە سەرکردایەتیا کوردستانی ل بلندترین ئاست باوەری ب بوونا گەندەلیێ ئینایە و ژبۆ چارەسەریا ڤێ ئێشێ بریارا گورانکاریان د هەیکەلێ کارگێریێ هەرێمێ دا دایە، ئەوا خەلک ب هیڤیێ ئەوە ئەڤ گورانکاریە ژ وان بەرپرسان بگرن یێن ب لاوازی و نەشارەزاییا خوە رێ ل بەر گەندەلکاران خوشکرین و یێن ئەو ب خوە د گەندەل. لێ وێ چەندێ ژی ژبیر نەکەین لادانا وان ژ جهێن وان نە تنێ بەسە. بەلکێ پێدڤیە بەری خاترا خوە ژ کورسیکێن خوە بخوازن بێژینێ تە ئەڤە ژکیڤە ئینا، بەری تو ڤی ئەرکی وەرگری تە چ هەبوو، ئەڤا تە نها هەی ب رێکێن رەوا هاتیە یان نە..؟؟ هەردەسکەفتەکێ نە ب رێکێن رەوا هاتی ژێ بستینن و هەر پلەیەکا فەرمانبەریێ ژی یا نە ب مافێ خوە و سالێن خزمەتێ و باوەرناما دروست گەهشتیێ ژێ بستینن و بزڤریننەڤە وێ پلەیێ یا بەری ببیتە بەرپرس هەی د گەل هژمارکرنا ڤان سالێن خزمەتێ..!! وی دەمی دێ دلێ خەلکی مە تەنا بیت دێ بێژن بەلێ مە سەرکردایەتیەک هەیە بەرەڤانیێ ژ مافێن مە دکەت، نەکو بێژنە گەندەلکاران هوون بخێربچن و ئەوا هەوە بری عافیەت بیت.

Musediqtovi@yahoo.com

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

ئێدی ئەز نە دەنگی ددەم و نە پشکدارێی د هەلبژارتنان‌دا دکەم(*)

ل رۆژا ٥ێ ڤێ مەهێ (نیسانا ٢٠١١ێ) سەرێن هەرسێ ئالیێن خوە ب بەرهەلستکار (ئۆپۆزیسیۆن) ل گردەکەی بزوتنەوەی گۆڕان ل سلێمانیێ کومبوون و هەر وەك راگەهاندی پشتی دانوستاندنان ل دور سەروبەرێ کوردستانێ بریارا خوەیا داویێ دا کو دڤێت حکومەتا هەرێما کوردستانێ بێتە هەلوەشاندن. ئەڤ بریارە یا پێشبینی کری بوو، ژ بەرکو بەری وێ ب دوسێ رۆژان روویێ دووێ یێ ڤان ئالیێن خوە ب بەرهەلستکارێن حکومەتا هەرێمێ دزانن ئەنجومەنی کاتی بەردەرکی سەرای سلێمانی وان ژی بریارا خوە یا داویێ ب دەستلەکارکێشانەوەی سەرۆکایەتی هەرێم و ئەنجومەنی وەزیران و هەڵوەشاندنەوەی پەرلەمانی کوردستان دابوو. ئەڤە ژی هەمان داخوازا بزوتنەوەی گۆڕان یا ٢٩کانوونا دووێ بوو دەمێ داخوازا هەلوەشاندنا حکومەت و پەرلەمانی کری، ئانکو هەمان بریارا وێ رۆژێ ل گردەکە هاتیەدان.

ل ڤێرێ سەرۆکاتی و حکومەتا هەرێمێ چاوان سەرەدەریێ دگەل ڤێ دوا بریارا گردەکە و ئەوێن خوە ب گردەکەوە هەلاویستی دکەن نە بابەتێ مەیە و ئەم ب هیڤینە و ئەز باوەرم پرانیا خەلکێ کوردستانێ ژی ب وێ هیڤیێ نە، هندی دشیاندا بیت وەسان سەرەدەری دگەلدا بێتە کرن کو بەرژەوەندیا تەباییا خەلکێ کوردستانێ و پاشەرۆژا دەسکەفتێن وی بێتە پاراستن، ژبەرکو ئەگەر ل دووڤ بەرنامێ ئالیێن بەرهەلستکار بیتن دێ تەر و هشکێن کوردستانێ پێکڤە سوژن و بەرژەوەندیا تەباییا ڤی خەلکی کەنە قوربانی مەرەمێن خوە.

(*) د هژمار ٦٧٦ رۆژا ٢٠١١/٤/١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

بەلێ ئەوا مە دڤێت ل ڤێرێ بێژین ئەگەر گۆڕان و هەڤپەیمانێن خوەیێن ئیسلامی کو خودانێن کێمتر ژ سێکا دەنگێن خەلکێ هەرێما کوردستانێنە رێزێ ل پتر ژ دوسێکێن دەنگێن ڤی خەلکی نەگرن و دڤێت خوە و را و بۆچوونێن خوە ل سەر مە هەموویان بسەپینن، ئەڤە پێدڤیە سەرۆکاتیا هەرێمێ کو باوەریا پتر ژ ٧٠٪ خەلکێ هەرێمێ وەرگرتیە و حکومەتا هەرێمێ کو پتر ژ دوسێکێن ڤی خەلکی باوەری پێدایە رێزی ل رایا ڤی خەلکی کو پرانیا وەلاتیێن هەرێمی پێك دئینن بگرن و هەروەك بەری نها ژی رێز ل ڤی خەلکی گرتی و ئەو حکومەتا ب باوەریا پرانیا ڤی خەلکی هاتیە دامەزراندن هەر ڤێ پرانیێ و نوونەرێن وێ ل پەرلەمانێ کوردستانێ مافێ هەلوەشاندن یان گورانکاریێ یان هەموارکرنێ د ڤێ حکومەتێدا هەیە و هەر ڤێ پرانیێ ژی مافێ هەلوەشاندنا پەرلەمانێ کوردستانێ هەیە، ئەڤە ژی سیستەمەکێ جێگیرە ل هەموو جیهانا دیموکراسی پرانی دەسەلاتداریێ دکەت و شەرعیەتا خوە ژی ژ دەنگێن پرانیا خەلکی وەردگریت. سەرۆکاتی و حکومەت و پەرلەمانێ کوردستانێ هند ماف هەیە ل دووڤ دەنگێ بەرهەلستکاریێ یان خوەنیشادەرێن بەردەرکی سەرا و هندە جهێن دی بچن هندی بەرژەوەندیا تەبایا ڤی خەلکی بخوازیت نەك بەرژەوەندیا هندەك ئالیان کو دڤێت بناڤێ بەرهەلستکاریێ بگەهنە دەستەلاتی. نە گردەکە نە ژی بەردەرکی سەرا نە ژی ئەوێن ل پشت وان ماف هەیە خوە ل سەر پرانیا ڤی خەلکی بسەپینن ب

ئەوا من دڤێت بێژم

ئێدی ئەز نە دەنگی ددەم و نە پشکدارێی د هەلبژارتنان دا دکەم

موسەدەق تۆڤی

ل رۆژا ٥ێ ڤێ مەهێ سەرێن هەرسێ ئالیێن خوە ب بەرهەلستکار (ئۆپوزیسیۆن) ل گردەکەی بزوتنەوەی گۆران ل سلێمانیێ کومبوون و هەر وەک راگەهاندی پشتی دان و ستاندنان ل دور سەروبەرێ کوردستانێ بریارا خوەیا داوییێ دا کو دڤێت حکوومەتا هەرێما کوردستانێ بهێتە هەلوەشاندن. ئەڤ بریارە یا پێشبینی کری بوو، ژ بەرکو بەری وێ ب دو سێ رۆژان روویێ دووێ یێ ڤان ئالیێن خوە ب بەرهەلستکارێن حکوومەتا هەرێمێ دزانن ئەنجوومەنی کاتی بەردەرکی سەرای سلێمانی وان ژی بریارا خوە یا داوییێ ب دەستلەکارکێشانەوەی سەرۆکایەتی هەرێم و ئەنجوومەنی وەزیران و هەلوەشاندنەوەی پەرلەمانی کوردستان داپوو. ئەڤە ژی هەمان داخوازا بزوتنەوەی گۆران یا ٢٩کانوونا دووێ بوو دەمێ داخوازا هەلوەشاندنا حکوومەت و پەرلەمانی کری، ئانکو هەمان بریارا وێ رۆژێ ل گردەکە هاتیەدان.

ل ڤێرێ سەرۆکایەتی و حکوومەتا هەرێمێ چاوان سەرەدەریێ د گەل ڤێ دوا بریارا گردەکە و ئەوێن خوە ب گردەکەوە هەلاویستی دکەن نە بابەتێ مەیە و ئەم ب هیڤینە و ئەز باوەرم پرانیا خەلکێ کوردستانێ ژی ب وێ هیڤیێ نە، هندی د شیان دا بیت وەسان سەرەدەری د گەل دا بهێتە کرن کو بەرژەوەندیا تەبایا خەلکێ کوردستانێ و پاشەرۆژا دەسکەفتێن وی بهێتە پاراستن، ژبەرکو هەکە ل دووڤ بەرنامێ ئالیێن بەرهەلستکار بیتن دێ ئەر و هشکێن کوردستانێ پێکڤە سوژن و بەرژەوەندیا تەبایا ڤی خەلکی کەنە قوربانی مەرەمێن خوە.

بەلێ ئەوا مە دڤێت ل ڤێرێ بێژین هەکە گۆران و هەڤپەیمانێن خوەیێن ئیسلامی کو خودانێن کێمتر ژ سێکا دەنگێن خەلکێ هەرێما کوردستانێ نە رێزێ ل پتر ژ دوسێکێن دەنگێن ڤی خەلکی نەگرن و دڤێت خوە و راو بۆچوونێن خوە ل سەر مە هەموویان بسەپینن، ئەڤە پێدڤیە سەرۆکاتیا هەرێمێ کو باوەریا پتر ژ ٧٠٪ خەلکێ هەرێمێ وەرگرتیە و حکوومەتا هەرێمێ کو پتر ژ دوسێکێن ڤی خەلکی باوەری پێدایە رێزی ل رایا ڤی خەلکی کو پرانیا وەلاتیێن هەرێمی پێکدئینن بگرن و هەروەک بەری نها ژی رێز ل ڤی خەلکی گرتی و ئەو حکوومەتا ب باوەریا پرانیا ڤی خەلکی هاتیە دامەزراندن هەر ڤێ پرانیێ و نوونەرێن وێ ل پەرلەمانێ کوردستانێ مافێ هەلوەشاندن یان گورانکاریێ یان هەموارکرنێ د ڤێ حکوومەتێ دا هەیە و هەر ڤێ پرانیێ ژی مافێ هەلوەشاندنا پەرلەمانێ کوردستانێ هەیە، ئەڤە ژی سیستەمەکێ جێگیرە ل هەموو جیهانا دیموکراسی پرانی دەسەلاتداریێ دکەت و شەرعیەتا خوە ژی ژ دەنگێن پرانیا خەلکی وەردگریت. سەرۆکایەتی و حکوومەت و پەرلەمانێ کوردستانێ هند ماف هەیە ل دووڤ دەنگێ بەرهەلستکاریێ یان خوەنیشادەرێن بەردەرکی سەرا و هندە جهێن دی بچن هندی بەرژەوەندیا تەبایا ڤی خەلکی بخوازیت نەک بەرژەوەندیا هندەک ئالیان کو دڤێت بناڤێ بەرهەلستکاریێ بگەهنە دەستەلاتی. نە گردەکە نە ژی بەردەرکی سەرا نە ژی ئەوێن ل پشت وان ماف هەیە خوە ل سەر پرانیا ڤی خەلکی ب سەپینن ب کوتەکی و بەردبارانکرنی و کوشتنا پۆلیسان دەستەلاتێ بگرنە دەست ئەو دەستەلاتێ ب رێکا سندوقێن دەنگدانێ نەگرتیە دەست.

ل ڤێرێ پێدڤیە ئەو ژی بهێتە گۆتن هەکە بەروڤاژی باوەریا پرانیا خەلکی سەرەدەری هاتەکرن یان گۆران و هەڤپەیمانێن خوە شیان بۆچوونا خوە ل سەر یا پرانیا ڤی خەلکی ب سەپینن و هەروەکی وان ڤیای حکوومەتا هەرێمێ هاتە هەلوەشاندن، ئەڤە دێ دو دیاردەیێن پر مەترسی ل کوردستانێ هێنە پێش، ژ لایەکی ڤە ئەو ب هەلوەشاندنا حکوومەتا هەرێمێ رازی نابن هەروەکی د بەیانا ئەنجوومەنی کاتی بەردەرکی سەرا دا دیارە وان داخوازا کری دڤێت سەرۆکایەتی هەریم دەست لەکار بکێشێتەوە و پەرلەمانی کوردستان هەلوەشێتەوە ئەڤە ژی نە تنێ هەرێمی بەلکی دێ سەرانسەری ئەڤا هەی ل کوردستانێ هەلوەشینیتەڤە و چارەنڤیسێ خەلکێ مە دەتە دەست کەسانێن ل بەردەرکی سەرا جیهادێ رادگەهینن دڤێت ل شوونا کوردستانا بەر ب دیموکراسیێ دچیت چاڤەرێی ئەفغانستانەکا ئالیبانان بین، ژ لایەکێ دی ڤە هەلوەشاندنا حکوومەتا هەرێمێ ل دووڤ داخوازا وان رێزنەگرتنە ل دەنگێن پرانیا خەلکی و ئێدی خەلکی باوەری ب هەلبژارتنان و کریارا دیموکراسی نامینیت و دێ بیتە دیاردە هەر دەمێ هندەکان ڤیا دێ ب بەردبارانێ یان هەر رەنگەکێ دی یێ پیلانان ئەنجامێن هەلبژارتنان وەک وان دڤێت گوهرن، د ئەنجام دا ئێدی خەلک یێ بەرهەڤ نینە پشکداریێ د هەلبژارتنان دا بکەت و دەنگێن وی ب هەروە بچن. هەکە وەک گوران بیت ئێدی ئەز ژی نە دەنگی ددەم و نە ژی پشکدارێی د هەلبژارتنان دا دکەم.

musediqtovi@yahoo.com

کوتەکی و بەردبارنکرنی و کوشتنا پولیسان دەستەلاتی بگرنە دەست ئەو دەستەلاتێ ب رێکا سندوقێن دەنگدانێ نەگرتیە دەست.

ل ڤێرێ پێویستە ئەو ژی بێتە گۆتن ئەگەر بەروڤاژی باوەریا پرانیا خەلکی سەرەدەری هاتەکرن یان گۆڕان و هەڤپەیمانێن خوە شیان بۆچوونا خوە ل سەر یا پرانیا ڤی خەلکی بسەپینن و هەروەکی وان ڤیای حکومەتا هەرێمێ هاتە هەلوەشاندن، ئەڤە دێ دو دیاردەیێن پڕ مەترسی ل کوردستانێ هێنە پێش، ژ لایەکیڤە ئەو ب هەلوەشاندنا حکومەتا هەرێمێ رازی نابن هەروەکی د بەیانا ئەنجومەنی کاتی بەردەرکی سەرادا دیارە وان داخوازا کری دڤێت سەرۆکایەتی هەریم دەست لەکار بکێشێتەوە و پەرلەمانی کوردستان هەلوەشێتەوە ئەڤە ژی نە تنێ هەرێمی بەلکی دێ سەرانسەری ئەڤا هەی ل کوردستانێ هەلوەشینیتەڤە چارەنڤیسێ خەلکێ مە دەتە دەست کەسانێن ل بەردەرکی سەرا جیهادێ رادگەهینن دڤێت ل شوونا کوردستانا بەرەف دیموکراسیێ دچیت چاڤەرێی ئەفغانستانەکا تالیبانان بین، ژ لایەکێ دیڤە هەلوەشاندنا حکومەتا هەرێمێ ل دووڤ داخوازا وان رێزنەگرتنە ل دەنگێن پرانیا خەلکی و ئێدی خەلکی باوەری ب هەلبژارتنان و کریارا دیموکراسی نامینیت دێ بیتە دیاردە هەردەمێ هندەکان ڤیا دێ ب بەردبارانێ یان هەر رەنگەکێ دی یێ پیلانان ئەنجامێن هەلبژارتنان وەك وان دڤێت گوهرن، د ئەنجامدا ئێدی خەلك یێ بەرهەڤ نینە پشکداریێ د هەلبژارتناندا بکەت دەنگێن وی ب هەروە بچن. ئەگەر وەك گوڕان بیت ئێدی ئەز ژی نە دەنگی ددەم و نە ژی پشکدارێی د هەلبژارتناندا دکەم.

لەشكەرێ تركيا ل سيريێ چ دكەت...؟؟ [*]

دەمێ من مانشێتێ (لەشكەرێ تركيا ل سيريێ ترس بۆ خەلكێ پەيداكر) ل بەرپەرێ پێنجێ هژمار ٦٧٨ رۆژا ٢٠١١/٤/١٢ێ ڤێ رۆژنامێ خواندی، ئەگەر ئەز خەلكێ دەڤەرێ نەبامە دا بێژم دبيت سيريێ دەڤەرەكا چيايی يا ئاسێ بيت ل چيايێ جودی يان ئاگری يان ژی چيايێن دەڤەرا هەكاريان يان چيايێ تورۆس كو حكومەتا تركيا مافی بدەتە خوە ل ڤان جهان مانورێن لەشكەری بكەت. بەلێ دراستيدا سيريێ كۆمەلگەهەكا قەزا ئامێدیێ يە، پشكەكە ژ ئاخا هەرێما كوردستانی و حكومەتا تركيا ژی پشتی چەندين سالێن ركمانێ و دژايەتيێ دگەل ڤێ هەرێمێ، د ڤان سالێن داويێدا گەهشتيە وێ باوەريێ كو وەك كيانەكێ سەربەخوە و خوەدی دەستەلات و باوەرپێكری ژ ئاليێ دەستووریێ دەولەتا عيراقێ و ناڤەندێن سياسيێن جيهانيڤە سەرەدەريێ دگەلدا بكەت و هەموو رەنگە پەيوەنديێن سياسی ئابووری و رەوشەنبيری دگەلدا گرێدەت، ئەڤ پەيوەنديە ژی د بەرژەوەنديا خەلكێ تركيا و باشوورێ كوردستانێ نە و خەلكێ مە بگەرمی پێشوازی ل ڤان پەيوەنديان كريە.

بەلێ چ رەنگێن پەيوەنديێن لەشكەری د ناڤبەرا ڤان دو وەلاتاندا نينن رێكێ بدەنە ڤەمانا لەشكەر يان ميتا تركيا ل سيريێ يان دەڤەرێن ديترێن باشوورێ كوردستانێ كريارێن لەشكەری ئەنجام بدەن، چ رەنگە تێكەلی و پەيماننامێن لەشكەری د ناڤبەرا هەردو ئاليان‌دا نينن كو ئاليەك مانورێن لەشكەری ل سەر ئاخا ئاليێ دن بكەت، ئەڤ رەنگە پەيوەنديە ژی نە د دەستەلاتێ حكومەتا هەرێمێ دانە و نە ژی حكومەتا

[*] د هژمار ٦٨١ رۆژا ٢٠١١/٤/١٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيە بەلاڤكرن

فیدرالا عیراقیَ ب ڤیَ چەندیَ رازییە. ئەگەر پرسیار بێتەکرن گەلوٚ ئەڤ لەشکەریَ ترکیا چاوان و بوٚ چی هاتە هەرێمیَ و دەولەتا ترکیا چ ئارمانج ب مانا وانا هەنە..؟ هەروەك دیار د سەردەمەکیَ نە ئاساییدا ئەڤ لەشکەرە هاتە هەرێما کوردستانیَ، دەمیَ هاتی ژی نە خەلکیَ هەرێمیَ و دبیت نە سەرکردێن هەرێمیَ و نە ژی حکومەتا عیراقیَ یا وی چاخی ب هاتنا وی رازی بووینە. ئەگەر وی سەردەمی رەنگە پاکانەك (موبەرەرەك) بوٚ هاتنا ڤی لەشکەری هەبیت، ئەڤە نە نها بەلکی چەندین سالە ئەو پاکانەیە نە مایە و بوونا ڤی لەشکەری ل ڤی وەلاتی نە تنیَ تشتەکیَ زێدەیە بەلکی کەسەك نینە ژ ڤی خەلکی ب ڤەمانا وی لەشکەری رازی بیت. د هەمان دەمدا ئەز باوەرم ئەو ئارمانجێن دەولەتا ترکیا بوٚ ڤیَ لەشکەر کێشییَ بوٚ ناڤ سنووریَ هەرێمیَ دەسنیشانکرین و نەخشە بوٚ دارێتی بجە نەهاتینە و بجە ژی ناهێن و هەردەمیَ ئەڤ لەشکەرە بارەگا و سەربازگەهێن خوە ل جهەکی دەرڤەی دەڤەرێن ئاکنجی بوونا خەلکیَ مەدەنی دانیت وەك نها ل سیرییَ و هندەك جهێن دی هەی دیَ بیتە قوربانی و دیَ باجا ڤەمانا خوە یا ب کوتەکی ل سەر ئاخا وەلاتەکیَ دی دەت.

کورت و کرمانجی ب هزاران وەلاتیێن مەدەنیێن ترکیا ل هەرێما کوردستانیَ هەنە و د چەندین وارانـدا کو مفاییَ هەردو ئالیان تێدا هەیە کار دکەن و خەلکیَ مە ژی ب بوونا وان دلخوشە و پێشوازییَ ل وان دکەت و وەك مێڤانێن خوشتڤی و هەژی رێز لێگرتنیَ

ئەوا من دڤێت بێژم

لەشکریَ تورکیا ل سیرییَ چ دکەت...؟؟

موسەدەق توڤی

دەمیَ من مانشێتیَ (لەشکەریَ تورکیا ل سیرییَ ترس بوٚ خەلکیَ پەیداکر) ل بەریەریَ پێنجیَ هژمار ٦٧٨ روژا ٢٠١١/٤/١٢یَ ڤیَ روژناما خواندی، هەکە ئەز خەلکیَ دەڤەریَ نەبامە دا بێژم دبیت سیرییَ دەڤەرەکا چیایی یا ئاسیَ بیت ل چیاییَ جودی یان ئاگری یان ژی چیاییَن دەڤەرا هەکاریان یان چیاییَ توروٚس کو حکوومەتا تورکیا مافی بدەتە خوٚ ل ڤان جهان مانورێن لەشکەری بکەت. بەلیَ د راستی دا سیرییَ کوٚمەلگەهەکا قەزا ئامێدییَ یە، پشکەکە ژ ئاخا هەرێما کوردستانی و حکوومەتا تورکیا ژی پشتی چەندین سالێن رکمانیَ و دژایەتییَ دگەل ڤیَ هەرێمیَ، د ڤان سالێن داوییَ دا گەهشتیە ویَ باوەرییَ کو وەک کیانەکیَ سەربەخوٚ و خوەدی دەستهەلات و باوەرپێکری ژ ئالییَ دەستووریَ دەولەتا عیراقیَ و ئاڤەندێن سیاسیێن جیهانی ڤە سەرەدەرییَ د گەل دا بکەت و هەموو رەنگە پەیوەندیێن سیاسی ئابووری و رەوشەنبیری د گەل دا گریدەت، ئەڤ پەیوەندیە ژی د بەرژەوەندیا خەلکیَ تورکیا و باشووریَ کوردستانیَ نە و خەلکیَ مە ب گەرمی پێشوازی ل ڤان پەیوەندیان کریە.

بەلیَ چ رەنگێن پەیوەندیێن لەشکەری د ناڤبەرا ڤان دو وەلاتان دا نینن رێکیَ بدەنە ڤەمانا لەشکەر یان مێتا تورکیا ل سیرییَ یان دەڤەرێن دیترێن باشووریَ کوردستانیَ کریارێن لەشکەری ئەنجام بدەن، چ رەنگە تێکەلی و پەیماننامێن لەشکەری د ناڤبەرا هەردو ئالیان دا نینن کو ئالیەک مانورێن لەشکەری ل سەر ئاخا ئالییَ دن بکەت، ئەڤ رەنگە پەیوەندیە ژی نە د دەستهەلاتیَ حکوومەتا هەرێمیَ دانە و نە ژی حکوومەتا فیدرالا عیراقیَ ب ڤیَ چەندیَ رازیە. هەکە پرسیار بێتەکرن گەلوٚ ئەڤ لەشکەریَ تورکیا چاوان و بوٚچی هاتە هەرێمیَ و دەولەتا تورکیا چ ئارمانج ب مانا وانا هەنە..؟ هەروەک دیار د سەردەمەکیَ نە ئاسایی دا ئەڤ لەشکەرە هاتە هەرێما کوردستانیَ، دەمیَ هاتی ژی نە خەلکیَ هەرێمیَ و دبیت نە سەرکردێن هەرێمیَ و نە ژی حکوومەتا عیراقیَ یا وی چاخی ب هاتنا وی رازی بووینە. هەکە وی سەردەمی رەنگە پاکانەک (موبەرەرەک) بوٚ هاتنا ڤی لەشکەری هەبیت، ئەڤە نە نها بەلکی چەندین سالە ئەو پاکانەیە نە مایە و بوونا ڤی لەشکەری ل ڤی وەلاتی نە تنیَ تشتەکیَ زێدەیە بەلکی کەسەک نینە ژ ڤی خەلکی ب ڤەمانا وی لەشکەری رازی بیت. د هەمان دەم دا ئەز ب باوەرم ئەو ئارمانجێن دەولەتا تورکیا بوٚ ڤیَ لەشکەر کێشییَ بوٚ ناڤ سنووریَ هەرێمیَ دەسنیشانکرین و نەخشە بوٚ دارێتی بجە نەهاتینە و بجە ژی ناهێن و هەردەمیَ ئەڤ لەشکەرە بارەگا و سەربازگەهێن خوٚ ل جهەکی دەرڤەی دەڤەرێن ئاکنجیبوونا خەلکیَ مەدەنی دانیت وەک نها ل سیرییَ و هندەک جهێن دی هەی دیَ بیتە قوربانی و دیَ باجا ڤەمانا خوٚ یا ب کوتەکی ل سەر ئاخا وەلاتەکیَ دی دەت.

کورت و کرمانجی ب هزاران وەلاتیێن مەدەنیێن تورکیا ل هەرێما کوردستانیَ هەنە و د چەندین واران دا کو مفاییَ هەردو ئالیان تێدا هەیە کار دکەن و خەلکیَ مە ژی ب بوونا وان دلخوشە و پێشوازییَ ل وان دکەت و وەک مێڤانێن خوشتڤی و هەژی رێز لێگرتنیَ سەرەدەرییَ د گەل وان دکەت. بەلیَ بوونا چەند یەکەیێن لەشکەریَ تورکیا ل هندەک جهێن باشووریَ کوردستانیَ نە بەس مێڤانێن هەستی گرانن بەلکی خەلکیَ مە ب چاڤیَ هێزەکا بیانی و لەشکەرەکیَ داگیرکەر بەریَ خوٚ دەدەتیَ و هندی روژەکا زێدەتر ئەڤ لەشکەرە ل ڤی جهی بمینیت دیَ زێدەتر ل بەر چاڤێن ڤی خەلکی رەشتر بیت و دوور ناهێتە دیتن ئەنجامێن ڤیَ (ل بەر چاڤ رەشبوونیَ) ژی بوٚ هەردو ئالیان ب نەرێنی بزڤریتەڤە.

ل داوییَ دیَ بێژم دەم هاتیە حکوومەتا هەرێما کوردستانیَ ب هەڤکاری د گەل حکوومەتا فیدرالا عیراقیَ ب رێکێن د بەرژەوەندیا هەردو ئالیان دابن داوییَ ب بوونا لەشکەریَ تورکیا ل سەر ئاخا باشووریَ کوردستانیَ بینیت، دا ئەو ژی وەک هندەک پرسگرێکێن دیتر یێن د سەردەمێن نە ئاسایی دا ل هەرێمیَ دروستبووین و نها بووینە ئاریشە بوٚ حکوومەتا هەرێمی نەبیتە کەرەستەکیَ خاڤ د دەستێن خەلکەکی دا دژایەتیا دەستەلاتداریا هەرێمیَ پیَ بکەن.

Musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

سەرەدەریێ دگەل وان دکەت. بەلێ بوونا چەند یەکەیێن لەشکەرێ ترکیا ل هندەك جهێن باشوورێ کوردستانێ نە بەس مێڤانێن هەستی گرانن بەلکی خەلکێ مە ب چاڤێ هێزەکا بیانی و لەشکەرەکێ داگیرکەر بەرێ خوە ددەتێ و هندی رۆژەکا زێدەتر ئەڤ لەشکەرە ل ڤی جهی بمینیت دێ زێدەتر ل بەر چاڤێن ڤی خەلکی رەشتر بیت و دوور ناهێتە دیتن ئەنجامێن ڤێ (ل بەر چاڤ رەشبوونێ) ژی بۆ هەردو ئالیان ب نەرێنی بزڤریتەڤە.

ل داویێ دێ بێژم دەم هاتیە حکومەتا هەرێما کوردستانێ ب هەڤکاری د گەل حکومەتا فیدرالا عیراقێ ب رێکێن د بەرژەوەندیا هەردو ئالیاندابن داویێ ب بوونا لەشکەرێ ترکیا ل سەر ئاخا باشوورێ کوردستانێ بینیت، دا ئەو ژی وەك هندەك پرسگرێکێن دیتر یێن دسەردەمێن نە ئاساییدا ل هەرێمێ دروستبووین و نها بووینە ئاریشە بۆ حکومەتا هەرێمی نەبیتە کەرەستەکێ خاڤ د دەستێن خەلکەکیدا دژایەتیا دەستەلاتداریا هەرێمێ پێ بکەن.

هەڤركيا هەلبژارتنان ل باكوورێ كوردستانێ(*)

هندی بەرەف رۆژا هەلبژارتنێن تركيا يێن ١٢ خزيرانێ (٢٠١١ێ) بچين هەوێن هەلبژارتنان گەرمتردبن و هەر ئاليەك ئامرازێن خوەيێن شەرەنيخا هەلبژارتنان بەرچاڤ دكەت، ب وێ مەرەمێ پتريا دەنگێن وی خەلكی مسوگەر بكەت. د ڤان هەلبژارتناندا ١٦ پارتی و چەندين پارتيێن دن ب رێكا بەربژارێن سەربەخوە پشكدارێ د هەڤركيا هەلبژارتناندا دكەن. لێ ئاليێن هەرەسەرەكی و خوەدی جەماوەر پارتيا داد و گەشەپێدان AKP يا دەستەلاتدار و پارتيێن بەرهەلستكار پارتيا گەل يا كۆماری CHP و پارتيا نەتەوەيی MHP و پارتيا ئاشتی و ديموكراسی BDP يا كوردی نە، گەرماتيا شەرەنيخا هەلبژارتنان ناڤبەرا ڤان چوار ئاليياندايە، خالا هەرە سەركی ژی كو هەرچوار ئالی هەريەك وەك خوە هەڤركيێ ل سەر دكەن دۆزا گەلێ كوردە ل باكوورێ كوردستانێ.

AKP خوە ب خوەدیێ يەكەمين پرۆژەيێ ڤەبوونێ بەرەف كوردان و سەرەدەريەكا نوو دگەل دۆزا كوردی دزانيت، د ڤی وارێدا چەند پێنگاڤەك هاڤێتينە وەك ڤەكرنا كەنالەكێ ئاسمانیێ تەلەفزيونا دەولەتێ ب كوردی، و ئازادكرنەكا سنووردای يا زمانێ كوردی مينا دەستووری دان بۆ پەخشا كوردی د كەنالێن دن ئێن تەلەفزيونێ و راديوويێ و چەند خزمەتگوزاريەكێن ئابووری ل باكوورێ كوردستانێ و ڤەبوونێ و پەيوەنديێن سياسی و ئابووری دگەل هەرێما كوردستانێ و چەند كارەكێن دن، هەژيە بێژين ئەڤ پارتيە خوەدیێ ٣٥٥ كورسێكێن پەرلەمانێ نها يێ تركيايە ژ وان ژی ٧٥پەرلەمانتارێن كورد يان بنيات كوردن. ئەڤ پارتيە ب ڤان

(*) د هژمار ٦٨٦ رۆژا ٢٠١١/٤/٢٤ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيە بەلاڤكرن

پێنگاڤان و ب پەرلەمانتارێن خوەیێن کورد و ب روخسارێ خوەیێ ئایینی ل سەر گورەپانا باکوورێ کوردستانێ دچیتە د هەڤرکیا هەلبژارتناندا و ب هیڤیێ یە هژمارەکا باشا دەنگێن ڤان دەڤەران دەستڤە بینیت.

CHP یا بەرهەلستکار هەتا نها چ هەلویستێن باش بەرامبەر دۆزا کوردی نەبووینە، پشتی کو ڤێ دۆزێ ل سەر ئاستێ ترکیا و جیهانێ بوونا خوە سەلماندی و کەسەك نکاریت حاشایێ ژ بوونا وێ و رەواییا داخوازێن وێ بکەت و پشتی کو کەمال کلیچدار ئۆغلۆ یێ بنیات کوردێ عەلەوی رێبەراتیا ڤێ حزبێ گرتیە دەست، هندەك هەلویستێن ئەرێنی بەرامبەر کوردان دیارکرینە و دڤێت ب وان هەلویستان ژی هەڤرکیا پارتیا دەستەلاتدار بکەت د هەلبژارتناندا، ئەم دکارین بێژین هەلویستێن وێ هەتا نها گۆتنن و پشکەکن ژ هەڤرکیێن هەلبژارتنان و پێشبینی ناهێتەکرن ئەڤ پارتییە رێژەیەکا وەسان یا دەنگان بینیت رۆلەك د پێکئینانا حکومەتێدا هەبیت و بکاریت هندەك ژ هەلویستێن خوە بکەتە کریار.

MHP یا بەرهەلستکار هەتا نها ژ وان ئالیێن ترکێن توندرەوە بەرامبەری کوردان و دڤێت ب دژایەتیا خوە بۆ دۆزا کوردی دەنگێن شوفینیزمێن ترك دەسڤەبینیت و جهێ خوە د پەرلەمانیدا بکەت، پێشبینی ژی دهێتە کرن ئەڤ پارتیە رێژا ١٠٪ ا چوونە ناڤ پەرلەمانی دەستڤە نەئینیت و ئەگەر چوو د پەرلەمانیدا دێ چوونەکا لاواز و کێم کاریگەری بیت.

هەڤرکیا هەلبژارتنان ل باکوورێ کوردستانێ

مرسەدەق تۆڤی

هندی بەر ب رۆژا هەلبژارتنێن تورکیا یێن ١٢ خزیرانێ بچین هەوێن هەلبژارتنان گەرمتردبن و هەر ئالیەک ئامرازێن خوەیێن شەرەنیخا هەلبژارتنان بەرچاڤ دکەت، ب وێ مەرەمێ پتریا دەنگێن وێ خەلکی مسوگەر بکەت. د ڤان هەلبژارتنان دا ١٦پارتی و چەندین پارتیێن دن ب رێکا بەربژارێن سەربەخوە پشکدارێن د هەڤرکیا هەلبژارتنان دا دکەن. لێ ئالیێن هەرە سەرەکی و خوەدی جەماوەر پارتیا داد و گەشەپێدان AKP یا دەستەلاتدار و پارتیێن بەرهەلستکار پارتیا گەل یا کۆماری CHP و پارتیا نەتەوەیی MHP و پارتیا ئاشتی و دیموکراسی BDPیا کوردی نە، گەرماتیا شەرەنیخا هەلبژارتنان د ناڤبەرا ڤان چوار ئالییان دایە، خالا هەرە سەرکی ژی کو هەرچوار ئالی هەریەک وەک خوە هەڤرکیێ ل سەر دکەن دۆزا گەلێ کوردە ل باکوورێ کوردستانێ.

AKP خوە ب خوەدیێ یەکەمین پرۆژەیێ ڤەبوونێ بەر ب کوردان و سەرەدەریەکا نوو دگەل دۆزا کوردی دزانیت، د ڤی واری دا چەند پێنگاڤەک هاڤێتینە وەک ڤەکرنا کەنالەکێ ئاسمانیێ تەلەفزیونا دەولەتێ ب کوردی و ئازادکرنەکا سنووردای یا زمانێ کوردی مینا دەستووری دان بۆ پەخشا کوردی د کەنالێن دن ێن تەلەفزیونێ و رادیوویێ و چەند خزمەتگوزاریەکێن ئابووری ل باکوورێ کوردستانێ و ڤەبوونێ و پەیوەندیێن سیاسی و ئابووری ل گەل هەرێما کوردستانێ و چەند کارەکێن دن. هەژیە بێژین ئەڤ پارتیە خوەدیێ ٣٥٥ کورسیێکێن پەرلەمانێ نها یێ تورکیایە ژ وان ژی ٧٥ پەرلەمانتارێن کورد یان بنیات کوردن. ئەڤ پارتیە ب ڤان پێنگاڤان و ب پەرلەمانتارێن خوەیێن کورد و ب روخسارێ خوەیێ ئایینی ل سەر گورەپانا باکوورێ کوردستانێ دچیتە د هەڤرکیا هەلبژارتنان دا و ب هیڤیێ یە هژمارەکا باشا دەنگێن ڤان دەڤەران ب دەستڤە بینیت.

CHP یا بەرهەلستکار هەتا نها چ هەلویستێن باش بەرامبەر دۆزا کوردی نەبووینە، پشتی کو ڤێ دۆزێ ل سەر ئاستێ تورکیا و جیهانێ بوونا خوە سەلماندی و کەسەک نکاریت حاشایێ ژ بوونا وێ و رەواییا داخوازێن وێ بکەت و پشتی کو کەمال کلیچدار ئۆغلۆ یێ بنیات کوردێ عەلەوی رێبەراتیا ڤێ حزبێ گرتیە دەست، هندەک هەلویستێن ئەرێنی بەرامبەر کوردان دیارکرینە و دڤێت ب وان هەلویستان ژی هەڤرکیا پارتیا دەستەلاتدار بکەت د هەلبژارتنان دا، ئەم دکارین بێژین هەلویستێن وێ هەتا نها گۆتنێ و پشکەکن ژ هەڤرکیێن هەلبژارتنان و پێشبینی ناهێتەکرن ئەڤ پارتییە رێژەیەکا وەسان یا دەنگان بینیت رۆلەک د پێکئینانا حکوومەتێ دا هەبیت و بکاریت هندەک ژ هەلویستێن خوە بکەتە کریار.

MHP یا بەرهەلستکار هەتا نها ژ وان ئالیێن تورکێن توندرەوە بەرامبەری کوردان و دڤێت ب دژایەتیا خوە بۆ دۆزا کوردی دەنگێن شوفینیزمێن تورک دەسڤەبینیت و جهێ خوە د پەرلەمانی دا بکەت، پێشبینی ژی دهێتە کرن ئەڤ پارتیە رێژا ١٠٪ یا چوونە ناڤ پەرلەمانی دەستڤە نەئینیت و ئەگەر چوو د پەرلەمانی دا دێ چوونەکا لاواز و کێم کاریگەری بیت.

BDP یا کوردی، پارتیا هەرە سەرکیا کوردییە ل باکوورێ کوردستانێ، نها خوەدیا ٢٠ کورسیێکێن پەرلەمانی و پتر ٩٠بازێرڤانیانە و نوونەراتیا بزاڤا رزگاریخوازا کوردی و زۆربەی خەلکێ وێ پارچا وەلاتی دکەت، ژ ئالیێ ژێرخانەیا خوەیا تێکۆشانا سیاسی و پشتەڤانیا جەماوەری و شیانێن مادی و راگەهاندنێ ڤە تاکە پارتیا کوردییە بکاریت ل باکوورێ کوردستانێ و هەرجهەکێ تورکیا یێ کورد لێ هەبن هەڤرکیەکا خورتا AKP بکەت و د بەرنامێ وێ دایە AKP ژ گورەپانا باکوورێ کوردستانێ دووربێخیت. ژ ٢/٢٣ ڤە ب هەڤکاری د گەل کۆنگرێ جڤاکێ دیموکراسی KCD دەست ب هەوەکا یاخیبوونا مەدەنی کریە و چوار مەرج: پەروەردە ب زمانێ کوردی، راوەستاندنا هەوێن لەشکەری و سیاسی بەرامبەری کوردان، ئازادکرنا سیاسەتمەدارێن کورد و کێمکرنا رێژا ١٠٪چوونە ناڤ پەرلەمانی بۆ ب داوینانا ڤێ یاخیبوونا مەدەنی دانایە. د هەمان دەم دا ئەڤ یاخیبوونا مەدەنی و مەرجێن وێ کو ماڤێن رەوا و سرۆشتییێن گەلێ کوردن پشکەکە د هەلمەتا هەلبژارتنان دا.

د ئەنجام دا ئەم دکارین بێژین د ناڤ کوردێن باکوورێ کوردستانێ دا هەڤرکیا هەلبژارتنان تنێ دناڤبەرا AKP و BDP دایە، هەردو ژی خوەدی شیانن، AKP ب وان پێنگاڤان دخوریت یێن پەیوەندی ب ماڤێن کوردان ڤە هەی و وان سەرکەفتنێن ل سەر ئاستێن جودا ل تورکیا دەستڤەئینایین و ب ژێرخانەیا خوەیا ئایینی دخوریت، وێ ژی ژبیر نەکەین ئەو ماڤێن ئەڤ پارتیە د بێژیت وێ د سەردەمێ دەستەلاتێ خوەدا داینە کوردان ماڤێن سەرەتاییینە و نیڤەرۆنە و پشتەڤانیا دەستووری ژی ژ بۆ نینە و ژ ئەنجامێ خەباتا رەوایا گەلێ کورد و فشارا جڤاکێ نێڤدەولەتی داینە کوردان. BDP ژی خوە ب نوونەرا بزاڤا رزگاریخوازا ڤێ پارچا وەلاتی و بەردەوامیا چەندین رێکخستن و پارتیێن خوەدی خەبات و قوربانی دزانیت و پشتگەرما پشتەڤانیا بەرفرەها خەلکێ کوردستانێ و هەر دەسکەفتەکێ ل ڤی وەلاتی بۆ کوردان دەستڤە هاتبیت ب بەرهەمێ ڤێ قوربانی و خەباتێ دزانیت نە منەتا ئالیەکێ دن، ئەنجامێن ڤێ هەڤرکیێ ژی ل ١٢خزیرانا بێت دێ دیار بن.

BDP یـا کـوردی، پارتیـا هـەرە سـەرکییا کوردییـە ل بـاکووری کوردسـتانێ، نها خوەدیـا ٢٠ کورسـیکێن پەرلـەمانی و پـتر ٩٠ باژێرڤانیانـە و نوونـەراتیا بزاڤـا رزگـاریخوازا کـوردی و زۆربـەی خـەلکێ وێ پارچـا وەلاتـی دکـەت، ژ ئـالیێ ژێرخانـا خوەیا تێکوشانا سیاسی و پشتەڤانیا جەماوەری و شیانێن مـادی و راگەهانـدنێ ڤـە تاکە پارتیا کوردییە بکاریت ل باکووری کوردستانێ و هەرجهەکێ ترکیا یـێ کـورد لێ هـەبن هەڤرکیـەکا خورتـا AKP بکـەت و د بـەرنامێ وێ دایـەAKP ژ گورەپانـا بـاکووری کوردسـتانێ دووربێخیت. ژ ٣/٢٣ ڤـە ب هـەڤکاری د گـەل کۆنگرێ جڤـاکێ دیموکراسـی KCD دەسـت ب هـەوەکا یاخیبوونـا مـەدەنی کریـە و چـوار مـەرج: پـەروەردە ب زمـانێ کـوردی، راوەسـتاندنا هـەوێن لەشـکەری و سیاسـی بەرامبـەری کوردان، ئازادکرنا سیاسەتمەدارێن کورد و کێمکرنـا رێـژا ١٠٪ چوونە نـاڤ پەرلـەمانی بـۆ ب داویئینانـا ڤـێ یاخیبوونـا مـەدەنی دانایـنـە. د هـەمان دەمـدا ئـەڤ یاخیبوونـا مەدەنی و مەرجێن وێ کو مافێن رەوا و سروشتییێن گەلێ کـوردن پشکەکە ژ هەلـەتا هەلبژارتناندا.

د ئەنجامـدا ئـەم دکـارین بێـژین دنـاڤ کـوردێن بـاکووری کوردسـتانێ هـەڤرکیا هەلبژارتنان تنێ دناڤبەرا AKP و BDP دایە، هەردو ژی خوەدی شیانن، AKP ب وان پێنگاڤـان دخوریـت یـێن پەیوەنـدی ب مـافێن کوردانڤـە هـەی و وان سـەرکەفتنێن ل سـەر ئاسـتێن جـودا ل ترکیـا دەسـتڤەئینایین و ب ژێرخانـا خوەیـا ئـاییـنی دخوریـت، وێ ژی ژبـیر نەکـەین ئـەو مـافێن ئـەڤ پارتیـە د بێـژیت وێ دسـەردەمێ دەسـتەلاتێ خـوەدا دایـنـە کـوردان مـافێن سـەرەتاییـنە و نیڤەرۆنـە و پشتەڤانیا دەستووری ژی ژ بۆ نینە و ژ ئـەنجامێ خـەباتا رەوایـا گـەلێ کـورد و فشارا جڤاکێ نێڤدەولەتی داینە کوردان. BDP ژی خوە ب نوونەرا بزاڤا رزگـاریخوازا ڤـێ پارچا وەلاتی و بەردەوامیا چەندین رێکخستن و پارتییێن خوەدی خـەبات و قوربـانی دزانیت و پشتگەرما پشتەڤانیا بەرفرەها خەلکێ کوردستانێ و هـەر دەسکەفتەکێ ل ڤی وەلاتی بۆ کوردان دەستڤە هاتبیت ب بەرهـەمێ ڤـێ قوربـانی و خـەباتێ دزانیـت نە منەتا ئالیەکێ دن، ئەنجامێن ڤێ هەڤرکییێ ژی ل ١٢ خزیرانا بێت دێ دیار بن.

پەرتووکخانا زاخۆ قوربانیا گرنگی نەدان ب رەوشەنبیریێ(*)

د ناڤبەرا سالێن ١٩٧٢-١٩٧٦ ئەز قوتابی بووم ل زاخۆ، وی سەردەمی زاخۆ باژێرەکی بچووکێ جوانێ هێژ د سەروسیمایێ گوندانـدا بوو، جهێن دەم بۆرانـدن و بێهنڤەدانێ تنێ چەند چایخانەکێن بێ سەروبەر و کێم خزمەتگوزاری بوون، تاکە جهێ من مفا ژێ ددیت و دەمێن خوەیێن ڤالا لێ دبۆراندن پەرتووکخانا گشتی یا زاخۆ بوو، ئەو پەرتووکخانە ل هەمان جهێ خوەیێ نها بوو، بۆ وی سەردەمی ئاڤاهیەکێ ب سەروبەر و ل جهەکێ خوش بوو، پەرتووکخانەکا هەتا ئاستەکی باش و دەولەمەند بوو، تاکە جه بوو ل وی باژێری کۆڤار و رۆژنامە و پەرتووکێن کوردی د گەهشتنێ، لەوما ژی د هەفتییێدا چەند رۆژەکان لێ دبوومە مێڤان و من سوود ژێ وەردگرت و هەتا ئەڤرۆ ژی خوە ب دەینداریێ وێ پەرتووکخانێ دزانم، لەوما ژی پشتی پتر ژ بیست سالان ژ دوورکەتنا من ژ زاخۆ دەمێ ل داویا سالێن نوتان دگەل چەند هەڤالەکێن سەندیکا رۆژنامەڤانان مە سەرەدانا زاخۆ کری بەری هەر جهەکی ئەم چووینە پەرتووکخانێ و ژبەرکو من یادگار دگەل ڤێ پەرتووکخانێ هەبوون پتر ژ هەر هەڤالەکێ دن ئەز یێ ب شەوق بووم بۆ دیتنا وێ، بەلێ مخابن دیتنا وێ بۆ مە تراژیدیایەك بوو، راستە ل هەمان جهێ بەرێ بوو، لێ ئەو جهە مینا دەڤەرێن پیشەسازی ل وەلاتێن پاشکەتی جهەکێ وەسان بێ سەروبەر بوو خەلکەك چەندێ پێدڤی بیت دخوەرا نەبینیت بچیتە وێ پەرتووکخانێ، دەنگ و دوکێل و بێهنا مووەلیدێ ب رەخڤە خەلکێ نەتنێ ژ پەرتووکخانێ بەلکی ژ وی جهی ژی دوور

(*) د هژمار ٦٩١ رۆژا ٢٠١١/٥/١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

دئێخیت، ئاڤاهیێ بێ سەربەر بووی و چ مەرجێن پەرتووکخانێ و پاراستانا پەرتووکان و هەمبێزکرنا خواندەڤان تێدا نەمابوون، جهێن هەلگرتن و پاراستنا پەرتووکان هێژ بێ سەربەرتر، دو سێ فەرمانبەرەکێن بێ دەستەلات و کێم شیان لێ بوون ئەو ژی بۆ سەروبەرێ خوە و یێ پەرتووکخانێ دنالین. کورت و کرمانجی نە جه نە ئاڤاهی هەژی پەرتووکخانەیێ بوون و وێ ژی پەسنێن پەرتووکخانان ژ دەست دابوون و هەردەم ژی پێشبینی دهاتە کرن رۆژەکێ ژ رۆژان خرابتر ژ ئەوا ل رۆژا ٤/٢٢ ب سەرێ پەرتووکخانێ هاتی ب سەری بهێت، هەر د وێ رۆژێدا دەمێ مە سەرەدانا قائیمەقامێ وی سەردەمی یێ زاخۆ کری مە بابەتێ پەرتووکخانێ دگەل ڤەکر، وی ژی ژڤاندا خەمەکێ ژێ بابەتی بخۆت، بەلێ وەسان دیار بوو تنێ ژڤانەکا بێ کریار و ئەنجام بوو.

سال ب سەرڤە چوون هندەك رەوشەنبیر و پەیامنێرێن زاخۆ بابەتێ پەرتووکخانێ ل سەر بەرپەرێن ڤێ رۆژنامێ و رۆژنامێن دی بەرچاڤکر، کەسێن پەیوەندیدار ژی بابەت ل دیوانێن کەسێن بریار بدەست بەرچاڤکریە، بەلێ وەسان دیارە کەسێن بریار بدەست هند گرنگیێ ب رەوشەنبیریێ نادەن کو هەست ب گرنگیا بوونا پەرتووکخانەیان بکەن، نە رۆژنامان دخوینن و نە گوهداریا کەسەکی دکەن، نەژی بۆ وان خەمە پەرتووکخانە ل زاخۆ یان هەر جهەکێ ڤی وەلاتی هەبن یان د هەر سەروبەرەکیدا بن، لەوما ژی ئەڤە

ئەوا من دڤێت بێژم

پرتووکخانەیا زاخۆ قوربانیا گرنگی نەدان ب رەوشەنبیریێ

موسەدەق تۆڤی

د ئاڤبەرا سالێن ١٩٧٢-١٩٧٦ئەز قوتابی بووم ل زاخۆ، وی سەردەمی زاخۆ باژێرەکێ بچووکێ جوانێ هێژ د سەروسیمایێ گونداندا بوو، جهێن دەم بۆراندن و بێهنڤەدانێ تنێ چەند چایخانەکێن بێ سەروبەر و کێم خزمەتگوزاری بوون، تاکە جهێ من مفا ژێ ددیت و دەمێن خوە پێێن ڤالا لێ دبۆراندن پرتووکخانەیا گشتی یا زاخۆ بوو، ئەو پرتووکخانە ل هەمان جهێ خوە یێ نها بوو، بۆ وی سەردەمی ئاڤاهیەکێ ب سەروبەر و ل جهەکێ خوش بوو، پرتووکخانەکا هەتا ئاستەکی باش و دەولەمەند بوو، تاکە جه بوو ل وی باژێری کۆڤار و رۆژنامە و پرتووکێن کوردی د گەهشتنێ، لەوما ژی د هەفتییدا چەند رۆژەکان لێ دبوومە مێڤان و من سوود ژێ وەردگرت و هەتا ئەڤرۆ ژی خوە ب دەیندارێ وێ پرتووکخانەیێ دزانم، لەوما ژی پشتی پتر ژ بیست سالان ژ دوورکەڤتنا من ژ زاخۆ دەمێ ل داوویا سالێن نۆتان دگەل چەند هەڤالەکێن سەندیکا رۆژنامەڤانان مە سەرەدانا زاخۆ کری بەری هەر جهەکی ئەم چووینە پرتووکخانەیێ و ژبەر کو من یادگار دگەل ڤێ پرتووکخانەیێ هەبوون پتر ژ هەر هەڤالەکێ دن ئەز یێ ب شەوق بووم بۆ دیتنا وێ، لێ مخابن دیتنا وێ بۆ مە تراژیدیایەک بوو، راستە ل هەمان جهێ بەرێ بوو، لێ ئەو جهە مینا دەڤەرێن پیشەسازی ل وەلاتێن پاشکەتی جهەکێ وەسان بێ سەروبەر بوو خەلکەک چەندێ پێدڤی بیت دخوەرا نەبینیت بچیتە وێ پرتووکخانێ، دەنگ و دووکێل و بێهنا مووەلیدەیێ ب رەخڤە خەلکێ نەک بتنێ ژ پرتووکخانەیێ بەلکی ژ وی جهی ژی دوور دئێخیت، ئاڤاهیێ بێ سەربەر بووی و چ مەرجێن پرتووکخانەیێ و پاراستانا پرتووکان و هەمبێزکرنا خووندەڤان تێدا نەمابوون، جهێن هەلگرتن و پاراستنا پرتووکان هێژ بێ سەربەرتر، دو سێ فەرمانبەرەکێن بێ دەستهەلات و کێم شیان لێ بوون ئەو ژی بۆ سەروبەرێ خوە و یێ پرتووکخانەیێ دنالین، کورت و کرمانجی نە جه نە ئاڤاهی هەژی پرتووکخانەیێ بوون و وێ ژی پەسنێن پەرتووکخانەیان ژ دەستدابوون و هەردەم ژی پێشبینی دهاتە کرن رۆژەکێ ژ رۆژان خرابتر ژ ئەوا ل رۆژا ٤/٢٢ ب سەرێ پرتووکخانەیێ هاتی ب سەری بهێت، هەر د وێ رۆژێدا دەمێ مە سەرەدانا قائیمەقامێ وی سەردەمی یێ زاخۆ کری مە بابەتێ پرتووکخانەیێ دگەل ڤەکر، وی ژی ژڤاندا خەمەکێ ژ بابەتی بخۆت، بەلێ وەسان دیار بوو تنێ ژڤانەکا بێ کریار و ئەنجام بوو.

سال ب سەرڤە چوون هندەک رەوشەنبیر و پەیامنێرێن زاخۆ بابەتێ پرتووکخانەیێ ل سەر بەرپەرێن ڤێ رۆژنامەیێ و رۆژنامەیێن دی بەرچاڤکر، کەسێن پەیوەندیدار ژی بابەت ل دیوانێن کەسێن بریار بدەست بەرچاڤکریە، بەلێ وەسان دیارە کەسێن بریار بدەست هند گرنگیێ ب رەوشەنبیریێ نادەن کو هەست ب گرنگیا بوونا پرتووکخانەیان بکەن، نە رۆژنامەیان دخوونن و نەک گوهداریا کەسەکی دکەن، نەژی بۆ وان خەمە پرتووکخانە ل زاخۆ یان هەر جهەکێ ڤی وەلاتی هەبن یان د هەر سەروبەرەکیدا بن، لەوما ژی ئەڤە بیست سال ژ سەرهلدانێ بۆرین هێژ یەک پرتووکخانە (ژ بلی پەرتووکخانەیا بەدرخانیان کو ب هاریکاریا رێکخراوێن بیانی هاتیەئاڤاکرن) ل سنوورێ پارێزگەها دهۆکێ نەهاتیە ئاڤاکرن، ئەڤێن هەین ژی مینا پرتووکخانەیا زاخۆ ل وی ئاستینە ب بچووکترین روودانا سروشتی یان سەقایی ببنە قوربانی، ئەڤا ل رۆژا٤/٢٢ب سەرێ پتووکخانەیا زاخۆ هاتی و ئاڤاهی و پرتووکێن وێ د ئاڤێدا نقوم بووین نموونەکا گرنگی نەدانێ یە ب رەوشەنبیریێ ل ڤی وەلاتی. گەلۆ تو بێژی مفایەکی ژ ڤێ رووداێ وەرگرین..؟؟

Musediqtovi@yahoo.com

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

بیست سال ژ سەرهلدانێ بۆرین هێژ یەك پەرتووكخانە (ژ بلی پەرتووكخانا بەدرخانیان كو ب هاریكاریا رێكخراوێن بیانی هاتیەئاڤاكرن) ل سنوورێ پارێزگەها دهۆكێ نەهاتیە ئاڤاكرن، ئەڤێن هەین ژی مینا پەرتووكخانا زاخۆ ل وی ئاستینە ب بچووكترین رووردانا سروشتی یان سەقای ببنە قوربانی. ئەڤا ل رۆژا ٤/٢٢ ب سەرێ پەتووكخانا زاخۆ هاتی و ئاڤاهی و پەرتووكێن وێ د ئاڤێدا نقوم بووین نموونەكا گرنگی نەدانێ یە ب رەوشەنبیریێ ل ڤی وەلاتی. گەلۆ تو بێژی مفایەكی ژ ڤێ رووردانێ وەرگرین..؟؟

ئەنفالچییێن كورد !!! (*)

دمەهێن ئادار و نیسان و گولانێدا هەر رۆژ ل جهەكی یان چەند رۆژان جارەكێ ل دەڤەرەكێ بیرهاتنا كریارێن ڤركرنا تەباییا گەلێ كورد ژ كیمیا باران و ئەنفال و ژناڤبرنا سروشت و پێكهاتا مرۆڤایەتیا كوردستانێ د هێتە گێران. ئەڤ ساله ژی وەك سالێن چوویی ل كوردستانا ئازاد و ل گەلەك وەلاتێن جیهانێ ئەڤ بیرهاتنە هاتنەڤە ساخكرن، ئەڤە ژی د دەمەكیدا بوو سەروبەر ل كوردستانێ ب تایبەت ل سنوورێ پارێزگەها سلێمانیێ سەروبەرەكێ ئالوز و پڕی شەرەنیخەكا نەرەوا و نە د بەرژەوەندیا پاشەرۆژا ڤی وەلاتیدا بوو، هەرئێكی ژ لایەنێن هەڤرك وەكی خوە ئەڤ بیرهاتنە ساخدكرنەڤە، نەك وەك بیرهاتنێ پێویست دكر، د هەمان دەمدا دادگەهكرنا كەسانێن ب كارێ جینوسایدێ بەرامبەری گەلێ كورد رابووین یا بەردەوام بوو.

ئەوا ل ڤێرێ پێویستە بێتەگۆتن هەر سال دبیرهاتنا ئەنفالاندا و هەردەمێ دادگەها تاوانێن عیراقێ كار ل سەر كەیسەكێ ژ كەیسێن خوەدكەت بابەتەك د هێتە ئازراندن ئەو ژی بابەتێ ئەنفالچییێن كوردە، ئەو كوردێن پێشیا لەشكەرێ بەعسیان كەتین و چاڤساخی بۆ وان كری، گوند و شكەفت و گەلیێن كوردستانێ نیشا وان داین، نە تنێ گوند سوتین و وێرانكرین، بەلكی گوندی و هەركەسەكێ ل ژێر كەڤرەكی د ناڤ شكەفتەكێدا دیتبیت یێ گرتی و دایە دەستێ ئەنفالچییێن بەعس وان ژی ب وی دەردی یێ بری یێ برین. كوردێن ئەنفالچی دساخن و د ناڤ رێزێن مەدانە

(*) د هژمار ٦٩٦ رۆژا ٢٠١١/٥/٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن

و گەلەك ژوان پتر ژ كەسێن خەباتكرین و شەهیددابن و بووینە قوربانییێن ئەنفالان سوودمەندن ژ ڤی سەروبەرێ پشتی سەرهلدانێ هاتیە پێش، هەروەكی خوینا ڤان هەموو قوربانیان فرەكا ئاڤێ بیت ڤەخواری، كەسەكی هەتا نها نەگۆتیێ بەرێ سمبێلا هەوە یێ خوارە. دبیت كەسەك بێژیت تو ژ نك خوە ڤان گۆتنان دبێژی بێی كو ئاماژە ب هندەك ناڤان بكەی و تە بەلگە ل سەرگونەهباریا خەلكەكی هەبن..!! دبەرسڤێدا دێ بێژم گۆتن نە گۆتنا منە، بەلكی یا دادگەها بلندا تاوانانە ل عیراقێ دەمێ ل ٢٠٠٧/٦/٢٤ێ بریار ل سەر دۆسیەیا ئەنفالان دای و بریار دای پێرابوونێن یاسایی بەرامبەری ٤٢٣ داخوازكریان بگرنە بەر كو ناڤێن زۆربەیا وان د دەمێ كریارا ئەنفالاندا ژ زاردەڤێ شاهد و كەسێن سكالاكرین هاتینە، یان ناڤێن وان د وان بەلگەنامەیاندا هاتینە یێن ل بەر دەستێن دادگەهێ. ژ ڤێ هژمارا داخوازكریان ٢٨٥كەس كوردن، كەڤنە موستەشار و ئامر سریەیێن فەوجان و مەفەرزەیێن تایبەت(خاص) و موعتەمد و باوەرپێكرییێن دەزگەهێن ئەمنی و موخابەراتییێن رژێمێ و هندەك بەرپرسێن كارگێرییێن وی سەردەمی یێن كوردستانێ نە، د دەمێ خوەدا ناڤێن وان د رۆژنامەندا هاتینە بەلاڤكرن. هەروەك ژێدەرێن رۆژنامەڤانی دیاردكەن وەزارەتا شەهیدان و كاروبارێن ئەنفالكریان و دادگەها بلندا تاوانان ب نڤیسینێن رەسمی داخوازا گرتنا ڤان كەسان و ئامادەكرنا وان ل بەر دادگەهێ دایە ئالیێن پەیوەندیدار ل هەرێمێ و هەتا نها ژی چ كریارەك د ڤی واریدا نەهاتیە جێبەجێكرن، ئانكو ئالیێن پەیوەندیدارێن كورد خوە ل ڤێ چەندێ بێ دەنگ كریە یان ب هەر مەرەمەكێ بیتن نەڤێت ڤان گوناهباران بینتە دادگەهێ. وەك پارێزەرێن كورد ل دادگەها ئاماژە پێكری دیار دكەن ئەڤ سەرەدەریە نە تنێ كێماسیە بۆ حكومەتا هەرێمێ، بەلكی بوویە مهانە د دەستێن ئالیێن دی كو بەرپێكان بدەنە بەر دادگەهكرنا تاوانبارێن ئەنفالچیێن عەرەب و بێژن بۆچی هوون خائینێن كورد نادەنە دەست دادگەهێ.

دەستەلاتداریێ ل هەرێمێ هەر مەرەمەك یان مهانەك هەبیت بۆ ڤێ خەمساریێ د ڤی واریدا، مەرەمەكا نە دجهێ خوەدا و مهانەكا نە رەوایە، كەسێن دادگەها بلندا

تاوانان داخوازکرین دڤێت ب زووترین دەم بێنەگرتن و ئامادەکرن ل بەر دادگەهێ و دادگەه بریارێ ل سەر بدەت کی ئەنفالچیە و کی ژی بێ گوناهە، ئەنفالچی بگەهنە سزایێن خوە و بێ گونەه ژی سەرفراز بزڤرنەڤە ناڤ وەلاتێ خوە، وی دەمی دەستەلاتداریا هەرێمێ ژی دێ ژ بن وی پشتیێ گران رزگار بیت، کەسەك نکاریت حکومەتا هەرێمێ ب پاراستنا ئەنفالچیان گوناهبار بکەت و مە ژی د ڤێت وێ بێژین یا خێرا حکومەتا مە تێدا هەی ئەگەر کەسەك گوهداریێ ل مە بکەت.

چەند شیرەتەك ژ بیرەوەرییێن پێشمەرگەكی(*)

عەبدوللا ئەحمەد رەسول پشدەری ژ پێشمەرگێن بەراهیێ یێن شۆرشا ئەیلوولێ بوو، ب ئەندامەتیا پارتی و پێشمەرگایەتیێ دەسپێكریە هەتا گەهشتیە پلا ئامر هێزێ باڵەك، پشتی پیلانا ٦ئادارا ١٩٧٥مشەخت دبیتە ئیرانێ. د سالێن مشەختییێدا بیرەوەرییێن خوە ل ژێر ناڤێ (شۆرشی ئەیلوولی ساڵی ١٩٦١ دژی رژێمی قاسم) نڤیسینە، هەتا نها دو بەش ژێ هاتینە چاپكرن. د ڤان رۆژاندا من بەشا دووێ خواند. من ب فەر زانی هندەك برگەیێن تایبەت ب سالێن بەراهییێن شۆرشێ یێن زۆر سەرنجا من راكێشای دانمە بەرچاڤێن خواندەڤانان، بەلكی ئەوێن ئەڤرۆ بۆ مەرەمێن تایبەت بازرگانیێ ب بەرهەمێ خەباتا گەلێ كورد ڤە دكەن مفایەكی ژێ وەرگرن و ل خوە بزڤرنەڤە.

نڤیسكار دەربارەی سەروبەرێ پێشمەرگەی ل مەها ئەیلوولا ١٩٦٢ێ ئانكو سالەكێ پشتی دەسپێكرنا شۆرشێ دبێژیت: پێشمەرگە زۆر پەریشان و بێ توانا ببوون لە بەر دووركەوتنەوە و بێ ئاگاییان لە ماڵ و منداڵیان، برسیەتی و نەبوونی خواردەمەنی چونكە جگە لە نانە ویشكەكە هیچ شتێكی تر نەبوو بۆ خواردن، برسیەتی و پێخاوسەتی پێشمەرگەكان، چونكە جلك و پێڵاوەكانیان هەموو دڕاو و پارچە پارچە ببوون، سەرمای زستان دەستی پێكرد و جێگاكانمان زۆر كوێستان بوون.

د جهەكێ دیتردا ئاماژە ب ٣٥ پولیسێن كورد دكەت یێن ب چەكێ خوەڤە گەهشتینە رێزێن پێشمەرگەی: زۆربەیان ئەندامی پارتی بوون و زۆر مرۆڤی ئازا و

(*) د هژمار ٧٠١ رۆژا ٢٠١٥/٥/١٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن

فیداکاریان تێدا هەبوو تا چەند کەسێکیان گەیشتنە پلەی ئامر بەتالیونی و سەرلقی، دوانیان لە دەشتی هەولێر شەهیدکران. دەربارەی سەروبەرێ ڤان فیداکاران دبێژیت: لە یەکەم رۆژی پەیوەندیان بە شۆرش جلکی پولیسیان لە بەرا بوو، هەر بەم جلکانەشەوە لە گەڵماندا مانەوە بۆ ماوەی سێ مانگی رەبەق، چونکە شۆرش ئەو کاتە توانای ئابووری نەبوو جلك و بەرگ و هەموو پێداویستیەکانیان ئامادەبکات. ئەڤەنە نموونێن قارەمانیێ ب تڤەنگا خوە و جلکێ خوە پێشمەگایەتی دکر و داستانێن قارەمانیێ توماردکرن.

کۆمەکا پێشمەرگەی ژ سەردەریا بەرپرسێ خوە نەرازی دبن و هەوارا خوە دبەنە بەر بارزانی، خوەدیێ بیرەوەریان بەرپرسێ دووێ بوو ژ وێ قۆلا پێشمەرگەی، بارزانی بەرپرسێ یەکێ و دووێ روو ب روو دکەتەڤە دگەل پێشمەرگەی و گوهداریا شکایەتا پێشمەرگەی دکەت، د ئەنجامدا بارزانی دبێژیتە وی بەرپرسی: تو بۆچی واز لەو پێشمەرگانە ناهێنی..؟ ئەوانە پێشمەرگەی کوردستانن خۆ پیاو و خزمەتکاری من و تو نین. دەملدەست بارزانی بریارا لادانا وی بەرپرسی ددەت و خوەدیێ بیرەوەریان دکەتە بەرپرسێ وێ قۆلا پێشمەرگەی. و دبەردەوامیێدا دبێژیت: پیشمەرگەکان زۆر خۆشحال بوون و تەنیا داوایان لە من ئەوە بوو کەوا چارەیەکی جلك و پێڵاویان بۆ بکەم، منیش هیچ پارە و پولم بە (مەلا مستەفا)وە شك نە ئەبرد، چونکە ئەم دیت کەوا بارزانیەکانی خۆشی زۆر لە

ئەوا من دڤێت بێژم

چەند شیرەتەک ژ بیرەوەریێن پێشمەرگەکی

موسەدەق تۆڤی

عەبدوللا ئەحمەد رەسول پشدەری ژ پێشمەرگێن بەراهییێ یێن شۆرشا ئیلۆنێ بوو، ب ئەندامەتیا پارتی و پێشمەرگایەتیێ دەسپێکریە هەتا گەهشتیە پلا ئامر هێزێ بالەک، پشتی پیلانا ٦ ئادارا ١٩٧٥مشەخت دبیتە ئیرانێ. د سالێن مشەختییێ دا بیرەوەریێن خوە ل ژێر ناڤێ (شۆرشی ئەیلولی سالی ١٩٦١ دژی رژێمی قاسم) نڤیسینە، هەتا نها دو بەش ژێ هاتینە چاپکرن. د ڤان رۆژان دا من بەشا دووێ خواند. من ب فەر زانی هندەک برگەیێن تایبەت ب سالێن بەراهیێن شۆرشێ یێن زۆر سەرنجا من راکێشای دانمە بەرچاڤێن خواندەڤانان، بەلکی ئەوێن ئەڤرۆ بۆ مەرەمێن تایبەت بازرگانیێ ب بەرهەمێ خەباتا گەلێ کورد ڤە دکەن مفایەکی ژێ وەرگرن و ل خوە بزڤرنەڤە.

نڤیسکار دەربارەی سەروبەرێ پێشمەرگەی ل مەها ئیلۆنا ١٩٦٢ێ ئانکو سالەکێ پشتی دەسپێکرنا شۆرشێ دبێژیت: پێشمەرگە زۆر پەریشان و بێ توانا ببوون لە بەر دوورکەوتنەوە و بێ ئاگاییان لە ماڵ و منداڵیان، برسیەتی و نەبوونی خواردەمەنی چونکە جگە لە نانە ویشکەکە هیچ شتێکی تر نەبوو بۆ خواردن، برسیەتی و پێخاوسەتی پێشمەرگەکان، چونکە جلک و پێڵاوەکانیان هەموو دڕاو و پارچە پارچە ببوون، سەرمای زستان دەستی پێکرد و جێگاکانمان زۆر کوێستان بوون.

د جهەکێ دیتر دا ئاماژە ب ٣٥پۆلیسێن کورد دکەت یێن ب چەکێ خوەڤە گەهشتینە ریزێن پێشمەرگەی: زۆربەیان ئەندامی پارتی بوون و زۆر مرۆڤێ ئازا و فیداکاریان تێدا هەبوو تا چەند کەسێکیان گەیشتنە پلەی ئامر بەتالیونی و سەرلقی، دوانیان لە دەشتی هەولێر شەهیدکران. دەربارەی سەروبەرێ ڤان فیداکاران دبێژیت: لە یەکەم رۆژی پەیوەندیان بە شۆرش جلکی پۆلیسیان لە بەرا بوو، هەر بەم جلکانەشەوە لە گەڵماندا مانەوە بۆ ماوەی سێ مانگی رەبەق، چونکە شۆرش ئەو کاتە توانای ئابووری نەبوو جلک و بەرگ و هەموو پێداویستیەکانیان ئامادەبکات. ئەڤەنە نموونێن قارەمانیێ ب تڤەنگا خوە و جلکێ خوە پێشمەگایەتی دکر و داستانێن قارەمانیێ توماردکرن. کۆمەکا پێشمەرگەی ژ سەردەریا بەرپرسێ خوە نەرازی دبن و هەوارا خوە دبەنە بەر بارزانی، خوەدیێ بیرەوەریان بەرپرسێ دووێ بوو ژ وێ قۆلا پێشمەرگەی، بارزانی بەرپرسێ یەکێ و دووێ روو ب روو دکەتەڤە دگەل پێشمەرگەی و گوهداریا شکایەتا پێشمەرگەی دکەت، د ئەنجام دا بارزانی دبێژیتە وی بەرپرسی: تو بۆچی واز لەو پێشمەرگانە ناهێنی..؟ ئەوانە پێشمەرگەی کوردستانن خۆ پیاو و خزمەتکاری من و تو نین. دەملدەست بارزانی بریارا لادانا وی بەرپرسی ددەت و خوەدیێ بیرەوەریان دکەتە بەرپرسێ وێ قۆلا پێشمەرگەی. و دبەردەوامیێ دا دبێژیت: پێشمەرگەکان زۆر خۆشحال بوون و تەنیا داوایان لە من ئەوە بوو کەوا چارەیەکی جلک و پێلاویان بۆ بکەم، منیش هیچ پارە و پولم بە (مەلا مستەفا)وە شک نە ئەبرد، چونکە ئەم دیت کەوا بارزانیەکانی خۆشی زۆر لە پێشمەرگەکانی ئێمە شڕ و دڕاوتر بوون. د وێ دەمی دا پێشمەرگە وەکهەڤ بوون و جلکێن پێشمەرگێن بارزانی ژ پێشمەرگێن دیتر هێژ (شڕ و دڕاوتر)بوون، بەلێ هەموویان د چەپەرەکی دا خەبات دکر و هەڤرکیا وان بوو کی دێ پتر خوە راگر بیت، کەسەکی هزر ل هندێ نەدکر کێ دێ پتر گەهیتێ..!! لەوما ژی سەرفرازیێن مەزن توماردکرن.

پشتی بەرفرەهبوونا دەستەلاتێ شۆرشێ و دەڤەرێن رزگارکری، ل داویا ١٩٦٢بارزانی دگەهیتە دەڤەرا بالەکایەتی و هەر وێ شەڤێ ل (گەلالە) دهێتە دووڤ عەبدوللا پشدەریێ بەرپرسێ وی قۆلێ پێشمەرگەی دەمێ ئەو و سەرلقێن خوە دگەهنە دیوانا بارزانی، زۆر بخێرهاتنا وان دکەت و رەزامەندیا خوە ل سەر ئەرک و ماندووبوونا وان دیاردکەت و دبێژیتێ: ئێوە بۆ منتان دەرخست کەوا ئێوە لە پیاوەکانی ئێمە زۆر خۆراگرترن لە بەرەکانی شەردا. ب ڤان پەیڤە مەدالیێن رێزگرتنێ بارزانی پێشمەرگەی خەلات دکەت و بۆ هەیڤەکێ مولەتێ ددەتێ بزڤرنەڤە ناڤ خێزانێن خوە و دبێژیتێ: ئەبێ ئێوە و هەموو پێشمەرگەکان لێم ببۆرن کەوا ناتوانم هەریەک لە ئێوە هەندێ پارەتان بدەمێ کەوا بۆ ماڵ و منالتان بیکەنە دیاری.. ئەو ژی د بەرسڤێدا دبێژنە بارزانی: قوربان هەر رازیبوونی جەنابت بۆ ئێمە هەموو شتێکە.. دبەردەوامیا بیرەوەریاندا نڤیسکار دبێژیت: راستی ئەو کاتە (مەلا مستەفا) هیچ پارەو پۆلێ وای نەبوو خەرجی بکات بۆ پێشمەرگە، پێشمەرگەی ئەو کاتەش زۆر بەرزتر بوون لە پارە و پۆل و تەنیا شەرەف و سەربەرزی خۆیان گەرەک بوو، بەس..گەلۆ تو بێژی ئەوێن ئەڤرۆ ب چ تێر ئەبن رۆژەکێ ڤان رەنگە بیرەوەریان بخوینن و شەرمەکێ ژ خوە بکەن.

Musediqtovi@yahoo.com

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

پێشمەرگەکانی ئێمە شڕ و دڕاوتر بوون. د وی دەمیدا پێشمەرگە وەکهەڤ بوون و جلکێن پێشمەرگێن بارزانی ژ پێشمەرگێن دیتر هێژ (شڕ و دڕاوتر)بوون، بەلێ هەموویان د چەپەرەکیدا خەبات دکر و هەڤرکیا وان بوو کی دێ پتر خوە راگر بیت، کەسەکی هزر ل هندێ نەدکر کێ دێ پتر گەهیتێ..!! لەوما ژی سەرفرازیێن مەزن توماردکرن.

پشتی بەرفرەهبوونا دەستەلاتێ شۆرشێ و دەڤەرێن رزگارکری، ل داویا ۱۹٦۲بارزانی دگەهیتە دەڤەرا بالەکایەتی و هەر وێ شەڤێ ل (گەلالە) دهنێریتە دووڤ عەبدوللا پشدەریێ بەرپرسێ وی قۆلێ پێشمەرگەی دەمێ ئەو و سەرلقێن خوە دگەهنە دیوانا بارزانی، زۆر بخێرهاتنا واندکەت و رەزامەندیا خوە ل سەر ئەرك و ماندووبوونا وان دیاردکەت و دبێژیتێ: ئێوە بۆ منتان دەرخست کەوا ئێوە لە پیاوەکانی ئێمە زۆر خۆراگرترن لە بەرەکانی شەردا. ب ڤان پەیڤە مەدالیێن رێزگرتنێ بارزانی پێشمەرگەی خەلات دکەت و بۆ هەیڤەکێ مولەتێ ددەتێ بزڤرنەڤە ناڤ خێزانێن خوە و دبێژیتێ: ئەبێ ئێوە و هەموو پێشمەرگەکان لێم ببۆرن کەوا ناتوانم هەریەك لە ئێوە هەندێ پارەتان بدەمێ کەوا بۆ مالێ و منالتان بیکەنە دیاری.. ئەو ژی د بەرسڤێدا دبێژنە بارزانی: قوربان هەر رازیبوونی جەنابت بۆ ئێمە هەموو شتێکە.. دبەردەوامیا بیرەوەریاندا نڤیسکار دبێژیت: راستی ئەو کاتە (مەلا مستەفا) هیچ پارەو پۆلێ وای نەبوو خەرجی بکات بۆ پێشمەرگە، پێشمەرگەی ئەو کاتەش زۆر بەرزتر بوون لە پارە و پۆلێ و تەنیا شەرەف و سەربەرزی خۆیان گەرەك بوو، بەس..گەلۆ تو بێژی ئەوێن ئەڤرۆ ب چ تێر نەبن رۆژەکێ ڤان رەنگە بیرەوەریان بخوینن و شەرمەکێ ژ خوە بکەن.

دەه ساله دنیا هاته گوهارتن و جڤاتێن بازێرڤانیان نه هاتنه گوهارتن(*)

ئەگەر ئەڤرۆ پرسیار ژ گەنجەکێ بکەین بێژینێ تو تشتەکی ژ جڤاتێن بازێرڤانیان دزانی.؟ بێ گومان دێ بێژیت چما جارەکێ هەلبژارتنەك بۆ جڤاتێن بازێرڤانیان ل وەلاتێ مە هاتیە کرن هەتا ئەز بزانم ئەڤ جڤاتە چنە..!! ئەڤە ژی مافێ وی گەنجیە، ژ بەرکو هندی ئەو پێگەهشتی هەلبژارتنەك ب ناڤێ بازێرڤانیان نەهاتیەکرن، هندەك کەسێن دانعەمرڤە نەبن بیرا کەسەکی ناهێت کەنگی بۆ یەکەم جار و دوا جار هەلبژارتنێن بازێرڤانیان ل ڤی وەلاتی هاتینە کرن.

بەلێ ل بیرا کەسانێن دانعەمرە دەمێ ل ٢٦گولانا ٢٠٠١ێ هەلبژارتنێن سەرۆك و جڤاتێن بازێرڤانیان ل هەرێمێ و سنوورێ هەردو پارێزگەهێن هەولێر و دهۆکێ هاتینە ئەنجامدان و بەرا وان ژی ب سالەکێ ل سنوورێ ئیدارا سلێمانیێ یا جاران هاتبوونە ئەنجامدان. ئەڤ هەلبژارتنە ل دووڤ یاسا هژمار ٦ رۆژا ٨ئادارا ١٩٩٣یا پەرلمانێ کوردستانێ تایبەت ب هەلبژارتنێن سەرۆك و جڤاتێن بازێرڤانیان و ل دووڤ داخوازا سەرۆك مەسعود بارزانی هاتنەئەنجامدان دەمێ د کۆنگرێ ١٢ێ یێ پارتی (٦- ١٤/١٠/١٩٩٩)دا تەئکید کری کو هەلبژارتنێن بازێرڤانیان د دەمەکێ موناسبدا ل دووڤ یاسایێ پەرلەمانێ کوردستانێ بێنەکرن و دوبارە ل ١٥ ئادارا ٢٠٠١ د ڤەکرنا خولا نوویا پەرلەمانێ کوردستانێ دا تەئکید کر کو هەلبژارتنێن بازێرڤانیان پێدڤیە بەری ب داویهاتنا بهارا ئەڤ سالە (٢٠٠١) بێنەکرن.

(*) د هژمار ٧٠٦ رۆژا ٢٠١١/٥/٢٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

بەلێ دەه سالان بـەری نها هەلبژارتنێن سـەرۆك و جڤـــاتێن باژێرڤانیـــان هاتنەئەنجامـــدان، د دەمـــێ ئەنجامـدانا ڤـێ کریارێـدا مـە هـەموویان گەلـەك وەك کریارەکـا دیموکراسـی ب بـەژنا ڤـان هەلبـژارتنان دا دگۆت و ئەم ب هیڤی بووین هەرچوار سالان جارەکان ڤێ کریارا دیموکراسی ب چاڤێن خوە ببینین، هەروەك یاسایێ ئاماژە پێکری ژی داکوکیێ ل سـەر ڤـان رەنگـە هەلبـژارتنان هـەر چـوار سالان جارەکێ دکـەت. بـەلێ مخابن یاسا تنێ ل سەر کاغەزێ یە د بادەکەکێدا هاتیە ڤەشـارتن، دەه سـال بـۆرین رژێـم ل عیراقـێ هاتنـە گوهـارتن، سـەرۆك و سـەرۆکوەزیران هـاتن و چـوون، چەند هەلبژارتنێن پەرلەمانی ل عیراقێ و کوردستانێ هاتنـە گۆهـارتن، چـەند کـابینێن نـوویێن وەزیـران ل هـــەرێمێ هاتنـــە گوهـــارتن، چـــەندین پارێزگـــار و رێڤەبـەرێن گشـتی هاتنـەگوهارتن، باژێرڤـانییێن جـودا جـودا هـەرئێکی دو سـێ جارەکـان سـەرۆکباژێرڤانییێن نوو بۆ وان هاتنە دامەزرانـدن کو پێدڤی بـوو ل دووڤ یاسـایێ هەلبـژارتنێن سـەرۆك و جڤـاتێن باژێرڤانیـان هاتبانە هەلبژارتن، تنێ جڤاتێن باژێرڤانییێن مـە وەك خـــوە ماینـــە و ل جهـــێ خـــوە ماینـــە و دەســـت ژ خێروبێرێن جڤاتان نا بەردەن، مانێ رزقەکە و خودێ یێ دای و مللەتی ژی ئـەمێن هەلبـژارتین بۆچی دێ ژ دەستێن خوە کەین.

دبیت بێتە گۆتن هەلبژارتنێن جڤاتێن باژێرڤانیان گرێـدای هەلبـژارتنێن جڤـاتێن پارێزگەهانـە و یاسا

ئەوا من دڤێت بێژم

دەه سالە دونیا هاتە گوهارتن و جڤاتێن باژێرڤانیان نە هاتنە گوهارتن

موسەدەق تۆڤی

هەکە ئەڤرۆ پرسیار ژ گەنجەکێ بکەین بێژینێ تو تشتەکی ژ جڤاتێن باژێرڤانیان دزانی.؟ بێ گومان دێ بێژیت چما جارەکێ هەلبژارتنەک بۆ جڤاتێن باژێرڤانیان ل وەلاتێ مە هاتیەکرن هەتا ئەز بزانم ئەڤ جڤاتە چنە..!! ئەڤە ژی مافێ وی گەنجیە، ژ بەرکو هندی ئەو پێگەهشتی هەلبژارتنەک ب ناڤێ باژێرڤانیان نەهاتیەکرن، هندەک کەسێن دانعەمرڤە نەبن بیرا کەسەکی ناهێت کەنگی بۆ یەکەم جار و دوا جار هەلبژارتنێن باژێرڤانیان ل ڤی وەلاتی هاتینەکرن.

بەلێ ل بیرا کەسانێن دانعەمرە دەمێ ل ٢٦گولانا ٢٠٠١ێ هەلبژارتنێن سەرۆک و جڤاتێن باژێرڤانیان ل هەرێمێ و سنوورێ هەردو پارێزگەهێن هەولێر و دهۆکێ هاتینە ئەنجامدان و بەرا وان ژی ب سالەکێ ل سنوورێ ئیدارا سلێمانیێ یا جاران هاتبوونە ئەنجامدان. ئەڤ هەلبژارتنە ل دووڤ یاسا هژمار ٦رۆژا ٨ ئادارا ١٩٩٣یا پەرلەمانێ کوردستانێ تایبەت ب هەلبژارتنێن سەرۆک و جڤاتێن باژێرڤانیان و ل دووڤ داخوازا سەرۆک مەسعود بارزانی هاتنە ئەنجامدان دەمێ د کۆنگرێ ١٢ێ یێ پارتی ٦-١٤/١٠/١٩٩٩دا تەئکید کری کو هەلبژارتنێن باژێرڤانیان د دەمەکێ گونجای دا ل دووڤ قانوونێ پەرلەمانێ کوردستانێ بهێنەکرن و دووبارە ل ١٥ ئادارا ٢٠٠١د ڤەکرنا خولا نوویا پەرلەمانێ کوردستانێ دا تەئکید کر کو هەلبژارتنێن باژێرڤانیان پێدڤیە بەری ب داوی هاتنا بهارا ئەڤ سالە (٢٠٠١) بهێنەکرن.

بەلێ دەه سالان بەری نها هەلبژارتنێن سەرۆک و جڤاتێن باژێرڤانیان هاتنە ئەنجامدان، د دەمێ ئەنجامدانا ڤێ کریارێ دا مە هەموویان گەلەک وەک کریارەکا دیموکراسی ب بەژنا ڤان هەلبژارتنان دا دگۆت و ئەم ب هیڤی بووین هەر چوار سالان جارەکێ ڤێ کریارا دیموکراسی ب چاڤێن خوە ببینین، هەر وەک قانوونێ ئاماژە پێکری ژی داکوکیێ ل سەر ڤان رەنگە هەلبژارتنان هەر چوار سالان جارەکێ دکەت. بەلێ مخابن قانوون تنێ ل سەر کاغەزێ یە د بادەکەکێ دا هاتیە ڤەشارتن، دەه سال بۆرین رژێم ل عیراقێ هاتنە گوهارتن، سەرۆک و سەرۆک وەزیران هاتن و چوون، چەند هەلبژارتنێن پەرلەمانی ل عیراقێ و کوردستانێ هاتنە گۆهارتن، چەند کابینێن نوویێن وەزیران ل هەرێمێ هاتنە گوهارتن، چەندین پارێزگار و رێڤەبەرێن گشتی هاتنە گوهارتن، باژێرڤانییێن جودا جودا هەرئێکی دو سێ جارەکان سەرۆک باژێرڤانییێن نوو بۆ وان هاتنە دامەزراندن کو پێدڤی بوو ل دووڤ قانوونێ هەلبژارتنێن سەرۆک و جڤاتێن باژێرڤانیان هاتبانە هەلبژارتن، تنێ جڤاتێن باژێرڤانییێن مە وەک خوە ماینە و ل جهێ خوە ماینە و دەست ژ خێروبێرێن جڤاتان بەردەن، مانێ رزقەکە و خودێ یێ دای و مللەتی ژی ئەمێن هەلبژارتین بۆچی دێ ژ دەستێن خوە کەین.

دبیت بێتە گۆتن هەلبژارتنێن جڤاتێن باژێرڤانیان گرێدای هەلبژارتنێن جڤاتێن پارێزگەهانە و قانوون هاتینە گوهارتن و پێدڤی ب هندەک قانوونێن دیترە بۆ ڤێ چەندێ..! لێ ب هەر رەنگەکی یان هەر مهانەکێ بیتێ نها سازیەک ب ناڤێ جڤاتا باژێرڤانیێ ل هەر باژێرڤانیەکێ هەیە و ڤەمانا هەر جڤاتەکێ ل هەر جهەکی بۆ دەمێ دەه سالان نە کارەکێ رەوایە و نە ژی د بەرژەوەندیا گشتی دایە، چاوان هەر باژێرڤانیەکێ دو سێ جاران سەرۆک باژێرڤانی بێی هەلبژارتن هاتینە گوهارتن هەر ب ڤی رەنگی پێدڤی بوو و پێدڤیە جڤاتێن باژێرڤانیان بلا ئەو ژی بێی هەلبژارتن هاتبانە گوهارتن. هەکە جڤاتێن باژێرڤانیان دەرگەهەک بن بۆ رزقێ هندەکان دەم هاتیە هندەکێن دی تام کەنە وی رزقی، هەکە ژی دەلیڤەک بیتێ و بۆ هندەکان هاتبیت و نەڤێت ژ دەستێ خوە بکەن ئەڤە ب خوە ژی گەندەلیە، خەلک ژ گەندەلیان تێر بوو و ل ڤێ داوێ ل هەرێمی دەست ب نەهێلانا گەندەلیێ هاتیەکرن و دەم هاتیە ژ ڤان جڤاتان ژی بگریت..!!

Musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

هاتینـه گوهـارتن و پێـدڤی ب هنـدەك یاسـاییێن دیـترە بـۆ ڤـێ چـەندێ..! لێ ب هـەر رەنگـەکی یـان هـەر مهانـەکێ بـیتن نهـا سـازیەك ب نـاڤێ جڤاتـا باژێرڤـانییێ ل هـەر باژێرڤانیەکێ هەیە و ڤەمانا هەر جڤاتەکێ ل هەر جهەکی بـۆ دەمـێ دەھ سـالان نـە کارەکێ رەوایە و نە ژی د بەرژەوەندیا گشتیدایە، چاوان هـەر باژێرڤانیـەکێ دو سـێ جاران سەرۆك باژێرڤانی بێی هەلبژارتن هاتینە گوهارتن هەر ب ڤـی رەنگـی پێـدڤی بوو و پێدڤیە جڤـاتێن باژێرڤانیـان بـلا ئـەو ژی بێـی هەلبـژارتن هاتبانـە گوهـارتن. ئەگەر جڤاتێن باژێرڤانیان دەرگەهەك بن بۆ رزقێ هندەکان دەم هاتیە هندەکێن دی تام کەنـە وی رزقـی، ئەگـەر ژی دەلیڤـەك بـیتن و بـۆ هنـدەکان هاتبیـت و نـەڤێت ژ دەستێ خوە بکەن ئەڤە ب خوە ژی گەندەلیە، خەلك ژ گەندەلیان تێـر بـوو و ل ڤـێ داوییێ ل هەرێمێ دەست ب نەهێلانا گەندەلیێ هاتیەکرن و دەم هاتیە ژ ڤان جڤاتان ژی بگریت..!!

موخل و بیژینگ هاتنه گوهارتن، جڤاتێن بازرگانیان نەهاتنە گوهارتن(*)

بەرپەرێ دووڤچوونێ هژمار ٧١٠ێ ڤێ رۆژنامێدا هێژا عیسمەت عەبدولرەحمان لژێر ناڤێ (ئەڤە بێ وژدانیە) بەرسڤەك ل سەر گوژییێ من (دەه ساله دنیا هاتە گوهارتن و جڤاتێن بازرگانیان نەهاتنە گوهارتن)ێ هژمار ٧٠٦ بەلاڤکریە. دەستخوشیا هێژای دکەم ئەگەر ب ڤی رەنگی دووڤچوونا هەر بابەتەکێ رەخنەیی د رۆژناماندا دکەت و ب هیڤی مە هەروەك مەرەما من ژ نڤیسینێ خزمەتا گشتی یا وی ژی ب بەرسڤدانێ ئەو بیت. د هەمان دەمدا هیڤیدارم بۆ هێژای و هەرکەسەکێ ئەڤ بۆچوونا من ب نەرێنی شروڤەکربیت دیار بیت نڤیسینا

ئەڤە بێ وژدانیە

بەرسڤەک بۆ رۆژنامەیا ئەڤرۆ
بەرپەرێ بۆچوون ژمارە ٦٠٧
ل ٢٠١١/٥/٢٢

بەرێز مسەدەق توفی بابەتێ ئێک ...ەیا بوری ب ناڤێ (دەه سالە دونیا ...یە گوهورین و جڤاتێن بازرگانیان ...ەهاتنە گوهورین).
من ڤیا بێژمە کاک (مسەدەق ...توفی) براستی ئەوا تە ڤیای تو بێژی ...ێ وژدانیە کا راست و رەوابوویە ...رامبەر هەلبژارتنێن جڤاتێن بازرگانیان کو تە گەلەک ب سڤکی وەسفکریە کو ئەنجامدانا کریارەکێ بوویە. هەروەسا بەرامبەر دەستەکێن جڤاتێن بازرگانیان کو تو ژ وان کەسانی یێن ل نێزیک د ئاگەهدار کا چاوا کارێ خۆ ل دەڤ یاسایێ ئەنجام دەن و بێی هیچ کەمتەرخەمیەک سەرەرای هەمی وان ئالوزێن دکەڤنە د کارێ وان دا و دلسوزی یا وان د رێڤەبرنا کارێ خۆ دا ل دووڤ دەستهەلاتێن هەیی کو ب باشی و تو یێ پێ ئاگەهداری.
سەبارەت کو ئەڤە دەه سالە ل سەر کاری من دڤێت بێژم کو پشتی بورینا ٤ سالا ب سەر ژیێ جڤاتان ڤە چووی. ب بریارەکا ئەنجومەنێ وەزیران ئەڤ ماوەیە هاتە درێژکرن بو ویڤەتر. ئەڤجا ژ بۆ کو کارەکێ نەرەوایە تو دشێی سکالایەکێ ب دەیە لایەنێن پەیوەندیدار.
سەرەرایی هندێ کو جڤاتێن هەر سێ پارێزگەهان داخوازا ئەنجامدانا هەلبژارتنان ب فەرمی پێشکێشی لایەنێن پەیوەندیدار کریە، ئەڤجا برایێ بەرێز نزانم چاوا تو حەقی د دەیە خۆ و دبێژی بلا ئەو ژی بێ هەلبژارتن بهێنە گوهورین.
نزانم چ رزقە تو باس دکەی، و چ دەلیڤەیە کو ژ دەستێن تە چوو... بزانە هەمی ئەو ئەندامێن ... بازرگانییێن کو ل دەمێ خۆ هاتی... نیشانکرن د چەندین موخل و بێژ... کری نە. هەمی ژی ژ کەسانێن ... دەڤەرێن خۆ نە. ئەرێ ئەو ئەگەند... ب ڤی رەنگی و هوسا ب سان... خەلکی گەندەل دکەی ئەوێن کو ب... ب یاسا و رێنمایان دکەن.
لەوما ژی ئەوا تەڤیای تو بێژ... تە باش هزرا خۆ کربا و پاش تە گ... هیڤیا من ئەوە ئەوێن تە بەر... ڤیابیت بێژیت ئەو ژی تە ب ڤێ... بن دگەل رێز و سلاڤێن من.

عسمەت عەبدولرەحمان
سەرۆکێ جڤاتا بازرگانیێ...

(*) د هژمار ٧١٣ رۆژا ٢٠١١/٥/٣١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

من بابەتەکێ گشتییە، نە ب تنێ ژ کەسەکێ یان جڤاتەکێ دگریت، بەلکی ژ هەموو جڤاتێن باژێرڤانیان دگریت یێن کو ئەڤە ژیێ وان چوو د یازدە سالییێدا. ب باوەریا من دور ئازادیا دەربرینێ من بەرسڤ ژی ل سەر بابەتی نە ددا، بەلێ ژبەرکو هەر ژ مانشیتێ نڤیسەری ب پەیڤێن نە هەژی بەرسڤێ ل سەر بەرپەرێن رۆژنامان دەسپێکریە وەك د بێژیت: ئەوا تە ڤیای بێژی بێ وژدانیەکا راست و رەوابوویە... و یازدە جاران ب پەیڤێن تو و تە دگەل من ئاخفتیە، هەروەك بڤێت بابەتی ژ رەخنەکێ کو ئەز ب بەرژەوەندا گشتی دزانم بکەتە بابەتەکێ کەسایەتی، لەوما ژی ب کورتی دێ بەرسڤەکێ ل سەر وێ بەرسڤێ دەم:

هەروەك نڤیسەرێ بەرسڤێ دبێژیت: ...هەلبژارتنێن باژێرڤانیان کو تە گەلەك ب سڤکی وەسفکریە کو ئەنجامدانا کریارەکێ بوویە.. بلا خواندەڤان بابەتێ من بخوینن و ئەو بێژن ل کیرێ من بسڤکی وەسفا ڤان هەلبژارتنان کریە.. ئەگەر پەیڤێن من بکارئینایین وەك (ئەنجامدانا ڤێ کریارێ) یان (کریارەکا دیموکراسی) ب سڤکیپێکرن بزانیت، ئەڤە بلا پرسیارا شارەزایەکێ زمان و فەرهەنگا کوردی بکەت، ژبەرکو هەر رەنگە هەلبژارتنەك کریارەکە، ئەرێ هەموو ئەڤە سڤکیپێکرنە..؟

ل چەند جهەکان هێژای ئاماژە ب کارێ دەستەکێن جڤاتێن باژێرڤانیان کریە و د بەررا ژی گۆتیە من: تو یێ پێ ئاگەهداری، ئەرێ ما کێ گۆتیە ئەڤ جڤاتە د کەمتەرخەمن یان نە د دلسۆژن..؟ و کی دبێژیت ئەزێ پێ ئاگەهدارم..؟ پاشتر خوەدیێ بەرسڤێ دەربارەی درێژکرنا دەمێ جڤاتێن باژێرڤانیان پشتی تەواو بوونا چوار سالێن وان دبێژیتە من: تو دشێی سکالایەکێ بدەیە لایەنێن پەیوەندیدار یان دبێژیت: جڤاتێن هەرسێ پارێزگەهان داخوازا ئەنجامدانا هەلبژارتنان ب فەرمی کریە...هتد د بەرسڤێدا دێ بێژم: نە کارێ منە سکالا پێشکەش بکەم، بەلێ مافی من و هەر وەلاتیەکیە بێژین بۆچی جڤاتێن باژێرڤانیان دەه سالان بمینن و ئەڤە چوونە د سالا یازدێدا..؟ دەمێ سەرۆکباژێرڤانیێن هەلبژارتی بێی هەلبژارتن بێنە

گوهارتن بۆچی جڤاتێن باژێرڤانیان بیێ هەلبژارتن نەهێنە گوهارتن..؟ ئەز دبێژم ئەو داخوازا فەرمیا هەوەکری بێتە بەلاڤکرن دێ بۆ هەوە بیتە هەلویستەك باش. ل ئالیەکێ دی نڤیسەر دبێژیتە من: باش بزانە هەمی ئەو ئەندامێن جڤاتێن باژێرڤانیان کو ل دەمێ خوە هاتینە دەسنیشانکرن د چەندین موخل و بێژینگاندا کرینە..!! خەلکینۆ هەموو بابەتێ من بخوینن کا ب باش یان خراب من ناڤێ کەسەکی ژ جڤاتێن باژێرڤانیان ئینایە..!! ئەرێ بابەتی چ پەیوەندی ب موخل و بێژینگکرنا وان کەسانڤە هەیە..!! نێ موخل و بیژینگکرن بۆ چوار سالان بوو، موخل بێژینگ ب خوە هاتنە گوهارتن و جڤاتێن باژێرڤانییێن هەرێمێ نەهاتنە گوهارتن..!! ئەز کەسەکی گەندەل ناکەم، بەلێ ڤەمانا هەرکەسەکی، هەردەستەکەکێ، هەر جڤاتەکێ دجهەکیدا یازدە سالان گەندەلیە و ژ مە هەموویان دگریت. دگەل رێز و سلاڤێن من.

کەنالێ سەحەر و هەرێما کوردستانێ(*)

ئیرانێ چەندین کەنالێن تایبەت ئاراستەکری بۆ وەلات و گەلێن جیهانێ ب زمانێن جودا جودا هەنە، هەر هەموو ژی د خزمەتا سیاسەتا وێ دەولەتێ و هزرا ئایینی مەزهەبیا بەرتەنگا حوکمدارا وی وەلاتی دانە، کەنالێ سەحەر ژی یەك ژ ڤان کەنالانە، بەلێ خەلکێ ئیرانێ مافێ دیتن و گوهداریا کەنالێن بیانی و کرین و دەستڤەئینانا ئامرازێن دیتنا کەنالێن ئەسمانی نینە و بڤێت و نەڤێت دڤێت چاڤێن وان ب کەنالێن ناڤخوەیی یێن حکومەتێ ڤەبن.

کەنالێ سەحەر ب زمانێن کوردی و ترکی و زمانێن بەربەلاڤ ل وەلاتێن پاکستان و ئەفغانستانێ وەشانێ دکەت، پشکا شێری ژ ڤێ وەشانێ ب زمانێ کوردی زاراڤێ سورانی یە، کەنالی پەیوەندیێن بەرفرەھ و هژمارەکا نڤیسینگەھ و پەیامنێران ل هەرێما کوردستانێ هەنە. کەنال د خزمەتا دەولەتا خوە و هزرا حوکمداردایە ل وی وەلاتی ئەڤە مافەکێ وانە، کەسەکی نەڤێت ئەڤ کەنالە و هەر کەنالەکێ دیتر د خزمەتا دەولەتەك یان ئالیەکێ سیاسیێ وەلاتەکێ دیتر دا بیت، بەلێ دەمێ کەنالەك خوە دکەتە پشکەك ژ روودانێن وەلاتێن دن و روودانان وەکی وێ دڤێت بەروڤاژی د خزمەتا ئالیەکی دژی ئالیەکێ دیتر ڤەدگوهێزیت و دبیتە مایکێ هندەکان بۆ هەڤرکیا خەلکەکێ دیتر ئەڤە ئەڤ کەنالە ژ بنەمایێن راگەهاندنا جیهانا سەردەم و پێشکەتی دەرکەت و پەیاما راستەقینەیا رۆژنامەڤانیێ ژ دەستدا و وەك لەشکەرەك

(*) د هژمار ٧١٦ رۆژا ٦/٦/٢٠١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

کەتە د بەروکا شەریدا دژی ئالیەکێ دیتر ، ئانکو ل شوونا پەیاما میدیایێ پەیاما دووروویاتیا هەلگرت.

ئەڤە دروست سەروبەرێ وەشانا کوردی یا کەنالێ سەحەرە، پرانیا دەمێ وێ بۆ هەرێما کوردستانێ تەرخانکریە، بەلێ نە ژ دوور و نە ژ نێزیك خوە د رووداێن باکوور و رۆژئاڤا و رۆژهەلاتێ کوردستانێ ناگەهینیت، ل قامیشلو و ئامودێ خوون بباریت، ل ئامەد و وانێ ب سەدان زارۆك بێنە زینداکرن، ل چیایێن گاباری و جودی و هەکارێ ب گرانترین چەك گەریلا بێنە قرکرن، نە کەنالێ سەحەر ئاگەهـ ژێ هەیە، ئاگەهـ ژی لێ هەبیت بۆ وێ نەخەمە. هندی پەیوەندی ب رۆژهەلاتێ کوردستانێ ئانکو پارچا ژێر دەستەلاتێ ئیرانێ ڤە هەبیت، ئەڤە ئەو خەلکە سەرهلدانێ بکەن یان بێنە قرکرن، بهەشتی بن یان جەهەنەمی، تێربن یان برسی ئەڤە نە ل بەر زۆما کامیرێن کەنالێ سەحەرە و نە ژی هیچ کەنالەکێ دیترێ دەولەتا ئیرانێ خوە نێزیك دکەت. بەلێ چوار خویندکار بۆ گەهاندنا گازندەکا خوە بچنە بەر رێڤەبەریەکا پەروەردێ ل باژێرەکێ هەرێمێ، ئەڤە د گاڤێدا وەك خەبەرێ خوەنیشادانەکا چەند هزار کەسیا جەماوەری بە پەلە د خیچا خەبەریا ڤی کەنالیدا هاتە خوارێ. د رووداێن هەیڤێن چوویی یێن بەردەرکی سەرای سلێمانیێ دا کامیرا کەنالێ سەحەر ب شەڤ رۆژ ل هنداڤ وی خەلکی چوکلاندی بوو و مایکێ وێ بەردەوام تنێ دەستێ وان کەسان دا بوو یێن کیژ خەونا خرابە وێ ب حکومەتا هەرێما کوردستانێ ڤە دبینن، دیدار و مێزگەردێن شەڤانە یێن کەنالی ژی تنێ دەربارەی

ئەوا من دڤێت بێژم

کەنالێ سەحەر و هەرێما کوردستانێ

موسەدەق تۆڤی

ئیرانێ چەندین کەنالێن تایبەتێن ئاراستەکری بۆ وەلات و گەلێن جیهانێ ب زمانێن جودا جودا هەنە، هەر هەموو ژی د خزمەتا سیاسەتا وێ دەولەتێ و هزرا ئایینی و مەزهەبیا بەرتەنگا حوکمدارا وی وەلاتی دانە. کەنالێ سەحەر ژی یەک ژ ڤان کەنالانە، بەلێ خەلکێ ئیرانێ مافێ دیتن و گوهداریا کەنالێن بیانی و کرین و دەستڤەئینانا ئامرازێن دیتنا کەنالێن ئەسمانی نینە و بڤێت و نەڤێت دڤێت چاڤێن وان ب کەنالێن ناڤخوەیی یێن حکومەتێ ڤەبن.

کەنالێ سەحەر ب زمانێن کوردی و تورکی و زمانێن بەربەلاڤ ل وەلاتێن پاکستان و ئەفغانستانێ وەشانێ دکەت. پشکا شێری ژ ڤێ وەشانێ ب زمانێ کوردی زاراڤێ سورانی یە، کەنالی پەیوەندییێن بەرفرەهـ و هژمارەکا نڤیسینگەهـ و پەیامنێران ل هەرێما کوردستانێ هەنە. کەنال د خزمەتا دەولەتا خوە و هزرا حوکمداردایە ل وی وەلاتی ئەڤە مافەکێ وانە. کەسەکی نەڤێت ئەڤ کەنالە و هەر کەنالەکێ دیتر د خزمەتا دەولەتەک یان ئالیەکێ سیاسیێ وەلاتەکێ دیتر دا بیت، بەلێ دەمێ کەنالەک خوە دکەتە پشکەک ژ رووداێن وەلاتێن دن و رووداان وەکی وێ دڤێت بەروڤاژی د خزمەتا ئالیەکی دژی ئالیەکێ دیتر ڤەدگوهێزیت و دبیتە مایکێ هندەکان بۆ هەڤرکیا خەلکەکێ دیتر ئەڤە ئەڤ کەنالە ژ بنەمایێن راگەهاندنا جیهانا سەردەم و پێشکەتی دەرکەت و پەیاما راستەڤینەیا رۆژنامەڤانیێ ژ دەست دا و وەک لەشکەرەک کەتە د بەرۆکا شەری دا دژی ئالیەکێ دیتر، ئانکو ل شوونا پەیاما میدیایێ پەیاما دووروویاتیا هەلگرت.

ئەڤە دروست سەروبەرێ وەشانا کوردی یا کەنالێ سەحەرە، پرانیا دەمێ وێ بۆ هەرێما کوردستانێ تەرخانکریە، بەلێ نە ژ دوور و نە ژ نێزیک خوە د رووداێن باکوور و رۆژئاڤا و رۆژهەلاتێ کوردستانێ ناگەهینیت، ل قامیشلو و ئامودێ خوون بباریت، ل ئامەد و وانێ ب سەدان زارۆک بێنە زینداکرن، ل چیایێن گاباری و جودی و هەکارێ ب گرانترین چەک گەریلا بێنە قرکرن، نە کەنالێ سەحەر ئاگەهـ ژێ هەیە، ئاگەهـ ژی لێ هەبیت بۆ وێ نەخەمە. هندی پەیوەندی ب رۆژهەلاتێ کوردستانێ ئانکو پارچا ژێر دەستەلاتێ ئیرانێ ڤە هەبیت، ئەڤە ئەو خەلکە سەرهلدانێ بکەن یان بێنە قرکرن، بهەشتی بن یان جەهەنەمی، تێربن یان برسی ئەڤە نە ل بەر زۆما کامیرێن کەنالێ سەحەرە و نە ژی هیچ کەنالەکێ دیترێ دەولەتا ئیرانێ خوە نێزیک دکەت. بەلێ چوار خویندکار بۆ گەهاندنا گازندەکا خوە بچنە بەر رێڤەبەریەکا پەروەردێ ل باژێرەکێ هەرێمێ، ئەڤە د گاڤێدا وەک خەبەرێ خوەنیشادانەکا چەند هزار کەسیا جەماوەری بە پەلە د خیچا خەبەریا ڤی کەنالیدا هاتە خوارێ. د رووداێن هەیڤێن چوویی یێن بەردەکی سەرای سلێمانیێ دا کامیرا کەنالێ سەحەر ب شەڤ رۆژ ل هنداڤ وی خەلکی چوکلاندی بوو و مایکێ وێ بەردەوام تنێ دەستێ وان کەسان دا بوو یێن کیژ خەونا خرابە وێ ب حکومەتا هەرێما کوردستانێ ڤە دبینن، دیدار و مێزگەردێن شەڤانە یێن کەنالی ژی تنێ دەربارەی خوەنیشادانێن خەلکێ هەرێمێنە و مێڤانێن وان ژی تنێ ئالیێن دژە دەستەلاتینە ل هەرێمێ، بابەتێ رەوشا مافێ مرۆڤی ل هەرێما کوردستانێ تنێ ئەڤ کەنالە خوە لێ دکەتە خودان و بەرگریێ ژ ڤی خەلکی دکەت هەروەکی مرۆڤێ ئیرانی د بەهەشتا سەردنیاییدا بژین و زیندانا ئیڤینا تارانێ زیندانێن دی یێن ئیرانی ژ مێژ وەرە بووینە باخچە و سەیرانگەهـ و ب هاتنا دەستەلاتداریا کۆمارێ ئیسلامی ژی سێدارەدان ل ئیرانێ نەمابیت و ببیتە پشکەک ژ دیرۆکا سەردەمێ شاهی. دا بابەت درێژتر نەبیت دێ د دوا نموونەیا دورووياتیا ڤی کەنالیدا بێژین: د دەمەکیدا کو کەسەکی نە دیتیە رۆژەکێ ژ رۆژان د کەنالەکێ ئیرانیدا خوتبا رۆژا ئەینیێ یا مەلایەکێ سونی مەزهەبێ ئیرانێ بێتە خوارێ بەردەوام خوتبێن ئەینییێن بەردەرکی سەرا دهاتنە خوارێ و تنها ژی خوتبێن ئەینییێن هندەک مەلایێن دیارکریێن هندەک مزگەفتێن هەرێما کوردستانێ بەردەوام دهێنە خوارێ، هەروەک سونی مەزهەبێن کوردستانا ئیرانێ ژ مەزهەبەکی بن و یێن هەرێمێ ژ مەزهەبەکێ دیتر بن، گەلۆ چ دبێژنە ڤێ چەندێ..؟!

musediqtovi@yahoo.com

خوەنیشادانێن خەلکێ هەرێمێنە و مێڤانێن وان ژی تنێ ئالییێن دژە دەستەلاتینە ل هەرێمێ، بابەتێ رەوشا مافێ مرۆڤی ل هەرێما کوردستانێ تنێ ئەڤ کەنالە خوە لێ دکەتە خودان و بەرگرییێ ژ ڤی خەلکی دکەت هەروەکی مرۆڤێ ئیرانی د بەهەشتا سەردنیاییێدا بژین و زیندانا ئیڤینا تارانێ زیندانێن دی یێن ئیرانی ژ مێژ وەرە بووینە باخچە و سەیرانگەهـ و ب هاتنا دەستەلاتداریا کۆمارێ ئیسلامی ژی سێدارەدان ل ئیرانێ نەمابیت و ببیتە پشکەك ژ دیرۆکا سەردەمێ شاهی. دا بابەت درێژتر نەبیت دێ د دوا نموونەیا دوروویاتیا ڤی کەنالیدا بێژین: د دەمەکیدا کو کەسەکی نە دیتیە رۆژەکێ ژ رۆژان د کەنالەکێ ئیرانیدا خوتبا رۆژا ئەینیێ یا مەلایەکێ سونی مەزهەبێ ئیرانێ بێتە خوارێ بەردەوام خوتبێن ئەینییێن بەردەرکی سەرا دهاتنە خوارێ و نها ژی خوتبێن ئەینییێن هندەك مەلایێن دیارکرییێن هندەك مزگەفتێن هەرێما کوردستانێ بەردەوام دهێنە خوارێ، هەروەك سونی مەزهەبێن کوردستانا ئیرانێ ژ مەزهەبەکی بن و یێن هەرێمێ ژ مەزهەبەکێ دیتر بن، گەلۆ چ دبێژنە ڤێ چەندێ..؟!

من دڤێت كوردستان كوردستانا جاران بیتن[*]

نڤیسكار رزگار كێستەیی د كوژیێ (هشار)ێ هژمار٧١٩دا نەڤێت كوردستان ببە دوبەی وئەم ببینە تەمبەل بەلێ دڤێت كوردستان ببە سوید یان سویسرا دا فێری كار و پیشە و داهێنانێ ببین و بشێین ل پاشە رۆژێ وەلاتەكێ مۆدەرن و پێشكەفتی ئاڤا بكەین. ئەڤە نیڤشكێ هزر و بۆچوونا نڤیسكاریە، ل ژێر ناڤێ (من نەڤێ كوردستان ببە دوبەی) بەلاڤكریە.

ئەز باوەرم پرانیا كەسێن (هشار) دخوونن دگەل بۆچوونا نڤیسكارینە و د بەرچاڤكرنا بابەتیدا یێ سەركەفتی بوویە و دروست ل دەرمانێ ئێشا ڤی وەلاتی گەریایە، بەلێ ئەز دبینم دێ نڤیسكار وی مافی دەتە هەركەسەكێ دی بۆچوونا خوە د ڤی واریدا ب رەنگەكێ دیتر بەرچاڤبكەت و د ئەنجامدا ژی دێ هەموو بۆچوون د خزمەتا كوردستانەكا پێشكەتی و هەڤچەرخدا بن.

نها دێ هێمە دناڤ بابەتیدا و بێژم چ ئەوێن دڤێت كوردستان ببیتە دوبەی و چ ئەوێن دڤێت ببیتە سوید و سویسرا ژ دلسۆژیا خوە ڤێ دبێژن، بەلێ دڤێت بەری هەر تشتەكی بزانن چاوان دوبەی بوویە دوبەی و سوید و سویسرا ژی بووینە ئەڤێن نها هەین، ژ بەر كو ب كورتە پێداچوونەكێ ب دیرۆكا وان وەلاتان و بەراوردەكێ دگەل دیرۆكا مە، دێ گەهینە وی ئەنجامی بەلێ رهو ریشالێن مە د دیرۆكێدا کوورتر و شارستانیترن، لێ وان د بەرا مە را كر، یا گرنگ ئەڤە یە ئەم بزانین بۆچی وان د بەرا مە را كر..؟! چاوان دوبەی نیمچە گزیرتەكا بیابان و بێ سامان و خەلكەكێ پاشڤەمایێ عەشیرەتكانییێ ل ژێر سیبەرا

---

[*] د هژمار ٢١٧ رۆژا ٢٠١١/٦/١٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤكرن.

کوینین بیابانشینان ب هیڤیا بەرێ حووشترێ و نێچیرەکا بیابانێ یان گرتنا چەند ماسیەکان ل کەنارێ کەنداڤی دژیان ئەڤرۆ بووینە خوەدیێن دوبەیا نها، ب هەمان ئاوا بزانین چاوان سوید و سویسرا بووینە یێن نها..؟ هەرچەندە من هند شارەزایی د دیرۆکا وان وەلاتاندا نینینە بەلێ من باوەری هەیە بێژم سەروەریێن دیرۆکا مە هەکە ژ یێن دیرۆکا وان پتر نەبن کێمتر نینن.. کورت و کرمانجی پێدڤیە بزانین چما خەلکەکی د بەرا مە را کر..؟ و ئەگەر مە ڤیا ژی سیستەمێ سیاسی و رێڤەبەریێ وان بۆ وەلاتێ خوە هەلبژێرین هندێ ژێ هەلبژێرین هندی بۆ وەلاتێ مە و مرۆڤێ وی بگونجیت.

سەرەرای ڤێ من دڤێت کوردستان ببیتە کوردستانا جاران، بەلێ ب شێوازەکێ هەڤچەرخ دگەل پێدڤیاتیێن مرۆڤێ کوردستانی و سەروبەرێ نوویێ جیهانێ بگونجیت، کوردستانا جاران یا بەری سالێن حەفتییان ب درێژیا سەدان سالان ل دووڤ سەروبەرێ وی سەردەمی وەلاتەکێ ئاڤەدان بوو، ب گێسن و مەرو قەزمەی، ب هیڤیا بێدەرا بای و ئاشێ ئاڤێ و دستار و مدارەی، ب رەنجا کوچەریێ و خودانکرنا پەز و مالاتی ل شکەفتان و گوڤێن رەخێن گوندی، ب پیشەیێن دەستی و نیمچە کارگەهێن کوردەواری، ب هیڤیا بیرێن خوێ و کۆمر و ژێدەرێن دیێن ژیانا بابو باپیران تێرا خوە و زێدە ژ پێدڤیاتیێن خوە بەرهەم دئینا و بازارێن موسل و بەغدا و حەلەب و ئەستەنبۆلێ چاڤەرێی کاروانێن کوردان بوون بازارێن وان ب رەوش بێخن. کوردستانا وی دەمی سەرەرای پاشڤەمان و سیستەمێ عەشیرەتی و

ئەوا من دڤێت بێژم

من دڤێت کوردستان کوردستانا جاران بیت

موسەدەق تۆڤی

نڤیسکار رزگار کێستەیی د کوژیێ (هشار)ێ هژمار۷۱۹دا ئەڤێت کوردستان ببە دوبەی و ئەم ببینە تەمبەل بەلێ دڤێت کوردستان ببە سوید یان سویسرا دا فێری کار و پیشە و داهێنانێ ببین و بشێین ل پاشەرۆژێ وەلاتەکێ مۆدەرن و پێشکەفتی ئاڤا بکەین. ئەڤە نیڤشکێ هزر و بۆچوونا نڤیسکاریە، ل ژێر ناڤێ (من نەڤێ کوردستان ببە دوبەی) بەلاڤکریە.

ئەز و ئەز باوەرم پرانیا کەسێن (هشار) دخوونن دگەل بۆچوونا نڤیسکارینە و د بەرچاڤکرنا بابەتی دا بێ سەرکەفتی بوویە و دروست ل دەرمانێ ئێشا ڤی وەلاتی گەریایە، بەلێ ئەز دبینم دێ نڤیسکار وی مافی دەتە هەرکەسەکێ دی بۆچوونا خوە د ڤی واری دا ب رەنگەکێ دیتر بەرچاڤبکەت و د ئەنجام دا ژێ دێ هەموو بۆچوون د خزمەتا کوردستانەکا پێشکەتی و هەڤچەرخ دا بن.

نها دێ هێمە دناڤ بابەتی دا و بێژم چ ئەوێن دڤێت کوردستان ببیتە دوبەی و چ ئەوێن دڤێت ببیتە سوید و سویسرا ژ دلسۆزیا خوە ڤێ دبێژن، بەلێ دڤێت بەری هەر تشتەکی بزانن چاوان دوبەی بوویە دوبەی و سوید و سویسرا ژی بووینە ئەڤێن نها هەین، ژ بەر کو ب کورتە پێداچوونەکێ ب دیرۆکا وان وەلاتان و بەراوردەکێ د گەل دیرۆکا مە، دێ گەهینە وی ئەنجامی بەلێ رە و ریشالێن مە د دیرۆکێ دا کوورتر و شارستانیترن، لێ وان د بەرا مە راکر، یا گرنگ ئەڤە یە ئەم بزانین بۆچی وان د بەرا مە را کر..؟! چاوان دوبەی نیمچە گزیرتەکا بیابان و بێ سامان و خەلکەکێ پاشڤەمایێ عەشیرەتکانیێ ل ژێر سیبەرا کوینێن بیابانشینان ب هیڤیا بەرێ حووشترێ و نێچیرەکا بیابانێ یان گرتنا چەند ماسیەکان ل کەنارێ کەنداڤی دژیان ئەڤرۆ بووینە خوەدیێن دوبەیا نها، ب هەمان ئاوا بزانین چاوان سوید و سویسرا بووینە یێن نها..؟ هەرچەندە من هند شارەزایی د دیرۆکا وان وەلاتان دا نینە بەلێ من باوەری هەیە بێژم سەروەریێن دیرۆکا مە هەکە ژ یێن دیرۆکا وان پتر نەبن کێمتر نینن.. کورت و کرمانجی پێدڤیە بزانین چما خەلکەکی د بەرا مە را کر..؟ و هەکە مە ڤیا ژی سیستەمێ سیاسی و رێڤەبەریێ وان بۆ وەلاتێ خوە هەلبژێرین هندێ ژێ هەلبژێرین هندی بۆ وەلاتێ مە و مرۆڤێ وی بگونجیت.

سەرەرای ڤێ من دڤێت کوردستان ببیتە کوردستانا جاران، بەلێ ب شێوازەکێ هەڤچەرخ د گەل پێدڤیاتیێن مرۆڤێ کوردستانی و سەروبەرێ نوویێ جیهانێ بگونجیت، کوردستانا جاران یا بەری سالێن حەفتییان ب درێژیا سەدان سالان ل دووڤ سەروبەرێ وی سەردەمی وەلاتەکێ ئاڤەدان بوو، ب گێسن و مەر و قەزمەی، ب هیڤیا بێدەرا بای و ئاشێ ئاڤێ و دستار و مدارەی، ب رەنجا کوچەریێ و خودانکرنا پەز و مالاتی ل شکەفتان و گوڤێن رەخێن گوندی، ب پیشەیێن دەستی و نیمچە کارگەهێن کوردەواری، ب هیڤیا بیرێن خوێ و کۆمر و ژێدەرێن دیێن ژیانا باب و باپیران تێرا خوە و زێدە ژ پێدڤیاتیێن خوە بەرهەم دئینا و بازارێن مووسل و بەغدا و حەلەب و ئەستەنبۆلێ چاڤەرێی کاروانێن کوردان بوون بازارێن وان ب رەوش بێخن. کوردستانا وی دەمی سەرەرای پاشڤەمان و سیستەمێ عەشیرەتی و دەرەبەگایەتی وەلاتەکێ ب بەرهەم بوو، چاڤێ کەسەکی ل گوینیکێ ئاری و تەنەکێ روونی و دسکێ کەرەفسێ و قالبێ سابوونێ نەبوو ژ وەلاتێن جیران و چین و کوریا بهێت و پێ بژین، هەکە پێدڤیاتیەک ژی ژ وەلاتێن دیتر ئینابا پتر ژ ئینانێ د هنارت ئەڤە ژی بازرگانییە. گەلۆ وی چاخی مرۆڤێ کورد ب هژمارا خوەیا کێم و شیانێن بەرتەنگ تێرا خوە بەرهەم دئینا، چما ئەڤرۆ ب ڤان هەموو دەرچوویێن زانکۆ و خواندنێن بلند، ب ڤێ پێشکەتنا زانستی و تەکنەلوژی، ب ڤی سامانێ دراڤیێ ئەڤرۆ ل کوردستانێ هەی نەبینە خوەدی بەرهەم د گشت وارێن چاندن و پیشەسازی دا و ل شوونا هندێ چاڤێ مە ل بەرهەمێن خەلکەکی بیتن بلا چاڤێ خەلکەکی ل بەرهەمێ مە بیتن، دەمێ چەند ئەم ژ وەلاتان دئینین هند یان پتر بۆ بهنێرین، وی دەمی دێ بینە وەلاتەکێ ئاڤا، ئەڤە ئەو کوردستانا هەڤچەرخە یا من دڤێت و نە ئەم پێدڤینە ببینە دوبەی و نە ژی سوید نە ژی... هتد لێ دێ مفای ژ سەربۆرا هەموویان وەرگرین.

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

دەرەبەگایەتی وەلاتەکێ ب بەرهەم بوو، چاڤێ کەسەکی ل گوینیکێ ئاری و تەنەکێ روونی و دەسکێ کەرەفسێ و قالبێ سابوونێ نەبوو ژ وەلاتێن جیران و چین و کوریا بهێت و پێ بژین، ئەگەر پێدڤیاتیەك ژی ژ وەلاتێن دیتر ئینابا پتر ژ ئینانێ د هنارت ئەڤە ژی بازرگانییە. گەلۆ وی چاخی مرۆڤێ کورد ب هژمارا خوەیا کێم و شیانێن بەرتەنگ تێرا خوە بەرهەم دئینا، چما ئەڤرۆ ب ڤان هەموو دەرچوویێن زانکۆ و خواندنێن بلند، ب ڤێ پێشکەتنا زانستی و تەکنەلوژی، ب ڤی سامانێ دراڤیێ ئەڤرۆ ل کوردستانێ هەی نەبینە خوەدی بەرهەم د گشت وارێن چاندن و پیشەسازیدا و ل شوونا هندێ چاڤێ مە ل بەرهەمێن خەلکەکی بیتن بلا چاڤێ خەلکەکی ل بەرهەمێ مە بیتن، دەمێ چەند ئەم ژ وەلاتان دئینین هند یان پتر بۆ بهنێرین، وی دەمی دێ بینە وەلاتەکێ ئاڤا، ئەڤە ئەو کوردستانا هەڤچەرخە یا من دڤێت و نە ئەم پێدڤینە ببینە دوبەی و نە ژی سوید نە ژی....هتد لێ دێ مفای ژ سەربۆرا هەموویان وەرگرین.

دو بریارێن گرنگ و د دەمێ خوەدا(*)

دبەردەوامیا پرۆژێ چاکسازییێ د سازی و فەرمانگەهێن هەرێمێدا یێ کو چەند هەیڤەکە سەرۆکێ کوردستانێ مەسعود بارزانی دەسپێکری، رێزداری د هەفتیێن چوویدا دو بریارێن گرنگ و د دەمێ خوەدا دان، دەمێ دەستەلاتێ دانا پلەیێن تایبەت ژ سەرۆکاتیا جڤاتا وەزیران بۆ سەرۆکاتیا هەرێمێ زڤراندییەڤە، و دەمێ فەرماندای کو چوونا حەجێ بۆ هەموو وەلاتیان دێ وەکهەڤ د رێکا پشککێشانێرا بیت و تایبەتمەندی بۆ کەسەکی نابیتن.

هەموو بریارێن سەرۆکی د وارێ چاکسازییێدا گرنگ و دەمێ خوەدابووینە، بەلێ دەمێ دبێژین هەردو بریارێن ناڤبری دگرنگ و دەمێ خوەدا بوون، گرنگیا هەردویان ئەوە کو هەردو دیاردەیان (دانا پلەیێن تایبەت و چوونا حەجێ) تایبەتمەدی و کاریگەریا خوە هەیە و پەیوەندی ب تەخێن جودایێن جڤاکیڤە هەیە و هەردەمێ ئەو تەخە بەرەف باشیی یان بەرەف خرابیێ چوون، ئەڤە جڤاك یان پرانیا جڤاکی دگەل خوە بەرەف وێرێ بر.

خوەدیێن پلەیێن تایبەت د ڤێت کەسانێن پێشەنگ و خوەدی شیان و دلسۆژ و خزمەتکارێن جڤاکی بن، ئەڤ پلەیە ل جڤاتا وەزیران دهاتنەدان، ئەڤ جڤاتە بلندترین ئاستێ کارگێریە ل وەلاتێ مە و دڤێت کەسانێن بریار بدەستێن ڤێ جڤاتێ پێشەنگێن خەلکی بن و دسەردەرییێدا دگەل هەموو جڤاکی وەکهەڤبن. دەمێ ئەڤ چەندە بەروڤاژی دبیت، خەلکەکێ نە خوەدی شیان و نە دلسۆژ و

(*) د هژمار ٧٢٦ رۆژا ٢٠١١/٦/١٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیە بەلاڤکرن

خزمەتكارێ جڤاكى پلەيێن تايبەت وەردگرن و نە ب شيانێن خوە نە ژى ب خزمەتێن خوە دچنە پێش، ئەڤ كەسە ئەگەر جڤاكى بەرەڤ خرابيێ ژى نەبەن، دێ پێشڤەچوونا جڤاكى راگرن، ژبەركو دێ دلى ل خەلكەكێ دلسۆژ و شياندار ساركەن، ئەڤ پلەيە ژى د رێكا جڤاتا وەزيرانرا دهاتنەدان، ئانكو بلندترين ئاستێ كارگێريێ نە پێشەنگێن دلسۆژێن جڤاكى بوون، نە ژى د سەردەدەريێدا دگەل هەموويان وەكهەڤبوون، دەمێ بلندترين ئاستێ كارگێرى ب ڤى رەنگى بيت، ئەڤە كارەساتا مەزنە و ڤێ كارەساتێ ژى دەرگەهێ ئێشا ڤەگرا گەندەليێ د ناڤ جڤاكيدا ڤەكر و ئەڤا د چەند هەيڤێن چوويدا مە ديتى بەرهەمێ وان هەلگرێن پلەيێن تايبەتە و بەرهەمێ وێ جڤاتێيە يا ئەڤ پلەيەداين، لەورا مە گۆت ئەو بريارە بريارەكا گرنگ و دجهێ خوەدا بوو.

بريارا دى ئەو بوو گشت وەلاتى درێكا پشككێشانێرا بچنە حەجێ، نە ڤى بەرپرسێ بالاّ و نە ڤى ئەندامێ....ى، نە دوستێ فلانى و نە ژى خودانێ...ێ تايبەتمەنديەك د چوونا حەجێ دا هەبيت، هەروەك بەرى نها هەى. ژبەركو وەك مە هەموويان باوەرييا پێ هەى و يێ باوەرى ژى پێ نەى يا بهيستى حەجى دڤێت ئەو كەسەبن پاقژ ژ هەر خرابيەكێ، دوور ژ هەر كريارەكا نەرێنى و هەر مافەكێ دگەهيتێ ب رێكێن رەوا بيتن و گومان تێدا نەبيتن، بەلێ دەمێ ئەڤ كەسە ب رێكەكا تايبەت كو مافێ خەلكەكێ ديتر بخوت بچيتە

ئەوا من دڤێت بێژم

دو بريارێن گرنگ و د دەمێ خوەدا

موسەدەق توڤى

د بەردەواميا پرۆژێ چاكسازيێ د سازى و فەرمانگەهێن هەرێمێ دا يێ كو چەند هەيڤەكە سەرۆكێ كوردستانێ مەسعود بارزانى دەسپێكرى، رێزدارى د هەفتيێن چوويى دا دو بريارێن گرنگ و د دەمێ خوەدا دان، دەمێ دەستەلاتێ دانا پلەيێن تايبەت ژ سەرۆكاتيا جڤاتا وەزيران بۆ سەرۆكاتيا هەرێمێ زڤرانديێەڤە، و دەمێ فەرمان داى كو چوونا حەجێ بۆ هەموو وەلاتيان دێ وەكهەڤ د رێكا پشككێشانێ را بيت و تايبەتمەندى بۆ كەسەكى نابيتن.

هەموو بريارێن سەرۆكى د وارێ چاكسازيێ دا گرنگ و دەمێ خوەدابوونە، بەلێ دەمێ دبێژين هەردو بريارێن ناڤبرى دگرنگ و دەمێ خوەدا بوون، گرنگيا هەردويان ئەوە كو هەردو دياردەيان (دانا پلەيێن تايبەت و چوونا حەجێ) تايبەتمەندى و كاريگەريا خوە هەيە و پەيوەندى ب تەخێن جوداێن جڤاكى ڤە هەيە و هەردەمێ ئەو تەخە بەر ب باشيى يان بەر ب خرابيێ چوون، ئەڤە جڤاك يان پرانيا جڤاكى دگەل خوە بەر ب وێرێ بر.

خوەدييێن پلەيێن تايبەت د ڤێت كەسانێن پێشەنگ و خوەدى شيان و دلسۆژ و خزمەتكارێن جڤاكى بن، ئەڤ پلەيە ل جڤاتا وەزيران دهاتنەدان، ئەڤ جڤاتە بلندترين ئاستێ كارگێريە ل وەلاتێ مە و دڤێت كەسانێن بريار بدەستێن ڤێ جڤاتێ پێشەنگێن خەلكى بن و د سەردەريێ دا دگەل هەموو جڤاكى وەكهەڤبن. دەمێ ئەڤ چەندە بەرۆڤاژى دبيت، خەلكەكێ نە خوەدى شيان و نە دلسۆژ و خزمەتكارێ جڤاكى پلەيێن تايبەت وەردگرن و نە ب شيانێن خوە نە ژى ب خزمەتێن خوە دچنە پێش، ئەڤ كەسە ئەگەر جڤاكى بەر ب خرابيێ ژى نەبەن، دێ پێشڤەچوونا جڤاكى راگرن، ژبەركو دێ دلى ل خەلكەكێ دلسۆژ و شياندار ساركەن، ئەڤ پلەيە ژى د رێكا جڤاتا وەزيران را دهاتنەدان، ئانكو بلندترين ئاستێ كارگێريێ نە پێشەنگێن دلسۆژێن جڤاكى بوون، نە ژى د سەردەدەريێ دا دگەل هەموويان وەكهەڤبوون، دەمێ بلندترين ئاستێ كارگێرى ب ڤى رەنگى بيت، ئەڤە كارەساتا مەزنە و ڤێ كارەساتێ ژى دەرگەهێ ئێشا ڤەگرا گەندەليێ د ناڤ جڤاكى دا ڤەكر و ئەڤا د چەند هەيڤێن چوويى دا مە ديتى بەرهەمێ وان هەلگرێن پلەيێن تايبەتە و بەرهەمێ وێ جڤاتێ يە يا ئەڤ پلەيەداين، لەورا مە گۆت ئەو بريارە بريارەكا گرنگ و دجهێ خوەدا بوو.

بريارا دى ئەو بوو گشت وەلاتى درێكا پشككێشانێ را بچنە حەجێ، نە ڤى بەرپرسێ بالا و نە ڤى ئەندامێ....ى، نە دوستێ فلانى و نە ژى خودانێ...ێ تايبەتمەنديەك د چوونا حەجێ دا هەبيت، هەروەك بەرى نها هەى. ژبەركو وەك مە هەموويان باوەريا پێ هەى و يێ باوەرى ژى پێ نەى يا بهيستى حەجى دڤێت ئەو كەسەبن پاقژ ژ هەر خرابيەكێ، دوور ژ هەر كريارەكا نەرێنى و هەر مافەكێ دگەهيتێ ب رێكێن رەوا بيتن و گومان تێدا نەبيتن، بەلێ دەمێ ئەڤ كەسە ب رێكەكا تايبەت كو مافێ خەلكەكێ ديتر بخوت بچيتە حەجێ و هندەكێن دى ژى ب سالا ل هيڤيا پشككێشانێ بن، ئەڤە وى ئەو پەسنە ژ دەستدان ئەوێن دڤێت د وان كەساندا هەبن يێن دچنە حەجێ، نە وى ب تنێ ئەڤ پەسنە ژ دەستدان، بەلكى ئەو باوەريا خەلكەكى ب حەجييان هەى نامينيت و ئەو سازيا تايبەتمەنديەكێ ددەتە خەلكەكێ بۆ حەجێ كەتە د گومانێ دا. ئەڤەژى كارەساتەكا دى يە كەس و سازيێن هەتا نها جڤاكى باوەرى پێ دێ وێ باوەريێ ژ دەستدەن و ئەڤە ژى كێمتر نينە ژ وێ ئێشا ڤەگرا دبێژنێ گەندەلى، لەوما بەلێ ئەڤە بريارەكا گرنگ و د دەمێ خوە دا بوو.

ل داويێ هندى پەيوەندى ب پلەيێن تايبەت ڤە هەى، دووبارە دێ بێژم بريارەكا گرنگ و دجهێ خوەدا بوو، ڤەگەراندنا دەستەلاتێ دانا ڤان پلەيان ژ جڤاتا وەزيران بۆ سەرۆكاتيا هەرێمێ نيشانا هندێ يە كو زێدەگاڤى د دانا ڤان پلەيان دا هاتيەكرن، دادوەرى تێدا نەبوويە، كەسانێن نە هەژى ئەڤ پلەيە وەرگرتينە، زێدە ژ پێدڤيا فەرمانگەهێن هەرێمێ ئەڤ پلەيە هاتينەدان، لەوما دێ پێشنياز كەم ليژنەكا بێ لايەن بێتەدانان، نە ژ كەسەكى بترسيت، نە شەرمێ ژ كەسەكى بكەت، پێداچوونا ڤان گشت پلەيێن بووينە بارگرانى ل سەر ئابووريا هەرێمێ بكەت، يێ هەژى و ب مافێ خوەيێ رەوا وەرگرتبيت بێژنێ تە پيرۆز بيتن و يێ بەرۆڤاژى بزڤريننەڤە بۆ وێ پلەيێ يا هەژى وى.

musediqtovi@yahoo.com

حەجێ و هندەکێن دی ژی ب سالا ل هیڤیا پشککێشانێ بن، ئەڤە وی ئەو پەسنە ژ دەستدان ئەوێن دڤێت د وان کەساندا هەبن یێن دچنە حەجێ، نە وی ب تنێ ئەڤ پەسنە ژ دەستدان، بەلکی ئەو باوەریا خەلکەکی ب حەجییان هەی نامینیت و ئەو سازیا تایبەتمەندیەکێ ددەتە خەلکەکێ بۆ حەجێ کەتە د گومانێدا. ئەڤەژی کارەساتەکا دی یە کەس و سازیێن هەتا نها جڤاکی باوەری پێ دێ وێ باوەریێ ژ دەستدەن و ئەڤە ژی کێمتر نینە ژ وێ ئێشا ڤەگرا دبێژنێ گەندەلی، لەوما بەلێ ئەڤە بریارەکا گرنگ و د دەمێ خوە دا بوو.

ل داویێ هندی پەیوەندی ب پلەیێن تایبەتڤە هەی، دوبارە دێ بێژم بریارەکا گرنگ و دجهێ خوەدا بوو، ڤەگەراندنا دەستەلاتێ دانا ڤان پلەیان ژ جڤاتا وەزیران بۆ سەرۆکاتیا هەرێمێ نیشانا هندێیە کو زێدەگاڤی د دانا ڤان پلەیاندا هاتیەکرن، دادوەری تێدا نەبوویە، کەسانێن نە هەژی ئەڤ پلەیە وەرگرتینە، زێدە ژ پێویستیا فەرمانگەهێن هەرێمێ ئەڤ پلەیە هاتینەدان، لەوما دێ پێشنیاز کەم لیژنەکا بێ لایەن بێتەدانان، نە ژ کەسەکی بترسیت، نە شەرمێ ژ کەسەکی بکەت، پێداچوونا ڤان گشت پلەیێن بووینە بارگرانی ل سەر ئابووریا هەرێمێ بکەت، یێ هەژی و ب مافێ خوەیێ رەوا وەرگرتبیت بێژنێ تە پیرۆز بیتن و یێ بەروڤاژی بزڤریننەڤە بۆ وێ پلەیێ یا هەژی وی.

ملیونێرێن کورد هندی د خێرا خوەدا هند د خێرا وەلاتێ خوەدا نیینن(*)

ئێستا دەتوانین بڵێین زیاتر لە ١٤٠٠ملیۆنێری دۆلار لە سلێمانی هەن... ئێستا چەند ملیاردێرێکی دۆلاریشمان هەیە. (عەبدوللا حاجی سەعید یاریدەدەری جەلال تالەبانی بۆ کاروباری بازرگانی، رووداو، هژمار ١٦٦، ٢٠١١/٦/١٣).

ئەڤ داخویانیە دەربرینەکا راستە ل سەر سەروبەرێ ئابووریێ هەرێمێ، تنێ ل پارێزگەها سلێمانیێ ١٤٠٠ملیۆنێرێن دۆلاری زێدەباری ملیاردێران هەنە، باوەردکەم ل پارێزگەهێن هەولێرێ و دهۆکێ ژی هندە یان پتر هەنە، ئەڤە نێزیکی سێ هزار ملیۆنێران ل سێ پارێزگەهێن کوردستانێ کو سەرژمێریا وان ژ ٣- ٤ ملیۆنان نابۆریت.

هەتا ڤێرێ سروشتی دهێتە بەرچاڤ، نیشانا دەولەمەندبوونا هەرێمێ ب گشتی و پێشڤەچوونا سەروبەرێ ئابووریێ ڤی وەلاتی یە و هەر کەسەکێ ب رێنجبەری و کەدا ملێن خوە و ب رێکێن دروست دەولەمەندبووی هەژیە بێژیێ تە عافیەت بیت. بەلێ خەلکێ ڤی وەلاتی هەرچەندە سەروبەرێ وانێ ژیارێ ژ وەلاتێن دەوروبەر باشترە لێ هێشتا رێژەیەکا باشا هەژاریێ و بێ کاریێ دناڤدا هەیە و ئەو مافە هەیە بپرسن گەلۆ ژ کەنگی ڤە و چاوان و ل دووڤ چ بنەمایان ئەڤ ملیۆنێرە ل هەرێمێ دروستبوون..؟ ئەرێ ب رێکێن رەوا دروستبووینە یان نەو..؟ ئەرێ ب دەولەمەندیا

(*) د هژمار ٤١٦ رۆژا ٢٠١١/٦/٢٦ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

خوه چەند خزمەتا وەلاتێ کریە و چەند بووینە بارسڤکی بۆ حکومەتا هەرێمێ بۆ نموونە د وارێ نەهێلانا بێ کارییێدا..؟ هەرکەس وەك خوە و ب بۆچوونا خوە دێ بەرسڤا ڤان پرسیاران دەت، لەوما ئەز ژی ب باوەریا خوە دێ بەرسڤێ دەم و ل بەراهیێ ژی دێ بێژم هەردەولەمەندبوونەك ب رێکێن دروست و رەوا پێشکەتنەکە، بەلێ ئەو دەولەمەند دڤێت هندی د خێرا خوەدا هند ژی د خێرا وەلاتێ خوەدا بیتن و نە دارەکا بێ بەر بیتن. چ گومان تێدا نینە بەری سەرهلدانا ١٩٩١ێ ئەڤ دەولەمەندە ل کوردستانێ نەبوون و ئەو کتا دەولەمەندان یا هەیی ژی نە ملیۆنێر بوون، ئانکو ئەڤ هەموو ملیۆنێرە بەرهەمێ قوناغا پشتی سەرهلدانێنە، ئەڤ قوناغە ژی بەرهەمێ خەباتەکا دوور و درێژا پرانیا خەلکێ ڤی وەلاتی یە، پرانیا ڤی خەلکی پشکداری د دروستکرنا ڤێ قوناغێدا کریە، بەلێ تنێ دوسێ هزارەکان بەرفرەهتر ژ سێ چوار ملیونان مفا ژ ڤێ قوناغێ وەرگرتیە و بووینە ملیۆنێر. ئەز وی مافی نادەمە خوە بێژم ب چ رێك ئەڤ ملیۆنێرە دروستبووینە، بەلێ مافێ هەرکەسەکییە یێ پشکداری د دروستکرنا ڤێ قوناغێدا کری بپرسیت ئەرێ ڤان ملیۆنێران ب دەولەمەندیا خوە چەند خزمەتا وەلاتێ خوەکریە و چەند بووینە بارسڤکی بۆ حکومەتا هەرێمێ و ل بەرسڤا ڤان پرسیاران بگەریت، بەرسڤا ڤان پرسیاران ژی دێ پێدڤی داتا و هژمار و ئاماران و هندەك بنەمایێن زانستێ ئابووری بیتن، لەوما ژی بۆ هەموو کەسان یا ب ساناهی نابیت بگەهنە ڤان بەرسڤان، بەلێ ئەوا ل بەرچاڤ و د ژیانا مەیا رۆژانەدا دهێتە دیتن، کێمەکا کێما ڤان ملیۆنێران هندی د خێرا خوەدا هند د خێرا وەلاتێ خوەدانە، ئەو ب خێرا ڤی وەلاتی پێگەهشتن، لێ وەلاتی خێر ژ کێمەکا کێما وان دیتیە، ئەگەر کەسەك ڤێ دیتنا مە ب نەوەیی ل قەلەمبدەت دێ چەند پرسیارەکان کەین و بلا بەرسڤێ ل سەر بدەن وی دەمێ ئەم ژی دێ گەهینە وێ بەرسڤا مە دڤێت، ئەرێ ڤان ملیۆنێران (ژبلی مزگەفتان) چەند خواندنگەهـ، نەخوشخانە،بنگەهێن ساخلەمیێ و چاکسازیێ ئاڤاکرینە.. چەند ژ وان گوندان یێن ژ ئەنجامێ سوتنا وان و مشەختبوونا خەلکێ وان ئەڤ قوناغە بدەستڤە هات یا ئەو تێدا بووینە ملیۆنێر ژ ئالیێ ڤان

دەولەمەندانڤە هاتنە ئاڤاکرن یان جادە و خزمەتگوزاری گەهاندنێ یان ژ کێلگەیێن مینان هاتنە پاکژکرن..؟؟ ئەرێ ملیۆنێرێن کورد ب سەرمایەیێ خوە چەند پشکداری د پێشڤەبرنا رەوشەنبیریا کوردی دا کریە..؟؟ ئەرێ چەند باجێ ددەنە حکومەتا هەرێمێ و ڤالاهیا دراڤی یا حکومەتێ پڕدکەنەڤە..؟؟ یا ڤەشارتی نینە باج پشکەکا سەرەکیە ژ بۆدجا زۆربەی حکومەتێن جیهانا سەرمایداری، و پرسیارا هێژ گرنگتر ئەڤ ملیۆنێرە چەند بووینە بارسڤکی بۆ حکومەتا هەرێمێ بۆ نموونە د وارێ نەهێلانا بێ کارییێدا..؟ ئەوا دهێتە دیتن زۆربەی پرۆژەیێن ڤان ملیۆنێران نە ئەو پرۆژەنە یێن دەلیڤێن کاری بۆ خەلکەکی دبینن بەلکێ هێژ خەلکێ مە یێ ب هیڤیا دامەزراندنێ ل رێڤەبەری و سازیێن حکومەتا هەرێمێ..!! و گەلەك پرسیارێن دن، راستە د قوناغا پشتی سەرهلدانێدا ملیۆنێرێن کورد پەیدابوونە بەلێ هندی د خێرا خوەدا هند د خێرا وەلاتێ خوەدا نینن..!!

کێ خوار و کی بوونه قوربانی(*)

سەرۆکی حکومەتی هەرێم دوێنێ رایگەیاند حکومەت جیاوازی مووچەی حەوت ساڵێ رابردووی مووچەی فەرمانبەرانی ئیدارەی پێشووی سلێمانی (لە ٢٠٠٤/١/١-٢٠١٠/١٢/٣١) خەرج دەکات بۆ فەرمانبەران مانگانە بەشێوەی قست، بە ١٢ مانگ لە مانگی تەمووزی ئەمسالەوە دەست پێدەکات...هتد رووداو، (١٦٢ رۆژا ٢٠١١/٥/١٦).

ئەڤە دەقێ داخۆیانیا د. بەرهەم سالح سەرۆکێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ بوو، گوایە ل دووڤ داخوازا فەرمانبەرێن ئێدارەی پێشووی سلێمانی و ب راوێژ دگەل وەزارەتا دارایی یا هەرێمێ ئەڤ بریارە هاتیەدان. هەتا ڤێرێ بریار ئاساییە و مافێ رەوایێ وان فەرمانبەرانە ئەو ژی ئەو جیاوازیێن مووچەی وەرگرن یێن فەرمانبەرێن دی یێن هەرێمێ وەرگرتین، بەلێ ئەوا ل ڤێرێ جهێ سەرنجراکێشانێ و پیویستە بێتە گۆتن:

گەلۆ ئەرێ ب درێژیا وان حەفت سالێن ئاماژە پێکری ئیدارا سلێمانیێ ژی وەك یا هەولێرێ (ب وێ هیڤیێ سەربۆرا دو ئیدارەیێ ل ڤی وەلاتی دوبارە نەبیتەڤە) ل دووڤ سەرژمێر و ئامارێن وی سەردەمی پشکا خوە ژ بۆدجا گشتی یا هەرێمێ وەرنەدگرت...؟ بێ گومان کەسەك نکاریت ب نەخێر بەرسڤێ بدەت..!! ئانکو ئەو مافێ فەرمانبەرێن وێ دڤەرێ یێ ژ بۆدجا هەرێمێ هاتیەوەرگرتن، چاوان هاتبیتە مەزاختن و گەهشتبیتە خودانان یان نە..؟؟ بەرسڤا ڤان پرسیاران ژی د ڤێت مەزنە بەرپرسێن ئێدارا سلێمانیێ یا وی چاخی بدەن...!! و ئەو وێ زیانێ قەرەبووبکەنەڤە یا وی چاخی گەهشتیە فەرمانبەرێن ژێر دەستەلاتێ وان ئەگەر ب

(*) د هژمار ٧٣١ رۆژا ٢٠١١/٦/٢٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

زیـان بـزانن..!! چـنکو بـۆ دەمـێ دوازدە هـەیڤێن دی دێ ئـەڤ گۆژمەیـە ژ پشـکا ئاکنجیێن ژێر دەستەلاتێ ئێدارا هەولێرێ (یا جاران) هێتەبرین، ئـانکو ب رەنگـەکێ نە راستەوخوە ئەم ئاکنجیێن ئیدارا هەولێرێ مە نە تێ و نە ژێ بووینە قوربـانییێن کریـارەکی ب هـەر رەنگـەکی و بـۆ هـەر مەرەمـەکێ بـیتن، بـاش بـیتن یـان خـراب خەلکـەکی یـا ئـە نجامـدای وی دەمـی دەسـتەلاتداریا ل سـلێمانیێ کـری..!! ئەگـەر پرسیار بکەین چاوان ئەڤ بابەتـە هاتـە ئازرانـدن..؟؟ دێ گەهینـە وی ئـەنجامی ئـەڤ بابەتە پشتی دەرکەتنا بزووتنەوەی گۆڕان ژ ریزێن یـەکێتی نیشـتمانی کوردسـتان و ئیدارەی سلێمانی جاران و هەلبـژارتنێن تیرمـەها ٢٠٠٩ یـێن پەرلـەمانێ کوردسـتانێ هاتــە ئازرانــدن، و ڤەشــارتی ژی نینــە هــەر بابەتــەکێ ل جــادێن ســلێمانیێ دژی حکومـەتا هـەرێما کوردسـتانێ بێتـە ئازرانـدن، پشـکا مـەزن ژ ڤـێ ئازرانـدنێ بـۆ بزووتنەوەی گۆڕان دزڤریتەڤە، بـەلێ یـا سـەیر ئەوەیـە پـتر ژ دوسـێکێن وان حـەفت سـالێن ئامـاژە پێکـری مەزنـە بەرپرسـێن گۆران ب خـوە مەزنـە بەرپرسـێن ئیـدارا سلێمانیێ بوونە..!!ئانکو پتر ژ دو سـێکێن وێ غـەدرێ یـا ل فەرمانبـەرێن سـلێمانیێ هاتیەکرن (ئەگـەر غـەدر بـیتن) هـەر وان ب خـوە کریـە، بـەلێ دەسـتێ خـوەیێ ...ب سەرێ هندەکێن دی دا ئینا خوارێ..!!

هەژیـە ل ڤێـرێ و ب ڤـێ هەلکـەفتێ بێـژین ئەگـەر ئەڤـە پشـکەك بـیتن ژ بـەرنامێ چاکسازیێ دڤێت بەرنامێ چاکسازیێ ژ مە هەموویان بگریت، و ئەگەر ژ مـە هـەموویان گرت، وی دەمی دێ بێژین ئەرێ مە ژی ل دهۆکێ ماف نینە بێژین ئەو سـەدان پـرۆژە و دەسکەفتێن ب درێژیا سالێن چووی دەست سـلێمانیێ و خـەلکێ وێ کـەتین (ژ دل دبێـژم دهەژینـە) و ئـەم ژێ هاتینـە بـێ بـاهرکرن دڤێـت بـۆ مـە ژی بهێنـەکرن و ئـەو زیـانێن گەهشتینە مە ژ نەبوونا وان پرۆژەیان بۆ مـە ژی بێنـە قـەرەبووکرن..؟ و ب ڤـی رەنگـی ژی دێ ئەڤ هەڤیرە پتر ئاڤێ ڤەخوت، ئەز دبێـژم وی دەمـی نـە حکومـەتا هـەرێمێ ڤێـرا دگـەهیت و نـە هـیچ حکومەتـەکا دیـتر. ل داویـێ ژی بـەلێ بـۆ چاکسـازیێ، بـەلێ نـە چاکسازیەکا ژ هنـدەکان بگریـت و ژ یـێن دی نـەگریت، نـە چاکسازیەکا هنـدەکان بکەتـە قوربانی گەندەلیێن هندەکێن دیتر، یان هندەك باجا هندەکێن دی بدەن و یێ نە خـواری ب سمبێلانڤە بمینیت..

گرێك دێ ١٤٠ جاران ئالوزتر بيت(*)

نێزيكه دێ خولا هەلبژارتنێن پەرلەمانێ عيراقێ يێن ئادارا ٢٠١٠ نيڤى بيتن و هێژ چ پێنگاڤەكا بەرچاڤ نەهاتيە هاڤێتن باوەريێ بۆ خەلكەكى چێكەت كو بەلێ حكومەتا ژ ئەنجامێ ڤان هەلبژارتنان هاتيە پێكئينان ل بەرە ب كريار و نيازەكا پاك دەست ب جێبەجێكرنا مادێ ١٤٠ێ دەستوورى بكەت يێ خەلكێ كوردستانێ و گەلەك ژ عيراقيان چاڤەرێى بجهئينانا وى نە.

ناهێتە ڤەشارتن يەك ژ بنەمايێن سەرەكى يێن حكومەت ژ ئەنجامێ پرۆژێ سەرۆك بارزانى و پێكهاتنا هەولێرێ د ناڤبەرا ئاليێن سياسيێن عيراقى ئەوێن كورسيكێن پەرلەمانى دەستڤەئينايين سەر هاتيەدامەزراندن جێبەجێكرنا دەستوورێ عيراقى بوو، مادێ ١٤٠ ژى پشكەكە ژ ڤى دەستوورێ و ل جەم كوردان جێبەجێكرنا وى خالا هەرە سەركيە و تاكە گرەنتيێ پێكڤەمان و يەكێتيا عيراقێ يە. بەلێ ئەوا هەر كوردستانيەك رۆژانە تێبينى دكەت، كابينا نوويا عيراقێ ئانكو حكومەتا نورى مالكى كو كورد ژى پشكەكن ژ ڤێ كابينەيێ هزرێ ل هەر تشتەكى دكەت تنێ هزرێ ل جێبەجێكرنا مادێ ١٤٠ێ ناكەت و هندەك ئاليێن دناڤ ڤێ حكومەتێدا ب رۆژا نيڤرۆ يێ فاتحەيێ ل سەر ڤى مادەى دخوينن، ب كريار ژى ل گەلەك ژ وان دەڤەران يێن ئەڤ مادەيە ژێ دگريت ب ئاشكرا كريارا بعەرەبكرنێ يا بەردەوامە و يێ دهێنە ڤالاكرن ژ كوردان، بۆ نموونە ل باژێرێ جەلەولايێ پارێزگەها دياله ل دووڤ ژێدەرێن رۆژنامەڤانى و ژ زاردەڤێ بەرپرسێن كوردێن وى باژێرى د چوار سالێن چوونيدا

(*) د هژمار ٧٣٦ رۆژا ٢٠١١/٧/٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيە بەلاڤكرن

٥٠٢٣ خێـزانێن عـەرەب هاتینـە جەلـەولا و ١٣٠٠خێـزانێن کـورد ژ بـەر تـیروریٚ ب مـەرەما رزگارکرنـا گیـانیٚ خـوە ژ ڤـی بـاژێری رەڤینـە. هـەر د ڤـان رۆژانـدا دکتـور محەمەد ئیحسان نوونـەریٚ حکومـەتا هـەرێمیٚ د لیـژنا جێبـەجێکرنا مـادیٚ ١٤٠دا بـیٚ هیڤیبوونـا خـوە ژ بجـە ئینانـا ڤـی مـادەی دیـار کـر و ب ئاشـکرایی گـۆت: هەرسـیٚ سـەرۆکاتییێن عیراقـیٚ (سـەرۆکاتیا کۆمـاری و وەزیـران و پەرلـەمانی) د خەمسارن د بجهئینانـا مـادیٚ ١٤٠دا و دیـارکر کـو هەریـەك ژ هەرسـیٚ سـەرۆکاتیان د سـنووریٚ دەستەلاتیٚ خوەدا دشیا هندەك پێنگاڤان بۆ بجهئینانا ڤی مادەییٚ دەستووری بهاڤێت، لیٚ ژبـەر هـەر ئەگـەرەکی بـیتن نەهاڤێتینـە. ئـەوا هـەر کوردەك ژی ب چاڤێن خـوە دبینیت ئەوە حکومـەتا مـالکی ئەگـەر د ژیـیٚ خـوەدا خـوە ل هـەر مـژارەکیٚ کربیتـە خودان، ل جێبەجێکرنا مادیٚ ١٤٠ نەبوویە خودان و پێکهاتێن عەرەبییێن دی یێن نـاڤ حکومەتیٚ ب ئاشکرایی یێ نەمانا مادیٚ ١٤٠ رادگەهینن.

کـورت و کرمـانجی چ ئاسـوویەکێن دلخوشـکەر نیـنن بـۆ بجهئینانـا ڤـی مـادەی و خەلکیٚ دەڤەرێن دکەڤنە د سنووریٚ ڤی مادەیدا ژ ڤی سەروبەری د رەشبینن، هەموو پێشبینی ژی بۆ هندیٚ دچن هەر ئالیەکیٚ عەربی شوونا حکومەتا مـالکی بگریـت دیٚ ل سەر شوپا ویٚ چیت د ڤی واریدا.

د ڤـی سـەروبەریدا پێدڤیـە سـەرکردایەتی و ئـالیێن سیاسـیێن کوردسـتانیٚ ویٚ چەندیٚ بەرچاڤ وەرگرن، خەلکیٚ کوردستانیٚ تایبەت دەڤەرێن ئەڤ مژارە ژیٚ دگریـت نەشێن زێدەتر بمیننـە د ڤـی کاودانیـدا و پترچاڤەریٚ بـن، ئەگـەر سـەروبەر ب ڤـی رەنگی برێڤەبچیت ئەنجام دیٚ بـۆ هـەموویان د بـەروڤاژی بـن، لـەوما ژی دەم هاتیـە هەلویستێن ڤـەبر د ڤـی واریـدا بێنـە راگەهانـدن و مفـای ژ دەسـتووری وەرگـرن کـو یـەکێتیا عیراقـیٚ ب جێبـەجێکرنا دەسـتووریڤە گرێدایـە،و دەمـیٚ ئـالییٚ سـەرەکییٚ عیراقـیٚ کـو عـەرەبن خـوە ژ جێبـەجێکرنا دەسـتووری کـو خـالا هـەرەگرنگا وی بـۆ کوردان مادیٚ ١٤٠ە ڤەدزن، ئەڤە کوردان ژی مافیٚ هەی خـوە ژ یـەکێتیا ئاخـا عیراقـیٚ ڤەدزن.

بۆ ڤێ مەرەمێ ژی پێدڤیە خەلك ب تەبایی خوە ل ڤێ مژارێ بکەتە خودان، دەنگێ خوە بەرامبەری سەرکردایەتیا کوردی و حکومەتا عیراقێ بلند بکەن و جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ و ئێکلاییکرنا سەرنڤشتێ دەڤەرێن داگیرکری ژێ بخوازن. پێویستە تەبایی سەرکردایەتیا کوردستانی (حکومەت و بەرهەلستکار) خوە ژ ئاریشێن ناڤخوەیی دوور بگرن و چارەیەکێ بۆ ئاریشا دەڤەرێن داگیرکری ببینن. و دهەمان دەمدا ل شوونا هندێ مژوولی بەرەڤانیێ بن د ناڤبەرا ئالیێن ناکوکێن عەرەب، بلا هەموو بزاڤ و کەدا وان بۆ جێبەجێکرنا مادێ ١٤٠ و زڤراندنەڤا وان دەڤەران بیتن بۆ هەمبێزا هەرێما کوردستانێ. ژبیر نەکەین هندی بجهئینانا مادێ ١٤٠ گیروو ببیت ئەگەرێن جێبەجێنەکرنا وی زێدەتر بن و گرێکا وی دێ ١٤٠ جاران ئالوزتر بیت.

کوردێن باکوورێ کوردستانێ و ئەمازیغێن باکوورێ ئەفریقا(*)

ل باکوورێ کوردستانێ (رۆژهەلاتێ ترکیا)ب ملیونان کورد دژین، ب دووراتیا هزاران کیلومەتران ل باکوورێ ئەفریقیا وەلاتێن لیبیا، تونس، جەزائیر، مەغریب و موریتانیا ب ملیوونان ئەمازیغی دژین، کێمەکا ڤان هەردو گەلان پێزانین ل سەر هەڤدو هەنە و کێمەکا کێمتر ژی هەڤدو دیتینە، بەلێ هند خالێن هەڤپشك ناڤبەرا هەردویاندا هەنە کو ئەگەر رۆژەکێ ب ئازادیێ شادبوون و بوونە خوەدی دەستەلات ل وەلاتێن خوە، پێدڤیە بەری هەر وەلاتەکی کورد و ئەمازیغی پەیوەندیێن دبلوماسی ئابووری رەوشەنبیری دناڤبەرا هەڤدودا گرێدەن، چنکو خوەدی دیرۆکەکا وەکهەڤن هندەك ژ وان وەکهەڤیان:

- خالا ژ هەموویان گرنگتر هەردو خوەدیێن رەسەنێن وی وەلاتینە، خەلکەکێ داگیرکەر ژ دووراتیا هزاران کێلومەتران هاتینە وەلاتێ وان داگیرکریە، ئەو د وەلاتێ خوەدا بووینە بیانی، خەلکەك ژ وەلاتێن رۆژهەلاتێ ئاسیا و باکوورێ چینێ ڤە ب هێرش و وێرانکاری و کوشتنێ هاتینە باکوورێ کوردستانێ و ئەنادۆلێ داگیرکرینە و ناڤێ خوە لێکرینە و خوەدیێن رەسەنێن وی جهی جینوساید کرینە، ب هەمان شێوە خەلکەك ژ گزیرتا عەرەبی هاتینە باکوورێ ئەفریقیا و ئەو وەلات داگیرکرینە و ب کوتەکی ئینانینە سەر ناڤێ بابکالکێن خوە و ب هەمان شێوەیێ خەلکێ کوردستانێ داگیرکەران سەرەدەری دگەل خەلکێ باکوورێ ئەفریقا کرینە.

(*) د هژمار ٧٤١ رۆژا ٢٠١١/٧/١٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

- ئەو كتا ژ ڤان دو مللەتان ژ بەر جینوسایدا داگیرکەران مای، داگیرکەران نە بەس ناڤ لێ گوهارتیە بەلکی ب هندەك ناڤان ناڤکرینە کو وان وەك هوڤ و کیڤی بدەنەنیاسین، کورد ب تورکێن چیایی یێن دوور ژ شارستانیەتێ ناڤکرینە، ئەمازیغی ب بەربەر ناڤکرینە و بەربەر ب هوڤاتیێ داینەنیاسین.

- ب درێژیا سەدان سالان بهوست بهوست خاکێ ڤان وەلاتان هاتیە داگیرکرن، وەلاتیێن رەسەن ل ناڤچیا و دبیاباناندا ئاسێ کرینە و گشت شێوازێن گوهارتنا روخسارێ نەتەوایەتی بەرامبەری کوردان و ئەمازیغان هاتینە بکارئینان، ژ سادەترین مافان کو خواندنە ب زمانێ نەتەوایەتی هاتینە بێ باهرکرن، دژایەتیا کەلتوور و فولکلور و رەوشتێن وانا هاتیەکرن، هەردەمێ یەك ژ ڤان دو مللەتان ل قولاچکەکێ سەرێ خوە بلندکربیت بەری هەرتشتەکی ب دەرکەتی ژ دینی داینە نیاسین و ب بۆچوونا داگیرکەران ب هەر چەکەکی شەرێ دەرکەتیان ژ دینی بکەی حەلالە.

- سەرەرای هەموو رەنگێن ڤرکرنا نەتەوەیی کوردان و ئەمازیغان بوونا خوە یا نەتەوەیی پاراستیە هەرچەندە گەلەك ژێ کەتینە بەر پێلێن ب عەرەبکرن و تورككرنێ، نە کوردێن باکوورێ کوردستانێ و نە ئەمازیغیێن باکوورێ ئەفریقیا ب داویهاتینە، ئەوێن پێلێن بعەربکرن و تورككرنێ ژی ژێ گرتین یێن ل نەتەوایەتیا دزڤرنەڤە، ل سەدسالێن داویێ هەردو مللەتان هەریەکی د دەمەکیدا و دەست ب خەباتا وەلاتپارێزی کریە، ب هزاران قوربانی داینە، داگیرکەران ژی هەموو چەك و شیانێن خوە بۆ نەهێلانا خەباتا وان داینەکاری، د ئەنجامدا کورد و ئەمازیغی زیندوو ماینە و داگیرکەر توشی بێ هیڤیبوونێ بووینە.

- ل ترکیا و باکوورێ ئەفریقا هندەك سەرکردە ژ ئەنجامێ هشیاربوونێ بیتن یان ل ژێر فشارەکا نەتەوەیی بیتن،گەهشتینە وێ باوەریێ دڤێت چارەسەریەکا ئاشتیانە ژ دۆزا کورد و ئەمازیغانرا بێتەدیتن و باوەریێ ب مافێن وان بینن، ل ترکیا تۆرکوت ئۆزالی دەسپێکر بەلێ شوفینیزما تورکی داوی ب ژیێ وی و دەسپێکا وی ئینا، پشتی وی ئەردۆغانی هندەك پێنگاڤێن بچووك بەلێ نەوێرەکانە هاڤێتن و

هەر پێنگاڤەك ژی بۆ دەمێ خوە ژ نەبیێ باشترە. ل باكوورێ ئەفریقا شاهێ مەغریب شاه محەمەدێ پێنجێ بەری چەند سالەكان هندەك پێنگاڤێن بچووك ئەو ژی نەوێرەكانە هاڤێتن، رەنگە ئازادیەك دا زمانێ ئەمازیغی و رێك ل بەر پێشڤەچوونا وی خوشكرن، بەلێ پێنگاڤا هەرەگرنگ و وێرەكانە ژ بەر هەر باندۆرەكێ بیتن بەری چەند رۆژەكان شاهێ مەغریب هاڤێت دەستوورێ نوویێ وەلاتێ خوە راگەهاند، رۆژا ٧/٢ پرانیا خەلكێ د راپرسیەكێدا پەسەندكر و تێدا زمانێ ئەمازیغی وەك عەرەبی ب زمانێ رەسمی دایە نیاسین و ب ڤێ چەندێ ژی پێنگاڤا هەرەگرنگ د وارێ چارەسەریا دۆزا ئەمازیغیان ل وەلاتێ خوە هاڤێت. گەلۆ پشتی ڤان هەموو رووداێن جیهانی و پشتی كو حكومەتا حزبا داد و گەشەپێدانا تركیا Akp د هەلبژارتنێن ١٢ خزیرانا چوویی سەنگا كوردان دیتی دەم هاتیە مفایەكی ژ دیرۆكا تركیا دگەل كوردان وەربگریت و پێنگاڤەكا وێرەكانە مینا شاهێ مەغریبێ ب هاڤێت باكوورێ كوردستانێ ژ خوە رازی بكەت و تەناهیەكا هەردەم بۆ وەلاتێ خوە بزڤرینتەڤە.

کوردستانا بن خەتیٚ پشتی قوناغا سەرکەتنیٚ(*)

ب داویهاتنا شەریٚ جیهانییٚ یەکەم پشکەك ژ کوردستانیٚ کو هندەك ب رۆژئاڤاییٚ کوردستانیٚ و هندەك باشووریٚ بچووك و هندەك ژی ب کوردستانا سورییٚ ناڤ دکەن کەتە ژێر دەستەلاتیٚ دەولەتا نوو دامەزراندیا سورییٚ، خەلکیٚ ڤیٚ پارچیٚ وەلاتیٚ خوە ب کوردستانا بن خەتیٚ ناڤدکەن، ئەڤ ناڤکرنە پشتی هەمان شەری هاتیە ناڤ ناڤان، ژبەرکو سنووریٚ نێڤبەرا ڤیٚ پارچیٚ و باکووریٚ کوردستانیٚ خەتا شەمەندەفەریٚ یە، ئەوا سالا ١٨٨٠ هزرا پرۆژیٚ ویٚ هاتیەدانان دا ب درێژیا ٢٤٠٠ کم بەرلینا پایتەختیٚ ئەلمانیا و باژێریٚ بەسرا ب هەڤرا گرێدەت. ئەلمانان دەست ب دانانا ڤیٚ رێکا ئاسنی کر، دسالێن شەریدا ژی کار پیٚ بەردەوام بوو، ژ حەلەبیٚ گەهاندبوو نێزیکی نسێبینیٚ، د نێڤبەرا ١٩٢٩- ١٩٣٢دەستەلاتداریا فرەنسا ل سورییٚ پشکا مایی گەهاندە سنووریٚ عیراقیٚ. وەك وی خەلکیٚ ئەز ژی دیٚ ناڤیٚ کوردستانا بن خەتی بکارئینم.

هندی کوردستانا بن خەتیٚ کەتیە ژێر دەستەلاتیٚ دەولەتا سوریا، ئەوا دشیانێن خەلکیٚ وێدا وەك وەلاتیێن سوری بۆ وی وەلاتی یا پێشکەشکری، پشکداریەکا بەرچاڤا د بەرهەنگاریا دەستەلاتداریا فرەنسی دا کری ئەوا هەتا سالا ١٩٤٦ راستەوخوە حوکمداری ل سورییٚ دکر، شەهید و قوربانییێن داین، د هەر روودانەکا پەیوەندی ب سەروەریا سورییٚ و خەلکیٚ وێڤە هەبیت کوردێن ڤیٚ پارچیٚ ل پێشییٚ بوونە. د بەرامبەردا حکومەتا سورییٚ ب تایبەت پشتی سەرخوەبوونیٚ ژ

(*) د هژمار ٤٣٠ رۆژا ٢٠١١/٧/١٧ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

دەستەلاتداریا فرەنسی و راگەهاندنا سیستەمێ کۆماری ئەوا د شیانێن وێ دا ژ بۆ نەهیلانا ناسناما نەتەوایەتیا کوردان و قرکرنا وان و گوهارتنا روخسارێ نەتەوەییێ وەلاتێ وان یا ئەنجامدای، کوردێن ڤی وەلاتی نە تنێ ژ سادەترین مافێن نەتەوایەتی د بێ باهربوون بەلکی گەلەك ژ وانا ژ مافێ وەلاتیبوونێ و هەلگرتنا وەلاتینامەیا سوری د بێ باهر بوون، زێدەباری ڤێ چەندێ ڤێ حکومەتێ گەلەك جاران دژایەتیا بزاڤا رزگاریخوازا کوردی ل پارچێن دی یێن کوردستانێ یا کری.

چەند هەیڤەکە سەرهلدانەکا جەماوەری سەرانسەری وەلاتێ سوریێ یێ ڤەگرتی، دەستەلاتێ رژێما بەعسا سوری یێ بەرەف نەمانێ دچیت، پێشبینی دهێتەکرن ددەمەکێ نێزیکدا ئەو ژی بگەهیتە سەرەنجامێ رژێما بەعسا عیراقی، گەلی کورد ل سوریێ یێ پشکداریەکا راستەوخوە و کاریگەر د ڤێ سەرهلدانێدا دکەت، مافێ وی یە د دەمێ سەرکەفتا سەرهلدانێدا ئەو ژی پشکا خوە ژ دەسکەفتێن سەرهلدانێ بچنیت و ب مافێن خوە شاد بیت یێن دەهان سالە ژێ هاتیە بێ باهرکرن و کوردێن سەرانسەری کوردستانێ چاڤەرێی ڤێ سەرکەتنێ نە. وەك دهێتە گۆتن سەرکەتن هند یا گرنگ نینە هندی پاراستنا دەسکەفتێن سەرکەتنێ یا گرنگ، ل ڤێرێ ب دیتنا من پێدڤیە کوردێن کوردستانا بن خەتێ بەرهەڤی بۆ دو بنەماییێن گرنگ د قوناغا پشتی سەرکەتنێدا کربیت:

- بەرهەڤی بۆ چاوانیا سەرەدەریێ دگەل دەستەلاتێ نوو کربیت، کو چ گومان تێدا نینە دێ دەستەلاتەکی پرانیا عەرەبی بیت، مەرج نینە ئەو ژڤانێن ئەڤرۆ رێبەرێن عەرەبێن سەرهلدانێ ددەنە کوردان یان هەر پێکهاتەکا دی یا سوریی بجه بینن و دوور ناهێتەدیتن بۆچوونێن وان ژ بۆچوونا سەرێن حزبا بەعس خرابتر نەبن، هزرکرنا مرۆڤێ عەرەب د ڤی سەردەمیدا چ سیاسی نەتەوەیی یان ئایینی بیتن یا دیارە، کوردان ژی د ڤی واریدا ئەزموون هەنە، لەوما پێدڤیە کورد بەرهەڤیا بۆ هەر مگرتیەکێ بکەن، پێدڤیە دگەل سەرکەتنا سەرهلدانێ بەری هەر تشتەکی ب زووترین دەم بزاڤێ بکەن بوونا خوە وەك نەتەوە و مافێن خوەیێن نەتەوەیی د دەستوورێ نوویێ سوریێدا بچەسپینن، نە بەس بچەسپینن

بەلکی بکریار ژی بجھ بینن، ژبەرکو سروشتێ عەرەبی یێ وەسانە ھەردەمێ مرۆڤێ عەرەب جھێ پێ خوە قاییمکر، حاشاییێ ل ھەمووو پەیمان و ھەڤالێن خوە دکەت.

- یا ھێژ گرنگتر پێدڤیە د قوناغا نوودا کورد د ھەڤگرتی بن و د بنەماییێن سەرەکی یێن مافێن خوەدا خوەدی یەك بۆچونا سیاسی بن، ناھێتە ڤەشارتن زێدە ژ پێدڤی حزبێن کوردی ل کوردستانا بن خەتێ ھەنە، زۆربەی وانا گرێدای حزبێن باشوور و باکوورێ کوردستانێ نە، ئەو ب خوە دناڤبەرا خوەدا د ھەڤگرتی نینن و ئەڤ ئێشا خوە د ناڤ حزبێن ڤێ پارچێدا بەلاڤکریە و نیشانێن ڤێ چەندێ ژی د سەرەدەریا ھندك کەنالێن کوردیدا دیارە. یا مە دڤێت کورد د ڤێ قوناغێدا د ھەڤگرتی بن، خوەدی ھزرەکا کوردی بن، ل بەرژەوەندییێن نەتەوەیی بگەرییێن نەك ل دەسکەفتێن حزبی، ل پاشە رۆژا گەلێ خوە بگەرییێن نەك ل پاشەرۆژا حزبا خوە، ئالایێ کوردستانێ بلندکەن نەك مژوولی شەرەکنجرێن حزبان بن وەك شەرە پەڕویا مە و سەردەمەکی، دبەرۆکا شەریدا بن بەرامبەر ھەر کەسەکی یان ئالیەکێ یێن مافێن وان بەرزەبکەت نەك د بەرۆکا دژایەتیا ھەڤدودابن...ھتد، کورت کرمانجی کوردێن کوردستانا بن خەتێ دکارن مفای ژ سەربۆرێن پارچێن دن وەرگرن و نەھێلن ئەو خەلەتییێن پارچێن دن کەتینێ ل سەر وان ب گرانی راوەستیاین ئەو ژی بکەڤنێ، ئەوا ب سەرێ مە ھاتی بلا ئەو ژی ب سەرێ خوە نەئینن، یێ مفای ژ سەربۆران وەرنەگریت ناژیت.

مە ب برینا ١٠٪ ژ مووچەیێ خوە دەیندار نەکەن[*]

سەرێ چەند سالەکانە مووچەیێن پەرلەمانتار و وەزیر و بەرپرسێن بلندێن هەرێمێ و یێن ب وان ناڤونیشانان هاتینە خانەنشینکرن بابەتێ هەرەگەرمێ ناڤەندێن راگەهاندنێ و کۆڕ و سمینارێن حزبی و جەماوەرینە، هەموو ژی دەستەلات و بەرهەلستکار، د پێکهاتینە کو بەلێ مووچەیێن ئاماژە پێکری ب بەراورد دگەل وەلاتیێن دیتر گەلەك ژ ئاستێ پێدڤی بلندترن و پشکەك مەزن ژ بۆدجەیا هەرێمێ بۆ ڤان مووچەیان دچیت و هەموویان ژی ب پێویست د دیت چارەیەك بۆ ڤێ ئاریشەیێ بێتە دیتن و هەرکەسەك و ئالیەکێ بەرنامەکێ چاکسازیێ بەرچاڤکربیت، د بەرنامەیێ خوەدا داخوازکریە پێداچوونەك ب ڤان مووچەیان بێتەکرن کو ب دروستی بووینە هێمایێ نە دادپەروەریێ د جڤاکێ هەرێما کوردستانێ دا. ل ڤێ داویێ ژی بریارا تەرخانکرنا چوار پاسەوانان بۆ هەر پەرلەمانتارەکی ئەڤ بابەتە پتر شاراند و کرە مژارا گشت دیوانان.

ب هەر رەنگەکێ هەبیت بگروڤەکێشەکا مەزن ل سەر بابەتی هاتەکرن و هەر کەسێ ڤیای د ڤی واریدا یا خوە گۆت، بەلێ د ئەنجامدا بریار هەر بۆ وانە یێن ڤان مووچەیان وەردگرن، کەسەك ژی باوەر ناکەت کو د جڤاکێ مەدا کەسانەك د ئاستێ بەرپرسیاریێن بلنددا هەبن، سەخمەرات بەرژەوەندیا تەبایی یان بۆ رازیکرنا پرانیا خەلکی ب قەبارێ موویەکێ دەست ژ بەرژەوەندیا خوە بەردەن. ئەز باوەردکەم هەردەمێ ئەم بووینە خوەدیێن ڤان جورە کەسان ئەڤە ئەم بووینە خوەدی جڤاکەکێ ئارام و بێ ئاریشە و پڕی دادپەروەری و و وەکهەڤیا جڤاکی. دا ژ بابەتی

---

[*] د هژمار ٧٦٢ رۆژا ٢٠١١/٨/٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

دەرنەكەڤین و پشتی ڤان هەموو ئاریشە و بگروڤەكێشێن چەند هەیڤێن داویێ ل هەرێمێ خەلك چاڤەرێ بوو پەرلەمانێ مە هەلبژارتی و پەرلەمانتارێن ب دەنگێن مە چووینە وێری بریارەكا وێرەكانە بدەن و دەست ژ پشكەك ژ بەرژەوەندیا خوە و كەسانێن ل ئاستێ خوە بەردەن و پیچەكێ مووچەیێن خوە نێزیكی مووچەیێن تەبایی فەرمانبەر و مووچە خورێن هەرێمێ بكەن. بەلێ مخابن پشتی چاڤەرێ كرنەكا درێژ پەرلەمانی منەتەك مەزن ل مە كر و دەست ژ ١٠٪ مووچەیێن خوە و بەرپرسێن بلند بەردا و ل داویا تیرمەهێ ئەڤ بریارە راگەهاند،گومان ژی تێدا نینە هەموو پەرلەمانتار ب گشت پێكهاتێن خوەڤە ئەگەر د چ مژاراندا هەڤگرتی نە بووبن د ڤێ بریارێدا د هەڤگرتی بووینە.

د ئەنجامدا ئەم دكارین بێژین كێمكرنا ١٠٪ ژ مووچەیێن هندەكان كو تەخەكا بچووكا هەردەم مفادار ژ جڤاكی پێكدئینن، چ ژ سەروبەری ناهێتەگوهرین و ئەو جوداهیا مەزنا د ناڤبەرا مووچەیێن وان و یێن فەرمانبەرێن دیتر هەروەك خوە دمینیت و ئەز ب باش دزانم ئەو ١٠٪ ژی بۆ وان بێتەڤە زڤراندن، ژ بەركو هیچ رەنگەكێ دادپەروەریێ د ڤی سیستەمیدا نینە و ئەگەر سەروبەر ب ڤی رەنگی بچیت،دڤێت وی مافی بدەینە وەلاتیێن خوە ژ نها پاش بێژن مە دەنگێن خوە داینە ڤان هێژایان دا دخزمەتا مەدابن، نە مووچە و خانەنشینیێن دەه ڤاتی مە وەرگرن و هێژ بریارا چوار پاسەوانان ژی بۆ خوە بدەن، زێدەباری دەسكەفت و ئیمتیازاتێن دیتر. كورت و كرمانجی پەرلەمانتار ب دەنگێن ڤی خەلكی گەهشتینە وی جهی، وەزیر و مەزنە بەرپرسێن دی ژی هەر ب دەنگ و پشتەڤانیا ڤی خەلكی گەهشتینە وان پلە و مەزناتیان، مافێ وان نینە تنێ چاڤێ وان ل بەرژەوەندیێن وان بیت، بەلكی دڤێت خەمێ ژ ژیارو سەروبەرێ تەبایی خەلكێ ڤی وەلاتی بخۆن، یا راست ئەوە چاڤ ل وەلاتێن پێشكەتی بكەن بۆ نموونە پەرلمانتەرەك یان وەزیرەكێ سویدی و نەرویژی چەندێ وەردگرن و ب چەندێ دهێنە خانەنشینكرن یێن مە ژی ب هەمان شێوە، مە ب برینا ١٠٪ ژ مووچەیێ خوە دەیندار نەكەن، نە چاكسازی ب ڤی رەنگی یە و نە ژی كەس ب برینا ١٠٪ ژ مووچەیێ چەند ملیونیێ وان رازی دبیت و یا خێرێ بۆ ڤێ سیستەمێ مووچەیێن مەزنە بەرپرسان دبێژیت.

گیروبونا دەولەتا کوردی(*)

ل ڤێ داویێ بابەتێ دەولەتا کوردی پتر ژ هەر بابەتەکێ دی کەتیە د رۆژەڤێدا و بوویە مژارا دیدار و دانوستاندن و بگرو ڤەکێشان. نڤیسکار حەمید سالح عەبو ژی د کوژیێ (پێل)ێ هژمار ٧٦٢یێ ڤێ رۆژنامێدا ب دیتنا خوە چوار هۆکارێن گرنگ بەرچاڤکرینە کو زەمینێ خوشدکەن بۆ راگەهاندنا دەولەتێ، پاشتر ژی ئاماژە ب چەند دەلیڤەکان کریە کو بۆ کوردان هەلکەتینە لێ ژبەر نەبەرهەڤبوونا یەك ژ وان هۆکاران راگەهاندنا دەولەتا کوردی گیروبوویە.

ل ڤێرێ من دڤێت بێژیم خوزی د ڤی سەروبەریدا میدیایا کوردی پتر ژ نیڤا دەمێ خوە یان بەرپەرێن خوە بۆ بابەتێ مافێ رەوایێ کوردان وەك گەلێن دن ببنە خوەدیێن دەولەت تەرخانکربا و مەژیێ هەر کوردەکی ب تایبەت نفشێن نوو پێگەهشتی ب پێدڤیاتی و گرنگیا دەولەتا کوردی ئاڤدابا، د هەمان دەمدا دێ رۆناهیێ بەردەمە سەر کوژیێ (پێل)یێ ئاماژە پێکری و ب هزرا خوە بێژم ئەو چوار هۆکارێن ئاماژە پێکری هۆکارێن گرنگن، لێ هۆکارێ هەرە گرنگ و ماکا گشت هۆکاران هۆکارێ ناڤخوەیی یێ مللەتێ بندەستە، ئەگەر بۆ مللەتێن دن گومانەك د ڤی هۆکاریدا هەبیت ب هزرا من بۆ کوردان چ گومان تێدا نینن و ئەز دبێژم هەردەمێ هزرا کوردی، دەروونێ کوردی بەرهەڤبوون بۆ ب دەولەتبوونێ، ئەڤە

(*) د هژمار ٧٦٦، ٧٧١، ٧٧٦ رۆژێن ١٤، ٢١، ٢٠١١/٨/٢٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ئەگـەر هەرسـێ هۆكـارێن دن دژ بـن دێ دولـەتا سـەربەخوەیا كوردسـتانێ هێتـە راگەهاندن. دا ئاماژە ب چەند نموونەكان ژ دیرۆكا خوەیا هەڤچەرخ بكەین:

پشـتی ب داویهاتنـا شـەرێ جیهـانیێ یەكـەم نـە شـێوێ دەسـتەلاتی و نـە ژی بـارودوخێ هەرێمایـەتی و بەرژەوەنـدیێن وەلاتـێن زلهێـز دژی ب دەولـەتبوونا كوردستانێ بوون، بەلێ هزرا كوردان ئانكو عەقلیەتا كوردان ب خوە رێگر بوو د رێكا راگەهاندنا ڤێ دەولەتێدا، چ زلهێز و چ بەرژەوەندی دژی راگەهانـدنا دەولـەتا كوردی نەبوون، لێ مەزنێن كوردان ل شوونا هنـدێ بێنـە كوردسـتانێ خـەباتێ ژ بـۆ دەولـەتا نەتـەوەیی بكـەن، ل ئەسـتەنبۆلێ پایتـەختێ دەولـەتا مریـا نـە ڤەشـارتیا ئوسمـانی مژوولی شەرەنیخێن ناڤخوەیی بوون سەرا شێوازێ دەستەلاتداریا كوردی و هنـدەكێن دن ب هیڤیا سەر ژ نوو ڤەژاندنا كەلەخێ مریێ دەولەتا ئوسمانی بوون، بەلكی كورد ل ژێر سیبەرا وێ دەولەتێ ب مافێن خوە شاد بن، یـێن ب درێـژیا نێزیكی شەشسـەد سالێن تەمەنێ وێ دەولەتێ بچووكترین مافێن خوە نە دیتین، ئاها د وی دەمیـدا كـو كورد مژوولی ڤێ چەندێ بوون ئەفسەرێ تورك مستەفا كـەمال ژ ئەسـتەنبۆلێ رەڤـی باكوورێ كوردسـتانێ و ل وێـرێ ب خـوین و چـەك و سـامانێ كوردان دەولـەتا نوویـا تـركیـا راگەهانـد. پشـتی شـەرێ جیهـانی بـەری زۆربـەی دەولـەتێن د وێ قوناغێـدا هاتینە دامەزراندن ل ١٨ چـریا دووێ ١٩١٨ بنیـاتێ دەولەتـەكا كوردی ل سلێمانیێ ب سـەرۆكاتیا شـێخ مـەحموودێ نـەمر هاتـە راگەهانـدن. ئەگـەر وی سـەردەمی هـزرا كوردییا بەرهەڤبا بۆ پاراستنا دەولـەتا نـوو راگەهانـدیا كوردی، شـێوێ دەسـتەلاتی و بارودوخێ هەرێمایەتی یێن نڤیسكارێ (پێل) ئاماژە پێ دكەت هێژ د واریدا نـەبوون ببنە رێگر بەرامبەری بەردەوامبوونا ڤێ دەولەتێ، و ب سـەرەدەریا راسـتا كوردان دا بەرژەوەندیێن وەلاتێن زلهێزێن وی سەردەمی د پاراستنا ڤێ دەولەتا كوردی دا بیت، بەلێ كورد سەركردە و خەلك ئەو بوونە هۆكار ئـەڤ دەولەتـە تنـێ چـەند هەیڤـەكان بژیت، هەركەسێ پێداچوونەكێ ب دیرۆكا وی سـەردەمیدا بكـەت، نكاریـت حاشـاییێ بكەت كو كورد ب خـوە پشـتی شـەرێ جیهـانیێ یەكـەم هۆكـارێ هـەرە سـەرەكیێ نـە

راگەهاندن یان نە ژیانا دەولەتا کوردی بوون. ژێدەر ل بەردەست هەنە دیار دکەن د دەمێ دامەزراندنا دەولەتا مەلکیا عیراقێدا ل تەباخا ١٩٢١ێ ٧٥٪ ئەفسەرێن وەزارەتا بەرگریی کورد بوون و یەکەمین یەکەیێن لەشکەرێ عیراقێ یێ هەتا نها جینوسایدا کوردان دکەت ب دەستێن وان ئەفسەرێن کورد هاتنە دامەزراندن و مەشقپێکرن، هەر د وێ قوناغێدا چەندین خوەدی شیانێن کورد رۆلێ سەرەکی د دامەزراندنا بنیاتێ دەولەتا مەلکیا عیراقێدا گێرا، گەلۆ چما ئەڤ شیانە نەکەتنە د خزمەتا دەولەتا کوردی یا ل مەها چریا دووێ ١٩١٨ێدا هاتیە دامەزراندن..؟ ئەز دبێژم ب بەرسڤا ڤێ پرسیارێ دێ گەهینە ئەنجامەکی کورد ب خوە فاکتەرێ هەرە سەرکیێ نە دامەزراندنا دەولەتێ بوون د وی سەردەمیدا.

نڤیسکارێ (پێل) ئاماژە ب سەردەمێ دو جەمسەرییێ و شەرێ سار کریە، ئاماژە ب خیانەتا روسیا بەرامبەری کوردان د شکەستنا کۆمارێ کوردستان ١٩٤٦ و خیانەتا ئەمریکا بەرامبەری شۆرشا ئەیلوولێ ١٩٧٥ێ کریە و خیانەتا هەردویان ب ئەگەرێ ژ دەستچوونا ڤان دو دەلیڤەیان دیارکریە. حاشا ژ ڤێ خیانەتی ناهێتەکرن، ئەز دبێژم نە تنێ خیانەتا دەولتێن زلهێز ئەگەرێ شکەستنا ڤان دو بزاڤێن کوردان بوو، پێدڤیە پرسیار بکەین د سەردەمێ کۆمارێ کوردستانێ دا چەند ژ سەدێ ژ کوردێن رۆژهەلاتێ کوردستانێ پشتەڤانێن کۆمارێ بوون و چەند ئالیگرێن دەولەتا شاهێ ئیرانێ بوون..؟ د رۆژێن داویێ یێن تەمەنێ کۆمارێ دا ژ بلی لەشکەرێ بارزانی کو مشەخت بوون ل وی جهی کی مابوونە د گەل پێشەوا قازی محەمەدی و چەند کەس ژ خوەجهێن رۆژهەلاتێ کوردستانێ د بەرهەڤبوون بۆ بەرگریێ..؟ ناهێتە ڤەشارتن پێشەوای ژ بنێ گوهی و ب ناچاری دەمێ دیتی ژبلی لەشکەرێ بارزانی هێزەکا دی نەمایە دگەلدا بەرگریێ بکەن خوە ب دەست لەشکەرێ داگیرکەرێ شاهی ڤە بەردا، دا سەروسامانێ خەلکێ مەهابادێ ب پارێزیت..!! د سەردەمێ شۆرشا ئەیلوولێ ١٩٦١-١٩٧٥ێدا راستە ئەمریکا پشتا کوردان بەردا، بەلێ بەریا ئەمریکا پشتا مە بەردەت مە ب خوە پشتا خوە بەردابوو، ژ سالا ١٩٦١ێڤە ب هزاران ژ کوردان چەکێ جاشاتیێ

هەلگرتبوو و مل ب ملێ سوپایێ عیراقێ هێرش دکرنە سەر دەڤەرێن رزگارکری، دوبەرەکیا سالا ١٩٦٤ێ دشۆرشێدا رووداى و د ئەنجامدا پشکەك مەزن ژ سەرکردە و لەشکەرێ کوردستانێ پالدایە دگەل جاش و سوپایێ عیراقێ و کەتینە د بەرۆکا دژی شۆرشێدا، شۆرش ناچار کر پشتا خوە تنێ ب ئەمریکا قاییم بکەت ئەو ژی تنێ درێکا ئیرانێ را، هەرچەندە ئەڤە راست نەبوو و هەر بزاڤەکا تنێ یەك ژێدەرێ پشتەڤانیێ هەبیت، دێ رۆژەکێ ژ رۆژان ئەو ژێدەر هێتەگرتن، دێ ئەو ب سەری هێت یا ل سالا ١٩٧٥ ب سەرێ مە هاتی، ئەڤە و چەندین فاکتەرێن دیترێن ناڤخوەیی هۆکارێن شکەستنا ڤێ شۆرشێ بوون بەری خیانەتا ئەمریکا ببیتە هۆکار.

پشتی شکەستنا شۆرشا ئەیلوولێ ب سالەکێ شۆرشێ ل سەرانسەری باشووری کوردستانێ دەسپێکرەڤە، پاشتر ب دەمەکێ نەدرێژ ل رۆژهەلات و باکووری کوردستانێ ژی شۆرشێن کوردی سەرهلدان، ژ ئالیێ لەشکەریڤە ل هەر سێ پارچەیان شۆرشێ سەرکەتن دەستڤەئینان، بەلێ ل سەر گورەپانا هەرپارچەیەکێ جودا و ل سەر یا هەرسێ پارچەیان ب هەڤرا، ئەوا ئالییێن کوردی ب سەرێ هەڤدوئینای دوژمنی ب سەرێ وان نەئینایە، ئەو پێشمەرگێن د شەرێن خوەکوژییێدا (ئەز ب شەرێ براکوژیێ ناڤناکەم چنکو برا ب ڤی رەنگی هەڤدو ناکوژن) بووینە قوربانی، د کریار و بەرۆکێن شەریدا دگەل داگیرکەران شەهید نەبووینە، راستە د وێ قوناغێدا ب تایبەت سەردەمێ شەرێ ئیرانێ و عیراقێ سەروبەر یێ هاریکار نەبوو بۆ گورانکاریێ د نەخشەیێ سیاسیێ دەڤەرێدا، بەلێ ئەگەر ئەڤ سەروبەرە ژی یێ هاریکاربایە، ناکوکی و شەرێن ناڤخوەیی یێن کوردستانێ رێگربوون ل بەر راگەهاندنا هەر دەستەلاتداریەکا کوردی ل هەر پارچەکا کوردستانێ.

نڤیسکار دهێتە سەروبەرێ پشتی شەرێ کوێتێ و سەرهلدانا ١٩٩١ و وی سەردەمی ب دەلیڤە دبینیت بۆ راگەهاندنا دەولەتا کوردی بەلێ هەر ئەو ب خوە دبێژیت: (ژبەر روودانێن بلەز ئەوێن هاتینە پێش کوردان بەرنامەکێ پێشوەخت نەبوو کو مفای ژ وان بارودوخێن جیهان تێدا دهاتە گوهرین وەربگرن...هتد) ل ڤێرێ

نڤیسکاری پشکەکا راستیێ بەرچاڤکر، بەلێ پێدڤی بوو پرسیار کربا بۆچی کوردان بەرنامەکێ پێشوەخت نەبوو..؟ ئەرێ نە سەرێ ب دەهان سالان بوو دشۆرش و بەرخوەدانێدا..؟ ئەرێ سەرکردە و سیاسەتمەدارێن شارەزا و خوەدی سەربۆر نەبوون...؟ دەمێ خواندەڤان بەرسڤا دروستا ڤان پرسیاران وەردگریت، دێ وێ راستیێ زانیت کو هۆکارێ ناڤخوەیی ئانکو بەرهەڤنەبوونا هزرا کوردی بۆ دەولەتبوونێ هۆکارێ هەرە سەرکیێ گیروبوونا دەولەتا کوردی یە. دوبارە دێ بێژینەڤە: گەلۆ ئەو شیانێن کوردان ژ هەردو پارچەیێن باشوور و باکوورێ کوردستانێ دناڤبەرا ١٩٩١- ٢٠٠٣ێدا بۆ شەرێ خوەکوژیێ مەزاختین تێرا هندێ نەبوون بۆ راگەهاندنا دەولەتا کوردی ل پارچەیەکێ ژ هەردویان هاتبانە مەزاختن..؟ ئەرێ ئەو قوربانیێن د شەرێ ناڤخوەییدا هاتینەدان د دەمێ راگەهاندنا دەولەتا کوردی دا داهێنە دان..؟ ئەگەر ئەڤ قوربانیە سەخمەرەت دەولەتا کوردی هاتبانە دان و سەرکەفتن ژی دەستڤە نەئینابا ئەڤە ئەم کورد هەر د سەرکەفتی بووین، ژ بەرکو دا بەرپەرەکێ پڕ سەرفرازی بۆ ب دەولەتبوونێ تومارکەین.

ل ڤێرێ دوبارە دێ بێژینەڤە هۆکاری ناڤخوەیی (راستتر ب هۆکاری کوردی) ناڤبکەین ئەگەرێ سەرەکیێ گیروبوونا دەولەتا کوردی یە، ئەڤ هۆکارە ژی نە تنێ بەرهەڤیێن لەشکەری و هەڤگرتنا هێز و ئالیێن ناڤخوەیی ڤەدگریت، بەلکی کت کتە هەر مرۆڤەکێ کوردستانی ڤەدگریت، کو عەقلیەتا وی یا بەرهەڤ بیت بۆ راگەهاندنا دەولەتێ، ب رامانەکا بەرفرهتر بێژین یێ بەرهەڤ بیت هەیی و نەیێن خوە بێخیتە د خزمەتا ب دەولەتبوونا کوردستانێ دا. ب هەلسەنگاندنا نیمچە دەستەلاتداریا مە دناڤبەرا ١٩٩١- ٢٠٠٣ ل باشوورێ کوردستانێ هەی، ئەرێ گەلۆ رێژا چەند ژ سەدێ مرۆڤێ ڤێ پارچا کوردستانێ یێ بەرهەڤە هەیی و نەیێن خوە بێخیتە د خزمەتا ب دەولەتبوونا کوردستانێ دا..؟ چەند ژ مە د بەرهەڤین چەند هەیڤەکان یان چەند سالەکان بێی مووچە د خزمەتا ڤێ دەولەتێ دا بن یا مە دڤێت رابگەهینین..؟ چەند ژ دەولەمەندێن مە د بەرهەڤن قوربانیێ ب سامانێن خوە بدەن بۆ ڤێ دەولەتا ئەم

چاڤەرێ..؟ ئەگەر ئەز بەرسڤا ڤان پرسیاران بدەم دێ بێژم ئەڤ رێژەیە نها ل باشوورێ کوردستانێ هێژ گەلەکا کێمە بۆ راگەهاندنا دەولەتێ، ب هزرا من ئەڤ رێژەیە بەری سەرهلدانێ پتر بوو ژ نها، سەرەدەریا خەلەتا هندەك ئالی و دەستەلاتدارێن هەرێمێ د سالێن چوویێدا ل شوونا هندێ رێژەیا مرۆڤێ کورد یێ بەرهەڤبیت هەیی و نەیێن خوە بێخیتە د خزمەتا ب دەولەتبوونا کوردستانێ دا پتر بکەت کێمتر کریە، شەرێن خوەکوژیێ ژی باوەریا مرۆڤێ کورد ب پاشەرۆژا خەباتا نەتەوەیی هێژ لاوازتر کریە. رەڤینا ب دەهان هزاران کەسان ژ کەتوارێ دژوارێ هەرێمێ د ناڤبەرا سالێن ١٩٩١- ٢٠٠٣یێدا و بەرهەڤیا وان کو قوربانیێ ب هەر تشتەکی بدەن بەس ژ کوردستانێ دەرکەڤن و بەرهەڤیا وان بۆ ئەنجامدانا هەر کارەکی کو چ جاران ل کوردستانێ بەرهەڤنینن وی کاری بکەن، نیشانا وێ چەندێ یە کو هێژ ئەو رێژەیا کەسان مە نینە خوەدیێن عەقلیەتەکا بەرهەڤبن بۆ دەولتبوونێ.

هەر د ڤی وارێدا پرسیارەك د هێتە پێش ئەرێ ئەڤ هەموو گەندەلیا سەرێ چەند سالەکانە ل هەرێما کوردستانێ هەی و کەسەك نکاریت حاشاییێ ژێ بکەت نە نیشانا هندێ یە کو پرانیا جڤاکێ مە هندی هزرێ ل پڕبوونا بەریکا خوە دکەت هند هزرێ ل دەولەتبوونا وەلاتێ خوە ناکەت...!! پرسیارەکا دی وەك نموونە دگەل رێزگرتنا من بۆ هەر کەسەکی ژ خەلکێ دەڤەرێن داگیرکری (نا بێژم ڤەقەتیای ژبەرکو داگیرکرینە) ئەوێن ب زۆری رژێما بەعسی ڤەگوهاستینە دەڤەرێن نها ل ژێر دەستەلاتێ هەرێمێ، ڤان کەسان پشتی نەمانا رژێمێ چەکێن قەرەبووکرنێ ژی کرینە د بەریکێن خوەدا، ئەرێ چەند ژ وانا د بەرهەڤن بچنەڤە سەر وارێ باب و باپیرێن خوە یێ رەسەن و چەند هەیڤەکان یان پتر زەحمەتێ ببینن و کوردستانیەتا گوند و باژێرێن خوە بسەلمینن..؟ بەرسڤا ڤێ پرسیارێ ژی ل بەر چاڤە، ئەڤ رێژەیە هندا کێمە ل رێزا نەبوونیێ یە..!! ئەگەر کەسانەك هەبن د بەرهەڤ نەبن قوربانیێ بدەن بۆ زڤرینەڤێ بۆ سەر وارێ خوە یێ رەسەن، دێ چاوان بەرهەڤی هەبیت قوربانیێ بۆ دەولەتبوونێ بدەن..!! دەولەتبوونێ زێدەباری هەڤگرتنا هزری و

سیاسی د ناڤبەرا هەموو ئالی و هێز و پێکهاتەیێن وەلاتیدا کو ئەڤە ل جەم مە هێژ یا کێمە، پێدڤی ب وێ چەندێ یە پرانیا پرانییێ ژ خەلکێ وی وەلاتی یێ بەرهەڤبیت هەیی و نەیی یێن خوە بکەتە قوربانی بۆ دەولەتبوونێ، کو ئەڤە ژی هۆکارێ ناڤخوەییە هۆکارێ هەرە گرنگە و هەتا ئەڤ هۆکارە ل هەر وەلاتەکی ب هێز نەکەڤیت و هەموو تەخ و جوینێن وی وەلاتی نەڤەگریت زەمینە خوش نابیت بۆ راگەهاندنا دەولەتێ و پێدڤیە ئەم ژ نها پاش ل سەر بهێزکرنا ڤی هۆکاری بپەیڤین، ئێدی بەس گونەها گیروبوونا دەولەتا خوە بێخینە د ستوویێ شێوێ دەستەلاتی و بارودوخێن هەرێمایەتی و بەرژەوەندیێن زلهێزاندا. هەردەمێ هۆکارێ ناڤخوەیی ل جەم مە ب هێزکەت و گەهشتە ئاستێ پێدڤی وی دەمی هەرێما کوردستانێ دێ بیتە کۆمارێ کوردستانێ و ب وێ هیڤیێ ئەم ب چاڤێن خوە ببینین.

بلا خوینا کوردان د بەرخوەدانێدا ببێتە رشتن(*)

بەری چەند رۆژەکان د شەرەنیخا ناڤبەرا سوپایێ ئیسرائیلی و چەکدارێن ئیسلامییێن کەرتێ غەزەیێ فەلستینی پێنج پولیسێن مسری ب گوللەیێن فروکێن ئیسرائیلی هاتنەکوشتن. ڤێ چەندێ دەنگڤەدانەك مەزن د ناڤەندێن دەستەلات و جەماوەرێ مسرێ دا دروستکر، گەهشتە وی ئاستێ جڤاتا لەشکەریا دەستەلاتدار و جڤاتا وەزیرێن وی وەلاتی هەرچەندە د قوناغەك نوو پڕ مەترسی و شەرەنیخێن ناڤخوەیی و نەبوونا دەستەلاتەکا جێگیردا دبۆرن، دەملدەست ل خوینا پولیسێن خوە بوونە خودان و هەلویستەکێ ڤەبر و نیشتمانی وەرگرت و ب ئاشکرایی گەف ل دەولەتا ئیسرائیلی کرن ئەگەر ب رەسمی داخوازا لێبۆرینێ ژ خەلکێ مسرێ نەکەن، دێ بالیۆزێ خوە ژ ئیسرائیلی ڤەکێشن. بێ گومان برینا پەیوەندیێن سیاسی دا برینا گەلەك رەنگە پەیوەندیێن دیتر دووڤ خوەڤە ئینیت، هەرچەندە دا زیان گەهنە هندەك بەرژەوەندیێن مسرێ، لێ ب هەمان شێوە دا زیان گەهنە بەرژەوەندیێن ئیسرائیلی ژ گەلەك ئالیانڤە. هەڤدەم دگەل سەرەدەریا دەستەلاتداریێ مسری رژانە سەرجادەیان و بەردەرێ بالیۆزخانا ئیسرائیلی و ب توندی هەلویستێ خوە دیارکر و دهەلویستێ خەلکیدا داخوازێن پتر ژ سەرەدەریا دەولەتێ بەرامبەری ئیسرائیلێ هەبوون. د بەرامبەر ڤێ بۆیەرێدا سەرۆکوەزیرێن ئیسرائیلی و جڤاتا وەزیران ب مەرەما پاراستنا بەرژەوەندیێن وەلاتێ خوە هەست ب بەرپرسیایا خوە کر و سەرەدەریەکا شارستانیانە دگەل رووداني کر و ب فەرمی داخوازا لێبۆرینێ ژ

(*) د هژمار ٤٥٨ رۆژا ٢٠١١/٨/٢٤ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

حکومەت و خەلکێ مسرێ کرن. دبیت ب داخوازا لێبۆرینێ ئاریشە ب داوینەهێت یان خەلکێ مسرێ تنێ ب هندێ رازی نەبن، ئەڤە ژی مافەکێ وانە، بەلێ ب هەر رەنگەکێ هەبیت حکومەتا مسرێ سەرەرای سەروبەرێ وێ هەلویستێ خوە دیارکر.

ژ مسرێ بێینەڤە کوردستانێ ، ژ دەسپێکا مەها تەباخێڤە بەردەوام چەندین دەڤەرێن باشوورێ کوردستانێ دهێنە توپبارانکرن ژ ئالیێ لەشکەرێ ئیرانێ ڤە و ڤان رۆژان توپباران و بۆمبارانا فرۆکێن ترکیا ژی هاتنە سەر، ب مهانا لێدانا هندەك ئالیێن کوردستانی یێن داخوازا مافێن رەوایێن گەلێ کورد ل باکوور و رۆژهەلاتێ کوردستانێ دکەن، هەردو دەولەتێن ئیران و ترکیا شەرەکێ بێ یەمانێ دگەل باشوورێ کوردستانێ راگەهاندی و د چەند رۆژێن داوییێدا ئەڤ شەرە یێ توندتر لێ هاتی، ب درێژیا رۆژێ توپێن هەردو دەولەتێن هەتا دوهی د هەموو واراندا دناکوك و ئەڤرۆ د لێدانا کورداندا هەڤگرتی یێ باشوورێ کوردستانێ توپبارن دکەن و فرۆکێن ترکیا ب توندترین شێوە و گرانترین چەك یێ ڤی وەلاتی بۆمباباران دکەن. ئەوا سەیر هەتا نها هەلویستێ حکومەتا هەرێمێ و حکومەتا فیدرالە ل بەغدا د هەمان دەمدا هەلویستێ خەلکێ باشوورێ کوردستانێ و خەلکێ عیراقا فیدرالە. هەتا ٨/٢١ حکومەت و پەرلەمانێ کوردستانێ تنێ هەلویستەکێ نەرازیبوونێ لێ هەلویستەکێ نە ل ئاستێ پێدڤی گرتیەبەر، هەروەك دیار دبیت چاڤەرێی هەلویستێ حکومەتا فیدرالە ل بەغدا کو پاراستنا سنوور و سەروەریا عیراقێ ب هەرێما کوردستانێ ڤە ئەرکێ وێ یە، حکومەتا بەغدا ژی هەروەك هەرێم نە پشکەك ژ عیراقێ، ژبەر هەرئەگەرەکی بیتن خوە ل ڤێ دەستدرێژیێ نەکریە خودان، ژبلی هەلویستێ هندەك کەسایەتی و پەرلەمانتار یان ئالیێن سیاسی، تشتەکی وەسان ژ بەغدا دیار نەبوویە بێژیێ هەلویستێ حکومەتا عیراقێ.

هەلویستێ خەلکی ژی، مخابن ب گشتی هەلویستێ خەلکێ هەرێمی چ ئالیگرێن دەستەلاتی، چ ئالگرێن بەرهەلستکاریێ یان خەلکێ بێلایەن هەلویستەکێ لاوازێ ل ئاستێ نەبوونێ یە، ئەڤە سەروبەرێ مە بیت چاڤەرێ ناهێتەکرن ل دەڤەرێن دیترێن عیراقێ د بنیرا هەلویستەك هەبیت.

ئەگەر هەتا ٢١ ڤێ مەهێ هەلویستێ ئالیێن ئامازەپێکری ژ بەر هەر ئەگەرەکێ بیتن ئەڤە بیتن، د ڤێ رۆژێدا ب شەهیدکرنا حەفت کەسێن بێ گونەهێن کوردستانی ژ خێزانەکێ دەڤەرا رانیێ ب بۆمباییێن فرۆکەییێن ترکیا، ب وی شێوازێ درندانەیێ کو کەنالێن راگەهاندنێ نە دشیان جهێ رووداننێ یان پارچێن تەرمێن شەهیدان بەرچاڤبکەن، سەروبەر هاتەگوهارتن، دەم هات ڤێ جارێ هەلویستێن ڤەبر، کوردانە، وەلاتپارێزانە بێنە وەرگرتن و خوینا مرۆڤێ کوردستانی ئەرزان نەهێتە نیشادان، دەم هات گشت خەلکێ باشوورێ کوردستانێ، ب هەموو ئالی و جوین و تەخ و پێکهات و هەرسێ سەرۆکاتیێن خوەڤە ب پشکا خوەڤە ل حکومەتا فیدرال ئەگەر ئەو ژی خوە لێ نەکەتە خودان، هەڤرا یەك هەلویست وەرگرین و هەر شیانەکا مە هەی بێخینە کاری بۆ بەرسنگگرتنا هەر زێدەگاڤیەکا دهێتە سەر ڤی وەلاتی، بەرامبەر رشتنا هەر دلۆپەکا خوینا کوردەکی ئەم ژی دربەکی ل خوینرێژان ب وەشینین، دەم هات خوە بچووك و بێ دەستەلات نەبینین، خوینا مە هەرا دهێتە رێتن، وەلاتێ مە هەرێ دهێتەوێرانکرن، بلا ئەو خوینە د بەرخوەدانێدا بێتە رێتن، بلا ئەو وەلاتە د بەرگریا پیروزدا بێتە وێرانکرن، هەروەك چەندین جارێن دی د بەرگریێدا هاتیەوێرانکرن و سەرژ نوو ب سەرفرازی مە ئاڤاکریەڤە. خوینا مرۆڤی ل هەر وەلاتەکی بیتن یا پیروزە و خوینرێژ دڤێت بهایێ تاوانا خوە بدەت، خوینا مرۆڤێ کورد ژی یا پیروزە و هەر دەستەکێ وێ خوینێ برێژیت دڤێت بێتە برین.

ئەڤرۆ ژی وەك دوهی یە، داگیرکەر د دژایەتیا کورداندا د هەڤگرتینە(*)

ترکیا و ئیران خوە بۆ ئەنجامدانا ئۆپەراسیۆنەك سەربازیا بەرفرەه ل سەر سنووریٚ رۆژهەلات و باشوور و باکووریٚ کوردستانیٚ بەرهەڤ دکەن و ل باژیٚریٚ ئەنقەرە بەرپرسیٚن ئیرانیٚ دگەل جیٚگریٚ سەرۆکوەزیریٚن ترکیا کۆمبوونەك سازکر و بریارە پشتی جەژنیٚ دەست ب ئۆپەراسیۆنا سەربازیا هەڤپشك بکەن. د بەردەوامیا ڤی نووچەیدا جیٚگریٚ سەرۆکوەزیریٚن ترکیا گۆتیە: پەکەکە و پژاك دوژمنیٚن هەڤپشکیٚن مەنە، ئەم دشیٚین هەردو ریٚکخستنان ژناڤ ببەین و رەوشا دەڤەریٚ تەنا بکەین...(ئەڤرۆ هژمار ٧٦٩ ل ٢٠١١/٨/١٧)

د هەلسەنگاندنا ڤی نووچەیدا دیٚ بیٚژم: ئەڤە نە تشتەکیٚ غەریبە و نە ژی ییٚ نوویە، سەدان سالە ئەڤ رەنگە هەڤگرتنە، نە تنیٚ د ناڤبەرا ترکیا و ئیرانیٚدا بەلکی د ناڤبەرا تەڤ داگیرکەریٚن کوردستانیٚدا هەیە، ئەڤ داگیرکەرە د گشت واراندا دژهەڤن، تنیٚ د دژایەتیا کورداندا د هەڤگرتینە.

ئەگەر سەد دوسەد سالەکان ب بەرپەریٚن دیرۆکیٚدا بچینە خواری، دیٚ ب سەدان نموونان ژ ڤیٚ هەڤگرتنا داگیرکەران دژی کوردان بینین، بەلیٚ مخابن یەك نموونەیا هەڤگرتنا تەڤایی کوردان دژی داگیرکەریٚن وەلاتیٚ وان نابینین. داکو بابەت دریٚژ

(*) د هژمار مەها ٢٠١١ کۆڤارا سیلاڤ دا هاتیەبەلاڤکرن.

نەبیت دێ ب دو نموونان هەر یەك ژ سەردەمەکی و ل ژێر سیبەرا دەستەلاتداریەك جودادا ئاماژە ب پیلانێن هەڤپشکێن داگیرکەران دژی کوردان کەین.

د سەردەمێ شۆرشا شێخ عوبەیدوللایێ نەهری ١٨٠٠ ناکوکیا ناڤبەرا دەولەتا ئوسمانی و قاجاریا ئیرانێ ل ئاستەکێ بوو سولتانێ ئوسمانی دڤیا ئیران بکەڤیتە د ناڤ ئاریشەکا هند دژوار و کووردا کو چ جاران شیانێن دەربازبوونێ ژ وێ ئاریشێ نەبن، بەلێ دەمێ پێشبینی کرین ئەڤ شۆرشە د پاشەرۆژێدا دێ بیتە مەترسی بۆ سەر هەردوئالیان، زەمینە ل جەم وان خوشبوو هەموو ئاریشێن سەرەکی و لاوەکیێن ناڤبەرا خوە دانە ئالیەکی و بوونە یەك هەلویست دژی شۆرشا کوردان. هەتا شۆرش ب داویئینای و شێخ عوبەیدوللا کەتیە دەستێ تورکێن ئوسمانی و ژیانا وی ل رۆژا ١٨٨٣/١٠/١٢ ل دەستەسەریێ ب داویهاتی.(١)

پشتی شەرێ جیهانیێ یەکەم و دامەزراندنا ترکیا نوو ل سەر دەستێ مستەفا کەمال ئەتاتورکی و ئیرانا نوو ل سەردەستێ شاه رەزایێ پەهلەوی د سەردەمێ شۆرشا ئاگری (١٩٢٧- ١٩٣٠) ب سەرکردایەتیا ئیحسان نوری پاشای، جارەکا دن هەردو دەولەتان هەموو ناکوکیێن خوەیێن سیاسی و سنووری دانە ئالیەکێ و دژی شۆرشا ئاگری بوونە یەك هەلویست. د دو مەهێن تەباخێ و ئیلونێ ژ سالا ١٩٣٠کو مەهێن داویێ یێن تەمەنێ شۆرشا ئاگری نە، گشت شیانێن ترکیا و ئیرانێ کەتنە د دژایەتی و بەرسنگگرتنا شۆرشا گەلێ کوردا. د ئەنجامێن چەندین پیلانان‌دا کورد ب گشتی ژ ئالیێ دەولەتا شاهێ ئیرانێڤە ب یاخیبووی هاتنەناساندن و ب ڤێ چەندێ هاریکاریا دەولەتا ئیرانێ بۆ هێزێن تورکی دەسپێکر و شکەستنا شۆرشا ئاگری بەرهەمێ ڤێ

(١) محەمەد حەمە باقی، شۆرشی شێخ عوبەیدولـلای نەهری (١٨٨٠)،(هەولێر- ٢٠٠٠)، بپ ٢٢١- ٢٢٢ و ٢٤٨.

هاریکـاریێ بـوو.[1] هـەر د ڤـی واریـدا ژ رۆژنـامێن ئیرانـێ یـێن وی سـەردەمی هاتیەڤەگوهاسـتن کـو: تـورك د هـەر دانوسـتاندنکەها ناڤبـەرا هـەردو دەولـەتان ئارەزوومەندێن هندێ بوون هەردو وەلات بکارن د دەمێ پێدڤیدا کریارێن لەشکەری دژی کـوردان د نـاڤ سـنووریّ هەڤـدودا ئـەنجام بـدەن... و تـورك گەهشـتتبوونە وێ بـاوەریێ کـو ل ڤـێ داویـێ دەولـەتا ئیرانـێ دەسـت ب بـزاڤێن هـەژی دژی بـزاڤێن شەرخوازانەییێن کوردان کریە. کو مەرەم پـێ دژی شۆرشا ئـاگری یـە. ئـەڤ هاریکاریـا ئیرانێ بۆ ترکیا دژی خەباتا گـەلێ کـورد ل سێکا یەکـەم ژ مـەها ئیلونـا ١٩٣٠ هـەموو نووچەییێن دەربازبوونا لەشکەریێ ترکیا د ناڤ ئاخا ئیرانێ را بۆ لێدانا کوردێن چیاییێ ئاگریێ ب راست دەرکەتن.[2]

سەرکردێ شۆرشێ ئیحسان نوری پاشا(١٨٩٢- ١٩٧٦) دەربـارەی سـەروبەریێ رۆژێـن داوییێ ییێن شۆرشێ دەمێ شۆرشگێرێن ئاگری ژ هەموو ئالیانڤـە هاتینەدوورپێچکرن و چەك و زەخیرەییێن وان بەرەف داوییێ دچوون، تنـێ پشکەك ژ سنووریێ ئیرانـێ ل بەر وان مابوو ڤەدگێریت: د دەمەکیدا کو د پلانـا کوردانـدا بـوو، وەك سـالێن بـەرێ لەشـکەریێ تورکـان رابکێشـنە ناڤەنـدا چیاییێ ئـاگری و دنـاڤ جهێن ئاسـێ و کـەڤرێن مـەزن و سـامناك و گـەلییێن کـوور و تاریـدا و وان بەلاڤەبکـەن و ژنـاڤ ببەن...بـەلێ ژ پشت سـەرێ وانڤـە و دنـاڤ سـنووریێ ئیرانـێ ڤـە ب رەنگـەکێ نـە چاڤەرێکری دەنگـێ یەکـەمین گوللـە تـۆپێ... و پاشـتر شـێلکێن تڤـەنگ و رەشاشـان بـەرەف شۆرشـگێرێن ئـاگری هـاتن.. ئـانکو ژ پشـت چـیاییێ ئـاگری ڤـە و ژ نـاڤ خـاکێ ئیرانێڤـە هێرشـا لەشکەریێ تورکـان بـۆ سـەر شۆرشـگێرێن کـورد دەسـپێکر و پاشـتر دیـار بـوو د دەمـێ دانوستاندنێن ترکیا و ئیرانێدا، دەولەتا ئیرانێ رازیبوویە پشکەکێ ژ ئـەردێ خـوە ل

---

[1] کاوه بیـات، شـورش کردهـای ترکیـه و تـأپیر ىَن بـر روابـگ خـارجی ایران،(گهـران- ١٩٩٤)،ص ١٣٩ " وەرگێرانا کوردی، بپ١٥٧- ١٥٨.

[2] هەمان ژێدەر، بپ ١٤٣، وەرگێرانا کوردی ١٦١.

پشت چـیایێ ئـاگری، ئـەو چـیا د کەڤیتـە ناڤبـەرا هـەردو وەلاتـان، بێختـە ژێـر دەستەلاتێ سەرکردایەتیا بلندا لەشکەرێ ترکیا و وان ژی بۆ ژناڤبرنـا شۆرشا ئـاگرێ مفـا ژێ وەرگـرت.[1] ، سەرلەشـکەرەکێ ئیرانـێ د بیرهـاتنێن خـوەدا دەربـارەی ڤـێ هەڤگرتنا ئیرانێ و ترکیا دژی شۆرشا کوردان دبێژیت: تورکان ژ نـاڤ خـاکێ ئیرانـێ ژ پشت سـەرێ کوردانڤـە دەسـت ب سـەر جهێن پشتەڤانی و ڤەکێشانێ یـێن کوردانـدا گرتبـوو، ب هنـدەك شـەران پێنگـاڤ ب پێنگـاڤ شیان دەسـت ب سـەر کـومتێ ئـاگریێ بچووکدا بگرن و شیان ل بنارێن ژێری و ژێریـێ رۆژهـەلاتی ب رەنگـێ بازنـەکێ و ب رووبەرێ نێزیکی یەك فەرسەخ پانی و سێ فەرسـەخ درێـژی ژ خـاکێ ئیرانـێ خـالێن زیرەڤانی و ئابلوقـەدانێ یـێن لەشکەری ل وان جهان بەرامبـەری چـەپەرێن کـوردان دامەزرینن[2] ب ڤـی رەنگی تاکە دەرگەهێ کوردێن ئاگری کو پشکەك بچووك بـوو ژ سنوورێ ئیرانێ، نە تنێ هاتەگرتن بەلکی ببوو بەرۆکەکا دیترا هێرشێ بـۆ سـەر وان، ئەو بوو پشتی دوورپێچدانێ ژ هەموو ئالیانڤـە و پشتی هـەڤگرتنا هێـزێن ئیرانـێ و ترکیـا دژی شۆرشـا ئـاگری و پشـتی بیست رۆژێـن بەرخوەدانـەکا ڤارەمانانـە شۆرشـا کـوردان ل ئـاگری ب داوی هـات و لەشـکەرێ ترکیـا دەسـت ب سـەر هـەموو دەڤـەرێن ژێردەستێ شۆرشـێ و هنـدەك ژ ئاخـا ئیرانـێ دا ژی گـرت. وەزیـرێ دەرڤـەیێ ترکیـا پشتی شکەستنا شۆرشا ئـاگری سـەرا ئیرانـێ دا و د بەرسـڤا رۆژنامەڤانەکێـدا ل دوور پرسـگرێکا کـوردان گـۆت: ئێـدی ئەڤـە پشـکەکە ژ دیرۆکـێ ئاریشـە ب هاریکـاری و هەڤکاریا هەردو ئالیان هاتە چارەکرن و ژ نها پـاش ب چ رەنگـەکێ جهێ نیگـەرانیێ نینە.. [3] کو مەرەما وی ژ ئاریشێ شۆرشا کوردانە و هەردوئالی ژی ئیران و ترکیانـە

[1] مـذکرات احسـان نـوری باشـا، ترجمـة عبدالسـتار قاسـم،(اربیل-)، ص ٧٨." رۆژنامـا کوهستان، هژمار ٣٤- ١٣٢٤/٨/٢١(١٩٤٥/١١/١٢)

[2] کاوە بیات، هەمان ژێدەر، بپ ١٤٤ " وەرگێرانا کوردی، بپ ١٦٢.

[3] ژێدەرێ چوویی، بپ ١٥٧ " وەرگێرانا کوردی ١٧٦.

کو بەردەوام بۆ دژایەتیا هەر داخوازەکا کوردان د هەڤگرتینە، بەلێ ئەوا وەزیرێ تورکان گۆتی: ژ نها پاش ب چ رەنگەکێ جهێ نیگەرانیێ نینە، راست دەرنەکەت هەردەم بزاڤا نەتەوایەتیا کوردی نە تنێ بۆ وان جهێ نیگەرانیێ یە، بەلکی هەتا ئەو رۆژکێ باوەریێ ب هەقی و راستیا مافێن گەلێ کورد ل وەلاتێ وان نەئینن، دێ بزاڤا کوردی مەترسی بیتن ل سەر تەخت و تاج و دەولەت و عەسکەرتاریا وان، هەڤگرتنا وان دژی کوردان د ڤان رۆژاندا نە یەکەمین دژایەتیا وانە بۆ بزاڤا نەتەوایەتیا کوردان و نە ژی دێ دوا هەڤگرتنا وان بیتن بۆ ڤێ مەرەمێ.

ل ڤێرێ پرسیارەك د هێتە پێش گەلۆ مە زانی پتر ژ سەد سالانە تورك و ئیران د هەڤگرتینە دژی هەر داخوازەکا رەوایا کوردان، لێ مە نەدیت کورد د هەڤگرتی بن دژی وان، ئەرێ دێ کەنگی بینین کورد د هەڤگرتی بن د پاراستنا دەسکەفتێن بزاڤا خویا نەتەوایەتی و بەرسنگگرتنا هەر داگیرکەرەکێ دژی بەرژەوەندیێن بلندێن گەلێ کورد پیلانان د گێریت..؟؟

دەم هاتیە خوە بەرهەڤکەین(*)

ژ دەسپێکا ئەڤ سالەڤە باشووریێ کوردستانێ کەتیە بەر پێلەکا پیلانێن دوژمنکارانە، ئەڤ پیلانە بەردەوامیا وێ دژایەتیا دیرۆکینە یا داگیرکەر ئەنجامددەن هەرگاڤا دبینن بزاڤا نەتەوایەتیا کوردی گەهشتیە قوناغەکا پێشکەتی و کورد دێ ب هندەك مافێن خوە شاد دبیت. سەربارکێ پیلانێن دەرڤە ژ دەسپێکا سالێڤە ئاریشە و دژهەڤیێن ناڤخوەیی ژی ل کوردستانێ دژوارتر بوون، ژ مەها شوباتا چوویی ڤە ل هندەك دەڤەرێن هەرێمێ رەوشا ناڤخوەیی گەهشتبوو ئاستەکی ئەگەر حەکیمانە سەردەری دگەلدا نەهاتباکرن پێشبینی دهاتەکرن تەبایی هەرێمێ بەرەف ئەنجامێن نەرێنی ببەت و دەسکەفتێن ڤی خەلکی ببنە قوربانی مەرەمێن هندەك سیاسەتمەدارێن بەرهەلستکار یان سەرەدەریا خەلەتا هندەك مەزنەبەرپرس و کاربدەستێن دەستەلاتدار. ڤێ ئاریشا ناڤخوەیی کی ئەگەر و کی بکەر بیت..؟ کی سەرکەفتی و کی شکەستی بیتن..؟ ئەنجام چاوان بن..؟ زیان ڤێکەتی هەموو خەلکێ کوردستانێ یە..!! سەر ب دەستەلاتی بیتن یان بەرهەلستکاریێ.. مفادار ژی دوژمنێن ڤی وەلاتینە.. ئەو شەرەنیخا ناڤخوەیی ل هەرێمێ ب دەلیڤەکا زێرین دبینن دربێن کوژەکتر ل گەلێ کورد ب تایبەت ل دەڤەرێن هێز داگیرکری بدەن، مە دیت د گەرماتیا روودانێن سلێمانیێ یێن مەها شوباتێدا، دوژمنان پیلانێن پاکژکرنا کەرکووکێ ژ بوونا کوردان دادرێشتن و ئەگەر پێشمەرگێ کوردستانێ ڤێرا نەگەهشتبا نها دا سەروبەرێ کوردان ل کەرکووکێ ب چ رەنگی بیتن..؟

(*) د هژمار ٧٨١ رۆژا ٢٠١١/٩/١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

وەنەبیت ئەگەر داگیرکەران دەلیڤەك ژ دەستدا ل دەلیڤێن دن نەگەریێن، دەست ژ پیلان و دژایەتییێن خوە بەرامبەری ڤی خەلکی بەردەن، دەمێ سەرۆك بارزانی چەند جارکی گۆتی: مە نەڤێت ب چو ئاوایەکی رەوشا ناڤ هەرێما کوردستانێ تێکبچیت و خەلکێ هەرێمێ پشتراستکرین کو تێك ناچیت...پیلانگێران دەلیڤە ل سنوورێن رۆژهەلات و باکوورێ کوردستانێ دیتن لەشکەرێ ترکیا و ئیرانێ دەست ب توپباران و بۆمبەبارانا دەڤەرێن سنووری کرن و ب ناڤ کووراتیا هەرێمیدا هاتن، سەر و مالێ خەلکێ کرنە نیشانا چەکێن خوە، ژ ٢٠ مەها چوویڤە هەتا نها نەهـ وەلاتیێن سڤیلێن هەرێمێ ب چەکێن ترکیا و ئیرانێ شەهید بووینە و گوند هاتینەبەردان، زیانێن مەزن گەهشتینە سامانێ وەلاتیان. مهانەیا ڤان دەولەتان ل زێدەگاڤیێ ل سەر هەرێما کوردستانێ چ بیتن، زیانێن د ڤان زێدەگاڤیاندا گەهشتینە ڤی خەلکی مەزنترن ژ وان مهانەیان، هەموو مهانەیێن وان نابنە پاکانە بۆ رشتنا خوونا زارۆکەکێ بێگونەهـ، ئەم دکارین بێژین ئەڤ زێدەگاڤیا ترکیا و ئیرانێ زیندوکرنەڤا پەیمانێن سەعد ئاباد ١٩٣٧ و بەغدا ١٩٥٥ یێن داگیرکەرانە، زیندووکرنەڤا کۆمبوونێن سێ قولییێن ئیران و ترکیا و سوریا یێن سالێن نوتانە. و ئەڤە چەند سالەکە ل عیراقا پشتی رژێما بەعس، ئەو عیراقا کوردان بەری عەرەبان خوە لێ کریە خودان، ژ چونەییێ کریە دەولەت، دژی مافێن خەلکێ کوردستانێ و دژی پێکهاتنێن ناڤبەرا سەرکردایەتیا کوردی و ئالییێن سیاسییێن عیراقی و خودێ دەستوورێ نوویێ عیراقێ دهێتەکرن، ئەگەر پشکەك نەبیتن ژ هەڤپەیمانیا داگیرکەرێن جیران، پیلانەکا راستەوخوەیە ئالییێن توندرەو و شوفینیزما عەرەبی دژی دەسکەفتێن گەلێ کورد دگێرن، بنپێڤەکرنا هەموو وان پێکهاتنێن ناڤبەرا سەرکردایەتیا کوردستانی و ئالییێن عیراقییە، مراندنا خودێ دەستوورێ نوویێ عیراقێیە، یێ تاکەگرەنتیێ پاراستنا مافێن کوردستانییان و یەکێتیا سنوورێن نهایێن عیراقێ، ئەگەر ئەڤ مافە نەهاتنەپاراستن ئەڤە دەستوور هاتەمراندن، ب مراندنا دەستووری ئەڤە عیراق وەك عیراقا نها نەما.

وەك چەندین جارێن دی سەرۆك بارزانی د پەیڤا خوەدا ل رۆژا ٦ ڤێ مەهێ دووبارەکرەڤە: مە قەبوولکر دگەل عیراقێ بمینین و مە دەنگ دا دەستووری، چنکو ئێك ژ شاکارێن دەستووری مادێ ١٤٠ە، ڤی مادەی رێچارەیەك دانایە بۆ ئاریشا

دەڤەرێن دابری، ئەگەر ئەڤ ئاریشە نەهێتەچارەسەرکرن هەردەم رووبروو پەڤینێیە، مە نەڤێت ئەو چەند دوبارە ببیتەڤە، مە دڤێت رەوش ب ئاوایەکی چارەسەر ببیت کا چاوا د دەستووریدا هاتیە.

ل ڤێرێ سەرۆك بارزانی ئاشکرا ئاریشە و ناکوکیێن ناڤبەرا هەرێمێ و بەغدا دەسنیشانکرن، ئاریشە ژی نە تنێ مادێ ١٤٠ە، راستە ئەڤە ماکا هەموو ئاریشەیانە و چارەسەریا وێ رێخوشکەرە بۆ چارەسەریا ئاریشێن دیترێن ناڤبەرا هەردو ئالیان وەك یاسا نەفت و غازێ و هێزێن پێشمەرگەی و سیستەم و دەستەلاتێن فیدرالی. ماکا چارەسەریا تەبایی ئاریشەیان ژی د بجهئینانا دەستوورێ نوویێ عیراقێ دایە، ئەو ژی ب رێکا تەوافقی ب تایبەت دەربارەی ئاریشەیێن پەیوەندی ب مافێن گەلێ کوردڤە هەی، بێی بجهئینانا دەستووری و تەوافقێ ئەڤە سەروبەرێ عیراقێ رێکەکا دیتر گریتە بەر و ب ئاشکرا ژی سەرۆك بارزانی د دوا پەیڤا خوەدا دیارکر: د چەند رۆژێن داهاتیدا دێ شاندێ هەرێمێ ب سەرۆکاتیا سەرۆکوەزیران سەرەدانا بەغدا کەت، ڤێ جارێ ب جددییە، مە دڤێت تێبگەهین کا ل بەغدا دێ پێگیربن ب بجهئینانا دەستوورێ ئیراقێ و رێکەفتنێن هاتینەکرن دێ هێنەبجهئینان یان نە، وی دەمێ ئەم ژی دێ خەلکێ کوردستانێ ئاگادارکەین ژ ئەنجامان و هەر بریارەکێ کو پێدڤی بیتن ب راوێژ دگەل لایەنێن پەیوەندیدار دێ دەین.

پەیاما سەرۆك بارزانێ دیارە و تێدا دهێتەخواندن کو دوا پەیامە: ئەم هند عیراقینە هندی پێگیری ب دەستووری بێتەکرن و مافێن خەلکێ کوردستانێ بێنە پاراستن و بەروڤاژی ڤێ چەندێ د دەمێ پێگیرینەکرنێدا ژی یا دیارە. هەمان دەمدا پەیام بۆ گشت خەلکێ کوردستانێیە، کو دەم هاتیە بۆ قوناغا بهێت خوە بەرهەڤکەین، قوناغا ئەگەر ئەم پشتراستبووین پێگیری ب دەستووری ناهێتەکرن، ئەڤ بەرهەڤیە ژی بەری هەر تشتەکی هەڤگرتنا رێزێن خەلکییە ب گشت تەخ و جوین و پێکهاتێن خوەڤە، ب دەستەلات و بەرهەلستکارڤە ل ژێر سەرکردایەتیەکا هەڤگرتی و ل دور یەك ئارمانج ئەو ژی دەستڤەئینانا گشت مافێن رەوایێن خەلکێ کوردستانێیە.

خوین هەر خوینا کوردانە و زیانڤیکەتی ژی هەر کوردن(*)

ئەگەر بێتو پێداچوونەکێ ب سەروبەرێ نها یێ سنوورێن باکوور و رۆژهەلاتێ هەرێما کوردستانێ دا بکەین، ب چاڤەکێ کوردانە و دوور ژ هەموو بۆچوونێن بەرتەنگێن دەڤەرکانی سیاسی، بەرژەوەندیێن ڤێ ئالێی سیاسی یان یێ دن، ل دووڤ بەرژەوەندیا بلند و دوورا نەتەوەیی وی سەروبەری و شەرێ نهایێ ل وان سنووران د ناڤبەرا دو ئالیێن کوردستانی و هەردو حکومەتێن ئیرانێ و ترکیا دهێتەکرن بهەلسەنگینین، دێ گەهینە ئەنجامەکێ توپ و فرۆکێن ترکیا یان موشەك و راجیمێن ئیرانێ وان دەڤەران ئاگربارانکەن، قوربانیێن ڤێ ئاگربارانێ ژی گەریلاییێن پژاك و پ ك ك بن، پێشمەرگێن کوردستانێ بن، زۆزانی و کوچەر و گوندنشین بن هەر کوردن و خوینا کوردانە د هێتەرێتن، گوند بێنە وێرانکرن، پر بێنەخرابکرن، زۆزان و چەروان بێنەسوتن، زیانڤیکەتی هەر کوردن. ئەگەر حکومەتا هەرێما کوردستانێ ناچاربوو و د شیانێن وێ دا هەبوو بەرسڤا چەکێن ئیران و ترکیا بدەت، دێ بەرێ چەکێن وێ کەڤیتەدەڤەرێن هەکارێ، شەرەنەخێ، دەشتانێ، شنو، بانە، مەریوان، سەردەشت..هتد ئەڤە هەر کوردستانە و هەر خوینا کوردانە دهێتەرێتن، زیانڤیکەتی کوردن و مفادار ژی داگیرکەرن. ئەگەر وەك هەتا دوهی پێر ژی بەرپرسێن ئیرانێ و ترکیا گەفێن هێرشێن لەشکەری بۆ سەر باشوورێ کوردستانێ و داگیرکرنا هەرێمێ دکرن، گەفێن خوە بجه ئینان و هێرشکرن، هەر دێ خوینا کوردان هێتەرێتن چ گەریلا بن یان پێشمەرگە یان وەلاتیێن ئاسایی، وێ ژی ژبیرنەکەین گەلەك سەربازێن هەردو دەولەتان ژی کوردن. ئەگەر رۆژەکێ ژ رۆژان

(*) د هژمار ٧٨٦ رۆژا ٢٠١١/٩/١٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

حکومــەتا کوردســتانێ ناچــاربوو بــەرگریێ ژ بــاژێر و گونــدێن هــەرێمێ بکــەت و نــەهێلیت شــەر ب نــاڤ کووراتیــا هەرێمێدا بێتــەخوارێ، چ ڤــێ بــەرگریێ بەرامبــەری لەشکەرێ ترکیـا و ئیرانـێ بکـەت یـان بەرامبـەری هێـزین پـژاك و پ ك ك ێ بکـەت، ئەڤە وی دەمی ژی هەرخوینا کوردانە د هێتەرێتن و موسیبەتا مەزن ژی ئەوە کورد بەرێ چەکێ خوە بدەنە هەڤدو کو سەرێ چەند سالەکانە مە هەموویان ئەڤ چـەندە حەرامکری. موسیبەتا هێژ مەزنتر ژی ئەگەر حکومـەتا عیراقـێ دەلیڤـا خـوە دیـت و پشتەڤانیەکا هـەرێمی و ناڤدەولـەتی دەسـتڤەئینا و بمهانـەیا بوونـا هێـزێن بیـانی ل سنوورێن هەرێمێ و نەشیانا حکومەتا هەرێمێ بۆ پاراستنا سنووران (ئەڤـە ب خـوە ژی دەســتەلاتێ حکومــەتا فیدرالدایــە) ب هــەر رەنگــەکێ هــەبیت لەشــکەرێ خــوە گەهاندە ڤان سنووران کو ئەڤە خەونا هەموو شـوفێنییێن عەرەبـە و کەتـە د شـەریدا دگـەل هێـزێن پێشـمەرگەی یـان گـەریلایان و هەڤپـەیمانیا دیرۆکیـا داگیرکـەران دژی بزاڤا نەتەوایەتیا کوردی ل وان سنووران نووکرنەڤە، ئەڤە وی دەمی نەبەس خوینا کـوردان هاتــە رێــتن، بــەلکی ئەڤــە ئــەوا ب خــەباتا ســەدان ســالان دەســتڤەهاتی بــوو قوربانی ئەوا هێژ دەسـتڤەنەهاتی و دەسـتەلاتێ فیـدرالێ کوردسـتانێ کرنـە قوربـانی رەنگە ئوتونومیەکێ سنووردای یان هندەك مافێن رەوشەنبیری یێن هێـژ پرۆژەنـە د سەرێ هندەك سیاسەتمەدارێن کورددا، وی دەمی وەك دبێژن مـە کـوردان سمبێـل ژی کرنە قوربانی ریهان.

دبیـت خەلکـەك بێـژیت ئـەڤ هـەموو ئەگـەرێن تـە خـەیالن و دوورن ژ راسـتیێ، هەرچەندە هندەك ژ وانا نها بکریار دهێنە ئەنجامدان، ئەز ژی دبێژم خوزی هـەموو دووربن ژ راستیێ، لێ د وارێ سیاسی و گورانکاریێن جیهانێدا دڤێت هـزرێ ل هـەموو مگرتی (ئیحتمالان) بکەین، هەموو کورد پشتـەڤانیێ ل خـەباتا رەوایا گـەلێ کـورد ل پارچێن دی یێن کوردستانێ دکـەن، بـەلێ باوەرناکـەم کـوردەك دلسـۆژ بـۆ گـەلێ خـوە رازی بیت ئەو سـەرکەتنا ژ سـالا ١٩٩١ ڤـە باشـوورێ کوردسـتانێ دەسـتڤەئینای ببیتـە قوربانی مافەکێ هێژ دەستڤەنەهاتی ل پارچەکا دی یا وەلاتی، هەموو کوردەك بـاش دزانیت ئـەگەر ئـەڤ دەسـتەلاتێ فیـدرال نـەبیت ل هـەرێما کوردسـتانێ هـیچ ئالیـەکێ

کوردستانی نکاریت نه بارەگا و بنگەهێن لەشکەری نه ژی یێن مەدەنی ل باشووریّ کوردستانیّ دانیت و ژ وێریّ ڤه چالاکیێن لەشکەری یان مەدەنی ل پارچەکا دی یا کوردستانیّ ئەنجامبدەت. ل داویێ ژی دبێژم خوزی هەموو کورد خەمێ ل پاراستنا دەسکەفتێن باشووریّ کوردستانیّ بخون و د هەمان دەمدا خەباتیّ بۆ سەرکەتنا پارچێن دی یێن کوردستانیّ بکەن.

چارەکرنا ئاریشێ یان دروستکرنا ناکوکیێ د ناڤبەرا گەنج و یێن مەزنتردا[*]

یەك ژ ئاریشێن د ڤان سالێن داوییێدا ژ ئەنجامێ چەندین ئەگەراندا کەتیە سەرێك و بوویە بارگرانی بۆ حکومەتا هەرێما کوردستانێ، جهێ گەنجانە د ناڤ سازیێن فەرمی و حزبی و لەشکەریدا، لەوما ژی دێ بینین ژ دەمەکی بۆ دەمەکێ دیتر مەزنە بەرپرسەك دێ داخۆیانیەکێ دەت: ژ نها پاش دێ پتر رێکێ ل بەرگەنجان خوشکەین د ناڤ سازیێن فەرمیدا، ئێکێ دی دێ بێژیت: دەم هاتیە یێن مەزنتر ب تەمەنی جهێ خوە بۆ گەنجان ڤالاکەن، یان دێ بێژن: پێدڤیە سالێن خانەنشینیێ بێنەکێمکرن دا پتر رێك ل بەر گەنجان بێنەڤەکرن و گەلەك داخۆیانیێن دی کو هەر ئێك بۆ مەرەمەکێ دهێنەگۆتن و کێم ژ وان ژی بۆ بەرژەوەندیا گەنجانە یان یا یێن ژ وان مەزنتر، زۆربەی داخۆیانیان ژی چارەیا ئاریشێ ناکەن، بەلکی رەنگە ناکوکیەکێ د ناڤبەرا گەنجان و یێن ژ وان مەزنتر ب تایبەت د سازیێن فەرمیدا دروستدکەت و ئەڤ ناکوکیە ژی هندەك جاران زیانێ دگەهینتە بەرژەوەندیا گشتی.

هەر رەنگەکێ هەبیت جڤاك ژ هەموو جوین و تەخان پێکهاتیە، یەك تەواوکەرێ یێ دییە، هەموویان ژی مافێن خوە ل دووڤ شیان و تەمەن و رۆلێ خوە هەنە، کەسێ ماف نینە پشکا یێ دی بخۆت یان جهێ یێ دی ببەت، بەلێ د ڤێت هەموو ماف د سنوورێ یاسایدا بێنە دیارکرن، هەردەمێ یاسا نەبیت و هەرکەس وەك وی دڤێت

---

[*] د هژمار ٧٩٢ رۆژا ٢٠١١/٩/٢٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

سـەرەدەریێ بکـەت، وی دەمـی دێ بیتـە ئاریشـە و ب داخۆیـانی و گۆتنێن مـەزن بـۆ دەزگەهێن راگەهاندنێ ناهێنەچارەسەرکرن بەلکێ دێ ئـالوزتر لێ هـێن هـەروەك نها هەی.

دا ب نموونـە ب پـەیڤین، ل سـازیێن هـەموو جیهـانێ سیسـتەمەك هەیـە کـو ب سیسـتەمێ بلنـدکرنا پلـەیێن فەرمانبـەریێ دهێتەنیاسـین، ل هـەر جهـەکێ ئـەو سیستەمە ل سەر بنیاتەکێ زانستی و دادوەریێ هاتبیتەدانان و پێگیری پێ بێتەکرن، دەولەت ناکەڤیتە ئاریشا و هەڤرکی ژی دناڤبەرا ڤی جوینی و یێ دن دروست نابیت، نموونە دەرچوویێ فلان قوناغا خوانـدنێ دێ ب پلـە هنـدە هێتەدامەزرانـدن، پشـتی هندە سالان دێ چیتە پلا هندێ و ب ڤی رەنگی دێ بەردەوام بیت هەتا پلا داویـێ و خانەنشینیێ، هەر ب ڤی رەنگی ژی هەر چەند سـالەکان دێ ژ پلەیـەکا بەرپرسـیاریا کارگێری بۆ ئێکا دی چیت، ل ڤێـرێ چالاکی و دلسۆژی و بسـپوری و بەرهـەمێ وی فەرمانبـەری ئـەو ژی ل دووڤ یاسـای دێ رۆلێ خـوە گێـرن و دهـەمان دەمـدا ژی ب دیارکرنا دەمێ یاساییێ مانا هەر بەرپرسەکێ کارگێری د پلا بەرپرسیارییێدا دێ هەر ئێك ل دووڤ مافێ خوە گەهیتە جهێ خوە و نە گەنج ب چاڤێ هـەڤرکێ خـوە بـەرێ خـوە ددەتـە یـێ ژ خـوە مـەزنتر، نـە یـێ ژ وی مـەزنتر ژی دبیتـە ئاسـتەنگ درێکـا پێشکەتنا گەنجیدا، نە هەردو ژی دبنە بارگرانی بۆ دەستەلاتدارییێ. لێ ئەڤا نها هـەی کەسەك پتر ژ دەه سـالان بمینتـە د جهـێ بەرپرسـیارییێدا، یـان گەنجـەك د یەکـەمین دامەزرانـدنا خـوەدا ب پـلا رێڤەبـەرێ شارەزا، یـان ل جهـێ رێڤەبـەرێ فەرمانگـەهێ بێتە دامەزرانـدن و هـەڤالی وی و دەرچـوویێ هـەمان سـالێ ب چـەند پلەیـەکان ژ وی پێداتر بێتە دامەزراندن، ب دەه پازدە سالان ژی نەگەهیتە وی جهێ ئەو د یەکەمین دامەزرانـدنا خـوەدا گەهشـتیێ. کەسـەك ب دەهـان سـالان ل دەرڤـەی وەلاتـی ل دووڤ تەناهی و پاراستنا بەرژەوەنـدیێن خـوە گـەریای، دلۆپـەکا خـوهێ ژی بـۆ ڤـی وەلاتـی نەرێتیە، د تەنگاڤترین دەمێن ڤی وەلاتیدا پاتکا خـوە یـا دایـە خـەلکێ خـوە و یـێ ل خوشـیێن خـوە گـەریای، هنـدێ مایـە ل دەڤـەرێن رزگـارکری هـەتا مامـەلا دەرکـەتنا خوەچـێکری، ئـەڤرۆ هاتەڤـە سـەر سـفرا حـازر و دەملدەسـت ب پـلا راوێـژکار یـان

رێڤەبەرێ گشتی هاتەدامەزراندن و ٢٠-٣٠ سالێن ئەورۆپا ژی بۆ ب خزمەت هاتنە هەژمارکرن و مووچەیەکێ چەند ملیونی وەرگرت..! ئەڤ رەنگە نموونەیە وان ئاریشەیان بۆ دەستەلاتی پەیدادکەت کو نەزانیت دێ چاوان ژێ دەرکەڤیت، گەنجان ژ مافێن وان بێ باهردکەت، زێدەگاڤیێ ل سەر خزمەت و ماندیبوونا بیست سیه سالیا یێن مەزنتر دکەت، سەرێ رێکی ل بەر هەردو جوینان بەرزە دکەت، نە ئەو دگەهنە مافێن خوە و نەیێن دی، تنێ هندەك کەس پێ قەلەو دبن یێن ل دووڤ یاسایێن ژ بەریکێ دەرکەتین هەموو ماف و ئیمتیاز بۆ وانن.

ماری گەستی ژوەریسی دترسیت(*)

ل رۆژێن ١٩-٢٢ ئەیلوولێ کۆنفرانسێ زمانێ کوردی ل (هەولێر)ێ هاتەگرێدان، ب راگەهاندنا ١٤ راسپاردەیان ب داویهات. ژبەرکو ئەز پشکداری کۆنفرانسی نەبووم و ئەوا من دەربارەی روونشتن و بگروڤەکێش و راسپاردەیێن وی زانی، ئەوە ئەوا من د رێکا دەزگەهێن راگەهاندنێرا خواندی و بیستی، لەوما ناچمە د ناڤ بابەتێن کۆنفراسی دانوستاندن ل سەر کرین و مافی نادەمە خوە ئەنجامێن کۆنفرانسی ب هەلسەنگینم. تنێ من دڤێت بێژم گرێدانا کۆنفرانسی پێنگاڤەکا دروستا د دەمێ خوەدا بوو، پشکداریا رەوشەنبیر و زمانزانێن هەر چوار پارچەیێن کوردستانێ نیشانا گرنگیپێدانا نە تنێ حکومەتا هەرێمێ بەلکی یا هەموو خەلکێ کوردستانێ بوو ب پێدڤیاتیا گەریان ل دووڤ ئاریشەیێن زمانێ کوردی و دیتنەڤا چارەیێن پێدڤی بۆ وان ئاریشەیان. هەروەسان ئەز دبێژم ئەو ١٤ راسپاردەیێن ژ کۆنفرانسی هاتینەراگەهاندن ئەگەر نیڤا وان یان هەریەك ژ وان پشکەك ژێ هاتەبجهئینان ئەڤە سەرکەفتنا کۆنفرانسییە و سەرکەفتنا مەزنتر ژی بۆ تەبایی گەلێ کوردە.

خالا پەیوەندی ب کۆنفرانسیڤە هەی و من دڤێت ل سەر راوەستم خالا ١٥ ژ راسپاردەیانە کو نەهاتیەراگەهاندن. هەرکەسەکێ ل دور ڤێ خالێ پەیڤی یان راپۆرتەکا رۆژنامەڤانی ل دور بەرهەڤکری وەك خوە ئەڤ خالە ب گوهێن خەلکەکیدا خواند، هندەکان گۆت: رێ نەهاتەدان دهۆك ببیتە سەنتەرێ ئێکگرتنا زمانێ کوردی. یێن دی گۆتن: د راسپاردەیاندا ناوچەپەرستی هەبوو لەورا ئەم نە دگەل

(*) د هژمار٧٩٦ رۆژا ٢٠١١/١٠/٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

بووین کو دهۆك ببیته سەنتەر. یێن دی: نزانم بۆچی کره پرسگرێك هەکە سلێمانی ژی هاتبایەپێشنیازکرن مه چ پرسگرێك دروستنەدکرن، کەسەکێ دی ژی تەئکید کر کو هەلبژارتنا دهۆکێ ناوچەگەری تێدا هەبوو. ل داویێ ژی وەزیرێ رەوشەنبیریێ هەرێمێ کو هندەکان ئەو ب خەتابارێ لادانا خالا ١٥ێ دهژمارت گۆت: گرنگ ئەوە سەنتەر هەبیت ئەو عەقلیەتا وەسا هزر دکەت کو پێدڤیە ئەو سەنتەر ل ڤێ دەڤەرێ یان ل فلان دەڤەرێ بیت دێ زیانێ گەهینتە مە... ل داویا داویێ ژی ئەندامەکێ لیژنا رێکخستنا کۆنفرانسی د بێژیت: ئەو خال نەهاتیە لادان بەلکو هاتیە گوهرین ئانکو ل شوونا پەیڤا دهۆك بوویە „هەرێما کوردستانێ"، و چەندین گۆتنێن دی هەردو ئالیان دەربارەی بابەتی کرن.

یا من دڤێت بێژم چما ئەڤ هەموو گۆتنە و ئەڤ هەموو هەستیاریە..؟ د بەرسڤێدا دێ بێژم ئەڤە ب خوە نیشانا هندێیە کو مە د ناڤەندێن رەوشەنبیری و زمانڤانیێن کوردیدا ل باشوورێ کوردستانێ باوەری ب هەڤدو نینە..!! ئالیەکی هەروەك سەرێ حەفتێ هەشتێ سالەکانە د ڤان ناڤەندانداندا یێ بالا دەستە و ب ناڤێ زمانی ئەدەبی یەکگرتووی کوردی یان ب ناڤێ زمانی ستاندەرد ناهێلیت ئالیێ بەرامبەر سەرێ خوە بلندکەت، ل دەڤەرێن خوە ب زمانێ دایکا خوە بخوینیت، رۆژنامەك یان کۆڤارەك ب زاراڤێ خوەیێ رەسەن هەبیتن، ل کەنالەکێ تەلەفزیونێ یان رادیویێ بەلاڤۆکەکا نووچەیان یان بەرنامەك هەبیت ئەو یان زارۆکێن وی تێ بگەهن، ئەڤی ئالی نەڤێت نە دهۆك و نە چ دەڤەرێن دیترێن ب کرمانجیا ژووری دپەیڤن ببیته سەنتەرەکێ زمانێ کوردی هەروەك ب دلێ وی دا ناهێت رۆژنامەك لێ بەلاڤ ببیت.

ئالیێ دی وەك سالێن حەفتیان نەمایە هەیڤێ جارەکێ هەلبەستەك یان چیرۆکەکا وی ب هیڤی و تکایان ل کۆڤارەکێ بێتەبەلاڤکرن، ل تەلەفزیون و رادیویێ تنێ ماف هەبیت گوهداریا سترانان ب زمانێ دایکا خوە بکەت و لێ ڤەدەغەبیت ل پشکا زمانێ کوردی یا کولیژەکێ باوەرناما ماستەرێ یان بلندتر بینیت...هتد ئەڤ ئالیە زاراڤێ خوە ب زاراڤەك ئەدەبی رەوشەنبیری زانستی دزانیت، ب زارەڤەك

دزانیـت کـو مـاف هەیـە ل خواندنگـەهان و زانکۆیـان زمـانێ خوانـدنێ بـیتن و ل دەڤەرێن وی زمـانێ رەسمیـێ دەولـەتێ بیت. وەك کەسـێ مـاران گەسـتیێ لێ هـاتی ژ وەریسێ د ترسیێت هندی بیرا وی دهێت دەزگەهێن رەوشەنبیری و زمانـەڤانی یـێ ل ژێر دەستێ یێ بەرامبـەری وی بووینـە و ئـەو ژ هـەر مافـەکی هاتیـە بـێ بـاهرکرن. هزرەتا وی بوو سالێ جارەکێ پەرتووکەکا هەلبەستان بۆ چاپبکەن. لەوما لادانـا خـالا ١٥ب هــەر رەنگــەکێ هــەبیت کاردانــەڤا خــوە هــەبوو و کەتــە بــەر گێنگەشــە و بگروڤەکێشـان. کـورت و کرمـانجی د ئـەنجامێ سـەربۆرەکا درێـژدا ل ناڤەنـدێن رەوشـەنبیری و زمانڤـانی مـە بـاوەری ب هەڤـدو نەمایـە و ئەڤـە ژی ئاریشـەیا هەرەمەزنـە و پێدڤیـە ل خـوە بزڤرینەڤـە و مـە بـاوەری ب هەڤـدو هـەبیت ل سـەر بنیاتێ نە تو ژ من چێتری نە ئەز ژ تە چێتر.

بەری هەرکەسەکی دڤێت ئەم داخوازا لێبۆرینێ ژگەلێ خوە بکەن[*]

سەرۆکێ گرۆپێ دەولەتبوون د. بەدرخان سندی د ڤەکولینا خوەیا کۆنگرەیێ ئەمستەردام دا دیارکر: کو دەولەتێن حولەڤا بەراهیا وان ژی بەریتانیا تاوانا پارچەکرنا کوردستانێ ئەنجامدایە و ئەم رادەستی چواردەولەتێن بیانی کرینە و ئەو بەرپرسن بەرامبەر ئەڤا ب سەرێ مە هاتی، لەوما ژی ب ناڤێ گرۆپێ دەولەتبوون داخواز ژ شاها بەریتانیا و پەرلەمانێ وێ کریە داخوازا لێبۆرینێ ژ گەلێ کورد بکەن..هتد.

ئەز ناچمە ناڤ ڤەکولینێدا، تایبەت ئەوا ڤەکولەری ب خوە بۆ رۆژناما ئەڤرۆ (هژمار ٨٠٥) دیارکری، بەلێ من دڤێت بێژم بلا بەس ئەگەرێن پاشڤەمان و شکەستنێن خوە بکەینە د ستویێ خەلکەکێ دیتردا و وێ راستیێ بینینە بەرچاڤێن خوە چ دەولەتان و چ مەزنەهێزێن جیهانی بۆ مە کوردان چ نەکریە (هەروەك بۆ چ مللەتێن ژێردەستێن مینا مە چ نەکری)، ژ نها پاش ژی بۆ مە چ ناکەن ئەگەر ئەم ب خوە بۆ خوە نەکەین، وی دەمی دێ خەلکەك بۆ مە تشتەکی کەت کو ئەم بۆ خوە بکەین و بزانین مفای ژ دەلیڤەیان وەرگرین.

من نەڤێت گونەها بەریتانیا یان هەر مەزنەهێزەکا سالێن شەرێ جیهانیێ یەکەم و چەند سالێن پشتی شەری سڤکبکەم، بەلێ پرسیارەك دهێتەکرن گەلۆ ئەو سالە ژ

[*] د هژمار ٨٠٦رۆژا ٢٠١١/١٠/١٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

دەلیڤەیێن هەرە چاکبوون بۆ گەلان ئەرێ کوردان مفا ژێ وەرگرت..؟ دسالێن پشتی شەریدا ناڤبەرا داویا ١٩١٨هەتا کۆنفرانسێ لوزان ١٩٢٣ گەلەك مللەت ئازادبوون دەولەت هاتنەدامەزراندن، لێ ئەڤ ئازادبوون و دەولەت دامەزراندنە ب کەدا خودانان بوو نە کەسەکێ بیانی بۆ کر، بەلێ مە کوردان ل باکوورێ کوردستانێ مەیدانا راستەڤینەیا خەباتێ کو ئاخا وەلاتی بوو بۆ مستەفا کەمال ئەتاتورکی هێلا ڤالا و ل ئەستەنبۆلێ ئەمماینە ب شەرەنیخا ناڤبەرا مەزنەمالباتێن کورد و تنێ خەما مەژی ڤەژاندنا دەولەتا ئۆسمانیا د سەکەراتێدا بوو دا ل ژێر سیبەرا وێ بگەهینە مافێن خوە هەروەك د شەشسەد سالێن دەستەلاتداریا ئوسمانیدا مە گەلەك ماف هەین، د ڤی دەمیدا مستەفا کەمالی ب خوین و چەك و نانێ کوردان دەولەتا تورکان دامەزراند. دەمێ ئەم ب خوە حەسیاین ل شوباتا ١٩٢٥شۆرشا شێخ سەعیدێ پیران هاتەراگەهاندن، بەلێ هەر مە کوردان شێخ ب دیلی گرت و دا دەست ترکان.

ل باشوورێ کوردستانێ هەر بەریتانیا ل چریا دووێ ١٩١٨ بنواشێ دەولەتەکا کوردان ل سلێمانیێ دامەزراند کو هێژ چ دەولەتێن نوو ل دەڤەرێ نەهاتبوونە دامەزراندن، بەلێ مە کوردان، سەرکردێن مە مفا ژ ڤێ دەلیڤێ وەرنەگرت، نە بەس مە مفا ژ دەلیڤێ نەدیت، بەلکی مە ب خوەخیانەت لێ کر حوکمدارێ کوردستانێ شێخ مەحموود ب بریندای دا دەست لەشکەرێ داگیرکەر. ل ١٩٢٢ دەلیڤا دووێ دامە و دوبارە حوکمداریەکا کوردی دامەزراند، بەلێ ڤێ جارێ ژی مە نەزانی چاوان سەرەدەریێ بکەین و دووەم حوکمداریا شێخ مەحموودێ مە کرە قوربانی پەیوەندیێ دگەل دەولەتا ترکان و ئوزدەمیر پاشایێ ژ ترکان ترکتر. هەر دناڤبەرا ١٩١٩-١٩٢٠ خەلك مژوولی دامەزراندنا دەولەتێن خوە بوو، ئەم ل دەڤەرا بادینان مژوولی شەرەکێ بێ یەمان بووین بەلێ مە نەدزانی ئەم بۆ چ شەری دکەین و مە چ ئارمانج پێ هەنە...!! ل رۆژهەلاتێ کوردستانێ ژی سەروبەرێ مە ژ باکوور و باشوور باشتر نەبوو.

دابێینەڤە دیرۆکا نێزیك ب درێژیا شۆرشا ئەیلوولێ مە چەند پێشمەرگە هەبوون مە چەند جاشێن کوردکوژ هەبوون..؟ بۆ ڤەگەراندنا هەر چیایەکێ کوردستانێ بۆ

ژێردەستێ دەولەتا عیراقێ چەند جاشەکورد ل پێشیا لەشکەرێ داگیرکەر گیانێ خوە دکرە قوربانی چ نە..!! د رۆژانێن سەرهلدانا ئادارا ١٩٩١ێدا چەند جاشەکوردان ل مووسل و بەغدا بروسکێن پشتگیریێ بۆ (سید الرئیس) دهنارتن و بەرهەڤیا خوە دیاردکرن بۆ (تحریر شمال الوطن من الاعداء). نها ژی ژ ٢٠٠٣ڤە کوردان ب زانین و نەزانی چەند دەلیڤە ژ دەستدان و چەند جاران دوژمنان مفا ژ ناکوکیێن ناڤبەرا مە وەرگرتینە و دربێن خوە دانایینە، ژ هەلبژارتنێن ٢٠٠٧ڤە ناکوکیێن ناڤبەرا ئالیێن کوردستانی چەند دەلیڤە ژ دەست مە داینە و دوژمنێن مە پێ گرنژینە و ئەڤا نها ل سنوورێن باکوور و رۆژهەلاتێ هەرێمێ رووددەت چەند دەلیڤە داینە داگیرکەران. کورت و کرمانجی بەری خەلکەك داخوازا لێبۆرینێ ژ مە بکەت د ڤێت ئەم داخوازا لێبۆرینێ ژ خوە بکەین چنکو مە بۆ خوە چ نەکریە و دەمێ مە کری ژی مە ب خوە خیانەت ل خوە کریە یان مە نەزانیە مفای ژ دەلیڤەیان وەرگرین.

دەمێ کەڤنە بەرپر س دبنەرەخنەگر(*)

ژ مێژوەرە کوردان گۆتیە: ئاخفتنا مێرا بکەو دەمێ کرنێ ل مال نەبە، بەلێ مخابن ل ڤان سالێن داویێ سەروبەرێ جڤاکی سیاسی رەوشەنبیریێ هندەکان گەهشتیە ئاستەکی نە ئاخفتنا مێرا دکەن و دەمێ کرنێ ژی یێ ل مال، بەلێ چاوان ل مالن، نە دەنگن و نە رەنگ، تنێ پەیڤا بەلێ ژ دەڤی دەردکەڤیت و ئێکێ دزانن بەریکێن خوە داگرن، چاڤێن وان د زلن بەلێ نە مێشێ دبینن نە گامێشی، بۆ وان نە خەمە با ببەت یان باران، بەس ژ تەنشتا وان نەگریت، خودێ نەکەت دەمێ ژ تەنشتا وان دگریت و ژ مال دەرکەتن وی دەمی ببینە چ خوش مێرن، چاوان ئاخفتنا مێرا دکەن و رەخنێ ل سەروبنێن مالێ دگرن و کەسێ رۆژەکێ ژ رۆژا گەردەنئازاکری ژ گونەهان د مالێدا نابینن، هەروەکی چ جاران ئەو کورێن وێ مالێ نەبن و ژ ئەرێنی و نەرێنییێن وێ نەخواربن.

ئەڤ رەنگە خوشمێرە د جڤاکێ مە دا یێ زێدەدبن، هەتا دوهی مەزنە بەرپرسەکێ حکومەتێ یان یێ حزبەکێ بوو، ژ بەر هەر ئەگەرەکی بیتن هاتەلادان یان د هەلبژارتناندا نە دەرکەتەڤە، هەرچەندە ب خانەنشینیەکا چەور یان ب هەمان ئیمتیازاتێن قەلەو یێ هاتیەلادان، بەلێ هەروەکی چ جاران د وێ حکومەتێ یان حزبێدا کار نەکربیت و چ ئەرێنی و نەرێنی دبەر چاڤێن وی را دەرباز نەببن و چاڤێن خوە لێ نە نوقاندبن، دێ بینی مەزنترین بەرهەلستکار و توندترین رەخنەگرە هەموو وێ مالا هەتا دوهی ئەو ئەندامەکێ وێ د دەتە بەر بەرا و هەموو

(*) د هژمار ٨١٦ رۆژا ٢٠١١/١٠/٣٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

سەردەست و ژێردەستێن خوەیێن دوهی پێر ب گەندەل ددەتە نیاسین و وەسان ددەتە دیارکرن کو تنێ ئەوێ بێ گوناهە و خیانەتا لێ هاتیەکرن کو ژ وی جهی هاتیەدوورئێخستن، جار دێ بێژیت هەموو رێڤەبەر د گەندەلن، جار دێ کەت هاوار دڤێت گورانکاریان بکەین، جار گازی دکەت دەمێ ڤی سیستەمی نەمایە یان دەمێ ڤان دروشمێن تەیسوك نەمایە، هندەك ژ وان ژی دێ بنە نڤیسەر و هزرمەند و دێ تیورێن خوە بۆ سەرژنوو ئاڤاکرنەڤا حکومەتێ و حزبێ بەرچاڤکەن. هندەك دەزگەهێن رۆژنامەڤانی و راگەهاندنێ ژبۆ پڕکرنەڤا بەرپەرێن خوە یان دەمژمێرێن وەشانا خوە و خرڤەکرنا هژمارەکا پتڕا خواندەڤا یان بینەران ل دورێن خوە، بلەز بەرف ڤان کەڤنە بەرپرسان دبەزن جار گۆتارێن وان و جار رەخنە و نەرازیبوونێن وان بەلاڤدکەن و دیدارێن ڤەکری دگەلدا ئەنجامددەن، ئەو ژی دیوانێ دشارینن و ئەوا ب هزرا واندا دهێت دبێژن بێی کو تنێ پەیڤەك یان گۆتنەکا وان دگەل کریار و رەفتار و گۆفتارێن وان یێن دەمێ ئەو د جهێ بەرپرسیارییێدا و بەری بێنەلادان بگونجیت. چانسێ باشێ ڤان خوشمێران ژی د خوشمرۆڤی یان خوشباوەریا جڤاکێ مە دایە کو کەسەك نابێژیتێ ئەرێ جوامێرۆ هەتا دوهی تو ئێك بووی ژ وان کەسان یێ تو ئەڤرۆ وان گونەهباردکەی، تو بەرپرسەکێ وێ حکومەتێ و وێ حزبێ بووی یا ئەڤرۆ تو تبلا تاوانباریێ بۆ درێژدکەی.. ئەرێ دەمێ تو د دەستەلاتیدا، دەمێ تو خودان جهـ و پایە چما تە ئەڤ مەزنە گۆتنە نە دکرن..؟ چما وی دەمی تە هزر ل چاکسازیان نە دکر و تو نەدبوویە ئاستەنگ درێکا گەندلیێ را..؟ ئەرێ رۆژەکێ ژ رۆژان سەخمەرات بەرژەوەندیا گشتی تە دەست ژ بەرژەوەندیەکا خوە بەردایە..؟ ئەرێ دەمێ جهـ و رێکێن تە دگەرم و نەرم ب رەنگەکی ژ رەنگان تە دژایەتیا خرابکارەکی یان گەندەکارەکی کریە..؟ و گەلەك پرسیارێن دیتر.

ل داوییێ دێ بێژم خودا جڤاکێ مە ژ بەلا ڤان رەنگە کەسان بپارێزیت و وان ژی بزڤرینتەڤە سەر هشێن وان، بەلکی ئەو ب خوە ل رابردوویێ خوە بزڤرنەڤە و بەس بەروڤاژی دگەل کریار و رەفتارێن خوە سەرەدەریێ بکەن، هێژ جڤاکێ مە خوشمرۆڤی و خوشباوەریا خوە ژ دەستنەدای ل دیوانان وەك مەزنان گۆتی خەسەکا وان نەبریەڤە.

ئەرێ گونەها کێ یە..؟؟ (*)

یەك ژ وان کەسایەتیێن رەوشەنبیریێن بەردەوام ئەز نڤسینێن وان دخوینم دووڤچوونا دیدارێن وان یێن رۆژنامەڤانی دکەم سەیدایێ (نەجمەدین یوسفی)یە، نە ژ نێزیکڤە من تێکەلی دگەل سەیدای هەیە نەژی هند ل دیوانا وی روونشتمە، لێ هند ل دیوانا قەلەمێ وی بوویمە مێڤان، ئەز دکارم بێژم یەك ژ ئاشناییێن هەرەنێزیکە و لەوما د پەسنا وی دا ئەز دبێژم: ب بەراورد دگەل هەڤتەمەنێن خوە رەوشەنبیرەکێ راستبێژە، دەمێ دپەیڤیت راستیان دبێژیت، هەروەسان ژ کەسێن کێمە یێن خودان بەرپرسیاری، بەلێ دووڤچوونا نڤیسینێن خەلکەکی دکەن و دڤێن بزانن خەلکی چ دڤێت.

داکو بابەت درێژ نەبیت ل بەر رۆناهیا گۆتنێن سەری دێ پێداچوونەکێ ب پشکەکێ ژ دیدارا سەیدای دگەل هژمار ٨١٨ی ڤێ رۆژنامێ کەم، د ڤێ پشکێدا هێژای راشکاوانە دو خال بەرچاڤکرینە: مە دیرۆکا شۆرشا ئەیلوولێ پشتگوهڤە هاڤێتیە و سازیێن راگەهاندنێ دەرحەقی شۆرشێن کوردی د خەمسارن. ل بەراهیا دیدارێ سەیدا دبێژیت: رەنگە پشتی دەه سالێن دی کەس نەزانیت شۆرشا ئیلونێ چیە..؟ پاشتر ب بەرفرەهی دەربارەی بابەتی پەیڤیە، ئەز ژی دێ مولەتێ ژ سەیدای وەرگرم و بێژم سەد ژ سەدێ ئەوا تە گۆتی راستە، بەلێ خوزی ب بەرفرەهتر و راشکاوانە تر تە گۆتبا کی بەرپرسە ژ ڤێ خەمساریێ..؟ لەوما ئەز دێ مافی دەمە خوە و بێژم بەری هەرکەسەکی ئەوێن ئەڤرۆ ژ دەولەت سەرێ شۆرشا ئەیلوولێ و گولانێ

(*) د هژمار ٨٢١ رۆژا ٢٠١١/١١/١٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

پێگەهشـتین و گەهشـتینە پلـە و پایـە و دەسـکەفتێن قەلـەو بەرپرسـن ژ ڤـی خەمساریێ..!! ژ سەرهلدانا ١٩٩١ و هەتا نها پارتی راستەوخوە یـان ب رێکا حکومـەتا هەرێمێ هند دەزگەهێن رەوشەنبیری و راگەهاندن و وەشانخانە دامەزراندینە ئەگـەر هەریـەك ژ وانـا پشـکەك کـێم ژ چـالاکی و دەم و مـەزاختیێ خـوە بـۆ دانەنیاسـینا شۆرشـێن ئـەیلوولێ و گـولانێ تـەرخانکربا ئاسـتێ رەوشـەنبیری نـە دگەهشـتە هنـدێ پشـتی دەه سـالێن دی کـەس نـەزانیت شۆرشـا ئیلـونێ چـیە..؟ هەرچـەندە نهـا ژێ رێژەیەك مەزن ژ خەلکێ نزانن ئەڤ شۆرشە چیە..؟ ب مخابنیڤە دبێژم ئـەو هـژمارا زۆرا ئەڤرۆ ل سازیێن راگەهاندن و رەوشـەنبیرییێن سـەر ب پارتیڤـە کاردکـەن و ئـەو مـەزاختیێ مـەزنێ ل ڤـان سـازییان دهێتەخـەرجکرن دگەلـەك سـەردەمێن هـەردو شۆرشێن ئەیلوول و گولانێدا هند پێشمەرگە و کادر نەبوونە و کێمتر ژ وی خـەرجی ل بـەر دەسـتێن سـەرکردایەتیا شۆرشـێ نەبوویـە، بـەلێ چما ئـەڤ لەشـکەرێ ل ڤـان سازییان کاردکـەت ب ڤـان هـەموو شـیانانڤە تشـتەکێ بەرچـاڤ و هـەژی مـەزناتیا وان شۆرشـان بـۆ وان نەکریـە..!! چـاکترین نموونـە ئـەڤ سـالە د یـوبیلا زێرینـا شۆرشـا ئەیلوولێدا ئەز نابێژم چ نەهاتیەکرن، بەلێ دبێژم ب بەراورد دگـەل شـیان و کـادرێن دەزگەهێن رەوشەنبیری و راگەهاندنا پارتی ئەوا هاتیەکرن نە ل ئاستێ چارێکا بەژنا بلندا شۆرشا ئەیلوولێ بوو..! نموونەکا دیتر ئـەرێ ئـەڤرۆ چـەند ژێـدەرێن کـوردی و زمـانێن دیـتر دەربـارەی شۆرشـا ئـەیلوولێ ل بەردەسـتن..؟ ئـەرێ چـەند فلمـێن دیکومێنتی دەربارەی ئالیێن جودا جودایێن شۆرشێ هاتینەتومارکرن..؟ ئەرێ ل ڤان هـەموو سازیێن سـەر ب پـارتی ڤـە چـەند لیژنـە هاتینەدامەزرانـدن و راسپاردن بـۆ نڤیسـینەڤە و توومارکرنـا بیرەوەریـێن سـەرکردە و کـادر و پێشـمەرگێن شۆرشـێن ئەیلوولێ و گولانێ کو یێن شۆرشا ئـەیلوولێ یـێ ل کێمیـێ ددەن..؟ د هـەمان دەمـدا چـەند ژ کەسـانێن خوانـدەڤا و رەوشـەنبیر ژ وان سـەرکردە و کـادر و پێشـمەرگەیان بیرەوەرییێن خوە تومارکرینە..؟ ئەرێ ل ڤان هەموو سازیێن سەر ب پارتی ڤە چـەند پشکێن تایبەت ب کۆمکرن و پاراستنا کەلـەپور و بەلگەنامـە و ژێـدەرێن تایبـەت بـۆ شۆرشێن ئەیلوولێ و گولانێ ڤە هەنە..؟ کورت و کرمانجی ئەز دبێژم گەلەکان خێر و بێرێن ڤان دو شۆرشان یێن خوارین، بەلێ کێمەکان تشتەکێ بـۆ ڤـان شۆرشـان کـری و

ئەگەر ئەڤرۆ یان پشتی دەهسالێن دیتر کەسەك چ ژ شۆرشا ئەیلوولێ نەزانیت ئەڤە نە گونەها وی یە بەلکی گونەها مە هەموویانە ب تایبەت یا کەسانێن خوەدی بریار د سازیێن رەوشەنبیری و راگەهاندنێن پارتی دا. ئەڤە ئالیەك و ژ ئالیەکێ دیڤە دیرۆکا ڤان دو شۆرشان قوربانیا هەڤرکی و شەرنیخا نەرەوا یا ناڤبەرا حزبێن کوردستانی یە، ئەڤە ژی بلا بۆ خەلەکا بێتا ڤی بابەتی بیتن.

پارتی دیموکراتی کوردستان بەرپرسە ژ نەنڤیسینا مێژویا شۆرەشا ئیلونێ

نەجمەدین یوسفی

(٢/٢)

هەر ژ دەستپێکا شۆرەشێ ل ١٩٦١ بارزانیێ نەمر هاتە دەڤەرا بادینان بۆ سەرکێشی و رێبەریا شۆرەشێ و رێبەرێن شارەزا و مێرچاک و قارەمان بۆ دەڤەرێ دەستنیشان کرن

حەیفە شۆرەشا ئیلونێ و گولانێ ب مێرخاسیی و فیداکاریی و داستانێن ب ناڤودەنگ، بۆ سازێن راگەهاندنا مە نەهێنە تۆمار و وێنەکرن

هەتا نها هێشتا هندەک لایەنێن کورد و سیاسەتمەدار و شۆرەشگێر ل سەرانسەری کوردستانێ نەشێن دانپێدانێ ب کەسانیا بارزانیێ نەمر بکەن، کو سەرکردەیەکێ کێم وێنەیە ل سەر ئاستێ جیهانێ

ئەرێ گونەها کێ یە..؟؟

د خەلەکا چوویدا مە گۆتبوو دیرۆکا شۆرشێن ئەیلوولێ و گولانێ یا بوویە قوربانیا هەڤرکی و شەرنیخا نەرەوا یا ناڤبەرا حزبێن کوردستان..!! گەلۆ چما شۆرش دبنە قوربانی هەڤرکیا حزبایەتی..؟ ئەرێ شۆرش مولکێ حزبانە یان یێن مللەتی..؟ کو حزب ژی پشکەکن ژ مللەتی، د بەرسڤێدا دێ بێژین شۆرشێن کوردستانێ ب تایبەت شۆرشا ئەیلوولێ مولکێ هەموو گەلێ کوردە نە تنێ ل باشوورێ کوردستانێ بەلکی ل هەموو پارچێن کوردستانێ و پشتی نسکوویا شۆرشا ئەیلوولێ ل ئادارا ١٩٧٥ و هەتا نها چ ئالیەك یان رێکخستنەکا کوردی نینە هەموو یان پشکا پێشەنگ ژ سەرکردە و کادرێن وێ د چەپەرێن شۆرشا ئەیلوولێدا فێری گرتنا تڤەنگێ نەبووبن و ل خواندنگەها شۆرشێ و ل بەردەستێن کادرێن وێ فێری پێدڤیاتییێن خەباتا نەتەوەیی نەبووبن، بەلێ مخابن ب روودانا دوبەرکیا سالا ١٩٦٤ێ د ناڤبەرا سەرکردایەتیا شۆرشێدا، ئالیێ ژ رێزێن شۆرشێ دەرکەتی دەست ب شێواندنا دیرۆکا شۆرشا ئەیلوولێ و کرێتکرنا وێ ل بەرچاڤێن خەلکێ کوردستانێ کر، ب نسکوویا شۆرشێ ل ١٩٧٥ێ و دەسپێکرنەڤا شۆرشێن جودا جودا ل باشوورێ کوردستانێ، هەمان ئالی دەست ب شێواندن و کرێتکرنێ کر و چەندین سالان پشتی سەرهلدانا ١٩٩١ێ ژی ئەڤ سەرەدەریە یا بەردەوام بوو و د ئەنجامدا ل گەلەك جهێن باشوورێ کوردستانێ سەرفرازیێن شۆرشێ ل بەر چاڤێن خەلکێ بەرزەکرن و ل وان دەڤەران نفشەکێ نوو یێ چ ژ شۆرشێ نەزانیت پەروەردەکر.

دئەنجامێ ڤێ سەرەدەرییێدا شۆرشا ئەیلوولێ و بەردەوامیا وێ کو شۆرشا گولانێ یە کرنە مولکێ تنێ پارتی و هندەك ئالیێن د سەردەمێ شۆرشا گولانێدا هەڤپەیمان دگەل پارتی. جارەکا دی دێ بێژین مخابن پارتی ژی تایبەت بۆ شۆرشا ئەیلوولێ ژبەر چەندین ئەگەران چ تشتەکێ وەسان نەکر. د گەلەك دەماندا دیرۆکا شۆرشێ دهاتەشێواندن لێ پارتی خوە لێ بێ دەنگدکر، د شرۆڤەکرنا روودانێن دوبەرکیا ١٩٦٤و پشتی وێ گەلەکان ئەو کەسێن بەرێ تڤەنگێن خوە داینە چەپەرێن شۆرشێ ب ڤارەمان و کوردپەروەر دانەنیاسین و پێشمەرگێن بەرگری ژ شۆرشێ دکرن بەروڤاژی

ب خەلكەكى دانەنياسين لێ پارتى خوە لێ بێ دەنگدكر، چەندين بەرپەرێن پڕ سەرفرازيێن شۆرشێ هاتنەشێواندن بەلێ كەسەكى ژ ئاليێ پارتى ڤە بەرسڤەك ل سەر نەدا، دبيت گەلەك جاران پارتى ب خوە ب پاكانەيا پاراستنا بەرژەوەنديا نەتەوەيى و مژوولنەكرنا ئاليێن كوردستانى ب هەڤركيێن ناڤخوەييڤە ئەڤ بێ دەنگيە هەلبژارتبيت، بەلێ ئەنجامێن ڤێ بێ دەنگيێ نە د بەرژەوەنديا ديرۆكا پڕ سەرفرازيا شۆرشا ئەيلووليێدا نە. ژ ئاليەكێ ديڤە ژ ئەنجامێ دوبەرەكيا ژ سالا ١٩٦٤ڤە دەسپێكرى ب درێژيا سالێن دوبەرەكى و پاشتر ژى دوئيدارەييێ ل پشكەك ژ هەرێمى ب يەكجارى قەدەغە بوو كەسەك ناڤێ شۆرشا ئەيلوولێ ب باشى ببەت، ل پشكا ديتر كو ل ژێردەستەلاتێ پارتى بوو، پارتى و سازيێن سەر ب پارتيڤە ژى ژبەر ئەگەرێن د خەلەكا چوويى و ڤێ خەلكێدا ئاماژە پێ هاتيەكرن چ بۆ دانەنياسينا شۆرشێ نەكرن، نفشێ نوو ژى يێ پەروەردە دبيت نە ل خواندنگەهـ و زانكۆيان نە ژى ل سازيێن رەوشەنبيرى و راگەهاندنێ تشتەكى ژ ديرۆكا ڤێ شۆرشێ دبهيستيت يان دخوونيت، گەلۆ گونەها ڤى نفشى چيە ئەگەر تشتەكى ژ ديرۆكا گەلێ خوە نەزانيت يان هندەك ئالى ڤێ ديرۆكێ شێواندى ب گوهێن وى دا بخوينن..؟

ل بەراهيێ من گۆت: شۆرشا ئەيلوولێ مولكێ هەموو كوردستانيانە، بەلێ سەروبەرێ نها يا پێدڤى كرى تنێ پارتى ل ڤێ شۆرشێ ببيتەخودان، هەروەك د سەردەمێ شۆرشێدا هەموو ئالى و پێكهاتێن شۆرشێ ل ژێر كوينێ مەزنێ پارتى كۆمڤەبووين و پارتى پشتيێ گرانێ شۆرشێ دانايە سەر ملێن خوە، لەوما نها ژى ئەركێ پارتى يە بەرى هەر ئاليەكى چاوان خەمێ ل پێشمەرگە و شەهيد و پەككەفتيێن شۆرشا ئەيلوولێ دخوت، ب هەمان شێوە خەمێ ل نڤيسين و تۆماركرن و ب ديكيومەنتكرنا ديرۆكا شۆرشا ئەيلوولێ و پاشتر ژى شۆرشا گولانێ و سەرفرازيێن وان بخوت، وەك كوردان ژ مێژ وەرە گۆتيە: رەشۆ ب دەستێن خوە هەكە ئاڤێ تو برى ئەگەر پارتى خوە ل ديرۆكا شۆرشێ نەكەتە خودان، نە تنێ دێ هێتە شێواندن، بەلێ وەك سەيدايێ نەجمەدين گۆتى: پشتى دەهـ سالێن دى كەس نزانيت شۆرشا ئەيلوولێ چيە..!! هەروەك ب ئاڤێ دا چووى.

گەلۆ مە ل ڤی واری چەند عەلی کەمال هەنە..؟ (*)

عـەلی کـەمال عەبـدولرەحمان ژ کەسـایەتییێن ناڤـدارێن کـوردە، ل ١٩٠٠/١٠/٢ێ ل سلێمانیێ هاتیەسـەردنیایێ، سـەرتایی ل سـلێمانیێ، ئامـادەیی ل بەغـدا خواندینـە، ١٩١٨/١٢/١٢ کولیژا لەشکەری ل ئەستەنبۆلێ داویئینایـە و بوویـە ئەفسـەر د لەشـکەرێ ئوسمانیدا، ل ١٩٢٢ زڤریەڤە عیراقێ، ل ١٩٢٢/٤/١ بوویە هاریکارێ رێڤەبەرێ پولیسێن هەولێرێ. ل چـەندین جهێن دێ یـێن عیراقـێ وەك رێڤەبـەرێ پولیسان کارکریـە، ژ سالا ١٩٣٥- ١٩٥٨ شەش جاران بوویە ئەندام د جڤاتا نوونەرێن عیراقێدا، ل ١٩٩٨/٨/١ ل لەندەن وەغەرا داویێ کریە و ل سلێمانیێ هاتیەڤەشارتن. زێدەباری کارێ دەولەتێ و ئەندامەتیا جڤاتا نوونـەران عـەلی کـەمالی د وارێـن بازرگانی و چاندنێدا کارکریـە و ددەمێ خوەدا یەك ژ دەولەمەندێن هەرەدیارێن عیراقێ بوو.

نها ژ پلە وپایـەیێن وی وەك رێڤەبـەرێ پولیسـان و ئەنـدامێ جڤاتـا نوونـەران، ژ سـامان و دەولەمەنـدیا وی چ بـۆ وی مایـە..؟ تنـێ تشـتێ بـۆ وی مـاین ئـەو کـارێن خێرخوازینە یێن وی ب دەستێن خوە د ژیێ خـوەدا و ب وەسـیەتا خـوە پشـتی خـوە کو وەسیەت کربوو (سێکا سامانێ وی بۆ هاریکاریا قوتابیێن هەژار بێتەتـەرخانکرن) ئەنجامداین ، عـەلی کـەمالی د ژیـێ خـوەدا نـە تنـێ مزگـەفت بـەلکێ نەخوشـخانە ژی ئاڤاکرینە، د دەمێ روودانێن سروشتیدا د هەوارا خەلکەکی چوویە، ب دەهان قوتابی ب خودانکرینـە، هاریکاریـا کۆڤـارێن کـوردی و دەزگـەهـ و یانـەیێن رەوشـەنبیری و جڤـاکی کریـە، مزگـەفت ژی ئاڤاکرینـە، کـورت و کرمـانجی ل هـەر جهـەکێ دیتـی

(*) د هژمار ٨٢٦ رۆژا ٢٠١١/١١/٢٠ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

خەلكەك پێدڤی هاریکاریێ یە ئەو ل وێرێ بوویە، دا ئامـاژە ب چـەند نموونەیـەکا بکەین:

- دسالێن ١٩٤٠- ١٩٤١یێدا قوتابیێن کورد ل بەغدا د سـەروبەرەکێ ئـابووریێ بەرتەنگدا بوون، هندەکان پشتی دەوامێ و رۆژێن بێنڤەدانێ کار دکر ، نێزیـك بـوو هنـدەك دەست ژ خواندنێ بەردەن، کۆمەلا هیوا لیژنەك پێکئینا بـۆ کۆمکرنـا هاریکـاریێ بـۆ ڤـان قوتابیـان، لیـژنێ تنـێ پێنجـی دینـار ژ دەولەمەنـدێن کـوردێن بەغـدا کـۆمکرن، دەمـێ گەهشـتینە دیوانـا عـەلی کـەمالی و بابـەت بەرچـاڤکری، گـۆت: (شەرمەزاریە بۆ مە ئەز عەلی کەمال و یـێن وەك مـن ل بەغـدا بـین و قوتـابیێن مـە ژ ئـەنجامێ نـەبوونیێ د ڤـی سـەروبەرێ دژواردا بـژین...) پشـتی پرسـیارا سـەروبەر و هـژمارا قوتابیـان و پێـدڤیاتیان وان بـۆ پێـنج مـەهێن مـایی ژ سـالا خواندنێ (شوبات- حزیرانێ) کو نێزیکی ١٢٠٠دینارێن بوون، گۆتە لێژنی ئـەز دێ هەیڤانـە وی گۆژمـەی وەك مووچـە دەم و ژڤانـا خـوە بجهئینـا بێـی کـو ئـەو وان قوتابیان ببینیت یان ئەو وی ببینن.
- دەمێ کۆڤارا گەلاوێـژ (١٩٣٩- ١٩٤٩) ل بەغـدا دەرکـەتی، پشـتی دەرکـەتنێ ب چـەند هـژمارەکان ژ بـێ پـارەیی کۆڤـار گـیروو دبـوو و نێزیکـی راوەسـتیانێ بـوو، عـەلی کەمال د هەوارا کۆڤارێ دچیت و دبێژیت: (نابیت کۆڤار ژ بێ پارەیی گیرووببیت و ئەز و یـێن وەك مـن ل بەغـدا بـن)، و ژ ١٩٤٢/١/٢٦ هـەتا دوا هـژمارا وێ ل ١٩٤٩ خەرجیێ کۆڤارێ ب خوەڤە دگریت.
- دەمێ ل سالا ١٩٤٦ بیڤەلەرزێ ل پێنجوین دای و ١٩٥٧ێ لێسەرێ ل سلێمانیێ روودای عـەلی کـەمال ژ کەسـێن بـەراهیێ بـوو یـێن د هـەوارا زیانڤێکـەتیان هـاتی و ژ هەموویان ژی پتر هاریکاری کر.
- ل سالا ١٩٧٧ کارێ ئاڤاکرنا مزگەفتەکێ و نەخوشخانەکێ و کۆمەلگەهەکێ قوتابیـان ل سلێمانیێ دکەت، مزگەفت ب گۆژمێ ٧٥٠٠٠٠دینـاران د هێتـەئاڤاکرن، دەسـت ب ئاڤاکرنا نەخوشخانێ هاتەکرن و پارێ پێویست بۆ تەرخانکر، بـەلێ ژ سـەروبەرێ

وی چاخی ئاڤاکرن ما ب رێڤه و پشتی مرنا وی هاتەڤەئاڤاکرن، کۆمەلگەهـ ژ بەر روتینیاتێن دەولەتێ ما ب رێڤه.

- ل سالێن داویێ ژ ژیێ وی هندەك گەنجان پێشنیازا ئاڤاکرنا شانوویەکێ بۆ وی کر، دەملدەست رازیبوو و پارێ پێدڤی ۱۰۰۰۰۰دینار بۆ تەرخانکرن، بەلێ ژبەر روتینێ و وەرنەگرتنا رەزامەندیێ نەهاتەئاڤاکرن.

خێرخوازیێن عەلی کەمالی ب کورته بابەتەکێ هوسان ناهێنەبەرچاڤکرن، بەلێ یا من د ڤێت مە نها ل ڤی واری چەند (عەلی کەمال)ێن دی هەنە..؟ ئەز دبێژم ب دەولەمەندیێ مە گەلەك هەنە و ژ وی دەولەمەند تر ژی، بەلێ ب خێرخوازیێ هەکە مە هەبن ژی کتەکا کێمن، خێرخوازیا وان ژ ئاڤاکرنا مزگەفتان نابۆریت..! مە نەدیت کەسەك جادەکێ ببەتە گوندەکی، مە نەدیت کەسەك خواندنگەهەکێ یان نەخوشخانەکێ ئاڤاکەت، مە نەدیت کەسەك د هەوارا کۆڤارا مەتین یان وەشانخانا سپیرێز بچیت دەمێ ژ بێ پارەیی دەرگەهێ خوە گرتی..!! مە نەدیت و مە نەدیت..!! هیڤیدارین هەبن و مە نەدیتبن بلا وی دەمێ خەلك بێژیت تە ئاگەهـ ژێ نینه.

تریێ جوتیاری و دراڤێ سەرمایەداری(*)

دو بابەتێن هەردو هژمارێن ٤٢٦ و ٤٢٧ یێن ڤێ رۆژنامەیێ سەرنجا من راکێشا و من پێدڤی دیت ڤێ هەفتیێ پێداچوونا هەردو بابەتان بکەم و ل بەر رۆناهیا وان هندەك هزرو بیران بەرچاڤبکەم، ئەز باوەرم ب ئازرداندنا ڤان بابەتان دێ مفایەکێ گشتی هەبیت ئەگەر کەسانێن پەیوەندیدار بخوینن.

بابەتێ ئێکێ ریپورتاژەك ئابووری یە ل دور تری ب ناڤێ (جوتیارێن تری دخوازن بەرهەمێ وان بێتەهنارتن بۆ وەلاتێن کەنداڤی) تێدا هاتیەدیارکرن بەرهەمێ تری ل پارێزگەها دهۆکێ بەرەف زێدەبوونێ چوویە، بەلێ ل بازارێ دهۆکێ ب ئەرزانی دهێتەفروشتن و دخوازن حکومەت بازاران بۆ وان ڤەکەت و کارگەهێن شەربەت و دوشاڤا تری دامەزرینیت، داکو بەرهەمێ وان نەمینتە ل سەر گوهێن وان و رزقەکێ باش پێڤەبهێت....

بابەتێ دووێ کوژیێ (جڤاك زووم)ە، نڤیسکار بەیار باڤی تێدا دیاردکەت مە ل هەر سێ پارێزگەهێن هەرێمێ سێ هزار ملیونێر(یێن دولاری) هەنە، و دیارکریە زێدەبوونا کەسێن دەولەمەند ل هەر وەلاتەکی نیشانا گەشەپێدانا ئابووری و پەرەپێدان و خوشگوزەرانیکرنا تەخا هەژارە ل وی وەلاتی، بەلێ ب دروستی ئەڤە ل وەلاتێ مە بەروڤاژییە، دو تەخ د جڤاکێ مەدا دروستبوونە تەخەکا سەرمایەدار و خانەدان، تەخەك دەستکورت و هەژار، ب رامانەکا دیتر بێژین هندەك پێ دمرن و هندەك بۆ دمرن.

(*) د هژمار ٨٣١ رۆژا ٢٠١١/١١/٢٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ئەز بێژم چاوان ئەڤ دەولەمەندی و هەژارییە ل ڤی وەلاتی دروستبوونە و رۆلێ دەستەلاتی د ڤی واریدا چیە، بەلێ دێ بێژم: د هەردو بابەتاندا دو بنەمایێن سەرەکی ژ بنەمایێن ئاڤاکرنا ژێرخانا ئابووری ل هەر وەلاتەکی دیاردبن، ئەو ژی کەرەستێن دەسپێکی و سەرمایە، بوونا بەرهەمێ تری زێدە ژ پێدڤیاتیا ناڤخوەیی وەك نموونەك بۆ کەرەستێن دەسپێکی و گەلەك نموونێن دیتر ژی مە هەنە ئەگەر گرنگی پێ بێتەدان، هەروەسان بوونا سەرمایەی هەروەك (جڤاك زووم) ئاماژە پێکری. بەلێ چما کوردستان مفای ژ ڤان دو بنەمایێن ئاڤاکرنا ژێرخانا ئابووری وەرناگریت، یان ژ هندی پەیوەندی ب هەردو بابەتانڤە هەی بۆچی تریێ جوتیارێ مە بمینتە د سەلکێ دا و ئەم شەربەت و دوشاڤا تری ژ وەلاتێن دراوسێ بکرن..؟ ئەگەر مە هەردو بنەما کەرەستە و سەرمایە بۆ دامەزراندنا کارگەهان هەبن، پێ نەڤێت بێژین مە عەرد ژی بۆ ئاڤاکرنا کارگەهان هەیە و حکومەت ژی د وارێ دابینکرنا عەردیدا تەخسیریێ ناکەت، گەلۆ چما مورەبا مە ژ ئیرانێ و شەربەتا مە ژ تورکی و دوشاڤا مە ژ سوریێ بهێت..؟

ل ڤێرێ پێویستە سێ ئالی (جوتیار و سەرمایەدار و حکومەت) بەرسڤا ڤان پرسیاران بدەن، هندی جوتیارە تایبەت جوتیارێ هەژار ژ بەرپرسیاریێ دەردکەڤیت چنکو شیانێن وی نە یێن هندێنە کارگەهان دامەزرینیت. دێ مینیت سەرمایەدار و حکومەت هەردویان خوە ژ بەر بەرپرسیاریێ هاڤێتیە، بۆ سەرمایەداری نە خەمە تریێ جوتیاری ل بنێ مێوێ و سێڤێن وی ل بنێ دارێ هشکبن، هزرێ ل پرۆژێن ئابووریێن درێژ خایەن ناکەت، کو ئەو و خەلکەك ژی مفای ژێ وەربگرن، تنێ خەما وی ئەوە بلەز و بێ ماندیبوون سەرمایەیێ وی زێدەببیت، بۆ نموونە ب بازرگانیا جگاران یان ب ئاڤاکرنا هندەك ئاڤاهییان بیت یێن هێژ ب داوی نەهاتین وی سەرمایەیێ خوە ب زێدەهیڤە وەرگرتەڤە. حکومەتێ ژی هەتا نها ژ زانین بیتن یان نەزانی یان هەر ئەگەرەکێ دن پلانەکا ئابووریا وەسان نەدانایە کو سەرمایەیێ ل هەرێمێ هەی وەسان بێتەبکارئینان ژێرخانا ئابووری پێ بێتەئاڤاکرن، بەرێ سەرمایەداران بدەتە دامەزراندنا پرۆژەیێن مفادار وەك کارگەهان خەلکەك پێ

بـژيت، دراڤـىٚ كوردسـتانىٚ نەدەركەڤيتـە دەرڤـە بـۆ كرينـا هنـدەك پيـٚدڤيان كـو كەرستەيێن دەسپێكيێن وان مە ل هندرىٚ وەلاتـى هەنـە، ئاريشا بێكاريىٚ ژى سڤكتر بكـەت، وى چـاخى سـەرمايەدارىٚ مـە ژى دىٚ هـەژى بيـت بێـژينىٚ خـودىٚ ل تـە زێدەبكەت.

گرنگە هزر ل هندىٚ بهێتەكرن ئەو دراڤىٚ نها د دەستێن هنـدەك سـەمايەداراندا هـەى راسـتە مـولكىٚ وانـە، بـەلىٚ سـەرمايەيەكىٚ نەتـەوەيىٚ گشـتييە و دڤێـت وەسـان بێتەبكارئينان هەموو مفاى ژىٚ وەرگرن، ئەو سەرمايەيە بەرهەمىٚ ديرۆكـەكا درێـژە و هەموو تەخێن جڤاكى پشكدارى د دەستڤەهاتنا ڤىٚ قوناغێدا كريە و دڤێت هەموو ژى ژىٚ مفادارين، ئەو سىٚ هـزار مليـونێرێن ئامـاژەپێكرى بەرهـەمىٚ ڤـىٚ قوناغێنـە، ئەو جوتيارىٚ دەبارا وى ب بەرهەمىٚ رەزىٚ ويڤە نەهێت يىٚ پشكدارە د دروسـتبوونا ڤىٚ قوناغێدا، دڤێـت ئـەو مليـونێرە وى تـرى بكەنـە شـەربەت و دوشـاڤ، ئـەو هـەردو مفاى وەرگرن و ئەم ژى شوونا شـەربەتا تركى تـام كەينـە شـەربەتا تريـىٚ كـوردى و كارگەها كوردستانى.

يێ گوهداريا پەيڤان نەكەت دێ گوهداريا جادێ كەت[*]

(١)

بەرى چوار سالان د ڤێ حەفتييێدا، حەفتيا بەرەنگاربوونا توند و تيژيێ ، من بابەتەك ب ناڤێ (هەفتيەك بۆ بەرەنگاربوونا توند و تيژيێ دژى فەرمانبەران) بۆ ڤێ رۆژنامێ هنارت، ژبەر هەر ئەگەرەكى بيتن جهێ وى د ناڤ بەرپەرێن خوەدا نەكر و ب ناچارى ل بەرپەرێن رۆژناما (كوردستان راپۆرت) جهێ خوە كر.

د وى بابەتيدا مە گۆتبوو كو: فەرمانبەرێن هەرێمێ ب تايبەت يێن پارێزگەها دهۆكێ د نەخوشترين و تەنگاڤترين كاودانێن ئابووريێن پشتى سەرهلدانا ١٩٩١ێ خوە ل بەر سەختى و دژواريا وان كاودانان گرت و بەردەوامى ب ئەركێ خوەيێ فەرمانبەريێ دا، دەستێ وى ل سەر زكێ وى يێ برسى و هزرا وى ل جەم زارۆكێن وى يێن پێدڤى بوو، بەلێ نەهێلا كار ل فەرمانگەهان راوەستيت و مامەلەيێن وەلاتييان بميننە برێڤە، د ئەنجامدا ئەزموونا حكومەتا هەرێمێ شيا هەتا ئاستەكێ باش خوە راگريت و سەركەتن دەستڤە ئينا.

مخابن ئەڤ فەرمانبەرە ئەڤرۆ ب توند و تێژيێ دهێنە خەلاتكرن، توند و تيژيا ژ هەموويان خرابتر، توند و تيژيا دەروونى، ژ ئاليێ كێڤە..؟ژ ئاليێ رێڤەبەر و سەرۆك فەرمانگەهێن وانڤە..!!ئەو رێڤەبەر و سەرۆكفەرمانگەهێن دوهى پێر

---

[*] د هژمارێن ٨٣٦، ٨٤١ رۆژێن ٤، ١١ /١٢/ ٢٠١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيەبەلاڤك

هاتینە دامەزراندن، نە ئەزموونا کارگێری و نەسەربۆرا فەرمانبەریێ هەی، بەلکی ب پلەکێ چووینە سەرێ ملەکی..!!

فەرمانبەرێ بەلەنگاز یێ ددەمێن دژواری و پڕ تەنگاڤیدا خوە راگرتی و نە هێلای سەروەریا ڤی وەلاتی ب شکەستنا ئەزموونا وی یا کارگێری بشکێت، ئەڤرۆ ئەوێن دوهی پێر ل رێکخراوێن بیانی یاری ب موچەیێن فەرمانبەرێن حکومەتا هەرێمێ دکرن و بۆ چەند وەرەقەیەکێن دولاری ژ بیانیان بیانیتر بوون ، یان ئەوێن د سەردەمێ هەرێم د دوورپێچێن ئابووریدا، درازیبوون ل کولانێن ئەورۆپا ب هیڤیا نانێ کەمپان و هاریکاریا سوشیالێ بژین، ئاها ئەڤ کەسە و هندەکێن دێ یێن ژ بەر خاترا خاتران پلێن رێڤەبەریێ وەرگرتین، هێژ شارەزای ژوورێن فەرمانگەهێ نەبووی و فەرمانبەرێن خوە نە نیاسین شیر و تیرێن وی یێن دەستیدا و هندەك رەشەکێن ل دوورێن خوە کۆمکرین ب ناڤێ چاکسازیێ (کو ئەو ب خوە پێدڤێ چاکسازیێ یە)کەتە ئەنفالا فەرمانبەران، ب تایبەت ئەوێن ژ وی شارەزاتر و ژ وی پتر خزمەت هەی، هەر یەك ب رەخەکێ هاڤێت و ناچارکرن بۆ خوە ب رەڤن و ژ دەست و پێیان کرن و هەموو کار و دەستەلات ژێ ستاندن، کورت و کرمانجی ئەوا پێ چێبووی سەیدایێ رێڤەبەر بەرامبەری فەرمانبەرێ بەلەنگازکر، دەمێ د گۆتنێ سەیدا بۆچی ئەڤ سەرەدەریە دگەل فەرمانبەران..؟ بەرسڤا وی ئەوبوو بەرکێن دامێنە و ئەزێ ب کەیفا خوەمە دێ ژ ڤی رەخی راکەم دانمە یێ دی، ئەگەر هاوارا خوە برە بەر بەرپرسەکێ مەزنتر بەرسڤا وی ژی ئەوە ئەم مایێ خوە د (سەلاحیاتێن) وی دا ناکەین، بێی کو یاسەیەك هەبیت ڤان(سەلاحیاتان) بدەتە سەیدایێ رێڤەبەر..!

ئەوا بەری چوار سالان مە ب پەیڤان دیارکری نوژدارێن دهۆکێ ل ۱۱/۲۰ب مانگرتنێ دەربرین ژێ کر، چنکو ڤان سەلاحیاتێن سەیدایان بەرێ هەرئێکی ژ وان دا وێ چەندێ وەك فیرعەونی لێ بهێت و بێژتە یێن ژ خوە پێدا تر (ئەزم خودایێ هەوەیێ مەزنتر) و زێدەگاڤیێن وی ژ سنوورێ فەرمانگەهێ دەربازبوون و گەهشتنە گشت تەخێن جڤاکێ و نێزیك بوو کارەساتان ب سەرێ ڤی خەلکی بینن، و د

ئەنجامدا بێهن فرەهیا ڤی خەلکی بەرەف پەڤینەکێ دچوو کو پریشکێن وێ زیانان بگەهیننە گشت جڤاکی و تەر و هشکا پێکڤە بسوژن، یێن باش ژی ب گوناها سەیداییێن کورکێ فیرعەونان کریە بەرخوە بسوژن. خوشبەختانە یەك ژ تەخێن رەوشەنبیرێن جڤاکی کو تەخا نوژدارانە ژ خوە ژ چوارچوڤێ سنوورێ خوە دەسپێکر و کرنە گازی یان ئەم یان نەمانا فیرعەونان، تەڤ جڤاك ب گازیا وان گرنژی و پشتەڤانی لێ کرن و د ئەنجامدا مەزنە بەرپرس ل دووڤ گازیا وان هاتن و پلانا چاکسازیێ خورتتر لێهات ئارمانجێن نوژداران بجهاتن نشتەرگەرییێن وان ژ سنوورێ نەخوشخانەیان دەربازبوون، نشتەرگەرییێن بۆ سازییێن دی ل ڤی واری دهێنەکرن و وەك دهێتە گۆتن ڤێ هەفتییێ نە هەفتیەك دی دێ هەموو ئەو سەیداییێن بەرپێن خوە نە ددیتن و وەك بەرکێن دامێ بەرێ خوە ددا فەرمانبەران هێنە لادان ب وێ هیڤیێ یێن جهێ وان دگرن د هەژی بن بێژینێ خوزی زووتر هوون هاتبەنە ڤی جهی و ب هاتنا وان نە تنێ هەفتیا بەلکی سەردەمێ بەرەنگاربوونا توند و تیژیێ دژی فەرمانبەران دەسپێبکەت.

يێ گوهداريا پەيڤان نەكەت دێ گوهداريا جادێ كەت

(٢)

ئەڤ گورانكاريێن بريارە بێنەكرن يان هەتا بەلاڤبوونا ڤان پەيڤان بێنەئەنجامدان و تێدا گەلەك ژ وان رێڤەبەر و سەرۆكفەرمانگەهێن مينا فێرعەونان لێ هاتين بێنە گوهارتن، ئەم ب هيڤينە ئاليێن پەيوەنديدار د هەلبژارتنا واندا د سەركەفتی بن و ببيتە دەسپێكەك بۆ دانانا بەرپرسێن ئيداری، يێن نە ئەو ئاليێ ئەو بەربژاركرين باجا خەلەتی و گەندەلييێن وان بدەت، هەروەكی نها ددەت، نەژی بێهنفرەهيا خەلكێ مە نەمينيت و بێنە سەرجادەيان و دەنگێ نەرازيبوونێ بلند بكەن، ديارە ژی دەمێ خەلكەك ب مەرەما چاكسازيێ دهێنە سەرجادەيێ، چەند جاركی پتر ب مەرەما تێكدانێ و زيانێ دهێنە ناڤدا و ئەنجام ژی د بەرژەوەنديا كەسێ دا نابن.

داكو گورانكاری د بەرژەوەنديا گشتيدا بن و هەموو تەخێن جڤاكی د مفادار بن، هەروەك هاتيەگۆتن هەر سڤورەك و بەر و منێت خوە ئەز ژی دێ د ڤی واريدا چەند پێشنيازەكان كەم:

- ژ ئاريشێن هەرە سەرەكی يان ژی ماكا ئاريشێن جڤاك و سازيێن مە يێن كارگێری دەستەلاتێ مەزاختنا دراڤی يە، دبيت كەسەك بێژيت: مانێ مە ژی ياسا و رێنماييێن مەزاختنێ هەنە..!! ئەز ژی دبێژم ئەگەر مە هەبن ژی، پێگيری پێ ناهێتەكرن، ئەوا نها ل بەر چاڤ هەر رێڤەبەرەكی و مەزنە بەرپرسەكی دەستەلاتەكێ رەها (مطلق) د مەزاختنێدا دايە خوە، وەك وی دڤێت يێ د مەزێخيت و كەسەك نابێژيتێ چما و د ئەنجامدا گەندەلی و ئێشێن ژ گەندەليێ

چێدبن بەلاڤەدبن، مە دگەهینن قوناغا نها ئەم تێدا، کو هەر دلسوژەك یێ نیگەرانە ل سەر دەسکەفتێن ڤی خەلکی. کورت کرمانجی چارە ئەوەیە: دەستەلاتێ مەزاختنێ بێتە دیارکرن، پێگیری پێ بێتەکرن، کەسانەك هەبن وەك چاڤدێریا دارایی یان لیژنێن دەستپاکیێ بەردەوام پێداچوونا مەزاختنێ هەر فەرمانگەهەکێ بکەن و یێ ژ رێنماییان دەرکەڤیت بێتەسزادان.

* مخابن هەتا نها ل زۆربەی سازیێن مە هەر کەسێ دەستەلات گرتیەدەست بەری هەر تشتەکی هزرا ل مووچەیێ خوە، پلەیا فەرمانبەریا خوە کری، د ئەنجامدا باوەرناکەم رێڤەبەرەك یان سەرۆکێ فەرمانگەهەك هەبیت نها مابیتە د وێ پلەیێدا یا ئەو تێدا بەری رێڤەبەریێ وەرگریت، یان ژی ل دووڤ رێنماییێن پلەبلندکرنێ یێن ئاسایی گەهشتبیتە مافێ خوە. ژ ئالیەکێ دیڤە هەژمارکرنا هندەك خزمەتێن وەك پێشمەرگایەتیێ، ئەندازیاریێ ل کەرتێ تایبەت، رۆژنامەڤانیێ..هتد پتر دەلیڤە ل بەر خەلکەکێ ڤەکریە هەروەك وان دڤێت سالێن خزمەتێ دئینن و پلەیێن بلندێن فەرمانبەریێ پێ وەردگرن، ب ڤی رەنگی یێ چوار سالە هاتیەدامەزراندن، نها ١٤ سالێن خزمەتێ هەنە، یان یێ دهێتەدامەزراندن و پشتی دەمەکێ کورت ب سالێن خزمەتا ئەورۆپا هەژی خانەنشینیێ یە. دانانا سنوورەکێ بۆ ڤێ چەندێ، هەرئێك ل دووڤ سالێن خزمەتا خوە پێشبکەڤیت، خزمەتێن دەرڤەی فەرمانبەریێ بۆ وی بێنەهەژمارکرن یێ ب دروستی ئەو خزمەتە هەبیت نە هەرکەسەکێ پەسەندەك ئینا. نە بەس ئەڤە پێداچوونەك ب سالێن خزمەتا وان رێڤەبەر و مەزنە بەرپرسان بێتەکرن یێن هەروەك وان ڤیای بۆ خوە هەژمار کری، ئەگەر ئەڤە ژی نەهێتەکرن، باوەردکەم ئەوا ژ بودجا هەرێمێ ژ بەر وەزیر و بریکار وەزیر و پەرلەمانتار (یێن نها و خانەنشینکری) دمینیت دێ بۆ پلەیێن رێڤەبەرێن گشتی و راوێژکار و خەبیران (یێن نها و خانەنشینکری) بیت.

* ب بەرچاڤوەرگرتنا خالا چوویی و ژ بۆ رازیکرنا تەبایی یان پرانیا خەلکی و چارەسەرکرنا ئاریشێن هەیی چاکترین چارەسەر ئەوەیە هەرکەسەکێ ژ نها پاش

یان بەری نها پلەیەکا بلند وەرگرتبیت دەمێ ئەرکێ وی ب داوی دهێت بزڤریتەڤە هەمان جهێ ئەو لێ بەری ڤی ئەرکی وەربگریت و ب هەمان مووچە و ئیمتیازات دگەل هەژمارکرنا سالێن خزمەتا وی د وی ئەرکیدا.

★ ناهێتە ڤەشارتن شیانێن هەرکەسەکی، داهاتێ وی، سامانێ وی د دیارن، بەری پلا رێڤەبەریێ و سەرۆکاتیا فەرمانگەهێ وەرگریت و پشتی وەرگرتی، دیارە ژی خەلك ژ کێ رازییە و ژ کێ نەرازیە، کی بوویە بارگرانی بۆ ئەو ئالیێ ئەو بەربژارکری بۆ وی ئەرکی، کی ژی بوویە سەرفرازی، لەوما دەم هاتیە بەری هەر بەرپرسەك بهێتە لادان بێژنێ تە ئەڤە ژ کیڤە ئینا..؟ یێ وی بیت و مافێ وی یێ رەوابیتن وی پیروز بیتن یێ نە ب رێکێن رەوا دەستڤەئینابیت بلا بزڤریتەڤە سەر سامانێ گشتی.

ل داوییێ مە یا خوە گۆت و دگەل ئەحمەدێ خانی دێ بێژم:

تەبەعیەتێ وان ئەگەر چی عارە

ئەو عار ل خەلقێ نامدارە

نامووسە ل حاکم و ئەمیران

تاوان چیە شاعیر و فەقیران

دەمێ كورد دەلیڤان ددەنە دوژمنێن خوە(*)

(لیكن الشعب التركماني على ثقة كاملة و یقین التام بان كركوك لن یلحق باقلیم شمال العراق) ئەڤە دەقێ داخویانیا ئەرشەد ئەلسالحی سەرۆكێ بەرەیێ توركمانییە، یا كو ل رۆژا ١٠/١٢/٢٠١١دای و مە ژ كەنالێ (الحرە) وەرگرتیە و تێدا ب كوردی دبێژیت: بلا گەلێ توركمان باوەریەكا تەواو و موكوم هەبیت كو كەركووك ناهێتەگرێدان دگەل هەرێما باكوورێ عیراقێ.

ل ڤێری ئەز ب پێویست نابینم دەربارەی هەلویستێ سیاسیێ بەرەی توركمانیێ عیراقێ و ئەوێن ل پشت وی بەرەی بپەیڤم، ژ بەركو هەلویستێ وان بەرامبەری گەلێ كورد و خەلكێ كوردستانێ ب توركمانڤە (ئەوێن دگەل وان و نە دگەل وان) یێ دیارە، نە بەس باوەریێ ب مافێن گەلێ كورد نائینن بەلكێ باوەریێ ب بوونا كوردان ژی نائینن و چاوان پسامێن وان كوردان ب توركێن چیایی ددەنە نیاسین ئەو ژی كوردان ب توركمانێن چیایی دنیاسن، د هەمان دەمدا باوەریێ ب بوونا پارچە عەردەكی ل سەرروویێ جیهانێ ب ناڤێ كوردستان نائینن و دەمێ ئەرشەد ئەلسالحی ل ١٠/١٢ دبێژیت: (شمال العراق) ئەڤە دەربرینەكا راستا بیروباوەرێن وی و بەرەیێ توركمانی و هەرئالیەك و كەسەكێ ل پشت وانە، و ب ئاشكرایی یێ دبێژیتە مە كوردان هوون خوە د خاپینن دەمێ وەسان دزانن نێزیكبوونەك د ناڤبەرا مە هەوەدا دروستبوویە، وی دەمی ئەم دێ ل هەڤدو نێزیك بین دەمێ هوون ژی دەست ژ پەیڤا كوردستان بەرددەن و دگەل مە دبێژن (شمال العراق).

(*) د هژمار٨٤٦ رۆژا ١٨/١٢/٢٠١١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

بەلێ ئەوا من دڤێت ل ڤێرێ بێژم چما ئەڤ داخویانیە کو ئەز ب گەفەك ل کوردان دزانم د ڤی دەمیدا هات..؟ ئەرشەد سالحی و بەرەیێ وی پشتگەرمێن چنە..؟ دەستوورێ عیراقێ و جڤاکێ نیڤدەولەتی باوەریەکا فەرمی ب هەرێما کوردستانێ ئینای هێژ د فەرهەنگا سیاسیا واندا (اقلیم کردستان... شمال العراق)ە..! دبیت ئەو پشتگەرمێن گەلەك ئەگەرێن ناڤخوەیی و هەرێمی و جیهانی بن، بەلێ ب هزرا من فاکتەرێ ب هێزێ ئەو و گشت نەیارێن کوردستانێ پشتاخوە پێ گەرمدکەن، سەروبەرێ ناڤخوەییێ کوردستانێ و ئەو درزا کوردی یە یا هەرچەند هەیڤەکان جارەکێ هندەك ئالییێن کوردستانێ د ناڤ مالا کوردیدا دروست دکەن و دەلیڤەیێ ددەنە دوژمنان د وێ درزێدا هێرشا خوەبینن و ئەگەر شیان دربێ خوە ل سەرووەریا گەلێ کورد و ئەزموونا کوردستانێ بدەن. ل بیرا مە هەموویانە د روودانێن ١٧ شوباتێ ل سلێمانیێ رۆژێن پشتی وێ چاوان شوفینزم و تیروریستان ل پارێزگەها کەرکووکێ پیلانا دەرێخستنا کوردان و حزبێن کوردستانێ ژ کەرکووکێ دادرێشت و کاردکر د وێ درزا سیاسیرا ئەوا ل بەردەرکی سەرای سلێمانیێ درووستبووی دربێ خوە ل گەلێ کورد ب گشتی و بوونا کوردان ل کەرکووکێ ب تایبەتی بدەن. هەرچەندە ب هشیاریا سەرکردایەتی و پێشمەرگێن کوردستانێ ئەو پیلان هاتەپووچکرن، بەلێ دیارە کەس و ئالییێن دژە کورد دەست ژ ڤێ دژایەتیێ بەرنادەن و ل هەردەلیڤەکێ دگەرن پیلانێن خوە تێدا بگێرن و ڤێ جارێ ژی ئەرشەد سالحی روودانا زاخۆ یا ٢٠١١/١٢/٢و ئەو سەروبەرێ ئالوزێ پشتی روودانێ ل هەرێمێ هاتیەپێش ب دەلیڤە زانی ڤێ داخویانیا خوە بدەت و ئەگەر درزەکا بەرفرەهتر ژی دیتبا ئەز باوەرم پیلانەك و چەندین پیلانێن دژەکورد د بەرهەڤن دووڤ ڤان رەنگە داخویانیانرا بێنە ئەنجامدان، هندی کورد دەلیڤان بدەن و درزان د دیوارێ ناڤمالا خوەدا چێکەن، داگیرکەر و ئالییێن دژەکورد دەست ژ پیلانگێریێ بەرنادەن.

ل داوییێ دێ پرسیارێ ژ هەر ئالیەکێ کەم یێ هەرچەند هەیڤەکان جارەکێ ل ژێر ناڤەکی و ب مهانەکێ ئالوزیەکێ ل کوردستانێ چێدکەن و دەلیڤا پیلانەکێ دژی کوردان ددەنە دوژمنان، ئەرێ ئەگەر پیلانێن دوژمنان سەرگرتن و سەرووەریا

هەرێمێ ژ دەست چوو تنێ دێ زیان گەهنە حزبێن دەستەلاتدار یان هەموو کورد ب هوونێن بەرهەهەلستکارڤە دێ ژناڤ چن..؟ ئەرێ دەمێ هەرێمی کوردستان دبیتە (شمال العراق) کیژ هەوە دێ د ڤێ ئازادییێدا ژیت یا هوون ئەڤرۆ تێدا دژین و دەربرینێ پێ دکەن..؟ د دەمەکیدا د شیاندایە هەموو ئەڤ مهانەیێن ئەڤرۆ هوون درزان پێ دئێخنە د دیوارێ ناڤمالا کوردیدا د رێکا دادگەهان یان د روونشتنێن پەرلەمانیدا بهێنە چارەسەرکرن یان هوون ژی دگەل ئەرشەد سالحی عاشقێن (شمال العراق)ن..؟

چما تركيا حاشاييێ ژ كوشتارا ئەرمەنان يا ١٩١٥ێ دكەت..؟ (*)

د چەند رۆژێن چوويىدا پرسگرێگەك نڤستى د ناڤبەرا تركيا و فرەنسادا سەر ژ نوو هشيار بووڤە و هەردو دەولەت كەتنە د بەرۆكا هەڤركى و ناكۆكيێن ديبلوماسيدا ئەو ژى پشتى كو پەرلەمانێ فرەنسا جارەكا دى بريارەك د بەرژەوەنديا دۆزا جينوسايدا ئەرمەنان داى ئەوا ل سالا ١٩١٥دەولەتا ئوسمانى ئەنجامداى كو حكومەتا نها يا تركيا ميراتگرێ وێ يە، و ل دووڤ ڤێ بريارێ هەركەسێ حاشاييێ ژ جينوسايدا ئەرمەنان بكەت دێ كەڤيتە بەر سزاييێن قانوونى، ئەڤە ژى نە يەكەمين جارە فرەنسا بريارەكێ د بەرژەوەنديا دۆزا جينوسايدا ئەرمەنان ددەت، ل سالا ٢٠٠١ژى پەرلەمانێ وى وەلاتى د بريارەكێدا كوشتارا ئەرمەنان يا سالا ١٩١٥وەك جينوسايد ناساندبوو.

دبيت پرسيارەك بێتەكرن گەلۆ فرەنسا چ بەرژەوەندى د ڤێ چەندێدا هەيە..؟ و گەلێ ئەرمەنى چ مفاى ژ ڤان رەنگە برياران وەردگريت كو ب دەهان سالە ل ناڤەندێن جيهانى ل دووڤ دگەريێت..؟ هندى پەيوەندێ ب فرەنساڤە هەى وەك دەولەت گرنگ نينە چ مەرەم پێ هەيە، دهێتەگۆتن ئەڤە ناكۆكيەكا سياسيا دێرينە د ناڤبەرا فرەنسا و تركيا ب تايبەت د وارێ چوونا تركيا بۆ ناڤ يەكێتيا ئەورۆپێ كو سەرێ چەند سالەكانە سياسەتەمەدارێن ترك د وێ خەونێدانە و فرەنسا ژ رێگرێن سەرەكيە بۆ بجهھاتنا ڤێ خەونێ، هندى پەيوەندى ب ئەرمەنان ب خوەڤە دبيت نها چ مفايەكێ ژ ڤان رەنگە برياران وەرنەگرن، بەلێ ئەڤە نيشانا رژدبوونا ڤى گەلى يە

(*) د هژمار ٨٥١ رۆژا ٢٠١١/١٢/٢٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتيەبەلاڤكرن.

لسـەر ئارمـانجێن خـوەیێن نەتـەوەیی و پاراسـتنا سـەنگا دۆزا خوەیـا رەوا ب ڤـێ رژدبوونێ ژی سەلماندیە گەلەکێ بچووکە ژ بـەرمایێن کوشـتارەکا تـەبایی لێ خـوەدی سەنگەکا مەزنە ل هەموو جیهانێ و ئەنجامێ ڤێ چـەندێیە هـەر وارەکـێ کەمینـەکا ئەرمـەنی لێ هـەبن کەسـانێن دیـار و خـوەدی بانـدوورن ل سـەر وی جڤـاکی. هنـدی پەیوەندی ب ترکیا ڤە هەی کو میراتگرا دەولەتا ئوسمانی یە، چاوان مفـای ژ دیـرۆك و شـوونەوار و کەلـەپورێ ئوسمانیـان وەك ژێـدەرەکێ سـەرەکیێ ئابووریـا خـوە وەردگریت، د هەمان دەمـدا ژی دڤێـت پشـتیێ هـەموو نـەرێنیێن دیرۆکـا ئوسمانیـان هەلگریت و باوەریێ ب هەموو وان کوشتاران بینتن یێن ئوسمانیان بەرامبـەری گـەلێ ئەرمەن و گەلێن دی یێن ژ دەستەلاتێ ئوسمانی بینیـت، هنـدی ڤـێ بـاوەریێ ژی نـە ئینیـت دێ وەك شـریکەکێ تـاوانێن ئوسمانیـان ل جیهـانێ هێتەنیاسـین و هـەردەمێ بـاوەری ب جینوسـایدا دیرۆکـی ئینـا یـا ئوسمانیـان ئەنجامـدای وی دەمـی دێ مـاف هەبیت ژ پشتیێ وێ گوناهێ ل سەر ملێن خوە بهاڤێژیت.

گەلۆ چما ترکیا خـوە ژ ڤـێ راسـتیا دیرۆکـی ددەتـە پـاش..؟ ددەمەکیـدا دیرۆکـا جیهانێ ئەڤ چەندە سەلماندیە، ب هزاران بەلگەنامە ل بەر دەستن و د ڤـێ هەیامێـدا ڤاتیکان ژی راگەهاندیە کو سەدان بەلگەنامە د ڤـی واریـدا د ئەرشـیفێ وێ هانـە و د دەمەکێ نێزیکدا دێ بەرچاڤکەت و هێـژ دەمـەکێ درێـژ ب سـەر کارەسـاتێڤە دەربـاز نەبوویە و هێژ نەڤی یێن قوربانیێن کارەساتێ د زیندوونـە و چیرۆکێن ڤـێ قرکرنـا تەبایی ژ زار دەڤێ باب و باپیرێن خوەڤە ڤەدگێرن.

ئەز د بەرسڤا ڤێ پرسیارێدا دبێـژم کـولا دەولـەتا ترکیـا کـو بـاوەریێ ب ڤـێ راسـتیێ نائینیـت نـە ئەرمـەنن کـو کەمینـەکا بچووك ماینـە ل ترکیـا بـەلێ کـولا وێ کـوردن کـو هژمارا وان پشکەك مەزن ژ پێکهاتا ترکیا و وەلاتێ وان پشکەك مەزن ژ جوگرافیا ترکیـا پێکدئینن، هەردەمێ دەولەتا نها یا ترکیا باوەری ب جینوسایدا ئەرمەنان یا ١٩١٥ ئینـا دێ ناچار بیت بـاوەریێ ب جینوسـایدێن کـوردان ئینـاین بیـنن یـێن ب درێـژیا سـەر سـالێن چـوویی ل بــاکوورێ کوردســتانێ ئەنجامــداین، هــەروەکی بــەرێ چــەند رۆژەکــان د هەڤرکیەکا حزبیدا سەرۆکوەزیرێن وی وەلاتێ باوەری ب کوشتارا دێرسیمێ یا ١٩٣٨ئینـای و هـەر دەمـێ بـاوەری ب جینوسـایدێن کـوردان ئینـا وی چاخی کـورد د زینـدوو نـە و د وەلاتێ خوەدانە و ئەو و هەموو پێکهاتێن دی یێن ترکیـا نها هـەژی هـەموو مـافێن خـوە یێن نەتەوەییـنە.

رۆبۆسکێ دوبارەبوونەڤەیا کوشتارا گەلیێ زیلان و دێرسیمێ بوو(*)

دەسپێکا دەه رۆژێن داویێ یێن سالا چوویی بولەند ئارنج جێگرێ سەرۆکوەزیرێن ترکیا د پەرلەمانێ وی وەلاتیدا گۆت: ئەمێ د دەمەکێ نێزیکدا هەموو مافێن کوردان د دەستوورێ نوودا گەرەنتی بکەین و.. هەر چەندە زۆربەی کوردان ل ڤان گۆتنان ب گومانبوون، دهەمان دەمدا پێ گرنژین و ب وێ هیڤیێ بوون گومان ب نەوەیی دەرکەڤن و گۆتنا وی راست دەرکەڤیت و ئەڤە دەسپێکەك بیت بۆ سەردەمەکێ نوو کو کوردێن وی وەلاتی ب مافێن خوە شادبن و ژ نها پاش پێکهاتێن ترکیا ل شوونا شەران ب دیالوك و ئاشتیێ ب هەڤرا بژین. بەلێ لەشکەرێ ترکیا یێ هەردەم ب زمانێ موشەکان د پەیڤیت، نەهێلا تنێ وان دەه رۆژان ئەو گرنژین یا بەردەوام بیت، ل شەڤا ٢٩/٢٨ێ کانوونا یەکەم ٢٠١١ کاروانەکێ گوندیێن سنوورێ ناڤبەرا باکوور و باشوورێ کوردستانێ ل گوندێ رۆبۆسکێ یێ دەڤەرا قەلابانا شەرنەخێ کرنە نیشانا ستێرکا خوە و د دەمەکێ کورتدا ٣٤ کوردێن بەلەنگاز، هەژار و بێ چەك شەهیدکرن و شەهیدکرنا وان نە تنێ برینداركرنا هەستا هەموو کوردان بوو، بەلکی کوشتنا پتر ژ ٣٤ ملیون کوردان بوو، ژ بەرکو ئەو ٣٤ کوردە نە گەریلا بوون و نە ژی پێشمەرگە، نە چەکدار بوون و نە ژی شەرڤان، هەژارێن بەلەنگاز بوون د شەڤێن تارییێن چلێ زڤستانێدا ل دەڤەرەکا چیایی یا ڤەدەر ل پارییێ نانی دگەریان، ژ جل و بەرگ و راپێچا وان دیار بوو تنێ خەما وان ئەو بوو د شەڤێن جەژنا سەرێ سالێدا زکێ خوە و زارۆیێن خوە تێر بکەن، د

(*) د هژمار ٨٥٦ رۆژا ٢٠١٢/١/٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

دەمەکیدا خێزانێن ئەفسەر و سەرلەشکەرێن ترکان ل یانەیێن ئەستەمبۆل و ئیزمیرێ و باژێرێن دەریایێ رەش و مەرمەرە شەڤێن سەرێ سالێ ب دانس و مەی و خوارنێن هەمەرەنگ دبۆرینن، نەدڤیان زارۆکەکێ کورد شەڤا خوە ب زکەکێ تێر ببۆرنیتن، لەوما ژی ل شوونا تێرکرنا زکێ وان، ب گوولەیێن فرۆکان نە بەس گرنژین ل سەر لێڤێن وان بەلکی ژ روویێ هەموو کوردان ڤەرەڤاند، جەژن و شادی لێ کرنە شین و گری، ئەو مافێن جێگرێ سەرۆکوەزیرێ وان ژڤان پێدای بدەتە کوردان ب گوللەیان دانێ.

ب هزرا من کوشتارا رۆبۆسکێ ژ کوشتارا گەلیێ زیلان ١٩٣٠و دێرسیمێ ١٩٣٨ و دەهان کوشتارێن ترکان ل کوردستانێ ئەنجامداین کێمتر نینە، بەلکی دوبارەبوونەڤەیا وانە، تنێ جوداهیەك هەیە ئەو ژی ئەوەیە ئەڤ کوشتارە ل جهەکی هاتیەکرن نە ڤادا شەرییە و ڤوربانی ژی نە شەرڤانن، د سەدسالیا بیست و یەکێدا هاتیەکرن کو ب سەدسالیا مافێ مرۆڤان و دادوەریێ هاتیەنیاسین و ب چەکێ

مەزارێ شەهیدێن رۆبۆسکی ب کامیرا نڤیسکاری

حکومەتەکێ و حزبەکێ هاتیەئەنجامدان پتر ژ هەموو حکومەت و حزبێن دی یێن دەڤەرێ خوە ب بەرگریکرنێ ژ مافێ مرۆڤی و ئازادیێ و دادوەریێ د دەنە نیاسین.

حکومەتا ترکیا و حزبا دەستەلاتدار بوویەر ب خەلەتی دایەنیاسین و داخوازا لێبۆرینێ ژی کریە..، لێ هەموو ئەڤە گەردەنا وان ئازاناکەت، ژبەرکو ئەو سەربەرێ نها باکوورێ کوردستانێ تێدادژیت بەرهەمێ وێ حکومەتێ و سەرەدەریا وێ یە ، گەلۆ چما ئەو حکومەتە هەر سال د هەلکەتێن جودا جودادا و د هەر هەلبژارتنەکێدا ژڤانا چارەسەریا پرسگرێکا کوردان ددەت و بجە نائینیت و ئەڤ بجهنەئینانا مافێن کوردان باکوورێ کوردستانێ کریە قادا شەری و هەردەم تبلا لەشکەرێن دەولەتێ و خەلکەکێ دی ژی ل سەر جەلەبکێ تڤەنگێ یە..؟ ژ ئالیەکێ دیڤە ئەگەر حکومەتێ ژێدەرێن رزقی ل وێ دەڤەرێ دابینکربن ئەو خەلکە ناچار نابیت د شەڤێن چلێ زڤستانێدا ب قاچاخی سنووران ببڕیتن و دئەنجامدا دێ ئەڤ رەنگە کوشتارە روودەن..!

نڤیسکار ل سەر مەزارێ شەهیدێن روبۆسکی ٢٦شوباتا ٢٠١٣

پرســەکا دی هەیــە دێ ب کــورتی و راشــکاوانە ئامــاژە پــێ بکــەم، د هــەر روودانەکێدا کو ل باکوورێ کوردستانێ روودەت، هندەك دەزگەهێن راگەهاندنێ یێن کوردی ل شوونا بەرێ چەکێ خوە بدەنە بکەر و هۆکارێن روودانێ دێ دەنە دەستەلاتێ هەرێمێ، هێژ روودان ب دروستی نەهاتیەزانین کەسانەك ل سەر ڤان دەزگەهان دێ تیرێن خوە گرنە حکومەتا هەرێمێ و داخوازا هەلویستی ژێ کەن، هێژ رازی نابن دێ دەهان تانە و تیرێن ژەهرکری هاڤێژن ، هەروەك هەرێما کوردستانێ زلهێزەکا ئەنداما بەردەواما جڤاتا تەناهیێ بیت و خوەدیێ موشەکێن کیشوەربڕ و فرۆکێن بێ فرۆکەڤان بیتن و ئەستولێن وێ ل دەریایێن سپی و ئوقیانووسێ هندی بگەریێن..!! هەرچەندە د سەردەمێ نهادا دشیاندایە هەموو پرسگرێك ب ئاشتیانە چارەسەربن و د ڤی واریدا ژی د هەموو بوویەراندا هەرێما کوردستانێ خوەدی هەلویست بوویە و گەلەك جاران ژی باجا هەلویستێ خوە دایە، لێ هەلویستێ بهێزتر و بەردەوامێ سەرکردایەتیا باشوورێ کوردستانێ ئەو بوویە کو هەتا نها و بەردەوام بزاڤا چارەسەرکرنا ئاشتیانەیا دۆزا کوردی ل باکوورێ کوردستانێ دکەت دا چ رۆبۆسکی یێن دی ل کوردستانێ دوبارەنەبنەڤە.

جارەكا دێ بابەتێ وەرگێرانێ(*)

من كوژیێ نڤیسكار رەشید فندی ل دور بابەتێ زانكۆ و زمانێ خواندنێ یێ هژمار ٨٥٣ ب هووری خواند، بابەت ب گشتی هەژی دەستخوشیێ یە، هێژای سەركەفتیانە خالێن گرنگێن پەیوەندی ب زمانێ خواندنێ ل زانكۆیێ هەین و ئاریشا خویندكاران دگەل وی زمانی بەرچاڤكرینە، خالا پتر سەرنجا من راكێشای ئاریشا خویندكارانە دگەل ژێدەران، ژێدەر ب عەرەبی و ئینگلیزی نە، پرانیا خویندكارێن نها ژی ڤان زمانان نزانن و پێدڤی ب ژێدەرانە، وەك كوردەواری دبێژن سەرێ رێكان یێ ل بەر خویندكاران بەرزەیە: دڤێت بخوینن و مفای ژ ژێدەران وەربگرن و زمانێ ژێدەران نزانن و ب كوردی ئەو ژێدەر نینن، چارەسەریا ڤێ ئاریشێ ژی ئەوە هەروەك نڤیسكار دبێژیت: مە بزاڤەكا باشا وەرگێرانێ هەبیت و ئەو هەمی ژێدەر بێنە وەرگێران بۆ زمانێ كوردی دا مە منەت ب كەسێ نەبیت، ئەرێ نوكە مە ئەو بزاڤ هەیە یان مە دەسپێكریە..؟ نڤیسكار دبێژیت بەرسڤ نەخێرە، چارە ژی ل جەم وی ئەوە هەتا بزاڤا وەرگێرانێ خورت دبیت دڤێت پویتە ب عەرەبی و ئینگلیزی بكەین بۆ مفایێ خویندكارێت مە.

ل ڤێرێ من دڤێت پرسیار بكەم گەلۆ دێ كەنگی بزاڤا وەرگێرانێ ل جەم مە خورت بیت..؟ كی دێ ڤێ بزاڤێ خورتكەت..؟ بۆچی هەتا نها ئەڤ بزاڤە ل رێزا نەبوونێ یە..؟ بەری كو بەرسڤا پرسیارن بدەم دێ بێژم مەرەما مە وەرگێرانە بۆ سەر (زمانێ كوردی زاراڤێ كرمانجیا ژووری)، ژبەركو ئالیێ دی ئانكو كرمانجیا ژێری

(*) د هژمار ٨٦٠ رۆژا ٢٠١٢/١/٨ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

تێرا خوە وەرگێران کریە و ئەز باوەرم خویندکارێ وان کێم جاران دێ پێدڤی ژێدەرێن زمانێن دیتر بیتن، ئەو د هەژی دەستخوشییێ نە. بەلێ د وارێ وەرگێرانێدا هێژ ئەم ل رێزا نەبونییێ ینە و گونەها ڤێ چەندێ ژی بەری هەرکەسەکی بۆ مە ب خوە دزڤریتەڤە ئەم نڤیسکار، سازی و مامۆستاییێن زانکوییێ، دەزگەهێن چاپ و وەشانێ ل بادینان، سازیێن کارگێری و یێن بریار د دەستیدا ل پارێزگەها دهۆکێ.

بەری نها دو جاران بابەتێ وەرگێرانێ و گرنگیا وێ و پێدڤیاتیا وێ د دەمێ مەیێ نهادا و چاوانیا خورتکرنا وەرگێرانێ من بەرچاڤکریە (کۆڤارا سیلاڤ هژمار ٣٨-سال ٢٠٠٩، رۆژناما ئەڤرۆ هژمار ٣٥٣، ٢٠٠٩/١٢/١٣) و پرۆژەك ژی بۆ نیمچە دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ دگەل ڤەدیتنەکێ بۆ پرۆژەی من بەرچاڤکریە، زاردەڤ ژی ل چەند دیوانەکان من بابەت ئازراندیە، بەلێ مخابن کەسێن بریاربدەست نە دخوینن و نەژی گوهداریا یێن وەك مە دکەن. ب ڤی سەربەری وەرگێران چ جاران ل ڤی واری خورت نابیت و خویندکار و خواندەڤانێن مە ژی دێ ئاخینکا بۆ ژێدەرەکێ کرمانجی هەلکێشن و ئەم ل هیڤیێ نەبین سازیێن رەوشەنبیری و وەشانێ ل پایتەختێ هەرێمێ ژ پێش مە ڤە خەمێ ل وی بابەتی بخۆن.

گەلۆ چارە چیە..؟ د بەرسڤێدا دێ بێژم دەم هاتیە ئەم هەموو نڤیسکار و وەرگێر و ئێکەتیا نڤیسکاران، مامۆستا و سازیێن زانکۆیێ، وەشانخانەیێن مە، کارگێریا

ئەوا من دڤێت بێژم

چارەکا دی بابەتێ وەرگێرانێ

موسەدەق تۆڤی

من کوژیێ نڤیسکار رەشید فندی ل دور بابەتێ زانکۆ و زمانێ خواندنێ یێ هژمار ٨٥٣ ب هووری خواند، بابەت ب گشتی هەژی دەستخۆشییێ یە، هێژای سەرکەفتیانە خالێن گرنگێن پەیوەندی ب زمانێ خواندنێ ل زانکۆیێ هەین و ئاریشا خویندکاران دگەل وی زمانی بەرچاڤ کرینە، خالا پتر سەرنجا من راکێشای ئاریشا خویندکارانە دگەل ژێدەران، ژێدەر ب عەرەبی و ئینگلیزی نە، پرانیا خویندکارێن نها ژی ڤان زمانان نزانن و پێدڤی ب ژێدەرانە، وەک کوردەواری دبێژن سەرێ رێکان ل بەر خویندکاران بەرزە بووینە: دڤێت بخوینن و مفای ژ ژێدەران وەربگرن و زمانێ ژێدەران نزانن و ب کوردی ئەو ژێدەر نینن، چارەسەریا ڤێ ئاریشێ ژی ئەوە هەروەک نڤیسکار دبێژیت: مە بزاڤەکا باشا وەرگێرانێ هەبیت و ئەو هەمی ژێدەر بێنە وەرگێران بۆ زمانێ کوردی دا مە منەت ب کەسێ نەبیت، ئەرێ توکە مە ئەو بزاڤ هەیە یان مە دەسپێکریە..؟ نڤیسکار دبێژیت بەرسڤ نەخێر، چارە ژی ل جەم وی ئەوە هەتا بزاڤا وەرگێرانێ خورت دبیت دڤێت پویتە ب عەرەبی و ئینگلیزی بدەین بۆ مفایێ خویندکارێن مە. ل ڤێرێ من دڤێت پرسیار بکەم گەلو دێ کەنگی بزاڤا وەرگێرانێ ل جەم مە خورت بیت..؟ کی دێ ڤێ بزاڤێ خورت کەت..؟ بۆچی هەتا نها ئەڤ بزاڤە ل رێزا نەبوونێ یە..؟ بەری کو بەرسڤا پرسیارن بدەم دێ بێژم مەرەما مە وەرگێرانە بۆ سەر (زمانێ کوردی زاراڤێ کرمانجیا ژووری)، ژبەرکو ئالیێ دی ئانکو کرمانجیا ژێری تێرا خوە وەرگێران کریە و ئەز باوەرم خویندکارێ وان کێم جاران دێ پێدڤی ژێدەرێن زمانێن دی بیت، ئەو د هەژی دەستخوشییێ نە. بەلێ د وارێ وەرگێرانێدا هێژ ئەم ل رێزا نەبوونێینە و گونەها ڤێ چەندێ ژی بەری هەرکەسەکی بۆ مە ب خوە دزڤریتەڤە ئەم نڤیسکار، سازی و مامۆستاییێن زانکۆیێ، دەزگەهێن چاپ و وەشانێ ل بادینان، سازیێن کارگێری و یێن بریار د دەستیدا ل پارێزگەها دهۆکێ.

بەری نها دو جاران بابەتێ وەرگێرانێ و گرنگیا وێ و پێدڤیاتیا وێ د دەمێ مەیێ نهادا و چاوانیا خورتکرنا وەرگێرانێ من بەرچاڤ کریە (کۆڤارا سیلاڤ هژمار(٣٨) سال ٢٠٠٩رۆژناما ئەڤرۆ هژمار(٣٥٣)٢٠٠٩/١٢/١٣ و پرۆژەک ژی بۆ نیمچە دەزگەهەکێ وەرگێرانێ ل دهۆکێ دگەل ڤەدیتنەکێ بۆ پرۆژەی من بەرچاڤ کریە، زاردەڤ ژی ل چەند دیوانەکان من بابەت ئازراندیە، بەلێ مخابن کەسێن بریاربدەست نە دخوینن و نەژی گوهداریا یێن وەک مە دکەن. ب ڤی سەربەری وەرگێران چ جاران ل ڤی واری خورت نابیت و خویندکار و خواندەڤانێن مە ژی دێ ئاخینکا بۆ ژێدەرەکێ کرمانجی هەلکێشن و ئەم ل هیڤیێ نەبین سازیێن رەوشەنبیری و وەشانێ ل پایتەختێ هەرێمێ ژ پێش مە ڤە خەمێ ژ وی بابەتی بخۆن. گەلو چارە چیە..؟ د بەرسڤێدا دێ بێژم دەم هاتیە ئەم هەموو نڤیسکار و وەرگێر و ئێکەتیا نڤیسکاران، مامۆستا و سازیێن زانکۆیێ، وەشانخانەیێن مە، کارگێریا پارێزگەهێ ب هەڤرا خەباتێ ژ بۆ خورتکرنا بزاڤا وەرگێرانێ بکەین، خویندکار و خواندەڤانێ خوە ژ نەبوونا ژێدەران رزگار بکەین و د ڤی واریدا ڤان رێکان بگرینە بەر: لەز پێنەکرن ل دامەزراندنا دەزگەهێ وەرگێرانێ یێ نها ل هەولێرێ و سلێمانییێ هەی و تنێ ل دهۆکێ نینە.

هەر سال کارگێریا پارێزگەهێ بودجەکا پێدڤی بۆ وەرگێرانێ تەراخان کەت و دەستەکەک شارەزا و خەمخۆر بۆ خەرجکرنا وێ بودجەیێ بێنەدانان و ئەو خەلکەکێ ب کارێ وەرگێرانێ راسپێرن و سەرپەرشتیا هەلسەنگاندن و بەرهەڤکرن و دیزاین و چاپا بەرهەمێن وەرگێرای بکەن. زانکۆیێن پارێزگەهێ ل دووڤ پێدڤیاتیا خویندکاران هەر سال چەند کەسەکێن شارەزا و زمانزان ب وەرگێرانا چەند ژێدەرەکان راسپێرن و بەرهەمێن وان چاپبکەن. ئێکەتیا نڤیسکاران و دەزگەهێ سپیرێز ژی سالانە بەلاڤکرنا چەند بەرهەمەکێن وەرگێرای بکەنە بەرنامەیێ خوە، مەرج نینە ل هیڤیێ بن خەلکەک بەرهەمان بۆ بینیت بلا ئەو هندەک بەرهەمان دەسنیشان بکەن و خەلکەکێ ب وەرگێرانا وان راسپێرن.

ل داویێ ژی ئەز دبێژم دەولەمەندێن مە دێ بۆ خوە سەرفرازیەکێ تۆمار کەن ئەگەر ئەو ژی پشکەک کێم ژ داهاتێ خوە بۆ ڤی ئەرکێ پیرۆز تەرخان کەن ب هەر رێکەکا وان بڤێت. گەلو کەسەک هەیە ڤان پێشنیازێن مە بخوینیت و خەمێ ژ ئەنجامدانا وان بخۆت..؟؟

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

پارێزگەهێ ب هەڤرا خەباتێ ژ بۆ خورتکرنا بزاڤا وەرگێرانێ بکەین، خویندکار و خواندەڤانێ خوە ژ نەبوونا ژێدەران رزگار بکەین و د ڤی واریدا ڤان رێکان بگرینە بەر:

١- لەز بێتەکرن ل دامەزراندنا دەزگەهێ وەرگێرانێ یێ نها ل هەولێرێ و سلێمانییێ هەی و تنێ ل دهۆکێ نینە.

٢- هەر سال کارگێریا پارێزگەهێ بودجەکا پێدڤی بۆ وەرگێرانێ تەراخانکەت و دەستەکەك شارەزا و خەمخور بۆ خەرجکرنا وێ بودجەیێ بێتەدانان و ئەو خەلکەکی ب کارێ وەرگێرانێ راسپێرن و سەرپەرشتیا هەلسەنگاندن و بەرهەڤکرن و دیزاین و چاپا بەرهەمێن وەرگێرای بکەن.

٣- زانکۆیێن پارێزگەهێ ل دووڤ پێدڤیاتیا خویندکاران هەر سال چەند کەسەکێن شارەزا و زمانزان ب وەرگێرانا چەند ژێدەرەکان راسپێرن و بەرهەمێن وان چاپبکەن.

٤- ئێکەتیا نڤیسکاران و دەزگەهێ سپیرێز ژی سالانە بەلاڤکرنا چەند بەرهەمەکێن وەرگێرای بکەنە بەرنامەیێ خوە، مەرج نینە ل هیڤیێ بن خەلکەك بەرهەمان بۆ بینیت بلا ئەو هندەك بەرهەمان دەسنیشانبکەن و خەلکەکێ ب وەرگێرانا وان راسپێرن.

٥- ل داویێ ژی ئەز دبێژم دەولەمەندێن مە دێ بۆ خوە سەرفرازیەکێ توومارکەن ئەگەر ئەو ژی پشکەك کێم ژ داهاتێ خوە بۆ ڤی ئەرکێ پیرۆز تەرخانکەن ب هەر رێکەکا وان بڤێت.

گەلۆ کەسەك هەیە ڤان پێشنیازێن مە بخوینیت و خەمێ ژ ئەنجامدانا وان بکەت..؟؟

پەرلەمانتارێن کوردێن Akp چ هەلویست هەنە..؟ (*)

د هەلبژارتنێن مەها حزیرانا چوویی (٢٠١٢ێ) یێن پەرلـەمانێ ترکیـادا هـەڤرکیا ب هێـز ل سـەر گورەپانـا بـاکوورێ کوردسـتانێ د ناڤبـەرا پارتیـا داد و گەشـەپێدان AKP یـا دەسـتەلاتدار و بـەرەیا رەنـج یـا کـوردی یـا پێکهـاتی ژ چـەند ئـالییێن کوردسـتانی ب پێشـەنگیا پارتیـا ئاشـتی و دیموکراسـی BDP بـوو، د ئەنجامـدا AKPل ٢٤ باژێرێن ترکیـا یـێن وەك بـاژێرێن کوردان دهێنـە نیاسـین ٨٠ کورسـییێن پەرلـەمانی و بـەرەیا رەنـج ٣٦ کورسـییێن پەرلـەمانێ ترکیـا دەسـتڤە ئینـان. (کۆڤـارا K21 هژمار ١٢- ٢٠١١) ب ڤێ چەندێ ژی پارتیا دەستەلاتدار وەك رادگەهینیت خـوە ب هێزا سەرکەییا باکوورێ کوردستانێ د دەتەنیاسین.

هەرچـەندە ل وەلاتـێن رۆژهـەلاتێ نـاڤین کـو ترکیـا ژی یـەك ژ وان وەلاتانـە ئەنجامێن هەلبژارتنان نە مەرجن بـۆ بالادەسـتیا ئالیـەکێ سیاسی دناڤ خەلکیـدا، ب تایبەت ژی ئەگەر ئەو ئالی پارتیـا دەسـتەلاتدار بیت، ژبـەرکو هنـدەك فاکتـەر هەنـە ددەمـێ دەنگدانێـدا کاریگـەریا خـوە ل سـەر دەنگـدەران دکـەن، دێ ئامـاژە تنـێ ب نموونەکێ کەین و بێژین ب رازیکرنا سەرۆکعەشیرەتەکی د شـیاندایە پرانیـا دەنگێن عەشـیرتێ بـۆ خـوە راکێشـی و پتریـا بـاکوورێ کوردسـتانێ نهـا د وی سیسـتەمێ عەشیرتیدا دژیـت یـێ ئەگـەر ئاغـای گـۆت: دەنگێن خـوە بدەنـە فلانـی ئەڤـە پرانیـا عەشیرەتێ دەنگێن خوە دانێ. د هەمان دەمدا مەرج نینە هەموو ئەو دەنگێن وان ٨٠ بەربژاران دەستڤەئینایین دەنگێن کوردستانیان بن و مەرج نینە ژی کو هەموو کـورد

(*) د هژمار٨٦٥ رۆژا ٢٠١٢/١/١٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

بـن، بـەلێ بـێ گومـان پرانیـا وان کـوردن و ئەگـەر ب هـژمارێ بـیتن هـژمارا پەرلـەمانتارێن کـوردێن سـەر ب AKP ڤە پترە ژ هژمارا پەرلەمانتارێن سەر ب بـەرەیێ رەنـج ڤـە کـو نوونـەراتیا راسـتا پرانیـا پرانیـا خـەلکێ باکوورێ کوردستانێ.

پرسـیارا مـە دڤێـت ل ڤێـرێ بکـەین: گـەلۆ پەرلەمانتارێن کوردێن سەر ب AKP ڤە چەند خوە ب کـورد دزانـن..؟ خـوە ب کـورد زانینـا وان ژی دێ ب هەلویستێ وان بەرامبـەری مـافێن رەوایـێن گـەلێ کـورد دیاربیتن، ب بەرگریا وان ژ مافێن گەلێ کورد دیاردبیتن، ب هەلویسـتێ وان بەرامبـەری روودانـەکا وەك یـا رۆبۆسکێ یا ٢٠١١/١٢/٢٨ بەرچاڤ دبیتن..! هنـدی مـن ب خوە دووڤچوونا ڤی بابـەتی کـری چ رەنگە هەلویستێن نەتـەوەیی مـن ژ وان پەرلـەمانتارێن AKP ێ یـێن ب نـاڤێ کـوردان چـووینە د پەرلـەمانێ وی وەلاتیـدا نـە دیتینە، ئەڤە سێ خولێن پەرلەمانی دەربازبوون AKP پرانیا کورسیێن پەرلەمانی دەستڤەدئینیت و حکومـەتا ترکیا دگریتە دەست، مە نەدیت پەرلەمانتارێن کوردێن ڤی پارتیێ مافێ خواندنێ ب زمانێ کوردی بۆ وەلاتیـێن خـوە یـێن ب دەنگـێن وان گەهشـتینە وی جهـی دەستڤەبینن، کو ئەڤە سادەترین مـافێ هەرکەسـەکیە و ل جیهانـا پێشکەتی ب سـکالانامەکێ دەسـتڤە دهێـت. د روودانا رۆبۆسکی دا کو هەموو جیهان هژاند مە نـەدیت پەرلـەمانتارێن کـوردێن سـەر ب AKP یـا دەسـتەلاتدار دەنگەك ژێ بهێت، کەسەك ژ وانا د پەرلـەمانێ ترکیـا دا

ئەوا من دڤێت بێژم

پەرلەمانتارێن کوردێن Akp چ هەلویست هەیە..؟

موسەدەق تۆڤی

د هەلبژارتنێن مەها حزیرانا چوویی یێن پەرلەمانێ تورکیا دا هەڤرکیا ب هێز ل سەر گۆرەپانا باکوورێ کوردستانێ د ناڤبەرا پارتیا داد و گەشەپێدان AKP یا دەستەلاتدار و بەرەیا رەنج یا کوردی یا پێکهاتی ژ چەند ئالیێن کوردستانی ب پێشەنگیا پارتیا ئاشتی و دیمۆکراسی BDP بوو، د ئەنجامدا AKP ل ٢٤ بـاژێرێن تورکیا یێن وەک باژێرێن کوردان دهێنە نیاسین ٨٠ کورسیێن پەرلەمانی و بەرەیا رەنج ٣٦ کورسیێن پەرلەمانێ تورکیا دەستڤە ئینان.(کۆڤارا ٢١K هژمار ١٢-٢٠١١) ب ڤێ چەندێ ژی پارتیا دەستەلاتدار وەک رادگەهینیت خوە ب هێزا سەرکەیا باکوورێ کوردستانێ د دەتەنیاسین. هەرچەندە ل وەلاتێن رۆژهەلاتێ ناڤین کو تورکیا ژی یەک ژ وان وەلاتانە ئەنجامێن هەلبژارتنان نە مەرجن بۆ بالادەستیا ئالیەکێ سیاسی دناڤ خەلکیدا، ب تایبەت ژی ئەگەر ئەو ئالی پارتیا دەستەلاتدار بیت، ژبەرکو هندەک فاکتەر هەنە دەمێ دەنگدانێدا کاریگەریا خوە ل سەر دەنگەدەران دکەن، دێ ئاماژە تنێ ب نموونەکێ کەین و بێژین ب رازیکرنا سەرۆک عەشیرەتەکی د شیاندایە پرانیا دەنگێن عەشیرتێ بۆ خوە راکێشی و پتریا باکوورێ کوردستانێ تنها د وی سیستەمێ عەشیرتیدا دژیت یێ ئەگەر ئاغای گۆت: دەنگێن خوە بدەنە فلانی ئەڤە پرانیا عەشیرەتێ دەنگێن خوە دانێ. د هەمان دەمدا مەرج نینە هەموو ئەو دەنگێن وان ٨٠ بەربژاران دەستڤەئینایین دەنگێن کوردستانیان بن و مەرج نینە ژی کو هەموو کورد بن، بەلێ بێ گومان پرانیا وان کوردن و ئەگەر ب هژمارێ بیت هژمارا پەرلەمانتارێن کوردێن سەر ب AKP ڤە پترە ژ هژمارا پەرلەمانتارێن سەر ب بەرەیێ رەنج ڤە کو نوونەراتیا راستا پرانیا پرانیا خەلکێ باکوورێ کوردستانێ. پرسیارا مە دڤێت ل ڤێرێ بکەین: گەلۆ پەرلەمانتارێن کوردێن سەر ب AKP ڤە چەند خوە ب کورد دزانن..؟ خوە ب کورد زانینا وان ژی دێ ب هەلویستێ وان بەرامبەری مافێن رەوایێن گەلێ کورد دیاربیتن، ب بەرگریا وان ژ مافێن گەلێ کورد دیاردبیتن، ب هەلویستێ وان بەرامبەری روودانەکا وەک یا رۆبۆسکێ یا ٢٠١١/١٢/٢٨ بەرچاڤ دبیتن..! هندی من ب خوە دووڤچوونا ڤی بابەتی کری چ رەنگە هەلویستێن نەتەوەیی من ژ وان پەرلەمانتارێن AKP ێ یێن ب ناڤێ کوردان چووینە د پەرلەمانێ وی وەلاتیدا نە دیتینە، ئەڤە سێ خولێن پەرلەمانی دەربازبوون AKP پرانیا کورسیێن پەرلەمانی دەستڤەدئینیت و حکومەتا تورکیا دگریتە دەست، مە نەدیت پەرلەمانتارێن کوردێن ڤی پارتیێ مافێ خواندنێ ب زمانێ کوردی بۆ وەلاتیێن خوە یێن ب دەنگێن وان گەهشتینە وی جهی دەستڤەبینن، کو ئەڤە سادەترین مافێ هەرکەسەکیە و ل جیهانا پێشکەتی ب سکالانامەکێ دەستڤە دهێت. د روودانا رۆبۆسکی دا کو هەموو جیهان هژاند مە نەدیت پەرلەمانتارێن کوردێن سەر ب AKP یا دەستەلاتدار دەنگەک ژێ بهێت، کەسەک ژ وانا د پەرلەمانێ تورکیا دا ل قوربانیێن بێ گونەهێن رۆبۆسکی خوەدی نەدەرکەت، محەمەت ئەمین دیندار پەلەمانتارێ AKP یێ شەرنەخێ جهێ روودانێ د هەوارا وان ٣٥دیندارێن کورد نەهات یێن ب موشەکێن پارتیا وی پارچە پارچە بووین..!! گەلەک پرسیارێن دی بەرەڤ روویێ وان پەرلەمانتارێن پارتیا دەستەلاتدارا تورکیا دینەڤە یێن هەروەک دهێتە گۆتن ب دەنگێن کوردان چووینە د هۆلا پەرلەمانیدا، بەلێ ل ئێش و ئازارێن کوردان خوەدی نادەرکەڤن..! گەلۆ ئەرێ ئەو خوە ل ئاستێ وان بناڤ کوردان یێن د دەمێ رژێما بەعسیدا ئەندام د جڤاتا نیشتمانیا عیراقێدا دبیتن..؟ ئەگەر ئەو خوە ل ڤی ئاستی دبیتن وان پیروز بیتن کوردان ژی چ ژوان نەڤێت.. ئەگەر ئەڤرۆ و سوبە ژی شیان دەنگێن خەلکەکی بخاپینن، خاپاندن چەکەکە و یێ ژەنگی دبیتن. دیرۆک کەسایەتیا هەر کەسەکێ ب تایبەت ئەوێن د جهێ بریارێ و بەرپرسیاریێدا تۆمار دکەت، کەسێن خوەدی هەلویستێن نەتەوەیی و یێن بەرگریێ ژ دۆزا گەلێ خوە و بەرژەوەندیا گشتی دکەن، تۆمارا وان یا دیرۆکێ تۆمارەک سەرفرازە و ئەو و نەڤیێن وان پشتی وان شانازیێ پێ دکەن، یێن بەرۆڤاژی ڤێ چەندێ تۆمارا وان یا دیرۆکی بەرۆڤاژی دهێتە نڤیسین، هەرکەسەکی ل دووڤ هەلویستێن وی دیرۆکا وی پیرۆز بیتن.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

ل قوربانییێن بێ گونەهێن رۆبۆسكی خوەدی نەدەركەت، محەمەت ئەمین دیندار پەلەمانتارێ AKP یێ شەرنەخێ جهێ رووادنێ د هەوارا وان ٣٤ دیندارێن كورد نەهات یێن ب موشەكێن پارتیا وی پارچە پارچە بووین..!!

گەلەك پرسیارێن دیتر بەرەڤ روویێ وان پەرلەمانتارێن پارتیا دەستەلاتدارا تركیا دبنەڤە یێن هەروەك دهێتە گۆتن ب دەنگێن كوردان چووینە د هۆلا پەرلەمانیدا، بەلێ ل ئێش و ئازارێن كوردان خوەدی نادەركەڤن..! گەلۆ ئەرێ ئەو خوە ل ئاستێ وان بناڤ كوردان یێن د دەمێ رژێما بەعسیدا ئەندام د جڤاتا نیشتمانیا عیراقێدا دبینن..؟ ئەگەر ئەو خوە ل ڤی ئاستی دبینن وان پیرۆز بیتن كوردان ژی چ ژوان نەڤێت.. ئەگەر ئەڤرۆ و سوبە ژی شیان دەنگێن خەلكەكی بخاپینن، خاپاندن چەكەكە و یێ ژەنگی دبیتن.

دیرۆك كەسایەتیا هەر كەسەكێ ب تایبەت ئەوێن د جهێ بریارێ و بەرپرسیارییێدا توماردكەت، كەسێن خوەدی هەلویستێن نەتەوەیی و یێن بەرگرییێ ژ دۆزا گەلێ خوە و بەرژەوەندیا گشتی دكەن، توومارا وان یا دیرۆكێ توومارەك سەرفرازە و ئەو و نەڤیێن وان پشتی وان شانازیێ پێ دكەن، یێن بەروڤاژی ڤێ چەندێ توومارا وان یا دیرۆكی بەروڤاژی دهێتەنڤیسین، هەركەسەكی ل دووڤ هەلویستێن وی دیرۆكا وی پیرۆز بیتن.

بابێ رۆژانێ راست دبێژیت بەلێ کەس ناخوینیت..! (*)

بابێ رۆژانێ د هژمارا ٨٦٥ ئەڤرۆ دا بابەتێ (پارڤەکرنا مووچەی و دادپەروەری و پلێن تایبەت) بەلاڤکریە، وێرەکانە و ب بەلگە و هژمارڤە ئەو نەدادپەروەریا ل هەرێما کوردستانێ د وارێ پارڤەکرنا مووچەی دا هەی بەرچاڤکریە و بۆ پێزانینێن خوە ژی پشتگەرمێ هندەك ئابوورییناسێن ئەکادیمی بوویە. نڤیسکاری چەند نموونە ژ ڤێ نەدادپەروەریێ بەرچاڤکرینە و د نموویا ئێکێ دا دیارکریە ٣هزار پلەیێن تایبەت ل کوردستانێ هەنە و ئەگەر تێکراییا مووچێ هەریەك ژ وان ببیتە ٤ ملیون دینار هەیڤانە دێ تنێ مووچێ وان یێ هەیڤەکێ بیتە ١٢ملیار دینار...هتد

بابەت وێرەکانە هاتیەبەرچاڤکرن، لەوما ژی من نەڤێت هەمان بۆچوونێن وی دوبارە بکەم، هەرچەندە هەژینە د دەهان سازیێن دی یێن راگەهاندنێدا بێنەبەلاڤکرن، بەلکی بەرگوهێن سەمیانێن مە بکەڤن، ئەگەر دلێ وان ب خەلکی ژی نەسوژیت دلێ وان ب دیرۆکا خوە بسوژیت و پیچەکێ ل ڤێ نەدادپەروەریێ بزڤرنەڤە، بەلێ ئەوا من دڤێت هێژ ل دووڤ بابەتێ نڤیسکاری بچم و ب هندەك بۆچوونێن خوە گەرمتر بکەم. دێ ب نموونا ئێکێ یا نڤیسکاری دەست پێکەم و بێژم ئەو ١٢ ملیار دینارێن د هەیڤەکێدا بۆ مووچەیێن ٣ هزار پلەیێن تایبەت دهێنەمەزاختن، دێ تێرا مووچەیێن پتر ژ ١٢هزار فەرمانبەرێن دەرچوویێن ئامادەیی کەت یێن هەرئێکی ژ وان ٣٣- ٣٥ سالێن خزمەتێ هەین و نێزیکە دێ خانەنشینبن و هێژ مووچەیێ وان نەگەهشتیە ملیون دیناران، ئانکو ٣ هزار یێ

(*) د هژمار ٨٧٥ رۆژا ٢٠١٢/٢/٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

رزقێ ١٢ هزاران دخون، ئەگەر وان فەرمانبەران بگرین یێ نڤیسکاری ئاماژە پێکری کو مووچەیێ وان ٣٠٠ هزار دینارن، ئەڤە ٣ هزار یێ رزقێ نێزیکی ٤٠ هزاران دخون..!! هەرچەندە ئەز باوەرم نە تنێ ٣ هزار پلەیێن تایبەت بەلکی چەند سێ هزار پلەیێن تایبت ل هەرێمێ هەنە و بەردەوام ژی د زێدەبوونێدانە و ڤان رۆژان ژی چەندەکێن چوونە سەر و دێ چنە سەر، چنکو ئەڤ رێڤەبەرێن د ڤان رۆژاندا هاتینەگوهارتن، ژ کورسیکێ هاتینەگوهارتن نە ژ پلەیێن تایبەت، کەسێ ژێ تەخسیری د گەل پاشەرۆژا خوە نەکریە، ب هەر رەنگەکی بیتن پلەیەکا تایبەت بۆ خوە مسوگەرکریە، بلا خزمەتا وی ژ ١٠ سالان نە بۆریبیتن، رێکێن زێدەکرنا سالێن خزمەتێ ژی د زۆرن و ئەگەر سەیدایێ رێڤەبەر بۆ خوە نەکربیتن پا دا بۆ کێ کەتن...!

نڤیسکار د بابەتیدا ژ زاردەڤێ ئابووریناسەکی دیاردکەت کو گەلەك ژ وان مەزنە بەرپرسان هێژ دگەنجن و ب وی مووچێ زەبەلاح دهێنە خانەنشینکرن دشێن کارێ خوەیێ بەرێ بکەن و مفای بگەهیننە وەلاتیان..!! سەیرە کی باوەردکەت کەسەك هەبیت ل ڤی وەلاتی خوەدی پلەیا تایبەت بیتن و ب وێ هەیڤانەیا چەور و قەلەو خانەنشین بیتن بزڤریتەڤە کارێ خوەیێ بەرێ و خزمەتا وەلاتیان بکەت.. چنکو د بنیاتدا نە ئەو بۆ خزمەتێ چوویە وێرێ و نە ژی ل بەرە بزڤریتەڤە جهەکی ناڤێ خزمەتێ لێ هەبیتن، تنێ دشیاندایە بزڤریتەڤە پلەیەکا هێژ بلندتر وەك گەلەك جاران روو ددەت..!! یا سەیرتر ئەوە نڤیسکار ژ زاردەڤێ هەمان ئابووریناسیڤە دبێژیتن: دڤیا لێپرسین ل وان هاتباکرن ل دور مال و مولکێن وان یێن پشتی وەرگرتنا پوستی..!! گەلۆ کی لێپرسینێ دگەل وان بکەت..؟ نە ئەوێن ئەو دانایین، نە ئەوێن دگەل وان ڤێ لێپرسینێ دکەن، چنکو هەردو جوین بەرژەوەندیا خوە ناکەنە قوربانی بەرژەوەندیا خەلکەکێ دیتر.. بۆ وان ژی نە خەمە دەمێ ئەو ژ وی جهی دەردکەڤن.. دێ چ روودەت و دێ ب سەرێ کێ دا شکێت..؟ گرنگ ئەوە خانەنشینیا وان یا زەبەلاح بیتن. ئەگەر وان هزرا خەلکەکی کربا بەری هەر تشتەکی دەمێ دگەهشتنە جهێ دەستەلاتی هزرا زێدەکرنا مووچەیێن خوە و شوقەیێن زەکەریای و

پارچه عەردێن ٦٠٠ مێتری و دوا مودێلێن ترومبیلان نەدکرن، هزرا دەستڤەئینانا پلەیێن تایبەت و خانەنشینیێ ب هەمان پلە نەدکرن، یا هێژ جهێ مەترسیێ ئەوە ئەڤێن دهێنە شوونا وان ئەو ژی بەری هەر تشتەکی هزرێ ل دەستڤەئینانا هەمان پلەیێن تایبەت و دەسکەفتێن کەسێن بەری خوە بکەن، وی دەمی کارەسات مەزنترە، چەند سالەکێن دی هەموو بۆدجەیا هەرێمێ تێرا پلەیێن تایبەت و خەنانشینێن پلەیێن تایبەت ناکەتن و فەرمانبەرێن بچووکێن وەك مە ژی دێ خوە ل مەیدانکا پالا بینن..!! بابەت هەژی درێژکرنێ یە، بەلێ ئەم ژ سنوورێ ٦٠٠پەیڤێن رۆژنامێ دەربازبووین، تنێ دێ بێژین بابێ رۆژانێ راست دبێژیت بەلێ کەس ناخوینیت و کەس پێ ناکەت، ب وێ هیڤیێ کابینا حەفتێ یا حکومەتا کوردستانێ ژ نها پاش هندەك جاران گوهداریێ ل بۆچوونێن نڤیسکاران بکەن، ئەز باوەرم ئەوا نڤیسکار دنڤیسن د بەرژەوەندا گشتیدایە ب دەستەلات و خەلکێ ئاساییڤە.

چەند سالەکێن دی ژی سەرژمێری ل عیراقێ ناهێتەکرن(*)

ژ نیسانا ٢٠٠٣ ڤە و تایبەت پشتی هەلبژارتنێن سالا ٢٠٠٥ێ د هەر جڤین و پێکهاتنەکا د ناڤبەرا ئالیێن سیاسیێن عیراقی و هەر پەیمانەکا د ناڤبەرا واندا هاتیە ئەنجامدان، و ل دووڤ دەستووری نوویێ عیراقێ بریار بوو سەرژمێریا گشتی بێتەئەنجامدان. د دوا بریارا بۆ ڤێ مەرەمێ هاتیەدان بریاربوو ل ٢٠١٠/١٢/٢٥ ئەڤ سەرژمێریە بێتەکرن. بەلێ ب درێژا سالێن چوویی هەردەمێ هزرا ئەنجامدانا سەرژمێریێ هاتیەکرن، هەر وی دەمی هزر ل هندەك پیلانان بۆ ئەنجامنەدانا وێ هاتینەکرن، وەك دیاربووی ئالیێ دژی ئەنجامدانا سەرژمێریێ هەرچەندە ئالیەکێ ڤەشارتی و پشت دیواران بوویە بەلێ پەیڤا وی بهێز تربوویە و شیایە ئەوا وی دڤێت بسەپینیت، د بەرامبەردا ئالیێ دگەل ئەنجامدانا سەرژمێریێ کو وەك بەرچاڤ خوەدی دەستەلاتێ یاسادانان و بجهئینانێ و خوەدی هێزا مادی و مەعنەوی بوو، خوە ل بەر ئیرادا ئالیێ دژ نەگرت و ل دووڤ مەرەما وی چوو و سەرژمێری نەهاتەئەنجامدان.

(*) د هژمار ٨٧٠ رۆژا ٢٠١٢/١/٢٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

هەرکەسێ دووڤچوونا روودانێن سیاسییێن عیراقێ کربیت و هزر و بۆچوونا ئالییێن خوەدی شیان و دەستەلات ب هووری خواندبیت، ژ دەسپێکێڤە دا زانیت کو سەرژمێری ناهێتەئەنجامدان، ئەو جڤین و پێکهاتنێن د ڤی واریدا دهاتنەکرن و هەموو ئەو ژڤانێن دهاتنەدان بۆ رۆژا ئەنجامدانا سەرژمێرییێ خاپاندنا خەلکی بوو، ب تایبەت ژی خاپاندنا خەلکێ کوردستانێ و سەرکردایەتیا کوردی بوو، وەك کەسەکێ دووڤچوونا بابەتی کری و دگەرماتیا بگروڤەکێشێن ئالییێن عیراقی ل دوور بابەتی دکرن و دگەرماتیا ئەو بەرهەڤیێن وەزارەتا پلاندانانا عیراقێ گوایە بۆ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ ل ٢٠١٠/١٢/٢٥ دکرن، د هژمارا ٥٦١ێ ٢٠١٠/١٠/١٧ێ ڤی رۆژنامەیێ و د ڤی کوژیدا ژێر ناڤێ (ل ١٢/٢٥ سەرژمێری ناهێتەکرن) من بێ هیڤیبوونا خوە ژ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ د وێ رۆژێدا دیارکر، ٢٠١٠/١٢/٢٥ ب سەرداهات و ٢٠١١/١٢/٢٥ێ ژی ب سەرداچوو و سەرژمێری نەهاتەکرن و گومان تێدانینە ل ٢٠١٢ێ ژی ناهێتەئەنجامدان، وەك پەرلەمانتەرەکی د دیدارەکێدا دگەل ڤێ رۆژنامەیێ دیارکری د بۆدجەیا ٢٠١٢ یا عیراقێدا چ دراڤەك بۆ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ نەهاتیە تەرخانکرن(هژمار ٨٧٤، ٢٠١٢/١/٢٦)، ئەڤە ژی باوەرییێ موکمتر دکەت کو بەلێ ئەڤ سالە ژی هیچ و عیراق ئەڤ عیراقە بیتن و عەقلیەتا بریاربدەست و دەستەلاتدارێن وێ ئەڤە بن چەند سالەکێن دی ژی سەرژمێری ناهێتەکرن.

گەلۆ کی مفادارە ژ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ و کی

ئەوا من دڤێت بێژم

چەند سالێن دی ژی سەرژمێری ل عیراقێ ناهێتەکرن

موسەدەق تۆڤی

ژ نیسانا ٢٠٠٣ وەرە و تایبەت پشتی هەلبژارتنێن سالا ٢٠٠٥ێ دەهەر جڤین و پێکهاتنەکا د ناڤبەرا ئالییێن سیاسییێن عیراقی و هەر پەیمانەکا د ناڤبەرا وان دا هاتیە ئەنجامدان، و ل دووڤ دەستووری نوویێ عیراقێ بریار بوو سەرژمێریا گشتی بێتەئەنجامدان. د دوا بریارا بۆ ڤێ مەرەمێ هاتیەدان بریاربوو ل٢٥/١٢/٢٠١٠ ئەڤ سەرژمێریە بێتەکرن. بەلێ ب درێژا سالێن چوویی هەردەمێ هزرا ئەنجامدانا سەرژمێرییێ هاتیەکرن، هەر وی دەمی هزر ل هندەک پیلانان بۆ نەئەنجامنەدانا وێ هاتینەکرن، وەک دیاربووی ئالیێ دژی ئەنجامدانا سەرژمێرییێ هەرچەندە ئالیەکێ ڤەشارتی و پشت دیواران بوویە بەلێ پەیڤا وی بهێز تربوویە و شیایە ئەوا وی دڤێت بسەپینیت، د بەرامبەردا ئالیێ دگەل ئەنجامدانا سەرژمێرییێ کو وەک بەرچاڤ خوەدی دەستەلاتێ یاسادانان و بجهئینانێ و خوەدی هێزا مادی و مەعنەوی بوو، خوە ل بەر ئیرادا ئالیێ دژ نەگرت و ل دووڤ مەرەما وی چوو و سەرژمێری نەهاتەنەئەنجامدان.

هەرکەسێ دووڤچوونا روودانێن سیاسییێن عیراقێ کربیت و هزر و بۆچوونا ئالییێن خوەدی شیان و دەستەلات ب هووری خواندبیت، ژ دەسپێکێڤە دا زانیت کو سەرژمێری ناهێتەنەئەنجامدان، ئەو جڤین و پێکهاتنێن د ڤی واریدا دهاتنەکرن و هەموو ئەو ژڤانێن دهاتنەدان بۆ رۆژا ئەنجامدانا سەرژمێرییێ خاپاندنا خەلکی بوو، ب تایبەت ژی خاپاندنا خەلکێ کوردستانێ و سەرکردایەتیا کوردی بوو، وەک کەسەکێ دووڤچوونا بابەتی کری و دگەرماتیا بگروڤەکێشێن ئالییێن عیراقی ل دوور بابەتی دکرن و دگەرماتیا ئەو بەرهەڤیێن وەزارەتا پلاندانانا عیراقێ گوایە بۆ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ ل ٢٥/١٢/٢٠١٠ دکرن، د هژمارا ٥٦١ێ ١٧/١٠/٢٠١٠ێ ڤی رۆژنامەیێ و د ڤی کوژیدا ژێر ناڤێ (ل ٢٥/١٢ سەرژمێری ناهێتەکرن) من بێ هیڤیبوونا خوە ژ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ د وێ رۆژێدا دیارکر، ٢٥/١٢/٢٠١٠ ب سەرداهات و ٢٥/١٢/٢٠١١ێ ژی ب سەرداچوو و سەرژمێری نەهاتەکرن و گومان تێدانینە ل ٢٠١٢ێ ژی ناهێتەنەئەنجامدان، وەک پەرلەمانتەرەکی د دیدارەکێدا دگەل ڤێ رۆژنامەیێ دیارکری د بۆدجەیا ٢٠١٢یا عیراقێدا چ دراڤەک بۆ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ نەهاتیە تەرخانکرن(هژمار ٨٧٤) ٢٦/١/٢٠١٢ ئەڤە ژی باوەرییێ موکمتر دکەت کو بەلێ ئەڤ سالە ژی هیچ و عیراق ئەڤ عیراقە بیتن و عەقلیەتا بریاربدەست و دەستەلاتدارێن وێ ئەڤە بن چەند سالەکێن دی ژی سەرژمێری ناهێتەکرن.

گەلۆ کی مفادارە ژ ئەنجامدانا سەرژمێرییێ و کی مفادارە ژ نەئەنجامنەدانا وێ..؟ بەری بەرسڤێ بدەین پێدڤیە بێژین، ل زۆربەی وەلاتێن جیهانێ چەند سالەکان جارەکێ سەرژمێری دهێتەکرن، ئەگەر پەسنا سەرژمێریا وەلاتیان بکەم دێ بێژم: زانینا هژمارا دروستا خەلکێ یە ب مەرەما دابەشکرنا دادوەرانەیا داهاتی ل سەر خەلکێ وی وەلاتی، ل دووڤ ئەنجامێن سەرژمێرییێ پلانێن گەشەپێدان و پێشڤەبرنا ئابووری، جڤاکی، ساخلەمی، رەوشەنبیری دهێنەدانان و بجهئینان، ل دووڤ ئەنجامێن سەرژمێرییێ ئاریشە و ئالوزیێن وی وەلاتی دهێنەچارەسەرکرن، سەرژمێری کلیلا چارەسەرکرنا گەلەک ئاریشانە، هندی پەیوەندی ب عیراقێ و باشوورێ کوردستانێ ڤە هەی ئەنجامدانا سەرژمێرییێ دێ دەرگەهێ چارەسەرییێ ل بەر گەلەک ئاریشەیێن ناڤبەرا هەردو ئالیان وەک ئاریشا دەڤەرێن داگیرکری (کێشەدار)، دابەشکرنا بۆدجەی، مووچەیێن پێشمەرگەی...هتد ڤەکەت. ئانکو د ئەنجامدانا سەرژمێرییێدا گشت خەلکێ وەلاتی مفادارە، د ئەنجامنەدانا وێ ژی دا تنێ هژمارەکا خەلکی مفادارن ئەوێن ب زۆری خوە ب سەردەستەلاتێدا دادای، یێن ل سەربەردەوامیدانێ ب ئاریشان د ناڤبەرا خەلکێ و تەخ و جوین و پێکهاتێن ڤی وەلاتی دژین، د هەمان دەمدا هندەک هێزێن بیانی یێن ب بەردەوامبوونا ئاریشان د ڤی وەلاتیدا مفادارن و بەرژەوەندیێن وان دهێنەپارستن دژایەتیا سەرژمێرییێ دکەن.

هندی مە بهیستی هەموو ئالییێن دەستەلاتی و پشکدار د جڤاتا نوونەرێن عیراقێدا پێکهاتیبوون ل سەر ئەنجامدانا سەرژمێرییێ بەلێ یا سەیر ئەوە ل ژێر سیبەرا دەستەلاتێ وان نەهێلان سەرژمێری بهێتەکرن، ئەرێ هێزەک ژ وان بهێزتر هەیە..؟ د بەرسڤێدا دبێژم نەخێر، بەلێ ئەو ئالییێن عەرەبێن عیراقی ب سونە شیعە یێن د دەستەلاتێدا ب زمانی دگەل سەرژمێرییێ نە و د دلدا دژن و هەر ئەو ب خوە ئالیێ ڤەشارتینە و ناهێلن بهێتەکرن، ژبەرکو ب ئەنجامدانا وێ ئارمانجێن وان بجھ ناهێن و دێ زیان گەهنە بەرژەوەندیێن وان. زیان ڤێکەتیێ سەرەکی ژی خەلکێ کوردستانێ یە، لەوما د ڤی سەروبەریدا د هەر جڤین و کۆنگرەکا ئالییێن عیراقیدا پێدڤیە سەرکردایەتیا کوردی داکوکیێ ل سەر ئەنجامدانا سەرژمێرییێ دزووترین دەمدا بکەت.

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

مفاداره ژ ئەنجامنەدانا وێ..؟ بەری بەرسڤێ بدەین پێدڤیە بێژین، ل زۆربەی وەلاتێن جیهانێ چەند سالەکان جارەکێ سەرژمێری دهێنەکرن، ئەگەر پەسنا سەرژمێریا وەلاتیان بکەم دێ بێژم: زانینا هژمارا دروستا خەلکێ یە ب مەرەما دابەشکرنا دادوەرانەیا داهاتی ل سەر خەلکێ وی وەلاتی، ل دووڤ ئەنجامێن سەرژمێریێ پلانێن گەشەپێدان و پێشڤەبرنا ئابووری، جڤاکی، ساخلەمی، رەوشەنبیری دهێنەدانان و بجهئینان، ل دووڤ ئەنجامێن سەرژمێریێ ئاریشە و ئالوزیێن وی وەلاتی دهێنەچارەسەرکرن، سەرژمێری کلیلا چارەسەرکرنا گەلەك ئاریشانە، هندی پەیوەندی ب عیراقێ و باشوورێ کوردستانێ ڤە هەی ئەنجامدانا سەرژمێریێ دێ دەرگەهێ چارەسەریێ ل بەر گەلەك ئاریشەیێن ناڤبەرا هەردو ئالیان وەك ئاریشا دەڤەرێن داگیرکری (کێشەدار)، دابەشکرنا بۆدجەی، مووچەیێن پێشمەرگەی...هتد ڤەکەت. ئانکو د ئەنجامدانا سەرژمێریێدا گشت خەلکێ وەلاتی مفادارە، د ئەنجامنەدانا وێ ژی دا تنێ هژمارەکا خەلکی مفادارن ئەوێن ب زۆری خوە ب سەردەستەلاتیدا دادای، یێن ل سەر بەردەوامیدانێ ب ئاریشان د ناڤبەرا خەلکێ و تەخ و جوین و پێکهاتێن ڤی وەلاتی دژین، د هەمان دەمدا هندەك هێزێن بیانی یێن ب بەردەوامبوونا ئاریشان د ڤی وەلاتیدا مفادارن و بەرژەوەندیێن وان دهێنەپارستن دژایەتیا سەرژمێریێ دکەن.

هندی مە بهیستی هەموو ئالیێن دەستەلاتی و پشکدار د جڤاتا نوونەرێن عیراقێدا پێکهاتیبوون ل سەر ئەنجامدانا سەرژمێریێ بەلێ یا سەیر ئەوە ل ژێر سیبەرا دەستەلاتێ وان نەهێلان سەرژمێری بهێتەکرن، ئەرێ هێزەك ژ وان بهێزتر هەیە..؟ د بەرسڤێدا دبێژم نەخێر، بەلێ ئەو ئالیێن عەرەبێن عیراقی ب سونە و شیعە یێن د دەستەلاتیدا ب زمانی دگەل سەرژمێریێ نە و د دلدا دژن و هەر ئەو ب خوە ئالیێ ڤەشارتینە و ناهێلن بهێتەکرن، ژبەرکو ب ئەنجامدانا وێ ئارمانجێن وان بجە ناهێن و دێ زیان گەهنە بەرژەوەندیێن وان. زیان ڤێکەتیێ سەرەکی ژی خەلکێ کوردستانێ یە، لەوما د ڤی سەروبەریدا د هەر جڤین و کۆنگرەکا ئالیێن عیراقیدا پێدڤیە سەرکردایەتیا کوردی داکوکیێ ل سەر ئەنجامدانا سەرژمێریێ دزووترین دەمدا بکەت.

دێ وەرە بۆدجەیا هەرێمێ تێرا بکە..!!! (*)

د دەمێ روودانەکا نەئاساییدا خەلك هەوارا خوە دبەنە بەر پەرلەمانی، دەمێ کەسەك رەخنەکێ، گازندەکێ ژ هەر دیاردەکا نەرێنی د ناڤ دەستەلاتدارییێدا دکەت، ل وێ هیڤیێ یە ئەگەر دەستەلات ل دووڤ رەخنەیا وی نەهات ، پەرلەمان بهێت و ل دووڤ یاسای چارەسەریەکێ بۆ ببینیت ، ژبەرکو پەرلەمان زێدەباری ئەرکێ یاسادانانێ زیرەڤانە ل سەر سازیێن دەولەتێ، چاڤێ زلێ خەلکیە دەمێ دەستەلات زێدەگاڤیێ ل سەر مافێ گشتی دکەت، پەرلەمانتار ژی ئەو چاڤێن زل و کەسێن بژارەنە یێن خەلکی ژێگرتین داکو بەری بەرژەوەندیا خوە ل بەرژەوەندیا خەلکی بگەریێن، ئەگەر ئالیەکی مافێن هندەکان خوارن، ئەڤە دێ پەرلەمان و پەرلەمانتار د وی چەپەریدا بن یێ تێدا بەرگری ژ مافێن وان دهێتەکرن.

کارەساتا مەزن ئەوەیە ئەو روودانێن نەئاسایی و دیاردێن نەرێنی دگیانێ پەرلەمانیدا پەیدابن، ل شوونا پەرلەمان ل دووڤ رەخنە و گازندەیێن خەلکەکی بچیت ئەو ب خوە زێدەگاڤییان بکەت، پەرلەمانتار ئەو چاڤێن زل و کەسێن بژارەیێن خەلکی ژێگرتین بەری هەر تشتەکی ل بەرژەوەندیێن خوە، لێ بەرژەوەندیێن قەلەو و ئیمتیازاتێن خەلکەکی د خەونێ نەدیتین بگەریێن. بەلێ ئەڤەیە کارەساتا مەزن و مرۆڤی دگەهینتە وێ باوەریێ بێژیت: جڤاکێ مە جڤاکەکێ نەئاساییێ نەشارستانیە، جڤاکەکێ خوەپەرستە لەوما ژی یێن وەکی وی نوونەراتیا وی دکەن.

(*) د هژمار٨٨٢ رۆژا ٢٠١٢/٢/١٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ئـەڤ بۆیـەرێن ڤـێ داویـێ ل پەرلـەمانی روودایـن، ژ دیـوارێن بلنـدێن وێ کوچـکێ بـەر گـوهێن خـەلکێ ڤـی وەلاتی کەتین، بۆیەرێن سەرنجراکێشن و راستیا گۆتنێن سـەری دیاردکـەن، سـەرۆکێ پەرلـەمانی د رۆژێـن داویـێ یێن سەرۆکاتیا خوەدا، بێی هیچ بنەمایەکێ یاسایی یـان بریارەکا هەڤپشك و بکۆم ئەو دراڤێ مایە ل بەردەسـتان ب رەنگێ پێشینەیان د دەتـە هنـدەك کارمەنـدێن دیوانـا پەرلەمانی، پێشینە ژی نە پێشینەیێن ئاسایی بەلێ یـێن چەند دەفتەرانە و پلەیێن هندەکێن دیتر بلندکەت بێـی کـو گەهشـتبنە دەمـێ پلەبلنـدکرنێ و پلـەیێن (مـودیر عـام)یێ کـیم دبینیـت و پلـەیێن (مـودیر عـام ئەقـدەم) ددەتـە هنـدەك کارمەنـدێن پەرلـەمانی، هـەروەکی ل هەرێمێ مە چ (مودیر عـام) نـەبن و شـەرمێ ژ وەلاتـێن دیتر بکەین. پرسیارەك دهێتەکرن گەلۆ مامۆستایەکێ ل گوندەکێ ڤەدەر و دووره باژێران مامۆسـتایەتیێ دکـەت، فەرمانبەرەکێ رێك و پران یێ ل چولی مژوولی ڤەکرن و سـەخبێرکرنا رێکانـە، کارمەنـدەکێ باژێرڤـانیێ یـێ ب شەڤ رۆژ ل دووڤ چارەکرنا کێماسـیێن بـاژێری دزڤریـت هـەر یـەك ل دووڤ پلـەیا خـوە چ ژ کارمەنـدێن کوچـکا پەرلەمانی کێمترن و ژ وان ئیمتیازاتان بێبـاهر بـن یـێن سەرۆکێ پەرلەمانی د دەتە کارمەندێن خوە..؟ یا سـەیر ئەوەیـە سـەرۆکێ پەرلـەمانی د دیـدارەکا رۆژنامەڤانیـدا بـــەرگریێ ژ ڤـــێ چـــەندێ بکـــەت و بێـــژیت سەرۆکپەرلەمانێن بەری من ژی ئەڤە یا کری..!! بێی کو کەسەك بێژیتێ کی دبێژیت کارەکێ راستە یێن بـەری

ئەوا من دڤێت بێژم

دێ وەرە بۆدجەیا هەرێمێ تێرا بکە!!!

موسەدەق تۆڤی

د دەمێ روودانەکا نەئاسایی دا خەلک هەوارا خوە دبەنە بەر پەرلەمانی، دەمێ کەسەک رەخنەکێ، گازندەکێ ل هەر دیاردەکا نەرێنی د ناڤ دەستهەلاتداریێ دا دکەت، ل وێ هیڤیێ یە ئەگەر دەستهەلات ل دووڤ رەخنەیا وی نەهات، پەرلەمان بهێت و ل دووڤ قانوونێ چارەسەریەکێ بۆ ببینیت، ژبەرکو پەرلەمان زێدەباری ئەرکێ قانووندانانێ زیرەڤانە ل سەر سازیێن دەولەتێ، چاڤێ زلێ خەلکیە دەمێ دەستهەلات زێدەگاڤیێ ل سەر مافێ گشتی دکەت، پەرلەمانتار ژی ئەو چاڤێن زل و کەسێن بژارەنە یێن خەلکی ژێگرتین داکو بەری بەرژەوەندیا خوە ل بەرژەوەندیا خەلکی بگەرینن، ئەگەر ئالیەکی مافێن هندەکان خوارن، ئەڤە دێ پەرلەمان و پەرلەمانتار د وی چەپەری دا بن یێ تێدا بەرگری ژ مافێن وان دهێتەکرن.

کارەساتا مەزن ئەوە ئەو رووداێن نەئاسایی و دیاردێن نەرێنی د گیانێ پەرلەمانی دا پەیدا بن، ل شوونا پەرلەمان ل دووڤ رەخنە و گازندەیێن خەلکی بچیت ئەو ب خوە زێدەگاڤیان بکەت، پەرلەمانتار ئەو چاڤێن زل و کەسێن بژارەیێن خەلکی ژێگرتین بەری هەر تشتەکی ل بەرژەوەندیێن خوە، لێ بەرژەوەندیێن قەلەو و ئیمتیازاتێن خەلکەکی د خەونێ دا نەدیتین بگەرینن. بەلێ ئەڤەیە کارەساتا مەزن و مرۆڤی دگەهینتە وێ باوەریێ کو بێژیت: جڤاکێ مە جڤاکەکێ نەئاساییێ و نەشارستانیە، جڤاکەکێ خوەپەرستە لەوما یێن وەکی وی نوونەراتیا مە دکەن.

ئەڤ بوویەرێن ڤێ داویێ ل پەرلەمانی روودایـن، ژ دیوارێن بلندێن وێ کوچکێ بەر گوهێن خەلکێ ڤی وەلاتی کەتین، بوویەرێن سەرنجراکێشن و راستیا گۆتنێن سەری دیار دکەن، سەرۆکێ پەرلەمانی د رۆژێن داویێ یێن سەرۆکاتیا خوە دا، بێی هیچ بنەمایەکێ قانوونی یان بریارەکا هەڤپشک و ب کۆم ئەو دراڤێ مایە ل بەردەستان ب رەنگێ پێشینەیان د دەتە هندەک کارمەندێن دیوانا پەرلەمانی، پێشینە ژی نە پێشینەیێن ئاسایی بەلێ یێن چەند دەفتەرانە و پلەیێن هندەکێن دیتر بلند دکەت بێی کو گەهشتینە دەمێ پلەبلندکرنێ و پلەیێن (مودیر عام)یێ کێم دبینیت و پلەیێن (مودیر عام ئەقدەم) ددەتە هندەک کارمەندێن پەرلەمانی، هەروەکی ل هەرێمێ مە چ (مودیر عام) نەبن و شەرمێ ژ وەلاتێن دیتر بکەین. پرسیارەک دهێتەکرن گەلو مامۆستایەکێ ل گوندەکێ ڤەدەر و دوورە باژێران مامۆستایەتیێ دکەت، فەرمانبەرەکێ رێک و پران یێ ل چولی مژوولی ڤەکرن و سەخبێرکرنا رێکانە، کارمەندەکێ باژێرڤانیێ یێ ب شەڤ و رۆژ ل دووڤ چارەکرنا کێماسیێن باژێری دزڤریت هەر یەک ل دووڤ پلەیا خوە چ ژ کارمەندێن کوچکا پەرلەمانی کێمترن و ژ وان ئیمتیازاتان بێ بەهر بن یێن سەرۆکێ پەرلەمانی د دەتە کارمەندێن خوە؟ یا سەیر ئەوە سەرۆکێ پەرلەمانی د دیدارەکا رۆژنامەڤانی دا بەرگریێ ژ ڤێ چەندێ بکەت و بێژیت سەرۆک پەرلەمانێن بەری من ژی ئەڤە یا کری!! بێی کو کەسەک تشتەکی بێژیتێ، کی دبێژیت کارەکێ راستە یێن بەری تە ئەڤە کریبیت بیت؟ ئەرێ کوچکا ئاغاییە هەروەکی ئاغای دڤێت دێ خێر و بێران دابەش کەت؟

ئەگەر گەردن ئازاکرنەکێ بۆ ئەڤا سەرۆکێ پەرلەمانی کری ببینین و بێژین ئەڤە نە بۆ خوە کریە و یا ڤیای هاریکاریا کارمەندێن پەرلەمانی بکەت! دەمێ 38 پەرلەمانتار ب مووچەیێ چەند ملیۆن دیناری و ترۆمبێلێن مودێرن و دەسکەفتێن دی یێن بەری نها تێرنەبن داخوازا ئاپۆکرنا شوقە و ڤێلەیێن پەرلەمانی بکەن ئەو ژی ل دووڤ بهایێ یێ هاتینەکرین کو نها بهایێ وان ژ دوجارکیێ وی بهای پترە، ئەرێ بۆ ڤێ چەندێ دێ چ بێژین؟ دەمێ چاڤێن زلێن مە ب دەنگێن خوە گەهاندینە وی جهی تنێ بۆ بەرژەوەندیێن خوە ڤەکری بن، یا خوش ئەوە ئەڤ کۆما پەرلەمانتاران ژ هەموو فراکسیۆنێن پەرلەمانینە و نوونەراتیا هەموو ئالیان دکەن، ئەڤە ژی هێژ باوەریا مرۆڤی کێم دکەت کو جارەکا دی بچیتە بەر سندوقێن دەنگدانێ و هندەک چاڤێن زلێن دی هەلبژێریت ئەو ژی مینا یێن بەری خوە و یێن بەری وان بن!!

ئەز دبێژم تاکە رێک بۆ دوبارەنەبوونا ڤان رووداێن نەئاسایی و دیاردەیێن نەرێنی و تێر نەبوونا ئەوێن دگەهنە جهێ بریارێ ئەوە هەر مووچە زێدەکرنەک، داتا پێشینەیان، خەلاتکرنەک، پلە بلندکرنەک ل دووڤ یاسایەکی و رێنماییان بیت و هەموو وەلاتی وەکهەڤبن و ب بریارا تنێ ئالیەکی بن، ل کوچکا پەرلەمانی بیت یان دیوانا جڤاتا وەزیران یان رێڤەبەریا ناحیەکێ یان پشکەکا باژێرڤانیەکێ بیت. و ژ نها پاش هەر کەسەکێ بۆ پەرلەمانتاریێ یان وەزیریێ و پلەکا ژ (مودیر عام)یێ بەرەڤ ژوور دهێتە بەربژارکرن، د دەمێ ڤەمانا وی ل وی کاری هەمان مووچە و دەرمالە و خانەنشینی و دەسکەفتێن بەری وەرگرتنا پلەیێ هەبن دگەل هندەک دەرمالەیێن تایبەت ب هاتنوچوونێ و ڤەمانێ ل دەرڤەی مالا خوە و ئەگەر هوسان نەبیت، ئەڤە هەتا هندەک تێردبن هندەکێن دی دێ هێنەشوونێ و رێکا وان گرن، دێ وەرە بۆدجەیا هەرێمێ تێرا بکە!!!

musediqtovi@yahoo.com

ته ئەڤە كربيت بيت..؟ ئەرێ كوچكا ئاغاييە هەروەكى ئاغاى دڤێت دێ خێر و بێران دەتە دابەشكەت..؟

ئەگەر گەردنئازاكرنەكێ بۆ ئەڤا سەرۆكێ پەرلەمانى كرى ببينين و بێژين ئەڤە نە بۆ خوە كريە و يا ڤياى هاريكاريا كارمەندێن پەرلەمانى بكەت..! دەمێ ٣٨ پەرلەمانتار ب مووچەيێ چەند مليوون دينارى و ترومبێلێن مودێرن و دەسكەفتێن دى يێن بەرى نها تێرنەبن داخوازا تاپۆكرنا شوقە و ڤيلەيێن پەرلەمانى بكەن ئەو ژى ل دووڤ بهايێ پێ هاتينەكرين كو نها بهايێ وان ژ دوجاركيێ وى بهاى پترە، ئەرێ بۆ ڤێ چەندێ دێ چ بێژين..؟ ئەرێ دێ چ بێژين دەمێ چاڤێن زلێن مە ب دەنگێن خوە گەهاندينە وى جهى تنێ بۆ بەرژەوەندييێن خوە دزل و تيژ و ڤەكرى بن، يا خوش ئەوە ئەڤ كۆما پەرلەمانتاران ژ هەموو فراكسيونێن پەرلەمانينە و نوونەراتيا هەموو ئالييان دكەن، ئەڤە ژى هێژ باوەريا مرۆڤى كێمدكەت كو جارەكا دى بچيتە بەر سندوقێن دەنگدانێ و هندەك چاڤێن زلێن دى هەلبژێريت ئەو ژى مينا يێن بەرى خوە و يێن بەرى وان بن..!!

ئەز دبێژم تاكە رێك بۆ دوبارەنەبوونا ڤان رووداێن نەئاسايى و دياردەيێن نەرێنى و تێر نەبوونا ئەوێن دگەهنە جهێ بريارێ ئەوە هەر مووچە زێدەكرنەك، داناپێشينەيان، خەلاتكرنەك، پلە بلندكرنەك ل دووڤ ياسايەكى و رێنماييان بيتن و هەموو وەلاتى وەكهەڤبن و ب بريارا تنێ ئاليەكى بن، ل كوچكا پەرلەمانى بيتن يان ديوانا جڤاتا وەزيران يان رێڤەبەريا ناحيەكێ يان پشكەكا باژێرڤانيەكێ بيتن. و ژ نها پاش هەر كەسەكێ بۆ پەرلەمانتاريێ يان وەزيريێ و پلەكا ژ (مودير عام)يێ بەرەف ژوور دهێتەبەربژاركرن، د دەمێ ڤەمانا وى ل وى كارى هەمان مووچە و دەرمالە و خانەنشينى و دەسكەفتێن بەرى وەرگرتنا پلەيێ هەبن دگەل هندەك دەرمالەيێن تايبەت ب هاتنوچوونێ و ڤەمانێ ل دەرڤەى مالا خوە و ئەگەر هوسان نەبيت، ئەڤە هەتا هندەك تێردبن هندەكێن دى دێ هێنەشوونێ و رێكا وان گرنە، دێ وەرە بۆدجەيا هەرێمێ تێرا بكە..!!!

بەرەڤ كابينا حەفتێ يا هەرێما كوردستانێ (*)

پێدڤیە كابينا حەفتێ شوونەوارێن دو ئیدارەییێ نەهێلیت

ژیێ كابينا شەشێ ب داويهات، پەرلەمانێ كوردستانێ بەربژێرێن فراكسيونا كوردستانى بۆ سەرۆكاتيا وەزيرێن هەرێمێ و جێگرێ وى دەسنيشانكرن، پێدڤیە د كێمتر ژ هەیڤەكێدا كابينا حەفتێ بێتەپێكئينان. ناهێتەڤەشارتن كابينا شەشێ و بەرى وێ كابينا پێنجێ سەركەفتنێن باش و دەسكەفتێن هەژى بۆ خەلكێ كوردستانێ دەستڤەئينانینە. ئەڤ سەركەتن و دەسكەفتە ژى ب هزرا من بەرهەمێ يەكرێزيا ناڤمالا كوردى يە هەتا ئاستەكى و بەرهەمێ سەرەكیێ پێكهاتنا ستراتيژيا ناڤبەرا هەردو هێزێن سەركيێن هەرێما كوردستانێ پارتى و يەكێتیێ يە، د هەمان دەمدا بەرهەمێ هەڤكاريا هەردو هێزانە دگەل هندەك ئالیێن دى يێن پشكدارى د هەردو كابينەياندا كرى.

د دەمەكيدا كو سەركەفتن و دەستكەفتێن هەردو كابينەيان د بەرچاڤن و جهێ خوەگرتينە، هەردويان لەنگى و كێماسى و شكەستنێن بەرچاڤ ژى هەبوونە، د ئەنجامدا ژى رۆژ ل دووڤ رۆژێ سەروبەر هەرێمێ بەرەڤ خرابتر چوويە، يەكرێزيا ناڤمالا كوردى پتر تێكچوويە، دوژمنێن كوردستانێ ژى دەليڤێن پتر دەستڤەئينانینە كو د وان درزێن كەتینە د ديوارا ناڤمالا مە دا دزيێ بكەن و دربێن خوە بوەشينن، ئەڤا ژ مەها شوباتا پارڤە ل هندەك دەڤەران رووددەت بەرهەمێ ڤان لەنگى و

(*) د هژمارێن ٨٩٠ ، ٨٩٤، ٨٩٧، ٩٠٤ رۆژێن ١٩، //٢٠١٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

کێماسی و شکەستنانە، وان ژی ئەگەرێن خوە هەنە. د چەند خەلەکەکاندا دێ ئاماژە ب هندەك ژ وان ئەگەران کەین و ئەوا ئەم ب باش دبینین وەك چارەسەری دێ بەرچاڤکەین:

ب درێژیا پێنجی سالێن چوویی ژ دیرۆکا باشووری کوردستانێ ئەو کارەساتێن ژ ئەنجامێ دو بەرکیێ د ناڤبەرا بزاڤا رزگاریخوازا کوردی دا ب سەر مە هاتین کێمتر نەبوونە ژ ئەوا داگیرکەران ب سەرێ مە ئینای، د هەمان دەمدا ئەو دەسکەفتێن گەلێ مە د قوناغێن یەکریزیا ئالیێن کوردستانیدا دەستڤەئینایین د چ قوناغێن دیرۆکا خوەدا دەستڤەنەئینایینە، سەرهلدانا کوردستانێ ل ١٩٩١ێ، هەلبژارتنێن پەرلەمانی و دامەزراندنا حکومەتا هەرێمێ بەرهەمێ یەکریزیا کوردان بوو د بەرەیێ کوردستانیدا. دەسپێکرنا هەڤرکیا نەرەوا د ڤێ قوناغێدا شەرێ براکوژیێ ل ١٩٩٤ێ پێڤەهات، وی شەری مەزنترین کارەسات دووڤ خوەڤەئینان، کارەساتا هەرە مەزن پارچەکرنا هەرێما کوردستانێ بوو بۆ دو ئیدارەیان، دو ئیدارەیێ ژی دو بەرژەوەندیێن جودا، دو هزرێن جودا، دو سیستەمێن جودا و گەلەك جوداهیێن دی دگەل خوە ئینان و رهوریشالێن وان کوور د مەژیێ خەلکەکیدا داقوتان، یێن مفا ژ ڤێ دو ئیدارەییێ وەرگرتی هژمارەکا کێما کەس و ئالیێن خوەپەرست و بەرژەوەندیخواز بوون، یێن زیان ڤێکەتی ژی تنێ کوردستانی بوون.

ب پێکهاتنا پارتی و یەکێتی و راگەهاندنا پێکهاتنا ستراتیژی دەسکەفتێن مەزنتر ل سەر ئاستێن کوردستانێ و عیراقێ و جیهانێ دەستڤەهاتن، نەمانا روخسارێ دو ئیدارەییێ و راگەهاندنا حکومەتا هەڤگرتیا هەرێمێ د کابینەیا پێنجێدا یەك ژ بەرهەمێن هەرە دیارێن ڤێ پێکهاتنێ بوون. بەلێ مخابن وەك مە ئاماژە پێکری دو ئیدارەییێ دو بەرژەوەندی، دو هزر، دو سیستەمێن کارگێری د مەژیێ خەلکەکیدا داقوتابوون و هەردو کابینەییێن پێنجێ و شەشێ ژی رووخسار د یەکگرتی لێ ب کریار ب سیستەمێ دو ئیدارەییێ کاردکر، دو وەزارەتێن دارایی، دو وەزارەتێن پێشمەرگە، دو وەزارەتێن ناڤخوەیی هەبوون لێ تنێ د یەك ئاڤاهیدا بوون، ناهێتە ڤەشارتن هەر سێ وەزارەت بنیاتێ سەرکیێ هەر حکومەتەکێنە، ئەگەر تە

وەزارەتەکا داراییا یەکگرتی نە بوو، ئەڤە نە وەزارەتا تە یا پەروەردێ و نە ژی یا ساخلەمیێ نە ژی یا ... د یەکگرتینە، ئانکو هێژ ئەمێ د سەردەمێ دو ئیدارەیێدا. پێدڤی ناکەت بێژین توندترین رەخنەیا بەرهەلستکاریێ و خەلکێ ئاسایی ل هەردو کابینەیان دگرت ئەڤ دو ئیدارەییە بوو یا ل ژێر سیهوانا یەك ئیدارێدا و رەخنە ژی د جهێ خوەدابوو.

دوبارە دێ بێژین ڤێ دو ئیدارەییێ یا ئاشکرا و یا ل ژێر یەك سیهوانێ گەلەك کارەسات ب سەرێ مە ئینان، خەلکێ ژ ڤان کارەساتان تێر بووی و ئێدی خوە ل بەر ڤەرێژێن دو ئیدارەییێ ناگریت، دەم هاتیە کابینەیا حەفتێ کابینەکا یەکگرتی بیتن، داویێ ب دو وەزراەتێن د یەك ئاڤاهیدا و دو حکومەتێن ل ژێر یەك سیهوانە بینیت و ببینە خوەدیێن وەزارەتێن هەڤگرتی و یەك سیستەمێ ئیداری و داویێ ب گەلەك ئاریشەیان بینیت یێن ژ ڤێ دو ئیدارەییێ دروست دبن، ل داویێ چاڤێ مە یێ ل کابینا حەفتێ مزگینیا سەردەمەکێ نوویێ هەڤگرتی بیتن ل کوردستانێ.

سیستەمێن بیانی و ئەوێن سیستەم بۆ مە ئیناین

د چەند حەفتیێن چوویێدا یەك ژ نووچەیێن هەرە بەرچاڤ د کەنالێن مە یێن راگەهاندنێدا خوەنیشادانێن خویندکارێن هەرێمێ بوون دژ ب سیستەمێ پەروەردێ و چاوانیا هەژمارکرنا نمرێێن ئەزمووناں یێ نها دهێتەپەیرەوکرن. بێ گۆمان هەر خوەنیشادانەکا ل جهەکێ وەك وەلاتێ مە دهێتەکرن، هەر ئالیەك سیاسی دێ وەك خوە سەرەدەریێ دگەلدا کەت و دبیت هندەك ئالی بەرێ وێ بەرەڤ ئاراستەیەکا دی ببەن. هندی پەیوەندی ب ڤان خوەنیشادانانڤە هەی کەنالێن راگەهاندنێ یێن خوە ب بەرهەلستکار یان ئەهلی ددەن نیاسین، پتر ژ قەبارەیێ وان گرنگی پێددا، کەنالێن دیتر ل بەراهیێ خوە لێ مت دکر و پاشتر ژی متیا خوە شکاند خوەنیشادان وەك دهێنەکرن بەرچاڤکرن، مەزنە بەرپرسێن پەروەردێ ژی هاتنەزمان و ب رەنگەکێ

شەرمینانە رەواتیا داخوازێن خویندکاران یان هندەك ژ وان داخوازان پەژراندن و باوەری ئینا كو پێدڤیە هندەك ژ وی سیستەمێ نها هەی بێتەگوهارتن.

ئەڤ سیستەمێ د چەند سالێن چوویدا ل هەرێما كوردستانێ هاتیەبجهئینان و ل بەراهیێ ب سیستەمێ سویدی ب خەلكێ دایەنیسان و نها ژی هندەك دبێژن چ پەیوەندی ب سیستەمێ سویدی ڤە نینە، ئەگەر نەوەك پەروەردەكار، لێ وەك كەسەكێ بەردەوام دووڤچوونا بابەتی كری ڤی سیستەمێ هەلسەنگینم دێ بێژم ژ سالا بەراهیێ یا جێبەجێكرنا وی زێدە ژ پێویست گازندە و رەخنە ل سەر هەبوونە، پشتی كو كەسەكێ پەیوەندیدار گوهداری ل وان گازندە و رەخنەیان نەگرتی ل سەر یەك كۆمڤەبوون و بوونە ئەگەرێ ئەڤا د هەفتیێن چوویدا مە دیتی.

ئەز وی مافی نادەمە خوە بێژم ئەو سیستەمە سویدی یان هەر جهەكێ دیتر بیتن، نە یێ راستە یان یێ سەركەفتی نینە، بەلێ دێ بێژم ئەرێ مەزنە بەرپرس و شارەزایێن مە كو ب سەدان شارەزا د هەر وەزارەتەكێدا هەنە، هزر د سیستەمێ نوو دا نەكر، هەلسەنگاندن و دووڤچوون و ڤەكولین ل سەر نەكرن دێ چەند یێ سەركەتی بیتن...؟ چەند دگەل سەروبەر و كاودانێن وەلاتێ مە دگونجیت..؟ ئەرێ زەمینەكا گونجای بۆ سەركەتنا وی هەیە..؟ ئەرێ ژبلی جهێ ماكێ ل چەند وەلاتێن دی هاتیەجێبەجێكرن و سەركەتن دەستڤەئینایە..؟ ئەرێ نە دبوو د چەند خواندنگەهەكاندا وەك ئەزموون هاتبا جێبەجێكرن

ئەوا من دڤێت بێژم

بەر ب كابینا حەڤێ یا حكومەتا هەرێمێ

سیستەمێن بیانی و ئەوێن سیستەم بۆ مە ئینایێن

موسەدەق تۆڤی

(٢)

د چەند حەفتیێن چوویی دا یەک ژ تووچەیێن هەرە بەرچاڤ د كەنالێن مە یێن راگەهاندنێ دا خوەنیشادانێن خویندكارێن هەرێمێ بوون دژی سیستەمێ پەروەردێ و چاوانیا هژماركرنا نمرەیێن ئەزموونان یێ نها دهێتە پەیرەوكرن. بێ گۆمان هەر خوەنیشادانەكا ل جهەكێ وەک وەلاتێ مە دهێتەكرن، هەر ئالیەک سیاسی دێ ...

پاشان هەموو هەرێم ڤەگرتبا..؟ یان هەما کەسەك یان چەند کەسانەك ژ دەرڤەی هەرێمێ هاتن ئەڤ سیستەمە بۆ مەزنە بەرپرسان پێشنیازکر و وان ژی بیێ یەك و دو پەژراند..؟

سیستەمێ ئەڤ بگروڤەکێشە ل سەر رووداى نە یەکەم پرۆژەیە خەلکەکی ژ دەرڤە ئیناى و بۆ هەر مەرەمەکێ بیتن ب گوهێن مەزنەبەرپرساندا خواندى و وان ژی بێی ڤەکولینەکا پێدڤی بجهئیناى، د ئەنجامدا زیانێن وی ژ مفایێن وی پتر بوون، خوەدیێ پێشنیازێ ژی ئەوا وی ڤیاى گەهشتێ، پلەکا تایبەت و خانەنشینیەکا چەور بۆ خوە دەستڤەئینا، ئەنجامێن پێشنیازا وی چ بن ، چەند ب گرانی ل سەر حکومەتا هەرێمێ بکەڤیت بۆ وی نەخەمە. ناهێتەڤەشارتن ژ دامەزراندنا حکومەتا هەرێمێڤە، تایبەت پشتی نەمانا رژێما بەعسی و باشتر لێ هاتنا سەروبەرێ ئابووریێ هەرێمێ، چەندین ئەزموونێن ب ڤی رەنگی ل هەرێمێ رووداینە و ئەنجام ژی نە تنێ سەرنەکەتن بوو، بەلکی ب گران ل سەر دەستەلاتێ هەرێمێ کەتیە. ب هەمان شێوە گەلەك ژ وان کەسێن ژ دەرڤە هاتین و خوە وەك سوارچاکێ مەیدانان و شارەزاییێ گشت واران ب مەزنەبەرپرسان دایەنیاسین هەتا جهێ خوە گرتی و پلەیەکا تایبەت مسووگەرکری، د ئەنجامدا پتر ژ وێ خزمەتێ یا کری بووینە بارگرانی بۆ حکومەتا هەرێمێ. گرنگیدانا حکومەتێ ب وان کەسان یێن ب دەهان سالان ل دووری وەلاتی بەرژەوەندیێن خوە پاراستین و خوە دوورکری ژ ئەشکەنجە و ئازارێن ب سەرێ ڤی خەلکی هاتین، و پشتگوهڤەهاڤێتنا ئەوێن د سەردەمێن ئێش و ئازارێن ڤی خەلکی و دوورپێچێن ئابووری و نەبوونی و برسێتیێ ل ڤی وەلاتی خوە راگرتی بوویە ئەگەرێ دوورکەتنا خەلکەکی ژ حکومەتا هەرێما و حزبێن حکومەت پێکئینای و هندەك جاران کاردانەڤەیا ڤی خەلکی زیانێن مەزن گەهاندینە سەرانسەری هەرێمێ.

ل داویێ پێدڤیاتیەکا گرنگ و ب لەزە کابینا نوو ڤێ چەندێ بەرچاڤبگریت هەر پێشنیاز و پرۆژە و ماستەر پلانەکا ژ دەرڤە دهێت پشتی هەلسەنگاندنەکا زانستیانە و ڤەکولینەکا وەسان کو دگەل سروشت و سەروبەرێ مە بگونجیت بجهبینیت ،

هەلسـەنگاندنا کەسـان ژی ل سـەر ئاسـتێ شـیان و دلسـۆژی و پێگیریـا وان بیـت ب ئەرکێن وەلاتینیێ و نەتەوەیی، ئەو کەسە ژ دەرڤە هاتبیتن یان ژ وان کەسان بـیتن یێن د رۆژێن دژوار و بەرتەنگدا پشتا خوە نەدایە ڤی وەلاتی.

عەدالەت د دابەشکرنا کار و داهاتێ گشتی دا

د دەمـێ نڤیسـینا ڤـان پەیڤانـدا ئـەم بیرهـاتنێن ئـاداری دگێـرین، هـەروەك ل چارەنڤیسێ کـوردان هاتبیتەنڤیسـین پرانیـا بیرهـاتنێن مـە خـۆش و نـەخوش دێ د ئادارێدانە، ئەگەر ئەز پەسنەکێ بدەمە وان بیرهاتنان دێ بێژم هەموو مـولکێ مەنـە و دڤێت چاوان گرنگیێ ب یێن خۆش د دەین هەمان شێوە گرنگیـێ ب یـێن نـەخوش بدەین. دەمێ ئەم شانازیێ ب سەرکەفتنا ١١ ئـاداری و دەسـکەفتێن سـەرهلدانا ئـاداری دکەین، دڤێت هزرێ بکەین ئەو سەرکەتن و دەسـکەفتە چاوان دەسـتڤەهاتن، چـاوان دێ پـارێزین..؟ دەمـێ ئـەم بـیرا خـوە ل کارەسـاتا ١٦ ئـاداری کیمیابارانـا حەلەبجـە، ٦ ئاداری پیلانا جەزائیر، وەغەرا داویێ یا بارزانی و ئیحسان نوری پاشا و پێشەوا قـازی محەمـەد ل ١ و ٢٥ و ٣١ێ ئـاداری دکـەین، دڤێـت هـزرێ ل هنـدێ بکـەین چـما ئـەڤ کارەسـاتە ب سـەرێ مـە هـاتن.. چـما درنـدەییا داگیرکـەران گەهشـتە وی ئاسـتی مـە کیمیاباران بکەن..؟ چما رژێما بەعسی بەرهەڤ بوو ل ٦ئادارا ١٩٧٥ێ دەسـت ژ گەلـەك سەروەریێن عیراقێ بەردەت سەخمەرات ژ ناڤبرنا شۆرشا کوردستانێ..؟ دەمێ بەرسڤا ڤـان پرسـیاران ددەیـن دڤێـت هـزرێ ل هنـدێ بکـەین چ بکـەین بـۆ قوربـانیێن ڤـان کارەسـاتان..؟ چـاوان مفـای ژ ڤـان کارەسـاتان وەرگـرین و دەسـکەفتێن مـەزنتر ژێ دەسـتڤەبینین.. و چـاوان وان دەسکەفتان ب پـارێزین..؟ دەمـێ بـیرا خـوە ل وەغـەرا داویـێ یـا بـارزانی و ئیحسـان نـوری و قـازی محەمـەدی دئیـنین، د ڤێـت بـیرا خـوە ل خەباتا وان بینین، بیرا خوە ل شێوازێ ژیانا وان، سەرەدەریا وان د گەل خەلکێ خـوە بینین و پرسیار بکەین ئەرێ وان سـەرکردەیان سـامان و دراڤ ل پـاش خـوە هێلاینـە یان سەرفرازی و پیروزی..؟ ئەرێ ئـەو نـەرازیبوونا ئـەڤرۆ ل سـەر دەسـتەلاتی هـەی سەردەمێ وان نەمران ژی هەبوو یان ل شـوینا نـەرازیبوونێ دلسۆژی هـەبوو..؟ ئـەڤ دلسۆژیە بۆ وان سەرکردەیان هەتا نها ژی مایە...؟

ئەز دبێژم ئەو دلسۆزی و وەفاداریا هەتا نها خەلکێ مە بەرامبەر بارزانی هەی ژ عەدالەتا وی بوویە دناڤ خەلکیدا، وەك ژێدەر ئاماژە پێ دکەن هەمان عەدالەت ل جەم قازی محەمەد و ئیحسان نوری و سەرکردەیێن دیترێن کورد هەبوو، لەوما ژی هێژ د هزر و بیرێن گەلێ خوەدا زیندوونە، ئەگەر دەستەلاتێ ئەڤرۆیێ هەرێما کوردستانێ هەمان عەدالەتێ د ناڤ جڤاکیدا جێبەجێ بکەت ئەڤە بۆ خوە دیرۆکەکا پر سەرفرازی توومارکر، خوە کرە جهێ رەزامەندییێ پرانیا خەلکێ ڤی وەلاتی.

راشکاوانە دێ بێژم خەما سەرەکیا خەلکێ مە و ئەگەرێ نەرازیبوونێ ژ دەستەلاتی نەبوونا عەدالەتێ یە د دابەشکرنا کار و داهاتێ گشتیدا، نموونە د زۆرن دەرچوویەکێ زانکۆیێ دووڤ سیستەمێ فەرمانبەریێ ل پلە... هاتە دامەزراندن، هەڤالێ وی هەلگرێ هەمان باوەرنامەیێ ب پلەیەکا بلندتر هاتەدامەزراندن، یێ بەراهیێ ب چەند سالان ناگەهیتە پلەیا وی...؟ ئەڤرۆ هاتەدامەزراندن و پشتی چەند هەیڤەکا گەهشتە پلەیا شارەزاییێ (خەبیریێ)..! ئیکسەر ب پلەیا ریڤەبەرێ شارەزا هاتەدامەزراندن و چەند سالێن هێرڤە و وێرڤە ئینان و ب پلەیا خەبیریێ هاتەخانەنشینکرن.. هەڤالێ وی هەتا خانەنشین دبیت ناگەهیتە وێ پلەیێ..!! خانەنشینێن بکۆم ببینە و بەراورد بکە دگەل سالێن خزمەتا وان هەر خزمەتەك بیت چەند سالەکێن دی دڤێن بگەهنە وێ خانەنشینیێ..!! ئینانا خزمەتا هێرڤە و وێرڤە تە چەند دڤێت بۆ خوە بنڤیسە و دێ پەسەندێ دەینە تە، وەزارەت ژی پشتگەرما پەسەندێ یە..!! پلەیێن تایبەت مودیر عام و

بەر ب کابینا حەفتێ یا حکوومەتا هەرێمێ

عەدالەت د پارڤەکرنا کار و داهاتێ گشتی دا

موسەدەق توڤی

(٣)

د دەمێ نڤیسینا ڤان پەیڤان دا ئەم بیرهاتنێن ئاداریێ دگێرین، هەروەک ل چارەنڤیسێ کوردان هاتبیتە نڤیسین پرانیا بیرهاتنێن مە خۆش و نەخوش د ئاداریدانە، هەکە پەستەکێ بدەمە وان بیرهاتنان دێ بێژم هەموو مولکێ مەنە و دڤێت چاوا گرنگییێ ددەینە یێن خۆش، ب هەمان شێوە گرنگییێ بدەینە یێن نەخۆش. دەمێ ئەم شانازیێ ب سەرکەفتنا ١١ ئاداریێ و دەسکەفتێن سەرهلدانا ئاداریێ دکەین، دڤێت هزرێ بکەین ئەو سەرکەتن و دەسکەفتە چاوا بدەستڤە هاتن، چاوا دێ پاریزین؟ دەمێ ئەم بیرا خوە ل کارەساتا ١٦ ئاداریێ کیمیابارانا هەلەبجە، ٦ ئاداریێ پیلانا جەزائیر، وەغەرا داوییێ یا بارزانی و ئیحسان نوری پاشا و پێشەوا قازی محەمەد ل ١ و ٢٥ و ٣١ێ ئاداریێ دئینین، دڤێت هزر بکەین، چما ئەڤ کارەساتە ب سەرێ مە هاتن. چما درندەیا داگیرکەران گەهشتە وی ئاستی مە کیمیاباران بکەن؟ چما رژێما بەعسی بەرهەڤ بوو ل ٦ئادارا ١٩٧٥ێ دەست ژ گەلەک سەروەریێن عیراقێ بەردەت سەخمەراتی ژ ناڤبرنا شۆرەشا کوردستانێ؟ دەمێ بەرسڤا ڤان پرسیاران ددەین دڤێت هزر بکەین چ بکەین بۆ قوربانیێن ڤان کارەساتان؟ چاوا مفای ژ ڤان کارەساتان وەرگرین و دەسکەفتێن مەزنتر ژێ دەستڤەبینین.. و چاوان وان دەسکەفتان ب پاریزین..؟ دەمێ بیرا خوە ل وەغەرا داوییێ یا بارزانی و ئیحسان نوری و قازی محەمەدی دئینین، د ڤێت بیرا خوە ل خەباتا وان بینین، بیرا خوە ل شێوازێ ژیانا وان، سەرەدەریا وان دگەل خەلکێ خوە بینین و پرسیار بکەین ئەرێ وان سەرکردەیان سامان و دراڤ ل پاش خوە هێلاینە یان سەرفرازی و پیرۆزی؟ ئەرێ ئەو نەرازیبوونا ئەڤرۆ ل سەر دەستهەلاتی هەی سەردەمێ وان ئەمران ژی هەبوو یان ل شوونا نەرازیبوونێ دلسۆزی هەبوو؟ ئەڤ دلسۆزیە بۆ وان سەرکردەیان هەتا نها ژی مایە؟.

ئەز دبێژم ئەو دلسۆزی و وەفاداریا هەتا نها خەلکێ مە بەرامبەر بارزانی هەی ژ عەدالەتا وی بوویە د ناڤ خەلکی دا، وەک ژێدەر ئاماژە پێ دکەن هەمان عەدالەت ل جەم قازی محەمەد و ئیحسان نوری و سەرکردەیێن دیترێن کورد هەبوو، لەوما ژی هێژ د هزر و بیرێن گەلێ خوەدا زیندوونە، ئەگەر دەستهەلاتێ ئەڤرۆیێ هەرێما کوردستانێ هەمان عەدالەتێ د ناڤ جڤاکی دا جێبەجێ بکەت ئەڤە بۆ خوە دیرۆکەکا پر سەرفرازی تۆمارکر.

راشکاوانە دێ بێژم خەما سەرەکیا خەلکێ مە و ئەگەرێ نەرازیبوونێ ژ دەستەلاتێ نەبوونا عەدالەتێ یە د پارڤەکرنا کار و داهاتێ گشتی دا، نموونە د زۆرن دەرچوویەکێ زانکۆیێ دووڤ سیستەمێ فەرمانبەریێ ل پلە... هاتە دامەزراندن، هەڤالێ وی هەلگرێ هەمان باوەرنامەیێ ب پلەیەکا بلندتر هاتەدامەزراندن، یێ بەراهیێ ب چەند سالان ناگەهیتە پلەیا وی...؟ ئەڤرۆ هاتەدامەزراندن و پشتی چەند هەیڤەکا گەهشتە پلەیا شارەزاییێ (خەبیریێ)..! ئیکسەر ب پلەیا ریڤەبەرێ شارەزا هاتەدامەزراندن و چەند سالێن هێرڤە و وێرڤە ئینان و ب پلەیا خەبیریێ هاتەخانەنشینکرن.. هەڤالێ وی هەتا خانەنشین دبیت ناگەهیتە وێ پلەیێ..!! خانەنشینێن بکۆم ببینە و بەراورد بکە دگەل سالێن خزمەتا وان هەر خزمەتەک بیت چەند سالەکێن دی دڤێن بگەهنە وێ خانەنشینیێ..!! ئینانا خزمەتا هێرڤە و وێرڤە تە چەند دڤێت بۆ خوە بنڤیسە و دێ پەسەندێ دەینە تە، وەزارەت ژی پشتگەرما پەسەندێ یە..!! پلەیێن تایبەت مودیر عام و خەبیر و موستەشار هند مشەنە باوەرناکەم وەلاتێ چینێ ئەمەت هەرێما کوردستانێ ئەو پلەیە هەبن..!! پلەیێن وەزیرێ و بریکارێ وەزیری و پەلەمانتاریێ بەردەوام و خانەنشینکری سال ل دووڤ سالێ زێدەدبن...!! پلەیێن تایبەت ژی ئانکو مووچەیێن تایبەتێن چەند ملیونی..!!چەند سالەکێن دی بودجەیا هەرێمێ تێرا مووچەیێن پلەیێن تایبەت ناکەتن دڤێت حکومەت ل بودجەیەکا دی بگەریێت بۆ دابینکرنا مووچەیێن وان، فەرمانبەرێن ئاسایی ژی بلا بۆ خوە ل کەسبەکا دی بگەریێن چنکو چ ژ بودجەیێ بۆ وان نامینیت، وی دەمی خزمەتگوزاری و ئاڤاکرن و پێشڤەبرن ژی دێ بیتە قوربانی چاڤێن مووچەیێن تایبەت..!! ئەڤە داخوازا هەرە گرنگا خەلکی یە بلا ژ نها پاش حکومەتا مە عەدالەتێ د دابەشکرنا کار و داهاتێ گشتیدا بکەت..! تنێ یا مە گۆتنە..!!

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

خەبیر و موستەشار هند مشەنە باوەرناكەم وەلاتێ چینێ تەمەت هەرێما كوردستانێ ئەو پلەیە هەبن..!! پلەیێن وەزیریێ و بریكارێ وەزیری و پەلەمانتاریێ بەردەوام و خانەنشینكری سال ل دووڤ سالێ زێدەدبن...!! پلەییێن تایبەت ژی ئانكو مووچەییێن تایبەتێن چەند ملیونی..!!چەند سالەكێن دی بودجەیا هەرێمێ تێرا مووچەییێن پلەییێن تایبەت ناكەتن دڤێت حكومەت ل بودجەیەكا دی بگەریێت بۆ دابینكرنا مووچەییێن وان، فەرمانبەرێن ئاسایی ژی بلا بۆ خوە ل كەسبەكا دی بگەرییێن چنكو چ ژ بودجەیێ بۆ وان نامینیت، وی دەمی خزمەتگوزاری و ئاڤاكرن و پێشڤەبرن ژی دێ بیتە قوربانی چاڤێن مووچەییێن تایبەت..!! ئەڤە داخوازا هەرە گرنگا خەلكی یە بلا ژ نها پاش حكومەتا مە عەدالەتێ د دابەشكرنا كار و داهاتێ گشتیدا بكەت..! تنێ یا مە گۆتنە..!!

مافێ خەلكی بدەنێ نەك خەلك ژهەوە بستنیت

هەرچەند رۆژەكان جارەكا میدیاییێن هەرێمێ مژوولی نووچەییێن خوەنیشادانەكی یان مانگرتنەكێنە ل جهەكێ دیاركری، هەر كەنالەك ژی وەك خوە و ل دووڤ بەرژەوەندیا ئەوێن ل پشت كەنالێ یی روودانێ نیشا خەلكی ددەن، هندەك روویێ راستێ رووданی ڤەدگوهێزن و هندەك ژی وەك وان دڤێت ژ مێشێ دكەنە گامێش تنێ وێ ناڤەگوهێزن یا خوەنیشادان بۆ هاتیەئەنجامدان. ئەوا مە دڤێت ل ڤێرێ ئاماژە پێ بكەین، خوەنیشادانێن جەماوەرینە یێن خەلك داخوازا مافەكێ خوەیێ ئاسایی دكەت، نە مەرەمێن سیاسی پێ هەنە نەژی هەڤركیا نەرەوایا حزبینە. كورت و كرمانجی هەركەسەكی یان جوینەكێ خەلكێ ماف هەیە ب هەر رێكەكێ بیتن داخوازا مافەكێ خوەبكەتن و ئەركێ حكومەتێ یە ل دووڤ وێ داخوازێ هندی یا رەوا بیتن بهێت وی مافی بدەتە خودانی.. دوا خوەنیشادانا د ڤی واریدا هاتیەكرن مانگرتنا كارمەندێن چاكسازیا مەزنان بوو ل سلێمانیێ كو داخواز دكرن دەرمالەییێن مەترسیێ بۆ وان ژی وەك یێن عیراقێ بینەمەزاختن و پشتی پێنج رۆژێن مانگرتنێ ئالییێن پەیوەندیدار ل دووڤ داخوازا وان هاتن و مانگرتن ژی ب داویهات. هەرچەند رۆژەكان خوەنیشادان یان مانگرتنەكا ب ڤی رەنگی ل باژێرەكێ هەرێمێ دروست دبیت و پشتی ئازرداندنەكا

میدیایی و بگروڤەکێشان حکومەتا هەرێمێ یا ل دووڤ داخوازا خەلکی دهێت و یا وان دڤێت بۆ بجهدئینیت..

پرسیار ل ڤێرێ ئەوە گەلۆ چما ئەڤ حکومەتە بێی خوەنیشادان و مانگرتن ل دووڤ داخوازێن خەلکی ناهێت و مافێن وان نادەتێ..؟؟ چما بێی سەرئێشان و ئازراندن و بگروڤەکێش و ل دووڤ سیستەمەکێ یاسایی و ل دووڤ جۆر و جهێ کاری و ل دووڤ باوەرنامە و شیان و سالێن خزمەتێ مووچە و سەرمووچە و دەرمالە و پاداشتێن کارمەند و فەرمانبەرێن هەرێمێ ناهێنەرێکخستن..؟؟ چما د ناڤبەرا سێ پارێزگەهێن هەرێمێ جوداهی د ڤان رەنگە مافێن وەلاتیاندا هەبیت..؟ چما ئەڤ جوداهیە د ناڤبەرا فەرمانبەرێن هەرێمێ و یێن حکومەتا بەغدا دا هەنە..؟ ئەرێ ئەڤ هەموو خەبیر و موستەشارێن ل هەرێمێ مووچەیێن چەور وەردگرن یا راست نیشا ئالیێن بەرپرس یان کەسێن بریار د دەستیدا نادەن دا ئەو ژی چارەیەکێ بۆ ئاریشەیێن خەلکێ ببینن هێژ خەلك نەهاتیە سەر جادەیان..؟؟ ئەگەر ئەڤ خەبیر و موستەشارێن مە هەین ب رۆلێ خوە نارابن یان چ ژ ئەرکێ خوە نزانن ئەڤە ب خوە کارەساتە، ئەگەر ب ئەرکێ خوە رادبن و ئالیێن بریار د دەستیدا گوهداریا وان ناکەن ئەڤە ژی کارەساتا مەزنترە..!! دەم هاتیە کابینا حەفتێ ل پێشیا گەلەك کارێن دی هزرێ ل سیستەمەکێ دارایی بکەت هەر فەرمانبەرەکێ هەرێمێ کو پتریا ئاکنجیێن هەرێمێ ژی فەرمانبەرن مافێ خوە ل دووڤ هندەك بنەمایێن یاسایی، کارگێری و زانستی وەرگریت، دەستەلات دەستەلاتێ یاسا و رێنمایان بیتن، نە دەستەلاتێ فلان رێڤەبەرێ گشتی یان فلان مەزنە بەرپرسی بیتن، هندێ

بەر ب کابینا حەفتێ یا حکوومەتا هەرێمێ

مافێ خەلکی بدەنێ نەک خەلک ژ هەوە بستینیت

موسەدەق تۆڤی

(٤)

هەرچەند رۆژەکان جارەکێ میدیاییێن هەرێمێ مژوولی نووچەیێن خوەنیشاداتەکێ یان مانگرتنەکێنە ل جهەکێ دیارکری، هەر کەنالەک ژی وەکی خوە و ل دووڤ بەرژەوەندیا ئەوێن ل پشت کەنالێ رووداێ نیشا خەلکی ددەن، هندەک روویێ راستێ رووداێ ڤەدگوهێزن و هندەک ژی وەک وان دڤێت ژ مێشێ دکەنە گامێش تنێ وێ ناڤەگوهێزن یا خوەنیشادان بۆ هاتیەئەنجامدان. ئەوا مە دڤێت ل ڤێرێ ئاماژە پێ بکەین، خوەنیشادانێن جەماوەرینە یێن خەلک داخوازا مافەکێ خوەیێ ئاسایی دکەت، ئەمەرەمێن سیاسی پێ هەنە، ئەڤژی هەڤرکیا نەرەوایا حزبینە. کورت و کرمانجی هەرکەسەکی یان چوینەکێ خەلکی ماف هەیە ب هەر رێکەکێ بیت داخواز بکەت و ئەرکێ حکوومەتێ یە ل دووڤ وێ داخوازێ هندی یا رەوا بیت بهێت و وی مافی بدەتە خودانی. دوا خوەنیشادانا د ڤی واری دا هاتیەکرن مانگرتنا کارمەندێن چاکسازیا مەزنان بوو ل سلێمانیێ کو داخواز دکرن دەرمالەیێن مەترسیێ بۆ وان ژی وەک یێن عیراقێ بێنە مەزاختن و پشتی پێنج رۆژێن مانگرتنێ ئالیێن پەیوەندیدار ل دووڤ داخوازا وان هاتن و مانگرتن ژی ب داوی هات.
هەرچەند رۆژەکان خوەنیشادان یان مانگرتنەکا ب ڤی رەنگی ل باژێرەکێ هەرێمێ دروست دبیت و پشتی ئازرداندنەکا میدیایی و بگرە و ڤەکێشان حکوومەتا هەرێمێ یا ل دووڤ داخوازا خەلکی دچیت و یا وان دڤێت بۆ بجه دئینیت.
پرسیار ل ڤێرێ ئەوە گەلو چما ئەڤ حکوومەتە بێی خوەنیشادان و مانگرتن ل دووڤ داخوازێن خەلکی ناچیت و مافێن وان نادەتێ؟؟ چما بێی سەرئێشان و ئازراندن و بگرە و ڤەکێش و ل دووڤ سیستەمەکێ قانوونی و ل دووڤ جۆر و جهێ کاری و ل دووڤ باوەرنامە و شیان و سالێن خزمەتێ موچە و سەرموچە و دەرمالە و پاداشتێن کارمەند و فەرمانبەران رێک نائێخیت؟؟ چما د ناڤبەرا سێ پارێزگەهێن هەرێمێ دا جوداهی د ڤان رەنگە مافێن وەلاتیان دا هەبیت؟ چما ئەڤ جوداهیە د ناڤبەرا فەرمانبەرێن هەرێمێ و یێن حکوزمەتا بەغدا دا هەیە؟ ئەرێ ئەڤ هەموو خەبیر و موستەشارێن ل هەرێمێ مووچەیێن چەور وەردگرن یا راست نیشا ئالیێن بەرپرس یان کەسێن بریار د دەستی دا نادەن دا ئەو ژی چارەیەکێ بۆ ئاریشەیێن خەلکی ببینن هێژ خەلک نەهاتیە سەر جادەیان؟؟ هەکە ئەڤ خەبیر و موستەشارە ب رۆلێ خوە نارابن یان چ ژ ئەرکێ خوە نزانن ئەڤە ب خوە کارەساتە، هەکە ب ئەرکێ خوە رادبن و ئالیێن بریار د دەستی دا گوهداریا وان ناکەن ئەڤە کارەساتا مەزنترە!! دەم هاتیە کابینا حەفتێ ل پێشیا گەلەک کارێن دی هزرێ ل سیستەمەکێ دارایی بکەت هەر فەرمانبەرەکێ هەرێمێ کو پتریا ئاکنجیێن هەرێمێ ژی فەرمانبەرن مافێ خوە ل دووڤ هندەک بنەمایێن قانوونی، کارگێری و زانستی وەرگریت، دەستەلات دەستەلاتا قانوون و رێنماییان بیت، نەدەستەلاتا فلان رێڤەبەرێ گشتی یان فلان مەزنە بەرپرسی بیت، هندی بۆ ڤی ب مەزێخیت بۆ یێ دی نیڤا وی، یێ دی چارێکا وی، سکرتێر و سکرتێرە، شوفێر و جانتەهەلگر و خوەشرینکەرێن دەربارێ (حاشیا) سەیدای د خێر و بێراندا بژین و پرانیا فەرمانبەرێن دی ژی ئاخینکان هەلکێشن.
هەروەک دهێتە گۆتن مالێ دنیایێ سەرێ هەموو بەلایانە، هەموو بەلاییێن د بیست و یەک سالێن چوویی دا ب سەرێ حکوومەتا هەرێمێ هاتین ژ ئەنجامێ سەردەریا خەلەتا ئالیێن بریار بدەست بوو د مالێ دنیایێ دا، ب رامانەکا ئابووری بێژین ئەنجامێ سەرەدەریا خەلەتا مەزنە بەرپرسان بوو د سامانێ گشتی دا کو بۆدجا هەرێمێ یە. ئاریشەکا مەزنە لێ چارەسەریا ب ساناهی یە، هەر ئێکی مافێ وی ل دووڤ قانوون و رێنمایێن یەکگرتی بدەنێ، قانوون و رێنمایی ژ هەموویان بگرن، مەزنە بەرپرس ل دووڤ وان قانوون و رێنماییان سەرەدەریێ بکەن، نەکو هەر ئێک وەکی وی دڤێت سەردەریێ دگەل فەرمانبەری بکەت، وی دەمی فەرمانبەر و هەر وەلاتیەکێ دی کورێ ڤی وەلاتی یە، ئەگەر گەهشتە مافێن خوە نەدهێتە سەر جادەیان نە ژی کەسەکی دی ئانێ خوە ب وێ خوەنیشادانێ یان مانگرتنێ دخۆت.

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

بۆ ڤی ب مەزێخیت بۆ یێ دی نیڤا وی، یێ دی چارێکا وی، سکرتێر و سکرتێرە، شوفێر و جانتەهەلگر و خوەشرینکەرێن دەرباری (حاشیا) سەیدای د خێر و بێراندا بژین و پرانیا فەرمانبەرێن دی ژی ئاخینکا هەلکێشن.

هەروەك د هێتەگۆتن مالێ دنیایێ سەرێ هەموو بەلایانە، هەموو بەلایێن د بیست و یەك سالێن چوویيدا ب سەر حکومەتا هەرێمێ هاتین ژ ئەنجامێ سەردەریا خەلەتا ئالییێن بریار بدەست بوو د مالێ دنیاییێدا، ب رامانەکا ئابووری بێژین ئەنجامێ سەرەدەریا خەلەتا مەزنە بەرپرسان بوو د سامانێ گشتیدا کو بۆدجا هەرێمێ یە. ئاریشەکا مەزنە لێ چارەسەریا ب ساناهی یە، هەر ئێکی مافێ وی ل دووڤ یاسا و رێنماییێن یەکگرتی بدەنێ، یاسا و رێنمایی ژ هەموویان بگرن، مەزنە بەرپرس ل دووڤ وان یاسا و رێنماییان سەرەدەریێ بکەن نەکو هەر ئێك وەکی وی دڤێت سەردەریێ دگەل فەرمانبەری بکەت، وی دەمی فەرمانبەر و هەر وەلاتیەکێ دی کورێ ڤی وەلاتی یە، ئەگەر گەهشتە مافێن خوە نەدهێتە سەر جادەیان نە ژی کەسەکی دی نانێ خوە ب وێ خوەنیشاداننێ یان مانگرتنێ دخوت.

ئەگەر ئەم كورد د ئالایێ كوردستانێ دە د هەڤگرتی نەبین دێ د چ دا هەڤگرتی بین...؟ [*]

گەلەك جاران دەمێ من هزرا خوە د روودانێن دیرۆكا گەلێ كورددا دكر، دا ئاخینكا هەلكێشم و بێژم هەموو كارەسات و نەخوشیێن ب سەرێ مە هاتین ئەنجامێ ناكوكی و هەڤركیێن مەیێن ناڤخوەیینە، ئەڤێن ب سەرێ مە هاتین نە ئیستیعمارێ و نە ژی نەفتێ و نە چ فاكتەرەكێ دن ب سەرێ مە ئینایینە، مە ب خوە ژ ئەنجامێ نە هەڤگرتنا مە و چەند بەرەكی و خوەپەرستیا مە ب سەرێ خوە ئینایە. مرۆڤ دەمێ د نەخوشیەكێدا دژیت ل تشتەكی دگەریێت دلێ خوە پێ خوش بكەت وەك د بێژن یێ د دەریایدا خەندقی خوە ب چیلكەكیڤە دگریت، من ژی هەردەم دلێ خوە ب هندێ خوشدكر كو كورد د ئالایێ كوردستانێدا د هەڤگرتینە و نێزیكی سەدسالەكانە ل سەر ڤی ئالای پێكهاتینە و كەسەكی گومان نینە ئەڤ ئالایێ سێ رەنگیێ سور و سپی رۆژەكا زەر د ناڤدا و كەسك ئالایێ هەموو كوردانە، نە ئالایێ فلانكەسی و ڤێ پارتیێ، یان یێ ڤێ پارچا وەلاتی یە، بەلكی ئالایێ هەموویانە. بەلێ مخابن دەمێ هندەك جاران ل ڤان سالێن داویێ من كۆمبوون و سمینار و خوەنیشادانێن چەندهزاریێن ئالیەكێ باكوورێ كوردستانێ د كەنالێن راگەهاندنێدا ددیتن، داكەڤمە گومانێ و من باوەری ب چاڤێن خوە نەدكر، چنكو ل وان هەلكەفتان هەموو رەنگێن ئالایان لێ هەبوون تنێ ئالایێ كوردستانێ لێ نەبوو...

[*] د هژمار ۹۲۳ رۆژا۲۰۱۲/٤/۱٥ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

گەلۆ ئەڤ ئالیێ کوردستانییێ خوەدی خەبات و شیان باوەریێ ب ئالایێ کوردستانێ نائینیت..یان گومانەك د ڤی ئالایدا هەیە..؟ هەر جارێ ب رەنگەکی دا بەرسڤا خوەدەم و دلێ خوە خوشکەم، من باوەری ب هەموو مگرتییان (ئیحتمالان) دئینا تنێ من باوەری ب هندێ نە دئینا ئالیەکێ کوردی هەبیت باوەریێ ب ڤی ئالایێ کوردستانێ نە ئینیت..!!

مخابن ل رۆژا ١٥ئادارا ئەڤ سالە هەموو گومان د دووەمین کۆنفرانسێ نەتەوەییێ لاوێن کوردستانێدا بوونە راستی، دەمێ ١٥ رێکخراوێن پشکدارێن کۆنگرەی یێن سەر ب پارتیا کریکارێن کوردستانێ رازینەبووین ل سەر یەك ژ راسپاردەیێن کۆنگرەی یێ دگۆت ((ئالایێ کوردستانێ ئالایێ نەتەوەیێ کوردە و پێویستە هەموو ئالییەك رێزێ لێبگرن و دسەر ئالایێ حزبا خوەرا دانن))، د ئەنجامدا نوونەرێن رێکخراوێن ناڤبری بایکوتا کۆنگرەی کرن و نەزڤرینەڤە جڤینێ هەتا کو وەکی وان ڤیای خالێن راسپاردە کرینە پێشنیاز کو بۆ کۆنگرەیێ نەتەوەیی دا ئەو بریارێ ل سەر بدەت. کۆردیناتۆرێ کۆمەلا جوانێن کوردستانێ یا سەر ب پارتیا ئاماژەپێکریڤە دەربارەی بۆیەرێ گۆت: ئەم دکارین بریارێ ل سەر کارێن لاوان یێن هەرچوار پارچەیێن کوردستانێ بدەین.....بەلێ ئەم نکارین بریارەکێ ل سەر خەلکێ کوردستانێ بسەپینین و ئالایێ کوردستانێ دیاربکەین..(رووداو، هژمار ٢٠٤،١٩/٣/٢٠١٢) پاشتر دیاربوو چەند سالەکە پارتیا ناڤبری ئالایەکێ دی ل

ئەوا من دڤێت بێژم

هەکە ئەم کورد د ئالایێ کوردستانێ دا د هەڤگرتی نەبین دێ د چ دا د هەڤگرتی بین.؟

موسەدەق تۆڤی

گەلەک جاران دەمێ من هزرا خوە د رووداتێن دیرۆکا گەلێ کورد دا کری، دا ئاخینکا هەلکێشم و بێژم هەموو کارەسات و نەخۆشییێن ب سەرێ مە هاتێن ئەنجامێ ناکۆکی و هەڤرکییێن مەیێن ناڤخوەیینە، ئەڤێن ب سەرێ مە هاتێن نە ئیستیعمارێ و نە ژی نەفتێ و نە چ فاکتەرەکێ دن ب سەرێ مە ئیناینە، مە ب خوە ژ ئەنجامێ نە هەڤگرتنا مە و چەند بەرەکی و خوەپەرستیا مە ب سەرێ خوە ئینایە. مرۆڤ دەمێ د نەخوشیەکێ دا دژیت ل تشتەکی دگەریێت دلێ خوە پێ خۆش بکەت وەک د بێژن یێ د دەریای دا خەندقی خوە ب چیلکەکیڤە دگریت، من ژی هەردەم دلێ خوە ب هندێ خۆش دکر کو کورد د ئالایێ کوردستانێ دا د هەڤگرتینە و نێزیکی سەد سالەکانە ل سەر ڤی ئالای پێکهاتینە و کەسەکی گومان نینە ئەڤ ئالایێ سێ رەنگییێ سۆر و سپی و رۆژەکا زەر د ناڤ دا و کەسک ئالایێ هەموو کوردانە، نەئالایێ فلانکەسی و ڤێ پارتیێ، یان یێ ڤێ پارچا وەلاتی یە، بەلکی ئالایێ هەموویانە. بەلێ مخابن دەمێ هندەک جاران ل ڤان سالێن داویێ من کۆمبوون و سمینار و خوەنیشادانێن چەند هزارێن ئالیەکێ باکوورێ کوردستانێ د کەنالێن راگەهاندنێ دا ددیتن، دا کەڤمە گومانێ و من باوەری ب چاڤێن خوە نەدکر، چونکو ل وان هەلکەفتان هەموو رەنگێن ئالایان لێ هەبوون تنێ ئالایێ کوردستانێ لێ نەبوو!. گەلو ئەڤ ئالیێ کوردستانییێ خوەدی خەبات و شیان باوەریێ ب ئالایێ کوردستانێ نائینیت؟ یان گومانەک د ڤی ئالایی دا هەیە؟ هەر جارێ ب رەنگەکی دا بەرسڤا خوە دەم و دلێ خوە خۆشکەم، من باوەری ب هەموو مگرتییان (ئیحتمالان) دئینا تنێ من باوەری ب هندێ نەدئینا ئالیەکێ کوردی هەبیت باوەریێ ب ڤی ئالایێ کوردستانێ نە ئینیت!!.

مخابن ل رۆژا ١٥ئادارا ئەڤ سالە هەموو گومان د دووەمین کۆنفرانسێ نەتەوەییێ لاوێن کوردستانێ دا بوونە راستی، دەمێ ١٥ رێکخراوێن پشکدارێن کۆنگرەی یێن سەر ب پارتیا کریکارێن کوردستانێ رازینەبووین ل سەر یەک ژ راسپاردەیێن کۆنگرەی کو دگۆت ((ئالایێ کوردستانێ ئالایێ نەتەوەیێ کوردە و پێویستەک هەموو ئالیەک رێزێ لێبگرن و دسەر ئالایێ حزبا خوەرا دانن))، د ئەنجام دا نوونەرێن رێکخراوێن ناڤبری بایکوتا کۆنگرەی کرن و نەزڤرینەڤە جڤینێ هەتا کو وەکی وان ڤیای خالێن راسپاردە کرینە پێشنیاز کو بۆ کۆنگرەیێ نەتەوەیی ئەو بریارێ ل سەر بدەن. کۆردیناتۆرێ کۆمەلا جوانێن کوردستانێ یا سەر ب پارتیا ئاماژە پێکریڤە دەربارەی بوویەرێ گۆت: ئەم دکارین بریارێ ل سەر کارێن لاوان یێن هەرچوار پارچەیێن کوردستانێ بدەین، بەلێ ئەم نکارین بریارەکێ ل سەر خەلکێ کوردستانێ بسەپینین و ئالایێ کوردستانێ دیار بکەین، (رووداو، هژمار ٢٠٤) ٢٠١٢/٣/١٩ پاشتر دیاربوو چەند سالەکە پارتیا ناڤبری ئالایەکێ دی ل شوونا ئالایێ کوردستانێ بلندکریە.

ل ڤێرێ هەر کوردستانیەکی ماف هەیە بێژیت ئەڤ ئالایە ژ نوو ناهێتە سەپاندن، بەلکی دیرۆکا سەدسالێن چوویی یا بزاڤا رزگاریخوازا کوردی ل هەموو پارچەیێن کوردستانێ ئەڤ ئالایە وەک ئالایێ نەتەوەییێ کوردان پەژراندیە، ئەڤ ئالایە نە ئالایێ باشوورە و نەیێ باکوور، نەئالایێ ڤێ پارتیێ یە نەپارتیا دن، نە ژ نوو کۆنگرەیێ نەتەوەیی دێ بریارێ ل سەر دەت، چونکو ژ سالا ١٩١٩یڤە کو ژ ئالییێ جڤاتا پێشکەتنا کوردستانێ ڤە وەک ئالایێ کوردستانێ هاتیە دەستنیشانکرن دیرۆکا کوردان ئەڤ ئالایە پەژراندیە، لەوما ژی ل شۆرەشا ئاگری ١٩٢٧-١٩٣٠هاتیە بلندکرن، میر جەلادەت بەدرخانی ل کۆڤارا هاوار هژمار(١٠)١٩٣٢ وەک ئالایێ کوردستانێ دایە نیاسین، ل یەکەمین کۆمارێ کوردستانێ ١٩٤٦ وەک ئالایێ نەتەوەیی هاتیە بلندکرن، پێشەوا قازی محەمەدی ل ژێر وی ئالای کۆمارا کوردستانێ راگەهاندیە و سووندا سەرۆک کۆمارییێ خواریە، بەری کو پەرلەمانێ هەلبژارتییێ کوردستانێ ل ١١ چریا دووێ ١٩٩٩ بریارێ ل سەر بدەت خەلکێ باشوورێ کوردستانێ ل سەرهلدانا ١٩٩١ی بریار ل سەردایە و هەر شۆرەش و سەرهلدانەکا دن ل پارچەکا دی یا کوردستانێ هاتبیتەکرن ئەڤ ئالایێ تنها بلندکریە. کۆنگرێ نەتەوەیی ماف نینە ژ نوو وی ئالای یان ئالایەکێ دن بۆ کوردان دیار بکەت، هەکە ئەڤە بۆچوونا هندەک گەنجێن کورد بیت ئەز باوەرم مەزنێن وان یێن ئەو پەروەردەکرین دێ ل کۆنگرەیێ نەتەوەیی هەمان بۆچوونا وان هەبیت، وی دەمی کارەساتا مەزنە نەتەوەیەک ل سەر ئالایێ خوە پێک نەکەن!! گەلو دێ ل سەر چ پێک کەن و دێ چاوان هەڤگرن!!.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

شوونا ئالایێ کوردستانێ بلندکریە.

ل ڤێرێ هەر کوردستانیەکی ماف هەیە بێژیت ئەڤ ئالایە ژ نوو ناهێتە سەپاندن، بەلکی دیرۆکا سەدسالێن چوویی یا بزاڤا رزگاریخوازا کوردی ل هەموو پارچەیێن کوردستانێ ئەڤ ئالایە وەك ئالایێ نەتەوەییێ کوردان پەژراندیە، ئەڤ ئالایە نە ئالایێ باشوورە و نە یێ باکوور، نە ئالایێ ڤێ پارتیێ یە نە پارتیا دن، نە ژ نوو کۆنگرەیێ نەتەوەیی دێ بریارێ ل سەر دەت، چنکو ژ سالا ١٩١٩یڤە کو ژ ئالیێ جڤاتا پێشکەتنا کوردستانێ ڤە وەك ئالایێ کوردستانێ هاتیە دەسنیشانکرن دیرۆکا کوردان ئەڤ ئالایە پەژراندیە، لەوما ژی ل شۆرشا ئاگری ١٩٢٧- ١٩٣٠هاتیەبلندکرن، میر جەلادەت بەدرخانی ل کۆڤارا هاوار (هژمار١٠-١٩٣٢) وەك ئالایێ کوردستانێ دایە نیاسین، ل یەکەمین کۆمارێ کوردستانێ ١٩٤٦ وەك ئالایێ نەتەوەیی هاتیەبلندکرن، پێشەوا قازی محەمەدی ل ژێر وی ئالای کۆمارێ کوردستانێ راگەهاندیە و سووندا سەرۆککۆماریێ خواریە، بەری کو پەرلەمانێ هەلبژارتیێ کوردستانێ ل ١١ چریا دووێ ١٩٩٩ بریارێ ل سەر بدەت خەلکێ باشوورێ کوردستانێ ل سەرهلدانا ١٩٩١ی بریار ل سەردایە و هەر شۆرش و سەر هلدانەکا دن ل پارچەکا دی یا کوردستانێ هاتبیتەکرن ئەڤ ئالایێ نها بلندکریە. کۆنگرێ نەتەوەیی ماف نینە ژ نوو وی ئالای یان ئالایەکێ دن بۆ کوردان دیاربکەت، ئەگەر ئەڤە بۆچوونا هندەك گەنجێن کورد بیتن ئەز باوەرم مەزنێن وان یێن ئەو پەروەردەکرین دێ ل کۆنگرەیێ نەتەوەیی هەمان بۆچوونا وان هەبیتن، وی دەمی کارەساتا مەزنە نەتەوەیەك ل سەر ئالایێ خوە پێکنەکەن..!! گەلۆ دێ ل سەر چ پێککەن و دێ چاوان هەڤگرن..!!

خازوكیەكا سەردەمیانە(*)

یـەك ژ جـوینێن جڤـاكیێن هـەردەم شـانازیێ ب كـارێ خوەڤـە دكـەن نڤیسـكار و هۆنەرمەندن ب هەموو جورێن نڤیسین و هۆنەریڤە، ژ بەركو ئەڤ جوینە ژ دەسپێكا ژیێ خوەڤە خوە ددەنە ڤێ مەیدانێ و هەتا دوا رۆژێن ژیێ خوە بەردەوامیێ پێ ددەن، پرانیا نڤیسكار و هۆنەرمەندان ژی ل خواندنگەها خوە ب خوە فێری ڤی كاری بووینە، ئەگەر ل بەردەستێ كەسەكی یان ل خواندنگەهەكێ ژی تشتەكی فێـر بـبن، ئەڤـە بـەری بچـنە جـەم وی مامۆسـتای دەسـپێكێن ئافرانـدنێ جـەم وان دیاربوون و ل ویرێ شیانێن وان بەرەف پێشتر چووینە.

خالا هێژ گرنگتر ل جەم نڤیسكار و هۆنەرمەندان ب هزرا مـن ئـەوە، بـەری هـەر تشـتەكی وان هـزر ل ئافرانـدنێ كریـە، هـزر ل پێشكەشـكرنا بەرهەمـەكی كریـە خەلكەك جوانیەكێ چێژەكێ مفایەكی ژێ ببینیت، كەلتورێ گەل و وەلاتـێ وی پـێ دەولەمەندتر لێ بهێت، د دیرۆكا مللەتێ خوەدا پاشتر ژی د دیرۆكا مرۆڤایەتییێدا ب نەمر بێتەنیاسین. كێم جاران بەرهەمێ نڤیسكاری و هۆنەرمەندی بوویە ژێدەرێ ژیارا وی هەرچەندە ئەڤە مافەكێ رەواییێ وی یە، ئەگەر جارەكێ ژ جاران مفایەك ژ بەرهەمـەكێ خـوە وەرگرتبیـت، ئەڤـە ئـەو مفایـە ب خـوە هاتیـە، چ خەلكـەكی، چ ئالیەكی یان دەستەلاتی بەرامبەر بەرهەمێ وی دابیتێ، كورت و كرمانجی نڤیسكار و هۆنەرمەندان دەمـێ بەرهـەمێن خـوە پێشكەشـكرین بێـی بەرامبـەر پێشكەشـكرینە، ئەگەر د بەرامبەردا تشتەك ژی بۆ هاتبیت ئەڤە نە ل ئاستێ بەرهەمێ وی بوویە، ژ

(*) د هژمار ٩٢٨ رۆژا ٢٠١٢/٤/٢٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

بـەرکو نڤیسکار و هۆنەرمەنـدان مـاف ل سـەر خـەلکێ خوە هەیە بێی کو ئەو بخوازن، کەسێن خوەدی شیان و بەرهـەم ئـەڤرۆ نـەبیتن سـوبە، سـالەکا دی چـەند دەھ سالێن دی دێ گەهیتە مافێ خوە یێ دروست کو نەمریە د دیرۆکا گەلێ خوەدا.

پێـدڤی ئینانـەڤا نموونـەیان نینـە وەك مـە گـۆتی نڤیسکار و هۆنەرمەندان ماف ل سەر خەلکێ خوە هەیە بێـی کـو ئـەو بخـوازن، ژبـەرکو هەرمرۆڤـەکی فێـری خواستنێ دبـیتن ئێـدی تێـر نابیت، مخابن دێ بێـژم ل چەند سالێن داویێ ئەڤ دیاردەیە د ناڤ کۆمەکا کەسانێن سەر ب جوینێ نڤیسکار و هۆنەرمەندان بەلاڤبوویـە، ب رەنگەکی یێ خازوکییێ دکەن نە ل ئاستێ وانە، دێ بینی کەسـەك ل کەنالـەکێ تێلـەفزیونێ یـان بەرپـەرێ رۆژنامەکێ دەرکەت یێ دبێژت: هەتا نها حکومـەتێ بۆ مـن چ نەکریـە، یـێ دی یـێ دبێـژیت: مـن گەلـەك کـر و کەسێ بـۆ مـن چ نـەکر، یـێ دی یـێ دبێـژیت: هەکـە ب ساخی بۆ من چ نەکەن بلا پشتی مرنا من ژی بۆ مـن چ نەکەن، یێ دی یێ دبێژیت: ئەزێ پشتگوهڤە هاڤێتیم و کـەس خـوە ل مـن ناکەتـە خودان...هتـد و ئـەڤ رەنگـە خازوکیـە یـا بەردەوامـە هـەروەك خـەلا کەتبیتـە ڤـی وەلاتی و خەلکەك ژ برسان مربیتن. یا سەیرتر ئەوەیـە هەرکەسـەکێ ئـەوا وی ڤیـای گـۆت راسـت یـان خەلـەت کەکێ پەیامنێر وەکی وی ڤیای ڤەگوهاست، بێی کو تنێ جارەکێ پرسیارەکێ ژ ئالیێن پەیوەندیـدار بکـەن ئـەرێ راسـتە ئـەڤ نڤیسـکارە یـان هۆنەرمەنـدە هوسـان یـێ

ئەوا من دڤێت بێژم

خوازۆکیەکا سەردەمیانە

موسەدەق تۆڤی

یەک ژ جوینێن جڤاکییێن هەردەم شانازیێ ب کارێ خوەڤە دکەن نڤیسکار و هۆنەرمەندن ب هەموو جۆرێن نڤیسینێ و هۆنەریڤە، ژ بەرکو ئەڤ جوینە ژ دەسپێکا ژیێ خوە، خوە ددەنە ڤێ مەیدانێ و پڕانیا نڤیسکار و هۆنەرمەندان ژی ل خواندنگەهان ئەو ب خوە فێری ڤی کاری بووینە، هەکە ل بەردەستێ کەسەکی یان ل خواندنگەهەکێ ژی تشتەکی فێر بن، ئەڤە بەری بچنە جەم وی مامۆستای دەسپێکێن ئافراندنێ جەم وان دیاربوون و ل وێرێ شیانێن وان بەر ب پێشتر چووینە. خالا هێژ گرنگتر ل جەم نڤیسکار و هۆنەرمەندان ب هزرا من ئەوە، بەری هەر تشتەکی وان هزر ل ئافراندنێ کریە، هزر ل پێشکەشکرنا بەرهەمەکی کریە خەلکەک جوانیەکێ تامەکێ مفایەکی ژێ ببینیت، کەلتورێ گەل و وەلاتێ وی پێ دەولەمەندتر لێ بهێت، د دیرۆکا مللەتێ خوەدا پاشتر ژی د دیرۆکا مرۆڤایەتیێ دا ب نەمر بێتە نیاسین. کێم جاران بەرهەمێ نڤیسکاری و هۆنەرمەندی بوویە ژێدەرێ ژیارا وی هەرچەندە ئەڤە مافەکێ رەوایێ وی یە، هەکە جارەکێ ژ جاران مفایەک ژ بەرهەمەکێ خوە وەرگرتبیت، ئەڤە ئەو مفایە ب خوە هاتیە، چ خەلکەکی، چ ئالیەکی یان دەستەلاتێ بەرامبەر بەرهەمێ وی دابیتێ، کورت و کرمانجی نڤیسکار و هۆنەرمەندان دەمێ بەرهەمێن خوە پێشکێشکرین بێی بەرامبەر پێشکێش کرینە، هەکە د بەرامبەر دا تشتەک ژی بۆ هاتبیت ئەڤە نە ل ئاستێ بەرهەمێ وی بوویە، ژ بەرکو نڤیسکار و هۆنەرمەندان ماف ل سەر خەلکێ خوە هەیە بێی کو ئەو بخوازن، کەسێن خوەدی شیان و بەرهەم ئەڤرۆ نەبیت سوبە، سالەکا دی چەند دەھ سالێن دی دێ گەهیتە مافێ خوە یێ دروست کو نەمریە د دیرۆکا گەلێ خوە دا. پێدڤی ئینانەڤا نموونەیان نینە وەک مە گۆتی نڤیسکار و هۆنەرمەندان ماف ل سەر خەلکێ خوە هەیە بێی کو ئەو بخوازن، ژبەرکو هەرمرۆڤەکی فێری خواستنێ دبیت ئێدی تێر نابیت، مخابن دێ بێژم ل چەند سالێن داویێ ئەڤ دیاردەیە د ناڤ کۆمەکا کەسانێن سەر ب جوینێ نڤیسکار و هۆنەرمەندان بەلاڤبوویە، ب رەنگەکی یێ خازوکیێ دکەن نە ل ئاستێ وانە، دێ بینی کەسەک ل کەنالەکێ تێلەڤزیونێ یان بەرپەرێ رۆژنامەکێ دەرکەت یێ دبێژت: هەتا نها حکوومەتێ بۆ من چ نەکریە، یێ دی یێ دبێژیت: من گەلەک کر و کەسێ بۆ من چ نەکر، یێ دی یێ دبێژیت: هەکە ب ساخی بۆ من چ نەکەن بلا پشتی مرنا من ژی بۆ من چ نەکەن، یێ دی دبێژیت: ئەزێ پشتگوهـ هاڤێتیمە و کەس خوە ل من ناکەتە خودان...هتد و ئەڤ رەنگە خازوکیە یا بەردەوامە هەروەک خەلا کەتبیتە ڤی وەلاتی و خەلکەک ژ برسان مربیت. یا سەیرتر ئەوەیە هەرکەسەکێ ئەوا وی ڤیای گۆت راست یان خەلەت کەکێ پەیامنێر وەکی وی ڤیای ڤەگوهاست، بێی کو تنێ جارەکێ پرسیارەکێ ژ ئالیێن پەیوەندیدار بکەن ئەرێ راستە ئەڤ نڤیسکارە یان هۆنەرمەندە هوسان یێ پێدڤیە..؟ ئەرێ راستە یێ بێ مووچەیە..؟ ئەرێ راستە عەرد وەرنەگرتیە و هێژ د ژوورەکا کرێڤە یە و نەشێت کرێ بدەت؟ ئەرێ راستە ب ڤێ پیراتیا خوەڤە و پشتی هندە سالێن خزمەتا رەوشەنبیری و هۆنەری خانەنشینیەک نینە پێ بژیت؟ ئەرێ ئالیێن پەیوەندیدار چما هوون خوە ل نڤیسکار و هۆنەرمەندان ناکەنە خودان؟ ل ڤێرێ ئەرکێ کەسێ رۆژنامەڤانە ل ئالیێ دی یێ بابەتی بگەریێت، ئەگەر وەسان بیتن کو چ بۆ ڤی کەسێ خودان شیان نەهاتیەکرن ئەڤە ژی رەنگەکێ گەندەلیێ یە، چونکو بۆدجەک بۆ خزمەتا ڤان کەسان دهێتەخەرجکرن، ئەگەر وەسان نەبیتن وەک برادەرێ مە دبێژیت ئەڤە ژی گەندەلیا مەزنە کەسەک خوە ب نڤیسکار و هۆنەرمەند بزانیت و خازوکیێ بکەت!! یان ژی ژ ئەنجامێ نەبوونا سیستەمەکێ هەڤگرتی و نەبوونا رێنمایێن تایبەت ب دابینکرنا ژیارەکا هەژی بۆ کەسانێن خوەدی شیان، هندەک فێری خازوکیێ بووینە و ئەگەر فێربوون ژی دەست ژێ نابەردەن، دێ بینێ هندەک کەسێن د جهێ بەرپرسییێدا مینا ئاغای ل کوچکێ ئەوێ وی دڤێت یان ب بەژنا وی دبێژیت قەلەو دکەن و وەسان فێری خێرو بێرێن کوچکێ دکەن هەردەم چاڤێ وان ل دەستێ ئاغای بیت کەنگی دێ بەتە بەریکا خوە، هوسان خەلکەکی فێری خازوکیێ دکەن، ئەڤە خازوکیە ژی بەرهەمەکێ سەردەمێ گەندەلیێ یە.

هەموو نێکشەمبیان دنڤیسیت

پێدڤیه‌..؟ ئه‌رێ راسته‌ یێ بێ مووچه‌یه‌..؟ ئه‌رێ راسته‌ عه‌رد وه‌رنه‌گرتیه‌ و هێژ دژووره‌کا کرێڤه‌ یه‌ و نه‌شێت کرێ بده‌ت..؟ ئه‌رێ راسته‌ ب ڤێ پیراتیا خوه‌ڤه‌ و پشتی هنده‌ سالێن خزمه‌تا ره‌وشه‌نبیری و هۆنه‌ری خانه‌نشینیه‌ك نینه‌ پێ بژیت..؟ ئه‌رێ ئالیێن په‌یوه‌ندیدار چما هوون خوه‌ ل نڤیسکار و هۆنه‌رمه‌ندان ناکه‌نه‌ خودان..؟ ل ڤێرێ ئه‌رکێ کەسێ رۆژنامه‌ڤانه‌ ل ئالیێ دی یێ بابه‌تی بگه‌ریێت، ئه‌گه‌ر وه‌سان بیتن کو چ بۆ ڤی که‌سێ خودان شیان نه‌هاتیه‌کرن ئه‌ڤه‌ ژی ره‌نگه‌کێ گه‌نده‌لیێ یه‌ چنکو بۆدجه‌ك بۆ خزمه‌تا ڤان که‌سان دهێته‌خه‌رجکرن، ئه‌گه‌ر وه‌سان نه‌بیتن وه‌ك براده‌رێ مه‌ دبێژیت ئه‌ڤه‌ ژی گه‌نده‌لیا مه‌زنه‌ که‌سه‌ك خوه‌ ب نڤیسکار و هۆنه‌رمه‌ند بزانیت و خازوکیێ بکه‌ت..!! یان ژی ژ ئه‌نجامێ نه‌بوونا سیسته‌مه‌کێ هه‌ڤگرتی و نه‌بوونا رێنماییێن تایبه‌ت ب دابینکرنا ژیاره‌کا هه‌ژی بۆ که‌سانێن خوه‌دی شیان، هنده‌ك فێری خازوکیێ بووینه‌ و ئه‌گه‌ر فێربوون ژی ده‌ست ژێ نابه‌رده‌ن، دێ بینێ هنده‌ك که‌سێن د جهێ به‌رپرسییێدا مینا ئاغای ل کوچکێ ئه‌وێ وی دڤێت یان ب به‌ژنا وی دبێژیت قه‌له‌و دکه‌ن و وه‌سان فێری خێرو بێرێن کوچکێ دکه‌ن هه‌رده‌م چاڤێ وان ل ده‌ستێ ئاغای بیتن که‌نگی دێ به‌ته‌ به‌ریکا خوه‌، هوسان خه‌لکه‌کی فێری خازوکیێ دکه‌ن، ئه‌ڤه‌ خازوکیه‌ ژی به‌رهه‌مه‌کێ سه‌رده‌مێ گه‌نده‌لیێ یه‌.

پەیاما ل دووڤ راستیان دگەریت(*)

یەکشەمبیا چوویی ٤/٢٢ بیرهاتنا ١١٤سالیا دەرچوونا یەکەمین رۆژناما کوردی کوردستان ل ٢٢ نیسانا ١٨٩٨ێ ب رێورەسمێن هەژی دیرۆکا پڕ سەرفرازیا راگەهاندنا کوردی هاتەڤەساخکرن. هەرسال د ڤێ هەلکەفتێدا چەندین چالاکی دهێنەگێران و چەندین مژار دەربارەی ئەرکێن میدیا کوردی دهێنەبەرچاڤکرن، لێ بابەتێ نەهاتیە بەرچاڤکرن یان ژی ب کێمی هاتیەبەرچاڤکرن و من ئاگاهی ژێ نەبوویە پرسیارەکە گەلۆ د دەمێ مەیێ نهادا میدیا کوردی ب گشتی و ب دروستی پەیاما خوە راگەهاندیە..؟ ئەگەر ئەز پەسنەکێ بۆ پەیاما راگەهاندنێ بکەم دێ بێژم پەیاما وێ گەریانە ل دووڤ راستییێ. ل سەر ڤی بنەمای ژی ب کورتی دێ بێژم نها مە ل باشوورێ کوردستانێ سێ جورێن راگەهاندنێ هەنە: راگەهاندنا حزبێن دەستەلاتدار، راگەهاندنا حزبێن بەرهەلستکار و راگەهاندنا خوە ب سەربەخوە ددەتە نیاسین. راگەهاندنا سەر ب حزبێن دەستەلاتدارڤە هەتا نها زۆر ب کێمی شیایە خوە ژ چوارچووڤێ بەرتەنگێ حزبایەتیێ رزگارکەت و ژ بیروبۆچوونێن سنووردای و بەرگریەکا بەردەوام ژ کارو رەفتارێن دەستەلاتی نەدەرکەتیە، راگەهاندنا سەر ب بەرهەلستکاریێ د هەمان چوارچووڤێ بەرتەنگێ حزبایەتیێدا هەردەم دژایەتیا هەر کارو رەفتارێن دەستەلاتی ب باش و خرابڤە دکەت و ب مەرەما هندێ حزبێن بەرهەلستکار جهێ حزبێن دەستەلاتدار بگرن هەر نەرێنیەکا د دەستەلاتیدا هەی ژ مێشێ دکەنە گامێش بێی کو ل راستیا بابەتی بگەرن. دێ مینیت ئەوا خوە ب میدیا

(*) د هژمار ٩٣٢ رۆژا ٢٠١٢/٤/٢٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ئازاد ددەتەنیاسین و خەلكەك ب وێ هیڤیێ بوو ئەڤ جورێ راگەهاندنێ پەیاما راستەقینە بگەهینیت، بەلێ ب مخابنیڤە ئەڤ میدیایە د هەمان چوارچووڤێن بەرتەنگێن بۆ هاتینەدیارکرن دلڤیت و ب هەمان شێوازێ میدیا بەرهەلستكار دژایەتیا هەموو باشی و خرابی یێن کار و رەفتارێن دەستەلاتی دکەت، میدیا خوە ب سەربەخوە دیاردکەت دوور ژ هەموو بنەمایێن یاسایی و کارێ رۆژنەماڤانی تنێ دژایەتیێ دکەت، نابێژم رەخنەیان دگریت، چنکو رەخنە ئەرکێ میدیاکارانە و رەخنە و دژایەتی ژهەڤجودانە، دێ چەند نموونەکان بێی ئینانا ناڤێ سازیەکا دیارکری بەرچاڤکەین و بلا خواندەڤا بریارێ ل سەر بدەن گەلۆ ئەڤە ئەو میدیا بوو یا خەلکەکی هیڤی پێ هەی:

⋆ کۆڤارەکا خوە ب سەربەخوە دزانیت ژ یەکەمین هژمار هەتا دوا هژمارا وێ تاکە خەما وێ دژایەتیا ئالیەکێ دیارکریە، ژ یەکەمین بەرپەر هەتا دوا بەرپەرێ وێ بۆ کرێتکرنا وی ئالی هاتینەتەرخانکرن.

⋆ کەنالەکێ تی ڤی تنێ خەما وی ئەوە ل کیژ قولاچکێ چەند کەسەك راستبن یان نە دژی دەستەلاتی بپەیڤن یان ل سەرێ کولانەکێ دەرکەڤن، بینتە سەر ئەکرانێن خوە، دەمژمێرێن وەشانا خوە بۆ تەرخانکەت، بۆ وی نە گرنگە داخوازێن وان رەوا بن یان بەروڤاژی، وەك نموونە بەری چەند مەهەکان ل باژێرکێ چۆمان کەسەك ژ ئالیێ کەسەکێ دیڤە هاتەکوشتن، کەس و کار و گوندی و عەشیرەتا وی هاتنەسەرجادێ و جادا سەرەکیا ناڤبەرا هەرێمێ و ئیرانێ گرت و داخازا گرتنا ئێکسەرا کوژەکی و سێدارەدانا ئێکسەرا وی ل هەمان جهی دکرن، کەنالێ مەیێ تی ڤی ژی نیڤا بەراهیێ یا نووچەیێن خوە یێن د هەر دەمژمێرەکێدا دهێنە وەشاندن بۆ خوەنیشادانا وی خەلکی و داخوازێن وان و پتر هاندانا وان تەرخاندکرن، هەر وەك نە دادگەه و نە ژی یاسا ل ڤی وەلاتی هەبن و پەیاما کەنالێ خوە ب سەربەخوە دزانیت ئەو بیتن خەلکێ بزڤرینتەڤە سەر دەمێ حوکمێ عەشیرەتێ و بریارا کوچکا رهسپییێن عەشیرەتێ ل شوونا دادگەهێ.

★ هـەر ئەڤـە رەنگـە کەنالـە خـوە ژ هـەر رەنگـە دژایەتییـەکا حکومـەتا هـەرێما کوردستانێ نادەنە پاش بلا ئـەو دژایەتیـە نـە یاسایی و نـە رەوا بـیتن، نـە ژی د بەرژەوەندیا خەلکێ ڤی وەلاتیدا بیتن بۆ نموونـە: بـەری هەیامـەکێ ئەزموونـەکا رێزا دوازدێ ئامادەیی بـۆ خوینـدکارێن دەرەکی هاتەئەنجامـدان، رێژەیـەك ژ وان خویندکاران دەرنەچوون، هژمارەك ژ دەرنەچوویان هاتنەسەر جادێ رازینـەبوون ب ئـەنجامان... کـەنالێن خـوە ب سـەربەخوە دزانـن پرانیـا وەشـانا خـوە بـۆ هاتنەسـەرجادەیا ڤـان خویندکارێن دەرنەچـوویی تـەرخانکرن، هـەروەکی ل چ جهێن ڤێ جیهانێ ئـەزموون نەهاتبنـەکرن، یـان ئەگـەر هاتبنـە کـرن ژی د ڤێـت مەرج بیتن کو دڤێت هـەموو خوینـدکار دەرچـن..!! گـەلۆ ئـەڤ مەرجـە ل کـیرێ هەنە ئەڤ راگەهاندنا خەلکێ دژی ئەزموونان هانددەت یان خەلکێ دانیتە شوونا یاسای و دادگەهان ل کیژ وەلاتێ جیهانێ هەیە..؟

ل داویێ ژی گەلۆ ئەڤەیە ئەو پەیاما ل دووڤ راستیان دگەریت...؟

چەكێ پێشمەرگەی ژنان و ئاڤان پێدڤی ترە(*)

د چەند مەهێن چوویدا ناسناما دەستەلاتدارێن عەرەبێن نها ل بەغدا حوكمدارییێ دكەن پتر یا ئاشكرا دبیت، رۆژ ل دووڤ رۆژێ روویێ راستەقینەییێ وان كو سەرەدەریا وانە د گەل مافێن پێكهاتەیێن عیراقێ و ئاستێ پێگیریا وانە ب پەیمان و پێكهاتنێن دگەل ئالیێن دی ئیمزاكرین یێ بەرچاڤ دبیت، ئاشكرا یێ دبێژن: دەمێ ئەم جهێ پێ خوە ببینین و بهێز بكەڤین نە باوەرییێ ب مافێن خەلكەكی و نە رێزێ ل ئیمزاییێن خوە دگەل ئالیەكی دگرین و دێ وێ كەین یا مە دڤێت. هەرچەندە هەركەسێ ب هووری دیرۆكا عیراقێ ژ سالا ١٩٢١ێڤە خواندبیت و شرۆڤەكربیتن دێ باوەرییێ ب وێ راستیێ ئینیت بەلێ ئەڤە بۆچوونا هەر دەستەلاتدارەكیە یێ ژ وێ سالێ هەتا نها حوكمداری ل عیراقێ كری و دلێ خوە خوشنەكەین بێژین ئەڤە ژ یێ دیتر دیموكراسیترە یان پێشكەفتیترە، بلا كەسەك تنێ یەك نموونە ژ دەستەلاتدارێن عەرەبێن ٩٠ سالێن چوویی بینیت ئەڤە ل سەر بجە نەهێت.

لەوما ژی ئەز باوەرم ئەڤ ناكوكیێن نها د ناڤبەرا حكومەتا هەرێمێ و دەستەلاتدارێن عەرەبێن بەغدادا هەی دێ د بەردەوام بن و دێ دژوارتر بن و ئەگەر رەنگە تەناهیەك بكەڤیتێ (ئەز ژی وەك هەركەسەكێ ڤی وەلاتی ل وێ هیڤیێ مە) دێ یا بەروەخت بیتن و پشتی دەمەكی دێ سەر ژنوو سەرهلدەتەڤە، بەلێ ئەوا من دڤێت د ڤی كوژیدا ئاماژە پێ بكەم، مژارا چەكی یە، چەكێ پێشمەرگەی و چەكێ

(*) د هژمار ٩٣٦ رۆژا ٢٠١٢/٥/٦ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

لەشکەرێ عیراقێ یە، دناڤبەرا هەردویاندا بهەڤرا گرێدانەك هەیە، هندی چەك د دەستێن پێشمەرگەیدا و هندی ئەڤ چەکە بهێزتر، مافێن کوردان پاراستیترن، ب ئازادیەکا پتر دەربرینێ ژ داخوازێن خوە دکەن و سنوورێ خوە دپارێزن. بەروڤاژی دگەل ڤێ چەندێ هندی لەشکەرێ عیراقێ چەکدارتر و بهێزتربیتن دەستەلاتدارێن بەغدا پتر زێدەگاڤیێ دکەنە سەر خەلکێ کوردستانێ و ئەو مافێن گەلێ کورد یێن وان ب خوە ئیمزا ل سەر کری بنپێڤەدکەن و ب وێ چەندێ ژی نەراوەستن بزاڤێن جینوسایدا کوردان و گوهارتنا روخسارێ نەتەوەیێی کوردستانێ دکەن. ب درێژیا شۆرشا ئەیلوولێ ١٩٦١- ١٩٧٥ێ هەر جهەکێ دکەتەبەر سنوورێ ستێرکا تڤەنگا پێشمەرگەی حکومەتا بەغدا نە دکاری ئەوا وێ دڤێت ژ بعەرەبکرن و بەلەنگازکرن و فرکرنا کوردان لێ ئەنجامبدەت، پشتی پیلانا جەزائیرێ و نەمانا چەکێ دەستێ پێشمەرگەی ژ ئادارا ١٩٧٥ێڤە ئەوا د شیانێن وێ دا رژێما وی سەردەمی دژی خەلکێ کوردستانێ ئەنجامدا، دوورترین گوندێن سنووری هاتنە ڤەگوهاستن، باشترین و بخێروبێرترین دەڤەرێن ڤی وەلاتی هاتنەبعەرەبکرن، پرانیا خەلکێ ل چەند کۆمەلگەهەکێن مینا زیندانێن مەزن هاتنەکۆمکرن، هەردەم د بەرهەڤکری بوون بۆ هەر کریارەکا رژێمێ ڤیابا بەرامبەری وان بکەت، هەروەك ل سالا ١٩٨٣ێ د دەمێ چەند دەمژمێرەکاندا ڤرا پتر ژ هەشت هزار بارزانییێن کۆمەلگەهێ قوشتەپە و جهێن دی ئینای، نموونە د زۆرن و دەلیڤا بەرچاڤکرنێ کێمە، بەلێ ب کورتی دێ بێژم د ڤی سەروبەرێ نهایێ دەڤەرێدا و ب ڤێ عەقلیەتا عەرەبیا نها دەستەلاتداریێ ل بەغدا دکەت، چەك بۆ کوردان ژ نان و ئاڤێ پێدڤیترە، ب سالان کوردان یا خوە ل بەر نەبوونی و هەژاری و برسێ گرتی، لێ خوە ل بەر بێ چەکیێ ناگرن و هەردەمێ ژچەك هاتنەکرن، ئەڤە سەد سەدام ل شوونا سەدامەکێ د ئامادەنە دوبارە فەرمانا سەرێ کوردستانیان راکەن.

ئەڤا نها ل بەغدا دهێتەگۆتن و کرن، هندەك كارێ بهێزكرنا چەكێ لەشكەرێ عیراقێ دكەن، هندەك داخوازا تەسلیمكرنا چەكێن گرانێن پێشمەرگەی دكەن، ژبیرنەكەین ب تەسلیمكرنا چەكێن گران رازی نابن و دشیانێن واندا بیتن ناهێلن جفتا نێچیرێ ژی د دەستێن مە دا بمینیت، هەموو دەربرینێ ژ وێ عەقلیەتێ دكەن یا كو ژ ١٩٢١ێڤە ب حوكمێ چەكی دەستەلاتداریێ ل بەغدا دكەت، ب وی حوكمی ژی دڤێت ل بهوستێن بهوستێن كوردستانێ حوكمداریێ بكەت، لێ ل كوردستانەكا بێ پێشمەرگە و بێ چەكێ پێشمەرگەی، دەمێ چەك د دەستێن پێشمەرگەی دا نەبیتن هەر سیستەمەكێ دەستەلاتی ل كوردستانێ هەبیتن ب بریارەكا بەغدا د چەند چركەیەكاندا دێ هێتەهەلوەشاندن و هەر كەسەكێ نەرازی ژی گورستانێن كوشتارێن تەبایێن بیابانێن ژێریا عیراقێ ل پێشوازیا وی نە، درێژ ناكەم و دێ بێژمەڤە: چەكێ پێشمەرگەی ژ نان و ئاڤان پێدڤی ترە.

ئەوا من دڤێت بێژم

چەکێ پێشمەرگەی ژ نان و ئاڤان پێدڤیترە

موسەدەق تۆڤی

د چەند مەهێن چوویی دا ئاسناما دەستهەلاتدارێن عەرەبێن نها ل بەغدا حوكمداریێ دكەن پتر یا ئاشكرا دبیت، رۆژ ل دووڤ رۆژێ روویێ راستەقینەیێ وان كو سەرەدەریا وانە دگەل مافێن پێكهاتەیێن عیراقێ و ئاستێ پێگیریا وانە ب پەیمان و پێكهاتنێن دگەل ئالیێن دی ئیمزاكرین پێ بەرچاڤ دبیت، ئاشكرا پێ دبێژن: دەمێ ئەم جهێ پێ خوە ببینین و بهێز بكەڤین نە باوەریێ ب مافێن خەلكەكی و نە رێزێ ل ئیمزایێن خوە دگەل ئالیەكی دگرین و دێ وێ كەین یا مە دڤێت. هەرچەندە هەركەسێ ب هووری دیرۆكا عیراقێ ژ سالا ١٩٢١ێڤە خواندبیت و شرۆڤەكربیتن دێ باوەریێ ب وێ راستیێ ئینیت بەلێ ئەڤە بۆچوونا هەر دەستەلاتدارەكیە یێ ژ وێ سالێ هەتا نها حوكمداری ل عیراقێ كری و دلێ خوە خوشنەكەین بێژین ئەڤە ژ یێ دیتر دیموكراسیترە یان پێشكەفتیترە، بلا كەسەك تنێ یەك نموونە ژ دەستەلاتدارێن عەرەبێن ٩٠ سالێن چوویی بینیت ئەڤە ل سەر بجه نەهێت.

لەوما ژی ئەز باوەرم ئەڤ ئاكوكیێن نها د ناڤبەرا حكومەتا هەرێمێ و دەستەلاتدارێن عەرەبێن بەغدادا هەی دێ د بەردەوام بن و دێ دژوارتر بن و ئەگەر رەنگە تەناهیەك بكەڤیتێ (ئەز ژی وەك هەركەسەكێ ڤی وەلاتی ل وێ هیڤیێ مە) دێ یا بەروەخت بیتن و پشتی دەمەكی دێ سەر ژنوو سەرهلدەتەڤە، بەلێ ئەوا من دڤێن د ڤی كوژیدا ئاماژە پێ بكەم، مژارا چەكی یە، چەكێ پێشمەرگەی و چەكێ لەشكەرێ عیراقێ یە، دناڤبەرا هەردویاندا بهەڤرا گرێدانەك هەیە، هندی چەك د دەستێن پێشمەرگەیدا و هندی ئەڤ چەكە بهێزتر، مافێن كوردان پاراستیترن، ب ئازادیەكا پتر دەربرینێ ژ داخوازێن خوە دكەن و سنوورێ خوە دپارێزن. بەروڤاژی دگەل ڤێ چەندێ هندی لەشكەرێ عیراقێ چەكدارتر و بهێزتربیتن دەستەلاتدارێن بەغدا پتر زێدەگاڤیێ دكەنە سەر خەلكێ كوردستانێ و ئەو مافێن گەلێ كورد یێن وان ب خوە ئیمزا ل سەر كری بنپێڤەدكەن و ب وێ چەندێ ژی ئاراوەستێ بزاڤێن جینوسایدا كوردان و گوهارتنا روخسارێ نەتەوەیێ كوردستانێ دكەن. ب درێژیا شۆرشا ئەیلولێ ١٩٦١-١٩٧٥ێ هەر جهەكێ دكەتەبەر سنوورێ ستێركا تڤەنگا پێشمەرگەی حكومەتا بەغدا نە دكاری ئەوا وێ دڤێت ژ بعەرەبكرن و بەلەنگازكرن و قركرنا كوردان لێ ئەنجامبدەت، پشتی پیلانا جەزائیرێ و نەمانا چەكێ دەستێ پێشمەرگەی ژ ئادارا ١٩٧٦ێڤە ئەوا د شیانێن وێ دا رژێما وی سەردەمی دژی خەلكێ كوردستانێ ئەنجامدا، دوورترین گوندێن سنووری هاتنە ڤەگوهاستن، باشترین و بخێروبێرترین دەڤەرێن ڤی وەلاتی هاتنەبعەرەبكرن، پرانیا خەلكێ ل چەند كۆمەلگەهەكێن مینا زیندانێن مەزن هاتنەكۆمكرن، هەردەم د بەرهەڤكری بوون بۆ هەر كریارەكا رژێمێ ڤیابا بەرامبەری وان بكەت، هەروەك ل سالا ١٩٨٣ێ د دەمێ چەند دەمژمێرەكاندا ڤرا پتر ژ هەشت هزار بارزانیێن كۆمەلگەهێ قوشتەپە و جهێن دی ئینای، نموونە د زۆرن و دەلیڤا بەرچاڤكرنێ كێمە، بەلێ ب كورتی دێ بێژم د ڤی سەروبەرێ نهایێ دەڤەرێدا و ب ڤێ عەقلیەتا عەرەبیا نها دەستەلاتداریێ ل بەغدا دكەت، چەك بۆ كوردان ژ نان و ئاڤێ پێدڤیترە، ب سالان كوردان یا خوە ل بەر نەبوونی و هەژاری و برسێ گرتی، لێ خوە ل بەر بێ چەكیێ ناگرن و هەردەمێ ژچەك هاتنەكرن، ئەڤە سەد سەدام ل شوونا سەدامەكێ د ئامادەنە دوبارە فەرمانا سەرێ كوردستانیان راكەن.

ئەڤا نها ل بەغدا دهێتەگۆتن و كرن، هندەك كارێ بهێزكرنا چەكێ لەشكەرێ عیراقێ دكەن، هندەك داخوازا تەسلیمكرنا چەكێن گرانێن پێشمەرگەی دكەن، ژبیرنەكەین ب تەسلیمكرنا چەكێن گران رازی نابن و دشیانێن واندا بیتن ناهێلن جفتا نێچیرێ ژی د دەستێن مە دا بمینیت، هەموو دەربرینێ ژ وێ عەقلیەتێ دكەن یا كو ژ ١٩٢١ێڤە ب حوكمێ چەكی دەستەلاتداریێ ل بەغدا دكەت، ب وی حوكمی ژی دڤێت ل بهوستێن كوردستانێ حوكمداریێ بكەت، لێ ل كوردستانەكا بێ پێشمەرگە و بێ چەكێ پێشمەرگەی، دەمێ چەك د دەستێن پێشمەرگەی دا نەبیتن هەر سیستەمەكێ دەستەلاتی ل كوردستانێ هەبیتن ب بریارەكا بەغدا د چەند چركەیەكاندا دێ هێتەهەلوەشاندن و هەر كەسەكێ نەرازی ژی گورستانێن كوشتارێن تەبایێن بیابانێن ژێریا عیراقێ ل پێشوازیا وی نە، درێژ ناكەم و دێ بێژمەڤە: چەكێ پێشمەرگەی ژ نان و ئاڤان پێدڤیترە.

musediqtovi@yahoo.com

هەموو نێكشەمبیان دنڤیسیت

ئاژاوه یان خوەنیشادان..؟ (*)

رۆژا ٨ێ گـولانێ (٢٠١٢ێ) بەردەرگـەهێ پەرلـەمانێ کوردسـتانێ جهـێ راکێشـانا سەرنجا خوەیی و بیانیان بوو، پەیامنێر و کامیرێن کەنالێن جودا هەرئێکی وەکی وی ڤیای رووداد ڤەگوهاست. رووداد چ رووداد بوو، کۆمەکا کەسان ب بلندکرنا چەندین درۆشمێن ئیسلامی خوەنیشادانەك ل بەر پەرلەمانی کر، خوەنیشادان نـەبوو بـەلکی هێـرش بـوو کرینـە سـەر پەرلـەمانێ ، ئـەوا د شـیانێن وانـدا ژ سـڤکاتی پێکرنـێ و زێـدەگاڤیێ ل سـەر پەرلـەمانی و پارێزڤـانێن ئاڤـاهی و شـکاندن و تێکـدانا تشـتێ کەتیەبەردەستان تەخسیری نەکرن، ئەڤ هەموو کریارە کرن بێی کو هـەتا ئـەڤرۆ ژی کەسەك بزانیت وان هێرشکەران چ دڤیا. رووداد ژی بەردەوامیا وێ ئالوزیێ بوو یا د ئەنجامێ گۆتارەکا کۆڤارا (چرپە)دا بەرپا بـووی، گوایـە سـڤکاتی ب ئـایینێ ئیسلامێ کربـوو، ئـەینیا بـەری وێ (٤ گـولانێ) هنـدەك خوتبـەخوینێن هـەولێرێ گـەفێن خوەنیشادانێ دژی حکومەتێ کربوون ئەگەر پێرابوونێن پێدڤی بەرامبـەری کۆڤـارێ نەگریتەبەر، ئەڤە ب خوە ژی داخوازەکا رەوا بوو، دەملدەست ئالیێن پەیوەندیدار ب ئـەرکێ خـوە رابـوون، بریـارێن پێـدڤی بـۆ ڤـێ مـەرەمێ گرتنەبـەر، خوتبـەخوینێن هـەولێرێ ژی ب سـەرەدەریا حکومـەتێ خوشـحالبوون، ژ خـەلکێ خواسـتن تـەناهی و بەرژەوەنـدیا وەلاتـی ب پـارێزن. بـەلێ ئـەوا ل ٨ێ ڤـێ مـەهێ رووداى ڤـەدەر بـوو ژ هەموو بۆچوون و سەرەدەریێن د ڤێ ئاریشێدا هاتینەبەرچاڤکرن، خەلکەکی بریـارا ئاژاوە(فیتنە) گێرانەکێ ل پایتەختێ هەرێمێ دابوو، ئـاژاوا خـوە گێـرا و ئارمانجـەك

(*) د هژمار ٩٤١ رۆژا ٢٠١٢/٥/١٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

رۆژا ٨ێ ڤێ مەهێ بەردەرگەهێ پەرلەمانێ کوردستانێ جهێ راکێشانا سەرنجا خوەیی و بیانیان بوو، پەیامنێر و کامێرێن کەنالێن جودا هەرئێکی وەکی وی ڤیای روودان ڤەگوهاست. روودان چ روودان بوو، کۆمەکا کەسان ب بلندکرنا چەندین درۆشمێن ئیسلامی خوەنیشادانەک ل بەر پەرلەمانێ کر، خوەنیشادان نەبوو بەلکی هێرش بوو کرینە سەر پەرلەمانێ، ئەوا د شیانێن واندا ژ سڤکاتی پێکرنێ و زێدەگاڤیێ ل سەر پەرلەمانی و پارێزڤانێن ئاڤاهی و شکاندن و تێکدانا تشتێ کەتیەبەردەستان تەخسیری نەکرن، ئەڤ هەموو کریارە کرن بێی کو هەتا ئەڤرۆ ژی کەسەک بزانیت وان هێرشکەران چ دڤیا. روودان ژی بەردەوامیا وێ ئالوزیێ بوو یا د ئەنجامێ گۆتارەکا کۆڤارا (چرپە)دا بەرپا بووی، گوایە سڤکاتی ب ئایینێ ئیسلامێ کریوو، ئەینیا بەری وێ (٤ گولانێ) هندەک خوتبەخوینێن هەولێرێ گەفێن خوەنیشادانێ دژی حکومەتێ کربوون ئەگەر پێرابوونێن پێدڤی بەرامبەری کۆڤارێ نەگریتەبەر، ئەڤە ب خوە ژی داخوازەکا رەوا بوو، دەسلەدست ئالیێن پەیوەندیدار ب ئەرکێ خوە رابوون، بریارێن پێدڤی بۆ ڤێ مەرەمێ گرتنەبەر، خوتبەخوینێن هەولێرێ ژی ب سەرەدەریا حکومەتێ خوشحالبوون، ژ خەلکێ خواستێ تەناهی و بەرژەوەندیا وەلاتی ب پارێزن. بەلێ ئەوا ل ٨ێ ڤێ مەهێ روودای ڤەدەر بوو ژ هەموو بۆچوون و سەرەدەریێن د ڤێ ئاریشێدا هاتینەبەرچاڤکرن، خەلکەکی بریارا ئاژاوە(فیتنە) گێرانەکێ ل پایتەختێ هەرێمێ دابوو، ئاژاوا خوە گێرا و ئارمانجەک ژی د گێرانا وێ ئاژاوەییدا هەبوو و ئەز باوەرم ئەگەر هەموو ژی نەبیت پشکەک ژ ئارمانجێ خوە بجهئینا. ل بەر رۆناهیا روودانێ دێ چەند بۆچوونەکان بەرچاڤکەم:

– ئەز ئالیەکێ دیارکری ب گێرانا ئاژاوەیێ گوناهباربکەم، بەلێ چ گومان ژی تێدا نینە بەرهەڤی بۆ هاتبوونەکرن و ئالیەک ل پشت وان بەرهەڤیان بوویە، ئەو ئالیە ژ مێژ بوو ل دەلیڤەکێ دگەریا، بابەتێ کۆڤارا (چرپە) و خوتبەیێن ئەینیا هەولێرێ ب دەلیڤە دیت، بەلێ هند لەز ل گێرانا ئاژاوەیێ کر نەگەهشتێ داخوازەکا دیارکری بۆ خوە بەرچاڤکەن کو روویێ روودانێ ژ ئاژاوەیێ بکەنە خوەنیشادانەکا خەلکی.

– خوەنیشادان بێ مولەت هاتەگێران، د قانوونا هەرێمێدا دڤێت خوەنیشادان ب مووڵەت بن، گێرانا ڤێ ئاژاوەیێ ب خوە زێدەگاڤیە ل سەر قانوونێن هەرێمێ کو ب پرانیا دەنگێن پەرلەمانی بریار ل سەر هاتیەدان، بێ روومەتیە بەرامبەری حکومەتا هەرێمێ کو نکاریت بەرگریێ ژ قانوونێ بکەت. ئەگەر ئەڤە ئارمانجێ ئەوێن ل پشت خوەنیشادانێ بیان گەلۆ حکومەتا هەرێمێ یا نڤستی بوو ئەڤ هەموو بەرهەڤیە بۆ ڤێ ئاژاوەیێ هاتنەکرن، لافیتە و ئالا و شیر و تیر هاتنە ئامادەکرن..!! ئەو خەلکە ل جهەکی یان چەند جهەکان کۆمبوون و بێ مووڵەت بەرەڤ پەرلەمانی هەتا بەر دەرگەهێ سەرەکی هاتن و ئەو کر یا کری..؟

– گەلۆ ئازادیا بێ سنوور (بەری هەموویان ژی ئازادیا رۆژنامەڤانی) د بەرژەوەندیا گشتیدایە..؟ ئەرێ دروستە هەرکەسێ ئەوا عەقلێ وی ژێ بری بێی سنوور سڤکاتیێ ب پیروزیێن ئایینی و نەتەوەیی و جڤاکی ..هتد بکەت..؟ ئەرێ سنوورێ ئازادیێ داویناهیێت دەمێ دبیتە زێدەگاڤی ل سەر مافێن خەلکەکێ دیتر..؟ ئەرێ ئازادیا دەربرینا بابەتەکی ل سەر بەرپەرێن کۆڤارەکێ وەک ئەوێ گوایە د کۆڤارا (چرپە)دا سڤکاتی ب پیروزیێن موسلمانان کری پێدڤی ب سنووردارکرنێ نینە..؟ وەسان ئەرێ دەمێ خەلکەک ب ناڤێ خوەنیشادانێ دهێتەسەرجادەیان و سڤکاتیێ ب پەرلەمانی کو نوونەرێ هەموو خەلکێ وەلاتیە دکەت و زێدەگاڤیێ دکەتە سەر گیان و سامانێ وەلاتیان پێدڤی ناکەت سنوورەک بۆ وێ ئازادیێ ژی بهێتەدانان..؟ ئەرێ دەمێ ئازادیا بێ سنوور دبیتە ئەگەرێ کوشتنا مرۆڤەکی، وەلاتیەکێ سەر جادێ بیتن، خوەنیشادەر یان پولیس بیتن گونەها وێ مەزنتر نینە ژ یا کەسەکی سڤکاتیەک ب ئایینی کری یان کوفرەک کری..؟ ئەرێ دەم نەهاتیە ئالیێن پەیوەندیدار پێداچوونەکێ ب هندەک بریار و قانوونێن خوەدا بکەن یێن ئەرێنیێن وان پترن ژ ئەرێنیێن وان..؟

– خەلکەک سەرا روودانێ هاتیەگرتن و ڤەکولین دهێنەکرن، ڤەکولین ژی دێ گەهنەئەنجامەکی، د هەمان دەمدا هەموو ئالیێن سیاسیێن فەرمیێن هەرێمێ هەلویستێ خوە دژی وێ ئاژاوەیێ دیارکریە، ل ڤێرێ پێدڤیە ل سەر حکومەتا هەرێمێ خەلکێ ژ ئەنجامێن ڤەکولینێ ئاگاداربکەت، کی ل پشت بوو ب خەلکێ بدەتە نیاسین و ژ بەر خاترا چاڤێن فلان ئالیێ ناڤخوەیی یان فلان دەولەتێ راستیا روودانێ ل خەلکێ نەڤەشێریت، ژ بەرکو خەلک زیانڤێکەتیێ سەرەکیە د ڤان رەنگە ئاژاوەیاندا..!!

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

ژی د گێرانا وێ ئاژاوەییدا هەبوو و ئەز باوەرم ئەگەر هەموو ژی نەبیت پشکەك ژ ئارمانجێ خوە بجهئینا. ل بەر رۆناهیا روودانێ دێ چەند بۆچوونەکان بەرچاڤکەم:

- ئەز ئالیەکێ دیارکری ب گێرانا ئاژاوەیێ گوناهباربکەم، بەلێ چ گومان ژی تێدا نینە بەرهەڤی بۆ هاتبوونەکرن و ئالیەك ل پشت وان بەرهەڤییان بوویە، ئەو ئالیە ژ مێژ بوو ل دەلیڤەکێ دگەریا، بابەتێ کۆڤارا (چرپە) و خوتبەیێن ئەینیا هەولێرێ ب دەلیڤە دیت، بەلێ هند لەز ل گێرانا ئاژاوەیێ کر نەگەهشتن داخوازەکا دیارکری بۆ خوە بەرچاڤکەن کو روویێ روودانێ ژ ئاژاوەیێ بکەنە خوەنیشادانەکا خەلکی.

- خوەنیشادان بێ مولەت هاتەگێران، د قانوونا هەرێمێدا دڤێت خوەنیشادان ب مووڵەت بن، گێرانا ڤێ ئاژاوەیێ ب خوە زێدەگاڤیە ل سەر قانوونێن هەرێمێ کو ب پرانیا دەنگێن پەرلەمانی بریار ل سەر هاتیەدان، بێ روومەتیە بەرامبەری حکومەتا هەرێمێ کو نکاریت بەرگریێ ژ قانوونێ بکەت. ئەگەر ئەڤە ئارمانجێ ئەوێن ل پشت خوەنیشادانێ بیتن گەلۆ حکومەتا هەرێمێ یا نڤستی بوو ئەڤ هەموو بەرهەڤیە بۆ ڤێ ئاژاوەیێ هاتنەکرن، لافیتە و ئالا و شیر و تیر هاتنە ئامادەکرن..!! ئەو خەلکە ل جهەکی یان چەند جهەکان کۆمبوون و بێ مووڵەت بەرەڤ پەرلەمانی هەتا بەر دەرگەهێ سەرەکی هاتن و ئەو کر یا کری..؟

- گەلۆ ئازادیا بێ سنوور (بەری هەموویان ژی ئازادیا رۆژنامەڤانی) د بەرژەوەندیا گشتیدایە..؟ ئەرێ دروستە هەرکەسێ ئەوا عەقلێ وی ژێ بری بێی سنوور سڤکاتیێ ب پیروزیێن ئایینی و نەتەوەیی و جڤاکی ..هتد بکەت..؟ ئەرێ سنوورێ ئازادیێ داویناهێت دەمێ دبیتە زێدەگاڤی ل سەر مافێن خەلکەکێ دیتر..؟ ئەرێ ئازادیا دەربرینا بابەتەکی ل سەر بەرپەرێن کۆڤارەکێ وەك ئەوێ گوایە د کۆڤارا (چرپە)دا سڤکاتی ب پیروزیێن موسلمانان کری پێدڤی ب سنووردارکرنێ نینە..؟ وەسان ئەرێ دەمێ خەلکەك ب ناڤێ خوەنیشادانێ دهێتەسەرجادەیان و سڤکاتیێ ب پەرلەمانی کو نوونەرێ هەموو خەلکێ وەلاتیە دکەت و زێدەگاڤیێ دکەتە سەر گیان و سامانێ وەلاتیان پێدڤی ناکەت سنوورەك بۆ وێ ئازادیێ ژی بهێتەدانان..؟ ئەرێ دەمێ ئازادیا بێ سنوور دبیتە ئەگەرێ کوشتنا مرۆڤەکی، وەلاتیەکێ سەر جادێ بیتن، خوەنیشادەر یان پولیس بیتن گونەها وێ مەزنتر نینە ژ یا کەسەکی سڤکاتیەك ب ئایینی کری یان کوفرەك کری..؟ ئەرێ دەم نەهاتیە ئالیێن پەیوەندیدار پێداچوونەکێ ب هندەك بریار و قانوونێن خوەدا بکەن یێن نەرێنییێن وان پتر ژ ئەرێنییێن وان..؟

- خەلکەك سەرا روودانێ هاتیەگرتن و ڤەکولین دهێنەکرن، ڤەکولین ژی دێ گەهنەئەنجامەکی، د هەمان دەمدا هەموو ئالیێن سیاسیێن فەرمیێن هەرێمێ هەلویستێ خوە دژی وێ ئاژاوەیێ دیارکریە، ل ڤێرێ پێدڤیە ل سەر حکومەتا هەرێمێ خەلکێ ژ ئەنجامێن ڤەکولینێ ئاگادارکەت، کی ل پشت بوو ب خەلکێ بدەتە نیاسین و ژ بەر خاترا چاڤێن فلان ئالیێ ناڤخوەیی یان فلان دەولەتێ راستییا روودانێ ل خەلکێ نەڤەشێریت، ژ بەرکو خەلك زیانڤێکەتیێ سەرەکیە د ڤان رەنگە ئاژاوەیاندا..!!

کی زێدەگاڤیێن ل سەر پولیسان دهێنەکرن شەرمەزار بکەت..؟؟ (*)

د هەر نە ئارامیەکا ل وەلاتی رووددەت تەباییا خەلکی هەر ئێکی ب رەنگەکی زیان دگەهنیَ، لیَ زیانێن مەزنتر و راستەوخوە دگەهنە کەسێن پشکدار د روودانێدا یان کەسێن ل جهیَ روودانیَ و گەلەك جاران ئەڤ زیانە دگەهنە گیان و سامانیَ وان کەسان، لەوما ژی پێدڤیە بەرگری ژ هەریەك ژ وان کەسان بێتەکرن، ژبەرکو هەردوو قوربانییێن رووداینێنە، چ ییَ رووداندروستکری و ئارمانجەك پیَ هەی، چ ییَ ب مەرەما پاراستنا سەر و سامانیَ گشتی رێك ل بەر رووداینیَ گرتبیتن، رووداند ژ رووداینیَ جودایە و یا مە د ڤی بابەتیدا مەرەم پیَ هەی خوەنیشادانێن خەلکینە یێن ل ڤیَ داوییَ ب بەرفرەهی ل وەلاتیَ مە بەلاڤەبووین و دهێنە ئەنجامدان و مەرج ژی نینە هەموو خوەنیشادان د رەوابن، دبیت هندەك ب بۆچوونا خەلکەکی د رەوا و ب بۆچوونا هندەکێن دی نە د رەوابن، لەوما ژی هەموو زیانڤێکەتیێن خوەنیشادانان ب قوربانی دنیاسم.

(*) د هژمار ٩٤٦ رۆژا ٢٠/٥/٢٠١٢ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

ئەوا د دەمێ خوەنیشادانێن ل ڤی وەلاتی دهێنەکرن سەرنجا مرۆڤی بۆ خوە رادکێشیت هەرئالیەك، کۆمەلەیەك، سەندیکایەك د دەمێ خوەنیشادانان‌دا بەرگریێ ژ جوینەکێ دیارکری دکەت، زێدەگاڤیا ل سەر وان دهێتەکرن شەرمەزاردکەت، ئالیێ سیاسی بەرگریێ ژ ئالیگرێن خوە، کۆمەلە و یەکێتی و سەندیکا بەرگریێ ژ هەڤپیشەیێن خوە وەك مامۆستا، خویندکار، کرێکار، رۆژنامەڤان...هتد دکەن، بەلێ جوینێ کەس خوە لێ نەکەتە خودان و پشتیێ گرانێ روودانان خەما وی و زیانا مەزنتر ژی بارا وی یە، جار دکەڤیتە بەردربێن چەقوك و کەتەران، جار ژی سەرێ وی ب بەر و بتلان دشکێت پولیسن، ئەگەر جارەکێ ژی ژ دەستان دەرکەت یان ژ ترسا گیانێ خوە، یان د چوارچوڤێ ئەرکێ خوەدا کو بەرگریە ژ وی جهی پەنا برە بەر چەکی، ئەڤە قیامەت رابوو و هەموو دنیا لێ بوونە دوژمن و داخوازا سەرێ وی دکەن.

ل ڤێرێ نە بناڤێ بەرگریێ ژ ئالیەکێ دیارکری، بەلێ ب ناڤی دیتنەڤا چارەیەکێ بۆ جوینەکا ڤی خەلکی کو پولیسن، ئەو ژی وەك تەبایی جوینێن جڤاکی خوەدی ماف و بەرژەوەندینە، وەك د کوردەواریدا دبێژن ئەو ژی گوشت و خوینن، ژ ئەنجامێ دربێن کەسێن بەرامبەری خوە بریندار دبن و دهێنەکوشتن، خێزان و سێویان ل پاش خوە دهێلن، چاوان ئالیگرێن حزبەکێ د خوەنیشادانێدا بەرگریێ ژ بۆچوونێن حزبا خوەدکەن، مامۆستا داخوازا دەرمالەیان دکەن، کرێکار بەرگریێ ژ

ئەوا من دڤێت بێژم

کی زێدەگاڤیێن ل سەر پۆلیسان دهێنەکرن شەرمەزار بکەت؟؟

موسەدەق تۆڤی

د هەر ئەنارمیەکا ل وەلاتی روو ددەت تەبایا خەلکی و هەر ئێک ب رەنگەکی زیان دگەهنێ، لێ زیانێن مەزنتر و راستەوخوە دگەهنە کەسێن پشکدار د رووداني دا یان کەسێن ل جهێ رووداني و گەلەک جاران ئەڤ زیانە دگەهنە گیان و ساماني وان کەسان، لەوما ژی پێدڤیە بەرگری ژ هەریەک ژ وان کەسان بێتەکرن، ژبەرکو هەردوو قوربانیێن رووداني‌نە، چ یێ رووداني دروستکری و ئارمانجەک پێ هەی، چ یێ ب مەرەما پاراستنا سەر و ساماني گشتی رێک ل بەر رووداني گرتبیتن، رووداني ژ رووداني جودایە و یا مە د ڤی بابەتیدا مەرەم پێ هەی خوەنیشادانێن خەلکینە یێن ل ڤێ داویێ ب بەرفرەهی ل وەلاتێ مە بەلاڤەبووین و دهێنە ئەنجامدان و مەرج ژی نینە هەموو خوەنیشادان د رەوابن، دبیت هندەک ب بۆچوونا خەلکەکی د رەوا و ب بۆچوونا هندەکێن دی نە د رەوابن، لەوما ژی هەموو زیانڤێکەتیێن خوەنیشادانان ب قوربانی دنیاسم. ئەوا د دەمێ خوەنیشادانێن ل ڤی وەلاتی دهێنەکرن سەرنجا مرۆڤی بۆ خوە رادکێشیت هەرئالیەک، کۆمەلەیەک، سەندیکایەک د دەمێ خوەنیشادانان‌دا بەرگریێ ژ جوینەکێ دیارکری دکەت، زێدەگاڤیا ل سەر وان دهێتەکرن شەرمەزاردکەت، ئالیێ سیاسی بەرگریێ ژ ئالیگرێن خوە، کۆمەلە و یەکێتی و سەندیکا بەرگریێ ژ هەڤپیشەیێن خوە وەک مامۆستا، خویندکار، کرێکار، رۆژنامەڤان...هتد دکەن، بەلێ جوینێ کەس خوە لێ نەکەتە خودان و پشتیێ گرانێ رووداني خەما وی و زیانا مەزنتر ژی بارا وی یە، جار دکەڤیتە بەردربێن چەقوک و کەتەران، جار ژی سەرێ وی ب بەر و بتلان دشکێت پۆلیسن، ئەگەر جارەکێ ژی ژ دەستان دەرکەت یان ژ ترسا گیانێ خوە، یان د چوارچوڤێ ئەرکێ خوەدا کو بەرگریە ژ وی جهی پەنا برە بەر چەکی، ئەڤە قیامەت رابوو و هەموو دنیا لێ بوونە دوژمن و داخوازا سەرێ وی دکەن. ل ڤێرێ نە بناڤێ بەرگریێ ژ ئالیەکێ دیارکری، بەلێ ب ناڤی دیتنەڤا چارەیەکێ بۆ جوینەکا ڤی خەلکی کو پۆلیسن، ئەو ژی وەک تەبایی جوینێن جڤاکی خوەدی ماف و بەرژەوەندینە، وەک د کوردەواریدا دبێژن ئەو ژی گوشت و خوینن، ژ ئەنجامێ دربێن کەسێن بەرامبەری خوە بریندار دبن و دهێنەکوشتن، خێزان و سێویان ل پاش خوە دهێلن، چاوان ئالیگرێن حزبەکێ د خوەنیشادانێدا بەرگریێ ژ بۆچوونێن حزبا خوەدکەن، مامۆستا داخوازا دەرمالەیان دکەن، کرێکار بەرگریێ ژ مافێن خوەدکەن، رۆژنامەڤان ئەرکێ خوەیێ پیشەیی ئەنجامددەن، کەسانەک داخوازا چاکسازیەکێ دکەن یا ئەو ب باش دزانن..هتد، پۆلیس ژی دکڤانا ئەرکێ خوەدا بەرگریێ ژ وی جهی دکەت یێ پێ هاتیەراسپاردن، بەرگریێ ژ گیانێ وان کەسان یێن د وی جهیڤە دکەت، بەرگریێ ژ ئاڤمالی و ساماني د وی جهیڤە دکەت کو ئاڤمالی و ساماني گشتیە، ئەوێ د وی جهیڤە و ئەو سامانە ژی ل ژێر دەستان کورێ ڤی وەلاتیە و د ئەنجامێ خزمەتا خوە یا فەرمانبەریێ یان خەباتا خوە یان ب هەلبژارتنان هاتیەوی جهی، ئەڤرۆ ئەوە دبیت سۆیەهی کەسێ خوەنیشادەر ل وی جهی بیتن و هەمان پۆلیس دێ بەرگریێ ژێ کەت، نە کەسەکێ داگیرکەرە ب هێرشەکا لەشکەری هاتیە ئەو جهە داگیرکریە کو حەرام بیتن پۆلیس یان کەسەکێ دن بەرگریێ ژێ بکەت. کورت و کرمانجی هەردو جوین خوەنیشادەر و پۆلیس کورێن ڤی وەلاتینە، خوەدی مافن د ڤێت بەرگری ژ مافێن وان بێتەکرن، چاوان یاسا بەرگریێ ژ خوەنیشادەران دکەت دڤێت ب هەمان شێوە بەرگریێ ژ پۆلیسان ژی بکەت، چاوان زێدەگاڤیێن ل سەر جوینێن جودایێن جڤاکی د دەمێ خوەنیشادانان‌دا دهێنە شەرمەزارکرن ب هەمان شێوە دڤێت ئەو زێدەگاڤیێن ل سەر پۆلیسان ژی دهێنەکرن بێنە شەرمەزارکرن، وێ ژی ژبیرنەکەین گەلەک جاران خوەنیشادان نە درەوانە یان نە ئەرکێ وانە کەسانە خوەنیشادانێ بکەن، لێ د سەروبەرێ مە یێ ئهادا بەرگریا پۆلیسی بەرگریەکا رەوایە و یێ ئەرکێ خوە ئەنجامددەت. ل داویێ هەرچەندە ئەرکێ یاسایە بەرگریێ ژ هەردو جوینان خوەنیشادەر و پۆلیسان بکەت، بەلێ خوەنیشادانێن شارستانی و ئاشتیانە و دوور ژ توندی و دژواریێ دێ مافێن هەردو ئالیان و تەڤاییێ جڤاکی پارێزن.

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

مافێن خوەدکەن، رۆژنامەڤان ئەرکێ خوەیێ پیشەیی ئەنجامددەن، کەسانەك داخوازا چاکسازیەکێ دکەن یا ئەو ب باش دزانن..هتد، پولیس ژی دکڤانێ ئەرکێ خوەدا بەرگریێ ژ وی جهی دکەت یێ پێ هاتیەراسپاردن، بەرگریێ ژ گیانێ وان کەسان یێن د وی جهیڤە دکەت، بەرگریێ ژ ناڤمالی و سامانێ د وی جهیڤە دکەت کو ناڤمالی و سامانێ گشتییە، ئەوێ د وی جهیڤە و ئەو سامانە ژی ل ژێر دەستان کورێ ڤی وەلاتیە و د ئەنجامێ خزمەتا خوە یا فەرمانبەریێ یان خەباتا خوە یان ب هەلبژارتنان هاتیە وی جهی، ئەڤرۆ ئەوە دبیت سۆبەهی کەسێ خوەنیشادەر ل وی جهی بیتن و هەمان پولیس دێ بەرگریێ ژێ کەت، نە کەسەکێ داگیرکەرە ب هێرشەکا لەشکەری هاتیە ئەو جهە داگیرکریە کو حەرام بیتن پولیس یان کەسەکێ دن بەرگریێ ژێ بکەت. کورت و کرمانجی هەردو جوین خوەنیشادەر و پولیس کورێن ڤی وەلاتینە، خوەدی مافن د ڤێت بەرگری ژ مافێن وان بێتەکرن، چاوان یاسا بەرگریێ ژ خوەنیشادەران دکەت دڤێت ب هەمان شێوە بەرگریێ ژ پولیسان ژی بکەت، چاوان زێدەگاڤیێن ل سەر جوینێن جوداییێن جڤاکی د دەمێ خوەنیشادانانددا دهێنە شەرمەزارکرن ب هەمان شێوە دڤێت ئەو زێدەگاڤیێن ل سەر پولیسان ژی دهێنەکرن بێنە شەرمەزارکرن، وێ ژی ژبیرنەکەین گەلەك جاران خوەنیشادان نە درەوانە یان نە ئەرکێ وان کەسانە خوەنیشادانێ بکەن، لێ د سەروبەرێ مە یێ نهادا بەرگریا پولیسی بەرگریەکا رەوایە و یێ ئەرکێ خوە ئەنجامددەت. ل داوییێ هەرچەندە ئەرکێ یاسایە بەرگریێ ژ هەردو جوینان خوەنیشادەر و پولیسان بکەت، بەلێ خوەنیشادانێن شارستانی و ئاشتیانە و دوور ژ توندی و دژواریێ دێ مافێن هەردو ئالیان و تەڤایی جڤاکی پارێزن.

دەم هاتیە پەنا ببەینە بەر را پرسیا نە فەرمیا ٢٠٠٥ێ(*)

هەرکەسێ دووڤچوونا روودانێن سەر گورەپانا کوردستانێ و عیراقێ و ئالوزیێ ناڤبەرا هەرێما کوردستانێ و دەستەلاتێ بەغدا بکەت، دێ گەهیتە وێ باوەریێ کو ئەوا بەری چەند سالەکان هندەك دلسۆژان دگۆت: ئێدی عیراق نابیتەڤە ئەو عیراقا ل سالا ١٩٢١ێ ل سەر بنیاتەکێ خەلەت هاتیەئاڤاکرن، ب دارێ کوتەکیێ سێ پێکهاتێن سەرەکیێن جودا و چەند پێکهاتەکێن بچووکتر پێکڤە هاتینەگرێدان و دەولەتەك ژێ هاتیەپێکئینان.ئەوا دەمەکی دهاتەگۆتن عیراق ب موزاییکا خوەیا چەند نەتەوەیی و ئایینی و مەزهەبیڤە یا جوانە، روودانێن دیرۆکی سەلماند ب دروستی راستی بەروڤاژی ڤێ چەندێیە، عیراق ب ڤێ پێکهاتێڤە یا کرێتە و کرێتیا وێ ل ئاستەکییە ئەگەر ئەڤێن نها د ڤی سنووریدا دژین بەردەوامبن ل سەر ڤێ پێکڤەگرێدانا ب کوتەکی، د ئەنجامدا نە تنێ دێ ب سەرێ وان هەموویاندا شکێتەڤە بەلکێ دێ هندەك وەلاتێن دراوسێ ژی بنە قوربانییێن ڤێ پێکڤەگرێدانێ. یا راست و د بەرژەوەندیا ڤان پێکهاتاندا ئەوە هەرئێك ل وارێ خوە د چوارچوڤێ سیستەمەکیدا بژیت یێ ئەو بۆ خوە هەلدبژێریت و دراوسێیێن باش و هەڤگونجای بن ، رێزێ ل سەروەری و بەرژەوەندیێن هەڤدوو بگرن و رودانێن بیست سیە سالێن چوویی ژی ئەڤ راستیە یا سەلماندی.

(*) د هژمار ٩٥١ رۆژا ٢٠١٢/٥/٢٧ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

هندی پەیوەندی ب سەروبەرێ مەیێ نها ل باشوورێ کوردستانی هەی، راستە د راپرسیا فەرمیا سالا ٢٠٠٥ێدا خەلکێ کوردستانێ دەنگ بۆ هەڤرا ژیانێ دگەل پێکهاتێن دیتر ل عیراقەکا فیدرال دایە، ل دووڤ وی دەستووری یی د وێ رۆژێدا راپرسی ل سەر هاتیەکرن و پەرلەمانێ هەلبژارتیێ کوردستانێ ژی هەر ل سالا ١٩٩٢ێ بریار ل سەر سیستەمێ فیدرالی بۆ باشوورێ کوردستانێ دایە، بەلێ د هەمان رۆژا راپرسیا فەرمیا ٢٠٠٥ێدا هەمان ڤی خەلکی د راپرسیەکا نەفەرمیدا دەنگ بۆ سەربەخوەییێ دایە، ئەڤە ژی وێ راستیێ دیاردکەت کو ئەگەر ڤی خەلکی ل دووڤ راسپاردە و رێنمایێن سەرکردایەتیا خوە و ب بەرچاڤوەرگرتنا سەروبەرێ هەرێمایەتی و جیهانیێ وی دەمی دەنگ بۆ ژیانێ د سیستەمەکێ فیدرالیدا ل عیراقێ دابیتن، لێ د کووراتیا دلێ خوەدا و ب گشت هزر و باوەریێن خوەڤە دڤێت د کوردستانەکا ئازاد و سەربەخوەدا بژیت، وەك گەلێن دیێن دەڤەرێ خوەدی دەولەتا خوەیا نەتەوەیی بیتن. د بەرامبەردا پێکهاتا دەستەلاتدارا عیراقێ کو عەرەبن هەرچەندە پرانیا وان ژی وەك کوردستانیان دەنگ بۆ دەستووێ ٢٠٠٥ێ یێ عیراقێ دایە کو داکوکیێ ل سەر سیستەمێ فیدرالی بۆ عیراقێ دکەت، بەلێ ب هەمان عەقلیەتا ژ ١٩٢١- ٢٠٠٣ێ ل عیراقێ دەستەلاتداری کری نە باوەری ب دەستووری فیدرالی و پێکڤە ژیانا پێکهاتێن ڤی وەلاتی و مافێن نەتەوەیی یێن وان هەیە، بەلکی باوەری ب دەستەلاتەکێ مەرکەزی یێ لەشکەری هەیە، تاکە کەسەك ئەو و دەرباێ خوە تاکە ژێدەرێن دەستەلاتی بن و هەموو

ئەوا من دڤێت بێژم

دەم هاتیە پەنایێ ببەینە بەر راپرسیا نەفەرمیا ٢٠٠٥ێ

موسەددق تۆڤی

هەرکەسێ دووڤچوونا رووداتێن سەر گورەپانا کوردستانێ و عیراقێ و ئالوزیێ ناڤبەرا هەرێما کوردستانێ و دەستەلاتێ بەغدا بکەت، دێ گەهیتە وێ باوەریێ کو ئەوا بەری چەند سالەکان هندەک دلسۆزان دگۆت: ئیدی عیراق نابیتەڤە ئەو عیراقا ل سالا ١٩٢١ێ ل سەر بنیاتەکێ خەلەت هاتیەئاڤاکرن، ب دارێ کوتەکێن سێ پێکهاتێن سەرەکیێن جودا و چەند پێکهاتەکێن بچووکتر پێکڤە هاتینەگرێدان و دەولەتەک ژێ هاتیەپێکئینان.ئەوا دەمەکێ دهاتەگۆتن عیراق ب مزاییکا خوەیا چەند نەتەوەیی و ئایینی و مەزهەبیڤە یا جوانە، رووداتێن دیرۆکی سەلماند ب دروستی راستی بەروڤاژی ڤێ چەندییە، عیراق ب ڤێ پێکهاتیڤە یا کرێتە و کرێتیا وێ ل ئاستەکییە ئەگەر نەڤێن نها د ڤێ سنووریدا دژین بەردەوامبن ل سەر ڤێ پێکڤەگرێدانا ب کوتەکی، د ئەنجامدا نە تنێ دێ ب سەرێ وان هەموویاندا شکێتەڤە بەلکێ دێ هندەک وەلاتێن دراوسێ ژی بنە قوربانیێن ڤێ پێکڤەگرێدانێ. یا راست و د بەرژەوەندیا ڤان پێکهاتاندا ئەوە هەرئێک ل وارێ خوە د چوارچوڤێ سیستەمەکیدا بژیت یێ ئەو بۆ خوە هەلدبژێریت و دراوسیێن باش و هەڤگونجای بن، رێزێ ل سەروەری و بەرژەوەندیێن هەڤدوو بگرن و رودانێن بیست سیە سالێن چوویی ژی ئەڤ راستیە یا سەلماندی. هندی پەیوەندی ب سەروبەرێ مەیێ نها ل باشوورێ کوردستانی هەی، راستە د راپرسیا فەرمیا سالا ٢٠٠٥یدا خەلکێ کوردستانێ دەنگ بۆ هەڤرا ژیانێ دگەل پێکهاتێن دیتر ل عیراقەکا فیدرال دایە، ل دووڤ وی دەستووری یی د وێ رۆژێدا راپرسی ل سەر هاتیەکرن و پەرلەمانێ هەلبژارتیێ کوردستانێ ژی هەر ل سالا ١٩٩٢ێ بریار ل سەر سیستەمێ فیدرالی بۆ باشوورێ کوردستانێ دایە، بەلێ د هەمان رۆژا راپرسیا فەرمیا ٢٠٠٥یدا هەمان ڤی خەلکی د راپرسیەکا نەفەرمیدا دەنگ بۆ سەربەخوەییێ دایە، ئەڤە ژی وێ راستیێ دیاردکەت کو ئەگەر ڤی خەلکی ل دووڤ راسپەردە و رێنمایێن سەرکردایەتیا خوە و ب بەرچاڤوەرگرتنا سەروبەرێ هەرێمایەتی و جیهانیێ وی دەمی دەنگ بۆ ژیانێ د سیستەمەکێ فیدرالیدا ل عیراقێ دابیتن، لێ د کووراتیا دلێ خوەدا و ب گشت هزر و باوەریێن خوەڤە دڤێت د کوردستانەکا ئازاد و سەربەخوەدا بژیت، وەک گەلێن دیێن دەڤەرێ خوەدی دەولەتا خوەیا نەتەوەیی بیتن. دبەرامبەردا پێکهاتا دەستەلاتدارا عیراقێ کو عەرەبن هەرچەندە پرانیا وان ژی وەک کوردستانیان دەنگ بۆ دەستوورێ ٢٠٠٥ێ یێ عیراقێ دایە کو داکوکیێ ل سەر سیستەمێ فیدرالی بۆ عیراقێ دکەت، بەلێ ب هەمان عەقلیەتا ژ ١٩٢١-٢٠٠٣ێ ل عیراقێ دەستەلاتداری کری نە باوەری ب دەستووری فیدرالی و پێکڤە ژیانا پێکهاتێن ڤی وەلاتی و مافێن نەتەوەیی یێن وان هەیە، بەلکی باوەری ب دەستەلاتەکێ مەرکەزیێ یێ لەشکەری هەیە، تاکە کەسەک ئەو و دەربارێ خوە تاکە ژێدەرێن دەستەلاتی بن و هەموو بریار ژ ئالیێ وان و وەک وان دڤێن دەرکەڤن، یا خەلکێ دیتر ژی تنێ بجهئینان بیتن بێی کو جارەکا پرسیارا چاوانیا دەرکەتنا وان بریاران بکەن. کابینا سەرۆکوەزیرێ عیراقێ یێ نها نوری مالکی ئەوا ژ ئەنجامێ هەلبژارتنێن ٢٠٠٩یدا و نێزیکی سالەکا بگر و ڤەکێشان د ناڤبەرا ئالیێن عیراقیدا هاتیەدامەزراندن د دوسێ سالێن دەستەلاتێ خوەدا ب دروستی سەلماند کو نوونەراتیا ڤێ عەقلیەتێ دکەت و دڤێت ئەو تاکە دەستەلات و تاکە ژێدەرێ بریارێ بیتن و ب زمانێ لەشکەری و گەفێن فرۆکە و زرێپوشان دگەل خەلکێ دیتر ب پەیڤیت، نە باوەری ب دەستووری و نە ژی فیدرالیەتێ هەیە و ب ڤی رەنگی یا سەردەریێ دگەل هەرێما کوردستانێ و پێکهاتێن دی یێن عراقێ دکەت و د دوا دیدار و داخویانیێن ماکی دا دیاردبیان کو وی دڤێت حکومەتا هەرێما کوردستانێ ئەو حکومەت بیتن یا بۆ دامەزراندنا فەرمانبەرەکێ ئاسایی ژی پێدڤی ب رەزامەندیا وی بیتن. د ڤی سەروبەریدا مە کوردستانیان ماف هەیە پەنا ببەینە بەر راپرسیا نە فەرمیا ٢٠٠٥ێ، بەلێ بجهئینانێ وی پێدڤی ب چەکەکی هەیە ئەو ژی یەکێتیا ئاڤمالا کوردی یە، یەکێتیا ئاڤمالا کوردی ژی یەکێتیا هەلویست و بریار و کریارێن سەرکردێن ئالیێن سیاسیێن کوردستانی یە، یا مە گۆتنە و بەرپرسیاریا دیرۆکی ل سەر ملێن وانە.

musediqtovi@yahoo.com

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

بریار ژ ئالیێ وان و وەك وان دڤێن دەرکەڤن، یا خەلکێ دیتر ژی تنێ بجهئینان بیتن بێی کو جارەکا پرسیارا چاوانیا دەرکەتنا وان بریاران بکەن. کابینا سەرۆکوەزیرێن عیراقێ یێ نها نوری مالکی ئەوا ژ ئەنجامێ هەلبژارتنێن ٢٠٠٩یێدا و نێزیکی سالەکا بگر و ڤەکێشان د ناڤبەرا ئالیێن عیراقیدا هاتیەدامەزراندن د دوسێ سالێن دەستەلاتێ خوەدا ب دروستی سەلماند کو نوونەراتیا ڤێ عەقلیەتێ دکەت و دڤێت ئەو تاکە دەستەلات و تاکە ژێدەرێ بریارێ بیتن و ب زمانێ لەشکەری و گەفێن فرۆکە و زرێپوشان دگەل خەلکێ دیتر ب پەیڤیت، نە باوەری ب دەستووری و نە ژی فیدرالیەتێ هەیە و ب ڤی رەنگی یا سەردەریێ دگەل هەرێما کوردستانێ و پێکهاتێن دی یێن عراقێ دکەت و د دوا دیدار و داخۆیانیێن مالکی دا دیاردبیتن کو وی دڤێت حکومەتا هەرێما کوردستانێ ئەو حکومەت بیتن یا بۆ دامەزراندنا فەرمانبەرەکێ ئاسایی ژی پێدڤی ب رەزامەندیا وی بیتن.

د ڤی سەروبەریدا مە کوردستانیان ماف هەیە پەنا ببەینە بەر راپرسیا نە فەرمیا ٢٠٠٥ێ، بەلێ بجهئینانێ وی پێدڤی ب چەکەکی هەیە ئەو ژی یەکێتیا ناڤمالا کوردی یە، یەکێتیا ناڤمالا کوردی ژی یەکێتیا هەلویست و بریار و کریارێن سەرکردێن ئالیێن سیاسیێن کوردستانی یە، یا مە گۆتنە و بەرپرسیاریا دیرۆکی ل سەر ملێن وانە.

دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ(*)

د هـژمارا ٩٤٩یـا (ئـەڤرۆ)دا دیـدارەك دگـەل رۆژنامـەڤان و چـاڤدێرێ سیاسـی ئیسماعیل زایر هاتیە بەلاڤکرن، ناڤبری چەند بۆچوونەکێن هـەژی دەربـارەی مـژارا مادێ ١٤٠ێ دەستووری عیراقێ و خالێن لاوازێن مـادەی و ئەگـەرێن بجهنـەئینانا وی و لاوازیـا نوونـەرێن کـوردان د کریـارا بجهئینانـا مادەیـدا بەرچـاڤکرینە، د بـەردەوامیا دیدارێدا گۆتیە: پێدڤیـە راسـتڤەکرنێن دەسـتووری ژ مـادەیێ ١٤٠ بگـرن و ژ مـادەکێ دەسـتووری ببیتــە قــانوون و بهێتــەبجهئینان و نــاڤێ دەڤــەرێن نــاکوکی ل ســەر بهێتەگوهرین، ژبەرکو ناڤێ دەڤـەرێن نـاکوکی ل سـەر نـەیێ نیشـتمانی یـە، بلا ئـەم ناڤێ وان بکەینە دەڤەرێن هەڤپشك یان دەڤەرێن نەهاتینەئێکلاکرن.

ئەوا من دڤێت ل ڤێرێ بەرچاڤبکەم بۆچوونا وی یە دەربارەی ناڤێ وان دەڤـەران کو پێشنیازدکەت ب دەڤەرێن هەڤپشك یان دەڤەرێن نەهاتینەئێکلاکرن بێنەناڤکرن، د راستیدا ناڤکرنا وان دەڤەران ب خوە پشکەك سەرەکی و گرنگە ژ مژارا مـادێ ١٤٠ێ دەسـتووریێ عیراقـی و سـەروبەرێ ڤـی مـادەی ژ سـالا ٢٠٠٥ێڤـە و هـەتا نهـا و چـاوانیا بجهئینان و بجهنەئینانا وی، پیلانێن دژی مادەی هاتینەگێران وێ راسـتیێ دیاردکـەن کو سەرکردایەتیا کوردی دقوناغا بەرهەڤکرنا دەستووریێ نوویێ عیراقێدا ژبـەر هـەر ئەگەرەکی بیتن کەتیـە د خەلەتیـەکا دیرۆکیـدا دەمـێ سـەرئەنجامێ ڤـان دەڤـەران و ئـاکنجییێن وان ئێخسـتیە د چوارچـووڤێ بجهئینانـا ڤـی مادەیـدا و ڤیـابیتن یـان نەڤیابیتن خوە و خەلکێ کوردستانێ کرینە دئاریشەکێدا کو نە مەرجە وەك وێ

(*) د هژمار ٩٥٦ رۆژا ٢٠١٢/٦/٣ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

دڤێت بێتەجێبەجێکرن، دەمێ پاشەرۆژا ڤان دەڤەران هێلایە ب هیڤیا راپرسیێڤە وەك قوناغا داویێ ژ بجهئینانا مادەیێ ئاماژەپێکری کوردستانیەتا ڤان دەڤەران ئێخستیە د گومانێدا، ب ڤێ چەندێ ژی بەرپرسیاریا خوەیا دیرۆکی مەزنتر و دژوارتر لێکریە و پاشەرۆژا ڤان دەڤەران ژی کریە د گرێکەکا ئالوزدا کو نەوەسان ب ساناهی دێ هێتەڤەکرن وەك سەرکردایەتیا کوردستانێ پێشبینی کری هەتا داویا سالا ٢٠٠٧ێ بێتەچارەسەرکرن، نە مەرج بوو ژی ئەگەر قوناغێن مادەی هاتبانە بجهئینان دا ل دووڤ ڤیانا مە کوردان بیتن، ژبەرکو رازیبوون ل سەر قوناغێن مادێ ١٤٠ ب خوە گومانەکە ل سەر کوردستانیەتا ڤان دەڤەران و دەمێ ب دەڤەرێن ناکوکی ل سەر (متنازع عليها) هاتینەناڤکرن مە ئەڤ گومانە ب هێزتر لێکر و هەر ناڤەکێ دی ل ڤان دەڤەران بێتەکرن دێ هەمان گومان تێدا هەبیت و ئەوا ئیسماعیل زایر ژی پێشنیازدکەت کو ناڤێ وان بکەینە دەڤەرێن هەڤپشك یان دەڤەرێن نەهاتینە ئیکلاکرن دێ هێژ گومانێ ئێخیتە سەر کوردستانیەتا ڤان دەڤەران کو ناڤێ دروستێ وان کوردستانە، راستتر ئەوە تنها ب دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ بێنە بناڤکرن و د هژمارا ٢٤یا داویا ٢٠٠٨ێ رۆژناما (رووداو) من بۆ سازیێن راگەهاندنا کوردی پێشنیازکریە کو ئەڤ دەڤەرە ب دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ بێنەناڤکرن، هەرچەندە کەسەکی ب ڤێ پێشنیازێ نەکر، بەلێ

ئەوا من دڤێت بێژم

دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ

موسەدەق تۆڤی

د هژمارا ٩٤٩یا (ئەڤرۆ) دا دیدارەک دگەل رۆژنامەڤان و چاڤدێرێ سیاسی ئیسماعیل زایر هاتیە بەلاڤکرن، ناڤبری چەند بۆچوونەکێن هەژی دەربارەی مژارا مادێ ١٤٠ێ دەستووری عیراقێ و خالێن لاوازێن مادەی و ئەگەرێن بجهئینانا وی و لاوازیا نوونەرێن کوردان د کریارا بجهئینانا مادەیدا بەرچاڤکرینە، د بەردەوامیا دیدارێدا گۆتیە: پێدڤیە راستڤەکرنێن دەستووری ژ مادەیێ ١٤٠ بگرن و ژ مادەکێ دەستووری بیتە قانوون و بهێتەبجهئینان و ناڤێ دەڤەرێن ناکوکی ل سەر بهێتەگوهرین، ژبەرکو ناڤێ دەڤەرێن ناکوکی ل سەر نەیێ ئیشتمانی یە، بلا ئەم ناڤێ وان بکەینە دەڤەرێن هەڤپشک یان دەڤەرێن نەهاتینەئێکلاکرن. ئەوا من دڤێت ل ڤێرێ بەرچاڤبکەم بۆچوونا وی یە دەربارەی ناڤێ وان دەڤەران کو پێشنیازدکەت ب دەڤەرێن هەڤپشک یان دەڤەرێن نەهاتینەئێکلاکرن بێنەناڤکرن، د راستیدا ناڤکرنا وان دەڤەران ب خوە پشکەک سەرەکی و گرنگە ژ مژارا مادێ ١٤٠ێ دەستووری عیراقی و سەروبەرێ ڤی مادەی ژ سالا ٢٠٠٥یڤە و هەتا نها و چاوانیا بجهئینان و بجهئینانا وی، پیلانێن دژی مادەی هاتینەگێران وێ راستیێ دیاردکەن کو سەرکردایەتیا کوردی دقوناغا بەرهەڤکرنا دەستوورێ نوویێ عیراقێدا ژبەر هەر ئەگەرەکی بیتن کەتیە د خەلەتیەکا دیرۆکیدا دەمێ سەرئەنجامێ ڤان دەڤەران و ئاکنجیێن وان ئێخستیە د چارچوڤێ بجهئینانا ڤی مادەیدا و ڤیابیتن یان نەڤیابیتن خوە و خەلکێ کوردستانێ کرینە دئاریشەکێدا کو نە مەرجە وەک وێ دڤێت بێتەجێبەجێکرن، دەمێ پاشەرۆژا ڤان دەڤەران هێلایە ب هیڤیا راپرسیێڤە وەک قوناغا داویێ ژ بجهئینانا مادەیێ ئاماژەپێکری کوردستانیەتا ڤان دەڤەران ئێخستیە د گومانێدا، ب ڤێ چەندێ ژی بەرپرسیاریا خوەیا دیرۆکی مەزنتر و دژوارتر لێکریە و پاشەرۆژا ڤان دەڤەران ژی کریە د گرێکەکا ئالوزدا کو نەوەسان ب ساناهی دێ هێتەڤەکرن وەک سەرکردایەتیا کوردستانێ پێشبینی کری هەتا داویا سالا ٢٠٠٧ێ بێتەچارەسەرکرن، نە مەرج بوو ژی ئەگەر قوناغێن مادەی هاتبانە بجهئینان دا ل دووڤ ڤیانا مە کوردان بیتن، ژبەرکو رازیبوون ل سەر قوناغێن مادێ ١٤٠ ب خوە گومانەکە ل سەر کوردستانیەتا ڤان دەڤەران و دەمێ ب دەڤەرێن ناکوکی ل سەر (متنازع عليها) هاتینەناڤکرن مە ئەڤ گومانە ب هێزتر لێکر و هەر ناڤەکێ دی ل ڤان دەڤەران بێتەکرن دێ هەمان گومان تێدا هەبیت و ئەوا ئیسماعیل زایر ژی پێشنیازدکەت کو ناڤێ وان بکەینە دەڤەرێن هەڤپشک یان دەڤەرێن نەهاتینە ئێکلاکرن دێ هێژ گومانێ ئێخیتە سەر کوردستانیەتا ڤان دەڤەران کو ناڤێ دروستێ وان کوردستانە، راستتر ئەوە تنها ب دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ بێنە بناڤکرن و د هژمارا ٢٤یا داویا ٢٠٠٨ێ رۆژناما (رووداو) من بۆ سازیێن راگەهاندنا کوردی پێشنیازکریە کو ئەڤ دەڤەرە ب دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ بێنەناڤکرن، هەرچەندە کەسەکی ب ڤێ پێشنیازێ نەکر، بەلێ بۆیەرێن سالێن چوویی و خوەڤەدزینا دەستەلاتێ بەغدا ژ بجهئینانا قوناغێن مادێ ١٤٠ و روودانێن چەند مەهێن چوویی ل وان دەڤەرێن داگیرکری ئەڤ راستەیە سەلماند کو بەلێ ئەڤە دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێ نە و هزرا شوڤینیا عەرەبی د دەستەلاتێ حکومەتا بەغدادا نەڤێت ڤی مادەیێ دەستووری بجهبینن و دڤێت ب هەمان شێوازێ دەستەلاتدارێن بەری ٢٠٠٣یێن بەغدا سەرەدەریێ دگەل ڤان دەڤەران بکەن. د بەرامبەر ڤێ سەرەدەریا حکومەتا بەغدا و پێگیرینەکرنا وێ ب مادێ دەستووریێ ١٤٠ێ و دەربرین و داخۆیانیێن ئالیێن عەرەبیێن جودا دەربارەی پاشەرۆژا دەڤەرێن داگیرکری پێدڤیە سەرەدەریا مە کوردستانیان ژ نها پاش د وی واریدا دگەل بەغدا بێتەگۆهارتن، سیاسەتمەدار و دانوستاندنکار و نوونەرێن مە ل بەغدا د هەر دانوستاندن و جڤینەکێدا ل دور ڤێ مژارێ گومانا مادێ ١٤٠ ل سەر وان دەڤەران دروستکری ڤەرەڤینن و وەسان دگەل ئالیێ بەرامبەر ب پەیڤن کو ئەڤە دەڤەرێن داگیرکرییێن کوردستانێنە، ژبلی کورد و تورکمان و کەمایەتیێن دن کەسێ ماف تێدا نینە، ژ بلی زڤرینەڤا وان بۆ هەمبێزا کوردستانێ چ چارەیێن دن نین و ناهێنە قەبوولکرن، د هەمان دەمدا ئەرکێ راگەهاندن و سازیێن پەروەردە و رەوشەنبیریێن کوردستانێ یە مەژیێ خەلکێ خوە ب کوردستانیەتا ڤان دەڤەران ئاڤبدەن و هەموو ناڤێن وەک دەڤەرێن هەڤپشک و دابراو و ناکوکی ل سەر کو گومانێ دئێخنە سەر کوردستانیەتا وان ژ ڤەرهەنگان ژێ ببەن و ئەو خەونێن گوماناوییێن هندەک ب ڤان ناڤانڤە دبیتن ڤەرەڤینین.

هەموو ئێکشەمبیان دنڤیسیت

بۆیەرێن سالێن چوویی و خوە ڤەدزینا دەستەلاتێ بەغدا ژ بجهئنانا قوناغێن مادێ ١٤٠ و رووداێن چەند مەهێن چوویی ل وان دەڤەرێن داگیرکری ئەڤ راستەیە سەلماند کو بەلێ ئەڤە دەڤەرێن داگیرکریێن کوردستانێ نە و هزرا شوفینیا عەرەبی د دەستەلاتێ حکومەتا بەغدادا نەڤێت ڤی مادەیێ دەستووری بجهبینن و دڤێت ب هەمان شێوازێ دەستەلاتدارێن بەری ٢٠٠٣یێن بەغدا سەرەدەریێ دگەل ڤان دەڤەران بکەن.

د بەرامبەر ڤێ سەرەدەریا حکومەتا بەغدا و پێگیرینەکرنا وێ ب مادێ دەستووریێ ١٤٠ێ و دەربرین و داخۆیانییێن ئالیێن عەرەبیێن جودا دەربارەی پاشەرۆژا دەڤەرێن داگیرکری پێدڤیە سەرەدەریا مە کوردستانیان ژ نها پاش د وی واریدا دگەل بەغدا بێتەگۆهارتن، سیاسەتمەدار و دانوستاندنکار و نوونەرێن مە ل بەغدا د هەر دانوستاندن و جڤینەکێدا ل دور ڤێ مژارێ گومانا مادێ ١٤٠ ل سەر وان دەڤەران دروستکری ڤەرەڤینن و وەسان دگەل ئالیێ بەرامبەر ب پەیڤن کو ئەڤە دەڤەرێن داگیرکریێن کوردستانێنە، ژبلی کورد و تورکمان و کەمایەتییێن دن کەسێ ماف تێدا نینە، ژ بلی زڤرینەڤا وان بۆ هەمبێزا کوردستانێ چ چارەیێن دن نین و ناهێنە قەبوولکرن، د هەمان دەمدا ئەرکێ راگەهاندن و سازیێن پەروەردە و رەوشەنبیریێن کوردستانێ یە مەژیێ خەلکێ خوە ب کوردستانیەتا ڤان دەڤەران ئاڤبدەن و هەموو ناڤێن وەك دەڤەرێن هەڤپشك و دابراو و ناکوکی ل سەر کو گومانێ دئێخنە سەر کوردستانیەتا وان ژ فەرهەنگان ژێ ببەن و ئەو خەونێن گوماناوییێن هندەك ب ڤان ناڤانڤە دبینن ڤەرەڤینین.

مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریە..؟ (*)

ئەگەر ب کورتی ئاماژەکێ ب پەیوەندیا ناڤبەرا وەلاتیی (هاوولاتی) و وەلاتیدا بکەین دێ بێژین ئەڤ پەیوەندیە پێکهاتیە ژ ماف و ئەرکان، مافێن وەلاتیی ل سەر وەلاتی و ئەرکێن وەلاتی ل سەر وەلاتیی، پێگیریکرنا هەردو ئالیان ب ماف و ئەرکان دێ وەلاتەکێ ئاڤا و وەلاتیەکێ بەختەوەر دەستڤەهێن. پشتی سەرهلدانا ١٩٩١ێ پەیدا بوونا سەقایەکێ ئازادێ راگەهاندن و رادەربرینێ، خەلك و سازیێن مەیێن راگەهاندنێ گرنگیەکا مەزن و دهەمان دەمدا پێدڤی دایە مافێن وەلاتیان ل سەر وەلاتی، ب رامانەکا بەرفرەهتر مافێن وەلاتیان ل سەر دەستەلاتداریێ کو وەلاتی بریڤەدبەت، رۆژانە ژ خەلکەکی د بهیستین چ بۆ مە نەهاتیەکرن..!! بەرهەڤکارێن بەرنامە و راپۆرتێن میدیایی یێ دنڤیسن و دبێژن چ بۆ ڤی خەلکی نەهاتیەکرن و یان دەستەلاتێ خەمسارە بەرامبەر مافێن خەلکی..هتد ئەز نابێژم هەموو ئەڤ گۆتنە د راستن یان نەوەیینە، بەلێ هندە دبێژم هندی دەستەلاتێ وەلاتی بۆ وەلاتیان بکەت هێژ یێ کێمە و وەلاتیان مافێن پتر ل سەر وەلاتێ خوە هەنە، بەلێ داکو تایێ تەرازیێ راست بیتن دێ بێژم وەلاتی ژی هندەك ئەرك ل سەر وەلاتیی هەنە، ئانکو پێدڤیە وەلاتیی ژی هندەك ئەرکان بەرامبەری وەلاتێ خوەئەنجامبدەت، دەمێ وەلاتیی ماف ل سەر دەستەلاتداریا وەلاتێ خوە هەبن، پێدڤیە ئەرکێن خوەژی بەرامبەری وەلاتێ خوە ئەدابکەت، وی چ دگەل دەستەلاتی هەبیتن نابیتە رێگر

(*) د هژمارێن ٩٦٦، ٩٦٧ و ٩٦٨ رۆژێن١٧، ١٨ و ٢٠١٢/٦/١٩ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

بەرامبەری ئەداکرنا ئەرکێن وی، چنکو ئەداکرنا ئەرکان ل بەراهیێ بۆ وەلاتیە وەك خاك و سەروەری و بۆ ولاتییانە یێن ل سەر وی خاکی دژین کو ئەو وەلاتییە ب خوە یەك ژ وانە. د چەند خەلەکەکاندا دێ پرسیارکەین: گەلۆ تا چەندێ ئەمێن وەلاتیی ئەرکێن خوە ئەدا دکەین..؟؟ دێ ئاماژە ب چەند نموونەکان کەین.

مافێ وەلاتییانە ل سەر وەلاتی دەلیڤێن کارکرنێ د سنووریێ قانوونێ و بەرژەوەندیا گشتیدا بۆ وان دابینبکەت، ئەز دبێژم هەتا ئاستەکێ باش ئەڤ چەند ل وەلاتێ مە هاتیەدابینکرن، گەلەك رێخوشکرن بۆ خەلکی هەنە کار بکەن، دەولەمەند ببن، ژیانەکا شاد و بەختەوەر بۆ خوە و خێزانا خوە دابینبکەن، بەلێ نابیت ئەڤ کارە و دەولەمەند بوونە ل سەر پشتا خەلکەکێ دیتر بیتن، نابیت ژیانا شاد و بەختەوەرا من و خێزانا من شادیا خەلکەکێ دیتر تێکدەت و بەختەوەریێ ژ ناڤ مالێن وان ڤەرەڤینیت، بەرامبەر ئەو مافێ وەلات بۆ من دابیندکەت دڤێت ئەز ئەرکێن خوە ئەدابکەم، ئەرکێ ئەزێ وەلاتی ژی ئەوە شادی و بەختەوەریا وەلاتیێن دیتر تێکنەدەم، دەمێ ئەزێ وەلاتی کومپانیەکێ یان نەخوشخانەکێ ل ڤی وەلاتی ڤەدکەم ئەرکێ منە ب دلسۆزی کار بکەم و ب راستی دگەل وەلاتیان سەرەدەریێ بکەم. فەرموون دا ب نموونە ب پەیڤین: کومپانیەکا ڤەگوهاستنا نەخۆشان بۆ دەرڤەی وەلاتی رێکلامەك بەلاڤکریە کو دێ نەخوشێن شەکرێ هنێریتە دەرڤەی

مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریە..؟

موسەدەق تۆڤی

٣/١

ئەگەر ب کورتی ئاماژەکێ ب پەیوەندیا ئاڤەرا وەلاتیی (هاوولاتی) و وەلاتیدا بکەین دێ بێژین ئەڤ پەیوەندیە پێکهاتیە ژ ماف و ئەرکان، مافێن وەلاتیی ل سەر وەلاتی و ئەرکێن وەلاتی ل سەر وەلاتیی، پێگیریکرنا هەردو ئالیان ب ماف و ئەرکان دێ وەلاتەکێ ئاڤا و وەلاتیەکێ بەختەوەر دەستڤەهێن. پشتی سەرهلدانا ١٩٩١ێ پەیدا بوونا سەقایەکێ ئازادیێ راگەهاندن و رادەربرینێ، خەلک و سازیێن مەیێن راگەهاندنێ گرنگیەکا مەزن و دهەمان دەمدا پێدڤی دایە مافێن وەلاتیان ل سەر وەلاتی، ب رامانەکا بەرفرەهتر مافێن وەلاتیان ل سەر دەستەلاتداریێ کو وەلاتی بڕێڤەدبەت، رۆژانە ژ خەلکەکی د بهیستین چ بۆ مە نەهاتیەکرن..!! بەرهەڤکارێن بەرنامە و راپۆرتێن میدیایی بێ دنڤیسن و دبێژن چ بۆ ڤی خەلکی نەهاتیەکرن و یان دەستەلاتێ خەمسارە بەرامبەر مافێن خەلکی..هتد ئەز نابێژم هەموو ئەڤ گۆتنە د راستێ یان نەوەیینە، بەلێ هندە دبێژم هندی دەستەلاتێ وەلاتی بۆ وەلاتیان بکەت هێژ یێ کێمە و وەلاتیان مافێن پتر ل سەر وەلاتێ خوە هەنە، بەلێ داکو تایێ تەرازیێ راست بیتن دێ بێژم وەلاتی ژی هندەک ئەرک ل سەر وەلاتیی هەنە، ئانکو پێدڤیە وەلاتیی ژی هندەک ئەرکان بەرامبەری وەلاتێ خوە ئەنجامبدەت، دەمێ وەلاتیی ماف ل سەر دەستەلاتداریا وەلاتێ خوە هەبن، پێدڤیە ئەرکێن خوەژی بەرامبەری وەلاتێ خوە ئەدابکەت، وی چ دگەل دەستەلاتی هەبیتن نابیتە رێگر بەرامبەری ئەداکرنا ئەرکێن وی، چنکو ئەداکرنا ئەرکان ل بەراهیێ بۆ وەلاتیە وەک خاک و سەروەری و بۆ ولاتییانە یێن ل سەر وی خاکی دژین کو ئەو وەلاتییە ب خوە یەک ژ وانە. د چەند خەلەکەکاندا دێ پرسیارکەین: گەلۆ تا چەندێ ئەمێن وەلاتیی ئەرکێن خوە ئەدا دکەین..؟؟ دێ ئاماژە ب چەند نموونەکان کەین.

مافێ وەلاتییانە ل سەر وەلاتی دەلیڤێن کارکرنێ د سنووریێ قانوونێ و بەرژەوەندیا گشتی دا بۆ وان دابین بکەت

مافێ وەلاتییانە ل سەر وەلاتی دەلیڤێن کارکرنێ د سنووریێ قانوونێ و بەرژەوەندیا گشتی دا بۆ وان دابین بکەت، ئەز دبێژم هەتا ئاستەکێ باش ئەڤ چەند ل وەلاتێ مە هاتیەدابینکرن، گەلەک رێخوشکرن بۆ خەلکی هەنە کار بکەن، دەولەمەند ببن، ژیانەکا شاد و بەختەوەر بۆ خوە و خێزانا خوە دابینبکەن، بەلێ نابیت ئەڤ کارە و دەولەمەند بوونە ل سەر پشتا خەلکەکێ دیتر بیتن. نابیت ژیانا شاد و بەختەوەرا من و خێزانا من شادیا خەلکەکێ دیتر تێکدەت و بەختەوەریێ ژ ناڤ مالێن وان ڤەرەڤینیت، بەرامبەر ئەو مافێ وەلات بۆ من دابیندکەت دڤێت ئەز ئەرکێن خوە ئەدابکەم، ئەرکێ ئەزێ وەلاتی ژی ئەوە شادی و بەختەوەریا وەلاتیێن دیتر تێکنەدەم، دەمێ ئەزێ وەلاتی کومپانیەکێ یان نەخوشخانەکێ ل ڤی وەلاتی ڤەدکەم ئەرکێ منە ب دلسۆزی کار بکەم و ب راستی دگەل وەلاتیان سەرەدەریێ بکەم. فەرموون دا ب نموونە ب پەیڤین: کومپانیەکا ڤەگوهاستنا نەخۆشان بۆ دەرڤەی وەلاتی رێکلامەک بەلاڤکریە کو دێ نەخوشێن شەکرێ هنێریتە دەرڤەی وەلاتی کو چارەکرن ب رێژا ١٠٠٪یە..!! رۆژانە ل سەر رێکا هاتنوچوونا خوە من ئەڤ رێکلامە ددیت، ئەز دکەتمە د گومانێدا، لێ ئەز دکاریم بریارێ بدەم، ژبەرکو پێزانینێن من د وارێ نوشداریێدا نە ل وی ئاستینە بریارێ بدەم. باش بوو ساخلەمیا دهۆکێ هاتەدەنگ و گۆت چ راستی بۆ نینە و تا نوکە زانستێ ساخلەمیێ ل سەرانسەری جیهانێ نەگەهشتینە ژ رێکە چارەسەریان. ژبەر ڤێ چەندێ ساخلەمیا دهۆکێ سکالایەک ل دادگەهێ دژی ڤێ کومپانیێ و سەنتەرەکێ چارەکرنا چاڤان کو کەل و پەلێن ئێکسپار لێ هەنە و نوشداران بێی مولەت کار لێ دکر. (ئەڤرۆ، هژمار ٩٣٤) ٢٠١٢/٥/٢٩

ئەز د بێژم گەلەک نموونێن ب ڤی رەنگی ل ڤی وەلاتی هەنە، خەلکەکێ مافێ خوە (کو رێخوشکرنە بۆ وی ئازادانە کار بکەت و دەولەمەند ببیت) ژ وەلاتی دەستڤەئینایە، بەلێ د بنیاتدا ئەرکێ خوە (کو دلسۆزە د کاریدا و پاراستنا شادی و بەختەوەریا وەلاتیێن دیترە) ئەدا ناکەت، راستتر بۆ نموونا چوویی بێژین خیانەتێ د ئەداکرنا ئەرکێ خوەدا دکەت، گەلۆ چ بێژینە کەسەکی بەرێکێن مە ڤالاکەت و چ بۆ مە نەکەت، دەمێ بەریکێن هەژاران ژی ڤالا دبن شەکرا وان وی دەمی دبیتە ١٠٠٪ یان دێ چ بێژینە وان کەسان یێن بازرگانیێ ب رۆناهیا چاڤێن مە دکەن..؟ ئەز هندە دبێژمێ هەوە چ بۆ وەلاتی کریە..؟

musediqtovi@yahoo.com

وەلاتی کو چارەکرن ب ڕێژا ١٠٠٪ یە..!! ڕۆژانە ل سەر ڕێکا هاتنوچوونا خوە من ئەڤ ڕێکلامە ددیت، ئەز دکەتمە د گومانێدا، لێ ئەز نە دکاریم بڕیارێ بدەم، ژبەرکو پێزانینێن من د وارێ نوشدارییێدا نە ل وی ئاستینە بڕیارێ بدەم. باش بوو ساخلەمیا دهۆکێ هاتەدەنگ و گۆت چ ڕاستی بۆ نینە و تا نوکە زانستێ ساخلەمیێ ل سەرانسەری جیهانێ نەگەهشتینە چ ڕێکە چارەسەریان. ژبەر ڤێ چەندێ ساخلەمیا دهۆکێ سکالایەك ل دادگەهێ دژی ڤێ کوپانیێ و سەنتەرەکێ چارەکرنا چاڤان کو کەل و پەلێن ئێکسپار لێ هەنە و نوشداران بێی مولەت کار لێ دکر توومارکر.(ئەڤرۆ، هژمار ٩٣٤،٢٩/٥/٢٠١٢)

ئەز د بێژم گەلەك نموونێن ب ڤی ڕەنگی ل ڤی وەلاتی هەنە، خەلکەکێ مافێ خوە (کو ڕێخوشکرنە بۆ وی ئازادانە کار بکەت و دەولەمند ببیت) ژ وەلاتی دەستڤەئینایە، بەلێ د بنیاتدا ئەرکێ خوە (کو دلسۆزیە د کاریدا و پاراستنا شادی و بەختەوەریا وەلاتیێن دیترە) ئەدا ناکەت، ڕاسترە بۆ نموونا چوویی بێژین خیانەتێ د ئەداکرنا ئەرکێ خوەدا دکەت، گەلۆ چ بێژینە کەسەکی بەرێکێن مە ڤالاکەت و چ بۆ مە نەکەت، دەمێ بەریکێن هەژاران ژی ڤالا دبن شەکرا وان وی دەمی دبیتە ١٠٠٪..؟؟ یان دێ چ بێژینە وان کەسان یێن بازرگانیێ ب ڕۆناهیا چاڤێن مە دکەن..؟ ئەز هندە دبێژمێ هەوە چ بۆ وەلاتی کریە..؟

د پەیڤێن چوویدا مە دو نموونە ژ وارێ ساخلەمیێ بەرچاڤکرن، خوەدیێن کومپانیەکێ و سەنتەرەکێ چارەکرنا چاڤان مافێ خوە ژ وەلاتی وەرگرت، دەمێ گەرا وان هاتی کادێ ئەو بۆ وەلاتی چ کەن..؟ بەروڤاژی یا پێدڤی ناپاکی د ئەنجامدانا ئەرکێ خوەدا کر، نموونێن وەکی وان د چەندین وارێن جودا دا هەنە، وەك نموونە دێ ئاماژە ب وارێ ئاڤاکرن و پێشڤەبرنێدا کەین، ب سەدان کومپانی خوەیی و بیانی د ڤی بیاڤیدا ل ڤی وەلاتی کاردکەن، یێن خوەیی ل ژێر سیبەرا ڤی وەلاتی و دەستەلاتداریا ڤی وەلاتی نە تنێ گەهشتینە هەموو مافێن خوە، بەلکی ب زێدەهیڤە مافێن خوە ژ ڤی وەلاتی وەرگرتینە، پرانیا پرانیا وان ژی ئەون ئەوێن ل سەردەمێ حکومەتا هەرێمێ پێگەهشتین و بووینە خوەدی سامان و سەرمایە، یێن بیانی ژی

ئەون ئەوێن دەستەکێ ناڤخوەیی ب هەر رەنگەکێ بیتن دگەلدا هەی، هەردو جوین ژی گەهشتینە مافێن خوە، حکومەتا هەرێمێ هەموو رێخوشکرن بۆ ئەنجامدانا کارێن وان دابینکرینە، چ پێنەڤێت بێژین د ئەنجامدانا هەر پرۆژەکیدا مفادارن، بەلکی مفایەکێ باش ژی دگەهیتێ، ئەڤ مفایە ژی د کریارا ئابووریدا مفایەکێ رەوایە.

د هەمان دەمدا هندەك کەس هەنە کو ب نوونەراتیا وەلاتی ئانکو حکومەتا هەرێمێ دگەل ڤان کومپانیان کاردکەن، چ رێڤەبەرێ وێ فەرمانگەهێ بیتن یێ ئەو کارە دایە کومپانییێ، چ سەرپەرشتکار یان ئەندازیارێ وێ رێڤەبەریێ بیتن کو ب نوونەراتیا وێ سەرپەرشتیا ئەنجامدانا کاری دکەت، ئانکو چاڤێ وەلاتی یە ل وی کاری، ئەڤ کەسە ژی ب چەندین رەنگێن دەرمالە و دەمژمێرێن زێدە و ئیمتیازێن دیتر مفادارن و مفایێ وان ژی یێ رەوایە ئانکو گەهشتینە مافێن خوە. بەلێ ئەرێ گەلۆ ئەڤ دو جوینە چاوان ئەرکێ خوە بەرامبەری ڤی وەلاتی ئەنجامددەن...؟؟ بۆ بەرسڤا ڤێ پرسیارێ دڤێت گەریانەکێ ب وان پرۆژاندا بکەین یێن ڤان کۆمپانیان ل ژێر سەرپەرشتیا وان کەسان ئەنجامداین، ئاڤاهیەکێ ئاڤاکری د یەکەم سالا تەمەنێ ئاڤاهیدا سەد و ئێك عەیب لێ دەرکەتن، باخچەکێ چێکری د شەش هەیڤێن بەراهییێدا دەرگەهێ وی گرت، گوایە یێ نووژەنکرنێ تێدا دکەن..!! کەنگی کەڤن بوو و کەنگی پێدڤی ب نووژەنکرنێ بوو..؟ جادەك پشتی چەندین هەیف و سال ب سەر دەمێ ئەنجامدانا کاری بۆرین چێکر، پشتی چەند هەیڤەکان کەند و کور و تەسەیان سەرێ رێکا ل بەر خەلکێ و شوفێران بەرزەکر و فەرمانگەها پەیوەندیدار ڤەدیتنەکا دیتر پێ چێکر و پارەکێ دی لێ مەزاخت و هێشتا یا نوو نووژەنکرەڤە..!!

ل ڤێرێ کینە یێن ئەرکێ خوە بەرامبەری وەلاتێ خوە بجە نەئینای..؟ بێگومان کومپانیا و ڤونتەرچی و ئەوێن ب نوونەراتیا وەلاتی سەرپەرشتیا ئەنجامدانا وان پرۆژان کری، هەردو ئالی یێن گەهشتینە مافێن خوە، بەلێ د ئەنجامدانا ئەرکێن خوەدا ناپاك بوونە ئانکو خیانەتکریە..!! نە ئەو دو ئالیە بەلکی تەڤایی خەلکێ ژ دوور و نێزیکڤە راستەوخوە نە راستەخوە پەیوەندی ب ئەنجامدانا وان پرۆژانڤە هەی بەرپرسن ژ هەر

نەرێنیەکا ل وان پرۆژان پشتی دەمەکێ کێم ژ ئەنجامدانا وان دەردکەڤیت، چنکو ئـەرکێ خوە ب دروستی ئەنجام نەدایـە و جارەکێ ژ جاران نەگۆتیـە مـە مـافێن خـوە وەرگـرتن بەلێ مە چ کریە بۆ ڤی وەلاتی. خوەدیێ کومپانییێ ژ خێر و بێرێن ڤی وەلاتـی گەهشتیە مافێن خوە، ئەوێن نوونەراتیا حکومەتێ د ئەنجامدانا ڤی پرۆژەیدا دکەن رێڤەبەر بـیتن یان ئەندازیار ب خێروبێـرێن ڤـی وەلاتـی هـەر ژ پـۆلا ئێکـێ سـەرەتایی هـەتا دوا قوناغـا خواندنێ هاتیەمەزنکرن و پەروەردەکرن و نها ژی باشترین دەسکەفت ژ ڤـان خێروبێـران باهرا وی نە، ئەرێ ئەو کەسە پرسیارەکێ ژ خوە دکەن مە چ بۆ وەلاتێ خوەکریە..؟ یـان تنێ داخوازا مافێن خوە دکەن بێی کو ئەرکەکێ ئەنجام بدەن..؟

نموونەکا دی ب دەهان جاران ئەمێ ل کەنالێن راگەهاندنێ دبیـنین و د خـوینین، ئـەڤرۆ هنـدە تـەنێن کەرەسـتێن خـوارنێ یـێن ئێکسـپایەر هاتنـە ژنـاڤبرن، ل کولانـا فلانی ئـالییێن پەیوەندیـدار هنـدە تـەنێن ئێکسپایەر دیـتن، ل عومبـارا فلانـی هنـدە تـەنێن دەرمـانێن دەم ب سەرڤەچـوویی هاتنـەدیتن، دەرمانخانـا فلانـی دەرمـانێن ئێکسپایەر فروشتنە وەلاتیان.. هتد!!

کەسەك نکاریت حاشاییێ ژ ڤان نموونان بکەت و ئەرشـێفێ کـەنالێن راگەهانـدنێ چاکترین دیدەڤانە، پرسیار ئەوە گەلۆ کەسێن پشکدار د ڤان کریـارێن ئاماژەپێکریـدا خـوەدیێ کومپـانیێ، خـوەدیێن فروشـگەهـ و عومبـارێ، کەسـێن رێخوشـکری ل بـەر بازرگانان ڤان کەرەستان بیننە نـاڤ وەلاتـی نەگەهشـتینە مـافێن خـوە وەك وەلاتیـێن ڤی وەلاتی..؟ ئەز باوەرم بەرسڤ ئەوە هەموو ئەڤـە گەهشـتینە مـافێن خـوە، ئەگـەر نە گەهشتبانێ نە دبوونە خوەدی کومپانی و عومبار و فروشگەهـ، یـان نەدگەهشـتنە وی جهی بکارن رێخوشکرنێ ل بەر ئینانا ڤان کەرەستان بکەن. بـەلێ یا راست ئـەوە ئەڤـە ئـەو کەسـن یـێن مـاف د ڤـێن بـەلێ خـوە ب خـوەدی ئـەرك نـابینن، ئەگـەر کێماسیەك د مافێن واندا هەبیت و نەگەهشتبنێ د بەرهەڤن دنیـایێ سـەروبن بکـەن و بکەنە هاوار ڤێ حکومەتێ چ بۆ مەنکریە، بەلێ پرسیارەکێ ژ خوە ناکەت مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریە، دەمێ دبیتە گەرا هندێ ئەو تشتەکی بۆ وەلاتێ خوە بکـەت خـوە ب کـورێ ڤـی وەلاتـی نزانیـت، ئەگـەر ڤـان کەسـان وەك هـەموو مـافێن خـوە دەستڤەئینابن، ئەرکێن خوە ژی بجهئینابانە، نەکەرەسـتێن خـوارنێ یـێن ئیکسـپایەر

دکەتنە بازاران و نە ژی دەرمانێن دەم ب سەرڤەچوویی د فروشتنە وەلاتیان و وی دەمی دابینە خوەدیێن وەلاتەکێ ئاڤا و وەلاتییەکێ بەختەوەر.

ب دەهان بەلکێ ب سەدان نموونێن دیتر هەنە و رۆژانە دهێنەدیتن خەلکەکی کو مخابن پرانیا جڤاکێ مە ئەڤ ئێشەڤەگرتیە هەموو مافێن خوە دڤێن هندی بگەهیتێ هەر یێ دبێژن چ بۆ مە نەهاتیەکرن و پرسیارێ ژ خوەناکەن مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریە..!! دەمێ دگەهیتە مافێن خوە، خوە ب منەتبارێ کەسەکی یان ئالیەکێ نزانیت چنکو ئەڤە مافێن وی نە و کەسەك منەتێ لێ ناکەت، ئەز ژی د بێژم کەسەك منەتێ ل وی و مـن و تـە ناکـەت مـافێن مـە بدەتـە مـە، بـەلێ ئـەم هـەموو منـەتبارێن ڤـی وەلاتینە ئەڤ تەناهیە دابینکری، رێك ل بـەر مـە خوشکرین بگەهینـە مـافێن خـوە، بـەلێ دەمـێ گـەرا بجهئینانـا ئـەرکان دهێـت دڤێـت خـوە ب خـوەدی ئـەرك بـزانین بەرامبـەری ڤـی وەلاتـی یـێ ل سـەر خـاکێ وی د خوشـیا وان مافانـدا دژیـن یـێن گەهشتینە مە، بجهئینانا ئەرکان ژی نـە بـۆ وی دەسـتەلاتییە یـێ حوکمـداریێ ل ڤـی وەلاتـی دکـەت بـەلکی ژ بـۆ وەلاتـی ب خوەیـە، دەسـتەلات دهێتـەگوهارتن لێ وەلات هەمان وەلاتە، هەر خوە ڤەدزینەك ژ ئەرکان یان ناپاکیەك د ئەنجامـدانا وانـدا زیانـا مەزن دگەهتە وەلاتی و ناگەهیتە دەستەلاتی، دەمێ ئاڤاهیـەکێ نـوو عەیبـدار دبیـت وەلاتێ مە عەیبدار دبیت، دەمێ باخچەك هشك دبیت خـەملا وەلاتـی کرێـت دبیـت، دەمێ گەندەلیەك کارگێری دکەڤیتە فەرمانگەهەکێ ئەو گەندلیـە رۆژ ل دووڤ رۆژێ بەلاڤە دبیت هەتا پرانیا وەلاتی ڤەدگریت، دەمێ وەلاتییەك ب خوارنەکا ئێکسپایەر نەخوش دبیت یـان ب دەرمانـەکێ دەم ب سەرڤەچوویی دمریت، ئەڤـە کـورەکێ ڤـی وەلاتی ژناڤ دچیت، ب ناڤچوونا وی لاوازیەك دکەڤیتە وەلاتی.

ل داویێ و کورت و کرمانجی چاوان خـوە ب خـوەدی مـاف دزانـین دڤێـت خـوە ب خوەدی ئەرك بزانین، چاوان دکەینە هاوار چ بۆ مە نەهاتیەکرن..؟ د ڤێن ب هـەمان دەنگ بێژین مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریـە..؟ چاوان داکوکیێ ل دەسـتڤەئینانا مـافێن خوە دکەین د ڤێت ب هەمان شێوە داکوکیێ ل ئەنجامدانا ئەرکێن خوە بکەین، دەمێ هەموو ئەم پێگیر بین ب ڤێ چەندێ ئەز دبێژم دێ بینە خوەدیێن وەلاتـەکێ ئاڤـا و وەلاتییەکێ بەختەوەر.

زمانێ سازیێن راگەهاندنێ[*]

د سالێن چوویدا هەر هەیام بۆ هەیامەکێ مژارا زمانێ سازیێن راگەهاندنێ (مەرەم پێ سازیێن راگەهاندنا کوردینە ب زاراڤێ کرمانجیا ژووری) دهێتەئازراندن، چەند تەوەر ل دوور بابەتی ل سەر بەرپەرێن رۆژنامان (ژ وان ژی رۆژناما ئەڤرۆ) هاتینەڤەکرن و چەند جڤین و کۆنفرانس و هەڤدیتن ژی ل دوور ڤی بابەتی هاتینەئەنجامدان وەك جڤینێن کرمانجی یێن ئینستیتویا کوردی و کۆنفرانسێ د ناڤبەرا ٢–٣/٤/ ٢٠١٢ ل ئامەدێ هاتیەگێران.

ئاگاهیا من پتر ل سەر وان مژارانە یێن د رۆژناماندا هاتینەبەلاڤکرن، بەلێ هندی من ئاگاه ژ هەموویان هەی، ئەز دبێژم هند بوون هندی ل سەر بەرپەرێن رۆژناما هاتینەبەلاڤکرن یان رۆژێن جڤینان ب داویهاتین، ئەوا ل سەر بەرپەران هاتیەبەلاڤکرن کەتە د ئەرشیفیدا و یا کۆنفرانساندا ژی هاتیەگۆتن دبیت هندەك ژێ مابیتە د سی دییێن کەنالێن تێلەفزیونیدا، بێی کو کەسەك بپرسیت: چما مە هندە ئاخفت و مە چ نەکر..؟ وەکو دی زمانێ سازیێن مە یێن راگەهاندنێ وەکی خوە ما و چ گوهرین نەکەتێ، هەرکەس وەك خوە ئەو دزانیت و وی دڤێت یێ د رادیو و تێلەفزیوناندا دپەیڤیت. دبیت هندەك بێژن ئەگەرێ ڤێ چەندێ نەبوونا دووڤچوونێ یە..! لێ وی چاخی دێ پرسیارەك هێتەپێش گەلۆ کی دێ ڤێ دووڤچوونێ کەتن..؟ د بەرسڤێدا ئەز دبێژم ئەم پێدڤی ب سازیەکێینە خوەدی بریار و بریارێن ڤەبر و خوەدی دەستەلاتێ بجە ئینان و دووڤچوونێ بیتن.

(*) د هژمار ٩٧٥ و ٩٧٦ رۆژێن ٦/٢٨ و ٢٠١٢//٧/١ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤکرن.

د ڤـی بابەتیـدا دێ ب كـورتی بەرسـڤا ڤـان پرسـیاران دەم و بۆچـوونا خـوە بەرچاڤكەم، ل بەراهیێ دێ بێژم دەمێ كار و بریار و بجهئینـانێ هاتیـە، ئێدی بلا بەس تەوەرێن بێ ئەنجام ڤەكەین و كۆنفرانسێن چ پێڤەنەهاتی گرێدەین، بلا زمانێ میدیا مە بەرەڤ هەڤگرتنێ بچیت، نە هەریەك وەك وی دڤێت بنڤیسیت، بلا ل سـەر چەند مـزارەكان د هـەڤگرتی بـین، ب هـزرا مـن هـەڤگرتن ل سـەر مـزارەكا خەلـەت باشترە ژ چەندین مزارێن هەركەسەك بۆ خوە براست دزانیت.

هـەروەك مـە ئامـاژە پێكـری پترپـا ئاگاهیـا مـە ل دور ڤـێ مـزارێ ل سـەر وان تەوەرانە یێن د رۆژنامەڤانییێدا هاتینە بەرچاڤكرن، لەوما ژی دێ پتر ل دوورێـن وان تەوەران زڤرین، یەك ژ خالێن پـڕ مەترسی یـێن د وان تەوەرانـدا هاتینەبەچاڤكرن داكـوكی كرنــە ل سـەر دەڤـوكـا دەڤـەرەكا دیـاركری ژ دەڤـوكێن كرمانجیـا ژووری و داكوكی كرنا هندەك نڤیسكارانە ل سەر وێ دەڤوكێ یا ئەو پێ دنڤیسن و وان باوەری پـێ هـەی وەك بنیـات بـۆ كرمانجیـا ژووری، ئـانكو ئـەڤ تـەوەرە ل شـوونا هنـدێ مـە بەرەڤ هەڤگرتنێ ببەن پتر یێ مە بەرەڤ ژ هەڤدوورکرنێ دبەن، د ڤی واریدا دێ ئاماژە ب دو نموونەیان كەم هندەك نڤیسكارێن دەڤـەرا بادینـان د تـەوەر و جڤینـێن خـوەدا داكوكیـەكا زێـدە ژ سـەپاندنا دەڤوكـەكا دەڤـەرا بادینـان وەك بنیـات بـۆ ستاداردكرنا كرمانجیا ژووری دكەن، ئەز باوەرم ل باكوورێ كوردستانێ ژی هەمان بۆ چوون بەلێ بەروڤاژی یا بادینان هەیە و ئەو ژی داكوكیێ ل سەر دەڤوكا خوە دكـەن، دێ ئـامرازێ كـۆمكرنـێ (یـێن) ل شـوونا (یێـت و یێـد) وەك نموونــە وەرگــرین، د دەمەكیدا كو هەرسێ كوردی و كرمانجیـا ژوورینـە، لێ دسەدسالێن داوییێدا ئـامرازێ (یێن) هەتا ئاستەكێ بەرفرەه جهێ خوە د راگەهانـدنا كـوردی (كرمـانجی)دا گرتیـە، رەنگـە پێكهاتنــەك د ناڤبــەرا زۆربــەی نڤیسـكار و سـازیێن راگەهانــدنێ ل ســەر بكارئینانا (یێن) هەیـە، ئەڤـە ژی پێنگاڤـەكا بچووكە بۆ ژ هـەڤنێزیككرنا دەڤـوكێن كرمانجیا ژووری، د بەرامبەردا هنـدەك دەنگێن ل ڤـی دەڤـەرێ بلنـددبن داكوكیێ ل سەر بكارئینانا (یێت) دكەن و ب خراب دبینن كو د وارێ پەروەردێـدا (یـێن) دهێتـە بكارئینان ژبەركو زارۆكێ مە ل مال ب (یێت) دپەیڤیت، بێی كو ئـەڤ هێژایـە بێـژن:

سوبە خەلكەك هەر ل ڤێ دەڤەرێ دێ بێژیت چما هوون د پەرتووكێن پەروەردێدا دبێژن (دكەم) چنكو زارۆكێن مە ل مال ب (دكم) دپەیڤن..!!

نموونا دیتر هندەك سازیێن راگەهاندنێ ب تایبەت هندەك كەنالێنTV بێی كو كەسەكێ شارەزا د وارێ زمانیدا بەرنامە بۆ دانابیت ب كرمانجیەكێ د پەیڤن كو ئەو ب بۆتانی ناڤدكەن، بەلێ د راستیدا یا دوورە ژ بۆتانیێ و بۆتانی ب خوە ژی ژێ تێناگەهن، بەلكی چاڤلێكرنا كەنالەكییە ل سالێن نوتان ل ئەورۆپا دەست ب وەشانێ كری، زۆربەی كادرو بێژەر و نڤیسكارێن وی كەنالی ژی (دگەل رێزگرتنا من بۆ هەموویان) هەر ل ئەورۆپا فێری كوردی بووینە، ئەڤ كەنالێنTV یێن مە وەك ئەو

زمانێ سازیێن راگەهاندنێ

موسەدق تۆڤی

٢/١

زمانێ سازیێن راگەهاندنێ

موسەدق تۆڤی

٢/٢

ئەم پێدڤی سازیەكێینە نوونەراتیا كرمانجێن هەر چوار پارچێن كوردستانێ بكەت و شارەزایێن هەموو وارێن زمانی ب خوەڤە بگریت

دبێژن ب بۆتانی دپەیڤن ب سەدان ئیدیەم و پەیڤ و رستەیێن وەك ڤالا وی کر، جانێ خوە ونداکر، هاتەڤەتلکرن، ڤولبی، فلتی، ئەولەهی، شاخە، شارەداری و ب سەدان ئیدیەمێن بیانی یێن مە د کوردیدا بەرامبەری وان هەی لێ ئەو نزانن، ئینانینە د ناڤ کوردیدا و کرمانجی کریە د شێلوبێلەکێدا گەلەك جاران دێ پێدڤی ب وەرگێرەکی بین وێ کرمانجیێ بۆ مە وەرگێریتە سەر کرمانجیا رەسەن.

ئەڤ سەروبەرە هوسان بچیت ئەڤە ل شوونا بێژین زمانێ کوردی زمانەکێ جوت ستانداردە دێ بێژین کرمانجی ب خوە یا چەند نەستانداردە، هەر دەڤوکەکا کرمانجی دێ بیتە کرمانجیەکا سەربەخوە، د دەمەکیدا دەمێ کرمانجیزانەکێ هەکاری و بۆتانی و بادینانی دگەل هەڤدو دپەیڤن زۆر ب باشی د هەڤدو دگەهن و چ ئاریشە ل بەر سنگێ وان نینە، د هەمان دەمدا ئەو کرمانجیزانە یێ خویندەوار بیتن ب ساناهی د هەلبەستێن پەرتوییێ هەکاری و مەلایێ جزیری و ئەحمەدێ نالبەند و جەگەرخوینی و (رۆژناما کوردستان)ا دایك و کۆڤارا (هاوار) و رۆژنامێن (ئازادیا وەلات)ا باکوور و (ئەڤرۆ) و (وار)ێن دهۆکێ دگەهیت، بەلێ سازیێن راگەهاندنێ رۆژ ل دووڤ رۆژێ دەڤوکێن کرمانجی ژ هەڤ دوورکرینە و کرمانجی ل بەر کرمانجان هاڤی کریە.

ئەڤا چوویی چەند سەرڤەلەمکەك بوون ژ ئاریشێ، لێ ئاریشە هێژ مەزنترە و ئەگەر زوو خەمێ لێ نەخوین و ل چارەسەریێ نەگەریێن دێ مەزنتر لێ هێت، دێ بینە خوەدیێن چەند کرمانجیەکان، گەلۆ چارەسەری چیە..؟ د بەرسڤێدا دێ بێژم دڤێت کوردانە هزربکەین، نە دەڤەرکانە و نە ژی عەشیرەتکانە، نە بیژین ژ سالا هندێڤە ئەم ب کرمانجیا... دنڤیسین، یان مە هندە پەرتووکێن چاپکری هەنە، نە بێژین فلان شاعری ب دەڤوکا مە نڤیسیە و فلان رۆژنامە ب زارێ مە هاتیەبەلاڤکرن، بەلکی ل کرمانجیەکا هەڤگرتی بگەریێین ببیتە بنیات بۆ خواندنگەهێن مە، دەمێ زارۆك ب زمانەکێ هەڤگرتی (مەرج ژی نینە ئەو زمانە ب دروستی زمانێ مالا وی بیتن) ل خواندنگەهێ پەروەردە دبیت دێ ب وی زمانێ

هەڤگرتی مەزن بیت و دێ ب وی زمانێ هەڤگرتی هێتە د وارێ ژیانێدا، وی چاخی دێ بینە خوەدیێن زمانەکێ هەڤگرتیێ خواندنێ و رۆژنامەیان و TV و رادیویان.

گەلۆ دێ چاوان ڤێ کرمانجیا هەڤگرتی دەستڤەئینین..؟ بەری بەرسڤێ بدەم دێ بێژم ئەز نابێژم دێ کرمانجیەکا نوو چێکەین وەك هندەك دبێژن دێ زمانەکێ کوردیێ یەکگرتوو یان دبێژن دێ سورمانجی چێکەین، بەلێ ئەز دبێژم ئەو کرمانجیا د سەردەمێ خواندنگەهێن ئایینی (حوجرەیان) دەستوورا عەلی تەرماخی و نووبهارا ئەحمەدێ خانی و نەهجولئەناما مەلا خەلیلێ سێرتی و چەندین دەقێن دن پێ هاتینەنڤیسین، ل بادینان و هەکاری و بۆتان و جهێن دن دهاتەخواندن، دێ هەمان کرمانجیێ خوونین، لێ تێرا پێدڤیاتیا مە یا نها و پاشەرۆژێ بکەت، بۆ ڤێ چەندێ ئەم پێدڤی سازیەکێینە نوونەراتیا کرمانجێن هەر چوار پارچێن کوردستانێ بکەت، شارەزاییێن هەموو وارێن زمانێ ب خوەڤە بگریت، لێ شارەزایی ب تنێ تێراناکەت، شارەزا و کارکەر و خەمخور بن، خەما وان زمانێ کوردی بیتن نە پلە و پایە و دەسکەفت ژ وێ سازیێ، بلەز کاربکەن، بریارێن هەڤگرتی و ڤەبر بدەن، بریارێن وان ژ نڤیسینا کرمانجیا ژووری ب تیپێن لاتینی و عەرەبی بگریت، ل باشوور حکومەتا هەرێمێ ب هەموو سازیێن پەیوەندیدارێن ل باشوورێ کوردستانێ هەین و ل پارچێن دن ئالیێن سیاسی و سازیێن رەوشەنبیری و راگەهاندنێ پێشدەم پێگیریا خوە ب بریارێن وێ سازیێ بدەن، هەر سال جارەکێ بریارێن وێ بکەڤنە د وارێ جێبەجێکرنێدا ل هەر چوار پارچەیێن وەلاتی، بریارێن وێ بۆ بەرنامێن خواندنێ یێن کرمانجی نها ل هەرێما کوردستانێ و پاشەرۆژی ل پارچێن دیترێن وەلاتی بن، ئەز دبینم بنگەهێ وێ سازیێ ل باشوور و باژێرێ دهۆکێ بیتن، ژبەرکو ل باشوور شیان و ئازادیا کاری دێ پتر هەبیتن و دهۆك ژی نێزیکترە بۆ باکوورێ کوردستانێ کو پتریا کرمانجان ب خوە ڤە دگریت، ئەز باوەرم ئەڤ سازیە ئەگەر سازیەکا چالاك بیتن و ئەندامێن وێ خەمخۆر و کارابن و حکومەتا هەرێمێ و سازیێن دی یێن کوردستانا مەزن دوور ژ هەموو بۆچوونێن سیاسی و پارتایەتی و دەڤەرکانی پێگیریێ ب بریارێن وێ بکەن و بجهبینن و ژ نها پاش ژی بجه بینن د دەمێ

دەهسالەكاندا نە پتر دێ بینە خوەدیێن كرمانجیەكا هەڤگرتی بۆ خواندنگەهێن خوە و بۆ سازیێن خوەییێن راگەهاندنێ و هەموو وارێن ژیانێ و ل داویێ ژی نە مەرجە هەموو بریارێن وێ سازیێ د راستبن، لێ وەك مە گۆتی خەلەتیەكا هەڤگرتی باشترە ژ چەند راستیەكێن ژهەڤجودا، خەلەتی دهێتەڤەراستكرن لێ زەحمەتە چەند راستیەك بێنە یەككرن ژ بەركو هەریەك راستیا خوە ب راستر دزانیت، دوبارە دێ بێژمەڤە بلا بەس تەوەرێن بێ ئەنجام ڤەكەین و كۆنفرانسێن چ پێڤەنەهاتی گرێدەین، وەرن دا كار بكەین.

چاوانیا كارێ سازیێ

- نوونەرێن هەرچوار پارچەیێن كوردستانێ ب خوەڤە بگریت، مەرج نینە هژمارا وان وەكهەڤ بیتن، لێ مەرجە شارەزاییێن زمانێ كوردی و زاراڤ (دیالێكت) و دەڤوكێن كوردی و خوەدی سەربۆربن د وارێن زمانیدا.
- د كۆنفرانسەكیدا كەسانێن شارەزا و پسپوردا بێنە هەلبژارتن، كۆنفرانس نوونەراتیا هەرچوار پارچەیان بكەت و تنێ ژ بۆ هەلبژارتنا وان كەسان بیت یێن د سازیێدا كاردكەن و دەستەلاتێ كاری بدەتە وان و پێگیریا هەر چوار پارچەیان ب بریارێن سازیێ دیاربكەت.
- كەسێن بۆ ڤی ئەركی د هێنەهەلبژارتن پێشدەم بەرهەڤیا خوە بۆ كاری دیاربكەن، دەست ژ هەموو كارێن دیتر بەردەن، رۆژانە ل جهێ كاری بەرهەڤبن و كار بكەن نە هەفتیێ جارەكێ یان هەیڤێ جارەكێ بۆ كۆمبوونێ ئامادەبن، دبەرامبەردا حكومەتا هەرێمێ پێدڤیێن ژیانا وان دابین بكەت.
- دگەل دەست بكاربوونێ هەرشەش هەیڤان جارەكێ ئەنجامێ كارێن خوە بەرچاڤكەن، پاشتر بۆ دەمێ سێ هەیڤان سەرنج و بۆچوونێن خەلكەكێ وەرگرن، د دەمێ سێ هەیڤێن دیتردا ل ژێر رۆناهیا وان سەرنج و بۆچوونان بریارا داویێ ل سەر ئەنجامێ كارێ شەش هەیڤێن خوە بدەن و بریارێن وان بكەڤنە د وارێ بجهئینانێدا.

★ کـارێ سـازیێ دو پشـکان ب خوەڤـە بگریـت: بەرهـەڤکرنا رێزمـان و رێنڤیسـەکا هـەڤگرتی ب هـەموو لـق و چـەقێن وێ ڤـە و بەرهـەڤکرنا ئیدیـەم و زاراڤـێن هـەڤگرتی بـۆ هـەموو وارێـن ژیـانێ و ل بـەراهیێ ژی بـۆ قوناـغێن خوانـدنێ. د هەردو پشکێن کاریدا هندی نێزیکی کرمانجیا ژێری بین و مفای ژ ئـەزموونێن وێ وەربگـرن باشـترە و دێ پـتر د خزمـەتا ژ هـەڤنێزیکرنا هـەردو زاراڤـێن سەرەکیدا بیتن.

★ ئەگەر ئەڤ سازیە خوەدی بەرهەم و ئـەنجام بـیتن و ئەنـدامێن وێ ب وێ مـەرەمێ هاتبنـە تێـدا، دێ یـا هـەژی بـیتن پشـکەکا بۆدجـا هـەرێمێ لێ بێتەمـەزاختن، بـەرفرەهی و هوورکـاتیێن کـاری دێ بـۆ سـازیێ هـێلم ژ بـەرکو مـە گـۆت بـلا ژ کەسانێن شارەزا و خەمخور و کارا پێکبهێت.

TRT6 و وەشانا سۆرانی (*)

ل رۆژا ٢٠ێ ڤـێ مـەهێ (خزیرانـا ٢٠١٢ێ) کـەنالێ ێ کوردیزمـانێ ترکیـا TRT6 دەست ب وەشانا بەلاڤۆکا نووچەیان ب شـێوەزاری سـۆرانێ کـر، هـەروەك دیـار بـەری ڤـێ رۆژێ بەرهەڤیـەکا بـاش و ریکلامـەکا پێـدڤی بـۆ ڤـێ کریـارێ کربـوو، پێشـتر ب چەند هەیڤەکان د بـەردەوامیا ڤـان بەرهەڤیانـدا بەرپرسـێن تـۆڕا کـەنالێن TRT و رێڤەبەرێ TRT6 سەرا هەرێما کوردسـتانێ دابـوون و دگـەل کۆمـەکا رەوشـەنبیران کۆمبوون. هەژیە بێتەگۆتن سـەرێ چـەند سـالەکانە و د چوارچـوڤێ ئـەو کریـارا ل ترکیا ب ڤەبوون بەرەڤ کوردان ناڤکری ئـەڤ کەنالـە هاتیەڤـەکرن، وەك دیـار پرانیـا خەلکێ باکوورێ کوردستانێ کو ئـەو بـەری کـوردێن پارچـێن دیـتر پەیوەندیـدارن ب بابەتیڤە پێشوازی ل کەنالی نەکریە و دژایەتیەکا توندا کەنالی و هەرکەسـەکێ دگـەل کەناری کاردکەت کریە، ژبەرکو کەنال سەر ب دەولەتێڤەیە و د خزمەتا بەرژەوەندیا وێ دایە، بەلێ ئەگەر ب چاڤەکێ بێ لایەنانەڤـە سـەربۆرا کـەنالی هەلسـەنگینین، ئـەم دکـارین بێـژین کەنالـەکێ سـەر ب دەولـەتا ترکیـا ڤەیـە، دەربرینـێ ژ بۆچـوون و ئایدلوژیا وان دکـەت، هـەتا نها ب هـەمان بەرچاڤکا تـرکێن تونـدرەو بێـژەرێن وێ د خوەرانـابینن پـەیڤا کوردسـتان یـان کوردسـتانا عیراقـێ یـان باشـوور و رۆژهـەلاتێ کوردستانێ بکاربینن، هەتا نها ل شوونا هەرێما کوردسـتانێ ئیـدارا بـاکوورێ عیراقـێ ب کاردئینن، هێژ ل جەم وان دێرسیم تۆنچەلی یە و ناڤێن دەڤەرێن کـوردی هـەمان ئەو ناڤن یێن ترکێن توندرەو ب مەرەما ب ترککرنێ دانایینەسەر وان دەڤـەران، هێـژ

(*) د هژمار ٦٥٨ رۆژا ٢٠١٢/٧/١ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤکرن.

ل دووڤ رێنڤیسا سەپاندیا ترکی ناڤێ وانێ Wanê ب Van دنڤیسن. جهێ دیرۆکا کوردستانێ ب تایبەت بزاڤا نەتەوەییا گەلێ کورد (کەڤن و نوو) دبەرنامێن کەنالیدا نینە و یا هێژ پتر جهێ سەرنجراکێشانێ زۆما کامیرێن کەنالی و ئاراستەیا بەرنامەیێن وێ پتر ژ هندێ کو بۆ باکوورێ کوردستانێ بیت کو ئەو پتر پەیوەندیدارن ب کەنالیڤە بۆ پارچێن دی یێن کوردستانێ ب تایبەت باشوورێ کوردستانێ یە و گەلەک خالێن دی یێن نەرێنی، د هەمان دەمدا دڤێت بێژین ژ ئالیێ رەوشەنبیری و هۆنەری و کەلتوری ڤە کەنالی پێنگاڤێن باش هاڤێتینە و هندەک بەرنامەیێن باش و سەرنجراکێش هەنە و شیایە د رێکا ڤان بەرنامان را بەرێ خەلکەکێ بدەتە خوە و باژێرک و دەڤەرێن (باشوورێ رۆژهەلاتێ ترکیا) وەک ئەو باکوورێ کوردستانێ پێ ناڤدکەن ب کوردێن پارچێن دنێن کوردستانێ بدەتەنیاسین، کورت و کرمانجی کەنالێ ناڤبری هند نەرێنی هەنە و هند ژی ئەرێنی.

لێ ب هزرا من نەرێنیا هەرە مەزن ئەوە ل شوونا هندێ ئەڤ کەنالە یێ ئاراستەکری بیتن بۆ باکوورێ کوردستانێ پتر یێ ئاراستەکریە بۆ باشوورێ کوردستانێ و وەشانا بەلاڤۆکا نووچەیان ب شێوەزارێ سۆرانی و ئەو ریکلام و

و وەشانا سۆرانی

ل رۆژا ٢٠ ێ ڤێ مەهێ (خزیرانێ) کەنالێ کوردی زمانێ ترکیا TRT٦ دەست ب وەشانا بەلاڤۆکا نووچەیان ب شێوەزاری سۆرانێ کر، هەروەک دیار بەری ڤێ رۆژێ بەرهەڤیەکا باش و ریکلامەکا پێدڤی بۆ ڤێ کریارێ کربوو، پێشتر ب چەند هەیڤەکان د بەردەوامیا ڤان بەرهەڤیاندا بەرپرسێن تۆڕا کەنالێن TRT و رێڤەبەرێ TRT٦ سەرا هەرێما کوردستانێ دابوون و دگەل کۆمەکا رەوشەنبیران کۆمببوون.

موسەدەق تۆڤی

هەژیە بهێتە گۆتن سەرێ چەند سالانە و د چوارچۆڤێ ئەو کریارا ل ترکیا ب ڤەبوون بەرەف کوردان ناڤکرین ئەڤ کەنالە هاتیەڤەکرن، وەک دیار پرانیا خەلکێ باکوورێ کوردستانێ کو ئەو بەری کوردێن پارچێن دیتر پەیوەندیدارن ب بابەتێ پێشوازی ل کەنالی نەکریە و دژایەتییەکا توندا کەنالی و هەرکەسەکێ دگەل کەنالی کاردکەت کریە، ژبەرکو کەنال سەر ب دەولەتێڤەیە و د خزمەتا بەرژەوەندیا وێ دایە.

لێ ئەگەر ب چاڤەکێ بێ لایەنانەڤە سەرێڤرا کەنالی هەلسەنگینین، ئەم دکارین بێژین کەنالەکێ سەر ب دەولەتا ترکیا ڤەیە، دەربرینێ ژ بۆچوون و ئایدۆلۆژیا وان دکەت، هەتا نها ب هەمان بەرچاڤکا ترکێن توندرەو بێژەرێن وێ د خوەرا نابینن پەیڤا کوردستان یان کوردستانا ئیراقێ یان باشوور و رۆژهەلاتێ کوردستانێ بکاربینن، هەتا نها ل شوونا هەرێما کوردستانێ ئیدارا باکوورێ ئیراقێ ب کاردئینن، هێژ ل جهێ وان دێرسیم تونچەلی یە و ناڤێن دەڤەرێن کوردی هەمان ئەو ناڤێن ترکێن توندرەو ب مەرەما ب ترککرنێ دانایە سەر وان دەڤەران، هێژ ل دووڤ رێنڤیسا سەپاندیا ترکی ناڤێ وانێ Wane ب Van دنڤیسن.

جهێ دیرۆکا کوردستانێ ب تایبەت بزاڤا نەتەوەییا گەلێ کورد (کەڤن و نووا دبەرنامێن کەنالیدا نینە و یا هێژ پتر جهێ سەرنجراکێشانێ زۆما کامیرێن کەنالی و ئاراستەیا بەرنامەیێن وێ پتر ژ هندێ کو بۆ باکوورێ کوردستانێ بیت کو ئەو پتر پەیوەندیدارن ب کەنالیڤە بۆ پارچێن دی یێن کوردستانێ ب تایبەت باشوورێ کوردستانێ یە و گەلەک خالێن دی یێن نەرێنی، د هەمان دەمدا دڤێت بێژین ژ ئالیێ رەوشەنبیری، هۆنەری و کەلتوری ڤە کەنالی پێنگاڤێن باش هاڤێتینە و هندەک بەرنامەیێن باش و سەرنجراکێش هەنە و شیایە د رێکا ڤان بەرنامان را بەرێ خەلکەکێ بدەتە خوە و باژێرک و دەڤەرێن (باشوورێ رۆژهەلاتێ ترکیا) وەک ئەو باکوورێ کوردستانێ پێ ناڤدکەن ب کوردێن پارچێن دنێن کوردستانێ بدەتەنیاسین، کورت و کرمانجی کەنالێ ناڤبری هند نەرێنی هەنە و هند ژی ئەرێنی.

لێ ب هزرا من نەرێنیا هەرە مەزن ئەوە ل شوونا هندێ ئەڤ کەنالە یێ ئاراستەکری بیت بۆ باکوورێ کوردستانێ پتر یێ ئاراستەکریە بۆ باشوورێ کوردستانێ و وەشانا بەلاڤۆکا نووچەیان ب شێوەزارێ سۆرانی و ئەو ریکلام و بەرهەڤیێن بۆ هاتینەکرن ژی ژ هەمان تێگەهیڤەنە.

ئەوا من دڤێت ل ڤێرێ بێژم و ب گوهێن مەزنە بەرپرسێن ترکیا دا بخوونم ئەوە، نها کوردان ل هەموو پارچەیێن کوردستانێ هند کەنالێن کوردی یێن سەربەخوە و نەتەوەیی هەنە پێدڤی ب کەنالێ ناڤبری نینن، لێ ئەگەر دەستەلاتێ ترکیا ب ڤێت بەردەوامیێ ب بەرنامێ خومێ سەردەمەکێ ب ڤەبوون بەرەف کوردان و پاشتر ب ڤەبوون بەرەف دیموکراسیێ بهاتە ناڤکرن بدەت و ئەوا ئەو ب چاکسازی د سیستەمێ دەستەلاتداریێ ل ترکیا و چاکسازیێ د سەردەمریا خودا دگەل دۆزا کوردان ددەتە نیاسین ب کریار جێبەجێ بکەت.

بلا هەموو ئاراستەیێن وێ ب ئاراستەیێن کەنالێ TRT٦ ڤە بۆ باکوورێ کوردستانێ بن، ل ور دۆزا کوردی پێدڤی ب چارەسەریێ یە ل ور ژبەر چارەسەر نەکرنا دۆزا کوردی خوونا کورد و ترکان دهێتەرێشتن، ل ور هەردەم لەشکەرێ د کاودانێ تەنگاڤیاندا ل پشت چەپەران، ل ور هەردەم شەر و پێکدادانە د ناڤبەرا خومێشادەمران و هێزێن ئاسایشێدا.

پرسگرێکا هەرمەزنا ترکیا ل وێرێ پێدڤی ب چارەسەریا بلەزە، ل وێرێ کوردان دڤێت ب زمانێ دایکا خوە بخوونن و ب پەیڤن، وەک هەر وەلاتیەکێ وێ وەلاتی ب ئازادی بژین و خوەدی هەموو ماف و ئەرک بن، پرسگرێکا هەرمەزنا ترکیا ب وەشانا بەلاڤۆکەکا نووچەیان ب سۆرانی یان هەر شێوەزارەکێ دن ناهێتەچارەسەرکرن، کوردێن سۆرانی زار نە پێدڤی وێ بەلاڤۆکا نووچەیانە، ژبەرکو ئەو ل هەرێما کوردستانێ خوەدێن هەموو مافانە، لێ کوردێن باکوورێ کوردستانێ پێدڤی ب چارەسەریا دۆزا خوەنە، چارەسەری ژی ل جهم دەستەلاتدارێن ترکیایە، گەر چارەسەر ژی نەکەت ئەو بەرپرسە ژ خوونا کورد و ترکان و هەر ئاریشەکا دنا بەرسنگێ ترکیا دگریت، چارەسەری ژی نە ب وەشانا بەلاڤۆکا نووچەیانە ب سۆرانی بەلکێ ب باوەرپێنانێ یە ب مافێن خەلکێ باکوورێ کوردستانێ.

ل شوونا هندێ ئەڤ کەنالە یێ ئاراستەکری بیت بۆ باکوورێ کوردستانێ پتر یێ ئاراستەکرییە بۆ باشوورێ کوردستانێ و وەشانا بەلاڤۆکا نووچەیان ب شێوەزارێ سۆرانی و ئەو ریکلام و بەرهەڤیێن بۆ هاتینەکرن ژی ژ هەمان تێگەهیڤەنە.

هەتا نها ب هەمان بەرچاڤکا ترکێن توندرەو بێژەرێن وێ د خوەرا نابینن پەیڤا کوردستان یان کوردستانا ئیراقێ یان باشوور و رۆژهەلاتێ کوردستانێ بکاربینن، هەتا نها ل شوونا هەرێما کوردستانێ ئیدارا باکوورێ ئیراقێ ب کاردئینن

musediqtovi@yahoo.com

بەرهەڤیێن بۆ هاتینەکرن ژی ژ هەمان تێگەهیڤەنە، ئەوا من دڤێت ل ڤێرێ بێژم و ب گوهێن مەزنە بەرپرسێن ترکیا دا بخوونم ئەوە، نها کوردان ل هەموو پارچەیێن کوردستانێ هند کەنالێن کوردی یێن سەربەخوە و نەتەوەیی هەنە پێدڤی ب کەنالێ ناڤبری نینن، لێ ئەگەر دەستەلاتێ ترکیا ب ڤێت بەردەوامیێ ب بەرنامێ خوەیێ سەردەمەکێ ب ڤەبوون بەرەف کوردان و پاشتر ب ڤەبوون بەرەف دیموکراسیێ دهاتەناڤکرن بدەت و ئەوا ئەو ب چاکسازی د سیستەمێ دەستەلاتداریێ ل ترکیا و چاکسازیێ د سەرەدەریا خوەدا دگەل دۆزا کوردان د دەتەنیاسین ب کریار جێبەجێ بکەت، بلا هەموو ئاراستەیێن وێ ب ئاراستەیێن کەنالێ TRT6 ڤە بۆ باکوورێ کوردستانێ بن، ل ور دۆزا کوردی پێدڤی ب چارەسەریێ یە، ل ور ژبەر چارەسەرنەکرنا دۆزا کوردی خوونا کورد و ترکان دهێتەرێشتن، ل ور هەردەم لەشکەرێ د کاودانێ تەنگاڤیاندا ل پشت چەپەران، ل ور هەردەم شەر و پێکدادانە د ناڤبەرا خوەنیشادەران و هێزێن ئاسایشێدا، پرسگرێکا هەرەمەزنا ترکیا ل وێرێ پێدڤی ب چارەسەریا بلەزە، ل وێرێ کوردان د ڤێت ب زمانێ دایکا خوە بخوونن و ب پەیڤن، وەك هەر وەلاتیەکێ وی وەلاتی ب ئازادی بژین و خوەدی هەموو ماف و ئەرك بن، پرسگرێکا هەرەمەزنا ترکیا ب وەشانا بەلاڤۆکەکا نووچەیان ب سۆرانی یان هەر شێوەزارەکێ دن ناهێتەچارەسەرکرن، کوردێن سۆرانی زار نە پێدڤی وێ بەلاڤۆکا نووچەیانە، ژبەرکو ئەو ل هەرێما کوردستانێ خوەدیێن هەموو مافانە، لێ کوردێن باکوورێ کوردستانێ پێدڤی ب چارەسەریا دۆزا خوەنە، چارەسەری ژی ل جەم دەستەلاتدارێن ترکیایە، گەر چارەسەر ژی نەکەت ئەو بەرپرسە ژ خوونا کورد و ترکان و هەر ئاریشەکا دنا بەرسنگێ ترکیا دگریت، چارەسەری ژی نە ب وەشانا بەلاڤۆکا نووچەیانە ب سۆرانی بەلکێ ب باوەریئینانێ یە ب مافێن خەلکێ باکوورێ کوردستانێ.

ئێدی من باوەری ب فیدرالیەتێ نینە(*)

بێ گومان د چاخێ نوودا فیدرالیەت (فیدرالیزم) وەك سیستەمەكێ پێكڤە ژیانێ بۆ وان وەلاتان یێن چەند مللەت تێدا دژین هاتیەهەلبژارتن، هەتا ئاستەكی و هندەك جاران ژی بۆ دەمەكێ دیاركری سەركەتن دەستڤەئینایە، لێ ئاریشەیێن وان وەلاتان و گەلێن د ناڤ سنوورێن واندا ب داوی نەئینایینە. گەلەك ژ وان گەلان یێن ب زۆری دگەل هندەك گەلێن دی د ناڤ سنوورەكیدا هاتینەكۆمكرن و دەلیڤێن سەربەخوەییێ ل بەر خوە دژوار دبینن د قوناغا خەباتا رزگاریخوازدا داخوازا سیستەمێ فیدرالییێ بۆ ژیانا خوە دگەل گەلێن دی یێن د وی سنووریدا كریە، بێی كو ئەڤ داخوازە وێ چەندێ بگەهینیت كو وان گەلان دەست ژ سەربەخوەییێ بەردایە. هندی پەیوەندی ب بزاڤا رزگاریخوازا گەلێ كوردڤە هەی پشتی سەرهلدانا ١٩٩١ێ و هەلبژارتنێن پەرلەمانێ كوردستانێ یێن ١٩٩٢ێ، پەرلەمانی وەك نوونەرێ هەلبژارتییێ خەلكێ كوردستانێ بریارا سیستەمێ فیدرالی بۆ پێكڤە ژیانێ دگەل دەولەتا عیراقێ دایە، ئەڤ بریارا پەرلەمانێ كوردستانێ د دەستووری ٢٠٠٥ێ یێ عیراقێدا هاتیەپەسەندكرن و ب ڤێ چەندێ باوەری پێئینانەكا فەرمی ژ ئالیێ دەولەت و خەلكێ عیراقێ كو پتریا وی ئەڤ دەستوورە پەژراندیە وەرگرتیە، ژبیر نەكەین سیستەمێ فیدرالیێ نهایێ پەرلەمانێ كوردستانێ بریار ل سەردای و دەستووری عیراقێ پەسەندكری گەلەك ژ مافێن رەواییێن وەلاتیان دابینكرینە، بەلێ د هەمان دەمدا فیدرالیەت نە دوا هیڤیا خەلكێ باشووری كوردستانێ یە و د

(*) د هژمار ٦٩٠ رۆژا ٢٠١٢/٨/١٤ رۆژناما وار دا هاتیەبەلاڤكرن.

گشتپرسیا (ریفراندۆما) نەفەرمیا ٢٠٠٥ێدا پتر ژ ٩٨٪ ژ خەلکێ کوردستانێ داخوازا سەربەخوەییا دروست بۆ باشوورێ کوردستانێ کریە و ئەنجامێن وێ ل بەردەستن.

ئەڤە نە بابەتێ نڤیسینا مەیە، ئەوا نها ل بەرچاڤ و سەرەدەریا حکومەتا بەغدایە یا تنێ ئەم کورد دبێژینێ فیدرال و وان دڤێت ب حکومەتا مەرکەزی ناڤکەین، پشتی ژ دەولەت سەرێ کوردان پیچەکێ جهێ پێ خوەدیتی سەرەدەریا ڤێ حکومەتێ کو هێز کورد پشکەکن ژێ دگەل هەرێمێ چ ئەوا ب کریار دکەت یان دەربرینێ ژێ دکەت، هەرێما کوردستانێ ژ هەموو دەستەلاتان و خەلکێ وێ ژ گەلەك مافان بێ باهردکەت، ل دووڤ بۆچوونا نها یا حکومەتا بەغدا هەر جهێ وێ بڤێت دێ بەرێ لەشکەرێ خوەدەتێ، لەشکەرێ وێ ژی هەر جهێ دگەهیتێ ژێ ناڤەکشیێت و سەرەنجامێ خەلکێ وی دێ وەك یێ جەلەولا و سەعدیە بیتن، پاراستنا هەموو سنووران و سەرپەرشتیا دەروازەیێن سنووری، سەرپەرشتیا فرۆکەخانەیان و فرین و دادانا هەر فرۆکەکێ ل فرۆکەخانەیێن هەرێمێ دەستەلاتێ حکومەتا مەرکەزییە، ئەگەر مێڤانەکی ژی بەرێ خوە دا هەرێمێ دڤێت پێشەدەم موولەتێ ژ حکومەتا مەرکەزی وەرگریت، هەرپەیوەندیەکێ یان هەڤالینیەکێ دگەل وەلاتەکی یان مللەتەکی ل

ئێدی من باوەری ب فیدرالییەتێ نینە

بێگومان د چاخێ نوودا فیدرالییەت (فیدرالیزم) وەك سیستەمەکێ پێکڤەژیانێ بۆ وان وەلاتان یێن کو چەند مللەت تێدا دژین هاتییە هەلبژارتن، هەتا ئاستەکی و هندەك جاران ژی بۆ دەمەکێ دیارکری سەرکەتن بدەستڤە ئینایە، لێ ئارێشەیێن وان وەلاتان و گەلێن د ناڤ سنۆرێن واندا ب داوی نەئینانە. گەلەك ژ وان گەلان یێن ب زۆری دگەل هندەك گەلێن دیتر د ناڤ سنۆرەکیدا هاتینە کۆمکرن و دەلیڤەیێن سەربەخوەیێ لبەر خوە دژوار دبینن د قۆناغا خەباتا رزگاریخوازیدا داخوازا سیستەمێ فیدرالیێ بۆ ژیانا خوە دگەل گەلێن دیتر یێن د وی سنۆریدا کرییە، بێی کو ئەڤ داخوازە وێ چەندێ بگەهینیت کو وان گەلان دەست ژ سەربەخوەیێ بەردایە.

موسەدەق تۆڤی

هندی پەیوەندی ب بزاڤا رزگاریخوازییا گەلێ کوردڤە هەیی، پشتی سەرهلدانا 1991ێ و هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ یێن 1992ێ، پەرلەمانی وەك نوونەرێ هەلبژارتیێ خەلکێ کوردستانێ بڕیارا سیستەمێ فیدرالی بۆ پێکڤەژیانێ دگەل دەولەتا ئیراقێ دایە، ئەڤ بڕیارا پەرلەمانێ کوردستانێ د دەستوورێ 2005ێ یێ ئیراقێدا هاتییە پەسەندکرن و ب ڤێ چەندێ باوەری پێئینانەکا فەرمی ژ لایێ دەولەت و خەلکێ ئیراقێ کو پتریا وی ئەڤ دەستوورە پەژراندییە وەرگرتییە. ژبیر نەکەین کو سیستەمێ فیدرالیێ نها یێ پەرلەمانێ کوردستانێ بڕیار لسەر دایی و دەستوورێ عیراقێ پەسەندکری، گەلەك ژ مافێن رەواییێن وەلاتییان دابینکرینە، بەلێ د هەمان دەمدا فیدرالییەت نە دووماهی هیڤیا خەلکێ باشوورێ کوردستانێیە و د گشتپرسیا (ریفراندۆما) نەفەرمیا 2005ێدا پتر ژ 98% ژ خەلکێ کوردستانێ داخوازا سەربەخوەییا دروست بۆ باشوورێ کوردستانێ کرییە و ئەنجامێن وێ لبەردەستن.

ئەڤە نە بابەتێ نڤیسینا مەیە، ئەوا نها لبەرچاڤ و سەرەدەرییا حکومەتا بەغدایە یاکو ب تنێ ئەم کورد دبێژینێ فیدرال و وان دڤێت ب حکومەتا مەرکەزی ناڤکەین، پشتی ژ دەولەتسەرێ کوردان پیچەکێ جهێ پێ خوە دیتی سەرەدەرییا ڤێ حکومەتێ کو هێز کورد پشکەکن ژێ دگەل هەرێمێ چ ئەوا ب کریار دکەت.. یان دەربرینێ ژێ دکەت، هەرێما کوردستانێ ژ هەموو دەستەلاتان و خەلکێ وێ ژ گەلەك مافان بێباهر دکەت.

لدووڤ بۆچوونا نها یا حکومەتا بەغدایێ، هەر جهێ وێ بڤێت، دێ بەرێ لەشکرێ خوە دەتێ، لەشکرێ وێ ژی هەر جهێ دگەهیتێ ژێ ناڤەکێشیت و سەرەنجامێ خەلکێ وی دێ وەك یێ جەلەولا و سەعدیە بیت. پاراستنا هەموو سنۆران و سەرپەرشتیا دەروازەیێن سنۆری، سەرپەرشتیا فرۆکەخانەیان و فرین و دادانا هەر فرۆکەیەکێ ل فرۆکەخانەیێن هەرێمێ دەستهەلاتا حوکمەتا مەرکەزییە، ئەگەر مێڤانەکی ژی بەرێ خوە دا هەرێمێ، دڤێت پێشدەم مۆلەتێ ژ حوکمەتا مەرکەزی وەرگریت، هەر پەیوەندییەکێ یان هەڤالینییەکێ دگەل وەلاتەکی، یان مللەتەکی ل ڤێ جیهانێ گرێدەین، دڤێت رەزامەندییا وان وەرگرین. سامانێن سروشتی دڤێت لژێر دەستهەلاتا وێ بن، ئەو بینتەدەر و بازاری پێ بکەت، ئەگەر ڤیا ئەمەکا ئەڤتێ بۆ رێڤستانێ بدەتە مە، ئەگەر نەڤیا ژی ئەڤە دەستهەلاتا وێ یە، هێزێن پێشمەرگەی وەك ئەو دبێژنێ پاسەوانێن سنۆری، دڤێت چەکێ گرانێ وان ژ کلاشینکۆفێ و ئار بی جی(یێ) دەرباز نەبیت. ئەوژی ب چاڤدێرییا حوکمەتا مەرکەزی.

ئەڤ فیدرالییا ئەڤرۆ دەستهەلاتا حوکمەتا مەرکەزی هەژی مە دبینت و هێز نێزیکێ نیڤا باشوورێ کوردستانێ نەڤەگرتی، حوکمێ زاتییێ رژێما بەعسە، ئەگەر دەلیڤەیا خوە ببینن وێ ژی بۆ مە ب رەوا نابینن...!

بۆدجەیا هەرێمێ ژی چەندبیت، پەرلەمانی بڕیار لسەر چەندێ دابیت نە ئارێشەیە، لێ دڤێت لژێر سەرپەرشتیا حوکمەتا مەرکەزی بهێتە دان و مەزاختن، و هەردەمێ وێ ڤیا پشکەکێ یان هەموویێ ببڕیت یان گیروکەت، داهاتێن هەرێمێ ژی دڤێت فلس فلس بدەینە دەست خەزنەدارێ بەغدایێ و ئەو و رەمێ خوە. بۆ نڤیسینا چەند پەیڤەکێن کوردی لسەر فۆرمەکێ، مینا بیتاقا ئەرزاقی، دڤێت سەرەدانا چەند مەزنە بەرپرسان بکەین و چەندین کۆمبوونان بکەن، هەتا رەزامەندیێ دکەن، یا هێژ خرابتر دەمێ رێکا مە کەتە مووسلێ، یان بەغدایێ، دڤێت ب کوردی نەپەیڤین، نەکو سەرێ مە بهێتە برین، بەلێ دەمێ خەلکەك ب دژداشەیی و شورتی دهێنە سەیرانێ ل (شمال العراق) دڤێت کەسەك پرسا ئاسنامەیێ ژێ نەکەت و... هتد. کورت و کرمانجی: ئەڤ فیدرالییا ئەڤرۆ دەستهەلاتا حوکمەتا مەرکەزی هەژی مە دبینت و هێز نێزیکێ نیڤا باشوورێ کوردستانێ نەڤەگرتی، حوکمێ زاتییێ رژێما بەعسە، ئەگەر دەلیڤەیا خوە ببینن وێ ژی بۆ مە ب رەوا نابینن..! گەلۆ ئەزێ ئەحەقم بێژم: ئێدی من باوەری ب فیدرالییەتێ نینە...؟!

musediqtovi@yahoo.com

ڤێ جیهانێ گرێدەین دڤێت رەزامەندیا وان وەرگرین، سامانێن سروشتی دڤێت ل ژێر دەستەلاتێ وێ بن، ئەو بینتەدەر و بازاری پێ بکەت، ئەگەر ڤیا تەنەکەکێ نەفتێ بۆ زڤستانێ بدەتە مە ئەگەر نەڤیا ژی ئەڤە دەستەلاتێ وێ یە، هێزێن پێشمەرگەی وەك ئەو دبێژنێ پاسەوانێن سنووری دڤێت چەکێ گرانێ وان ژ کلاشینکوفێ و ئار بی جی دەرباز نەبیتن ئەو ژی ب چاڤدێریا حکومەتا مەرکەزی، بۆدجا هەرێمێ ژی چەند بیتن، پەرلەمانی بریار ل سەر چەندێ دابیتن نە ئاریشەیە لێ دڤێت ل ژێر سەرپەرشتیا حکومەتا مەرکەزی بێتە دان و مەزاختن و هەردەمێ وێ ڤیا پشکەکێ یان هەموویێ ببریت یان گیروکەت، داهاتێن هەرێمێ ژی دڤێت فلس فلس بدەینە دەست خەزنەدارێ بەغدا و ئەو و رەبێ خوە، بۆ نڤیسینا چەند پەیڤەکێن کوردی ل سەر فۆرمەکێ مینا بیتاقا ئەرزاقی دڤێت سەرەدانا چەند مەزنە بەرپرسان بکەین و چەندین کۆمبوونان بکەن هەتا رەزامەندییێ دکەن، یا هێژ خرابتر دەمێ رێکا مە کەتە مووسل یان بەغدا دڤێت ب کوردی نەپەیڤین نەکو سەرێ مە بێتە برین، بەلێ دەمێ خەلکەك ب دژداشەی و شورتی دهێنە سەیرانێ ل (شمال العراق) دڤێت کەسەك پرسا ناسنامەییێ ژێ نەکەت...هتد، کورت و کرمانجی ئەڤ فیدرالیا ئەڤرۆ دەستەلاتێ حکومەتا مەرکەزی هەژی مە دبینتن و هێژ نیزیکێ نیڤا باشووریێ کوردستانێ نەڤەگرتیە، حوکمێ زاتییێ رژێما بەعسە ئەگەر دەلیڤا خوە ببینن وی ژی بۆ مە ب رەوا نابینن...! گەلۆ ئەزێ نە حەقم بێژم ئێدی من باوەری ب فیدرالیەتێ نینە...؟!

د دو سال و نیڤاندا ئەوا من ڤیای بێژم من گۆت(*)

ژ دەرچوونا رۆژنامەیا (ئەڤرۆ)ڤە وەك نڤیسكارەك بەردەوام ب نڤیسینێن خوە د وارێن جودادا مـن پشكداری د بەرپـەرێن وێ دا كریـە، وەك مـن بـاوەری پـێ هـەی و ئەوا من ب راست و د بەرژەوەندیا گشتی و نەتەوەییدا زانـی ل سـەر بەرپـەرێن ڤـێ رۆژنــامێ و ل جهــێن دی بەرچــاڤكریە، هــەردەم ژی مــن بــاوەری ب وێ چــەندێ هەبوویە هەموو راستی ل دەڤ كەسەكی ب تنێ نینن، لێ ئەوا من ب راست دیتـی مـن ڤیایە بگەهینم، ئەگەر ل دووڤ بۆچوونا هندەكان بەروڤاژی بیتن، من ب راست زانیە و ب مەرەما خزمەتەكێ بۆ وەلاتێ خوە من گەهاندیە و دێ بەردەوام بم ل سـەر ڤـێ خزمەتێ. ئازادیا رادەربرینێ ئەوە رۆژنامە دەلیڤـان ل بـەر نڤیسـكاران ڤەكـەت ئـەوا وان دڤێت ئازادانە دەربرینێ ژێ بكەن، مەرج نینە دگەل بۆچوونا ئـالیێ بـەرپرس ژ رۆژنامەیێ بگونجیـت. ل ڤێـرێ و ژ ئـەنجامێ سـەربۆرا نێزیكـی نـەه سـالان دبێـژم ژ ئالیێ رۆژنامێ ڤە هەتا نها چ رێگر ل بەر بۆچوونێن من نەبوویە و ئازادانە ئەوا من نڤیسی هاتیەبەلاڤكرن. (ئەڤرۆ) د سالا شەشێ ژ ژیێ خـوەدا دەلیڤـەكا بـەرفرەهتر ل بەر من ڤەكر ژ من خواست كوژیەكا هەفتیانە بۆ بنڤێسم، ژ ٩ چریا دووێ ٢٠٠٩ێڤـە من دەست ب نڤیسینا كـوژیێ خـوە (ئـەوا مـن دڤێـت بێـژم) كـر، هـەتا ٣ حوزەیرانـا چوویی هەموو یەكشەمبیان (ئەگەر پشوو نەبیت) ل خواندەڤانێن رۆژنامێ دبوومـە مێڤان و ب درێژیا نێزیكی دوسال و شەش هەیڤان ئەوا من ڤیای و من ب راست زانی و ب بەرژەوەندی دیتی د ڤی كوژیدا و هندەك جاران ل دەرڤەی كوژی بەرچاڤكریە،

(*) د هژمار ٩٩٣ رۆژا ٢٠١٢/٧/٢٤ رۆژناما ئەڤرۆ دا هاتیەبەلاڤكرن.

(ئەڤرۆ) ژی نە وەك مێڤانەك بەلكی وەك یەك ژ مالباتا خوە سەردەری دگەل من كریە، د بەرامبەردا من ب ئەركێ خوە زانیە هەردەم ب نڤیسینێن خوە و هندەك جاران ژی ب تێبینی و بۆچوونێن خوە بۆ دەستەكا رۆژنامێ پشتەڤانییێ لێ بكەم، ب شانازیڤە دبێژم ل سالا ٢٠١١ێ ژ هەموو نڤیسەران پتر من بەرهەم بۆ رۆژنامێ نڤیسینە و ژ نها پاش ژی ل دووڤ دەلیڤەیێن هەیی دێ ب هەمان شێوە هاریكاریا رۆژنامێ كەم.

ل دووڤ داخوازا رۆژنامێ من دەست ب نڤیسینا كوژیێ (ئەوا من د ڤێت بێژم) كر، دوسال و نیڤان ڤەكێشا، هندەك جاران بۆ من ژی رەنگە بارگرانیەك بوو یێ پێگیرببم هەموو یەك شەمبیان بابەتەكێ بۆ (ئەڤرۆ) بەرهەڤبكەم، جارنا ژی باندۆرەك نەرێنی ل سەر هندەك كارێن من كریە یان بوویە ئەگەرێ گیروبوونا هندەك پرۆژێن بەرفرەهێن من د وارێ نڤیسینێدا. ب هەر رەنگەكێ هەبیتن من بەردەوامی ب پێگیریا خوە دگەل رۆژنامێ كر. ئەوا ل داوییێ من دڤێت بێژم مافێ دەستەكا رۆژنامێ یە دەمەكێ دیاركری بۆ هەر كوژیەكی بۆ هەر نڤیسكارەكی دیاربكەت، بەلێ

د دو سال و نیڤان دا ئەوا من ڤیای بێژم من گۆت!!

موسەدەق تۆڤی

ژ دەرچوونا رۆژنامەیا (ئەڤرۆ) وەرە وەک نڤیسکارەک بەردەوام ب نڤیسینێن خوە د وارێن جودادا من پشکداری د بەرپەرێن وێ دا کریە، وەک من باوەری پێ هەی و ئەوا من ب راست و د بەرژەوەندیا گشتی و نەتەوەیی دا زانی ل سەر بەرپەرێن ڤێ رۆژنامێ و ل جهێن دی بەرچاڤ کریە، هەردەم ژی من باوەری ب وێ چەندێ هەبوویە هەموو راستی ل دەڤ کەسەکی ب تنێ نینن، لێ ئەوا من ب راست دیتی من ڤیایە بگەهینم، ئەگەر ل دووڤ بۆچوونا هندەکان بەرۆڤاژی بیت، من ب راست زانیە و ب مەرەما خزمەتەکێ بۆ وەلاتێ خوە من گەهاندیە و دێ بەردەوام بم ل سەر ڤێ خزمەتێ. ئازادیا رادەربرینێ ئەوە رۆژنامە دەلیڤان ل بەر نڤیسکاران ڤەکەت ئەوا وان دڤێت ئازادانە دەربرینێ ژێ بکەن، مەرج نینە دگەل بۆچوونا ئالییێ بەرپرس ژ رۆژنامەیێ بگونجیت. ل ڤێرێ و ژ ئەنجامێ سەربۆرا نێزیکی نەهـ سالان دبێژم ژ ئالییێ رۆژنامێ ڤە هەتا نها چ رێگر ل بەر بۆچوونێن من نەبوویە و ئازادانە ئەوا من نڤیسی هاتیە بەلاڤکرن. (ئەڤرۆ) د سالا شەشێ ژ ژییێ خوەدا دەلیڤەکا بەرفرەهتر ل بەر من ڤەکر ژ من خواست کوژیەکێ هەفتیانە بۆ بنڤێسم، ژ ٩ چریا دوییێ ٢٠٠٩یێ ڤە من دەست ب نڤیسینا کوژیێ خوە (ئەوا من دڤێت بێژم) کر، هەتا ٣ حوزەیرانا چوویی هەموو یەکشەمبیان (ئەگەر پشوو نەبیت) ل خواندەڤانێن رۆژنامێ دبوومە مێڤان و ب درێژیا نێزیکی دوسال و شەش هەیڤان ئەوا من ڤیای و من ب راست زانی و ب بەرژەوەندی دیتی د ڤی کوژی دا و هندەک جاران ل دەرڤەی کوژی بەرچاڤ کریە، (ئەڤرۆ) ژی نەوەک مێڤانەک بەلکی وەک یەک ژ مالباتا خوە سەردەری دگەل من کریە، د بەرامبەردا من ب ئەرکێ خوە زانیە هەردەم ب نڤیسینێن خوە و هندەک جاران ژی ب تێبینی و بۆچوونێن خوە بۆ دەستەکا رۆژنامێ پشتەڤانییێ لێ بکەم، ب شانازیڤە دبێژم ل سالا ٢٠١١ێ ژ هەموو نڤیسەران پتر من بەرهەم بۆ رۆژنامێ نڤیسینە و ژ نها پاش ژی ل دووڤ دەلیڤەیێن هەیی دێ ب هەمان شێوە هاریکاریا رۆژنامێ کەم. ل دووڤ داخوازا رۆژنامێ من دەست ب نڤیسینا کوژیێ (ئەوا من د ڤێت بێژم) کر، دوسال و نیڤان ڤەکێشا، هندەک جاران بۆ من ژی رەنگە بارگرانیەک بوو یێ پێگیربم هەموو یەک شەمبیان بابەتەکی بۆ (ئەڤرۆ) بەرهەڤ بکەم، جارنا ژی باندۆرەک نەرێنی ل سەر هندەک کارێن من کریە یان بوویە ئەگەرێ گیروبوونا هندەک پرۆژێن بەرفرەهێن من د وارێ نڤیسینێ دا. ب هەر رەنگەکی بیت من بەردەوامی ب پێگیریا خوە دگەل رۆژنامێ کر. ئەوا ل داوییێ من دڤێت بێژم مافێ دەستەکا رۆژنامێ یە دەمەکێ دیارکری بۆ هەر کوژیەکی بۆ هەر نڤیسکارەکی دیار بکەت، بەلێ رۆژنامێ ئەڤ چەندە دگەل نڤیسکارێن کوژیێن خوە نەکر، لەوما ژی بریارا خافلەتیا رۆژنامێ بۆ گوهارتن یان راوەستاندنا هندەک کوژیان جهێ سەرنجراکێشانێ بوو، ل دەستپێکا حوزەیرانێ من سێ خەلەک ژ کوژیێ خوە ب ناڤێ (مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریە) بۆ رۆژنامێ هنارتن، ژ بەرکو د وان رۆژان دا من کارێ گەشتەکێ دکر، د هەمان رۆژدا بەرپەرسێ بەرپەری پەیوەندی ب منڤە کر و دیارکر کو دەستەکا رۆژنامێ بریارا راوەستاندنا هندەک کوژیان دایە، بریار مافێ وانە، بەلێ مافێ نڤیسکارێن کوژیان بوو زووتر هاتبانە ئاگادارکرن و دەمێ راوەستاندنا کوژیان هاتبا دیارکرن (کو ئەڤە دگەل من ب خوە نەهاتیەکرن)، دا کو نڤیسکار ژی بەرهەڤیێن خوە بکەت چ نەبیت د دوا کوژیێ خوەدا خاترا خوە ژ خواندەڤانێن کوژی بخوازیت، نەبابەتێن بۆ کوژی هاتینەنڤیسین د جهێن دیتردا بێنە بەلاڤکرن، ژبەرکو کوژیێن رۆژنامەڤانی تایبەتمەندییێن خوە هەنە دەمێ بابەت ل جه یان بەرپەرێن دی دهێتەبەلاڤکرن پێدڤی ب شێوازەکێ دی و تایبەتمەندیەکا دی یە. ل شوونا دواکوژی دێ بێژم: د دەمێ دو سال و نیڤان دا (ئەوا من ڤیای بێژم) من گۆت سۆپاس بۆ هەرکەسەکێ خواندین و رێزگرتن بۆ (ئەڤرۆ) یا دەلیڤە ل بەر من ڤەکری (ئەوا من ڤیای بێژم) خوزی ئالییێن بریار بدەست خوە ل بۆچوونێن نڤیسکاران بکەنە خودان و ب کریار بجه بینن، ژبەرکو ب شانازیڤە دبێژم گەلەک ژ وان هزر و بۆچوون و پێشنیازێن من د وی کوژی دا بەرچاڤکرین ئەگەر ئالییێن بریاربدەست گوهداری لێ کربا و ب گرنگ وەرگرتبانە دا ئەڤرۆ پشتییێ مە هەموویان سڤکتر بیت و گەلەک ژ وان ئاریشەیێن ئەڤرۆ هەین نەدبوون.

بریارا خافلەتیا رۆژنامێ بۆ گوهارتن یان راوەستاندنا هندەک کوژیان جهێ سەرنجراکێشانێ بوو

رۆژنامێ ئەڤ چەندە دگەل نڤیسکارێن کوژییێن خوە نەکر، لەوما ژی بریارا خافلەتیا رۆژنامێ بۆ گوهارتن یان راوەستاندنا هندەك کوژیان جهێ سەرنجراکێشانێ بوو، ل دەسپێکا حوزەیرانێ من سێ خەلەك ژ کوژییێ خوە ب ناڤێ (مە چ بۆ وەلاتێ خوە کریە) بۆ رۆژنامێ هنارتن، ژ بەرکو د وان رۆژاندا من کارێ گەشتەکێ دکر، د هەمان رۆژدا بەرپەرسێ بەرپەری پەیوەندی ب منڤە کر و دیارکر کو دەستەکا رۆژنامێ بریارا راوەستاندنا هندەك کوژیان دایە، بریار مافێ وانە، بەلێ مافێ نڤیسکارێن کوژیان بوو زووتر هاتبانە ئاگادارکرن و دەمێ راوەستاندنا کوژیان هاتبا دیارکرن (کو ئەڤە دگەل من ب خوە نەهاتیەکرن)، دا کو نڤیسکار ژی بەرهەڤێن خوە بکەت چ نەبیت د دوا کوژییێ خوەدا خاترا خوە ژ خواندەڤانێن کوژی بخوازیت، نە بابەتێن بۆ کوژی هاتینەنڤیسین د جهێن دیتردا بێنەبەلاڤکرن، ژبەرکو کوژییێن رۆژنامەڤانی تایبەتمەندییێن خوە هەنە دەمێ بابەت ل جه یان بەرپەرێن دی دهێتەبەلاڤکرن پێدڤی ب شێوازەکی دی و تایبەتمەندیەك دی یە. ل شوونا دواکوژی دێ بێژم: د دەمێ دو سال نیڤاندا (ئەوا من ڤیای بێژم) من گوت سوپاس بۆ هەرکەسەکێ خواندین و رێزگرتن بۆ (ئەڤرۆ) یا دەلیڤە ل بەر من ڤەکری (ئەوا من ڤیای بێژم) خوزی ئالییێن بریار بدەست خوە ل بۆچوونێن نڤیسکاران بکەنە خودان و ب کریار بجه بینن، ژبەرکو ب شانازیڤە دبێژم گەلەك ژ وان هزر و بۆچوون و پێشنیازین من د وی کوژیدا بەرچاڤکرن ئەگەر ئالییێن بریاربدەست گوهداری لێ کربا و ب گرنگ وەرگرتبانە دا ئەڤرۆ پشتیێ مە هەموویان سڤکتر بیت و گەلەك ژ وان ئاریشەیێن ئەڤرۆ هەین نە دبوون.

سوپاس و رێزگرتن

هەژییە د دوا پەیڤێن ڤێ پەرتووکێدا سوپاس و رێزگرتنا خوە پێشکەشی هەرکەسەکی و ئالییەکی بکەین یێن ب رەنگەکی هاریکارییا مە کری و ژ ئەنجامێ هاریکارییا وان ئەڤ بەرهەمە گەهشتییە بەردەستێن هەوە و یێن ژ هەموویان ژی هەژیتر ڤێ سوپاس و رێزگرتنێ بۆ پێشکەش بکەم: (رێڤەبەرییا چاپ و وەشانێ ل دهۆکێ و دیزاینەرا خودان شیان نازدار ئەحمەد جزیری ل رێڤەبەرییا ئاماژەپێکری و هەردو هەڤالێن هێژا خالد توفیق ئامێدی ل سەنتەرێ ڤەکولینێن کوردی و ناجی بالەتەییێ رۆژنامەڤان ل رۆژناما ئەڤرۆ).

نڤیسکار

موسەدەق تۆڤی

- ئەندامێ ئێکەتیا نڤیسەرێن کورد ژ سالا ١٩٧٨
- ئەندامێ دەستەکا کارگێریا ئێکەتیا نڤیسەرێن کورد- تایێ دهۆکێ ١٩٧٨-١٩٨٠
- .ئەندامێ سەندیکا رۆژنامەڤانێن کوردستانێ ژ سالا ١٩٩٦
- ئەندامێ دەستەکا کارگێریا سەندیکا رۆژنامەڤانێن کوردستانێ لقێ دهۆکێ ٢٠٠٠- ٢٠٠٢
- ١٩٩٢- ١٩٩٤ نڤیسەر ل کۆڤارا (مەتین)
- ١٩٩٤-٢٠٠٣ ئەندامێ دەستەکا نڤیسەرێن رۆژناما (پەیمان)
- ١٩٩٧ -گولانا ٢٠٠٠ سکرتێرێ نڤیسینێ ل کۆڤارا (دهۆك)، گولانا ٢٠٠٠- ٢٠٠٧ سەرنڤیسەرێ کۆڤارا (دهۆك)
- ٢٠٠٤-٢٠١١ ئەندامێ دەستەکا نڤیسەرێن کۆڤارا (رۆژنامەنووس)، ٢٠١١- ٢٠١٤ ئەندامێ دەستەی راوێژکارانی کۆڤارا (رۆژنامەنووس) .
- ٢٠١٢-٢٠١٤ ئەندامێ لیژنا دەستنووس و بەلگەنامەیان ل ئەکادیمیا کوردی
- ٢٠١٣ ڤە سەرپەرشتێ بەرهەڤکرنا ئینسکلۆپیدیا پارێزگەها دهۆکێ

بەرهەمێن چاپکری

١. چەند بەرپەرەك ژ دیرۆکا رۆژنامەڤانیا کوردی- پشکا ئێکێ، دهۆك- ١٩٩٩

٢. -شۆرشا شێخ سەعیدێ پیران ١٩٢٥، دهۆك- ١٩٩٩

٣. -سەرهلدانا ساسۆنێ، کۆنێ رەش، وەرگێران ژ عەرەبی، دهۆك- ٢٠٠١

٤. کۆڤار ا رۆناهی، ڤەکولینەك رەوشەنبیری دیرۆکی، هەولێر- ٢٠٠٥

٥. شۆرشا کوردێن ترکیا و کاریگەریا وێ ل سەر پەیوەندیێن دەرڤەیێن ئیرانێ، کاوە بەیات، وەرگێران ژ فارسی، دهۆك- ٢٠٠٩

٦. دۆزا کورد ل سوریا، عیسمەت شەریف، وەرگێران ژ عەرەبی، دهۆك- ٢٠٠٩

٧. وەلاتێ هەکارێ، دکتور دەرویش هروری، وەرگێران ژ عەرەبی، دهۆك- ٢٠١٠

٨. چەند بەرپەرەك ژ دیرۆکا رۆژنامەڤانیا کوردی، پشکا دووێ، دهۆك- ٢٠١١

٩. سالێن پەنابەریێ ژ ژیانا ئیحسان نوری پاشای، دهۆك- ٢٠١٢

١٠. میر جەلادەت بەدرخان سەرکردێ شۆرشەك رەوشەنبیری، دهۆك- ٢٠١٣

١١. زڤرینەڤا بارزانی ژ یەکێتیا سوڤیەتی ل ژێر رۆناهیا هندەك بەلگەنامێن ئیرانی، هەولێر- ٢٠١٣ .

- بیبلیوگرافیای رۆژنامەی پەیمان – ٢٠٠٠. ب هاریکاریا ئیسماعیل بادی و خالد دێرەشی

- رێبەرێ پارێزگەها دهۆکێ- ٢٠١٠، ب هاریکاریا ئیسماعیل بادی